

iste bonus punitus. Speculator ante con-
templor ait. Cuius prioris quisi est su-
machimaas filii sadoch. Sicut rex. Vixit
bonus et nuntius peritans bonis. Venit
autem clamans achimaas sadoch. Dixit ad
regem. Saluere. Et adorans regem coram
eo prout in terra ait. Benedictus dominus deus
tuus qui conelust homines quileuauerunt
manus suas contra dominum regem. Et
ait rex. Est nepax puero absalon. Dixit
achimaas. Vidit multum magnum. cum
mitteret ioab seruus tuus. Ore. meseruum
tuum ne scio aliud. Ad quem rex. Transi autem
et stabit. Cuius ille transisset et staret. Ap-
paruit chusi. et ueniens ait. Bonum adpor-
to nuntium dominum rex. Iudicauit enim pre-
ter dominus hodie de manu omium qui surrexerunt
contra te. Dixit autem rex ad chusi. Est ne
pax puero absalon. Cuius respondens chusi.
Fiant inquit sicut puer inimicum mei re-
gis. et uniuersi qui consurgunt aduersus
eum in malum. Contristatus itaque rex ascen-
dit in aculeum porte et fleuit. et sic loqu-
batur uadens. filium absalon. Quis michi
tribuat. ut ego moriar pro te. absalon filium
filium absalon. Numquam enim autem ioab
quod rex fleuit et lugeret filium suum. Et

indit. ipse saluauit. et
tinor et nunc fu-
absalon. absalon autem que unum
super nos mortuus est in bello. Nisi
fletus et non reductus regem. et ce-
totus isrlt uenit ad regem. Rex u-
misit ad sadoch. et abiathar sacer-
dos. Loquimini ad maiores nau-
dicentes. Qui uenistis nouissim-
ducendum regem in domum suam.
autem omnis isrlt peruenerat ad
ut reducerent eum in domum eius.
dixerat rex. Haec dicit isrlt ad pro-
fili meos. os meum et caru-
nouissimam reductus regem. Et ait
dicite. Nonne os meum. et car-
Haec faciat michi deus et haec addat.
magister malitiae fuerit coram deo
tempore pioab. Et indignauit cor-
uorum uida quasi uirum. Misit
ad regem dicentes. Reuertere
omnes seruorum. Et reuersus est rex
nisi usque ad iordanem. Et omnes
usque in galgala ut occurrerent
transducerent eum in danie. Fes-
tante semer filius gera filium
baum. et descendit cum suis

Antor ist etad fingsit Simonis ut assignat fol 95 7
in liby de naturalibz exempl fol 109 8. Apl 118 circa fine et 252 7 et 102 v.

64

1

Zigie munden

M lace basen 4 Stucke solten

M ein wa 13 M das andere wa 12 fuisse

M Jarwende fuff Stucke solten

M 1 - wa 13 fuisse. M noch 1. wa 14 fuisse

M - noch 1 solten, das ein 17 fuisse

M noch - 1 wa 11 fuisse

M noch - 1 Larke wa 21 fuisse

ante mit 8 giselle Larven

B 95

Tu qui summus potes ne despicis parva potentem
nam prodesse potest, si quis obesse incipit

B. 95.

33 c 20	A busiones claustru sunt duodecim	28	E
72 c 89	Ausator homi in iudicio quis erit	97	u
72 c 89	Ausatores tres erunt in iudicio	97	z
28 c 12	Adolescentia filio est estati	18	n
30 c 26	Adulteriu e detestabile	73	e
18 c 10	Aer m ca diuiditur m istra	17	z
12 c 180	Aer coica varia beneficia	111	e
30 c 36	Affectu minoru porta e claudenda	83	z
30 c 36	Affectu minor claudenda e m qu qz	88	z
118 c 282	Afflictio crista pponenda est m exemplu	211	k
70 c 61	Amor e vita anime	117	z
70 c 91	Amor triplex 3	102	R
70 c 91	Amor naturalis qualis sit	102	z
70 c 91	Amor putu ad filios e magna	102	z
70 c 91	Amor quingu qnta sit	102	z
70 c 98	Amor mundialis quomplex 2 qnta sit	103	z
70 c 99	Amor spualis e vioru pforu	103	z
70 c 99	Amor spualis pupat amore nalem	103	z
70 c 99	Amor ppi pupat amorem aualem	103	z
70 c 99	Amor ppi vium gtepmi	103	z
70 c 108	Amor putu ad filios p quid augetur	113	z
120 c 271	Andria aplo auxilidene q dya e detecta	289	A
70 c 63	Angeli p nu gsolatores	112	z
70 c 63	Angeli q hostes p nu gfortatores	112	z
70 c 62	Angeli p nostu ppugnatores	113	z
70 c 67	Angeli p nostri ductores	113	z
70 c 67	Angeli duram oio impetrat	113	z
70 c 67	Angeli p nu ductores ead p q hac vitam	113	z
70 c 66	Angeli p nu doctores	112	z
70 c 61	Angeli p nu mteppores	111	z
70 c 68	Angeli p nu mteppores	111	z
70 c 68	Angeli put miam oroni an deu portatores	111	z
70 c 69	Angeli p puatores mgtitudinis	111	z
70 c 90	Angeli quare dicitur reli	96	z
120 c 180	Angeli p pociu agelis fclisibz 2 nob gicat bnf p a	116	z
120 c 231	Angeli auxilia nobis q vna carnis	231	z
120 c 228	Angeli p nu ppugnatores 2 vna 2 morte	228	k

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DUESSELDORF

77	c 62	Angelorum custodia nec d3 ee migrata	112	f
77	c 62	Angelorum beneficia a nos st multa	112	e
118	c 228	Angelorum auxilium v3 qm temporaria deum	228	7
Prologo	c 2	Ad rationis tplex potentia dotata est	2	o
71	c 6	Amma pennis mteia no adant se vide dma	10	v
77	c 82	Ad hunc e immortalis	88	o
77	c 82	Ad hunc e immobis ante mlti saore pphie	88	e
77	c 82	Ad hunc e immobis ante p hunc	88	f
77	c 83	Ad hunc p hunc mmoibis p sensibilia	90	7
112	c 118	Ad corpi amplu pstat beneficium	118	e
118	c 222	Ad quodammodo e capacitatis infinite	231	e
71	c 10	Ad rationis tplex e potentia	16	o
82	c 12	Ad potencie quecut a t hq celis	19	e
77	c 83	Ad pazu p morte multo apuerit	90	e
77	c 112	Ad que pnt an die iudicij ab igne remari	111	e
77	c 111	Ad que nie non pnt ardere qsumi	116	e
76	c 122	Ad sanitas e penitencia	130	h
76	c 121	Ad nobilitas q pnt	131	7
112	c 142	Ad salus semp e pnapalis petenda	196	e
73	c 21	Animus no pbiat impio	28	o
77	c 82	Antipus decipit variis modis	92	n
77	c 92	Appellans m tplex casu no h3 locum	96	e
78	c 131	Aqua habz multas valitates	131	e
711	c 112	Aqua vni gne m alio montibz	110	e
71	c 10	Aque tres pnt peneo	17	o
73	c 12	Aquilo deppat statu pene	22	n
73	c 13	Arbor infructuosa est absidenda	20	7
71	c 121	Arena maris e pau pme significatua	132	e
71	c 7	Aristotelis opio de dea	1	o
71	c 8	Artifex ait mediate greptu	13	h
718	c 221	Artifex ois diligit opa pui	222	f
71	c 11	Artificem ondit ois opa	10	v
73	c 16	Aspectus ipudicij e signu igneie	22	e
712	c 230	Aspectus vana no rferunt causat multa mala	227	R

D'12	c 230	Aspectus vanae est semper restringenda	227	Q
D'3	c 31	Avaritia summa bonum ponit in divitiis	228	3
D'12	c 274	Avaritia vincenda est virtute paupertatis	270	B
D'12	c 292	Avaritia non impletur pecunia	237	Q
D'12	c 293	Avaritia est insatiabilis	236	B
D'3	c 11	Audita porta quod sit claudenda	27	3
D'3	c 11	Audita est restringenda exemplum serpente	26	9
D'12	c 231	Audita restringenda est quia vincit carnis	226	B
D'13	c 212	Auditas in comedendo desunt meriti ieiunante	213	B
D'12	c 231	Auris non est ad vana accipienda	226	B
D'11	c 170	Auxilium dei semper invocandum est	172	o
D'11	c 170	Auxilium dei et spiritum parat quano auxilio	172	B
D'3	c 17	B abilonia civitas cuius quiritatis fuerit	23	R
D'16	c 281	Balsamum sophisticum desinit a vero balsamo in terra	217	E
D'7	c 97	Beatitude esse non dubitat	101	n
D'7	c 97	Beatitude summa multo onosa est	99	k
D'3	c 33	Bellandum est tempore necessitatis pro patria	22	m
D'1	c 7	Boetii opus de deo	1	B
D'1	c 8	Bonum est pauperum diffusivum	13	B
D'11	c 176	Bonum gratia est iustitiam in qua quod petendum est a patre celesti	176	R
D'11	c 171	Bonum gloriae quod dicitur superius a patre celesti est petendum	176	B
D'11	c 178	Bonum obsequium quod operatur contra a patre celesti est petendum	171	F
D'3	c 23	Bonum spiritus dei iudicium in malum spiritum hominum et quod	31	m
D'7	c 101	Bruta aqua praevidet sua pericula et sicut vitae praevisa	110	T
D'3	c 20	C antu officium est lavare	29	ff
D'12	c 198	Captivi sunt visitandi	196	n
D'12	c 198	Captivi sunt visitandi documento nature	196	g
D'12	c 197	Captivi sunt visitandi exemplo christi et spiritum	196	B
D'12	c 195	Captivi sunt adiuvari et redimendi	198	B
D'7	c 61	Caritas est excellentissimum donum dei	117	k
D'7	c 61	Caritas est preceptum dei impletum	117	t
D'7	c 61	Caritas est omnium bonorum positiva	117	m
D'7	c 81	Caritas dei est infinita	88	C

17	c 67	Carnitas e omni honoru perfectura	17	o
17	c 67	Carnitas pafat bonu oris	17	o
17	c 67	Carnitas pafat bonu cordis	16	p
17	c 67	Carnitas pafat bonu operis	16	e
17	c 67	Carnitas e magnoru operatua	16	o
17	c 67	Carnitas e venifera cordiu inuatiua	16	t
17	c 67	Carnitas e ab aia oia rubigis culpabilis abfceptua	16	o
17	c 67	Carnitas e dno mandue placatiua	16	x
17	c 67	Carnitas e difordinau rephatua	16	p
17	c 67	Carnitas e pu quitiua	16	z
17	c 67	Carnitas e cordiu iflamatiua	16	z
17	c 67	Carnitas e frigidoru calefactua	16	z
17	c 67	Carnitas e gramu atitua 2 furfu eleuatiua	16	z
17	c 67	Carnitas e auidu fterulu feriditua	16	z
17	c 67	Carnitas e duroru molliuatiua	11	g
17	c 67	Carnitas e fludoru cordiu confortatiua 2 gftiua	11	d
17	c 81	Carnitas dei est infinita	38	e
18	c 233	Carnali bello ptepy pona d; fugi q; m alio bello pte rā	228	z
18	c 229	Carnalis amor e omni maloru radicale principiu	228	o
18	c 231	Carnis vicia vna dno auxilio implorato	231	z
18	c 231	Carnis vicia vna dno auxilio angeloru	231	z
18	c 228	Caro qualis temptet hōem	223	k
18	c 228	Caro multa mala operatur	228	l
18	c 12	Castru quānu quod pt custodiendu	23	a
17	c 111	Causa durate durat 2 effecty	116	e
11	c 6	Centas mtellris quānu e ca dubij a deū	10	o
12	c 12	Celu e causa gnationis 2 mūationis omj	18	h
12	c 12	Celu nobiliq; e tra 2 g plus amandū	19	v
12	c 180	Celu edat nobis varia bnficia	188	d
12	c 189	Libare paupes e opz mie	186	z
12	c 180	Libare paupes docent oib; reatire	186	z
13	c 210	Sib; quod incorporatū membris	210	z
13	c 210	Sib; qualis debeat ee ut fit sang	210	e
17	c 86	Errati planetaru qūti fuit	93	a

D'12	r 232	Cohabitu ario mulieru e fugienda	221	T
D'12	r 232	Cohabitanda no e mulieribz licet sint ena g fugati	221	v
D'13	r 206	Comessatio intellon perturbat	201	z
D'12	r 238	Compatendu e est temptans	231	y
D'1	r 7	Compositio e m omibz creaturis	1	z
D'7	r 81	Confessio finalis multu valet	81	d
D'9	r 138	Confessio e demonu fugatiua	132	R
D'9	r 139	Confessio e veridie causatiua	132	S
D'9	r 140	Confessio e dei honoratiua	133	T
D'9	r 141	Confessio e pprine dyabolice deletiua	133	v
D'9	r 143	Confessio e natu ut pbat hmoi exemplis	137	z
D'9	r 144	Confessio qualis ee debeat	138	z
D'9	r 144	Confessio debet ee humilis	138	z
D'9	r 144	Confessio debet ee integra	138	z
D'9	r 144	Confessio si possibile e debz ee lacrimosa	138	z
D'9	r 142	Confessione bona quida frustrant	139	z
D'9	r 142	Confessione bona frustra 2or qua homi	139	z
D'10	r 148	Confessor pp magis dz destinare ad miaz q ad uisita	139	R
D'10	r 146	Confessore quid opteat sine expte egroti	139	O
D'10	r 148	Confessore qd opteat sine expte morbi	139	P
D'10	r 148	Confessore qd opteat sine expte remedij	139	Q
D'12	r 232	Confidendu no est de ppa castitate	221	R
D'12	r 232	Confidendu no e de mulieru g fugati ut ppta qd uolunt	221	R
D'9	r 136	Confitendu e pmi ppter quatuor	131	u
D'9	r 136	Confitendu e pmi donumto mltiplu fac pprine	131	o
D'9	r 131	Confitendu 3 pmi azo ppro ta ex ibg dimis q malibz	131	p
D'9	r 138	Confitendu 3 pmi ppter bonu gsequens	132	q
D'6	r 122	Congrega bona time no dz luz aq ab ea recedant	129	ff
aplogi	r 3	Consiliu puulozu non est deppiciendu	3	l
D'7	r 71	Consuetudo e alia natura	78	z
D'7	r 71	Consuetudo peccandi multa mala opatur	78	z

D'12	c 232	Contractus mulierum e abinenda	221	3
Prologi	c 3	Contractus sepe procedit ex q'ibus	2	ff
D'16	c 216	Contractus licet sit q'm d'stinctus e in eq' d'as q'uan' r'can'	210	3
D'16	c 216	Contractus d'it ex q'uo in p'actis r'plia r'one	210	4
D'16	c 216	Contractus quod ex q'uo g'na ² et c 211	210	4
D'3	c 23	Contractus no' imp'etur q'uo	29	6
D'7	c 81	Contractus finalis multu' valet	81	2
D'8	c 128	Contractus int' p'tes p'me obtinet p'mu' locu'	136	2
D'8	c 128	Contractus i' d'eb'ib' honore om' m'choatua	136	3
D'8	c 128	Contractus si no' p'p'etur alie p'tes p'me frustratur	136	4
D'8	c 129	Contractus e p'actua om' purgatua	136	5
D'8	c 130	Contractus e cordis r'novatua	131	6
D'8	c 131	Contractus in bono conservatua	131	ff
D'8	c 132	Contractus est sordidus q'sensua	138	4
D'8	c 133	Contractus e dim' amoris p'p'atua	138	5
D'8	c 134	Contractus e cordis dulcoratua	140	6
D'8	c 137	Contractus tota p'p'ans e ad et'ia	140	7
D'12	c 232	Contractus mulierum e fugienda	221	8
Prologi	c 3	Contractus d'it p' oia ad bonu'	2	9
D'3	c 17	Contractus i' castu' z claudu' q' p'ncip' e aia r'onalis	23	10
D'11	c 110	Contractus quod vniatur d'o	166	11
D'12	c 233	Contractus q' e vacuu' z q' plenu'	231	12
D'3	c 22	Contractus iudicuu' quomodo e custodiend'z	30	13
D'7	c 107	Contractus nra qualia snt furtua	108	14
D'7	c 107	Contractus nra erit l'umosa z clara	108	15
D'7	c 108	Contractus nra erit r'p'p'ibilia	109	16
D'7	c 108	Contractus nra erit p'ubalia oc r'p'p' p'net're valentia	109	17
D'7	c 108	Contractus nra erit agilia	109	18
D'7	c 113	Contractus i' f'ore quod stare poterit	113	19
D'1	c 7	Contractus vnt' no' p't p'duc' p'p'ialem	8	20
D'7	c 107	Contractus nra vni habeat def'us naturales	108	21
D'11	c 162	Contractus p'p' sume z maxie felicitans	166	22
D'1	c 7	Contractus mundi dicit homo	6	23
D'1	c 1	Contractus oia d'o dependz	11	24
D'1	c 7	Contractus omes clamant deum esse	1	25

d1	c7	Creaturae omnes sunt compositae	1	6
d1	c1	Creaturae hnt pua imitatem a deo	10	3
d2	c11	Creaty est homo a do m corpe 2 aia	16	2
d7	c97	Credendu e sapienabz	39	7
d7	c97	Credut aq tm ea q vident	99	7
d12	c222	Cristianq m tribulatioibz dz ymitari ppm	220	1
d12	c228	Crucife pgn spote ipso e pu rme q tepta oct deo m	223	6
d17	c222	Crucis pgn e bonu rmedu q temptaciones	272	0
d3	c12	Culpa pfficit p omdentem	22	0
d10	c126	Curatu quid opteat sine expte egroti	129	0
d10	c127	Curatu quid oporteat sine expte morbi	129	0
d10	c128	Curatu qd oporteat sine expte rmedij	129	0
d11	c111	D ampnaty quida quod fut de mffio educty	112	6
d12	c183	Debitoru rddio mouebu nos ad dnuq elemopnas	183	R
d3	c26	Delectatio carnis causat istiam mentis	73	0
d11	c166	Delinqubz quida ppare noluit	163	1
d11	c170	Dei auxiliu semp invocandu est	172	0
d11	c226	Deo semp sunt rddende	222	0
d7	c81	Desperandu non est	86	2
d11	c170	Desperatio quid faciat	173	6
d3	c18	Detralz malu est	21	8
d1	c7	Deum quod plz mvestigauerut	6	3
d1	c7	Deum ee pba argumeto bocty	1	ff
d1	c7	Deum esse clamant oia creaturae	1	6
d1	c7	Deus est	6	3
d1	c7	Deus habet esse p se	8	3
d1	c7	Deus e sumu bonu opione rglbz gente	8	3
d1	c7	Deus est virtus pualis	8	3
d1	c6	Deq pte hz veru e ut no possit cogitari no ee	9	R
d1	c1	Deus e tm vng nec possit esse plures	10	8
d1	c1	Deus e tm vng qz ex ea dtpotentia	11	3
d1	c1	Deq pba vng ex ea dtpotentia	11	0
d1	c1	Deus qferuat oem creatura	11	0
d1	c8	Deus vngm eentia e tm q m psonis	12	0
d1	c8	Deq e vng r eentia e tm q m psonis aucte sacre ppture	12	6

D ¹	c 8	Deus e ^o ng ² th ^o rdne ostensua	12	f
D ⁷	c 82	De ⁹ e ^o p ^o me bon ⁹ sapie ^o ssim ⁹ 2 s ^u me iust ^u s	90	h
D ¹²	c 22A	Deus f ^o at et c ^o ator n ^o st ^o r est	222	e
D ¹²	c 22A	Deus op ^u s p ^u i max ^o ime d ^o l ^o git	222	6
D ¹²	c 22A	De ⁹ 3 m ^o d ^o ator 2 r ^o ctor	222	7
D ¹²	c 22A	De ⁹ p ^o ter 2 a ^o ator n ^o r est	223	7
D ⁷	c 89	Diabol ⁹ s ^o abit o ^o a s ^o a n ^o st ^o ra	97	v
D ⁷	c III	Diabol ⁹ n ^o n p ^o t p ^o nit ^o re	116	2
D ⁹	c 121	Diabol ⁹ n ^o cogn ^o scit h ^o em n ^o p ^o p ^o em p ^o em	122	2
D ¹¹	c 170	Diabol ⁹ qual ^o s p ^o t 2 q ^o c ^o p ^o as	172	2
D ¹²	c 226	Diabol ⁹ t ^o ptat n ^o s m ^o lt ^o mod ^o s	220	B
D ¹²	c 22A	Diabol ⁹ t ^o ptat n ^o s p ^o nc ^o palit ^o duob ^o q ^o mod ^o s	221	e
D ¹²	c 22A	Diabol ⁹ sepe t ^o ptat h ^o em h ^o st ^o it ^o m ^o ad ^o de	221	d
D ¹²	c 229	Diabol ⁹ t ^o ptat v ^o ari ^o s mod ^o s	222	1
D ¹²	c 229	Diabol ⁹ t ^o ptat callide i ^o st ^o nd ^o ut drach ^o q ^o d r ^o pl ^o	222	1
D ¹²	c 229	Diabol ⁹ t ^o ptat mala s ^o b ^o mb ^o ab ^o p ^o h ^o 2 a ^o m ^o s ^o b ^o d ^o ul ^o ab ^o p ^o all ^o ado	222	vi
D ¹²	c 229	Diabol ⁹ aff ^o la ^o 2 drac ^o n	222	n
D ¹²	c 229	Diabol ⁹ e ^o p ^o lis ar ^o ance	226	e
D ¹²	c 229	Diabol ⁹ aff ^o la ^o 2 can ^o o	226	r
D ¹²	c 229	Diabol ⁹ e ^o p ^o lis m ^o erg ^o ulo	226	8
D ¹²	c 229	Diabol ⁹ e ^o p ^o lis l ^o pa	226	t
D ¹²	c 229	Diabol ⁹ e ^o p ^o lis p ^o rp ^o ioni	226	v
D ¹²	c 229	Diabol ⁹ est p ^o lis p ^o ar ^o o ang ^o u	226	2
D ¹²	c 229	Diabol ⁹ p ^o lis est vul ^o pi	226	n
D ¹²	c 229	Diabol ⁹ p ^o lis est a ^o qu ^o le	226	3
D ¹²	c 270	Diabol ⁹ m ^o lt ^o t ^o ptat se x ^o pm ul ag ^o lm l ^o re o ^o nd ^o de	227	2
D ¹²	c 270	Diabol ⁹ q ^o t ^o ff ^o rt se i ^o gn ^o ra p ^o ul i ^o ag ^o lm l ^o re	227	2
D ¹²	c 271	Diabol ⁹ t ^o ptat i ^o d ^o del ^o ab ^o ilia o ^o ff ^o de	228	3
D ¹²	c 272	Diabol ⁹ m ^o lt ^o t ^o ptat h ^o o ^o s p ^o v ^o ana g ^o lor ^o a	270	e
D ¹	c 2	D ^o ci s ^o nt f ^o mit ^o	8	p
D ³	c 2A	Diff ^o am ^o re al ^o ios e ^o g ^o raue m ^o nd ^o ar ^o	37	v
D ³	c 23	D ^o gnitas t ^o p ^o alis m ^o mod ^o o cur ^o anda est	29	R
D ³	c 23	D ^o gnitas t ^o mp ^o alis n ^o v ^o b ^o iq ^o e ^o te ^o nd ^o	29	T
D ³	c 23	D ^o gnitas t ^o mp ^o alis n ^o est d ^o mit ^o na	29	v

D ⁷	c 9A	Dilectio dei e ² ad os n ^o q ^o a ^o e	102	Q
D ⁷	c 99	Diligens p ^o p ^o oia ^o g ^o tempnit	103	B
D ¹¹	c 167	Dimitte nobis debita n ^o ra qu ^o intelligat ²	162	H
D ¹¹	c 167	Dimittend ² e ^o p ^o rimis	162	G
D ¹²	c 222	Divinaru ^o effect ^o qui s ^o nt	238	3
D ³	c 3A	Divine spales in quib ^o consistant	22	2
D ³	c 3A	Divine expense quid fiant	22	3
D ³	c 3A	Divine v ^o re amare e ^o custodire fruct ^o multa mala	22	2
D ³	c 3A	Divine huane p ^o dm quop ^o da h ^o m ^o gemis p ^o ost	27	9
D ³	c 3A	Divine huane h ^o quop ^o da h ^o m ^o p ^o ate e ^o v ^o ncis	27	A
D ³	c 3A	Divine huane h ^o q ^o sd ^o q ^o sicut in edificijs e ^o p ^o ost v ^o estib ^o	27	B
D ³	c 3A	Divine mudane n ^o p ^o n ^o e h ^o nob ^o p ^o t ^o pe mutata	26	E
D ³	c 3A	Divine mudane h ^o quop ^o da q ^o sicut in pompa familie	27	D
D ³	c 38	Divine mudane s ^o huano ^o cordiu ^o affective	26	H
D ³	c 39	Divine mudane s ^o t ^o du ^o m ^o ductive	28	7
D ³	c 39	Divine huane p ^o secantans ablativ ^o	28	7
D ³	c 20	Divine huane fruct ^o sui possessorem in d ^o gente	11	1
D ¹²	c 221	Divine mudane s ^o m ^o fficere ^o e ^o vane	237	P
D ¹²	c 222	Divine qualis s ^o nt m ^o valis	238	V
D ¹²	c 222	Divine n ^o p ^o nt vivare in morte	238	1
D ¹²	c 227	Divine debiles p ^o e ^o m ^o frme	239	9
D ¹	c 10	Divina potentia oia ^o limitat	17	2
D ¹	c 10	Divina sapia ^o oia ^o dist ^o g ^o bu ^o	17	2
D ¹	c 10	Divina bonitas oia ^o in s ^o ne debiti ordinar	17	2
D ⁸	c 128	Dolendu ^o est de p ^o ca	136	A
D ¹	c 12A	Dom ^o significat partes p ^o me	132	3
D ¹²	c 180	Donu ^o acceptu ^o e ^o alijs co ^o stant ^o	116	3
D ⁷	c 96	Dotes a ^o e s ^o nt tres	101	9
D ⁷	c 107	Dotes corp ^o is s ^o nt quor	108	m
D ⁷	c 107	Dotes corp ^o is q ^o l ^o eidem s ^o nt	108	0
D ⁷	c 92	Dulcedo celest ^o gl ^o rie i ^o q ^o lib ^o m ^o re dulcorat	98	5
D ¹³	c 202	E brictas opatur multa mala	202	R
D ¹³	c 206	Ebrictas intell ^o n ^o perturbat	201	2

D ¹²	c 180	Elementa quatuor edicant sua beneficia	188	B
D ⁷	c 81	Elemosina in p ^o mortali fra multa valet	86	9
D ¹²	c 188	Elemosia spualis e septimembrib	187	x
D ¹²	c 188	Elemosia corpalis e septiformis	186	3
D ¹²	c 189	Elemosina e abare paupes	186	2
D ¹²	c 181	Elemosia p ^o st odio dei	189	m
D ¹²	c 181	Elemosia spualis e p ^o stior elemosia corpali	180	n
D ¹²	c 182	Elemosina auget res temporales	180	o
D ¹²	c 183	Elemo ³ danda p ^o iustu obsequ ^o 2 reddi i debitor	183	R
D ¹²	c 183	Elemo ³ e dada tpe sanitat an morte	182	S
D ¹²	c 182	Elemo ³ delet 2 p ^o mitt pan ^{em}	182	T
D ¹²	c 182	Elemosia in p ^o mortali fra ad multa v3	187	v
D ¹²	c 187	Elemosia liberat ab instam fut ^o p ^o culo	186	x
D ¹²	c 186	Elemosia fit hoem euade tornta	188	y
D ¹²	c 186	Elemosina q ^o rit bona etna	188	z
D ¹²	c 186	Elemosia v ^o ru p ^o fr ^o nda de n ^o uel de p ^o pl ^o	188	3
D ¹²	c 186	Elemosina t ^o z modis dicit ²	188	3
D ¹²	c 188	Elemosina quo sit fr ^o nda	189	^
D ¹²	c 188	Elemosina debz ex caritate p ^o ced ^o	189	9
D ¹²	c 188	Elemosina debz dari u ^o uel appen ^o indigenti	189	a
D ¹²	c 188	Elemo ³ intra p ^o p ^o dit dz ee larga 2 de p ^o no alieno	189	B
D ¹²	c 188	Elemo ³ fra de rapia a de perua illate arq ^o p ^o no 3 do amp	189	B
D ¹²	c 188	Elemo ³ dz si itenoe r ^o p ^o deu 2 no ad vana gloria	190	C
D ¹²	c 188	Elemo ³ si bn sy debeat p ^o requ ^o	190	D
D ¹²	c 188	Elemosia dz esse copiosa	190	F
D ¹²	c 188	Elemosia dz ato 2 velont dari	190	G
D ¹²	c 188	Elemosia dz ee expte dante hilari	190	h
D ¹²	c 188	Elemosina dans erit p ^o 2 misericors	189	9
D ¹²	c 188	Elemosina accipiens dz ee iust 2 sanct 9	190	C
D ¹²	c 188	Elemosia au ^o alia corpalis alia spualis	187	x
D ¹²	c 182	Elemosinas dare non est res perdd ^o	182	Q
D ⁷	c 116	Elemosine valent ex ^o ntibz in p ^o gatorio	120	Q
D ¹²	c 188	Elemosinis e m ^o stenda	187	x
D ¹	c A	Esse sui g ^o ruae laborat q ^o libz creatura	10	z

D ²	c 12	Etates x ^{or} corruunt 2 ^{er} p ^{er} trib ^{us} mundi	18	h
D ⁷	c 92	Una vita olo credenda est	98	ff
D ^{1A}	c 283	Exempla s ^{or} u v ³ contra temptacionu ^m p ^{er} icula	211	z
D ^{1A}	c 282	Exempla om ⁿ i afflictoru ^m 2 ^{er} x ^{pus}	211	h
Progn ^o	c 2	H audendum est p ^{ri} mo q ^{uod} docenda	1	e
D ³	c 22	Fama ho ^m is non pot ^{est} longe p ^{ro} mulgari	70	x
D ³	c 22	fama ho ^m is in se est vana	70	z
D ³	c 22	fama hu ^{ma} na est inf ^{er} ma 2 ^{er} instabilis	71	z
D ⁷	c 112	fantasticu ^m a ^u te quid sit	111	h
D ¹²	c 182	fantasticu ^m a ^u te quid sit	181	p
D ⁷	c 111	felicitas in ho ^m ie v ^{er} u ^m g ^{er} it ^{ur}	116	e
D ³	c 16	femina e st viscaru ^m dyab ^{oli} 2 ^{er} laq ^u a q ^{uod} caput ^{ur} a ^u te	27	z
D ¹²	c 232	femine d ^{iv} agrose v ^{er} u ^m s ^{er} u ^{er} u ^m 2 ^{er} p ^{er} l ^o ca de c ^{ir} ca	221	d
D ¹²	c 232	femine no ⁿ pot ^{est} v ^{er} u ^m s ^{er} u ^{er} u ^m p ^{er} v ^{er} u ^m s ^{er} u ^{er} u ^m	221	v
D ³	c 32	festa sanctoru ^m sunt custodienda	22	v
D ³	c 32	festa celebrata ^{ur} absque d ^{iv} o a ^u te p ^{er} icula	22	o
D ³	c 33	fides e st deo seruanda	21	t
D ¹	c 9	filij et ^{er} na a ^u te p ^{er} g ^{er} u ^{er} u ^m 2 ^{er} p ^{er} arte ^m mechanicam	13	z
D ¹	c 9	filij incarnati 2 ^{er} p ^{er} cognitione ^m sensu ^m	12	t
D ¹	c 9	filij incarnati 2 ^{er} p ^{er} ex ^{er} v ^{er} u ^m s ^{er} u ^{er} u ^m	12	m
D ¹	c 9	filij incarnati 2 ^{er} p ^{er} ex ^{er} n ^{er} ali p ^{er} s ^{er} u ^{er} u ^m	12	v
D ¹	c 9	filij incarnati 3 ^{er} p ^{er} ex ^{er} morali s ^{er} u ^{er} u ^m	12	o
D ⁷	c 81	finalis p ^{ri} ma aliquib ^{us} valet	86	z
D ¹¹	c 168	flagella hu ^{ma} ni mundi ad q ^{uod} ord ⁱⁿ ata sunt	167	o
D ¹¹	c 168	flagella hu ^{ma} ni mundi ad q ^{uod} ord ⁱⁿ ata sunt	167	o
D ¹²	c 220	flagella d ^{iv} ina h ^{ab} ent p ^{er} l ^o ca v ^{er} u ^m s ^{er} u ^{er} u ^m	219	x
D ¹²	c 221	flagella d ^{iv} ina nos corrigunt	219	v
D ¹²	c 222	flagella p ^{er} p ^{er} p ^{er} p ^{er} ad m ^{er} u ^m d ^{iv} ina	220	z
D ¹²	c 222	flagella patris d ^{iv} ini s ^{er} u ^{er} u ^m s ^{er} u ^{er} u ^m	219	z
D ¹²	c 227	flagellat ^{ur} angeli 2 ^{er} p ^{er} v ^{er} u ^m s ^{er} u ^{er} u ^m	221	z
D ¹²	c 226	flagellat ^{ur} singulare v ^{er} u ^m s ^{er} u ^{er} u ^m ad v ^{er} u ^m s ^{er} u ^{er} u ^m	221	d
D ¹²	c 221	flagellat ^{ur} s ^{er} u ^{er} u ^m v ^{er} u ^m s ^{er} u ^{er} u ^m ad v ^{er} u ^m s ^{er} u ^{er} u ^m	222	e
D ¹²	c 223	flagella d ^{iv} ina s ^{er} u ^{er} u ^m s ^{er} u ^{er} u ^m mag ^{is} m ^{er} u ^m	220	z

D ¹¹	c 110	Flamma quid sit	166	v
D ⁹	c 121	Formarū genera sunt sa	122	v
D ³	c 38	Fortuna nūq̄ aū tota puenit	26	v
D ³	c 38	Fortuna aduersa melior 3 q̄ p̄pera	26	v
D ⁹	c 123	Franciscus fr̄ mor̄ obtinuit ap̄ dñi cūda s̄ duote vt vite ip̄ta ḡfic ²	126	D
D ¹²	c 142	Franciscus frat̄ mor̄ in nātate ē iuocandus	191	f
D ¹²	c 222	frigida multa sentit̄ actu q̄ v̄tate p̄ calida	238	f
D ¹¹	c 112	fructus orationis quib̄ sit	111	v
D ¹¹	c 281	fructus duodecim sunt ligni vite	281	v
D ¹²	c 228	fuga ē opt̄m̄ remediū q̄ vicia carnis	222	m
D ¹²	c 229	fugē nātē est p̄p̄ multa	222	v
D ¹²	c 229	fugere debem̄ carnalem amorem illatum	222	o
D ¹¹	c 281	G audium celorum quale sit	280	t
D ¹¹	c 281	G audium celorum maxime a sepe procedit	280	m
D ¹²	c 229	Georgius nū̄ sc̄is quō drachone missent	222	v
D ³	c 22	Gloria mundi vana nō est appetenda	70	x
D ³	c 22	Gloria ē solius dei	70	t
D ³	c 22	Gloria hūana ē infirma 2 instabilis	71	3
D ⁷	c 93	Gloria et̄na ē q̄d̄a motum petendi	91	v
D ¹¹	c 281	Glorie celestis sublimitas maxime a sepe p̄cedit	280	m
D ⁸	c 133	Gratia sepe habundat vbi sup̄ habundauit peccat̄	139	k
D ¹²	c 181	Gratiarū cūlatio d̄ nos mouet ad dand̄ elemosinā	189	m
D ¹¹	c 286	Gratie p̄t̄ semp̄ deo addende	282	o
D ³	c 30	Gula in hoīe multa mala opat̄	31	v
D ¹³	c 202	Gula opat̄ in hoībz̄ multa mala	202	k
D ¹³	c 203	Gula est ad luxuriā via 2 causa	207	v
D ¹³	c 213	Gulosi in seip̄os sepe peccant	213	v
D ³	c 30	Gustus porta quō p̄t̄ claudenda	31	v
D ³	c 27	H abitus q̄n̄ sunt 20	41	9
D ⁷	c 110	H ereticos filios v̄lita d̄ se iuste accipit	117	v
D ³	c 93	hereticū fidei inimicū merito sunt occidendi	20	k
D ³	c 32	homicidū nō est faciendū	39	f
D ³	c 32	homicidū non manz̄ sp̄mittit̄	39	f
D ¹	c 7	homo dicit̄ creatura mundi	6	t

D'2	c 11	homo creatus e a dōm corpore aia	16	A
D'2	c 11	homo creatus e a deo rectus	16	A
D'2	c 11	homo spectat celu z cetera aia nra piam	18	B
D'2	c 11	homo obliquatus e per pan	18	D
D'2	c 12	homo dicitur mor mundus	18	E
D'2	c 12	homo mor mundus quod compat ad maiorem	18	F
D'2	c 12	homo gstat ex quatuor elementis z ab eis potens	19	G
D'3	c 13	homo quibus occasionibus inducat ad peccandum	20	H
D'3	c 17	homo appellatur castro materiali	23	I
D'3	c 28	homo in omnibus sensibus superat a brutis	28	J
D'1	c 1	hominem in vili nec fragili	12	A
D'2	c 12	hominem silant raris poris z gallis	20	B
D'7	c 10	hominem quidam ferus z bestis sunt peiores	71	C
D'7	c 11	hominem deus hominem in multis	67	D
D'12	c 189	hospitatus qualiter fieri debeat	191	E
D'12	c 189	hospitatus fit angelos vire z ipm dnm i serpo cognoscere	191	F
D'12	c 189	hospitatus fit salute z gnam muerie	191	G
D'12	c 189	hospitatus fit dnd hoib pnia accepta z paa dimitte	191	H
D'12	c 189	hospitatus fit hocz tpulid asende z honora maxio obtime	191	I
D'12	c 189	hospitatus est digna miracula ppetrare	192	J
D'12	c 189	hospitatus bz corda inflamare z ad bona gite	192	K
D'12	c 189	hospitatus in morte fit celeste hospitium muerie	192	L
D'12	c 190	hospitatus qles debeat habere dntianab	193	M
D'12	c 190	hospitatus dz fieri cu cordis z fanei lenia	193	N
D'12	c 190	hospitatus dz si zra mte de no ad laude huana s dnm dmi	193	O
D'6	c 119	hostes tres habemus	123	P
D'7	c 72	humane ne deus gubet pmaxia bona	68	Q
D'7	c 12	humiditas duplex est in corpibus nostris	19	R
D'12	c 213	humilitatem quatuor induant	271	S
D'12	c 213	humilitate induat considerando sup nos deum ita piam	271	T
D'12	c 213	humilitate induat consideratio potestatis demonum	271	U
D'12	c 213	humilitate induat gaderia infirmitate huane	271	V
D'12	c 213	humilitate induat gaderia coru q sup infra nos	271	W
D'12	c 213	humilitate induat consideratio terre	271	X
D'12	c 213	humilitate induat consideratio aque	271	Y

212	c 273	Humilitatem induat consideratio uerbis	271	M
212	c 273	Humilitate induat consideratio ignis	271	O
212	c 273	Humilitate induat consideratio celestium corporum	271	P
212	c 273	Humilitate induat consideratio vegetabilium	271	Q
212	c 273	Humilitate induat consideratio sensibilium	271	R
212	c 273	Humilitate induat consideratio eorum que sunt intra nos	272	S
212	c 273	Humilitate probant octo signa	272	T
217	c 73	Humilitas euadit liquoris symboli	62	V
218	c 273	Humilitas est primum remedium contra septem mala deorum	270	W
219	c 123	I acobus apostolus iurat pro se peccatos	126	X
213	c 201	I eiunandum est penitentibus	203	O
213	c 211	Ieiunans quomodo se gmedet	211	D
213	c 212	Ieiunans non queret lauta cibaria	212	F
213	c 210	Ieiunans qualem modum tenebit in gmedendo	209	N
213	c 213	Ieiunans meritis destruit auiditatem in gmedendo	213	G
219	c 123	Ieiunare beate uirgini est valde salutarium	126	Y
213	c 210	Ieiunare debemus propter multiplex exemplum	203	Z
213	c 201	Ieiunium que sit causa motiua	203	P
213	c 202	Ieiunium est magna utilitas	201	S
213	c 203	Ieiunium est ueneris restructiui	207	T
213	c 202	Ieiunium est sanitatis confirmatiui	207	V
213	c 207	Ieiunium est demonum fugatiui	206	Y
213	c 206	Ieiunium est anime illuminatiui	208	B
213	c 208	Ieiunium est uenie spectatiui	208	3
213	c 208	Ieiunium est mirabilium operum patratium	208	4
213	c 209	Ieiunium est pene eterne delectatiui	208	5
213	c 211	Ieiunium violatur tribus modis	211	E
21	c 10	Ignis tres habet species	17	T
217	c 106	Ignis tres sunt species	109	Q.
217	c 112	Ignis etiam utrumque dicitur equaliter uari	111	I
218	c 121	Ignis est paruum primum significatiuum	132	V
212	c 111	Ignis habet varias uirtutes	117	X
212	c 130	Ignis conuertit uaria beneficia	118	X

D'1	r 10	Hierarchia celestis est triplex	17	3
D'2	r 228	Iesu nobis invocatio e p'm d'mc' q' septa d'com' d'com' d'com'	223	6
D'2	r 111	Indulgentia est aliis	116	9
D'7	r 71	Infantibus nutres pbe & sane p' eligende	79	3
D'7	r 116	Infernalis pena est eterna	82	8
D'7	r 113	Infernoru' culpa quod stare poterit	118	h
D'7	r 109	Infernus est qd p' hono' exemplo	112	3
D'7	r 83	Infideles qualis m' d' temporalis puniuntur	92	1
D'2	r 193	Infirmi sunt visitandi	197	3
D'7	r 72	Ingratitudo e magni viciu'	62	3
D'7	r 72	Ingratitudo coegit p'p'm flere in cruce	62	1
D'7	r 72	Ingratitudo d'com' gratia angelis & p'p'mo	67	2
D'7	r 77	Ingratitudo inveni' homo d' de multipli' b'nficio	67	0
D'7	r 76	Ingratitudo e homo d'co de b'nficio d'ceptionis	66	2
D'7	r 77	Ingratitudo e homo d'co de b'nficio creationis	67	0
D'7	r 71	Ingratitudo e homo d'co de b'nficio conservationis	66	0
D'7	r 78	Ingratitudo e homo d'co de b'nficio gratificationis	67	1
D'7	r 110	Ingratitudo si h' p'p'mo d'cu' b'nficio d'no dilig' p'p'e' & inaudit	118	0
D'7	r 72	Inimici ei est sepe signu' futuri successu'	61	8
D'11	r 167	Inimici sunt diligendi	163	h
D'11	r 166	Inimicus quidam par' d' noluit	163	h
D'3	r 37	Impudica non est contingenda	23	2
D'1	r 6	Intellectus n' e defectuosus ad manifestissima n' e'	10	1
prologi	r 3	Interpretanda sunt oia ad homi'	2	1
D'3	r 23	Judicandu' non e p'p'riose	31	1
D'7	r 81	Judicis dei iusticia dicit' esse p'ima	92	2
D'7	r 84	Judicis dei q' h' o' b' accusator quib' erit	97	4
D'7	r 90	Judicij extremi testes t'eb' erut con' nob'	97	3
D'7	r 91	Judicij extremi h'ec est s'ma	90	3
D'7	r 92	Judicij extremi s'me e' exco'tio qualis erit	95	6
D'3	r 22	Judiciu' cordis quod est custodiend'	30	h
D'3	r 22	Judiciu' certu' de nullo hoie e' ferend'	31	h
D'7	r 82	Judiciu' extremu' p'ime est timend'	92	1
D'3	r 22	Judiciu' de aliis s'm' sepe est falsu'	32	1

d'11 c 117	Judicium postea non est deferendum	112	T
d'7 c 87	Judex noster ipse e sume sapiens	92	u
d'7 c 87	Judex in populo in qua forma apperit	92	u
d'7 c 86	Judex in populo dicitur omnipotens q' omnipotens i' mltis p'z	93	p
d'7 c 88	Judex in populo quid dicitur sit in die iudicij	97	T
d'7 c 81	Iusticia dei est prima	92	R
d'7 c 81	Iusticiam dei nemo dubitet	92	O
d'7 c 70	Iustus quod aliqui cadit	71	y
d'2 c 12	Iuventus impressa per doctrina dui retinet	18	i
d'2 c 12	Iuventus plus est amplexu	18	o
d'11 c 113	L aborandum est p' tpe 2 loco	111	E
d'7 c 93	Laborare debemus festinare p' prima gloria	91	E
d'3 c 26	Lascivia est fugienda	73	E
d'12 c 192	Leonardus confessor innocens 3 muocandus	191	E
d'3 c 16	Libidinem expugnet mco' d' mte passionis	27	f
d'6 c 119	Libidines carlem fugat p'ma	123	f
d'3 c 20	Litigandum non est	28	d
d'3 c 20	Litigantibus contra fidem no' est p'cedu	29	6
d'3 c 20	Litigis no' 3 insistendu qm no' p'udica' veritati	29	h
d'3 c 21	Loquens v' a qualia debeat ee 2 p'nta	33	o
d'12 c 1282	Luceu' t'pale dz nob' moue' ad elemosinas	180	o
d'2 c 11	Luminis motus e rectus 2 linealis	11	e
d'12 c 180	Luna corat nobis sua beneficia	111	d
d'3 c 21	Luxuria causat erubescencia	72	6
d'3 c 21	Luxuria e actus fetidus	72	6
d'12 c 233	Luxuria e triplicat' distingueda ad modu' ignis	228	f
d'12 c 233	Luxuria e p'ma ignis inuidia 2 q'sit' fortis app'iant' 228	228	3
d'12 c 232	Luxuria t'p'at' dz ea q'situdo lucra' ut ord' p'om' iunc' 228	228	o
d'12 c 231	Luxuria fugat' aune' affligedo 2 m'ete' aq' bo' occupado 228	228	9
d'12 c 236	Luxuria e turpe p'ma	229	B
d'3 c 26	Luxurie actus est fugiendus	73	E
d'12 c 233	Luxurie ignis quibus modis sit expugnendus	228	f
d'12 c 236	Luxurie t'p'and' cogitab' fualu' ab ea curabit' 229	229	B
d'3 c 21	Luxuriosi silio 3 q'medenti allia	72	h

D ¹⁰	c 127	Mediocris a corpore dicitur dicitur humilis terra benigna a pueris	128	m
D ¹⁰	c 127	Mediocris a corpore dicitur dicitur ubi expedit iusta seueritas et rigida	128	n
D ¹⁰	c 128	Mediocris a corpore dicitur dicitur declinat ad maiorem quam ad iustitiam	129	r
Prologi	c 1	Mediocris a corpore tenendum in parum et minus	1	B
D ¹²	c 118	Membra corporis subditur possunt multa beneficia	118	l
D ³	c 26	Mendacia sunt delinenda	38	o
D ³	c 26	Mendacium quid sit	38	t
D ³	c 26	Mendacium principium occidit aiam	38	x
D ³	c 27	Mendacium graue est aliud diffamare	37	y
D ³	c 27	Mendacium quod in dicitur puniat	37	z
D ³	c 28	Mendacium sedes ad aemulorum mortem est malum et peccatum	36	z
D ¹²	c 131	Mercatorum augmentum dicitur nobis mouet ad dandum elemosinas	119	m
D ¹¹	c 121	Misericordia est in parum proprie significatur	132	3
D ⁷	c 81	Misericordia dei est infinita	88	e
D ¹²	c 118	Misericordie opera sunt septem	116	3
D ¹	c 10	Modus procedendi duplex est	12	q
D ⁷	c 116	Monachus non erit peccator	121	o
D ⁷	c 116	Mors corporis nullum exparet	81	o
D ⁷	c 111	Mors est incerta	82	q
D ⁷	c 118	Mors est timenda propter varias causas	83	v
D ⁷	c 119	Mors est timenda exemplo sanctorum	83	y
D ⁷	c 80	Mors est timenda exemplo malorum	89	3
D ³	c 39	Morte nihil miserabilius	21	r
D ⁷	c 111	Mortis hora habet quatuor incertae	82	q
D ⁷	c 111	Mortis locus est incertus	82	r
D ⁷	c 111	Mortis modus est incertus	82	o
D ⁷	c 111	Mortis status est incertus	82	t
D ⁷	c 67	Mortuus quidam quod sit et spiritus	113	7
D ³	c 12	Mulier coti pulchra matris est fetida	21	B
D ³	c 37	Mulieres non sunt illate tangende	23	q
D ³	c 16	Mulieres non sunt itaute inuende	22	x
D ³	c 31	Mundane diuinae non sunt nisi in nobis propter inuicem	26	e
D ¹²	c 291	Mundane diuinae sunt inefficaces et vane	237	p
D ¹²	c 291	Mundo quibus remedijs sit respondendum	237	o
D ³	c 27	Mulier uxor est quatuor	33	r

D'1	c 10	Mundus de nichilo factus i t'na regione e' distinctus	17	R
D'1	c 10	Mundus e' sp'ia natura composuit	17	O
D'2	c 73	Mundus compat' mari	62	F
D'12	c 220	Mundus nos conti' temptat	232	M
D'12	c 220	Mundus quibus competunt	232	V
D'12	c 223	Mundus cuius similit'z	236	T
D'12	c 186	Munera iudicibus data quid faciant	181	3
D'7	c 81	N atura delectat' in medijs & corrumpt' in extremis	86	3
D'12	c 221	Natura opa' p' pauca q' p' p' q' nata & artificiali	239	de
D'1	c 7	Naturalis via ad vnu tm se habz	8	7
D'16	c 281	Natus e' melius e' p' ad id qd e' p' optimus	217	6
D'11	c 61	Necessaria vite p' a p' celesti petenda	179	o
D'3	c 32	Necrosis crudelitas	39	6
D'3	c 27	Nobilitas g'nis non e' curanda	41	7
D'6	c 121	Nobilitas aut' q' p'	131	7
D'11	c 179	O bediendu' est ppter duo	171	2
D'11	c 179	Obedientia habz magnu' meritum	171	2
D'11	c 179	Obedientia e' effectus operu' perfectore	171	3
D'11	c 179	Obedientia e' donativa sublimiu' honore	178	2
D'11	c 160	Obedientia docent' exempla' n'alia	178	3
D'11	c 179	Obedientie multiplex e' fructus	171	2
D'11	c 178	Obedire est graue	171	2
D'7	c 116	Oblatio facit hospite v'z op'ibus in purgatorio	120	2
D'12	c 183	Oblatu' iustu' mouebit nos ad dand' elemosinas	183	R
D'3	c 12	Oculi designat statu' culpe	22	M
D'3	c 33	Oculi quib' hocm' p' p' iustu' est	20	7
D'12	c 237	Oculi est semp' fugiend'z	229	2
D'12	c 230	Oculi sunt auertendi a vanitate	227	2
D'7	c 97	Oculi annualis no' p' videre celestia	100	1
D'11	c 167	Offensa qualis su' dimittenda	163	7
D'1	c 1	Omnipoten' non p' pluribus quere	11	3
D'7	c 86	Omnipotentia dei in malis p'z	93	2
D'7	c 61	Opera bona contra caritatem fra' ad qd' valcant	116	R
D'1	c 7	Opus rem' deu' se clamat o'ib' creatur'z	1	6
D'3	c 12	Opera bona fra' in mo'ib' p' p' p' p' falsa moneta	22	7

Quoniam naturalis virtus

habet primum in 12. omnium finis

D ¹¹	c 173	Orandum quid sit ad deum	172	f
D ¹¹	c 169	Orandum in fide obtinendi	167	p
D ¹¹	c 183	Orandum est cum quada[m] oportunitate	181	f
D ¹¹	c 169	Oratores non propter quod in fide deficiunt in fide obtinendi	166	q
D ¹¹	c 81	Oratio deuotorum multum valet	86	q
D ¹¹	c 81	Oratio deuota multum valet	86	q
D ¹¹	c 170	Oratio maxime deum placat	172	z
D ¹¹	c 170	Oratio ipse narrat et plorat diuinum auxilium	172	z
D ¹¹	c 171	Oratio purgat animam	173	f
D ¹¹	c 172	Oratio valet ad euasione[m] periculi tam temporalis quam spiritualis	172	z
D ¹¹	c 172	Oratio loqui dicitur non intelligitur in no[n] est omittenda	172	z
D ¹¹	c 173	Oratio diuina est semper frequenda	172	z
D ¹¹	c 167	Oratio debet fieri cum a[n]imo et diffidentia	167	q
D ¹¹	c 180	Oratio debet esse deuota et ardua	166	z
D ¹¹	c 180	Oratio deuota cum summe	168	z
D ¹¹	c 180	Oratio peccatorum cum summe	168	z
D ¹¹	c 180	Oratio fiet absque uana gloria	168	z
D ¹¹	c 180	Oratio debet esse per caritatem	168	z
D ¹¹	c 181	Oratio debet esse secreta	168	z
D ¹¹	c 182	Oratio debet esse timorosa	169	z
D ¹¹	c 183	Oratio debet esse continua	180	z
D ¹¹	c 182	Oratio est uenie[m] impetratiua	182	z
D ¹¹	c 182	Oratio est obsequii amotua	182	z
D ¹¹	c 182	Oratio est mortis effugatiua utique prolongatiua	182	z
D ¹¹	c 182	Oratio est plagaria et postulantia et pulsiua	182	z
D ¹¹	c 182	Oratio est conhostes uictorie obtentua	182	z
D ¹¹	c 182	Oratio est malorum hominum et demonum impeditiua	182	z
D ¹¹	c 182	Oratio est diuine sue ac huiusmodi cordium imitatiua	183	z
D ¹¹	c 187	Oratio est magnorum impetratiua	183	z
D ¹¹	c 187	Oratio est ad gloriam inductiua	182	z
D ¹¹	c 187	Oratio est a pena ignis liberatiua	182	z
D ¹¹	c 186	Oratio est pro omni peccato ignis	182	z
D ¹¹	c 116	Orationes valent contra in purgatorio	120	p

172	212	c 231	Orones proia pluvium valent q̄ stimulu carnis	3130	h
167	211	c 118	Orons fructu quib̄ p̄	112	h
111	213	c 12	Orens significat statu mundane appetitue	22	l
166	213	c 15	Ouis porta p̄ tpe ē aperienda	21	a
86	213	c 18	Ouis porta p̄ tpe ē claudenda	21	B
86	213	c 19	Ouis porta ē claudenda ad plationes	21	e
172	213	c 20	Ouis porta claudenda ē q̄ iugia & licti	28	D
172	213	c 21	Ouis porta claudenda ē ad iudiciu	30	7
173	211	c 112	Ora est gemuffectio	110	A
172	211	c 61	P anis eukta abq̄ue quod perendy ē	179	7
172	217	c 108	P assio est qualis fuit	113	e
172	212	c 212	Pappo p̄p̄ ad m̄tem rollat ē v̄m̄e q̄ oia flagella	220	3
167	212	c 231	Pappo p̄ p̄dca ē h̄m̄ medicam̄tū q̄ vicia carnis	231	h
166	213	c 16	Pappom̄s d̄m̄ce m̄c̄a exp̄guit libidem	27	3
168	217	c 108	Passus ē exp̄p̄s in om̄ibz mem̄br̄e	113	3
168	211	c 113	Pater nest q̄ est m̄ cel̄ r̄ ē devote fr̄ptand̄	172	t
167	211	c 113	Pater filijs suis nō facit p̄t̄ta negat	172	l
168	211	c 113	Pater ē nome singularis amoris	172	t
169	211	c 113	Pater celestis semp̄ iuorand̄ ē	177	n
110	211	c 113	Pater celestis iuorand̄ ē p̄p̄ b̄n̄f̄m̄ orationis	172	l
112	211	c 112	Pater celestis iuorand̄ ē p̄p̄ b̄n̄f̄m̄ r̄p̄ationis	177	n
112	211	c 112	Pater celestis iuorand̄ ē p̄p̄ b̄n̄f̄m̄ gl̄osificationis	176	o
112	216	c 269	patēcia ē v̄m̄e validū q̄ t̄p̄tanta d̄com̄i	267	o
112	216	c 210	patēcia ē v̄m̄e dignū m̄t̄ adusa oia q̄suatua	266	o
112	216	c 211	patēcia ē m̄t̄ q̄p̄ula t̄p̄ta m̄t̄ mundanū p̄mitua	266	R
112	216	c 212	patēcia ē m̄t̄ adusa ē l̄ct̄f̄m̄ia valdeq̄ r̄solatua	267	t
112	216	213	patēcia ē om̄y h̄osp̄m̄ p̄patua	268	v
113	216	c 213	patēcia v̄m̄at m̄d̄m̄	269	h
113	216	c 212	patēcia v̄m̄at d̄n̄bolū	269	p
112	216	c 217	patēcia v̄m̄at h̄omo sapīm̄	269	v
112	216	218	patēcia ē om̄y infernalū p̄narū euasua	212	o
112	216	c 219	patēcia ē in bono h̄p̄eruatua	213	g
120	216	c 282	patēcia qualis esse debeat	212	o

216	r280	Pancē dicitur pua ab oī pūō q̄ elōgā nulli oīō spātē p̄mixta	212	B
216	r281	Pancē ued nō dicitur ē dāu namiat supposita	217	C
216	r281	Pancēna sophistica dicitur a ued pancēna mīta	217	F
216	r282	Pancēna debet esse ginnua	216	G
216	r284	Pancēne sunt sex uolūtes	266	P
212	r223	Pancētes p̄p̄ p̄p̄i habebūt magnū p̄mū	220	T
211	r282	Pancēnibz p̄ponatur exemplū dōp̄i	211	K
211	r121	Pancēna tā p̄nt genera	132	U
211	r166	Pancēnibz m̄ se quidā p̄are nōlūt	163	L
213	r12	Pancētor affilat̄ fructuō	22	S
213	r12	Pancētor p̄p̄o p̄nde m̄fermū d̄mergū	22	H
216	r12	Pancētor ē seruū p̄ā	131	L
216	r122	Pancētorē de mūdo educē quid sit	129	S
211	r170	Pancētorē d̄q̄ oī t̄p̄e dō q̄m̄ i sine d̄m̄ p̄lorat̄ amp̄lū	173	D
212	r220	Pancētorē oī p̄m̄g	219	X
216	r23	Pancētorū p̄gātua ē p̄m̄tēna	129	F
212	r11	Pancētorū f̄it̄ hōem̄ obliquū	11	D
213	r13	Pancētorū quid sit	20	P
213	r13	Pancētorū f̄it̄ hōem̄ loq̄do uel 2 p̄p̄e nichil ē	20	S
213	r13	Pancētorū quid hōem̄ oīndit	20	23
213	r13	Pancētorū si nichil ē q̄ ḡ p̄m̄do d̄p̄nam̄	20	A
213	r12	Pancētorū quibz rebz p̄t̄ p̄lā	21	A
213	r12	Pancētorū ap̄lā illi p̄magm̄ q̄ m̄d̄i appet̄ m̄ p̄m̄lo	21	S
213	r12	Pancētorū illud hōem̄	21	D
213	r12	Pancētorū affilat̄ p̄m̄hōem̄	22	E
213	r12	Pancētorū m̄ aīā ē p̄m̄t̄ p̄m̄tēdo m̄ p̄m̄o	22	F
213	r12	Pancētorū ap̄lā v̄mbre	22	K
213	r32	Pancētorū graue ē alijs dare m̄d̄am̄ p̄m̄andi	22	P
212	r29	Pancētorū q̄ p̄m̄q̄ nō abluī m̄o p̄o p̄nde t̄h̄it̄ ad aliud	77	I
212	r29	Pancētorū quid sit	76	G
217	r112	Pancētorū f̄it̄ hōem̄ seruū r̄aturare	111	F
216	r123	Pancētorū habet duo m̄ se	129	F
219	r136	Pancētorū est q̄f̄it̄nd̄ p̄p̄ quatuor	181	N

212 B
217 C
217 F
216 G
266 P
220 T
211 K
132 U
163 L
22 S
22 S
131 R
129 E
173 D
214 X
129 F
11 A
20 Z
20 Z
20 Z
21 A
21 B
21 D
22 E
22 F
22 K
22 P
lud 77 I
76 Q
111 F
129 F
181 M

212	B	d'12	c18a	Pellucam natura q'st	111	h
217	C	d'3	c18	pena significatur p' aglonem	22	u
217	F	d'7	c16	pena infualis est eterna	82	p
216	G	d'7	c91	pena malozu d'rbu' quo ad la	96	B
266	P	d'7	c109	pena infualis e' p' h'moi' exempla	112	9
220	T	d'7	c110	pena infualis e' maxima 2 adyppima	117	9
211	K	d'7	c112	pena infualis vtru' ab oibz equalit' patiat'	111	9
132	U	d'7	c108	pena infuale no' cedentes ut adargu'?	111	v
163	L	d'7	c70	penitendi moti' e' multiplex	76	R
22	S	d'7	c70	penitendi moti' p'm e' q'm naturare multiplex	76	6
22	S	d'7	c71	penitendi moti' 2' e' more p'ite p'ulu'	78	3
131	R	d'7	c72	penitendi moti' 3' est exemplum uteratur	61	9
129	E	d'7	c73	penitendi moti' 4' e' mltoru' laq'ozu' o'mpadiu' p'ulu'	62	e
173	D	d'7	c72	penitendi moti' 1' e' ingratitudis v'itu'	62	t
214	X	d'7	c11	penitendi moti' 6' e' tepore euolat' ta' g'ue d'pendu'	18	e
129	F	d'7	c16	penitendi moti' 1'3' morte' i'ctudo 2' dubiu' vlti' h'z iudiciu'	81	R
11	A	d'7	c82	penitendi moti' 8' e' iudiciu' extremu'	92	m
20	Z	d'7	c93	penitendi moti' 9' est gloria sempiterna	91	o
20	Z	d'7	c101	penitendi moti' 10' est infernale p'p'liu' 2' est p'p'io'	110	o
20	Z	d'2	c29	penitencia e' i' mediu' q' p'p'm	72	e
20	Z	d'7	c72	penite' e' tempestive m'choanda	61	9
20	Z	d'7	c72	penite' e' quozpla' e' mane m'choanda	61	d
21	A	d'7	c73	penite' 3' laq'ozu' d'olmatua 2' q'partua	62	e
21	B	d'7	c12	penitencia no' est p'ostuanda	80	l
21	D	d'7	c81	penitencia finalis aliq'bz valet	86	e
22	E	d'7	c81	penitencia finalis multu' valet	81	B
22	F	d'7	c111	penitencia no' h'z locu' p'g'mozem	116	o
22	K	d'6	c111	penitencia quid sit	122	a
22	P	d'6	c111	penitencia e' quoda' op'g' nate	122	v
lud 77	I	d'6	c118	penite' e' bonou' om'z m'itatu'	122	9
76	Q	d'6	c119	penite' e' ab oibz h'ozibz liberatua	123	B
111	F	d'6	c119	penite' d'ozes fugat	122	3
129	F	d'6	c119	penite' e' om'z op'aliu' g'ozumptua	122	7
181	M	d'6	c120	penitencia est malozu' punitua	122	9
		d'6	c120	penite' 9' esse s'acta d'p'icta	122	9

D ⁶	c121	penit ^a l ³ su ^o con ^g appera ^o em ^o it ⁹ ac ^o delectua	126	A
D ⁶	c122	penit ^a est p ^o netans appetitua	128	B
D ⁶	c123	penit ^a e ^o p ^o toru ^o purgatiua	129	F
D ⁶	c123	penit ^a quib ⁹ p ^o sil ^o	129	G
D ⁶	c128	penit ^a e ^o me ^o sanatiua	130	H
D ⁶	c127	penit ^a e ^o me ^o nobilitatiua	131	I
D ⁶	c126	penit ^a e ^o incorruptioib ⁹ donatiua	131	I
D ⁶	c126	penit ^a e ^o m ^o celu ^o eleuatiua	131	I
D ⁶	c126	penit ^a e ^o p ^o ala q ^o duat ^o ad celu ^o p ^o m ^o te ^o r ^o one	131	M
P ^o	c121	penit ^a agum ^o da e ^o r ^o ly mod ^o	132	N
D ^o	c121	penit ^a e ^o p ^o ffra ^o r ^o ntancib ⁹ m ^o ab ⁹ 2 p ^o meib ⁹	132	O
D ^o	c129	penit ^a dign ^o fra ^o r ^o ntu ^o q ^o p ^o iq ^o ad m ^o u ^o e ^o statu ^o q ^o v ^o r ^o nda 232	232	I
D ^o	c121	penit ^a p ^o tes p ^o ffra ^o m ^o p ^o pen ^o se r ^o uante	132	O
D ^o	c121	penit ^a p ^o tes p ^o ffra ^o m ^o r ^o uatioue ^o aq ^o e	133	P
D ^o	c121	penit ^a p ^o tes p ^o ffra ^o m ^o ape	133	Q
D ^o	c121	penit ^a p ^o tes p ^o ffra ^o p ^o m ^o q ^o lib ⁹ arbor ^o 2 p ^o pa ^o m ^o vite	133	R
D ^o	c121	penit ^a p ^o tes p ^o ffra ^o m ^o p ^o me	133	S
D ^o	c121	penit ^a p ^o tes p ^o ffra ^o m ^o tonitruo	133	T
D ^o	c121	penit ^a p ^o tes p ^o ffra ^o p ^o er ^o igne ^o	138	V
D ^o	c121	penit ^a p ^o tes p ^o ffra ^o p ^o mare	138	X
D ^o	c121	penit ^a p ^o tes p ^o ffra ^o m ^o arena marib ⁹	138	Y
D ^o	c121	penit ^a p ^o tes p ^o ffra ^o p ^o er ^o domu ^o	138	Z
D ^o	c121	penit ^a p ^o tes p ^o ffra ^o p ^o er ^o mirra	138	3
D ^o	c121	penit ^a p ^o tes p ^o ffra ^o p ^o er ^o p ^o tu ^o die ^o m ^o m ^o l ^o pli ^o	137	9
D ^o	c129	penit ^a onca p ^o libent ^o expte ^o egroti agum ^o da	170	O
D ^o	c129	penit ^a onq ^o no ^o e ^o p ^o auscend ^o	171	T
D ^o	c269	penit ^a fauu ^o quo ^o fit p ^o uand ^o	267	O
D ^o	c111	penitere e ^o vulgissim ^o	122	G
D ^o	c79	persecra ^o p ^o dei opera	68	3
D ^o	c7	permemdis op ^o de deo	6	O
D ^o	c282	perseuer ^a e ^o mult ^o laudabilis	286	H
D ^o	c176	perendu ^o est bonu ^o multiplex	176	Q
D ^o	c170	perentes de ^o libent ^o exaud ^o	172	A

126 d	d 11	c 176	Pete debemq collatione boni 2 amonem mali	176	p
128 b	d 3	c 32	Pietas e gmcndanda	20	b
129 ff	d 11	c 117	Pietas e pofentibz exhibenda	117	e
129 g	d 1	c 7	Plato credidit in oppm p3 per ta signa	6	b
130 g	d 1	c 7	Platonib opio de deo	6	d
131 f	d 7	c 70	Poma quare cadant	71	v
131 l	d 1	c 7	Porphyrij opio de deo	1	e
131 i	d 3	c 18	Porta oris p tpe e claudenda	21	b
131 m	d 3	c 18	Porta oris p tpe e aperienda	21	d
132 u	d 3	c 16	Porte qz orationes pcoru p claudende	22	d
132 a	d 1	c 1	Posse malu no est malu si bonu	12	f
132 232 l	d 3	c 21	Potentia huana qualis sit fugienda	21	m
132 a	d 3	c 21	Potentia huana put fcepti credit malis	28	v
133 p	d 3	c 21	Potentia huana est vpregnua	28	p
133 e	d 3	c 22	Pore auctppia qz depedz exadhen rgu vi ce qz nulla	23	e
133 r	d 3	c 22	Potentia aiana non est curanda	29	e
133 o	d 12	c 236	Prenosa docere na 2 aut p p abscondeda sub vilibz	230	d
133 t	glogi c 3		Prenopi sepe procedit ex vili	2	f
138 v	glogi c 3		Predicator liz malz sit eg m doctna no e pcepteda	2	e
138 z	glogi c 2		Predicatores sunt aude pspiciendi	2	r
138 y	d 1	c 7	Predicant qz hz quofda apud mferos	1	e
138 y	d 12	c 229	Primatq amor e refecmdy	227	p
138 i	d 1	c 10	Producendi modq duplex est	12	e
137 q	d 2	c 12	Puerina correpondz veri	12	e
170 o	d 17	c 272	Pugna e nobis vnlis qz valet ad multa	18	b
171 f	d 17	c 272	Pugna ppualis e rectoru cordiu illuminatua	272	v
267 q	d 17	c 277	Pugna ppualis e duroru cordiu mollificatua	273	z
122 t	d 17	c 276	Pugna ppualis e ad pmatz redutua	272	z
68 g	d 17	c 271	Pugna ppualis e meritoru augmentatua	279	v
6 a	d 17	c 278	Pugna ppualis e hoibz pbana 2 ho r omz exatnatua	277	g
216 g	d 17	c 279	Pugna ppualis e hoibz m bona 2 huili k pprmatua	276	d
176 d	d 17	c 260	Pugna ppualis e vncoru omz purgatua	278	b
172 a	d 17	c 267	Pugna ppualis e mētū serenatua 2 qetua	278	e
	glogi c 2		Predicator qualis esse debeat	2	d

D'17 c262	Pugna spūalis ē metus debilis corroborata 2 fortis	219	D
D'17 c263	Pugna spūalis ē cordialis calorū inflammata	260	E
D'17 c264	Pugna spūalis ē amoris cūctis 2 mundi depravata	161	F
D'17 c265	Pugna spūalis ē hostiū pubūpna	261	G
D'17 c266	Pugna spūalis ē penitentia refertiva	262	H
D'17 c267	Pugnā spūalis ē hūmā cordis 2 fiantā 2 inōis gaudij dōnā	263	I
D'17 c268	Pugna spūalis ē salutis aie causativa	263	K
D'17 c269	Pugna spūalis ē oppo 2 fortatua	263	L
D'17 c270	Pugna spūalis ē dīm amoris sufficitiva	263	M
D'17 c271	Pugna spūalis ē glorie collatiua pū tonatua	264	N
D'17 c272	Pugnanti dā corona	280	O
D'6 c123	Purgatua pādū est pma		
D'7 c118	Purgatorū ē 2 qualis sit eius pena	129	P
D'7 c118	Purgatorū ē aucte fatis supūie	119	Q
D'7 c118	Purgatorū pbat esse rōne	119	R
D'7 c117	Purgatorū pbat esse cō expūctō	120	S
plogi c 3 Q uercendū ē nō tm a maioribz 2 iustis sed etiā			
a minoribz 2 peccato infectis			
D'7 c112	R ecedens a bordie nūe subitū ordinē dīne iustie	118	T
D'11 c129	R ecidmare est graue pām	171	X
D'11 c287	Regnū celorū quibz dicitur	280	L
D'12 c220	Remedia contra dīna flagella sunt plura	219	X
D'7 c73	Remediū q̄ pūctū ē nobis q̄ dā ex brutore	63	H
D'7 c91	Reproba malorū q̄ntū ad tā	96	D
D'7 c111	Repti hoēs nō pnt p̄ hanc vītā pēntō	116	D
D'3 c33	Reppublica est armis defendenda	22	M
D'2 c29	Repurgedū est aīo a pō	77	M X O P
D'7 c70	Resurgendū est p̄ lapsū	41	T
D'12 c239	Resurgendū est p̄ penitētia	232	K
D'7 c103	Resurget idem corpū nūō	110	F
D'7 c82	Resurrectio futū ē aucte p̄ hōre	89	G
D'7 c101	Resurrectio corpū ē futūa	107	F
D'7 c102	Resurrectio futū ē aucte apli	107	G

27	c102	Resurrectio xpi pbat ^r quod famos ^r argumete	106	B
27	c103	Resurrectio futura e ^t pbat ^r hmoi ^r romba	106	C
27	c103	Resurrectio futura e ^t expte dme sapiente	106	D
27	c103	Resurrectio futura e ^t expte dme iustine	106	E
27	c103	Resurrectio futura e ^t rone aie	106	F
27	c103	Resurrectio futura e ^t rone corpis	106	G
27	c103	Resurrectio futura e ^t rone mundialis fabrice	107	H
27	c102	Resurrectio futura e ^t pbat ^r variis exemplis	107	I
27	c101	Resurrectione negabant zaduchei	107	K
27	c102	Resurrectione negantes madur ^r i ^r q ^r ruplex igneio	107	L
28	c29	Renocat deq ^r hoem ad p ^r iam	97	M
28	c110	Rogantes deq ^r libent ^r epandit	112	N
26	c112	Ruina e ^t m oi ^r statu	129	O
23	c27	Rupta p ^r uice ^r imperia regabant - 71 A	72	P
212	c226	A lban dies deputat ^r beate marie virgin	221	Q
29	c23	S abbatu ^r ieiunat ^r ad honoz ^r bre ^r v ^r g ^r is marie bo ^m e	126	R
211	c61	Sacramtu ^r i ^r xpm ^r i ^r facti ^r e ^t p ^r nt ^r nec dubitet	179	S
27	c61	Sagittu ^r q ^r da ^r q ^r lu ^r dea ^r i ^r m ^r ez ^r ei ^r offendit	113	T
27	c60	Saluta ^r angelica libent ^r e ^t dicenda - 69 A b c d e f g h i k l m		
23	c32	Sanctoru ^r festa p ^r custodienda	22	U
212	c23A	Sanctore suffragia plu ^m v ^r i ^r stimulu ^r carnis	23	V
212	c228	Sanctore auxilium v ^r i ^r septima demonu ^r	222	W
26	c122	Sanctas aie m quo consistat	130	X
216	c211	Sapientu ^r v ^r m nullo defiat	26A	Y
27	c87	Sapientia dei e ^t imensa	93	Z
216	c3	Sapientie p ^r ncipi ^r humilitas e ^t	3	aa
27	c97	Sapientib ^r credendu ^r est	99	bb
210	c127	Satisfacend ^r est deo	12A	cc
21A	c12A	Satisfactio designat ^r m mirra	132	dd
211	c170	Satisfactio oportia p ^r o m i ^r bz consistit	141	ee
211	c129	Satisfactio ^r oia p ^r libent ^r expte egron assumenda	170	ff
211	c129	Satisfactio ^r oia no e ^t pauepend ^r	171	gg
211	c129	Satisfactio ^r quib ^r sit effect ^r	171	hh

260
 161
 261
 262
 263
 263
 263
 262
 280
 129
 119
 114
 119
 120
 111
 171
 280
 214
 63
 96
 116
 22
 27
 41
 232
 110
 89
 107
 107

D ¹	c 10	Sacientia est triplex	16	g
D ¹	c 66	Sacientia e nobis multu valis	12	e
D ¹	c 66	Sacientia antiq pbi amauerit	12	f
D ¹	c 66	Sacientie appetit m est homi	12	f
D ¹	c 1	Sare malu non est malu s bonu	12	e
D ¹	c 269	Sarum pme quod sit portand	267	o
D ¹	c 117	Secretissima dei aq ⁿ sanctis reuelant ^r	113	o
D ¹	c 12	Senectus filio est hyem	19	p
D ¹	c 180	Sensibilia vidant pbuare sua bnficia	111	o
D ¹	c 91	Sente ^a iudicij extremi q ^u p ^r	96	3
D ¹	c 91	Sente ^a bonoru m iudicio extremo her est	96	o
D ¹	c 91	Sente ^a malore m iudicio extremo her est	96	g
D ¹	c 92	Sente ^e executio m iudicio finali fienda	96	e
D ¹	c 200	Sepe lru m iudicio vru propt	202	n
D ¹	c 191	Seputra qualu e mortuis exhibenda	220	h
D ¹	c 191	Seputra e mortuis exhibenda p ^r q ^u vnoz fidelu r puga ^r	220	f
D ¹	c 191	Seputra e mortuis ipedenda pba mirant mortuore	220	k
D ¹	c 198	Seputra e mortuis ipedenda ex ^o p ^r mortuore	224	l
D ¹	c 199	Seputra quenda ^r officio angelore	202	m
D ¹	c 26	Sermo no d ^r ee t ^r is uel puzit s vna r valis	32	v
D ¹	c 37	Seruitu minima m ^r est ca peccat	23	v
D ¹	c 12	Soctas bonoru multu valet	121	b
D ¹	c 12	Soctas bo time no d ^r liz aq ⁿ ab ea rredant	129	d
D ¹	c 7	Soratis opinio de deo	6	g
D ¹	c 180	Sol qualu ^r sua bnficia videt	111	g
Prolog ^o	c 2	Solis officiu quid p ^r	2	p
D ¹	c 281	Sophysta rō defiat maxie m t ^r g a vera	217	d
D ¹	c 111	Spiritalis elemoia e septiformis	112	x
D ¹	c 13	Status mudi e variu	83	x
D ¹	c 291	Stellas multas poput deo m fmancto	239	d
D ¹	c 97	Subiectu no est semp m na sicut apparet	100	n
D ¹	c 10	Substantia tplex e mudo r q ^u libz triplex	14	3
Prolog ^o	c 3	Suru vno pcedit r q ^u p ^r ei q ^u vntu	3	6

d'11	r169	Sufficiens quid sit de q omi creatura	166	R
d'12	r116	Suffragia valent h'ib q put in purgatorio	120	P
d'11	r170	Suffragia sanctoru sunt imploranda	172	A
d'12	r23A	Suffragia pro repluuntur q' stimuli carnis	213	H
d'13	r36	Sumus bonu a du' h' diu' p' mode putat	22	X
d'17	r71	Surgend' ad q' m'git p' labore	60	O
d'13	r27	U latinitas fac' h'com' aputari sapientem	33	R
d'13	r31	Tacty porta quod sit claudenda	38	D
d'13	r37	Tactus illicitus e' nocuus	23	R
d'13	r37	Tacty mulieris est tacty reguli	23	R
d'13	r37	Tacty mulieris e' ignea	23	R
d'13	r38A	Tacty carnis q'fundit anim'	73	F
d'17	r61	Taxillatori quoddam qd' conigit Al p' r' o' v' y' Al	11	X
d'12	r212	Temptat dyabolus penitentes valde	212	I
d'12	r21A	Temptat nos deq' r'pl'at	211	R
d'12	r21A	Temptat nos deq' ut temptando nos erudiat	211	S
d'12	r218	Temptat deq' ut qualis sit temptaty ondat	218	T
d'12	r219	Temptat deq' ut corrugat	218	V
d'12	r220	Temptat nos dyabolus infinitis modis	220	B
d'12	r22A	Temptat nos dyabolus p'ncipal' duob' modis	221	C
d'12	r22A	Temptat sepe dyabolus h'com' ipm' hostilit' inuadendo	221	D
d'12	r229	Temptat dyabolus varijs modis	222	L
d'12	r229	Temptat dyabolus callide insistendo ut dracho q'	222	T
d'12	r229	Temptat dyabolus mala p' bonis abst' on' r' amia p' dulcib' q'	222	M
d'12	r270	Temptat dyabolus se ipm' uel lucos angl' on' d'endo	221	Z
d'12	r271	Temptat dyabolus detrahilia offendo	228	3
d'12	238	Temptat nos p' q' p' nedi s' p' p' anend' e' eis	231	I
d'12	r212	Tempta' si cessat hoc e' ex multiplici ca'	217	K
d'12	r21A	Tempta' est multiplex	211	P
d'12	r21A	Temptatio dina s'p' e' ad bonu'	211	R
d'12	r236	Temptatio est nobis vtilis	229	E
d'12	r229	Temptatio no' noc' p' no' q' sentia' ei	226	P

16 g
 12 e
 207 o
 113 e
 19 p
 111 e
 96 j
 96 n
 96 q
 96 l
 202 i
 220 j
 220 k
 220 l
 202 m
 32 v
 23 u
 121 s
 129 d
 6 q
 111 q
 2 p
 217 z
 117 x
 83 x
 239 l
 100 m
 17 j
 3 e

217	r215	Temptatio qualis e valis q valit ad multa	272	y
217	r216	Temptatio e reroru cordiu illudiatua	272	z
217	r217	Temptatio e cordiu ducoru mollificatua	273	t
217	r216	Temptatio e ad pnam ductua	272	f
217	r217	Temptatio e meritoru augmentatua	272	o
217	r218	Tepta e mioru hoib pbitua 2 bonore omi pcuratua	277	g
217	r219	Teptatio e hoib m bono 2 humilitate gferuatua	276	d
217	r260	Temptatio e vioru omi purgatua	278	B
217	r261	Temptatio e mētib serenatua 2 quietua	278	e
217	r262	Temptatio e mētib debilib corroboratua 2 fortificatua	279	d
217	r263	Temptatio e cordialib amozu inflammatua	260	e
217	r264	Tempta e amozu carib 2 mundi deparatua	261	ff
217	r267	Temptatio e hostiu subuersua	267	o
217	r266	Teptatio e penitentiu 2 festina	262	h
217	r267	Tepta e huam gaudij 2 finatua 2 inozu gaudij dotina	263	j
217	r267	Temptatio e santitatis ac causatua	263	k
217	r267	Temptatio e ruzo confortatua	263	l
217	r267	Temptatio e diuini amozu significatua	263	m
217	r268	Temptatio e glorie collatua p aduina	262	n
218	r216	Temptationem in pncipio est resistend	216	n
218	r218	Temptationibz quib p resistend	218	h
218	r216	Temptationibz de uirtute no e gferend si usq ad morte stand	218	o
211	r167	Tempta bz resistend e amplio pnt reliste	162	l
218	r231	Tempta bz carib resistend e piffugij 2 orozu sanctoru	213	h
217	r218	Temptationu pnt varia remedia	272	v
217	r218	Temptationu pnt remedia gradua	272	x
218	r220	Temptator malq e mundy iste	232	n
218	r228	Temptatum homo a ppa carne	223	k
21	r7	Tempu nāo geluditu mcepisse	8	o
27	r17	Tempu vite nre est breue	18	ff
27	r12	Tempu huane vite e instabile	19	6
27	r13	Tempu pteritu e inreuerabile	19	7
27	r12	Tempu e bonu irappabile	20	k
27	r17	Tempu est solitate obseruand mltu exemplo	20	m

212	27	111	Tempus mortis emertit	82	o
212	27	100	Temo e' tra dos nri ame	102	2
213	21	110	Terra diuidi' m tres partes	11	o
212	22	112	Terra q'ppiat sole dicit' e' melior. 1 ^a q'ppiat sole occidete	18	o
212	212	180	Terra coiat nobis varia benefina	111	e
216	27	190	Testes tres erut contranos m extremo iudicio	97	3
218	23	130	Tiberis solus fuit bonus si ipe postea gulosus f' p'p'p'	38	e
218	23	112	Tigub denpuitur ymagine peruli	21	e
219	21	121	Tomium e' tu parau' p'nc' sig'ficatum	133	e
260	211	163	Transit' factior e' m hndib' q' symboli	160	e
267	212	221	Tubulat' angeli 2 s' v'ru sepe factum	221	9
267	212	226	Tubulat' singulare dicit' e' p'nc' ad h'um v'grem	221	d
262	212	221	Tubulat' p'nc' dicit' e' p'nc' ad h'um d'c' filiu' t' m'otuo	222	e
263	217	212	Tubula' q'lit' e' vtilis q' ad multa v'	272	x
263	217	212	Tubula' e' eorum cordiu' illu'natua	272	3
263	217	217	Tubulatio e' cordiu' duroru' mollificatua	273	2
263	217	216	Tubula' e' ad p'nc' d'uctua	272	3
262	217	211	Tubula' e' meritoru' aug'ntatua	272	o
210	217	218	Tubula' e' m'ioru' h'ou' p'batua 2 bonoz om' ex'aud'na	277	9
212	217	219	Tubula' e' h'ou' m bono. 2 h'nditate q'p'atua	276	d
211	217	260	Tubula' e' v'icoru' om' p'ug'atua	278	8
162	217	261	Tubula' e' m'ente s'ciatua 2 q'etua	278	e
211	217	262	Tubula' e' m'ere debilis corroboratua 2 fortificatua	279	d
212	217	263	Tubula' e' cordialis calorib' i'fl'amatua	260	e
212	217	262	Tubula' e' amoris carnalis 2 mudi d'f'ic'atua	261	ff
232	217	267	Tubula' e' h'ostiu' p'bu'rsua	261	6
211	217	266	Tubula' e' p'it'entiu' d'f'ertua	262	h
211	217	261	Tubula' e' h'uan' gaudi' i'f'iatua 2 m'ioru' gaudi' d'otua	263	7
8	217	261	Tubulatio e' s'atate' aie' causatua	263	k
118	217	261	Tubula' e' custo' conforatua	263	l
119	217	261	Tubula' e' d'ni amoris sig'ficatua	263	m
119	217	268	Tubulatio est glorie collatua p' coronatua	262	n
80	21	110	Trinitas personar' e' 2 no' pluras	12	p
80	212	222	T ribu' non est ponend' m'acru' na'	236	r
80	212	222	T ribuna e' ois' creatura m'p'itu' d' m'chilo fra'	236	o

D'3 c 22	Dana gloria non e appetenda	70	x
D'12 c 223	Danu e qd no prebet plenitudinem gntenti	231	v
D'12 c 180	Vegetabilia oia condant pbitumiam sua bnfina	1111	f
plogi c 2	verba dei sunt libent' audienda	2	d
D'3 c 27	verba loquentiu qualia debent esse 2 qnta	33	o
D'3 c 27	verba loquentiu dnt ee pauca 2 rdnabilia	33	p
D'3 c 25	verba loquentiu dnt esse vera	32	o
D'3 c 29	verba loquentiu dnt esse rdnabilia	36	g
plogi c 3	verbo dei detrahens deo detrahit	3	h
plogi c 2	verbu dei no est qmpnens eo q d'vulg'it	2	n
plogi c 2	verbu dei compat' soli	2	p
plogi c 2	verbu dei compat' homo	2	q
plogi c 2	verbu dei e illuminatiu mente	7	o
plogi c 2	verbu dei compat' speculo	7	q
plogi c 2	verbu dei compat' igni	7	v
plogi c 2	verbu dei multa opat'	7	x
plogi c 2	verbu dei opat' ymbu muni 2 scim	7	y
D'2 c 12	vermes in fructibz vni pcedant	18	n
D'9 c 139	verecundia e vultu gntenti	122	o
plogi c 3	veru est solum a deo	2	e
plogi c 3	veru a quocunqz dicit' no est gntenti	2	e
D'3 c 31	vestimenta xpi no sut causa glorie	27	e
D'12 c 191	vestire nudos est opa mie	193	x
D'12 c 191	vestire nudos appbat' opatione me	193	x
D'12 c 191	vestire nudos appbant d'na 2 exempla d'na	193	3
D'12 c 192	vestire nudos appbant d'na miracula	192	4
D'12 c 211	visib' virtutes dnt opponi	228	v
D'12 c 239	vita quod repurg' debeat p pnam	232	k
plogi c 3	vile no est putand qd pcedit ex vili vntate	2	f
plogi c 3	vilia sepe pducunt ptenosa	2	f
D'12 c 192	violencia detneri e graue si mali mclufa	196	d
D'16 c 211	vir sapiens in nullo defat	261	o
D'1 c 7	virtu corporalis non pt pduc' spualem	8	f
D'12 c 211	virtutes debent opponi vicijs	228	v
D'7 c 96	visio d'na p'ados au' e to merces p'oda	101	p

d'12	c193	Disuade sunt infirmi	197	3
d'12	c198	Visitandi sunt captivi	196	7
d'12	c199	Visitandi sunt captivi exemplo christi et sanctorum	196	8
d'13	c150	Visus porta quod sit claudenda	22	9
d'7	c13	Vita mortalibus est stadium in quo bellum geritur	63	6
d'7	c11	Vita humana est brevis	18	7
d'7	c12	Vita humana est instabilis	19	8
d'7	c98	Vita eterna omnino credenda est	98	9
d'12	c180	Quam conservare quicquid laborant	118	10
d'13	c12	Vivere dicitur aliquid implere	18	11
d'7	c150	Visuarius quodam quid contingit	117	12
d'12	c222	Voluntas rerum ex effectu subsequente cognoscitur	231	13
d'11	c162	X pi corpus est vere in altari pro auctore sancte spiritus	179	14
d'11	c163	X pi corpus est vere in altari pro ratione	160	15
d'11	c162	X pi corpus est vere in altari pro veritate et dignitate	161	16
d'11	c162	X pi corpus summe est maxime felicitate	162	17
d'11	c161	X pi in sacramento esse presentem nemo dubitat	179	18
d'1	c7	X pus propter peccata quosdam peccavit apud inferos	1	19
d'7	c108	X pus est passus in omnibus in omnibus membris	113	20
d'11	c222	X pus proponenda est omnibus affectus in exemplum	211	21

Et sic est finis huiusmodi puncti summe de prima secundum ordinem Aladaris collecti In prima tabula scripta est libz folij habetur ordo distinctionum et capitulorum prout sume Ita quod dicitur distinctioem et numerum capitulorum sub scriptis capitulorum In 2a tabula sub scripta est libz folij habetur per referat numerum foliorum prout libri cum litteris Aladaris sub scriptis denotantibus materia quicquid ipsi investigaverunt hanc prout prout

Contra prau

Ego mandis p[er]f
ponatis d[omi]n[u]m q[ui]
b[ea]t[us] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
e[st] i[n] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
e[st] i[n] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
e[st] i[n] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
e[st] i[n] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
e[st] i[n] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
e[st] i[n] m[er]it[us] d[omi]n[u]m

Quis agnus in d[omi]n[u]m
ablat[us] q[ui] m[er]it[us] i[n]
m[er]it[us] d[omi]n[u]m
m[er]it[us] d[omi]n[u]m
m[er]it[us] d[omi]n[u]m
m[er]it[us] d[omi]n[u]m
m[er]it[us] d[omi]n[u]m
m[er]it[us] d[omi]n[u]m
m[er]it[us] d[omi]n[u]m

In g[ra]t[ia] d[omi]n[u]m p[er] agnus
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m

Contra arduum

Ego arduis d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m

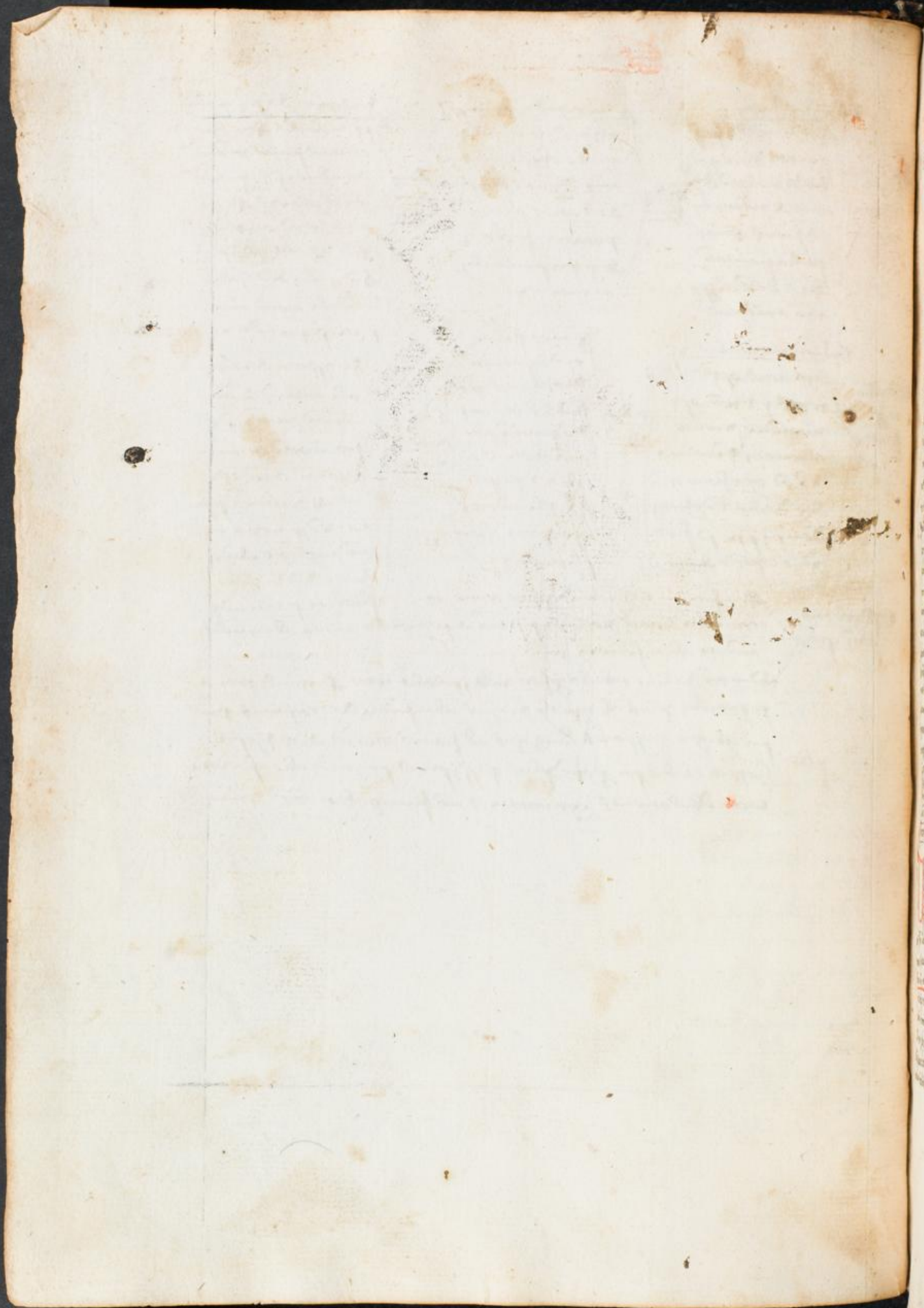
Quis salu[m]
o[mn]i d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m

In g[ra]t[ia] d[omi]n[u]m p[er] agnus
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m
p[er] m[er]it[us] d[omi]n[u]m

Probatio

Quis forte in hac tabula g[ra]t[ia] et
casualit[er] letat[ur] no[n] vult p[er]tine[re] a p[ro]p[ri]et[ar]i[is] m[er]it[is] ab equalib[us]
videtur ab inferiori in m[er]it[us] d[omi]n[u]m
Quis no[n] in hac tabula g[ra]t[ia] et p[ro]p[ri]et[ar]i[is] letat[ur] et gaudet p[er] a
p[ro]p[ri]et[ar]i[is] plus ab equali magis ab inferiori q[uo]d cogitans q[uo]d
per g[ra]t[ia] p[ro]p[ri]et[ar]i[is] h[ab]et ip[s]e ad futura gloria et q[uo]d p[ro]p[ri]et[ar]i[is]
h[ab]et cordis sui q[uo]d ip[s]e plus p[ro]p[ri]et[ar]i[is] et p[er] gaudet ab inferiori
tactu d[omi]n[u]m m[er]it[us] p[ro]p[ri]et[ar]i[is] et no[n] fumigabit in m[er]it[us] d[omi]n[u]m

Fragmentary text from the left margin, including words like "prope", "tenua", "Balth", "w p", "fructu", "Probatio", "omni g[ra]t[ia]".

Incipit tractatus de penitencia Prefatio seu prohemium huius operis.

Quoniam in libello de exemplis naturalibus a me scripto ditavi de penitencia que dam pauca cum sit materia eius

valde lata predicatio aptissima et conversioni peccatorum utilissima sicut cotidiana probant exempla. Ideo dignum duxi Iesu christi iuvante me gratia seu potius omnia faciente illis que ibi sunt scripturata superaddere ista penitentia tractatulo anno tanta. Sed est diligentius attendendum me hic quam plura repluisse que ibidem me regulo dixisse. In quidem hoc de causa scriptum sicut puto quia forte contingeret aliquis hunc obtinere tractatum qui pervenire ne quibunt ad primum. Quare ne materia tam nostre salutis accommodata hic et ibi maneat imperita quedam si tamen non aliena aut alia inde statui assumenda ut sic habeat aliquis notitia de prima premissa. Verum si ex hoc illoque tractatulo fiat unus quoddam conficiet antiphodotum aiarum prosum et quoddam sanatiuum vnguentum quod dum predicantis ore attinget cor humanum transiet in syropu compositu totius hominis curatiuum.

Quot in omnibus que scribuntur me diu est tenendum. Primum capitulum incipit prologus huius libri.

Utrum quia omnis virtus sicut in ethyca docet plus ab indigentia et superfluitate corrumpitur sic in ditandis cavendum est ne quid nimis sit aut etiam ne quid parum iuxta sententiam omnium antiquorum. Itaque christus ihesus duxit utrumque relinquens extremum iter paucitatis et nimium amplecti desidero medium. eo quod pleritas nimia legentibus fastidium pariat brevitatisque illi contraria nihilum intellectus inducat ne sic ipse me-

dio observato sciendi appetitus extinguatur sed potius salubriter excitet ac incendatur. Exemplum ad hoc est homo nimium famelicus cui si comedendum quid modicum tribuatur dum superstitum ab imitato calore sub momento consumit fames non extinguitur sed augetur. Vel ut si febricitans ac nimium sitientis aque per modica stalla bibenda tradatur. Vel ut si fornax ardenti aqua modica immergatur que ante calore consumit que a flamma voraciter tangatur. Sic et non consumit dum quod nimium aliquid scire cupit et sic modicum scriptum de eo invenit ut ad eius profectum notitiam pervenire non possit animus. Veritas autem non quiescit sed solito amplius incenditur. De qua videlicet causam deicibilis videtur hanc dicit adhuc paganus existere ut cum in versum unum psalmi incidisset. Asperges me domine proso et mundabor non ad eius sensum pertingeret sine tibi esse repulset. potius quis equidem volens moi quod non attingit sensum verbi. Omnis homo teste philosopho naturaliter scire desiderat nec unquam ab anima desiderium tunc cessat donec quod attingit. Quare concludere licet ex dictis quod omne quod scribitur debet esse legentibus aptum non longitudine vania diffusum nec obscura brevitate confusum sed inter parum et nimium medium tenens locum ne pleritas ut dictum est nimia fastidium legentibus pariat sed nec nimia obscuritas subterfugiat intellectum. Nam ut Boetius non ait. Locus medius omnibus tutus est. Quot primo faciendum est quod docendum.

Capitulum secundum

Sed in suo et bene suo quod scribere me non deceret si ad hoc christi caritas me non movet utilitas proximorum non traheret periculum talenti absconditi non videret et in super periculum omnium non adesset cum dicit gregorius quod cum vitam despiciamus restat ut eius predicatio contempta. Dominus est non et salvator nostre vite exemplar et speculum. via

et ostium p[ro]p[ri]e cepit fac[ere] q[uo]d docere d[omi]n[us]
 q[uo]d qui fecerit et d[omi]n[us] i[ps]e p[ro]p[ri]e fecerit
 et consec[er]at d[omi]n[us] i[ps]e i[n] celestibus magnus
 erit. Unde Ambrosius de d[omi]no loquens
 ait. D[omi]n[us] sicut bonus sapiensq[ue] m[ag]is
 p[ro]p[ri]e fac[ere] voluit q[uo]d docere ut doctrinam
 suam non tam verbis insinuaret q[uo]m
 artibus exeret et ad fidem nos p[ro]p[ri]e
 p[ro]p[ri]e confirmaret et sensu. Nam et docto
res diffiniunt p[ro]p[ri]e d[omi]n[us] p[ro]p[ri]e q[uo]d sit
vir bonus et d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us]
 eo q[uo]d docendi auctoritatem n[on] habeat
 qui destruit op[er]ibus quod e docet verbis
Unde Celsus dicit Primum e[st] ars
ip[s]e docere quod facit Tanta e[st] est
conuicentia oris et manus ut os nichil
accipiat quod manus non p[ri]mo tangat
Doctrina e[st] sine f[ide]o est l[ite]ra s[ine] sigillo
Gladus ore portatus ad usum n[on]q[ue]
ledit n[isi] fuerit i[n] manu susceptus Unde
artifices monere solet discipulos ut ad
manus respiciant op[er]antis Et multi ut
ip[s]e sum similes sunt famis pignetarijs
qui alijs bonu[m] odore prestant et feces
tm sibi conseruat Dolum vinu[m] optimu[m]
domum tenet ut alijs pro t[em]p[or]e admittit
sed sibi non retinet nisi feces Hanc gar
ricentes nichil p[re]ter ora retinent extra
tenent Sunt et p[ro]p[ri]e d[omi]n[us] tales filices
volatilibus qui alioz referunt p[ro]p[ri]e
extolluntq[ue] meira sed nec ip[s]i p[ro]p[ri]e s[un]t
nec alioz bona meira annulare fata
gunt Sunt et mlti i[n] castro q[uo]d alios ad
bellandum ad strenue militandu[m] et
ad adu[er]sarijs f[er]aciter resistendu[m] cla
moribus intant sed ip[s]i p[re]lio n[on]q[ue]
appiquant Mulos campana ad p[ro]p[ri]e
non vocat sed ip[s]a solo sono contenta
de p[ro]p[ri]e non p[ro]p[ri]e Tuba forti
clangens corda hominu[m] et equoz ad
p[ro]p[ri]e intat s[ed] ip[s]a non bellat Cande
la alijs lumen facit s[ed] ip[s]a nichil consu
at et tm alios illuminando se r[es]umit
Cymbalum cum nichil audiat ad se au
diendum sepius mltos vocat Flas vio

le seu rose odorem naribus admittat
 sed ip[s]e nichil oino odorat Cereby 13
 cum nichil i[n] se sentiat sensum membris
 ceteris administrat Drusus curata 17
 videns seip[s]m non docet Cyprius dul 15
 na alijs vina p[ro]p[ri]e s[ed] ip[s]a ca non se
 gustat Derivatores regum et p[ro]p[ri]e
 sepe alijs magna ferula p[ro]p[ri]e de
 quibus plures ip[s]i nichil gustat seu
 accipiunt p[re]ter fumu[m] Quia multi
 pariformiter magna docent et p[ro]p[ri]e
 ip[s]i vero n[on] facientes que dicunt solo
 vane glorie fumo contenti sunt Itaq[ue]
 h[ic] ex 16 licet concludi cum n[on] debere
 docere qui quod docet negligit ad p[ro]p[ri]e
Quot verbum diuini nullomo est
contempnendu[m] q[uo]d a maxio p[ro]p[ri]e narrat
Capitulum tertium
Et n[on]q[ue] contempnendu[m] est dei
verbum cum a non faciente
fuit p[ro]p[ri]e Nuq[ue] du[m] r[ati]o[n]e p[ro]p[ri]e
q[uo]d a deo est omne verbum a quoru[m]q[ue]
et narratu[m] 10 q[uo]d p[ro]p[ri]e audient esse
valimu[m] Nuq[ue] em[im] ut p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e exegit
membru[m] contempnendu[m] 3 dei verbu[m]
Quod si omne veru[m] dubitas non
esse diuini te verax arguit argumtu[m]
Nam ois homo 3 mendax ux p[ro]p[ri]e
ditu[m] ut cum de suo loquitur menda
cu[m] loquitur mandatu[m] loq[ue] ut docet
doctor eximi[us] augustin[us] 9 Ergo q[ui]s
loquitur homo veru[m] non est suu[m]
quod loquitur s[ed] diuini Quia sicut
ois c[er]na ab e[ss]e[n]cia p[ri]ma veit sic veri
tas omis a p[ri]ma i[n] veritate descendit
Unde si illo verbo apli Nemo potest
dicere d[omi]n[us] ihesus nisi in sp[irit]u s[an]c[t]o glo[ri]a
sic dicit Omne veru[m] a quoru[m]q[ue] dicit
a sp[irit]u s[an]c[t]o est veru[m] Unde eximus
doctor ait Solus ip[s]e docet i[n] terris qu
cathedram h[ic] i[n] celis Et hoc 3 q[uo]d i
martheo d[omi]n[us] ait Nolite vocari m[ag]is
vnus est ei m[ag]is v[er]u[m] q[uo]d i[n] celis est x[rist]us
Nam ip[s]e solus est qui docet hoicm
sciam Deus e[st] s[an]c[t]u[m] d[omi]n[us] 3 ut d[omi]n[us]

Os v[er]u[m] accipit
 s[im]ilia

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

curat

Primo regum. Nam sunt ad hunc visibi-
 lem solem se h[ab]et oculus n[ost]re carnis sic
 ad invisibilem solem se habet oculus vano
 nis sicut i[n] libro de spu et aia auctor ait
 Sed oculus carnis licet facultate vide
 di habeat ex natura nuq[ue] ut experime[n]t
 tu non fallax ondit hanc visionem
 assequit n[isi] solus visibilis luce adiuve[n]t
 Ergo nec oculus sp[irit]ualis hu[m]anus vi-
 delicet itell[ect]us lux ad cognoscendum
 veru[m] de sua natura sic aptus nuq[ue] in
 ip[s]o assequit n[isi] diuini radis facit
 illustratus Vnde Sr Aug[ustinus] ondit De q[uestione]
i diuini eloq[ui]s dicit lux et ignis lux
 illuminans itell[ect]u[m] ad noticia[m] veritat[is]
 dicebat D[omi]ne i lumine tuo videbim[us] lu[m]i[n]e[m]
 Itaq[ue] colligitur ex p[re]missis q[uo]d a deo est o[mn]i-
 veru[m] a quor[um] ore sit dictu[m] Quia tu
vt Richardus ait idem sit verbum
cordis et oris nisi q[uo]d in corde nudu[m]
i ore vestitu[m] vox no[n] sit aliud
q[uam] verbi cordis vestitu[m] restat nemo
arguim[us] co[n]clusum q[uo]d ab eo est verbu[m]
oris a quo + est verbum cordis ex
habundancia ei cordis os loq[ui]tur Da
pho test[is] dicit sunt caru[m] q[uo]d sunt i[n]
aia passiuu[m] note et co[n]stat ex ma-
per se nota q[uo]d quid q[uo]d est causa cause
est causa causat[ur] Ergo q[ui]a ita est
nullu[m] veru[m] cuiusq[ue] ore vilissimo
dictu[m] est ab aliquo contempnendum
vt ob vilitatem loq[ui]s vile putandu[m]
sed cui[us] sit at vnde sit attendendum
q[uo]d non est hu[m]anu[m] s[ed] diuinu[m] Nam
ux q[uo]d Gen[esis] dicit Prudent[er] vir
officiu[m] est non quis loq[ui]tur sed quid
quis loq[ui]t[ur] attendere Et it[em] de pu-
dencia loq[ui]s ait In dictis no[n] te mo-
ueat loq[ui]s aucto[r]itas nec q[uo]d loq[ui]tur
sed quid loq[ui]tur attendit[ur] Depe eni[m]
vt experientia certa docet ex fragili
solidum ex turpi venustum ex aspec-
lene ex nigro albu[m] ex deformi formo-
sum et ex vili videmus p[re]de p[re]iosu[m]

Nuq[ue] mentioz. In extremas me menturi
 te arguit hec exempla ifeius anota
 ta Nuq[ue] non ex illa p[ri]mozialia materia
 iformi et tenebrosa o[mn]i mudi fra[gment]a
 cozpora ta[m] p[ri]ma q[uam] suma tam per-
 spicua tam formosa tam est radiosa
 Nuq[ue] tu vniu[er]sali nature amicu[m] debiliu[m]
 confortatiu[m] vlneru[m] sanatiu[m] exti-
 mas cotempnendu[m] eo q[uo]d ex vite per-
 modica tortuosa et nigra sit p[ro]ductu[m]
 Nuq[ue] alicui ex hoc rosa e[st] detestanda
 q[uo]d de spina est foris educta Nuq[ue]d
 despiciatur electuaru[m] sanatiu[m] salus
 non solum creatiu[m] s[ed] et conservatiu[m]
 q[uo]d q[uo]d ex rebus amaris et vltibus
 est confertu[m] et tibi ex vili pixide p[ro]pina-
 tum Nuq[ue] mel tu sit nature amicu[m]
 calefactiu[m] mundificatiu[m] et lavatiu[m]
 tibi est contempnendu[m] q[uo]d aia h[ab]et
 ex ore tam turpis et m[er]ita ex flori-
 bus est collatu[m] Nuq[ue]d sic natura sic
 nitidum sic hu[m]ane nature amicu[m] vili-
 pendendum purabis q[uo]d ex vbeibus ta[m]
 ferdis tam turpibus et pilose educ-
 tum tibi e[st] concernis Nuq[ue] aurum
 vilipendit et argenti q[uo]d ex terra elem-
 torum vilissima est p[ro]ductum Nec. st
in super viles h[ab]et lapides p[ro]iosi tam
delectabiles visu tam p[re]claris virtu-
tibus adornati q[uo]d ex tra vili sunt p[ro]-
ducti Quis est tanta genera fru-
ntoru[m] granoz arboru[m] floru[m] z fructu[m]
extimat contempnenda q[uo]d sunt ex tre-
humore p[ro]ducta Nuq[ue] synapiu[m] por-
ros et rales que[m] nudat cotempne-
dos quos rernit ex femine tam mo-
dico et nigro ac puulo e[st] p[ro]ductos
Quis nobilissimam margaritam as-
p[er] p[er] pulcherimam maris virtutibus
adornatam iudicat contempnendam
q[uo]d ex vilissima conchula inter alia q[uo]d
nulla nobis z a natura concessa Depe
insuper per riuulum stratum et vi-
lem aqua limpida diriuat i[n] ampne

similia. nuq[ue]

similia

et per antrū lapideū et aruū flumī
 aque dulcis descendit ī mare et mag
 nis valde ex pio foramine fons eru
 pit qui non solum sitis extinctiua
 sed mltarū et egritudinū est curati
 uis. **Quid** sulphure vltus coqz fe
 tidus attū aqua ad fontem per ve
 nam sulphuris duruata mltis est me
 dicina salubris sicut pz ī balneis ex
 hac aqua confectis. **Ex** vilissimis
 insuper terre venis dulcis ī fontibz
 aqua surgit flumī pductua trarū
 fecunditua sitis aride extinctiua
 germinū nutritiua. **orbium** firmatiua
 et sordū corporaliū exter sua. **De** vē
 tre venenoso tela nō venenosa ex
 trahitur cum sit quedam medicina
 vulneibus et sanguis rōstruua fluc
 tis. **Quid** preciosus hodie seruo
 et quid humano vsui vltus et tam
 de ventre fedi et turpis verminū est
 eductim. **Similit** et amictus bombianū
 aspābus tam pulcher tamqz vsui nō
 accommodus ex viridi herba vltiqz folli
 culo vermis **vt** plinius dicit qui bom
 bice telas more aranearū contexit qd
 pedum ministris fant ex eius textura
 bombianū fit. **Et** sue sit sue sit vtrū
 ad ppositum nostrum deseruit. **Dum**
 ex vili res piosa pcedit. **Ex** samburo
 est turpi et rotans flos aromaticis
 pcedit et candidus optimi odoris et
 sapidus. **Et** ex quibusdam rēn rā
 nis trescentibus iuxta nylum in
 stagis dulcissimū certe elniarum
 fit. **saliz** subara dum fucit suo mō
 decorta cuius vltus est collectiua. **disso**
 lutiua. ventris humectatiua. stoma
 chi mundificatiua. pectois et pulmoīs
 lenificatiua. vocis clarificatiua. **ruffis** et
 raucedis ablatiua. humiditatis con
 sumpte restauratiua. **vt** dicit **ysaac**
in dietis. Nonne crystallum tam pul

crū ex vilissimis aquis nivalibus
 vitum tam rads pium ex vilissi
 mis ac infructuosis cineribus. et
 sal ex quo oīs ribus condit ex aqz
 amaris et putridis gūtiat. **Ad**
 nobilius corpore humano quod est
 quadammodo finis sūm corporum
 mundanorū quod insuper ē ad sū
 mam bñtudinem ordinatū quod m
 ex tra non tm sed ex lpmo forma
 tū est. **Itaqz** concluditur ex pmissis
 exemplis q non semper putandū est
 esse vile quod pcedit ex vili vltute
quod maxie ostendit esse verum
 dum non ei9 potētia vlt virtute ex
 quo res est educta. **Quae** lic vlt
 concludere qm verbum nō habeat
 esse suū a loqre sed potus a doren
 te et animā illustrare. nullo oīno
 mō verbū verū cui9 nūqz ē cōtemp
 nendum s; sic accipiendum quasi
 a deo sū dicitū vlt diuino ore pluri
 ne forte dum despicias illud non lo
 qrem sed verbi datorē cōtempne
 videaris. **Quia** qui cōtempnit v
 ba pronis non proni s; ipanti fit
 iuriam. **Dic** qui veritatis calump
 niatur datoi pot9 quā pferēt ver
 bum iuriam inferet. **Quia** est sep
 tor quicūqz nō sit aliud quā calam
 scribe iuxta testimonium pphete dau
 tide. **ideo** qui scripturā vltuperat aut
 blasphemat non calami s; scriptois
 puocat incertiā. **Pariformiter** per
 oīa qui verbo veritatis per qūqz
 est plaro detrahit datoi potus
 q pferēt videtur iserre blasphe
 miam. **Itaqz** ob hanc causam tan
 toz testimonioz exemploz veritate
 vallatim scī viri ac sapientes an
 tiqui nō sunt veriti a mīmis edo
 ceto. **Quis** ei pharaone sublimior
 et cui9 gentis sapia egyptiara sū

† **eductus** vlt dicit
 tur et etiā ad ppo
 est qz būbir ē qdā

G

† **prodit** ad eē sed diuina potus famiqz virtute.

h

7

et certus erat se non ab hoie sed per re
uelationem xpi accepisse ewangelium n
dicitur cum alie horipm conferre ne forte
sciret aut occurrisset idam **N**am
et ipa sapia dei pziis mlta a discipulis
suis i ewangelis qur no ut dicitur
qui tuncra scribat sz ut qre doceat
non a maioribus tm nec tm a iustis
sed est a pro infentis **N**uqz documta
sunt contempnenda p roru **N**uqz qz
balaam malus fuit et ab auaritia
deprauatus eius mala extitit ppheta
tantis p ronis commendata ta sollempni
ter diuine libris et dicit ipssa **D**e
non respuit sz potius reqsiuit testio
amoli hois ac mari p roris qz audeat
reprobare de retero uerba nuzuz p rta
tis **H**edimus **H**oliam se legisse sex
milia libroru **O**rigene quem tam turpi
errasse conuincit cuqz et sollempniter
omelias ac dicta sm recitat ac tenet
certa **Q**uid de **apuleyo** refera et
porphuro ac **plato** quoru tam crebro
suis uentur doctor eximiqz **augustinu**
et tm quos laudat i mlris i pluribz
tuperat et confundit **N**am et ipe **plato**
nem adeo est seruitus i pluribus ut di
deat fuisse platonius et tm cum i ml
tis turpiter aberrasse conuincit **N**one
et uer sus insuper sz byllinos suos cer
numus libris i seruos uitaribus magnis
plenos quos **sybylla** non ficit xpiana
Ergo si no respuit ueru ab hereticis e
narratu sz tota die i manibus pluimoz
uerba p roru paganoru uersantur mlto
fortius non existimo contempnendu quod
a uiro xpiano est narratu quus existi
mes illum malum **N**am et **balaam** pph
ta iam dicit non uertus est disci ab asi
na ut sic asine documto diuina effuger
uam cotra se acruis contentam **E**t
est ualde notabile qz ius asine qz ipi
pphete diuinus angelus apparuit et p
phetam per asinam instruere uoluit

ut diu rationale distat a bruto et mag
nus ppheta ab asina doceret nullius doc
trinam hois contempnendam est se
ditam dicit asinam eo qz no sua e
doctrina sz diuina **I**nde et sapiens
sim **salomon** ad sapiam discendam
munit hoies ad formicam **E**t i **Job**
scptu 3 **I**nterroga uimenta et doce
bunt te et narrabunt tibi p rtes mais
O et maxim medicoz non sunt
uerti a brutis addiscere sue confideu
re subtilissime et studiosissime ubi
repeire debeant herbas saluiferas
accomodas medicine **E**rgo si huilis
corde es si dnu seruis es no uereca
ris discere a quocuzqz no a maio p r
re non a peiore no a pisce sz bona
uindiqz tibi sume et si uidentur non
bona tu tm illa i bonu conuertere **N**am
et uis huorem que a radice amara
suscipit i uina dulcia conuertit **S**il
olpua a radice amara huorem accep
tum suauem uertit i oleum uolnerum
lentium **E**t uinea engady eundem
huorem acceptu uertit i balsamu iter
liques maxie p rsum **E**rgo et tu si
bona iuenis ad gloriam dei uerte si
mala illa i bona conuertere olyue et ui
tis ex **I**traqz concludamus ex oibus
supradictis qz nullu ueru est hoibus
contempnedum qz a deo z omne de
rum qui sepe reuelat p rtes et ab
uertis qz abscondit a magis **I**nde z
mlta deus **nathan** miori pphete ont
qz inelito **dauid** regi quus eximiqz et
ipe ppheta celant **R**euelant et plu
rima **ysaie** qua fecerat **ezechie** et **ie**
remie qua **sedechie** **E**t plura qz a
chab reuelant **myrhee** et **helpe** **E**t
insuper ualde plura **E**t plura qua
achab reuelant **danyeli** qz omibz
sapientibus **thaldeoru** **I**
Quod non sit contempnedu uerbu
diuina eo qz sit utilissimum

Capitulum quartum

Sicut igitur patet primo quod nullum
 verbum verum est contempnendum
 a deo sit omne verum. **2°** non
 est et contempnendum eo quod constat esse
 utilissimum. Nam in potentia rationis
 dorata est anima. scilicet cogitativa amara
 et operativa. **Sed** verbum est virtus
 illuminativa quod ad potentiam cogi-
 tativam et virtutis inflammative sue
 calefactivae quod ad potentiam affectivam
 seu amativam quod idem est. est et
 virtutis motive quod ad potentiam
 operativam. **Quid** ergo verbo videtur
 quod illuminat intellectum. inflammat affectum.
 et consummat effectum. **De his tribus**
in psalmo lucerna pedibus meis
 et lumen semitis meis. **Iuram** et
 statum custodire iudicia iusticie tue.
Lucerna quod calore caler quo pedes affru-
 um aduratur est divinum verbum men-
 tum inflammatum. **lumen** quod humane
 semite dirigunt est idem verbum intellectus
 illuminativum. **Iustitiam** quo ad man-
 datorum observantiam quod movetur est
 idem verbum divinum operis perfectivum.
Unde quidam sapiens verbum quoddam
 divinum soli dicit similitudinem esse. **ruus**
 est officium spiritus tenebras effugare per
 radiorum repercussionem. **tiras** incendere
 per radiorum repercussionem et ad fructum
 dum cuncta movere per radiorum multi-
 plicationem. **Nam** quod in terra solares radii
 adimantur et ibi esse detinent ideo tan-
 ta in ea rerum genera producit. **Dicit**
ergo sic sapiens. Verbum dei est sol illu-
 minans contra tenebras ignorantie
 est sol inflamans contra frigus ma-
 licie. et est sol fructificans contra torpo-
 rem pigritie. **Et** addit. **Sed** oculi in fir-
 mitate gravati ab hoc sole avertunt.
Dole hoc lutum indurat sicut lapis
 et ideo ex eo non fructificat quod opus
 vomis non accipit. **Verbum** est divinum
 est hamo similitudinis quod nunquam capit nisi

capitur ore ipsius patris. **Sic** et qui ver-
 bum audire contempnit nec illud audo
 corde capit lumen eius non percipit. **ca-**
lorem non sentit et fructum non invenit.
Quare dicit **augustinus** ait sicut nullum
 est maius predestinacionis signum quam dei
 verbum libenter audire. **sic** nullum per
 est signum quod illud contempnit. **Quia** enim
 ex deo est verba dei audit et preterea
 ait **dominus** vos non auditis quod ex deo
 non estis. **Et** ex quo sint statim addit
 tum dicit. **Vos** ex parte dyabolo estis
Quis non libenter bona nova audit
 amica que diligit. **Quis** miser hinc
 sponsam nimium speciosam totoque
 corde ab ea diligit. **sed** ab ea dum non
 visum non libenter suscipit nuncium
 ac auribus simul et corde intendit in
 eum ut ab eo audiat verbum divinum
 expectant. **Quis** et hinc unum f-
 lum toto corde diligit quod misit ad bel-
 lum ad adversarios expugnandos non
 currit audire preteritos eius quam stre-
 nue militavit quam valide hostem stra-
 vit et quod gloriosum finaliter habuit ex
 hoste triumphum. **Quis** digne nar-
 ret quam **iacob** patriarcha letitiam huius
 dum filium suum vivere in egypto au-
 duit et tunc hinc dominum quem credebat
 a bestia devoratum. **Adam** inquit et de-
 debo eum nunquam moriatur. **Quia** aude
 frater ille **thobias** audire rumores de
 filio expectabat quod ad patriam extranea
 miserat quis expectat digne queat.
Nam oculis rectis obviam illi currit
 ut pre gaudio quos prostravit. **Nanne**
rex dauid dum contra absalon certavit
 misisset totus suspensus expectabat
 in porta nuntium bona narratorem. **Ima**
sunt ex. **Sed** quid mirum per anti-
 qua. **Nam** et nunc cotidie conspiciunt
 quod dum hinc regie bona nuntia referentes
 mittunt ad aliquas civitates. **synonyma**

Gen. 45. a

Tob. 11. p

2 Rvgf 18 r

R

bula pulsant p̄cones clamāt Et omnes
 condūq; cōcurrant mox ad saluatiōe
 regis galie deponūt de capitibus h̄y
 reta detracta p̄stantur oculi ad h̄as
 eleuātur et capiūt nimis aude q̄ legū
Argo tu quomō dicit te deum dilige
 immo quō inimicū eius te nō extimas
 vere esse qui eius nūq; nō occurris
 ab eius p̄conibus aures tollis. et noua
 audire de eo contempnis. Nonne est
 q̄n q̄s cibum nō accipit vl̄ acceptum
 mox reit signū instantis z mortis.
Qui est tibi non sentit dulcedinem
 nulli dubiū est quin gustum habeat egrū
 et infectum Sic et qui diua verba nō
 audir et audita reit ac quibus ipa
 verba non sapiunt vl̄ oīno sp̄ialiter
 sunt mortui vl̄ p̄xim mortū vl̄ egrū
Maq; sup̄ius posita reuētes dicimus
 q̄ verbum dei est illuminatiū mētis eo
 q̄ illuminet itellctū Nam cōstat q̄ fi
 des est quāda lux mētis dirigens aiām
 i credendis q̄ ab ap̄lo dicit argumētū q̄ p̄cat.
 i alie sentēcie facit fidem de dubie
 sic i rebus diuine fides ad credendam
 itellctū inducit. z cōstat iuxta eundē
ap̄lin q̄ fides est ex auditū. auditus at
est per v̄bum x̄pi. ergo si q̄d quid est
 causa cause est est causa causari. si fides
 illuat itellctū cōstat q̄ v̄bum quod ad
 fidem aliquomō causat eandem mētem
 illustrat. Est go diuinū v̄bum oībus
 illis tribus similitū. quārū est illustrē
 mundum sicut lucē errantes i tenebris
 ad viam reducēt. viam deuiantibus of
 fendent et insuper tenebras expellent
 Ignis solū illi qui sunt lucē imia subter
 fugiūt verbum dei. Unde d̄ i iohē
Qui mala agit odit lucem et non uenit
ad lucem ut nō arguāt ōp̄a eius. Ver
bum ei dei speculo d̄ simile. q̄ sicut spe
culum detegit oīa bona et mala sic diu
nū verbum arguendo detegit vniūsa
tem diuinū verbum est cordū i flāmatū

quod maxime efficit dum ex flāmatō
 corde uenit Nam q̄ idem ē verbum
 cordis et oris ut sup̄ior im̄ textū
 edocuit. Verbum oris mortuū esse non
 potit quod ex uiuo corde p̄cedit. Nō
 cōtrario uiuū esse potit verbum oris
 si mortuū vl̄ frigidū fuerit verbum
 cordis. Unde dicitur i eccl̄asico de he
bra. Surrexit hebrae quasi ignis et v̄
bum eius quasi facula ardebat. D̄ p̄nc
duo ista v̄nōne sunt cōiuncta ut es
set ip̄e ignis i corde. ut sic verbum
igneum esse posset i ore. Dignū est
ei ut bernardus ait. ut ex igneo corde
ignea lingua p̄cedat. Ob quā causā
ap̄lis sp̄as s̄ris apparuit ut dū int̄
corda essent flāmantia uerbis et lig
uis ardentibus legem ignea p̄lis oī
bis p̄dicaret. Vere go diuinū v̄bum
 igni credit esse similitū q̄ sicut ignis
 penetrat omne metallū sic v̄bum
 diuinū funditus penetrat cor huma
 nū. Quia v̄ba sapiētū quasi simli
 et q̄ clauū i alium defici. Et ignis
 metallū a rubigine purgat et fri
 gus expellens illud sibi ex toto assimi
 lat. Sic et dei verbum quem inuadit
 ab eo p̄m rubiginem tollit quādā uo
 lencia ad se quoz trahit et rapit. oē
 p̄m frigus ab illo expellit eo q̄ se
 cunde verbo p̄dicato v̄bum irreatū
 assit quod p̄dicata oīa opat et
 facit. Item diuinū v̄bum est magno
z opm̄ effctū miraculoz opatiū
et cordūm viuificatiū ac ad p̄maz
cōuersiū. Ex̄ i actibus ap̄loz v̄bi
ad v̄bum petri ap̄li tria milia hoīm
sunt conuersa. Unde de potētia v̄bi
huius sic i ps̄alā h̄etur. Quō descen
dit ymber et nix de celo et illic v̄l
non reuinitur s̄z iebriat terram et in
fundit eam et germinare eā facit et
dat semen serenti et panē comedē
sic est v̄bum q̄d est dicit de oē meo.

Cū for
uoz
p̄cedat

v

s

T

y

4

Non venerat ad me dicitur sed faceret
 quibus voluit et respiciat ad que nisi id
 Arc copiat verbu ymbri niui et se
 num qua si semen diuini verbi fuit
 seminatim in bona tira ymbre reli
 a tpe p fusa et i poris niue corlusa ac
 si per qns in pignata nobiliu et ml
 toru fauim eit portatua et maxime
 si fuit soli orientali expoitm vl ob
 ierta Unde dicit martho apparans
verbum semini dicit q si cadit i tra
bona affert fructu a tricesimu a
sexagesimu et a centesimo vt pnu
stati conjugalem Am continetiam
orduaem Am castitatem virginalē
 Itaqz concludamus ex oibus sup dñs
 q cum a deo sit omne veru et diu
 nu verbum sit tam vnlissimu vt to
 tius aie sit pfectiu a nullo e con
 tempnendu sed totis affibus am
 plertendum a quoniqz fonte diuine
 tue i laui Prius eo legit qd sibi
 quam dampnetur Et siquidem mne
 tum fuit laude dignu ille solus ar
 cipiat ptonu laudu a quo e omne b m
 Si quid ante incidit dampnandum
 vl ponus corrigendū nichil tm e ipu
 randu qz dicere bona et vera volui
 sz nequiu et nesciu Nullu go subr
 fugio correctoz in dicit si tm fuerit
 in fidelis Quia et ego scru ex nre
 omne id iudico esse dampnandum
 quod a veritate iuentu fuit alienu
Nam iux smam doctoie eximij auguf
tin ego de nuo illoz me ee p fiteoz
qui p fiteoz scribunt vl scribendo
p fiteoz Itaqz i hys pncipis iux
smam magm platonis qui deum
dicit i rebus nimis iuocandū et
iux boeci donumtu qui d' absqz deo
nullum rite fundat Pncipiu iuo
temus doctore oim et mgrm h m
saluatore vtripe qui est pncipiu oim
narum lumē oim rationu et finis

- oim actōm sit in loq di pncipiu sit in
 et mediu sit in et finis oim dicit dicit
- Qui cum deo pte et spu sco viuit
 regnat i secla seculoru Amen
- Et exto que dicenda sunt facilius ca
 piantur calumpnis et tyulis distiguar
- Distinctio pma docet deum ee in
 eenna vnu sz i psonis trinu
- Distinctio 2 a docet deu ferisse hoiem
 rem sz obliisse pec pccm
- Distinctio 3 a poit occasiones ad lap
 sum quibus homo iduat ad pccandu
- Distinctio 4 m docet quoniam a pccato resur
 rexit
- Distinctio 5 a poit multiplex mo pccan
 diu ad penitendum
- Distinctio 6 a docet qua sit peni
 tere vnlissimum
- Distinctio 7 a magis t bz moie e peitendū
- Distinctio 8 a docet q pmo est de
 peccato dolendū
- Distinctio 9 a docet q pccm est confi
 tendum
- Distinctio 10 a docet q sit deo satisfi
 cendum
- Distinctio 11 a docet quo sit oradum
- Distinctio 12 a docet quo sit elemo
 sine insitendum
- Distinctio 13 a docet q sit penitendū
 ieiunandum
- Distinctio 14 a docet quomodo sit
 temptacionibus resistendum
- Distinctio 15 a docet quo vnlissimu
 sit temptari
- Distinctio 16 a docet quo sit scitu
 paciencie portandū
- Distinctio 17 a docet quoru ex m
 est ymirandum

Expliat prologus

Incipit tractatus de penitencia In
 noie ihesu et vgnis marie
 Incipit distinctio pma Quod deus est
 Capitululum quintum

Dum esse so-
lum docet di-
uina scriptu-
ra sed etiam
sim phorum
summoz scia
Nec ad pro-
bandu hoc

necessaria de sunt argumta si itelligētia
munda fuerunt exquisita **Portz** q^o
accidentem ad deum crede qz deus
est **Utraius docet** qz oim ueritatum
hoc fontale et radicale pncipiū Pmo
simplin corde credendū est si omē de-
ficeret argumti Deinde quod ē uca
fide conceptū est uariobus nutriendū.
ut patet sic uir fidelis iuxta beati petri
a postoli smam. de fide iam corde con-
ceptū omni poscenti reddē ratione
Quis unq̄ fuit sub relo plus. q
non esse deum i gnali credidit qm
uis i spenali aliq̄ errauit **Di pagani**
de quibus magis uidetur deum nō esse
credebant quare sibi tot ydola fabri-
cabant **Monne romani** sim gentium
deos habebant **omibus** templa con-
struxerant **et** oibus ihura offerēbat
tamq̄ qui eos i amibus fecissent **ubi**
uictores **Hiru** id certe qz cum omē
Deos uenerarent et colerent qz soli
deco quem iudei colēbant qui solus
deus ex oibus uerus erat diuinos
honores nime offerēbant **Quod** iō
faciebant qz se solum coli mandabat
Quare si eum coluissent oportuisset
ut a cetis aīm reuocassent quod eis
nepharium uidebat **iudicabant** enī
illum dīno supbum deū valde cū nollz
hēre parem uel focū et iō cōtempne-
bant eum **Itaqz** hoc nullus uertat in-
dubū qz iuxta **boerj smam**. ē mēn-
bus hominū boni ueri uerra cupiditas
q̄uis ad falsa bona deuius error indu-
cat **Nūq̄** crediderūt mūdi **phs** deum

esse **Apostoli** audi quid lennat. In-
uisibilia dei aut a creatura mundi
per ea q̄ frā sunt itellca rōspiciūt
sempiterna quoz uerus qeius et diu-
initas quem cū agnouissent non sif
deū glorificauerūt **Creatura**
mundi dicit homo eo qz cū oī creatu-
ra comne aliquid habeat. Nam oīs
creatura aut hē tm esse ut elemta et
relesta corporataut esse et uiuē ut oīs
plante et uegetabilia sicut ec uiuere
et sentire ut oīa aīalia bruta aut ec
uiuere. sentire et itelligē ut relesta
agmina **Acē** q^o homo mūdi dicitur
creatura a eo qz habeat ec cū elemtis
et corpobus alio uinē cum plantis
sentire cum brutis et itelligere cum
angelis **Unde** dicit i **matheo** **Ite**
predicatur ewāgelū si creaturē id ē
hoī soli ppter pncipiū quod hē cum
omni creatura **Possit** ec dīn qz an-
thonomate sit deus homo creatura
mūdi eo qz sit creatura dignissima
ppter quem frā est oīs alia creatura
que sub relo est constituta **Ab** hac qz
creatura per ea q̄ frā sunt ē nota
frā natura diuina **Quae** **phs** uano
nibus uano sunt adducti ut deum
esse credent et agnoscent **Nā** q̄rentes
ex uisibilibus deum. Pmo iter cor-
pora q̄sierunt s̄z dum corpōa terne-
rent esse composita ec corruptibilia
esse mobilia nū scirent deū talem
esse nō posse cū sit pncipiū sumū et
simplicissimū nec ulli mutationi ec
posse subpōitū corpora oīa mūdi tm
renderūt **Cumqz** ad spūs eoz con-
siderano ascendisset et omē compo-
sitos et mutabiles scdm affrōnes in-
uēissent eos t̄scentes puenerūt
ad premiū **Pncipiū** i nullo compo-
siti. **ulli** uariom obnoxiū sed quod
imobile i se manens uniusa mouet

G

Item considerauerunt quod omne multiforme est reducibile ad unum. Et notaueunt multiforme ab uniformi procedere. Quare dicitur quod omnia visibilia multiformia esse videtur deum. Et sic omnia que fieri que sunt formem esse per omnia agnouerunt. Item cognouerunt quod omnia multitudine non sunt supposita unitati a qua non originatur et tandem ad eam reducuntur. Quare ubi unitas non preedit nec dualitas nec nisi aliquid aliud esse potest quod ex unitate bus omnibus non existat. Nunc quod potest esse radus sine sole. Nunc quod manat rivulus sine fonte. Ergo nec nisi est substantia a nullo unitate. Quare cum rerum tantam multitudinem cernunt et quodam differre que quodam sunt et quodam numero differre viderent cognouerunt aliquid unum esse a quo multitudo her proffisset quem esse multitudinis principium crediderunt et finem. Item cognouerunt quod omne mobile reducatur ad immobile in quo esse fundatur. Nunc quod est contra scalam curvum immobilem rota consistit cogitatur. Nunc quod ne contra axem immobilem colu magis multo rotatur. Nunc quod si digitus moueatur immobilis manet manus. Et si manus fuerit tota mota necesse est immobile brachium permanere. Quod si brachium totum motum fuerit anima per se loquendo non mouet sed ipsa est mouens corpus. Cum ergo philosophi cernunt omnia esse mobilia vel secundum locum vel secundum tempus sciverunt per hoc unum esse immobile. Unde proemides philosophus clamat quod omnia deus potat sed immobilem se conseruat. Et Boetius noster dicit quod deus immobilis manens dat cuncta moueri. Item viderunt summi philosophi ut Boetius ait quod omnes creature mortaliu quibus diuerso ralle procedant ad unum tantum beatitudinis finem intencur quere. Id autem est summum bonum quod dum fuerit quod adeptis nihil omnino queit ulterius eo quod sit in eo status

omni bonorum aggregacione prius. Et sic de nit ulterius preter hoc nisi frustra platuratum sit. ponit in natura frustra aut appetitus hoc esset si summum bonum non esset quod desiderium huius terminaret. preter ipsum ponendum est. Nam et Socrates ipse cernens hominem quare sum appetere esse bonum. credensque hoc non frustra in natura esse plantatum quem non superfluum nec esse dimminutum simulque considerans hominem bonum esse non posse nisi summum bonum participatione summum quocumque bonum participi non posse nisi a purgatissima mente. cernensque mentem purgatam non posse nisi optimis moribus. omne philosophiam Augustino teste traxit ad mores ut moribus emendatis in summum bonum naturaliter concipiatur diriget oculi mentalis aspectu. Deati quod dicitur mundo corde quoniam ipsi deum videbunt. Nam et ait doctor excelsus Augustinus mentem humane ualida acies unum celestem non fingitur nisi per iustitiam emundetur fidei. Prebat et Socrates quod finis huius que sunt ad finem necessitatem ipse. Et ideo ad imitandum hunc beatitudinis appetitum. Plato huius Socratis maior discipulus qui rictos alios sapientia antecessit. Et Augustinus dicit de deo tam alte sensit ut dicat deum principium omnium naturarum et finem omnium actionum. sine quo deo dicitur ait nulla natura subsistit nulla scia instruit et nulla operatio expedit. Quod hac professione nobilius. Et tamen de eo maius dicitur scilicet quod in christum crediderit. Quia rei tria sunt signa. Primum est quod dicit Augustinus se legisse in libris Platonis totum principium euangelii Iohannis usque ad illud verbum. Et verbum tunc factum est. hoc ibi non erat quod nec dum filius dei carne assumpserat. Quod quod ipse crederit patet per 2^m signum quod legitur in quibusdam hystoris et grecis hoc dicitur

Homo non potest esse beatus nisi participatione summi boni.

A

B

cunt quod dum sepulchri eius semel casu
 fuisse apertum sicut capud eius laica quae
 rea est iuventa in qua scriptum erat Cre-
do in xpm Ihm qui de maria est nati-
turus **S**ignum est quod crisostomus
 exponens verbum illud apli petri quod
 dñs p̄dicauit hys qui in carcere erant
 quod valde est expressus in greco dicit
 xpm apud inferos p̄dicasse et omnes
 illos ab inferis liberaisse. qui si fuissent
 in mundo tpe sue p̄dicacionis et eius
 p̄dicacione audissent miraculaque vi-
 dissent credidissent in eum. **Q**uod si
 verum est ne scilicet vnu hoc scio quod si ve-
 rum fuit magnum diuine fuit p̄donum
 bonitatis. **D**icit igitur græci platonem
 inde foras eiecitur vel eductu eo quod
 apud inferos p̄dicante plato credidit mori
 in eum. **E**t ad hoc experimentum tale asserunt
 accidisse. **Q**uod quidam scholasticus dum
 quidam platonem dicitur p̄legerit nec ea intel-
 ligere posset eo quod per quasdam similitu-
 dines loqueretur cepit in atrocem maledicam
 congerere quasi quod sic voluit suas senten-
 tias tradere ut intelligere nemo posset.
Cum plato apparuit dicens quod me a-
 mura laceras cum ego sim saluus et factus
 fuerim ex omnibus primus qui in xpm cre-
 didi apud inferos p̄dicantem. **I**tem Aristo-
teles alter discipulus socratis nunquam credi-
 didit deum esse. **N**unquam de ra prima et con-
 ditionibus eius non loquitur valde multa. **N**unquam
 in comparatione eius secundum quod ens simpliciter
 esse concludit. **C**um ei her duo entia rela-
 tiua sint que posita se ponit et p̄emptim
 se perimunt si est ponere ens simpliciter
 ergo et esse. **E**t quod in metaphysica aliud
 quod dicitur vel inuenit nisi ut ens simpliciter esse
 mostretur. **N**am et ens simpliciter siue ut
 dicitur platinus causa prima est subiectum
 in metaphysica. **I**tem in phisica dicitur et
 ad hoc est demonstratio aperta ut dicitur
infra quod in nullo genere causarum est in infimam
 p̄cedere. **E**rgo sicut et ponit materiam

primam exemplar primam formam primam
 sic et efficiens primam. **E**t omne quod ipse totum
 cause continent in idem principium. **S**ed
 formalis efficiens et finalis. quod causa
 materialis in deo esse non potuit cum
 nihil in se passibiliter habeat sed sit
 simpliciter purus actus. **I**n octavo est
physicorum libro ostendit quod primus motor
 est nobilissimus in fine totius nobilitatis.
 quod non esset nisi in deo sine existet
 et ei addi aliquid non possit. **S**ed quid
 de eo porphyrius sensit. **C**erte quod in co-
 solo esset aie beatitudo. **U**nde et de ego
 su anime ad deum composuit librum in quo
 patet ostendit sine deo animam beatam
 esse non posse. **N**am et alii philosophi pla-
 tonicus fuit qui dicit quod tam delirata
 est tamquam dulcissima visio illa diuina
 tantoque amore dignissima ut quid quod
 haberi possit illa sola non habita non
 faciat hominem beatum sed miserum. **E**t al-
 ter philosophus fuit platonius qui dum eu-
gelium legisset iohannis scribendum libris au-
 reis asseruit esse et in alio debere sus-
 pendi ut possit ab omnibus videri et legi.
Et quod aliter de potentia et magnitudi-
 dine dei nostri senserunt pagani philo-
 sopherum paucos hos posuit quod p̄teritis se
 famosi. **N**am et ipse plato cuius supra me-
 moria feci. quod librum gene sym p̄legisset
 et fecisset si in egyptum descendisset
 ut multi credunt ubi moyses dicit.
In principio creauit deus celum et terram
 ipse sic ait. **I**n principio fecit deus terram
 et ignem. **P**ones ignem pro celo eo quod sua
 spino fuit super celestia corpora ignea
 esse in natura. **S**icut ad nram boetium
 veniamus et ad nram p̄bandum itentum
 ipsius deducunt argumentum in medium soli-
 da veritate firmatum. **N**am eo. **S**ed boetio
 exclamante quod deus orbem stelliferum
 condidisset et p̄terius residens solio ce-
 lum rapido cursu moueret legemque stol-
 lis dedisset quam p̄terire non possent et
 quod p̄udencia sua omnia gubernaret sed

nimū deplorante quā si olos artie
 hominū non curaret eo q̄ perversi
 alio solis residentes in istos vbiq̄ de
 piment nec esset aliq̄s opem ferens
philozophia a boeno requisit si mū
 dum hunc casu crederet regi an vllū
 ei regimen rationis iesse putaret. Qui
boenus hey absit hoc prul vt creda
 temeritate fornicata mundum regi. sed
 operi suo p̄sede deum suo nec vniq̄
 dies fuit qui me ab hac sine veritate
 depulcit hec i pmo libro Et addit
 i 2o. mūdm a deo regi nūq̄ dubita
dum putauco q̄ ex partibus tam diu
 sis amminoq̄ contrariis i vna forma
 nūme cōuenisset n̄ vnus fūisset qui
 tam contraria sonasset Comunita vo
nariū ipā diuersitas disforz mūte
 sonetatem infringēt ac oīno diueller
 n̄ eēt vnus qui quod nexuit continēt
Nec tam certus ordo nature prederet
 nec motus tam fordnatos. lons t̄pibz
 spatio et efficienna explicaret nisi eēt
 vnus qui has mutationū vaietates.
 manes ipse idaiabilis disponet. Hoc iq̄
 quid quid est quo oīa frā sunt et con
 dita et manent vsuraco vocabulo deum
 nomio Nam deum ait existere q̄ est oī
 um fons bonoz negni non potest. Nā
 esse quod i p̄m esse dicit ex cōparacōe
 p̄fecti ad imp̄fectum esse phibeat. Arde
 necesse est vt si i quolibz rerū genere
 est pone aliquid imp̄f̄m ter aliqd̄ per
 f̄m i eodem n̄te est iueire qz p̄fectioe
 sublatā non est fingere vt dicitur in
 p̄f̄m aliquid eo qz p̄empto vno relacōe
 n̄tō perimur et alterū Ded constat
 qz est quedam imp̄f̄m et fragile bonū
 i mūdo felicitas ergo ponere aliq̄a et
 solidam et p̄f̄m dubitū non p̄t que i
 solo deo p̄mo sūmoqz p̄ncipio inuenitur
 qui non aliud ip̄e et aliud felicitas e
 eo qz i sūme simplia sit oīno idem habēs
 et quod h̄etur hec boenus longe diffi
sua dicit Nunt ad rationes aliq̄s veia

Nam deum esse clamat oīs sp̄ritia. cla
 mat oīs vox humana et omnis breuit
 creatura. eo qz oīs creatura tam celestis
 q̄ t̄rena tam sp̄ritualis q̄ corporea est et
 diuersis composita. Arde sola cōponen
 tia p̄ma sicut ē mat̄ria et forma q̄ et
 si non sunt ex diuersis composita. ad
 cōpositionem tū sunt ordinata. ita vt
 a cōposicōe neq̄ant eē separata qz n̄
 sine mat̄ria forma nec sine forma mā
 v̄sq̄ p̄t esse qz sunt eoz q̄ dicit̄ ad
 aliquid vt ph̄s dicit Igit̄ cū est q̄
 nlla creatura ē a cōposicōe remota
 nec simplissima quare n̄ simpliat
 p̄ma qz omne cōpositum ē post̄ius cō
 ponētibz saltem natura et oīa cōponē
 tia n̄te est cōponē eē p̄ora Ergo si
 mat̄ria et forma p̄ma rerū p̄ncipia vbiq̄
 inueniuntur composita. nec seip̄a fiunt
 q̄ponētia qz hoc p̄tinet ad eam causa
 q̄ est efficiens appellata restat ponere
 efficiens p̄mū oīno simplissimū in
 nullo q̄nē cōnectū oīmqz p̄ncipū. Arde
 si forte tu dicas semp̄ ip̄a p̄ncipia fuisse
 cōiuncta. et tō nlla fuit indigētia cō
 ponētia actiū. quero quis nō tam
 mltā q̄ponat p̄us non composita neqz
 frā quis eēt celum moueat cum oē quod
 mouetur ab alio moueat. Di dicit̄ qz
 v̄tus nature quēo de illa v̄tute an ip̄a
 sit frā. an omnino non frā s̄z existat
 etna. Di non frā est et etna q̄o ip̄m̄ta
 ē et imensa qz omē eimū est i finitū
 et hanc diuim eē deum Di ar est frā
 quēo a q̄ sit frā. qz nō ē a seip̄a ex q̄
 nlla sibi eē det. qz sic esset q̄n nō eēt
 quod ē ip̄osibile Ergo v̄l est i finitū
 prederet quod simpliat est ip̄osibile. v̄l
 est i hac v̄tute p̄ma stare. Item v̄tus
 h̄et infinita non p̄t eē v̄tus alium
 rei finite. qz substantie finite v̄tus in
 finita eē non p̄t Ergo cum celum sit
 finitū scdm ph̄m immo scdm cū expei
 mētū cū nō sit v̄biqz et moueat condū

LA

6

1

continue virtus in deo virtus relictu esse non
 potest quod multo fortius nec alius creatu-
 re cum relictu contineat omnia et omne
 continens sit maius omni suo contento.
Ergo hec summa virtus est a rebus omnibus
 separata. et ita intra quod extra et ita infra
 quod supra continens omnia non contenta. Ista
virtus non est accidens quod sic ab
 alio dependet et per se stare non potest
 nec infinita est quia nec subitum excedit
 nec esse esset quod omne accidens suo subiecto
 est cum ei adveniat et ex substantia
 principii sit causatum nec viveret nec
 intelligeret quod tamen substantiarum nobilium istud est.
Ergo hec virtus substantia est sed non sub-
 stantia prima quod talis est incompositissima et
 est finita et certis spatiis coartata ac
 corruptio subposita. Nec est substantia
secunda quod talis est incompleta et venit ad com-
 positionem cum differentia et dependet a
 substantia prima quod ut plus dicitur des-
 tructis substantiis primis impossibile est
 aliquid aliorum remanere et est compositum
 ex materia et forma que sunt duo generis
 principia. Nec est substantia materia nec est substantia forma
 cum sint a se mutuo dependentia.
Ergo est substantia extra genus omnino ab-
 solutissima. quod simplicissima. Item ut
ipam iam dicitur non potest esse virtus relictu
alium partem mundi quod virtus talis esset
 naturalis cum substantie naturalis omnis virtus
 sit eius sit naturalis. Virtus autem naturalis
 tamen ad unum se habeat nec diversa effi-
 ciat quod idem omnino similiter se habet semper
 est naturam facit idem sicut non potest ignis
 obscurare nec adamas ferrum expellere
 nec aqua per se calefacere. **Ergo** virtus
 illa est est voluntaria potens omnia
 potens et in omnia contraria. Nec potest esse
aliquid rei create quod non prima esset nec
 summa esse posset et mirabilis esset. Igitur
virtus ista est eterna est infinita est prima

et simplicissima. est intelligens et divina
 substantia agens per se velut omnia facit
 nec ad aliquid est artata. Item quod
hoc dicitur deum esse summum bonum
 quo melius excogitari non potest communi
 est conceptio animarum. Hoc credunt non
solum christiani sed et iudei ac sar-
 raceni omnesque pagani. Nulla fuit gratia
quam ydola adorarent que deum suum
non crederent potentissimum summum bonum
Quis nisi amens per sua salute
illi supplicaret quem scire et posse
vivere non crederet Item quod hinc ita supra
positis taliter predicatur Virtus illa
omni rerum causa de qua supra dicitur est
autem est corporalis aut spiritualis sed
non est corporalis quod si esset corpora-
 lis summa non esset nec esset quia a
 excogitari non posset quod maior quam
 corporalis est virtus spiritualis et ma-
 gis nobilis quod virtus est voluntaria.
Verum si esset corporalis non pos-
set producere res viventes nec sentien-
tes nec intelligentes quod iuxta sententiam
philosophi et augustini et est insuper per
se notum omne agens inestans
est patiente Nec minus est per se no-
tum et est summa virtus quod omnis sub-
 stantia vivens est nobilior qualiterque substan-
 tia non vivente. **Ergo** cum omnis virtus
 corporalis ignobilior sit spirituali nulla
 virtus corporalis rem posset producere
 spiritalem. Nam et si dicitur celum esse
causam generationis omnium sic in pluribus
locis ponit plus hoc dicitur respectu
corporum tamen quod sicut Augustinus dicitur
ad solas differentias corporum valet
afflatus syderei Et si intelligatur celum
quod ad animas vivam dantes hoc est
ratione mortuis supra celum influent
qui est intelligentia plena formis **Ergo**
magis est ex predictis virtus
illa nobilis est sine totius nobilitate

esse non potest vel intelligi totum potius ergo
 est spirituale secundum divisionem primam
 si spirituale autem est unum autem
 intelligens autem substantie summe a re
 bus omnibus separata. sed non est deus
autem vel angelus quia omnis unum tunc est
 per tempora variabilis et est actata qua
 sibi individualis quare nulla talis
 est. quia nulla maior extoritari pos
 sit. Ergo a divisione consequitur quod un
 tas illa intelligenda est summa ad nichil
 actata scilicet potens omnia et influens
 super omnia. Verum est aliquid entium
sed est super omnia entia et est super
ipsum esse entium. Item suppono hic tria
 que sunt quibus intelligentibus per
 se nota. Primum est quod impossibile est infi
nitum prorsum quia quod prorsum
per infinitum non est. Secundum est quod in
 finito non potest aliquid addi quia omne
 illud finitum est cui vel aliquid modi
 cum addi potest. tertium est quod in infinito non
potest esse maius quia si aliquid maius esset
vel esse posset finitum non esset. Hinc
 itaque suppono itaque per se nota ita
 proceditur. Si mundus eternus esset nec
 efficiens principium habuisset et constaret
 quod mundus non fuerit sine diebus ac
 noctibus quos si hunc diem in quo non
 sumus dies precesserunt infinita. Si non
 ergo unum dare est aliquid primum diem et
 unum mundum incepisse qui nunquam exti
 tit sine die. Si autem dies infiniti hunc
 diem precesserunt cum meta suppositione
infinita prorsum sit impossibile. impos
 sibile fuit pervenire ad hunc diem primum
 si primum est. ergo infiniti dies non preces
 serunt hunc diem. et mundum per con
 sequens necessarium sit incepisse. Item si
 iuxta suppositionem primam in infinito
 non potest aliquid addi. ergo si hunc diem
 infiniti precesserunt dies nullus vel
 illis posset addi dies. scilicet dies addi
 dicitur. ergo illi non sunt infiniti. Na et

nunc quia quia semper ibi addi aliquid
 potest nunquam actu potest esse non finitum. Nam
 et ex hac diffinitione dicitur infinitum
 nichil ei potest infinitum esse cuius partes sunt
 finitae quare ut dicit philosophus omnes
partes infiniti sunt numero quare ex finitae
nichil fieri non finitum potest. Quare
 cum partes simul et tempus non possunt
 esse nisi finitae. impossibile est omnino esse
 tempus vel numerum infinitum. Ergo cum dies
 sunt numerabiles esse nequeunt infiniti. et
 cum partes tempus sunt dies et noctes quae fi
 nitae sunt. impossibile est tempus esse infi
 nitum. Item si secundum suppositionem tertia
 infinito non potest esse aliquid maius
 nullus maior est numerus quam nunc dicitur
 dato quod dies precesserunt infiniti. scilicet maior
 est numerus noctium et dierum. 1° dicitur
adhuc nunc quadratum. maior adhuc
nunc horarum. maior adhuc nunc punctu
torum. 2° adhuc nunc momentorum. 3°
adhuc nunc unciarum. et maior adhuc
valde nunc athomorum. quare omnes dies cum
nocte habent 2° quadrates. omnes quadras
sex horas. omnes hora quatuor puncta. omnes
punctus decem momenta. omne mo
mentum duodecim unciarum. et omnes unci
nae quadraginta septem athomorum. Ergo
cum omnia ista sunt plura quam dies impos
sibile est omnino infinitos dies precessisse hunc
diem. Ergo est numero dare primum die
et sic necessario mundum hunc incepisse
et non a se quia hoc est impossibile mai
festum implicans contradictionem. quia
si sibi esse daret sic esset quando adhuc non
esset. Ergo est ponere aliquid omnino non
finitum in causis predat infinitum. quod
simpliciter est eternum et solum ex omnibus
infinitum. cui aliquid addi non potest. eo quod
sit quo melius cogitari non potest. Item potest
obiri de revolutionibus celi cum omni
die in omnibus horis revolvatur. revolutio
nem perfecta. et idem de revolutionibus

solis et lune quae p vna reuolucioe solis
sunt xij reuolucioes lune. et idem
i reuolucioibus saturni et iouis Sa
turnus i triginta annis iet iupiter
i duodecim reuoluitur reuolucioe
pfecta. Item hoc manifeste apparet in
generacione humana. pter hoc quod
phus dicit i veteri metaphisica q
gnatio non e finita scdm sursum
net scdm deorsum. quae sequitur q ha
buit principiu. et q sit ponere pimum
hominem. et q habitura sit finem.
Unde et i phisico dicit exisse q in
principio non homo ex semine sed ex
homine semen fuit. **U**n aperte
poit aliquem hominem pimu fuisse. qui
non per viam gnationis precessit ad ee
Nunc igit demonstrato martino vel
petro aut paulo. quod si ascendendo
per lineam gnationis martini infi
niti hoies precesserunt. Si non habeo ppoi
tunc est ponere pimu hoiem generante
qui non fuerat gnatiois. Si at mar
tinu infiniti hoies precesserunt cu no sit
ptransive lineam infinita no perue
nisset gnatio ad martinu. Ergo si des
cendendo per lineam peruenit est ad
martinu. nec est ponere i ea hoiem aq
pimu. Nec est i generacione ponere prau
lum qz cu scdm phm no sit i ea repe
ticio eiusdem scdm num. qz sp ppa for
requit sua materiam. nec ee possit al
teius q ppe materie pfectiua. anima
cu sit corpore forma. qm ppy pfecti
ua ee non pot. q manifestum e nec
ee ponere pimu hominem no generant
sz frim. nec a seipo. hoc planu est. qd
ab aliquo effectiuo principio qd non e
frim. cu non sit in infinitu prede. sed
quod simpliciter est eternu. **S**i mu
dus esset non frim sed eternus esset cu
nug sine hoie fuit. qz vt phus dicit
semp plant et animalibus plenus fuit

in finiti hoies fuerat in mudo qd et
aie i finite. sed quod fuerit tot et
no sunt anime cu imortales cer
tissime constet eas esse. q actu sit
anime i finite quod e impossibile cu
i finitas nulli conueiat creature cu
videam qz animalibus pccatis addant
et alie aie condie cu ipossi lo tu sit
aliquid adde in finito. **A**rum ad po
sicionem sequitur ipossi lo tu iuxta
phm et anclm. omne illud sit
ipossi le ad quod seqt ipossibile. co
qz possi lo posito nullu sequitur icon
ueniens. et no fuerat aie i finite
go per qns nec hoies i finiti quare
est necio ponere hominem pimu et
mudum factu esse unio. et no a se
ipo. qd ab alio. qui nullomo e frus
tum sit omni frim pimus. Quia si p
ncipium aliquod i rebus no esset nul
lus ordo i rebus exister. cu ois ordo
respiat ad pimu. Quae cu ordinate
i mudo predeant sia tam celestia qz
terrestria iqz in sunt a na. rō stat nro
qz sicut i mudo e ponere pimu et me
du et bonu mimum sic et bonu vsgqz
pfrim i nullo pccatis diminutu. et
ideo bonu sumu quod e oim finis
et pncipiu. Item pbat phus i 2o
phisico. qz i nlla causaru e prede
re in infinitu. qd sicut e ponere man
pma sic et efficiens pimu. qz oim e
pncipiu pductiuu. Item i queto pro
bat q motus no est motus nec mo
tationis nullo nec gnatiois gnatio.
qz si sic no eet. in infinitu prede.
esset. Quae cum i finitoz no sit
dare aliquod pimu. no est dare ali
qz mutacoz pma. Vt gnatione p
aliq. qd nec aliq mutacoz vlt ge
neracione consequem ad pma. qz
nec a nec a ang. qd nec p qns

et qd
aie ip
p q
aie ip
aie ip

Q

1

Verū hoc eē nō est eē p̄tulare q̄
 tale eē est actū et cum potētia per
 mixtū nec eē eē vniūsalē quod nūme
 h̄t de actu eo q̄ nō habeat esse nisi
 p̄tulare. Illud igit̄ eē est p̄mum eē
 quod nō continetur sub ḡnē s̄z ext̄
 genus et sup̄ genus quodlibet habz
 esse. **S**ed q̄res q̄. cum in nōio sit vt
 demonstratio patens oñt. **V**n̄ aliq̄s
 de re tam certa dubitac̄ contingit. **D**ico
 q̄ hoc facit certis itellc̄s huām
 q̄ incurrūt ex errore p̄m̄ quo fit vt
 non p̄us id̄ adūnt quod sibi viden
 do p̄us occurrit nec illud p̄us videt
 per quod oīa videt et sine quo n̄
 videt. **E**xemplū ad hoc manifestū
 est de oculo ad varies pulchrosq̄ co
 lores intento qui per lucem ac b̄n̄ficio
 lucis colores illos videt et aspiciat s̄z
 per lucem et si eam videat non t̄n̄
 eam se videre aduertit. **S**ic et itellc̄s
 huānus circa hęc t̄rena totus int̄t̄
 et q̄ ab eis absorbitur. ip̄m̄ diuinum
 esse per quod oīa videt quasi p̄mo
 sibi videndū occurrit. non t̄n̄ adū
 rit q̄ illud aspiciat. **V**nde ī hęc mā
diffimū est dicit̄ p̄m̄ q̄ sicut oculus
de spectulosis v̄l noctue h̄t se ad lucē
solis. sic itellc̄s n̄r̄ ad manifestissimā
nature. Quid em̄ oculus sic videt
vt lucem et t̄n̄ assuef̄t ad tenebras
enū et fantasmata visibilia rerū
cum respiciens per aera solem lucē
videt nichil se vidē credit. Sic itellc̄s
fantasmatis plenus et totus ab
eis absorbitur dum fontalem lucem res
piciat s̄m̄ eē nichil ep̄iat se vidē
Nam et aīa eē sola illa q̄ q̄scentē cor
pore vagatur per sompna et cum
sit sp̄ualis s̄ba nullus lineam̄s exten
sa vel vlli q̄ntitat̄ mobili subposita
fantasmatis assuetis quibus eē tota
plena nūq̄ se conspiciat in sua natura

sed p̄ in natura corporis cui ipsa eē
 p̄fectua ī qua est natura videtur
 sibi q̄ videat sp̄ualia vniūsa. **S**ic
 et deceptus fantasmatis itellc̄s
 illud q̄ in videndo sibi p̄mo occur
 rit et per quod oīa alia videt a
 inspicit se vidē q̄uis illud videat nō
 aduertit. **E**x̄m̄ de h̄ys q̄ sunt in
 regione vbi de altissimis rupibus
 erudit fluuus qui de paradiso descen
 dit quos ambratius oīs asserit
 eē surdos non q̄ illū sonū non au
 diant s̄z assueti non p̄cipiūt se au
 dire. **N**am et sunt multi qui rei
 aliam nimis intenti grossa pulsate
 cāpana et si eam audiant nō t̄n̄ p̄
 cipiūt se audire. **S**ic et aliq̄s cōtingit
 q̄ homo sit intentus rebus aliquibus
 hominem corā se trāseūtē sibiq̄ loq̄
 tem et si eū videat et audiat nō
 t̄n̄ p̄cipit se vidē v̄l audire. **V**nde
de beato augustinō recolo me legisse
q̄ ad eum semel quedam m̄ler pro
consilio quodam veniens eūq̄ de
quodam q̄stione cogitatem inuenies
dum illa sibi assistens totū suū ei
casum exponeret ille quē diceret
vel q̄ sibi assistit nō aduertens n̄
oīno sibi v̄ndit. Sic et aīa n̄ra ter
renis fantasmatis absorbita et
tota illis intenta p̄mo illis imersa
non adūnt se vidē diuina. Itaq̄
licet concludere ex p̄missis q̄ conti
git illam lucem cogitare non eē c̄
ope contingit nos cogitare. Cuius rano
sic habetur. Nam esse hoc increati
nō p̄t cogitari vt ab alio acceptū
quare n̄tio cogitā vt oīmodo p̄m̄
q̄ nec de nichilo n̄r̄ de alio p̄t eē
Quo et p̄t cogitū eē per se si
ip̄m̄ eē nō est per se et a se. ergo
ip̄m̄ esse occurrit tibi cogitā vt ra
rens oīno nō esse ac per hoc nūq̄

nobis ens. ergo si plura non sunt
 est nisi unum. Si autem quod verius videtur
 primum conueniunt et primum differunt. ergo
 unum quodque eorum habet aliquod bonum
 quod non habet alterum per quod differunt
 ab alterutro. sed quod vel nullo bono
 caret summi boni esse non valeret quia
 ei hoc modum addi posset. ergo quoniam
 si maximum quoddam bonum non
 habet. Ergo si sunt plura summa bo-
 na. nullum omnino est summum bonum
 et sic quod sit unum solum patet. Item hoc
 ipsum patet ex omnipotentia quam summum bonum
 constat habere. Nam esse omnipotentissimum
 est potentiam habere in summo quia res super
 latius sunt in se. Principale dicitur in su-
mo est constitutum. Et constat secundum
philosophum quod illud quod per habundantiam
dicitur unum solum conuenit ergo omnipotentia
 non potest pluribus conuenire cuius ratio est
 quia si duo vel plures essent omnipotentes vel
 uterque super alterum posset vel omnino non
 posset. Si posset ergo quilibet eorum alterum
 destrucere posset ergo nullus eorum omnipotens
 esset quia qui destrui potest non est villo
 mo potens. Si autem super alterum alius
 nihil posset sequitur idem inconueniens
 quod neuter eorum omnipotens esset et ergo
 si plures omnipotentes essent nullus eorum
 esset omnipotens vel omnino omnipotens.
 Item hoc ipsum probatur diuinitate esse imensuram
 Nam summum bonum constat esse imensuram
 quia alias posset recipere additamentum
 quod non esset summum sicut nullus sapiens
 dicitur in dubio. Ubi ergo ergo esse constat
certissime summum bonum et cum sit sim-
plissimum sicut superius est probatum con-
stat quod ubique est totum quod si plura essent
ubi ergo essent. Vnde unum in altero esset
 sed quoniam plura et simplicia vel idiu-
 sibiilia simul sunt sicut duo puncta
 vel talia non sunt duo sed unum quia
 unum nihil addit ad alterum. ergo si plura
 essent et constat quod simul essent solu-
 mo unum esset. Quere de hac eadem

ma in libro naturalibus ex 18. Non est
 possibile esse ponere plura principia eo-
 mo quo philosophi posuerunt sicut ponere manum
 igentiam efficientem principis coeterna. quia
 si sic esset deus non esset quo manus cogi-
 tari non posset cum aliquod bonum esset
 quod ab eo non esset. quod ne phas est
 dicitur. Ex eadem causa arguitur quod a
 bono deo. immo a solo deo. solum sunt in-
 uisibilia et incorporea scilicet esse eorum cont-
 ra. quia si aliquid vel minus esset quod a deo
 non esset. vel ab eo non esse posset. non esset
 deus omnipotens nec quo manus vel melius
 excogitari non posset cum manus melius
 principium esset quod hoc et illa producere pos-
 set. Unde hinc dicitur esse deum destrucere
 et eum blasphemus inuocare. Nulla enim
 est creatura cum nulla sit composita et
 de nichilo facta quae non corrumpitur sibi
 velum. ergo hoc corrupta non illa facit
 influencia diuina ique super aliquam in-
 fluit creatura ad conseruacionem pietatis
 et non super aliam. Unde de angelo no-
 bilissima creatura dicit Augustinus quod gratia
 non natura est immortalitate suscipiens.
 Et hoc idem asserit plato in timaeo in per-
 sona summi dei sic aperit. In eorum quoque
 ego sum opifex voluntate mea idissolubi-
 les scilicet ex sua natura dissolubiles sunt.
 Augustinus super genesim dicit quod est quedam
 omnipotentis virtus. quae si ab his quae creata
 sunt aliquando cessaret species omniumque natura
 consideret. Et gregorius dicit quod omnis
 creatura in nichilo tendet nisi eam manus
 omnipotentis continet. Ergo necesse est po-
 nere quod a bono deo sunt omnia visibilia
 et invisibilia intelligibilia et intellectiua
 reuerentia. corruptibilia et incorruptibilia.
 Nam si corruptibilia bona non essent eorum
 corruptio bona esset. itaque ut dicit philosophus
quia corruptio bona est ipsum quoque ma-
lum est. Ergo si corruptibilia mala essent
 et si a bono non essent bonum esset dominus
 et agros incendere homines occidere et omnia

talia facere quod tñ nō concedit qui cor-
ruptibilia mala eē dicunt. **Quid est**
tra corruptibilis. quid aqua fluribi-
lus. quid aere passibilis que tñ di-
uina facente influētia ppetuo sunt
duratura. **Item** quid corpore humano
fragilis simul et vilis. **Vnde sic**
de hoc Innocētius formauit deus
hoiēm de limo terre q̄ cetis vilior. &
elementis. **Consideras** itaqz homo aq̄-
tita se vilem iuciet. **consideras** aera
se viliozem iueniet. **consideras** ignea
vilissimū se eē fieri. nec audebit se
parificare celestibus nec pferre ter-
renis qz se parem iumentis iueniet
et similem recognoscet. **Et licet** ipm
corpus humanū sit vilissimū et ter-
renū et int corpora sume compo-
situm et sit maxime ad corruptione
dispositum. futurū tñ est gloriosum
nulli passioni suppositum s̄z vita ppe-
tua est dotandū. **Et ibi** hec corrupti-
bilia corpa ppetuo sunt mansura vbi
definet aīa sensitua quā esse constat
omni corpore digniore. eo qz nō solū
substantia sentiens et tam nobiles
sensus corpōis efficiens. s̄z etiā tñ
diuine sit nobilior oī substantia non
diuente. **sicut docet non solū philo-
sophus sed et doctor eximius augustinus.**
Ergo qz vna creatura deficiat et altera
minus nobilis maneat fiant vtrius
suma et conseruab. **Vnde** gō cor-
ruptibilia a principio mala eē est
opus sume stulticie. **Nam** constat
bonū et malū non opponi contrarie s̄z
potius puate. et cum scdm plim
puationes nichil fuit. **constat** malū
nō esse aliquid s̄z nichil. qz **ut docet**
boetius si malū aliqd eēt deus qui
oīa p̄t malum facere posset. **Ergo** cū
deus malum facere non possit con-

stat malum aliquid nō esse sed nō
Et gō si malū nichil est sumū in
eo pone stultū est. **Sed** sicut ē dicit
qz malum nichil est ita licet cōcludē
qz maius malum min⁹ est et qz su-
me malū sumē non est. qz sicut bo-
nū se h̄t per accessum ad suū sumū
sic malum dicit per recessum. **Ergo**
si quod nō est principū esse nō pos-
set et sumā fatuitas est ponere
malū corruptibilū eē principum
Ita sicut sumū bonū nichil oīno h̄t
de malo. qz non p̄t esse sume albi
quod aliqd ingrediens h̄t admixtū
sic eē dicit sumū malū quod nullū
continet i se bonū. **Quia** sicut nō
eēt sumū bonū cui iesset v̄l minū
malum. sicut esse potit sumū ma-
lū cui ierit v̄l modicū bonū. sicut
nec sume nigrū dicit cui v̄l modi-
cū albedinis ē admixtū. **Et** constat
hoc eē magnū bonū quod sic ē ab-
sibus concupitū **ut iam i superiori-
bus est oīsum.** **Ergo** nichil de eē
h̄re poterit sumū bonū/malū gō
simil et semel sumū malū ē et tñ
de eē nichil h̄t qdqm sit impossibile
rūctio p̄t. **Item** potentia v̄l scia
non solū bonoz s̄z et maloz
est bona quia posse v̄l fare malū
non est non est malū sed bonum.
cum malum vitari neqat n̄ sciri
et posse facere malū et nō facere
fit eē b̄m qz b̄m vir qui potuit
transgredi et non est transgressus
et fare mala et non fecit. **Ergo**
si est pone sumū malū sciens et
potens fare oīne malum qz alit
non esset sumū et simul et semel
et oīa p̄t et penitus n̄ p̄t et fat
oīa nichil sciens. qdqm impossibile
sit aduertere. **¶ Vtru i diu**

no persone sunt plures
Capitulum vni

Quia quia deus est et quia vnus est restat videre si in diuinis persone sunt plures. Nam ita esse et clamat diuina scriptura. clamat in eo ostensua clamat et ois creata natura. Nam scriptura patet hoc clamat cu in principio genesis ait. In principio creauit deus celum et terram. **U**bi ei nos diamus deus hebreus he elom quod est pluralis nuus. Sed in diuinis nec est nec esse potest ut ex superioribus patet vobis naturarum cu sit vna sola natura diuina. go ibi est nris personarum. Et hoc fidelis abraham intellexit cu tres viros per viam ascendentem aspexit quibus obuia iuit. sibi vnu adorauit et nris singulariter quic aut pluraliter loqubatur ad eos. **Q**nam tunc intelligit in diuinis dans natura. sibi trinitatem personarum. **V**el posset dici quod cum dicitur in principio creauit deus celum et terram. per hunc deus intelligit pater per hunc in principio intelligit filius quod ipse dixit. Ego pater qui qui et loquor vobis. et de spiritu sancto aduigit quod dicit. Et spiritus dei ferebatur super aquas. Verbo et dei celi firmamentum sunt et spiritus oris eius ois virtus eorum. **U**nde et in ysaia tradit seraphim clamare. Sanctus sanctus sanctus dominus deus sabaoth. ut dominus deus det intelligit essentiam vnam. et sanctus sanctus sanctus referatur ad eam personam. Sed quod per antiquum discurimus cu videmus patris sapientia incarnata docet tunc patenter nunc de spiritu patris nunc de patre. Et ut omne dubium remoueret discipulis post resurrectionem sic ait. Ite docete omnes gentes baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti. ut nomen

quod posuit singulare referat ad eandem naturam quam per hoc docuit esse vnam. sed pater et filius et qui addit spiritus sanctus referatur ad personam quam pater et filius docuit esse distinctam et trinam. **U**nde Johannes in conuicia sua prima sic ait. Tres sunt qui testimonium dant in celo. Pater verbum et spiritus sanctus et hi tres vnum sunt. Sed attende quod nec ad hoc ipsum deficiunt rationes. Nam deus pater aut potuit scire sibi noluit alium generare per oia sibi coequaliter ut sic inuidus fuit cum plato dixit et sic necessarium sit sentire quod a deo prorsus ois est relegatum inuidia aut potuit voluit sibi nescire et fuit ignorans summa sapientia aut scire voluit sibi potentia ei defuit et sic invalida potentissima natura. **Q**ue oia sunt absurda et diuine altitudinis destructiua. **E**rgo non aliud restat quod quod voluit potuit scire sibi scire generare. Sed quicquid ista tria continentur in aliquo mox sequitur voluntate effectus. go concludit restat quod deus pater sicut ab eterno voluit sic ab eterno filium genuit cui dedit omne quod potuit. **U**ne quod scire omne quod hinc quia cum simplicissimum bonum sit tunc cum de sua substantia genuit totam illi substantiam dedit quod patrem dare non potuit cum in deo pater nulla esse possit. et per oia coequaliter sibi filium genuit quod et ois generas natura hoc facit si posse ad hoc habet tunc iuxta philosophum dicitur. mentis et quod maius certum experimentum omne agens intendit sibi assilare patiens in quod patris. Ad quod ei agit in acre ignis vel aliud elementum ad quod in ferrum atque metallum ad quod in virum de lignum vel ferrum nisi ut faciat illud sibi quod in poterit similitudinem vel ut rotaliter in seipsum transferat. **N**am

f

h

et vna quia parit sibi valde dissimile
 ingendo nititur sibi assimilare. Nam
 et corui filios non nutrit donec sibi
 siles esse eos cernit. Ergo si tanta e
 cura cuiuslibet rei pducere sibi sile i na
 qro magis debuit hoc esse i natura di
 uina q est ars plena sim rationu viuē
 tuu. Nichil ei sapiens fit i mudo qd
 non habet exemplar i deo. Unde ipse
dicit i ysaiā. Numq ego qui alios pa
 rere facio ipse non pariam. et qui alios
 gnationem tribuo sterilis pmanebo
 Ergo manifestum est nec in dubium
 veru p q creaturaz generatio et p
 ductio exemplar habet in deo. Et non
hret si gnatio ibidem non esset. In di
 uinis g^o gnatione ponere necesse est.
 Idem Proposuit aut Donu est sui
 diffusiuu et coicatuu. Magis non lux
 per oia mundi corpora se diffundit
 et suu lumen comunicat vniuersis
 Immo virtutem suam vsq ad pfin
 distima mittit terre et piosa metalla
 i visceribus terre gignit. Ignis sic se
 multiplicare intendit q cum pprimu
 sibi sit ascendit. descendit i lignis vt
 se diffunde possit i eis. Nam et si q
 duas candelas accensas habuit ac
 subito vna ex illis extinxit et adhuc
 fumantem admiserit accense ita q
 fumus extingite ignem accense contin
 gat visibiliter per fumu illum ignis
 ab accensa descendit ac extinctum
 accendit. Quis sufficient narret
 qta cura est omniu seminu. sim ar
 boru et plantaru. sim aialiu genea
 cioi intendere vt possit sibi i natua
 filia generare. Itaqz veru est Duo
nisi verbum quia bonu est sui diffi
 siuu g^o scdm consideratione phi ma
 ius bonu est magis diffusiuu sui et
 maxime bonu est maxime sui diffusi

iu quia si albu disgregat visu ma
 gis album magis disgregat et maxi
 me et maxie sumu album vt dicit
 i albedine q nichil nigredinis ht
 admixtu vt quo nichil est magis
 album. Unde contingit aliqu q ab
 per loca intendens vbi nichil videat
 nisi niues tanta disgregatio fiet
 visus vt p illo tpe visum perdat
 Ergo sumu bonu iuxta argumtu
 iam dictu sume sui est diffusiuu
 Sed non potest se sume diffunde
 pducendo quodm q bonu creatum
 cum semper id excedat i infimtu
 Quare necesse est tunc q generet
 aliu sibi i natura similitu a se
 sola pperate p sone distinctu. Ad
est animal q no generat sibi siles
i natura. Numquid non bos generat
 bouem leo leonem. ouis ouem. canis
 canem. homo homine. Ergo solus
 deus omnipotens no potit quod a se facte
 netis contulit creaturis. None sol
 generat de se radiu sibi comunem
 et esset etius si generas esset eter
 nus. Item nllie est artifex qui agi
 posset aliquid sine verbo. Verbo di
 co non oris sz mentis quod non ali
 quid aliud nisi mentis ipsius concep
 tus. Sed hoc verbu i agentibus crea
 tis sicut experimur i nobis et ino
 pit et finitur et sepius variatur
 iuxta ipeiu voluntatis. Unde se
 pe quod mane agere cogitamus
 sero mutamus et dum verbu v^o
 succedere facimus nouu verbu
 sepius generamus. Veru cum
 sumus artifex sit et qui de nichilo
 mundu cum omnibus i eo conten
 tis creauit et constat q hoc verbo
 fecit non ore plato sed mete con

S

8

Ita ars scdm qua factus est homo. in
 partem lapsus per eandem artem potuit
 et debuit reparari. et sic per filium
 ad suam opificem reduci. Et hoc est qd
 dicit i^o Johane Nemo venit ad patrem
nisi per me. Et item i^o matheo nemo
 novit patrem nisi filius et cui voluerit
 filius revelare. Item 2° habet ex m^o
 i^o cognitione sensitiva qz si considerem⁹
 medium cognoscendi intuebam⁹ ubi ver-
 bum eternaliter generatum esse incarnatum
 temporali. Nam constat qd nullum
 sensibile movet potentiam cognitivam
 sine visuam nisi mediante similitu-
 ne qua egreditur ab obiecto sicut plures
 a parente procedit qz similitudo illa res
 i^o medio generata est ab obiecto et hoc i^o
 omni sensu verum est. Verum ista similitu-
 do que generata est ab obiecto non
 sentire facit nec oculus eam capit
 nisi unatur cum organo et cum oculo vel
 organo uno fit nova preceptio et per illam
 preceptionem fit i^o obiectum reductio mediante
 illa similitudine sic preceptio. Nam licet
 non semper sentiat obiectum semper
 tamen qm in se est generat similitudinem
 suam i^o medio. Sic et a summa mens qz
 agnoscibilis a sensibus mens nre simi-
 ludo patris id est dei filius emanavit
 eternaliter tanquam eius ymago et plures. qz
 tamen plene videri non potuit donec ple-
 nitudo advenit quoniam unitus est menti
 nre simul et carni per quem omnes
 mentes humane sunt ad deum reducte
Unde et i^o Johanne dicitur qd ipse est
 via et ostium qz alia via non est gra-
 diendum nec aliunde intrandum. Nunquam
 poterit quis ad locum suum redire et pa-
 triam suam revertere nisi ea revertatur
 via qua venit ab ea. Per idem ostium
 quo quis egreditur de domo per idem i-
 trat et hoc maxime ostendit esse verum
 si unum tamen ostium sit i^o domo sicut tamen

una est via qua possumus redire ad
 patriam. Hinc Isayas ait. Hec
 est via ambulare in ea. Item 3° patet
 horipm i^o rationali scientia que tota
 circa sermonem versatur. Constat
 ei qd omne verbum ore platum figit
 mentis intentum. et talis conceptus sicut
 qd intus consistit est verbum et plures
 mentis. qz quodam verbum i^o sola
 mente consistit solum menti concipiendi
 notum existit. ut qd alijs notum fieri
 possit necesse est ut induat formam
 vocis que non est aliud scdm richardum
 dum qm mentalis verbi vestimentum
 ut sic verbum intelligibile latens in
 corde talis vestis assumptio fiat
 sensibile et sic fiat in ore et papia
 i^o aure ut tamen non recedat a corde.
Unde richardus i^o libro de intellectu dicit
 qd omnino idem est verbum cordis et
 oris nisi qd i^o corde est nudum i^o ore vesti-
 tum. Ad idem ista conveniunt verbo
etiam propter nos incarnato. Nam ipse
 ab eterno patre concepit. Unde sa-
piencia ipsa patris dicit. Querbior
om caplo. Nondum erant abissi et
ego iam concepta eram. qz hoc ver-
 bum etiam patris mente conceptum
 nobis erat incognitum et id ut fieret no-
 bis notum carnis induit vestimentum.
Unde Johannes primo. Verbum caro factum
est. Sic tamen ad nos venit qd a
 patre nullomodo discessit. Item quarto
 apparet horipm i^o naturali philosophia. sicut
 qd eius versatur intentio circa rationa-
 les formas. scdm qd habet esse i^o materia
 i^o anima et in divina natura. Nam in
 materia sunt rationes seminales. i^o anima
 sunt rationes intellectuales. i^o deo
 vero sunt rationes ydeales. Et co-
 nstat aperte qd rationes seminales
 nunquam sunt i^o materia quin sit i^o ea ge-
 neratio et productio forme. Et sicut ra-

P

11

11

nones itelluāles i aīa eē nō pnt
 quin sit i ea generano verbi a mente
Ergo vt ydeales forme i deo eē pos
 sint oportet qd sit ibi gñatio vbi a
 mente. Nam si hor eē dignitate
 tōcūt creaturē multo fortius crea
 tori conuēt. Item sicut si rationes
 feminales essent i materia ab etno. etna
 esset verū generano. et sicut si ratio
 nes itelluāles essent i aīa ab etno
 fut etna verbi a mente pductio qd qz
 sic rationes ydeales ab etno fuerūt
 i deo etna erit verbi diuini generano
Ultius attende cum hys qz appe
 titis qui est i mā ordinatur ad ratio
 nes itelluāles ita vt nullo mō sit
 yferta generano nī aīa rationalis
 vniatur materie corporali ego a sili
 sūma yfectio i vniuerso esse nō pos
 set nī natūā i qua rationes femina
 les sunt sicut est corpus. et natura
 i qua rationes itelluāles sunt. sicut
 ē aīa. et natura i qua rationes y
 deales sunt sicut ē nā diuina tōcū
 nant in eadem persona quod i incar
 natione verbi nouimus esse frū
Item quōto hor p̄m apparēt i morali
 sūa que tota versatur ita rectitudi
 nem vite. **U**t constat vt p̄m dicit
 et expiētia docet qd rōm est nūq
 medū non egreditur ab extremis
 qd omne rōm h̄t duo extrema et
 medūe qd si in deo est sūma rectitu
 do et scdm se et i q̄ntum ē aliorum.
 p̄m n̄tē est in deo scdm se pone
 p̄sonam q̄ sit tū p̄ducens et p̄sonā
 q̄ sit tū p̄ducta et insuper tertiam
 q̄ p̄ducta sit et p̄ducens. Si aut
 consideretur deus i q̄m est p̄m p̄m
 tū omē opus eius sit rectū. habz
 duplex extremū et haber medūm
 sapiens nām extremoz. **U**t p̄m
 extremū deus est vltimū dīm crea

A homo p̄ vltimū

turaz fr̄is sicut qd ista duo vni
 debuerūt i medio quod fut adiple
 tū i xpō qui verus deus est et verus
 homo vt per eū per quē a deo cri
 uimus per eūdem ad deū redeam
Itaqz ex p̄missis om̄ibus concluda
 qd i diuinis sunt plures p̄sone tū
 vniūte essence sicut et erōt in
 hōie sunt plures nature i vniūte
 p̄sone. nec est tū qui admiraretur hō
 dōm cum tū mlti m̄rēt hor p̄m
De vniūte p̄sonaz i dīms
Capitulum deomum
Ultio parenter qd plures sunt
 diue p̄sone quaz vna est
 humane vniūte nē nunt oñdēdum
 est ratioibus et exemplis p̄sonas
 diuinas tū tres eē et nec plures
 vl̄ pauores vllatenus eē posse.
Nam sup̄ p̄barū ē eē p̄m sūm
 boni se sūme diffundere qd ē in
 telligendū de se p̄ducendo alium
 qui sit sūmus et p̄ducēdo sūm oñē
 p̄ductois modū qz alit nō se sūme
 diffundit. **U**t modus p̄ducendi aq̄
 non nī duplex existit. vnus est. per
 modū nature. alius per viā volun
 tatis libere. Deus qd per viā nē
 se diffundit dīm de sua nā filii
 generant. **U**t se diffundit per viā
 voluntatis dīm de se sp̄m sūm p̄
 duxit. **U**tqz p̄ducendi modus vt
 p̄at Richardus naturalis ē et vo
 luntatis qz filius voluntate p̄is ē
 geitū et de nā p̄is et filii p̄ducit
 ē sp̄s fr̄s. **U**t iō per modū nature
 dicit filius a p̄e p̄cedē qz talis ē
 p̄cedendi modus vt mereat dicit ge
 neratio. **E**t sp̄s fr̄s iō p̄ viam
 voluntatis libe ab vtroqz dicit p̄
 cedē qz talis est p̄ducendi modus
 vt non debeat dicit generatio s̄z pro

P

Q

ressio. Cum igitur deus quod summe bonus debuerit ut ita loquar se summe diffunde deum cum secundum utrumque procedendi modum iam dictum utrumque personam producere Ergo si fuerit due persone perfecte producte cum tria procedente nec plures esse poterunt Quia quicquid a principio processisset aut processisset per viam nature et sic per omnia esset idem quod spiritus sanctus. Itaque debuit esse tres ne summe bonum diminute se diffunderet nec potuerit esse plures cum procedendi modus ab his nullus esse posset. Item quod in libro de naturalibus exemplis de hac materia dixi quod potui. Imo quod a deo accepti ideo argumini omissis ad exempla veniamus eo quod huiusmodi tractatus non sit intentio quod late disputare sed tamen exempla convenientia ponere Unde se valeat procedat inuare quod et si sapientes intelligunt argumini plus tamen magis intelligit per exempla. Item est enim super quod qualis sit magis doctrina ostendit et qualis opifex opus dicit. cum omnis omnia creatura et una iuciantur et tria ut ita licet loquor vobis magnus clamat deum opifitem suum summe et unum esse et tamen. Unde philosophus in primo libro de celo et mundo de trinario loquitur dicitur. Hoc nunc adhibuimus honorem deo creatori omnium. Dicitur igitur deus qui unus unum de nichilo fecit mundum sic quod tamen mundus in triplicem regionem distinxit scilicet in supernalem infernalem et mundialem. Sicut igitur deus qui unus unum de nichilo fecit mundum. Quia obrinet locum summe. Item in infimum et Item in medium. Dicitur et Augustinus dicit in sexto musicorum omnis ordo habet primum et ultimum et quod non est deuenire de primo ad ultimum nisi per medium. concludit quod omnis ordo habet primum me-

diu et postremum. Item mundus est triplici natura compositus. scilicet luminosa opata et perma. Prima super ma a infima et tertia media. Item natura diuiditur in tres celos scilicet empyreum aqueum et sphericum. Em pyreum est unum forme non motum Sphericum multiforme motum et aqueum est medium cum natura sapientiarum extremorum et cum empyreo habet uniformitatem et cum sphericum habet motum. Item natura transparentis et pura in tres naturas est subdivisa. scilicet igneam aeream et aqueam. Item tres sunt species ignis. scilicet carbis in natura terrea. flamma in natura fumosa et lux in propria sua sphaera. Item ignis et lucet et splendet et calet. Item aqua calida est dulcis. a est amara. alia iterum has media. scilicet sulphurea vel aliter sapida secundum venam per quam a mari est derivata. Item in tria diuiditur interstina. scilicet superum ubi est aer purum medium ubi nives plume et grandines generantur et infimum ubi terre vaporibus et fetoribus est infectus. Item opata siue obscura siue est terra alius copata diuiditur in tres partes scilicet asiam europam vel diuiditur in montes valles et planities. Item est in mundo triplex substantia scilicet substantia materia. substantia forma et substantia ex his composita. Item materia quodammodo est una et tamen inuenitur in triplici differentia quod quedam materia tamen est substantia forme substantiali tantum ut in angelis et aiabibus. quedam forme substantiali et quantitat ut in corporibus celestibus. quedam forme substantiali quantitati et contrarietate ut in his inferioribus. Item sicut triplex est forma. scilicet generalis specialis et individualis. Item

re

Quia corpus simplex est quodam generis summi
 sue generalissimi quodam generis subal-
 tum quodam vero individui. Item cor-
 pus habet triplicem dimensionem scilicet longi-
 tudinem latitudinem et profunditatem.
 Omne enim corpus quantum uero habet
 principium medium et finem. Quatuor
 tamen tres sunt species scilicet linea super-
 facies et corpus. Tres sunt species
 coloris scilicet nigredo albedo et medius
 color. Tres sunt species saporis scilicet
 dulcedo amaritudo et medius ex his
 sapor. Tres sunt res propria scilicet
 materia forma et priuatio. **Dis-**
locus habet sursum medium et deorsum.
Dis arbor habet radices truncum et
 ramos. Vel medullam ligni et corti-
 cem. Et truncus nascitur ex radice
 et ex radice ac truncus rami procedit.
 Item omnis domus habet tres partes scilicet fun-
 damentum pietem et tertium. Vel lig-
 na lapides et cemenum. Item omnis creatura
 cum sit in se una habet tria scilicet pondus numerum
 et mensuram. Pondus quo ad suum lon-
 gitudinem numerum quo distinguitur et men-
 suram qua in se limitatur. Vel quod est
 idem modum speciem et ordinem.
 Vel substantiam virtutem et operationem.
Ex quibus omnibus possumus intelligere
 diuinam potentiam omnia limitatam diui-
 nam sapientiam omnia distinguentem et diui-
 nam beniuolentiam omnia in fine or-
 dinantem. Quia deus per potentiam
 est conditor omnium naturarum per sapien-
 tiam est lumen omnium rationum et per beniuo-
 lentiam est finis omnium actionum. **Item**
 videmus in rebus quodam esse tantum quodam
 esse et vnicum quodam esse vnicum et discernere.
Prima sunt minima. **2a** maxima
 et **secunda** sunt media. **Item** videmus
 quedam corporalia tantum quodam spiritualia
 tantum quodam ex utroque composita. **Item**

quedam sunt corruptibilia et mutabi-
 lia ut terrestria quedam incorruptibi-
 lia et immutabilia ut supercelestia. quodam
 vero medio modo se habent quia incorrup-
 tibiha sunt mutabilia ut celestia. **Ex**
 quibus omnibus consideramus dei potestatem
 sapientiam et beniuolentiam ut entem
 ut videntem ut intelligentem mere
 spiritualement incorruptibilem et intrans-
 mutabilem. **Item** consideremus ve-
 rum originem inuenimus opus crea-
 tionis opus distinctionis opus ordinis
 sue compositionis. **Omne** ostendit potestatem
 omnia de nichilo producentem.
Secundu filii sapientiam omnia prou-
 dentissime distinguentem. **Et** trinum
 spiritum sancti beniuolentiam omnia ador-
 nantem. **Item** si attendamus res
 multitudinem inuenimus diuisitatem
 generalem specialem et individua-
 lem. **Item** si attendamus rerum pul-
 chritudinem inuenimus veritatem lumen
 figurarum et colorum et hoc in corporibus
 simplicibus mixtis et complexionatis
 ut in corporibus celestibus naturalibus
 et terrenis. **Item** si attendamus rerum
 operationem in eis inuenit operatio natura-
 lis artificialis et moralis. **Item** mai-
 fester videmus quod in rebus quodam sunt
 generata quodam generata et quodam
 gubernata her et illa. **Na** genera-
 ta sunt celestia corpora et quatuor
 elementa que sunt corpora simplicia.
Generata sunt corpora elementata
 et mixta et numeralia viuencia
 et sentientia corpora que humana. **3a**
 regencia her et illa sunt spiritus
 naturales sive omnia conuicte ut spiritus
 brutales sive separabiliter vnicte ut spiritus
 rationales sive penitus separate ut
 spiritus celestes. **Item** triplex est hierarchia
 scilicet supercelestis celestis et subcelestis.
Prima diuidit in tres personas. **secunda**

3

ram et metaphisicam Prima consi-
derat veru gnationem et corrupcio-
nem fm virtutes naturales et rationes
females. 2^a considerat formatu
abstractiones secundum rationes in-
tellectuales. Tercia vo sim rerum
considerat condicionem secundu exist-
entiam et reductionem ad pma pncipiu fm
rationes ydeales. Item qz regimen
vite nostre aut est respectu vnus
singularis psonae aut respectu vnus
familie aut respectu totius patrie
moralis phia diuidit i tres ptes. f.
i monastriu que respicit statum
psonae singularis in pconomicam
que respicit statum familie et i po-
liticam que respicit vnu autuans
vl pte. Itaqz naturalis phia nos du-
cit in potentiam pte eo qz agat de
causis eendi/rationalis i sapientia
filij eo qz sit de ratione intelligendi
et moralis i beniuolentiam spiritus
scilicet eo qz agat de ordine modoqz vi-
uendi. Item phisica qz est de natu-
ris rerum et operantibus diffusius
dunt i spūs sancti donū Mathematia
qz est de muneis et figuris dunt i
ymagine filij et metaphisica qz
est de reru existentijs dunt i patre
pncipiu. Ecce quia i singulis crea-
turis tam celestibus qz terrenis sunt
vestigia tuncans. Ergo quid i yma-
gine eir. Ergo o homo conire om-
nis ad teipm et attende qz feruenter
mens tua se amat simulqz adite
qz se amare non posset n̄ seipfam
cognosset qz et si iusta pnt amari
i cognita tm nūqz. Tercio considera
qz se nosse non posset nisi sui antea
meminisset. Quare certissimū est

qz ex medria nascit̄ intelligencia tāq̄
ples sua qz tunc intelligimus cū si-
militudo que est i medria resultat
i acie itellctis. q̄ nichil aliud est q̄
verbum. Et ex medria et itelligencia
simul amor spiratur tāq̄ nexus
amboru. Et cum hys attende qz h̄
tria. f. memoria gnans. itelligen-
cia generata. amorz pcedēs non
sunt i aia tm̄q̄ accidentalia. s̄ vt
consubstancialia vt coequalia con-
ua et vt mutuo incidencia. Ergo si
aia est ad ymaginē dei facta res-
tat esse ponendu qz deus pz̄ habet
verba genitum et amorē spm. Quia
et si idem sit i eētia distinguitur
tm̄ nō i psona cū vnus ab alio
pducatur qz cum non distinguitur
eēcialit̄ nec accidentalit̄ restat qz
psonalit̄. Itaqz qui tantz tantuz
reru splendoribus ad credendū nō
illustrat̄ utiqz reus est. Et qui tan-
tis reru clamoribus ad credendum
non extitit̄ pfecto surdus est.
Ita ex hys omnibus nec ad deū
laudandū mouet̄ absqz dubio mūt̄
est. Et qui ex tāns reru pncipis p-
senotie quale sit pma pncipiu du-
bitat cū iudicio sim̄ stultus ē et ca-
ret sensu et indigz pena. sicut q̄ du-
bitat vtrū nix albeat aqua frigeat
ignis caleat sol luceat et tlia pluri-
ma de quibz stultū est dubitare.

Disputatio 2^a Quod deus fecit hoies rati

Capitulum vnderimum

O hoc a dno i essentia
vno s̄ i personis trino
rectis creatis z homo
nō solum i corpore sed
et i mente. Vnde salomon sapien-

mo

A

tissimus se affectu iuuisse q^d deus fecit
 hoīem rectum s^c ipse infinitis questio-
 bus se iuoluit. Decebat enī summe
rectissimū facere opus rōn. Nam si
 aut deus est bonū optimū bonū
 verissimū bonū iustissimū sic est et
 bonū rectissimū. Et a summo bono
 nichil p^o exire nisi bonū et a summo
 vero nichil p^o p^ocedē falsum et a
 summo iusto nichil p^o p^ocedē nisi iustū
 q^d nec a summo recto p^o p^ocedē aliqd
 obliquū. Fecit igit^r deus hoīem rec-
tum nec est qui dubitat quin scdm
corpus fecit eū rōm cū pateat ad
sensum hoīem solo pedibus tangere
terreū elementum et toto alio corpore
erectim ad celum esse. Vnde Qui
duo dicit. Qua^mq^{ue} cum spectent a
nimalia cetera terram. Et hoīem
sublime dedit celumq^{ue} videre. Iussit
et erectos i celum tendere voluis.
Et idē dicit porphyrius et i exame
non magnus basilius addens q^d iō
animalia cetera ex terra formata facie
portant inclinātā ad terram q^d sunt
fuit ex terra sic et i eam sunt fina-
liter reuersura. Et homo iō leuat
faciem a terra et vertit ad celum
ut se illuc finalit^r intelligat eleuandū
sed constat q^d q^uanto aīa est carne
nobilior tanto et aīe rectitudo est
carne rectitudine melior. Ergo ma-
 gis deuit summe rectū aīam facere
 rōm q^d corpus. quare si corpus fe-
 cit rectum ut p^o ad sensum. cōparat
 et mltō fortius aīam fecisse rōm.
 Natura enī ex rōe nō p^o aliquid fa-
 cere nisi rectū. Vnde ex recto ligno
rectissimam facit hastam. Nōne
creata natura laborat dñes plan-

tas versus celum erigere. Quā-
ta est g^o abietū p^onoz paiter et
palmarū. Nūquid non oīa elemēta
recto motu mouentur ita q^d ignis
fursum et terra deorsum et cetera.
Sic eī ignis hanc rōtundine appetit
ex natura ut si candela accensa vl-
lamina flectatur ad yma q^uo
flāma caput eriget ad sup^oma. Nō
ne motus huius est rectus et linea-
lis. Hor apparer i radio q^u nūq^u est
toruosus s^c rectus est semp. Vñ
sim p^o huius nō recedit p^o curuū
eo q^d iter fugiat toruosum. Fluuiū
a fonte p^ocedens nititur toto posse i
suo decursu rectū sibi aluēū facere et
tum resistens aliquod i itinere inuit
forte i illud i p^og^o. Sic eī certissimū
et i arte qua tigna rōssima erigunt^r
i domibus trabes rōssime disponū^r
quibus et rōssime columpne subster-
nuntur. Ergo si tanta est cura nature
 create et artis rōa sua opa et facere
 quid de essentia creatrice fide sit
 credendum euidentiū adūte. Et
est igit^r hō rōis tam mente q^d cor-
pore. Verū hoīem ab hac rōtundis
se rōtundis oīs scriptura docet rō-
no p^osuadet et ad credendū ipā ex-
piencia mouet. Nam et vba sacri
 eloqui omittamus q^d manifesta sunt
 oīsbus constat deū iuxta philozophi-
 cū documētū mūdū i duplicem rōndi-
 disse. vñū quē appellat maiorem et
 alterū quē appellat mīorem q^u et si
 minor ē quāitate maior tñ est dig-
 nitate. Quia p^opter hūc mīorem mū-
dūm quē hoīem dicitur factus est
maior mundus sicut i phisic^o docet
philū et quod longe est manus herede

sancti auctoritate attestat. Nam id
 homo qui dicitur minor mundus in
 fine omni die sexta est fructus ut quo
 dāno se intelligeret omni esse finem
 Sed nobilissima causarū est causa
 finalis eo qd efficiētem causam ad
 agendum moueat et hinc qd ad fine
 sunt nēritatem iponat Ergo cum
 ppter hominem maior mundus fructus
 sit homo nobilior est ipō mundo.
 Ergo non dicitur ee minoris maior
 ordo in hoc mūdo minori qd esse adu
 tim in maiori. Et in maiori mūdo vi
 demus qd motu pmi mobilis reguntur
 inferiora omnia et mouentur sicut ex sen
 tentia omni astrologoru habentur et in
 multis ipa experientia conybat. Vn
 pmi mobile motu suo omnes inferio
 res orbes post se trahit sūqz infe
 riora ut rabanus dicit et pherun
 doctrina ondit motu illi celesti ondit
 obediunt Et hoc rectus ordo requirit
 ut inferiora per superiora et trena
 per celestia regantur Ergo hic pres
 sus et ordo rerū nū sit rationalis ee
 in mūdo minore id est in homine de
 buit et non est dubium qd fuit ut
 sit inferiores potencie omnibus su
 perioribus obedirent et regnū am
 perent ab eisdem Et nō sit modo
 esse ipa experientia docet eo qd motu
 sensibiles non obediunt rationi qd
 minori mūdo deordinatio facta est
 Que eī maior deordinatio potest
 esse qd qd subinatur famule dñā
 nobilissima creatura vilissime. vniū
 substantia per se substantie per se
 nō vniūti. sba per se sentiens sbe
 p se non aliquid sententi substantia
 intelligēs sbe nō intelligēt. dīna
 ymago trena ymagin et spiritual
 substantia vili carni. Verū rano

nalis natura bñ recteqz ab auctore
 condita deordinari sic nō potuit absqz
 culpa Ergo restat concludere a statu
 conditionis prime hominem corruisse per
 peccatū. Quare homo dicitur minor
 mundus. Capitulu xij
Sed forte lectō expectat a me
 audire qre hō sit minor mūdy
 appellatus et quis videatur hoc gno
 sum nō tū dicit sine rā i Johāne.
 Et mundus p eum fructus est et mūdy
 eū non cognouit Nullum pfrō du
 bū esse debet qd mūdy qui deū nō
 cognouit nō fuit hic mundus i sensi
 bilis s; creatus rationalis quā mio
 rem mūdy dicit supior textus edo
 cuit. Homo gō dicitur ē minor mūdy
 qz sicut i mundo maiori pferet su
 mus spūs vbiqz existens totus nō
 solum per potētiā et pferētiā sed
 est per essētiā regens et gubernas
 sia mouens et conseruas vniūsa sic
 minor mūdy. i. corpori suo pferet sicut
 creatus non in corpore disensu s;
 i qualibz pte corporis totus non maior
 i maioribus nec minor i minoribus
 gubernas et regens sia mouens sin
 gula membra et ea cōseruas i ee
 Vn credis mram corio fragili cor
 pois huāni iesse vniūti nō ab aīe
 vniūte regente Depe subcellaia corio
 forte fabricata frangitur vniūtra
 rūpūtur. cyrotece ledunt et subtile
 corpiū coriū frigore molestrati calo
 rem contractum cū lapidibus et tīa
 fractū manet illesum Vnde hoc
 nō ab aīa agente seruatū. Et que
 dā est similitudo non pua ad mūdy
 dū i vniūqz sint pres nō vniūtes.
 Vbi gūa In minori mūdy sunt humo
 res et vniūtes. i. maiori mūdy sia

corpora hinc terrena sunt hinc celestia. Sim-
 plicia vel mixta q̄ oīa sunt vegetatiua
 carēna. Item i vtroq; mūdo sūt ptes
non sentientes et si i aliquo gene vite
viuētes. Verbi gr̄a. i maiori mūdo sūt
 plante et vegetabilia. i mīori mūdo ca-
 pilli et ossa. Item i vtroq; mūdo sūt
ptes quedā non intelligētes q̄ius viuē-
tes et sentientes. Verbi gr̄a i maiori
 mūdo sūt oīa bruta. et i minori mūdo
 oīa membra officinalia et consimilia. Et
i vtroq; mūdo. iucitur vīe iūllentia
 Verbi gr̄a in maiori mūdo i celestibus
 spiribus. et i mīori mūdo i aīabus
 Tame q̄ dixi humores nō viuē sive
 vngues maxie q̄ carne sūt exēdentes
 et ptes omnes hys filia sic iūlligi
 volo. vt sensus rationalis exposat.
S Adā triplicat d̄ aliquid viuere vel
 qz recipit influentiam vite et sic raro
 viuūt. Vt qz disponit ad artū vite et
 humores et spūs dicit viuere i corpe
 Vt quia conseruatiōē eoz et ortū hnt
 ex artū vite et viuē dicit capilli et
 vngues. Et hoc non viuē nālī. ideo hu-
mores et vngues dixi nō viuē. Item z
 sūmido alia mundi ad mūdū qz sicut
 i maiori mūdo ē quoddam corpus
 gñatione p̄mū et influentia maximū
 locū occupans medū vitā quodāmo
 rebue adūstrans et motū sicut est
 firmamētū quod cōplectit orbē stella-
 rū cū oīe circulis planetarū. Sic in
 mīori mūdo est similis quoddā mem-
 brū p̄mo oīm a natura formatū influ-
 entia sūmū locū i pectore occupans
 medū vitam alijs membris dāns et
 motū sicut ē cor humanū. Et autē
i maiori mūdo hoc faciat firmamētū
quod deus constituit i medio aquarū
sic daret quia phīs ait i libro de celo
et mūdo. Celum est cū mutatiōis oīm
Et i eodem circa finem Celū motū
sue cōtinuitatis inflāmat qd̄ sub eoz

Et am sensibilis exprimitur q̄ ex motu
 fit calor et ex q̄ere gñatur fugis.
Item i libro de causis elementoz sic dicit
q̄ creator posuit celum causam et p̄-
cipū gñationis et corruptionis i mun-
do. Item Hydorus de hoc ita dicit.
 Celi spera est species quedā i rotun-
 dum formatā ab eodem i idem circa
 suū centrū aq̄ spangie reuoluta oīm
 genitiua inferiorū ordinatiua et gene-
 ratiōis et vegetatiōis oīm effectiua
 Nam vnde terre vīe tam ferunda
 cum frigida sit cōspira et debet natu-
 raliter esse inferunda cū oīs gñatiōis
 calor et humor sūt causa. vt phīs
doret i libro de morte et vita nisi qz
hoc facit celestis influentia. Vnde
 rabanus super genesim ita dicit. fir-
mentū per motū suū gñatiōis ver-
 est p̄cipū effectiū eo q̄ vertice sui
 luminis que generatiōis est causa in-
 tra sicut i centrū p̄mū dūrgit ac ra-
 dios in sup̄ficie t̄e vnt ex quoz ml-
 tipliatione simul et vīone gñatiō
 omnis fit i rebus. Et adiūgit. Dū
inquit radij a celo descendunt nō circa
cont̄ terram i aliqua spera subsistūt
sz oīa corpora i media t̄e sicut eo
q̄ sunt radij p̄ua. nec eorum
cursum impediunt sz cum ad t̄e cor-
pus. s. spaciū pueniunt qz t̄e s̄re vī
t̄ non p̄nt repressi i eius sup̄ficie se
reflectunt et se multiplicando ibidem
comprimunt sic qz t̄ram calefaciunt
pinguem efficiunt et ex inferunda
ferundissimam reddūt vlt̄a elemen-
ta. Nam et hec est causa que melior
 est t̄a q̄ solem respicit orientē q̄ iā
 q̄ respicit occidētē. Hec ē et causa
quare t̄a aqulone vī aqulonaris
ē sterilis. s. qz a calore solis nimis ē
elougata. De hoc cū dicit i sc̄ia p̄per-
tua q̄ omne corpus speritūm lumino-

in quolibet puncto sui dirigit vna linea
 radiofam i centru. Sic igitur pars quid
 i maiori mundo faciat celum i mediu
 iter loci sumu et mediu per suu mo
 tu. **Q**uoniam per oia i maiori mu
 do facit cor humanu quod calore diffu
 dens per suu influxum oibus membris
 sensum dat et vita et motu. **U**nde
 si a ad momentu a motu cessaret hor
 totum deperet et vita eius mox cum
 sensu cessaret. **Q**uarta conuenientia mu
 di ad mundu est ista qz sicut mundus
 maior constat ex quatuor an tibus
 sic minor mundus ex quatuor etatibus
 illis i ppterantibus conuenientibus. **N**am
 pma etas p hie dicitur pucina conuendz
 vry qz calida est et humida floribus
 innocencie et mundicie oia sicut bez
 floribus adornatur. **E**t dicit auctena
 qz her etas pma no est doctne apra qz
 est fluida sicut aqua. **A**d modu em aq
 humeratis infantes nro qz impuntur
 accipiunt sz mox accepta dimittunt. **A**d
 si obitias qz pueros videmus melius
 addiscit qz illos qui sunt altius etatis
 et iuxta heronim melius retine
 qz dicitur i tenero qz **S**ic noua testa
 rapie inuenerata sapit. **A**uctena vñ
 det qz hoc etas non facit qz potius
 ipedit sz hoc facit pueroz occupatio
 circa vnu qz dum verbeati formidat
 hoc solu quod eis dicit cogitant. **E**t
 hac de causa impssiones seruatur a ma
 gistris acceptas donec i eis firmet
 et ex frequi meozia vertatur i habitum
 que erant fluida ex natura. **D**ispo
 sitione ad doctrinam cum occupantur vt
 plurimu circa multa minus tenentur
 cepta qz cu oia sit simplex habit no
 pot ad plura simul conuerti. **U**nde du
 sepe ad vnu se vertit aliud perdit qz
 non ex vno actu sz ex pluribus meo

ria gñatur et habitus vt docet phis
 /et qz maius e et ex pienza idem p
 bar. **U**nde veru est qz quida sapice
 ait. **P**luribus intentus mior est ad
 singula sensus. **E**x m de scolariibus
 qui valde magni ingenij sunt et op
 time lras suas capiunt si vagi sint
 et vanis intendunt cito qz didicerit
 amittit qz solam dispositione que
 facile e mobilis no scie habitum habue
 runt. **S**ic etas qz p hie dicitur adoles
 cencia per oia similis est etati quia
 calida est et sicca et ad fructificandu
 aptissima sicut oibus fructibus etas
 est plena. **S**ic quidam no pauca hor
 tempus fructuum optimoru totu con
 utunt ad malu similes arboribus
 mirabolanoz qz dulces quos faciunt
 fructus pmo i fine amaros efficiunt
Atem sunt similes quibusdam arbori
 bus que dum ad tempus fructuum
 pueniunt et expectantur qz amabiles
 fructus ferant vermiculosos ex se
 fructus pferunt. **Q**uod ca est nimia
 humoris abstractio que digeri ab in
 sito calore non pot sz medetur eis si
 i radice clauis ligneis vl ferreis p
 foret sicut i amaris amigdalis. **D**oc
 phis fieri. **U**nde cum per foramina
 facta superfluis humor effundit
 qui remanet pfecte digerit et fruc
 tus qui erat vermiculosus et malus
 dulcis et bonus efficitur. **S**ic et multu
 dum fructuum tempus istat ex habun
 dancia tpalu nimia non ex diuino
 calore derotta paupibus no expensa
 fructus malos efficiunt qz quod est
 pauperu mudo tradunt. **N**ec hñ
 voms expiantur n diuina iustitia fe
 riantur qz superflua dare cogantur.
Tercia est etas p hie dicitur iuuentus
 quibi de rebus dicit et agit no est de
 noibus disputandu per oia similis e

re simile

re simile

autumno calore cessante vel potius
 tepide se agente et frigore diate hu-
 mor qui tunc est modicus prudenter natu-
 ad interiora reduatur ut substantia az-
 boris interioris nutriatur. et dum ad in-
 terna calor et humor redit exterior az-
 bor albescit in folijs vel transsit et ran-
 dem folia cadunt et fructus. Sic ho-
 mines dum ad hanc contingunt etate
 sunt cum et calui deficiunt. s. humo-
 re quo conservatur capilli. Sunt et
 multi qui dum in etate 2a congregantur
 vultus multos fructus spiritualis dum
 hanc attingunt etatem in qua deberet
 toto posse proficere more plantarum huius
 sunt fugidi et tepidi ad modum pomorum
 ab arbore defluentium vel cadunt in malum
 vel quasi sicut et aridi sunt ad bonum
 Et nunquid deo tales placeant. Ex
 de aliquo qui generaret filium qui in
 non crescit vel proficit nunquid de eo gau-
 deret. Non. s. potius tristis esset.
 Unde Jeronymus dicit. Di non placent
infantes parentibus dum non crescant
 s. sicut nati sunt sic semper permaneat
 nescio quomodo deo placeant qui in bono
 proficere non laborant quos ipse ratio
 non solum modicos s. et sunt potius
 abortivos. Quarta etas que per hunc di-
 ti senectus est sicut huiusmodi eo quod frigi-
 da sit et humida. Unde sicut in huius-
 me arbores calore privantur humore
 spoliantur mortue videntur et plume
 earum deficiuntur sic in hac etate homines
 calore depauperantur humiditas radi-
 calis consumitur vivente s. quod mortui
 videntur. Et omnes in etate hac mor-
 tuuntur. Sicut et tempore huiusmodi nullum
 arbores fructu ferunt sic homines tempore
 huius fructus prime ferre non possunt quia
 qui vix vivunt. Quare constat summe
 stultitiae opus horam prime in hac etate
 differre. Numquam azimus senectam con-

fertus carne nudatus virtus desinit
 poterit omnes ferre quod nequisset
 in iuventute sua portare. Quo modo
 poterit patitur calefacere iam extenuis
 Quo poterit aquas lacrimarum effun-
 dere vel vivere fructus siccus. Nu-
 quid non fatuus habetur ab hominibus
 qui fructus colligendos necesse est etate
 colligi differret. Ubi in huiusmodi. Quarta
 et ultima convenientia mundi ad mundum
 est ista quia sicut maior mundus constat
 ex elementis quatuor et tribus famo-
 sissimis telis sic minor mundus constat ex
 eisdem quatuor elementis et tribus aere
 potentis illis convenientibus telis. In
 hoc tamen est differentia quia in minori mun-
 do elementa sunt mixta et in maiori
 distincta. Ubi tamen agentia et pane-
 ra. Quibus tamen appropriate loquendo
 dicatur quod sedes aere sit in capite aeris
 in pulmone ignis in corde. Unde et fi-
 guram igneam probatur hinc cor dum
 inferius latum et superius acutum est.
 sedes vero terre marie apparere in ossi-
 bus et carne. Item si non esset conve-
 nientia trium potentiarum anime ad
 tres celos. s. vegetative sensitivae et
 intellectivae non scripsissent antiqui sa-
 pientes non solum philosophi s. et magistri
 theologici quod per influentiam relictive
 rei disponderentur corpora planetarum
 ad susceptionem aere vegetative et
 per influentiam relictive crystallini vel aere
 disponderentur ad corpora brutorum
 ad susceptionem sensitivae et per influ-
 entiam relictive empyrei disponderentur cor-
 pora hominum ad susceptionem aere intell-
 ctivae. Et quia hoc sibi non est certum
 quibus opinio sit magis possunt
 dicere quod homo minor mundus similis
 est terre per tactum nam et tactum sen-
 timus mediante terreo elemento sicut
 est aque per gustum. Unde gustu

sentimus mediante humore fluido
 filis est aeri per auditum silr et p
 aliam **Unde** audimus mediante
 aere rarefacto seu mediante reper
 cussio quia vox nihil aliud e q
 aer percussus **Etiam** adoramus me
 diante aere fumoso **Filis e igni** per
 visum qz sicut dicit **Augustinus** q
 dam vis ignea de corde ad cerebrum
 ascendit et per oculos fore exit **Et**
dominus dicit lucerna corporis tui est
 oculus tuus **Si** lumen quod i te e
 tenebre sunt ipse tenebre quate erit
Unde valde magna conuentiona est
 ignis ad oculum **Similis e celo** sydereo
 per potentiam operantia qz sicut id
 relum per motum suum e causa mag
 norum spiritum sicut sup est explanatu
 sic anima per hanc potentiam efficit
 valde magna **Similis e celo** aqueo
 sicut potius crystallino per potentiam
 intellectiuam qz sicut relum illud e
 ex natura apertissima ad recipiendu
 influentiam luminis et virtutis a celo
 summo sic anima per hanc potentiam
 apta est illuminari a deo **Filis est**
 insuper celo empyreo per potentiam
 amantia qz amor i spiritualibus ignis
 est et relum id dicitur a pur quod est
 ignis **Vel** p dicit q homo similis e
 terre per sensum exteriorem et ma
 me per tactum qui est sensus per totum
 corpus diffusus et totus est terrenus
Est filis aque per sensum interiore
 commune qz sicut i aqua facile sunt
 impressiones varie omnium sicut i sensu commu
 ni omnia imprimuntur que a sensibus
 particularibus efferuntur **Filis e aeri**
 per fantasiam quia sicut aer e quod
 dam receptaculum vaporum ex terra
 et mari surgentium sic fantasia est
 receptaculum omnium sensibulum specierum

Et sicut i aere sunt magne commo
 nes ventorum concussio nubium et gene
 ratio diuisarum impressionum sic et fanta
 sia est magna commo fantasia
 que melius sentitur clausis oculis q
 apertis magis de nocte q de die ma
 gis dormiendo q vigilando **Est etiam**
 i fantasia fortis et valida impressio sop
 norum nunc tristitiam nunc letitiam
 gaudium sicut et aer nunc nubilosus e
 nunc serenus **Similis est igni** per vi
 excogitativa q sensibilis ratio e appel
 lata qz sicut ignis omnia illuminat
 sic etiam ista magna confert lumen anime
 sensitivae **Unde** illuminans fantas
 mata i fantasia reposita ea nunc
 diuidit nunc disponit displicentia abi
 rit et placencia inducit memoriez
 seruanda committit cetera vero mutat
Ergo o homo si tunc filis es et celo
 ama potius ama stratus ama ferue
 nus quod constat ex hys ee melius
sed nunquam non celum e terra nobilius
 tum sit regio luminosa tunc obscura
 summa terra infima regio fetura tra
 turbata regio fetunda et oribus
 bonis plena terra sterilis quo ad
 bona sicut fecundissima quo ad mala
Ergo celum est simpliciter magis ama
 dum **Nunquam** non lux e magis aman
 da q tenebre magis aurum q auri
 calat magis argentum q plumbum
 magis summa bonum q infimum et mi
 nimu et magis bonu pacificu et se
 curu omni tempore q continue pertur
 batur et necessario quibus perdendum
Di formite fugiunt loca fetosa et a
 mant odorifera quomodo tu homo magis
 terra fetidam amas q odoriferam
 regionem **Si** taxus i sua cauea nullum
 potest pati fetorem sicut omnino i ea immu
 ditiam refugit quomodo tu magis amas
 regionem immundam q illam ubi e

summa mundicia **A**d ut video facti
 sumus similes raris que magis ee
 appetunt in leas fetoris et aquis i
 mundis q̄ si ponerentur i lectis ar
 gentis. **M**ozus plus amat scenu
 q̄ aurū et libentius stat i luto q̄
 staret i prato p̄mo i luto p̄gnesat
 et i pratis marcessit qz cum plus de
 lectat luti sentire fetores q̄ q̄sere
 inter flores **G**allus longe plus amat
 uenire vermiculū v̄l lolū p̄m̄ q̄m̄
 q̄ lapidem p̄osum **E**rgo nō simas
 degeneres s̄z mercatoz bonoz con
 tempnamus her vilia et caduca et ame
 nus et̄na qz sicut dicit **Augustinus**
 Talis est homo qualis eius dilectio ē
 quare iquit si terrā diligis tra es si
 celum superceles es **S**i aut̄ deū di
 ligis non audeo dicere qz deus sis.
Si audi p̄phetam dicentem **E**go dixi
 dn̄ esus et filij excelsi omnes.

Quid sit p̄m̄ et quibus rebz possit
 assimilari **D**istinctio 24 p̄dit occa
 siones ad lapsum quibus homo induit
 ad peccandū **C**apit̄m̄ xiii

Post̄ ostensum est hominem
 a rectitudine ee lapsum **A**d
 sit p̄m̄ videndū est et quibus rebz
 possit assimilari **E**st ei p̄m̄ ut **Augus
 tinus** dicit **A**uersio ab i ḡm̄ibili bono
 et conuasio ad cōmutabile bonū v̄bi tan
 git p̄m̄ marciam et f̄m̄m̄ Nam fozle
 i om̄i p̄m̄ mortali est a deo aueri et
 materiale est ad cōmutabile bonū v̄bi
Et qz cōuersio est aliquid et h̄r artum
 marcie subtractum inde p̄m̄ accipit
 m̄l̄plicatioz et nomen **V**nde cōuersio
 ad p̄m̄iam excellentiā dicit̄ supbia cō
 uersio imoderata ad bona t̄p̄alia dicit̄
 auaritia et̄ est i om̄ibus iueis **V**erū
 auersio def̄m̄ c̄m̄ am̄i subtractū noiat
 voluntate **E**t qz defectus bonorum

puaciones sunt et puaciones nichil s̄
 s̄m̄ p̄m̄. **P**̄m̄ formalit̄ loquendo
 vere et p̄m̄ nichil est **Q**uod vocat̄
 ita p̄bat **C**onstat deum oīa posse n̄
 esse aliquid quod nō possit solimodo
 si velit s̄z peccare nō potest hoc cer
 tum est q̄ p̄m̄ nichil est cū illud
 i se nec i alio possit que oīa posse
 constat **A**d est instantia si dicas qz
 curreret v̄l similia opari non possit
 qz et si ea facit neqat i seip̄o ea t̄n̄
 facit i alio qz imobilis ipse manens
 et motū efficit i rebus et cui sum s̄z
 p̄m̄ sicut i se sic nec i alio potest
 efficere **E**x quo cōstat p̄m̄ nichil
 ee et causam deficientē t̄m̄ nō causa
 efficiētē habet **S**ed oritur q̄m̄o ee
 p̄missa si p̄m̄ nichil est quō hōiem
 sp̄ualiter oride p̄ **C**onstat ei qz om̄
 di passio est et oīs passio ab actione
 infertur nam om̄de actio ē. et qd n̄
 est agē non p̄t q̄ p̄m̄ hominē oride
 non p̄t **Q**uod q̄ i scriptura p̄m̄ores
 mortu appellatur **S**i ad hoc dicit qz
 ad agendum semper aliquid nec est
 agens s̄z nullo oīno agente p̄t homo
 deficere **E**t p̄dit **Augustinus** tale exem
 plū non manducare siue t̄bū non su
 mēre nō est aliquid facere et t̄n̄ si q̄
 non comedet moreret qz mori est
 a vita deficere **E**t iō mori q̄ p̄t n̄
 oīno agens s̄z ab agendo se subtra
 hens **E**t similis non ambulare nō
 est aliquid facere et t̄n̄ ambulandi q̄
 p̄dit sc̄m̄ si diu i c̄ppo detentis
 osum non habuit ambulandi **S**i q̄
 i multis anis i loco teneret penit̄
 tenebroso certatem icurret et t̄n̄ nō
 videre non est aliquid facere s̄z solū
 a videndo cessare **Q**uer qui disat
 aliquid legere si staret diu nō leges

totum perdit quod didicit non aliquid
 faciendo sed tamen a lectione cessando
Argo manifeste apparet quod ad peccatum
 defuncti nulla causa agens requiritur sed
 sufficit si ab eo quod est faciendum
 cessatur. **U**nde ad spiritualiter moriendum
 nulla requiritur causa sed sufficit ad hoc
 cessare a bono quod facere tenebatur
 et quod in te habere teneris. **S**i quis est ex
 precepto regis teneretur ad curiam ire
 et si ipse non iret non eundo ali-
 quid facit sed solum omittit et tamen ex
 hoc odium regis incurrit quia quod ille
 precepit non efficitur. **S**ed dicitur **P**lana
 videntur hec in preceptis affirmatiuis sed
 contra ad negatiua precepta quod non
 videtur esse soluta. Numquid fornicari
 furari occidere hominem non est aliquid
 faciendum. **D**ico quod cum dico hominem occide
 duo dico. scilicet quod hominem occidere est
 peccatum ubi tangitur actus sub peccato. nam
 tangitur actum sub peccato. Nam tangit
 actum subtractum qui est hominem occidere
 quod consequenter defuncti circa actum intelligo
 voluntatis. **D**ico etiam quod ille actus secundum
 se non est malus quia si malus esset nulla
 circumstantia fieri possit. **S**ed constat
 quod ex iustitia bene et meritorie fieri
 potest si ab eo fiat qui ad hoc preceptum
 habet ergo ille actus secundum se non est ma-
 lus utique sed quia a deo iussus sicut patet
 in quada[m] parabola matthei. **U**bi rex
 precepit hominibus adducere et se presentem
 occidere. **E**t alius dicit quod iudex secundum
 causa non portat gladium. **E**t talis
 actus a deo est sed deformitas circa
 actum que defectus est voluntatis non
 est aliquid quod bonum tamen peccatum est et
 redditur questio soluta sicut patet. **N**on
 tamen est concedendum quod fornicari est fu-
 rari actus quia conformes sunt a deo

quia talia nomina non nominant purum actum
 sed actum deformatum a qua deforma-
 tate hec nomina sunt imposita. **U**nde
 quando filii israel expoliaverunt egyptum
 non fuit ibi rapina vel furtum sed in-
 lance dominum unius ad alterum ab eo
 qui fuit dominus omnium. **E**t hinc quod tra-
 huntur alia sepe a pluribus requisita.
Si peccatum inquit nihil est ut tu dicitur
 que est ergo hec diuina iustitia qua dicitur
 namur. Nam per nichilo hominem pene-
 etne contra deum non videtur opus iusti-
 tie sed potius seruicie detestande. **S**ed
 hec questio nulla est quia non deus dicitur
 nam per nichilo hominem sed quia signum non
 habet regie amicitie quod habere teneris.
Si etiam alique rex magnus ordinaret
 quod quicumque ex seruis suis tale non
 habuerit vestimentum sed apparuerit
 ei nudus igni traderetur nunquam non
 reus mortis esset qui regio decreto
 contempto et sponte vestimento abiecto
 quo solo placere poterat regi suo nu-
 dus apparet. **T**alem etiam valde iuste
 tradi ignibus rex iuberet non per nichilo
 quidem sed quia signum regium non haberet
 quod tenebatur habere. **E**t quod sunt vi-
 tutes et dona diuina nisi quedam anime
 vestimenta quibus suo regi est cara.
Unde dicit dominus illi qui sine hac veste
 ad nuptias eius intrauerat. **A**mice
 quod hinc intrasti non habes vestem nup-
 tialem. **P**recepit ergo ut ligatis pedi-
 bus et manibus mitteretur in cam-
 num ignis et in tenebras exteriores. **U**nde
 et in apocalypsi dicitur. **U**mmi tpe sunt
 vestimenta tua candida. **E**xemplum
 de mardocheo qui curiam regis non
 audebat intrare eo quod indutus erat
 sacco. **I**tem itaque in huius uentibus ex-
 dominus siculnee maledixit quia fructus
 in ea dum querebat non inuenit. **E**t patet

familias i vinea ficulneam plan-
taram hñs q̄ nullos fructus offere-
bat ad cultorem sue vinee sic ait.
Ecce nūc tanto tpe q̄rens fructum
i ficulnea nullum iucio succide igit̄
eam vt quid est iram occupat. Er-
go p̄ nichilo arbor humana a deo
non succiditur sz qz fructus i ea
debitus nullatenus iucitur. Nullus
ei est homo qui si vineam quandam
hñet i qua plurima expendisset etiā
ea excolenda plurimū laborasset nichilz
de congruentibus omisisset qz si illa
fructus debitus nō offerret qui eā
non iubet succidi et palmites eius ig-
ni tradit. Sz quis vniq̄ in mūdo tm̄
sua laborauit i vinea q̄ntū x̄ i sua
Quis vniq̄ sic vineam excoluit.
Quis vniq̄ eam tanto labore ele-
uauit. Quis sic suam vineā custodi-
uit. Quis p̄ vinea i morte se tra-
didit n̄ xp̄m. Vnde naboth 3o regi
signans xp̄m p̄ vinea sua ē mortuus
eo qz eam achab regi dyaboli figu-
ranti tradere noluit. Ergo z iusti-
me inadenda et igni tradenda si p̄
tantos sudores et tam amplas expē-
sas illos suo dñō fructus ferat.

Quibus rebz p̄m̄ sit simile.

Capitulum xiii
No sunt maxime p̄corū
gna quibus est humana nā
infecta. s. originale cu quo nascitur
et actuale quo viuentes ihamur.
Prīmū baptisate expiatur et p̄m̄a
scdm̄ deletur de quo dixi quod scdm̄
vmmo quod a deo accipi p̄ vt i t̄m̄
tu de p̄sencia scripsi. et de eius re-
medio s. baptisate i libro de nālitz
exemplis deo dante. Nunc igitur
restat hic aliquod modicū de actua

li i gn̄ali referre qz de sp̄nālibus
p̄m̄s et generalibus p̄m̄s capitalibz
corūqz contrarijs. s. de vitijs sin-
gulis i eodem libro de exemplis natu-
ralibus multa dixi. Itaqz restat bre-
uiter dicere quibus rebz p̄m̄ sit sile
vt sic tandem possimus tractare
diffuse remediū quo valeat expiari.

Est itaqz p̄mo p̄m̄ sile illi vniq̄
m̄ q̄ intuenti apparet in speculo q̄
nūq̄ n̄ faciem illi ont et postea
abscondit ne videri possint. Sic et
p̄m̄ si quid boni habeat apparet
tm̄ illud p̄coribus obicit sz suas
turpitudines nō ont. Exemplum
hic supponamus de aliqua muliere
cui pulcher oculus videtur turpi-
tudo vō illius iteius celata non
apparet. Quid vides dic michi
p̄cor̄ tum vides mulierē. Certe
pelluculam quadam pulchrā exte-
rius placidam intueris. Sz q̄re
non aduertis quid sub pellucula
latet et interstia fēndissima sordi-
bus plena et farcita. Quid est
hoc femineū corpus quod aspicias
n̄ matricia pulueris sarrus ster-
corū fenna fetoris et ribus ver-
minum mox ex eo generandorū

Vnde boetius ita dicit. Si aut̄
lucis oculis respices vt quonāz
obstacula penetraret nōne illud
alpiadis exte⁹ pulcherrimū corp⁹
introspectis visceribus tibi turpissi-
mū videret. Quā quidā vir sc̄e
valde de carne temptatus eo qz
hic carnis turpitudines et feti-
res non attendet sz solū pulch-
tudines facerū attendet deus
volens illi p̄bere remediū dum
quadam die talia cogitaret qdā

mulieris ymago illi apparuit dicit
tanti feroris ut ille non vales susti-
ne eam a se toto posse expelleret
Tunc illa ait **U**t quid a te me re-
pellis **E**go sum illa qua adeo de-
lectabilem crederis tamen quoddam vasculum
sum feroris ut quid naves a me au-
tis **T**alis semper sum licet videar
esse dulcis **Q**uis si hret farnicu
deauratum quod foret stercozibus
plenu iuxta illud libenter amedet
ut sederet **E**rgo tu quoniam peccator dum
pulchritudinem cuius corpus ter-
nis exterioris flectit oculos statim cor-
dis ad ea que latent interioris sic fiet
tibi vilissimus exterioris ois aspectus
Quia panis pulcherima auis dum
caudam erigit oculatam rotamque
componit ex ea magna extollitur gloria
sed mox ut oculos flectit ad pedes
quos utique turpes habet veremur
dia ducta caudam deponit rotamque
destruit **E**rgo et tu discas ab aue
lat cum tibi vana exterioris pulchritudo
ocurrat ad interiores fecerit oculos
verte mentis ac sic vince poteris
actus carnis **H**ic ad speculum videam
nus et iterum attendamus quod illa
ymago et apparet pulchra et vide-
tur solida et res vana cum sit omnia
res vana nulli vni sapientia **H**ic et
primum videtur quoniam pulchrum et
creditur esse bonum quod ut diximus
nullus peccat attendens ad malum
sed tamen ad id quod estimat esse bonum
et tamen in fine exprum iucitur vana
simul utriusque hominis fallens visum
Unde apud **Q**uem fructum habuit
tis tunc in hijs in quibus nunc erubescit
bump **D**um non speculi ymago
decepit tigridem **C**um ei insequit

mulierem qui eius filios rapuit miles
dum eam sibi proximam fieri conspexit
velocissime ei currit speculum quod
ex industria secum tulit in via tade
finit aial go dum ad speculum cur-
rens venit dum ymaginem suam
in speculo tenit filium suum esse credens
illique capite et cauda blandiens dum
ibidem subsistit miles iterum ad
navem confugit **E**cce sic homo illu-
ditur a peccato quod dum solam exterioris
placida tenit nec quid mali interioris
lateat advertit turpiter se falli
permittit **N**am non poma que nas-
cuntur per lacum qui dicit sodomorum
apparent exterioris oculis valde pul-
chra bonis pomis in aspectu filia que
tamen sunt fauillus et cinibus itus ple-
na **D**racholus enim ad modum aucupis
rethe primum abscondit sub paleis ut
dum ad paleas aues vadant invol-
uantur in rethe in quo dum semel fue-
rint quanto plus exire nituntur tanto a-
plius involuntur **I**tem dracholus
ad modum sagatissimi piscatoris sub
esta dula hamum moriens abscondit
ut dum in piscis estam quam
dulcem estimat ore capit ipse tur-
pissimus capitur ab homo **E**st et primum
simile laborintho que facile est in-
trare sed foras exire difficile **E**st
et peccati samburo arundinis ca-
napeque similitudinem que magna appare-
ntiam habet exte sed vana sunt itus
et caua **P**erit enim est cauea subter-
ranea ad deceptionem folio coop-
ta in qua facile elephas cadit cum
inde post casum exire non possit **H**ic
fit et fovea quodam alia in terra in qua
ad deceptionem ponitur oicula qua
leo videns et nimium concupisrens

p̄nulum nō adūrens salū i foueam
 ex qua exire nō p̄t **D**yaabolus pari
 mō hōiem aīal venerabile volens
 deuozare et i mortē p̄m inducē ve
 nem amariitudinem sub aliqua semp
 dulcedine nititur occultare more sa
 gantissimi media qui medicinam ama
 ram sub dulcedine aliqua occultat
 ne reiciatur p̄m̄s ab egrotos. **S**em
 p̄m̄ est panthere silimū q̄ aīal
 i thorio pulcherrimū totū albis mani
 lis sup̄p̄tū ita vt per totū corp̄ ap
 pareat oculatū sicq̄ omne genus a
 nimalū post se trahēs dū creditur
 aīal eē mansuetū incit̄ seuerissimū
 dum laterando p̄ter et mordendo ad
 mortē induat p̄nulum se sequētes. **S**
 p̄m̄ est venenū putridum argenteo
 vase reconditū abus dulcis tactu
 vl palato s̄z mortiferus menti eo q̄
 sup̄ficialit̄ tactu lenit s̄z it̄ius int̄ or
 cidit. **N**ūq̄ nō caly pulchra et alba
 videtur ext̄ius et t̄m̄ cōtinet ignem
 int̄. **N**ūq̄ nō vinū valde pulchrum
 videtur dim̄ i vitro flauescit ac gustu
 ml̄tū sapit qd̄ t̄m̄ iuxta s̄m̄am salomo
 nis i fine mordet vt coluber. **I**taq̄
 dyabolus ad modū nequissimi m̄toris
 nō desertū p̄m̄ i p̄m̄ emptoi. i hōi
 oñdit s̄z semper quod melius i eo vi
 detur qz si vilitatem p̄m̄ oñdet oīs
 homo refugit. **U**nde sicut falsus
 mercator res viles et sordidas sub
 p̄ciosis occultat et denariū vni fal
 sum int̄ plurimos bonos ponēs et i
 loco aliquid tenebroso merces v̄
 dens malas sepe facit t̄nsire cum
 bonis. **S**ic dyabolus mala q̄ suggēit
 sepius misceat bonis vt dum homo ad
 bona itendit capiat̄ incautus a ma
 lis sicut ml̄ta p̄bant ex^a ponēda vbi

de temptatōe agē. **D**emā i aīa
 est sicut putredo i pomo a quo tollit
 pulchritudine odorem et valorem. qz
 p̄m̄ cōsuetudine pulchritudine deho
 nestat. odore bono fame i fetorem
 cōmutat et oīm v̄rū valorem ad
 nichilat eū fendum deo reddēs qui
 p̄m̄ amat. **P**̄m̄ vasi piscatoris
 est simile cuius i principio ē os aplū
 et i fine stritissimū vnde facile pis
 cis intrat t̄m̄ exire nō possit. **P**er
 ratū est ignis i sinu venenū i cor
 de vermiculū i manibus. circulusq̄
 i nazibus vt ardeat et occidat et
 t̄m̄ homo nō sentiat. **D**emā est
 sicut abus indigestus quo mors in
 ducitur n̄ ritus euomat̄. **E**st et
 insuper sicut vulnus quod nūq̄
 curatur n̄ medio detegat. **I**tem
 hic attende qz p̄tōres sūt sicut car
 bones ext̄incti qui isciunt se tan
 gentes p̄t̄ t̄m̄ reatendi si v̄ius
 fuerit carbonibus applicat. **P**̄tōr
 qui p̄m̄ dampnū et fetore nō sen
 tit velut freneticus vl̄ fr̄tus ex
 tit qui verbera illata nō sentit et
 oīs talis egrotat p̄nulo se nimis.
Unde bernardus ad eugenū ita
 scribit. **S**i doles condoleo si non
 doles doleo t̄m̄ friens longe a sa
 lute eē membrum quod obstupuit
 et eḡrū se nō sentitē p̄nulosus
 laborare. **P**ericulosissime ei eḡro
 tat qui se eḡrotare ignorat eo qz
 talis medicū nūq̄ q̄rat. **D**yaabo
 lus eī sicut maliciosissimus alea
 tor qui vt alterū a d̄ ludū alluat
 et ei totū finalit̄ auferat i principio
 eū lucrū p̄mittit. **P**̄m̄ s̄z sicut ḡ
 iussimū quoddā pondus quo q̄s in
 infirmū dimergit. **S**z nō ne illū

uidias stultū qui onus leuat. quo
 necessario cadat. et gladiū fabricat
 quo necessario et finalit̄ occidatur
 et finē aliq̄ facit quo suspendatur
 et laqueū sibi poit̄ quo ad iteritum
 teneatur. **Peccat̄** est sicut bos qui
 trahitur ad macellū qui tñ nō sentit
 vinculum quo ligatur n̄ qñ diuerit
 a manu ducentis. sicut aurip̄ sū
 falce ligamina sua nō sentit n̄ qñ
 a fude se p̄iat. **Peccat̄** ē sicut arinus
 qui oīa bona dimittit p̄ cardene s̄
 sicut porcus qui oīa dimittit p̄ luto
 et sicut rana minus oīa diligit̄ limo
 et sicut gallus minus amans oīa
 grano. **Peccat̄** sicut odit se corrigētē
 sicut timosus peccat̄ noctua luce
 puer doctorē. frenēt̄ mediat̄
 se ligatē. et litargirus sibi capil
 los barbāqz trahentē. **Pa** fr̄
 i mortali pecc̄ sunt sicut falsa mo
 neta argento penitus destruita et
 iō nulli accepta. **Dunt** aut̄ et sicut
 gallina q̄ super morbum regum
 posita ipm nō curat s̄ a nocumto
 retardat. **Ultimo** penū ē ombre
 silimū que aliquid esse videtur et a
 stultis sic cō creditur s̄ manu dū
 tangitur nichil pecc̄ sentit esse.
Nota tñ q̄ ad tres mūdi ptes um
 brae p̄tinē. s̄ ad orientem ad occi
 dentem et ad aquilonē s̄ nō ad me
 ridiem. **Est** nōndū quoz q̄ versua
 orientem et occidentē p̄tinē. mag
 nas umbras s̄ ad aquilonē paruas
 et modicas et aliqñ nullas s̄ p̄ i
 illis qui sunt i meridiem. **Vnde** d̄
 q̄ puteus ille samaritanus ubi se
 dit dñs ex itinere fatigatus sic so
 lus radiū suscipit q̄ ex nulla parte
 putei umbram facit. **Quid** gō per

ptem occidentalem n̄ statū peccat̄ et
 culpe. quid per ptē aquilonarem
 n̄ statū aduersitatis et pene. q̄ per
 ptē meridionalem n̄ statū virtutis
 et gr̄e itelligē debemus. **Dico** q̄ per
 orientem signat̄ status mūdane p̄
 peritatis eo q̄ sol oriens et per cir
 culum ascendens oīm gnabilū quo
 dāmō est causa. **Quare** meliores
 et fructu fecundiores sunt arbores
 q̄ cresunt ad illam ptē q̄ si res
 p̄uant. v̄ cresunt ad ^{om} orientem et
 aq̄ meliores ac saniores q̄ currunt
 ad illam ptē q̄ si currunt v̄ res
 p̄iat ad occidentē. **Imo** vt expien
 tia certa pbat t̄re v̄ vinete nō res
 p̄te a sole iueiunt pecc̄ i feru
 de. **Vere** gō orientalis plaga sigt̄
 t̄palū copiam et habundantiā ex qua
 oritur umbra longissima et tāto sp̄
 maior q̄nta est habundantia copio
 sior. et q̄nto sol plus p̄imat orientē
 tanto umbra linea extendit̄ longio
 ri. **Interea** per occidentē designans
 ē status culpe q̄ sicut sole ascendēte
 p̄t̄ virtutes i aialibus cresunt. sic eo
 descendente decrescunt et debilitato
 calore frigores crescentē constat nor
 tem diei succede q̄ oīa significat̄ sta
 tū culpe. **Quid** est solem occide et
 noctem accede n̄ a gr̄a cade et i cul
 pam decedere. **Et** iō serotina umbra
 videtur longissima q̄ umbrosū
 valde hoīem facit culpa et tāto maḡ
 q̄nto grauior vinculo culpe erit q̄
 et sol q̄nto occidē plus p̄imat tā
 to n̄tē est vt longiorē umbrā effi
 riat. **Tercio** per aquilonem s̄nditur
 status pene q̄ aquilo ventus est fri
 gidus. verū arefactiuus. t̄re cōstructi
 uis. et niuium creatiuus ac ideo

De tempore...
 est sicut...
 pulcherrimum...
 p̄m...
 n̄...
 comit̄...
 melior...
 p̄m...
 est...
 et...
 nō...
 rati...
 de...
 i...
 nō...
 sicut...
 dicitur...
 n̄...
 p̄...
 q̄...
 or...
 alba...
 em...
 rum...
 gū...
 lomo...
 h̄...
 d̄...
 d̄...
 et...
 laborare...
 rar...
 talis...
 lū...
 tor...
 et...
 cu...
 iustitia...
 in...

I

m

n

pene multiplicis signatus. Facit
g^o quoda' umbram ad aquilonem dum
ipacient' ferunt tribulatioz. Et quia
tales et si sint ipacientes cogunt
deu orare diuinu auxilium implorare h^o
ip^o intelligitur minores umbras
efficere q^o sunt umbre habundantie
sue tunc. **¶** Vno quoda' qui sunt sub
meridie umbram nullam faciunt ad aq
lonem qz per malum pene mlti redi
runt ad statum gr^e veteri illi q^o sunt
i statu culpe tanto maiores umbras
efficiunt quanto plus patientes deu in
pemis laudare nouerunt. **¶** Item calor
meridianus calorem gr^e significat qz
oia gra i flamat et suo luce um
bras pellit. **¶** Item nullus oino extat
qui uersus meridiem umbram p^oiat
qz lux undiqz umbram fugat eo q^o
nulla p^o ee culpa ubi lux gr^e illu^ost

De castro huan cordis claudendo
Capitulum xv

Siquis p^oietates reu^o extinat
diligenter videbit q^o sans
p^oie p^o ee diaqz homo nature co
positus ex duabus quodda' castrum
regiu i quo unuersa contine^o p^oiant
quibus materiale castrum p^oiat et
brnatur. Nam huius castri rex sive
p^oiceps rationalis e' animus totu cas
tro p^opositus. Ad regendu at h^o
iste rex h^o tria nobilissima palacia
i hoc castro et i quolibet palacio h^o
villium laude dignu ad nutu regis
oia p^ouide dispensantem famulos
obsequetes habente ad rem publica
gubernandam. Et p^omu palacu in
corde et 2° i epate et 3° i capite
i capite. Item villicus p^omu pallacii
est sp^os naturalis cui deseruiunt p^oue

vene. Villicus terti palacii est
sp^os aialis cui deseruiunt omnes ner
ui. Itaqz p^omu pale p^omuqz pallacium
huius regis cor humanu existit. Vbi
huius regis curia p^oncipalis qz maxie
ibi s^oistit indez vim sua ad omnes
p^otes diffudit influens vitam et spi
ritulum uniu^os. In hoc palacio p^ou
ratoru regis vis vitalis q^o p^ou^o aere
et frigidum haurit et nimis calidu
foras pellit sic qz sp^om p^ou^o p^o ve
nas pulsantes mittit totuqz corpi
salutem tribuit. **¶** Secudu palacu tenet
rex n^o i epate ubi sp^om que dicimus
naturalem taqz per vite comitem
nobilem opatur i epate sanguinem
purificatu que per p^oulas venas
suo operi obsequetes ad oia corpi
membra mittit. **¶** Tercu palacium
rex n^o tenet i capite ubi per sp^om
que dicimus aialem taqz per p^oudu
p^ouratore per nervos qui illi s^ont
obsequetes p^ofiat omnes sensus motu
et sensum membris et ceteris tribuet.
¶ Veru i hoc palacio t^oo tres camere
h^o loco et regimine differentes. Pa
dit fantastical. Pa variolis et
Pa memorialis. Prima rex silitu
dines recipit. Pa eas diuidit co
p^oit expellit p^oter et admittit et 2^a
cas receptas custodit. Populu huius
castri cetera membra sunt tam
exteriora qm interiora tam officialia
q^o cosimilia. **¶** Et mltia s^ont vices
aie sensitue et est nutritue qm
est membra h^o gubernare sicut p^o
i appetitue retentua digestua i
mutua assimilatiua et expulsua
de quibz no est differere qz solu iten
do h^o p^odicabilia trade. **¶** Item h^o
castru est coru quo undiqz e' valla
tum. **¶** Porte s^ont sensus omnes qz

per has hec oia interiora ingrediuntur
ad animam siue bona siue mala Unde
isaias dicit Intravit per fenestras
nostras mors Et de bonis dicit in
psalme Attollite portas principes vias
et dicit ego o anima vis seruare castrum
tibi commissum duo tibi necesse est face
Primo suspectos omnes de castris ex
pelle. 2o portas obstruere ne
hostes possit irruere. 3o ab
hoc nostro castris omnes aduersarij
foras sunt pellendi qz nulla peior
peste qz familiaris inimicus. Sed q
sunt hi vicini inimici. Sunt quatuor
affectiones i aia dñantes q oim fm
Aug^m sunt materia victorum et fm
boetij extercant aie oculum vt homo
no videat quid ve sit falsum quid
agendum quid ve dimittendu. Un
sic de hys boetius ait Tu quoz si vis
lucē clarosterne verū gaudia pelle
pelle timorem spem qz fugatos. Ne
dolor affit nubila mens ē vinctiqz
frensi her vbi regnat. Est ei gau
diū imoderata affectio de pñi malo
no patienter portato. 3z ē affectio
de malo futuro tū animi tristitia ex
peccato hys g^o hostibus pñi pulsio
mox iamne sunt claudende sz nec tñ
vna sz omis. Quid ei pdest si castrū
sit vndiqz clausum si tñ fuerit i vna
parte con fractū vnde hostes possit
hēre ingressum. Quāqz no p forame
vnu p modicum latro domi intrans
furatur totū quod i ea est. Ergo q
pdest si vndiqz sit domus vl ciuitas
conclusa et vndiqz ligata si i illo mo
dico foramine sit. Quā p fiat nau
ta si nauē vndiqz bene claudat et
vnu tñ forame i ea reliquat per qd
aqua ingrediens nauem subuertat

Depe per modicum tumulum / no turri
vl terra absconditum / ingreditur exit
ciuitate quā destruit et euertit. Mo
bilissima ciuitas fuit babilonia per
quadru i g^o disposita hñs i quali
bet fronte xv miliaria tū muri
erant quinquaginta cubitorū i latitu
dine et ducentorū i altitudine hñtes
et turres altitudinis ac fortitudinis
i audire. Erantqz fouea altissima
ex muris i qua magnus fluvius
ifluebat. 3z hēet optime custodita
per g^orum cēt locum tñ fluvij no
seruabant. Unde aduersarij fluvij
ad ptes diuātes per aluē igres
si sunt ciuitate. Ergo no vna tñ
sz solliate sunt seruande omnes
porte vñ possit hostes irruere. Na
et quidā iohānes noie theodosij
mōris iuasit iperū et degebat ra
uēne securus nichil oino pertimes
rens adūsi. At theodosius ipator
dum cētrum suū accersisset rauē
nam qnto aus accedens et portam
inueniens aperta ciuitate ipē et su
nullis resistētibz itrauerūt et ad
tyrām palacū pperantes ipm pro
tinus pmerunt. Dic et dyabolus
circuens omis portas ciuitatē hu
mane et de die et de nocte qrit si
quē inēiat siue pzaue insidie igressū
quē si inuenit mox igreditur ad per
dendum. Habet ei hostes naturā
serpentis qui si per forame modi
cū caput imiserit facile totus illa
bitur sz itus igressus no facile ex
pellitur. Imo d^r de serpente q post
q i foramen caput suū imiserit
pus q inde extrahi possit frāgitur.

De clausione portarū

Capitulum decimum sextum

Quoniam penitentie sit officium causas peccatorum abscondere et eis nullam vel modicum aditum indulgentie si recte volumus penitentiis in terrores pellendi sunt omnes hostes et contra omnes peccatorum actiones porte claudende sunt omnes. **¶** Nam aer spirituosus si fuerit ante purgatus semina suscepta non nutrit sed suffocat et extinguit. **¶** Capiens est medicus non de vulnere educta pus putredine cicatricem vulnere non sanat. **¶** Unde boetius ita dicit. **¶** Qui serere ingenium volet agrum liberet arua pus fructibus et falce rubet et silicem pus sciet ut noua fruge grana cetera eat. **¶** Ergo anque ponam remedium penitentiam videamus primo que claudende sunt porte quia qui foras expellendi sunt hostes caplo superiorum iam diximus. **¶** Primo claudenda est porta visus ne vana respiciat. **¶** Secundo claudenda porta auditus ne aurem illius prebeat. **¶** Tertio claudenda porta gustus ne nimis delinosa accipiat. **¶** Item claudenda est porta oris ne homo irrationabilia verba dicat. **¶** Quarto claudenda est porta tactus ne ad prohibita manus tendat. **¶** Quinto claudenda est porta affectus ne que non decent aude appetat. **¶** Dico que primo porta claudenda est per quam innumera mala intrant et est hec porta visiva. **¶** Hec est recte positum prima que omnium malorum que patitur fuit causa non efficiens sed inducens non compellens sed alluens. **¶** Unde dicitur genensis 3o. **¶** Precepit deus aede ut de omni ligno paradisi comederet preterquam de ligno scie boni et mali. **¶** Et in felix per tempore illo eua dum ad come-

dendum fuisset per dyabolum incitata dino timore deposito ad lignum mox oculos conuertit et dum pulchrum eius fructum vidit ac suauem dum credidit concupuit et accipiens manducauit. **¶** **¶** Vnam non vidisset que sit concupiscentia declinasset et mortem. **¶** Inde ait bernardus. **¶** Non licet eua vide quod non licet concupiscentie visus est concupiscentia exortit et concupiscentia mortem. **¶** Inde dicitur in euangelio ait. **¶** Qui videt misericordiam ad concupiscentiam eam iam meratus est in corde suo. **¶** Ergo iuxta yheremum dominum. **¶** Auerte oculos tuos ne videant vanitatem. **¶** Nam et dyna patarche iacob nobilissima filia curiositate deuicta iuxta vide filias sychimias a regis terre filio corrupta mox ab eo rapta est et corrupta. **¶** Ob quam vniuersam in stuprum dictam tota ciuitas est destructa in ore gladii maribus omnibus occisis. **¶** Sampson dum in mulierem alienigenam oculos defixisset eiusque oculis platurisset dum conuictus illi fuisset occasione subortis hinc inde et ipse multa mala inuit philiis multosque ex eis occidit et ipse tandem captus ab eis ceratus est oculis et amore azimi molas duxit. **¶** In cuius ipse vindictam postmodum comedentes occidit et seipsum. **¶** Ecce quanta mala prima conseruta sunt visionem. **¶** Abraham egyptum egressus dum vidisset egyptum sarā que nimium esset pulchra in pharaonis palatum est translata ob quam causam afflavit deus pharaonem. **¶** Dauid rex quibus esset exime scitans visus in eum deceptus et ad magna valde magna usque perduxit. **¶** Nam dum bersabee in sola

qz sicut dicit Augustinus Impudicus oculus impudicia cordis est mirus. Unde narrat valerius qz quidam romanus uxorem occidit eo qz eam respicere hoies per fenestram iueit illam iudicans impudicam. Fuerunt plures phi qui sibi oculos eruerunt ne vanis macularentur aspectibus. Scia vt scia dicit e visitari dno bphi et laqueus quo capiuntur aues. Et no imerito dicitur ei sunt aues alte volantes v. si homines sunt celestia cōtemplantes quid faciunt per terram repētes. Rūquid non olofernes captus aspectu iudith p̄nulum mortis incurrit et omne exarum chaldarum dissipauit. Unde scia dicit qz aspectus mulieris est p̄ussio forpoms et qz igne flammigero a nimis percutit scia. Ergo discant dñe nre exemplo mulieres non incedere per plateas qz digne tot mortibus iudicantur quot ex earū impudico aspectu hoies feruntur. Rūquid no qui occasionem dat dampni dampnū dedisse videtur. Rūquid no iudicatas esse p̄m̄ ad hoies occidendos p̄bere venem. Et si p̄m̄ credis ee occide corpora aliqui mortua qm enorme peccatū est occide aīas dīna ymagine insignitas p̄petuo duraturas. Unde ambrosius ita alloquitur mulieres aut discite vīgines non circūfate per alienas edes no villos i publico misere sermones. Maria sedet i domo festinat i publico mansit qz tribus mensibus apud cognatā no quod delectaret eam domus aliena sz qz frequens videri i publico displicebat. Et si hoc faciebat illa qz sicut iudei ferunt concupisā non

Exm

poterat ymmo aspectus eius omne i alio concupiscentiam extinguere quod esset illis mulieribus faciendum qz inflāmant ad libidinem cor humanū. Unde sicut illi ignis serpentes qui occidebant filios israel in deserto cont̄ quos suspensus est serpens i deserto signo cuius i iuro p̄russi a serpentibus sanabantur qz nichil sic adiuvat contra itendia qz flāmam libidinis sicut mēoria dominice passiois. Unde Gregorius Memoria crucis vicia crucifigat. Hinc et Augustinus Quicūqz momorderit astutia sathane aspiciat xpm i ligno pendentem. Exo scia Job facienda est p̄m̄ cu omni qz ip̄e sic ait Depigi fedus in oculis meis vt non cogitarem quidē de vīgine. Fuit et quidam ex p̄b̄z qui i alexandriam vadens a seipso id extorsit ne vllus facie cerneret n̄ solus ep̄i ad qz ibat. Unde cum eo redeunte ad heremū fr̄es quereret quid i urbe vidisset se petri ep̄i faciem nullamz aliam vidisse se testatus. sz no sic quidā alius fecit qui ad curiam ob rām aliqui descendens filiamz sacerdotis ydolorum aspiciens et plurimū concupiscentis eam a p̄re petiit i uxorem. Qui dixit hoc se no fr̄m̄ n̄ consulēt deum suum. Dixit z illi dyabolus. Noli eam dare illi n̄ abneget deum suum. sz z miser p̄ter aspectū deductus ē ad hoc malū vt p̄posuī xp̄iantis abnegaret et xpm et tñ suū no iuenit itentū eo qz consulente demone penituit sacerdotem illi suā filiam dare. Dequitur ad

claudenda est vox

Clandenda est porta auditus

Capitulum decimum septimum

Secundo loco est porta claudenda auditus ne illicita homo audiat qz per hanc portam inuia ad animam intrant mala. **Ex** m^o p^o m^o 3° i adam qui qz verba audiuit vxoris pomu ventu degustauit nudu se mox ee vidit. maledictione a deo accepit necessitate moriendi incurrit et vniuersum genus humanu penalitibus et moribus subiugauit. **Genes** 3° **I**oseph fidelissimus dno suo fuit et q illius erant fideliter vniuersa tractabat. **Genes** 22° **R**ed dñs eius dum vba vxoris sue Ioseph false accusantis audiuit pueru innocentem et mudum carceribus mancipauit. **Paul** dum verba deech ydumei no iuste plara audiuit sacerdotes dei lxxxv gladio occidi mandauit et ore gladii sacerdotu ciuitatem prussit ita vt omnes mulieres et viros ac lactentes ifamilios boues et azinos seuiens mucro cosupserit. **2^a Regu** 21° **A**lex dauid du fugerit a facie absaloms illi syba puer miphoboseth cum pane et vino detulit dnm suu turpiter accusauit et falsis sedi. **2^a Regu** 18° cuius verbis qua rex audiu exhibuit contra viru innocia pdm sententia tulit ad sybam sic apens. **Qua** sint oia q fuerit miphoboseth. **Ex** m^o hic pone sancte theodore nobilis mlens et pulchre qua dum vnus comitu adamasset et illa consensum peten no daret q dam ad eam per eum dura est ruffana que dum illi instaret et illa nullo pacto veller deum offendere rudit non i oculis dei velle se peccare. **Ruffiana** subiurit. **Deus** illa mala

non videt nec punit q hnt post vesperum vt de nocte. **Quod** du illa verum ee credidit i peccatu to sen sit ppter quod spacio longissimi tps duo deserto et habitu monachali asumpso fori valde pma se astruxit. **Orto** i pator qui mundi mirabilia dictus est habuit vxorem ruda comiti psterne se volente. **Qui** cu comes non assentret indignata illa apud ipatorem illum accusauit q eam voluerit violare. **At** illa nimis credula verbis vxoris causa no examinata eu decapitari mandauit. **Tunc** vxore suam comes rogauit vt eo mortuo iudicio candentis ferri esse eu comprobaret innocentem. **Cuz** dies adesset i quo ipator ducis facturu se diceret. adest illa caput mariti portans i vlnis qfuitqz atresare qua pena dignus esset qui hoicem i noctem occidisset. **Decapitandus** e cesar iquit. **Et** vidua ait. **Tu** es ille qui viru meu occidisti iuste quod hic candentis ferri iudicio to probabo. **Ad** dum fecit ipator obstupuit et in manus se se puniendi tradidit ac veritate vxorem ppriam cotremavit et datione quatuor castrorum de manu femine se redemit. **doles** q falsis verbis apernerat portas aurie. **Ruda** vir fuisse narrat vxorem pulcherrima hns et scam qua et intime amabat. **Quibus** dyabolus iudens longo tpe misus est inter eos seminare discordia. **Et** quod voluit iplere no potuit. **Tunc** ad hoc opus agendu q se dicebat diuinare firma i auxilium suu sumpsit et ad has inimicias intrandas induxit. **At** venula pceptit ee familiaris ambobus vt ex

te

propria

Exm

familiaritate habet ad eos quoniam vellet accessum et creditur cibus eius dictum dum creditur amica. Cum tunc se ab eis diligit ut suis sermonibus fide daret quada die virum traxit in partem et ostendens valde dolere et ex amore ille que viderat revelare dixit se eiusdem uxore cum viro alio iucisse quod ille dum audivit et portas auditus dictis falsis aperuit mox illa fiducia maiori accepta subvertit. **H**oc vobis dominus est signum quod uxor vestra non sicut consuevit facere leti sed tristi et facere turbata vos videbit virum loquitur vobis. Item quod vetula maledicta illo dimisso turbato ad uxorem accessit et se virum eius iucisse cum quada alia muliere narrauit cuius signum sibi foret quod cum domum venisset non libenter eam videret sed ipse nimium ei appareret. Hinc itaque confusus vetula mox discessit. Et dum vir domum rediit sic vniuersa iuenit ut a diuina primo a dyabolica audierat quod quilibet eorum tristis nimium alteri apparebat. Cumque uterque contra alterum odium non modicum contempserat et vetula hinc inde contraria suggereret tandem diuinitus confortati repererunt mutuo sibi loqui et causas exquirere odij propter quod. Cumque manifestassent sibi mutuo omnia que audierant a vetula et iuenissent omnia esse falsa omni deposito odio et rancore in amore perfirmum redierunt et portam auditus non velle fallacis reserauerunt. **S**icut et quada nobilis femina que a quoda fortius corumpita et verbis et muneribus impetrata diuini assensum non daret facinorosi in portam auditus pandet impetum illo noxio stimularis amore ad quada vetulam diuinatrice futurum petunt accedere magna utique spondens si eam ad suum consensum adduceret. At malignissima vetula hinc iuxta se ut fertur catulam pluribus diebus fecit eam ieiunante

Cumque famam nimiam laboraret obtulit synapi illi manducandum farine mixtum. Quod cum illa per famam accerbitate fuisse vetula cum ipsa sua catula lacrimante ad misericordiam accessit. Cumque sic simul starent colloquere et catula lacrimaret domina illa quid haberet catula requisit. Tunc vetula oportunitate loquendi accepta sic ait ad dominam. Domina mea vobis non debeo celare quod verum est. Hec catula quam videns filia mea fuit que a quoda maleficio ita egit ut verteret in catulam ut videns. Unde lacrimas multas habundavit quod viro illi consensum non dedit. At illa tota attonita si talia possent fieri a rufiana que sunt. Et illa ait. Etiam domina sepe fuit. Tunc domina illa ait. Timeo ego ne michi talia fiant cum a quodam ardente amato non prebuerim et aures. Cumque illi vetula suggereret ut festinatus aures daret illa dum portam aures aperuit dominus falsis in partem mortalis baratrum se submersit. **S**icut et ob hoc rami ut valerius maxime scribit dum romus quada suam uxorem loquerem cum vna tali muliere iucisset tale familiaritate suspicans esse malam promissu repudiavit eadem. Ergo malis consiliis non sunt porte aurium reserande sed toto posse claudende. **I**tem in libro regum capitulo xii dum roboam filius salomonis senum sano consilio derelicto vano consilio iuuenum aures dedit parte regni maxime puatus iusto dei iudicio fuit quod ultra recuperare non potuit. **H**erobeam sicut habetur in regum capitulo vi dum a deo ad regnum israel esset conassumptus quod ab dyce prophete dicitur et monitis aures cordis non exhibuit.

Ex m

Et

Et

Et

sz malis consilijs arguit no solum regnu amiserit sz in sibus suis vsqz ad murgente ad parietem perijt

Vir dei sicut hctur regu xpi qz
 verbu dei no audiuit sz verbo hoies inuenientes aures aperuit et comedit vbi no debuit ipm leo redeunte i via scindit. Legit i biblia has omnes hystorias hic nimis breuit explicata quia no est breuis causa opis ta longas vt sunt enarrare hystorias

Quina hoies discretet a serpente qz
 in verba inquit audire itantatis quibus teneri contra volutu possit aures conuio sibi claudit Et nuquid no turpe est vt p salute sua q eterna est homo aial diuinu faciat quod serpens tinnus p tpali salute sit sollicitu seruat Ergo non audienda sunt verba mala et maxie q pxio rum fama sunt denigrantia Nam et du quida qui videbatur amicus sz erat potius adulator platoni pho illi magno narraret q xenocrates eius maior discipulus illi detrahet et ipi narrati nullatenus aures daret nec credit ee vera q dicebat ille ait Quid mētr me credis q si veru dicer me estimas cur dicit meis aures no accommodas Qui plato ait Non hnt verba tua similitudinem veri vt ille que tantu amant que sic fidelit dertu vt tu conuli rata bona de me dicit ista q narras Et detractor iratus eo pnter iurauit q vera essent oia q dixisset Tunc plato no volens credere q ille falsum iurasset nec credens q sibi discipulus detraisset dixit ad viru Di vea sunt q tu narras credo ideo eu hē dixisse

qz ni expedire credebatur Ergo si ad detractione credendam induci non potuit vir paganus qz fieri debet xpianus Nam et dicit i vtrispim q quida ex fratribus ad abbatem pastore accessit et se valde turbatum asseruit eo q de quoda alio fre pessima qdam audierat Qui abbas ait Fili et si audisti no tu illa re de debes esse vera Nam falsa nec sunt auribus audienda nec sur dea credenda Et ille ait Credo id ea ee vera qz vir fidelis est qui narrauit Qui abbas dixit Erras o fili si illum fidelem credis qui talia tibi dixit cum no sit viri fidelis officiu detrahe fratribz sine detrahentes audire sz potius tales argue Et e aduixit Dat ego hoc oculis meis vidi Qui abbas dixit Et si fili vidi disti vedeas ad recipm et teru cogita q pcam fratris e sicut pua festuca et tuu velut trabs maxima et sic effugies sino culpa Non er de hac matia bernardus sic ait Di fratre audieris vl peccare videis excusa ar tu si potes si no potes actu excusa itentione q si nec itentione excusa ve potes ex subreptione illud asseras fcm q si forte no vales eo q longa sit mora contractu dicas Graussi ma fuit temprano quid putas feris sem si i me iruisset vere grauis ipe coruisssem Di ei sic fecis si sic dixeris no peccabis Et cogita sicut dicit Augustinus q nullu est oino peccatu quod faciat vnus homo qd no faceret alt homo si deesset auctor a quo esset homo Quod porta oris et p tpe sit apienda *m m*

no

A

Capitulum xviii
 Quid de porta oris agendum
 est q̄ duas i se rotinet por-
 tas vna q̄ spectat ad it̄p̄t̄uam
 alia q̄ respicit gustatiua Et p̄mo de
 it̄p̄t̄uam dicendum eo q̄ ore obri-
 neat p̄m̄ locū cuius lingua est p̄m̄ ip̄m̄
 m̄tum sed nō q̄ hec porta sicut nec
alie de quibus iam dixi s̄ nō simpli-
titer ē claudenda s̄ q̄dam sūt viden-
da et q̄dā nō videnda q̄dā credenda
et q̄dam nō credenda Item q̄dam au-
dienda vt q̄ ad bonū sūt p̄motiua
q̄dam vero nō audienda sicut oīa que
ad malū sūt inductiua dicit et q̄dā
suoloco dicenda sicut q̄ p̄nt p̄rimis
esse verilia iet q̄dam sūt oīno taten-
da sicut ea oīa q̄ p̄nt aliam cē nocua
Unde ysp̄dorus it̄m ait Custodi-
da est quidā lingua s̄ non i solubilit̄
est liganda Et benedictus dicit q̄
mors et vita i manibus lingue ē lō-
ori ponenda est custodia vt nec vita
lem edificatiōe os clausum dampnet
nec leualis p̄m̄ces libeū forciatur
egressum Unde poete Ne sis ling-
uosus nec omni fame mutus s̄
sola studeas vtilitate loqui Ergo p̄
q̄ sicut tatenda sūt mala sūt pro-
pt̄e dicenda sūt bona Unde sacerdo-
tibus loques Gregorius sic ait Sacer-
dos ingrediens sancta sanctorū et
egrediens absq̄ t̄ntinabulis moit̄
et si de eo somitus non audiat quā
rōtra se iram et̄m iudicis p̄uocat si
de eo p̄dicatiōis somitus nō p̄cedat
s̄ p̄mo sūt ora claudenda ad det̄cō-
nes ad silanones ad linguatiōes ad
iudicia tanesq̄ sermones Dico q̄
p̄mo est oris porta claudenda ad
murmuratiōes et ad det̄cōnes

B

Nam sicut i d̄m̄p̄m̄ d̄m̄ meli⁹ v̄l
 est min⁹ malum esset carnes in
 quadragesima manducare q̄ p̄rio
 rū carnes detrahendo corrodere
 Ergo si sic habetur graue carnes
 i quadragesima edē quō hēt̄ur tam
 leue alijs tota die detrahē s̄ nūq̄
 detrahere non est carnes p̄rimū ma-
 ducāe Audi quid gregorius dicit
Qui aliena detrahōe pasatur
alienis carnibus p̄cul dubio saturā
Nam et beatus August⁹ i det̄cō-
trōis odiū i mensa sua scribi fecit
hos versus Nusquis amat dās
dūis absentis rodere vitā Hanc
mensam veritam nouerit esse sibi
 Unde dum quidā semel serū epis-
 copi manducaret et i det̄cōtrōnes
 suas linguas et sua verba laxarent
 ille ait ad eos Aut a det̄cōtrōne
et murmure cessate aut destrū fanā
versus istos s̄ v̄tinā attenderent
det̄cōtrōes q̄ plus sibi q̄ alijs no-
rent quia dū fanā d̄ledūt alienā
dampnant p̄p̄riā cons̄tiam Quid
det̄cōtrōes aliud fanūt n̄ s̄cōm
q̄ scribit i ratiōe xi q̄ m̄ c̄ s̄c̄
verba puluere sufflant et i p̄p̄os
onilos tram exirant et vnde pl⁹
det̄cōtrōis perflant inde magis n̄
veritatis videant Alit̄ hoc p̄m̄
dicit q̄ p̄m̄ est det̄cōtrōrū et stulto
rū aliena mala vidē et carpe ac sua
mala nō corrige Nam papa qui
successit beato gregorio dū illius
fatis valde det̄cōtrōt tāq̄ qui p̄
dignus fūisset et bona et̄ne valde
dissipasset illi s̄c̄is gregorius appa-
rūt ac p̄mo 2° et 3° amonuit
vt a det̄cōtrōne cessaret quod dū
ille nō faceret vltimo ei apparuit et

cu capite feriens letale ei vulnus im-
 pisset. Dum quidam sacerdos ambro-
sio iam sepulto detrahet mox a deo
ad mortem percussus e. Quida est
epus dum beato ambrosio detrahet
et sibi dicitur quod sacerdotis detur-
tor contingerat audire mox inu-
pidum ac ductus est post modum
ad sepulchru. Ille quasi legit de car-
dinalibus qui beato iheronimo dēre-
ru. Detractio 9° est valde magnū
peccū dum semper avarum s; aliqū
mortis cogitū est causatiū. Unde
bernardus dicit. Detrahe siue det-
gentem audire quod horū dāpnabi-
litas sit nō facile dixerū. S; nō q;
nō debemus referētib; facile cre-
dere qui dicit de nobis alim mur-
murare sicut i superiori capitulo po-
sui ex^m de platonē. S; iuxta s^mam
senecē. Si aliq; dicit tibi talis de-
te male loquitur tu illi rōde. Tu m̄
hor dicit et ego audio dicit q; si in-
stat v^{erū} esse quod dicit dicit ad
cum. Si verū est quod tu dicit nō
in rationis iudicio s; infirmare
hoc fecit. De porta ois est
laudenda ad simulationes.

Capitulum de amononum

Terū claudenda est porta ois
 ad filaciones. simulator ei
 ore decipit amonū suū. Et Augusti⁹
dicit q; lingue adulantiū alligant
aias i petris. Plus ait nocet lingua
adulatois q; gladius p^oatoris. Un-
gregorius ita dicit. Quos p^oserino
illata nō vmerit sepe mulcens adula-
no dicit. et tūc iux^m s^mam domini
mortuus sepelit mortuū dū p^otor
p^ororem verbo adulatois pimit.
Unde quidā ph^os ruidam sibi adu-
lanti eūq; laudanti sic ait. Nich^l

ph^os adulator qz itelligo et s^o q;
 loqris et quid qris. Vespasianus
ex virili p^ogene natus fuit et rustica
licet ipē nobilissimus fuit cēt prin-
cipati et moribus. Ram a p^oncipio
p^oncipatus obtenti vsq; ad finem
semper exnit riuilis et clemens nō
dissimilans ortū suū nec vanis lau-
dius se extollens. Unde dū semel
quidā adultores conarētur efferre
originē eius quasi patētes eius rea-
tive verbis fuerint conditores et
hercules comites eos audire noluit
s; irrisit. Ergo si adultores fuge-
runt viri pagani quid deberet faci-
xpianus! Ram hoc ē oleū de quo
ph^oeta dicebat. Oleū at p^oncipio
non ipiguet caput meū. Et iterū
mollit sunt sermoēs super oleū et
ipī sunt iacula. Iux^m Augustinus
dicit. Oleum demulcens lingua
adulatois est q; mētes a rigore veita-
tis emollit ad noxia. Ad hoc mem-
brum reduci p^ont omēs deceptions
composiciones adulaciones et dupli-
citates qz omēs talū actores i corde
et corde loquit^r dū v^onū i ore et ad-
ferūt i corde. De oibus talibus ait
ph^oeta. Disperdat d^ons oia labia dolo-
sa. Tales omēs files sunt h^oene q;
ē animal scissimū s; crudelitatem
quā gestat i corde abscondit i voce.
Dum ei accedit ad omigregē vocē
q^ontū p^o fort humanā vt hō credat^r
esse non bestia et canes more hōis
clamat donec gregē inuadat et dis-
perdat. Sunt et q^o files vulpi que
se operit terra rubea vt appareat
aubus sanguine truentata et dū
aves ad sanguinē currūt v^onia eā
cē vepiunt dum ab eadem dentibus
laniari se^o temunt. Dicit et pabo

451

De hiena

De vulpe

Pabola de
coruo et vulpe

huc exemplum satis nobile de vulpe
et coruo. Du ei caseum recente cor-
uus rostro ferens ad edendum i qua
dam arborem se posuit vulpes adu-
latrix inde transitum faciens et
caseu nimium concupiscens sic ait ad
coruum. Asim speciosissimum auis
michi agno albior ee videris et in
pulchritudine et pavones excedis
q si solo cantu placeres meo in
dicio omnes aues excedes. Intelligi
ei vocem te huc clarissima facien-
tem mirabiles melodias ita etiam
ut cytharedos excedas. Quid igitur
prius rati ta dulca et armonia au-
ditu tam suavi i qua audire rati-
one concipim. At coruus verbis
adulatoris illectus nec cordis frau-
dem attendens struato rostrone
caseus elaberetur voces cepit semi-
plenas emitti. Ad que vulpes ait
Vera sunt ut audeo que de dulce-
dine vocis audiu sz si m sic placet
dum voces inconpletas emittis quid
facies si totam foras vocem emittes
Puto q philomena antedea. Tuc
coruus dum vba tam falsa filate
plata vera ee credidit no conside-
rans dampnum nec attendens frau-
dem dum ad cantanda rostru ape-
ruit caseus i tram cecidit que vulpe
nila mox rapies manducavit coruus
devisit. Igitur non e credendum adu-
lato-
ribus du nos laudant qz aliquid au-
ferre desiderant quod postq acce-
perint mox subsannant. Unde
poeta quida sic metrice ait. Non
satis est tutum mellis nede vbiis
Ex hoc melle solet pestis amara seq
Et iterum. Omne genus pestis su-
pat mens dissona verbis. Cum sen-

Wu

tes animi florida lingua polu. Ta-
les ei pmittunt opem ut durant ad
mortem. Unde de rana pabolice. Sic
scipru q dum semel muru aspiciet
qui volebat transire fluvium et no
audebat eo q arte natandi nesceat
rana coguans illu pdecere ad eum
accessit et se velle auxiliu ipende-
silavit. Et mus simplex dum vera
ee credidit alligato filo pedibus v-
tusq natans rane se couxit. Ita
rana postq murem a tra subtraxerat
i aquas vrillum subingeret se ni-
gebat. Cumq mus ne mergi pos-
set obstaret nilius volans de-
super aduenit et dum bellu aspe-
ranam rapuit iuasit et comedit.
Utrina sic hodie periret hoies aio
duplice hoies fraudulentu vba cal-
lida cotra alios filantes ope mi-
seris promittentes sz fraudes in-
cordibus machinantes. Un etiam sta-
zo d. De qui ingrudentur tra dua-
bus vne. Un poeta quida ait. Sic
pereant qui pdesse fatent et obsit
Discat in auctorem pena redire
sua. Ergo nung est credendum quia
ut iacobus dicit. Dix duplex aio
iconstans est i oibz vne suis.
Quod claudenda e porta oris ad
lites. Capitulu xx. Item
Item claudenda ratio est por-
ta oris cotra uirgia sue-
lites qz sicut frus docet aplos ser-
uiu domini non oportet ligare. Et
seneca dicit q muliebri opus est
ligare non officiu sapient. Mna
uxta smam bernardi. Hec e vna
de decem abusioibus clausuri quas
ponit esse duodecim. Prima e pla-
tus negligens. Tra subditis iobe

120

Wu

Wu

der ait ad eum. In nocte ihu xpi pri
 pio tibi phc ne loquaris. Ad cuius
 verbu mox illius os linguo assue
 tum ad posteriora rapinis est reuo
 lutum et loqui perdens omnem usu
 penitus suis linguosis verbis fine
 fecit. **Ex** m de oibus habemus de
 phis quos sancta karchina dei v
 tute deuicit cu essent omnes i phis
 sumi et linguo dyalctas assueti
 nuo quinquaginta. **Canu** officiu z
 latrare et tanto amplius sunt la
 trantes qnto sunt magis degene
 res qz vix latrant generosi canes
 vt in leporario patet. **Vnde** alex
 ander magnus dum a dario rege
 persaru lras recepisset magnas
 amaciones hntes dixit ad milites
 suos. Nolite canis latrans verba
 timere quia canes degeneres mlituz
 timentes maxime sunt latrantes
 ita vt volantis folij somitu latret
 sunt go litigantes et vane ac iuri
 luer garrientes sapia couincendi.
Nam rex sapientissimus salomon
 meretricis coram se p filio lingua
 tes dum per eas veritatem scire no
 posset vllis oino testis adesset gla
 dium afferra iussit infantuluqz diui
 di et media ptem vni. media vco
 ptem alteri dari pcepit. **Cuqz** vna
 vt diuidetur instaret et altera toto
 posse resistet eo q super eo matna
 sua viscera mota essent rex sapiens
 litigio finem imponens et ex caru
 verbis q esset m agnosceris. **Date**
 inquit huic infantem vnu et no
 occidatur quia her e mat eius. **Sic**
 de quoda viro narrat qui cu ipu
 dicam hret uxorem et tres filios si
 mul fecum haberent ipa indicauit

viro q vnus solus suus esset. **Cuqz**
 vir ad mortu veisset hoc mo con
 didit te stantiu vt ille heres eius cet
 qui ex tribus legitimus ei q filius
 extitisset. **Cuqz** post mortu illius
 quilibet se filium eius legitimum
 ce dicit et hereditate quilibet pe
 tet ac super hoc cora iudice lingua
 rent iudex cu nullos super hys tes
 tes hret iussit prem defunctu i sig
 nu poni et a filio sagittari dno
 q ille ex eis heres esset qui pfundi
 et piqui cordi eum sagitta im
 petet. **Quobz** igit cu sagittantibus
 tertius dixit ad iudicem. **Primo**
 volo hereditatem perde qm eum
 qui me genuit sagittare. **Comota**
 quippe erat oia viscera eius sup
 patre suo. **Tunc** sapiens iudex dixit
 Date huic hereditate qz huc est
 filius eius. **Sed** attende q no est
 paranda linguaibus qn lingua
 coru vertit i fidei detrimetum.
Vnde qn per berengariu turonensem
 est gallicana ecclia perturbata qui
 asserbat corpus xpi i alui figura
 tue tm ee et no v vere remis p
 hoc consilium congregatu z. **Cuqz** ad
 hoc consiliu abbas quida de quoda
 mosterio northmanie quod bortu
 dicit cu ceteris conuenisset qdam
 secu dicens edusum que esse crede
 bat simplicem viru et illitteratu
 qius vita cu hret scissimu ac mox
 honestate conspicuu. **Na** et ab eo z
 rogatus vt cum eo ad consiliu ppt
 deum ire posset. **Cuqz** consilio congre
 gate berengarius sic oibus epis
 subtilitate verbox conclusisset vt
 nullus esset q rndere psumeret vl

f

Exm

Exm

Exm

qui ei quicquid concludere posset vni-
 uersus hic fuit finem in periculo vi-
 dens ab abbate licentiam petiit res-
 pondendi. At ille non solum licentia
 non dabat sed quantum poterat prohibe-
 bat ne quicquam diceret eum nichilo-
 minus ut ignarum magne temeritatis et
 presumptiosis arguens. At conuersus
 his penam ac denegata sibi licentia
 Trio ad abbatem. Iube itaque benedicere
 nam constringor a consensu loqui quia
 video fidem periculum. Tempus est ta-
 cendi est et tempus loquendi. Tu tantum
 sed oportet me nunc loqui. Tunc abbas
 de dei pietate et viri maxima scien-
 te confidens dixit ad eum. Dominus sit in
 corde tuo et in labiis tuis ut digne pro-
 feras verbum eius. Tunc conuersus nobilis
 surgens in medio postulato silentio omnia
 arguuntur berengarii repetens quibus
 respondeat ne scruerant fallaciam cor-
 aperuit et ipsum berengarium cum forti-
 bus argumentis redarguit et confidit ut
 coram omnibus se faceret in sua opinio-
 ne fuisse deceptum. et conuersus ad conui-
 sum que inquit es tu qui ita profunde
 me arguis. At ille se non prodebe be-
 rengarius dixit. Aut es dyabolus
 aut es lanfrancus magister meus. Re-
 uera lanfrancus hic erat qui in philo-
 sophia magister solempnissimus erat in
 theologia scilicet scia sumus erat qui
 inspiratus a deo ut penam ageret
 proposuit mundo omnino latere quae nullo
 sciente occulte auferat et in abbacia
 iam dicta recipi se fecit. Sed quod beren-
 garius magister fuerat et eius subtilitates
 ac fallacias nouerat scia relata ad
 consilium venit et fidei aduersarium non
 prode superauit. Ad monasterium quoque
 reuersus est sacerdotum est coactus

et multos docere compulsum. Unde et huius
 lanfranci discipulus fuit archelmus
 qui fuit in scientia tam perclarus.
 Sic ergo litigatores sunt pro tempore arguen-
 di ubi veritas et necessitas requirit ho-
 fieri. Sed nunquam dant litigare intendere
 viri sancti sed potius recte litigare
 volent ubi nullum fiat periculum veri-
 tati. Unde duo ex patribus similes
 in heremo degentes vnus ait ad al-
 terum. Litigemus adiuicem. Tu alter
 dixit nescio quid sit litis. Tu alter.
 Ecce lapidem ponam in medio et dicam
 quia meus est tu autem dices quod tuus
 est et sic litigabimus. Quia lapidem
 in medio posuisset dixit ad eum meus
 est lapis. Tu alter dixit. Si tuus est tol-
 le eum tibi et sic non poterit inter se lit-
 igare. Erant scilicet machario venit
 ad eum vox dicens. Machari non
 dum peruenisti ad mensuram metitorum
 duarum fratrum que habitant in tali vico
 Surgens igitur senex mox peruenit ad
 locum et iuueniens domum pulsauit ad
 ostium. Itaque egressa senex introduxit
 in domum. Quia sedisset dixit ad eas
 propter vos hunc laborem assumpsi di-
 cite ergo michi quid operemini quod ut hoc
 scirem veni. Tunc ille dixerunt. Cre-
 de nobis pater quia hac nocte non
 fuimus sine viris nostris in eodem loco
 ergo quam operationem bonam possumus
 habere. Sed instante senex dixerunt. Nos
 pater secundum scilicet certum nec nobis su-
 mus et istis duobus fratribus nupsimus
 mus xv annis simul habitauimus
 et nunquam inuicem litigauimus nec
 sermone turpem inter nos diximus
 sed semper inter nos pacem habuimus
 et testimonium inter nos et deum
 fecimus. Usque ad mortem verba

Ex

Invidia et secularia no loquimur.
 Tunc senex her audiens ait Sue vgo
 sit sine inpra sine mochtus sine secularis
 deus fm tuqz ppositu dat illis spi
 ritu sanctum suum. Ad clau
 denda est porta oris ad iudicia.

Capitulum vñe xxj m. i. am

Iterum sunt ora claudenda ad
 iudicia videlicet sermones vt
 no feram leui condempnatioe iudicia
 i peccantes. Quis ei est q no peccet
Ergo quis mra opus no habet Dic go
 cu alijs peccantibus agas sicut teru agi
 desideras qn peccas. qz iudiciu su mra
 eit ei qui non fecerit miam. Nota ali
qn frater quida dum de sua congrega
none fuisset expulsus ad frim antho
niu plorans ait iuit Cuqz per temp
aliqui tem permassisset remisit eum
ad suu monasteriu vnde venerat Et
eu recipere noluerit sz cu pimus expu
lerunt. Cuqz ad sanctu anthonium
redisset et quod sibi fecerat iudicassz
misit ad eos senex dicens. Naus
i pelago naufragiu ptulit et omnis
quod portabat amisit et tu sit varia
est ad portum reducta et vos nauē
liberata subite vidns i terra Ergo
peccantibus e peccandum et no naufra
gio naufragiu addendum. Na et illi
dum verba anthom audierit mor i
anostrum illum receperit. Quida
fuit frater qui vuit i pccm tot que
sacerdos heremi no claudens sed
apiciens portu oris eu exire de ctra
foris iussit. Durges aut abbas hyla
ron cum eo foras exiuit Cuqz illi
quereret quo pr vadis ille ait Di pccm
res sunt foras eundi ego peccator
sum Ad illi dum audierit copucti
sunt Abbas ysaac ad fratru con

Exm

Exm

Exm

gga aliqui venit et quendam fratre
culpabilem iudicauit vt debet expelli
Cuqz ad cellam sua rediret angelus
illuc vadens an opum telle se posuit
dicens Non te intrare pmitto Cuqz
ille causam reqret qz inquit angelus
deus sic iubet Quid feci debet de
fre que condempnasti et expelli iussisti
Tunc abbas pccrens dixit Pecca
ur ignosce mi Cu angelus Ignouit
deus sz tunc de reuero ne qm iudices
anq iudicat eum deus Iudicr hoies
a deo iudiciu et nichil volunt relique
deo iudicandu dum punire volunt
ex toto pccm Cum peccat aliquem
videt non illi ipute sz potius illi
iponas qui hoies ipugnare no cessat
et apud te semp dicit De michi qz
iste nolens vitius e sic er ego etiam
vini possem Vnde apus Et putat
se stare videat ne cadat None pe
trus cu dicebat dno ihesu patris sum
terum i carcere et i mortem ve cre
debat se posse stare Et m q oibus
alys magis pmsit reuere gram q
vuit Ergo stare no est i hoie pccate
net est volentis nez muretis sed
solus dei misericors Orus amb
sus dum semel per ciuitate medio
lanensem incederet du quida i via
russit et alius videns risisset dixit
ambrosius Qui stat videat ne
cadat vix qz verba compleuerat et
ille coactus est flere ppu casum q
pius riserat alienu Ergo si omis
rade possumus ymo sepe radim
gre nos peccates sine mra iudicim
semel cu quida ex fratribus per
casset quida noie thymore consi
lium dedit vt debet expelli. Cuqz
fuisset eietus frim mor e vt temp

Exm

Exm

sis alium iudicare. **N**uquid non p
 hibet hoc scriptum. **N**olite iquit do
 minus dñs iudicare et nō iudicabi
 min. **E**t ap̄lus. **N**olite an̄ temp̄
 iudicare quōsq̄ veniat dñs et illu
 minabit abscondita tenebrarū et ma
 nifestabit consilia cordium. **Q**uare
 et nō consideras tu qui te facis iudi
 cem aliorū q̄ sepe qui vident boni
 sunt mali et qui vident mali sunt
 boni. **I**tem sepe qui nūc est et vide
 bonus futurus est finaliter malus.
Quare manifestum est atz certū pre
 sumptiosum eē et vsurpāt omne hu
 mani iudiciū cū nullm habeat solidū
 firmamentū. **N**on est igit̄ de aliquo
 q̄ p̄tūq̄ bonū et malo vllū certū fe
 rendum iudiciū. **P**rimo q̄ tale iudiciū
 est dampnosum. **S**ecūdo q̄ eē p̄sumptio
 sum. **T**ercio vero q̄ est sepe falsum. **D**ico
 q̄ humanū iudiciū quo iudicamus
 alium est dampnosum dum tu qui iudi
 cas p̄ximū iurū horipō p̄xim et si
 eras iustus te facis iustum et iquit
Unde quidam ex patribus de hoc ita
 ait. **D**i tu castus es fornicatorem nō
 iudices ne per hoc sicut et ille tu effi
 ciaris p̄uaricator legis diuine. **N**am
 ille qui mandat nō mechandū seu nō
 occidendū mandat et nō eē iudicandū.
Ergo sicut p̄uaricator legis eē fornicā
 do sic et tu p̄uaricator legis es iudicā
 do. **E**t scriptū est q̄ qui offendit in
 vno factus est oīm reus. **D**ū homo
 quidā quēdam hoīem rapuisset et qui
 dam clerici corā s̄cō Johāne p̄archa
 extorrandū eū dicerent et malū de eo
 iudiciū facerēt ille ait. **D**i ille filii mei
 peccauit vos duplex p̄xim iurū et
 q̄ cont̄ diuinū mandatū aliū iudica
 tis et q̄ an ille iam peccauit ignoratis.
Contrario enī subitaneus motus est

et qui mox malus est mox bonus
 eē bonū p̄ quare iudicare aliu stultū
 est. **D**uo fuerūt fr̄es adeo sancte
 vite q̄ vnusq̄q̄ corū grāciā dei in
 altero videbat. **Q**uāz vnus eorū exi
 ens sexta feria an̄ horā sextā quē
 dam ex fratribus manducare vidisset
 et eū quasi male faceret iudicasset cum
 ad fratrem suū in cella redisset fr̄
 eius vidit q̄ grā dei ab illo recesserat
 et fr̄is est valde tristis dixitq̄ ad
 eum. **Q**uid fecisti fr̄ q̄ diuinā gra
 tiam perdidisti. **A**t ille nullus p̄m
 cōsentiam se h̄c dicebat n̄ q̄ fr̄em
 illum manducantē iudicauerat.
Itaq̄ p̄ hoc peccō penituit et sic grā
 amissam recuperauit. **Q**uidā vir s̄c̄
 dū quēdam peccasse audisset amar
 sime fleuit dicens. **I**lle heri et ego
 hodie. **E**t addidit. **E**ualit̄is quis
 corā te peccet nō eum iudices s̄ ma
 gis ad temetipm̄ respiciens te maḡ
 iudica peccatōre q̄ ipm̄ cogitans
 q̄ nemo stat per se s̄ magis deo
 tenente. et q̄ omis qui cadit. cadit
 deo p̄mittente et sepe p̄ cadentis
 bonum vt. s̄. fiat humilis cadendo
 qui iflabatur supbia stādo.
Contra iudiciū p̄sumptiosū non
 faciendū. **C**apitulu xxiij.
Sed attende q̄ iudiciū huānū
 nō solum eē dampnosum s̄
 p̄sumptiosum eē sepe dū p̄sumit sc̄
 quis quod nescit et qd̄ solus de⁹ no
 uit. **C**um eī bonū hoīs et p̄xim ori
 genalū sint ex corde solus ille p̄
 hominē iudicare qui cordis nouit
 scrutā. **U**nde nos qui sola exte
 riū videmus s̄ interiora respic̄ non
 possumus de hys q̄ a deo fuit in m̄
 do miramur. **N**ōne miramur mlt̄
 cum cernunt quosdam iuuenes ma

pro infirmari quosdam i sermo meli9
se hie quosdam calidis quosdam
vero frigidis remedijs i dige. Sed
medicus no miratur eo q causas
agnoscat intraneas et quod cui9q;
nature queniatur pnoscat. Hi uatur
i soliti quare nunt mare detrescat
quare nunt flurtibus itumescat. qre
Veni magis vno tpe q alio flent
quare quando potius estate q hyc
me et die potius q nocte cadat. q
re lina nunt plena nunt cornuta. re
Vbi nulla appareat et talia innumera
q fieri tota die temuntur. q tñ sapie
tes homines no mirantur. It et nos
q fieri mira videmus i mudo du
causas nescimus factoru sepe ma
le fieri iudicamus. Na et ex har
ta pafincus notus admiratus
est qui exns vita scissimis fama
clarissimus du requiret a domino
cu simlis i meies habetur se sim
phoniaro tudam qui fuerat latro
magnus audiuit. Quis cu no illum
credet pessimu qui semper de latro
cinnis vixerat et nunc simphoni
sando virtū querebat qui tñ apud
deum cu pna sunt futura tatis
meitis habundat q simlis ta scissi
mo viro erat. Vnde et pafincus
dixit ei. dñs michi reuelauit de te
q no sis minoris meriti apud deum
q ego. Et de plenius dicit infra
vbi agitur de pna. Item quis nisi
se cohibeat no iudicat meliorem
ee statu religionis q statu seculare
et tñ vidit quidam ex pibus rapt9
i extasi meitis q multi i habitu mo
thali descenderent ad inferna et ex
secularibus mlti volarent ad reg
na supna. Quida miles ordinē

monachoru intrauit et ad tantam
pfectionem puenit vt videt aias
a corpore exeuntes. Cūq; semel cu
suo abbate iussit visitare quēdā
heremitam agonizātem dū animā
eius exeuntem ad inferna descen
de conspexisset videte abbate a
marissime cepit flere. Cūq; inde
post modicu recessissent dū ad pō
tem quemdam venissent vidit ille
aiam cui9dam militis de ponte ca
demis ab angelis suscipi et i celum
portari. Quod dum vidit p gau
dio visum tōtū nō potuit et cau
sam visus ac fletus abbati ptea
indicauit. Fuit et quida alius fr
qui deū rogauit vt videt aias emi
grantes. Surgens vō inspirante
deo ad ciuitatem descendit et se ad
requiescendū iuxta quoddā monaste
riu posuit vbi monachus quidam
magne fame ad mortē ifirmaba
fiebatur. Ob mortē eius magna ppa
ratio reuocor eo q oim hoim iudi
ciū erat q qd boni habebat illius
meitis possidebant et credebatur q si
moreretur toti illi ciuitati pncipiū
iminet. Erat quale de heremita ppr
exteriora bona apparena visui exte
riori iudiciū habebat. Itaq; dum
venisset ad mortē vidit ille frater
iam dictis tuncū quēdā inferna
liū demonū habentū igneos tri
dentes i manu et audiuit vocem
desuper clamātem ad tuncū. Dixit
illa pessima aia nō pmisit me salu
i se stare per vna hora sic nec tu
miserearis illi9 donec euellas eam.
Tunc tartareus ille tuncus depo
nens tridentē illum igneū ifixit i
torde solitari et per mltas torques

Am

eum abstraxit miserā aīaz e⁹ Post
 hoc frater ille ingressus ē ciuitate
 et inuēit hoīem pegrinū et iudino ho
 nūm nullum iacente i platis egro
 tū nullum habentem refrigerium
 vel refugū et posuit se iux eū Quā
 uenisset hora dormitiōis e⁹ Vidit fr
 ille michaelem et gabrielem uenien
 tes ppter aīam eius ipius Et seden
 tes angeli unus a dextris et alius
 a sinistris erogabant aīam ut exiret
 Quāq; exire nollet dixit gabriel ad
 michaele assume iam aīam et recē
 damus Tunc michael ait Missi su
 mus a dño ut sine dolore eā sumam⁹
 Id rū dolore eam eire nō possumus
 Itaq; michael clamabat ad dñm di
 cens Domine quid nos vis facere
 quia non vlt aīa her exire Qui dñs
 ait Ecce ego mitto dauid rū iuditha
 et alios cum eo psallentes ut libent
 exeat audiens melodīā Quāq; des
 cendissent chori iustorū i conspectu
 aīe psallentū aīa dum audisset me
 lodiam mox exiit et manibus michae
 lis insedit quā ille gaudens i celum
 porruit Itaq; manifestum ē ex pre
 missis q; nullum pōt fieri verū iudiciū
 de hīs q; fiunt in mūdo rū sepe
 qui videtur bonus sit malus et qui
 videtur oīno malus sit apud deum
 bonus aliqñ et magnus

¶ Iudicium de alijs frā sepe est
 falsum **Capitulu xxiii**
 Verum humanū iudiciū iuenitur
 ut plurimū falsum Nam fuit
 quidā heremita vir sanctus paup
 omnibus tpalibus rebus sz grātia
 dei magnus. Hic rū a deo req̄ret
 rū similis i meitis esset rñ sum

a deo accepit q; gregorio romano po
 tifici similis esset Qui igitur misē
 uit Quod ergo p̄fuit bona spalia
 reliquisse et i paupertate vixisse
 si illi su i meritis filis qui omi
 bus bonis est plenus Quāq; amari
 sine fletet vox ad eū facta ē dicit
 Quod turbaris. Non eī rerum
 possessio sz amor diuitem facit.
 tu eū scdm hoc gregorio dicitur es
 qua plus diligis tattam tuā et i
 euis tactu delectais q; gregorius
 i omnibus mūdi bonis q; nō amat
 ut teneat sz ut dispergat et pau
 peibus tribuat Quod dū ille au
 diuit iudiciū falsum deposuit et
 ut cum eo mercedem p̄p̄et exoi
 uit **¶** Quidā mōchus fuit nōie vira
 lis qui publice ad psibula vadēs
 dicebat mētrici Dona michi hūc
 noctem et omne p̄rū quod volucis
 dabo tibi. Ip̄e aut stans i vno lu
 panaris angulo tota nocte p̄ ea ora
 bat et sic multas ad deū cōuertebat
 et eas i mōst̄is ponebat Amō
 tñ eum iudicabant q; ad peccandū
 iret rū publice ad eas iraret q;
 i fine oīa hoīm iudicia iuenta s̄
 falsa et eius opa repra sūt s̄
 ac miraculis sunt cōfirmata **¶**
 Dam romanus nobilis mōchus f̄
 habitabat i syetis qui dū vixit
 āms ibidem fuisse cōtemplator
 maximus ē fr̄s et plurimū noīa
 tus Audiens gō quidā mōchus
 i egypto hīcane famā eius veit
 ad eum Qui rū ad eū irasset
 orōne fr̄s sederūt. Videns gō e
 egyptius mōchus eū bonū hīc lām
 pelle cooperitū et capitale p̄ caput

¶
 Exm

habere. molle et eum pedes habentem
 lotos ac caligas portatam iudicavit
 eum esse falsum quicquid boni de eo au-
 dierat. Ar ille per spiritum cognovit quod
 eum sic iudicaret et quod esset scandaliza-
 tus in eo. Precepit ergo famulo suo quod
 habebat ut pro abbate qui advenie-
 rat faceret sibi cibum. **Qu** tunc ei
 pauca olera que habebat. Itaque co-
 perenti hora sumpsit cibum bibe-
 tes et vinum modicum quod habebant.
Vespere facto dixerunt Non psalmos
 et dormierunt. **H**anc facto dum ille
 vellet abire. senex cum humiliare vo-
 lens et iudicium falsum reprehendere
 dixit ad eum. **D**ixit in pater ex qua
 punita es. **Q**ui dixit ex egypto sum.
Et senex ait. **E**x qua civitate. **Q**ui
 ille. **E**go ex civitate non sum nec
 illo tempore in civitate habitavi. **E**t
 senex ait. **Q**uod erat opus tuum
 antequam monarchus fieres. **Q**ui ille
 ait. **C**ustos eram agrorum. **E**t senex
 ait. **U**bi iacebas. **Q**ui ille. **I**n agro
 super nudam humum. **E**t senex ait.
Quid manducabas et quid bibebas
 in agro. **Q**ui ille. **P**anem sicum man-
 ducabam et aquam bibebam. **D**ixit ei
 senex. **Q**uid ergo monachus frater vite
 tue austeritatis addidisti. **A**t ille quod
 respondet non habens obmutuit. **D**ixit
 igitur illi senex. **A**udi ergo tu vitam
 meam et quid ipse addiderim cogi-
 ta ut non vituperis per iudicia falsa.
Ego miser que vides de illa maxima
 roma fui et apud imperatores locum
 maximum habui civitatem deserui et
 in hanc solitudinem veni. **P**ro domi-
 bus multis ac magnis et pro pecunijs
 infinitis hac cellula contentus fui

Pro vestibus plurimum profuse hinc
 vestibus vilibus contentus sum. pro
 multo auro quod expendebam pro
 cibo hinc paucis contentus sum ole-
 ribus pro multis servis qui michi ser-
 uiebant uno contentus sum sono
 pro balneis quibus ad delicias usus
 sum profundo modica aqua pedes
 meos sed et caligis utrorumque infir-
 mitatem meam. pro cantibus et sym-
 bolis que in meis convivijs audiebam
Non psalmos in dico de die et fili-
 de nocte. **R**ogo ergo te pro ne falsum
 de me iudicium habeas nec terram
 de vita mea scandalum feras.
Tunc ille hec audiens et ad seipsum
 rediens ait ad eum. **V**eni mihi quia
 de labore veni ad requiem et nihil
 habeo que tunc habere non poteram tu autem
 ex magna altitudine et multis val-
 de delictis ad multos vestis labores
 et in paupertate divitias commutasti.
Itaque de eo valde edificatus et ei
 intimis frater amicus ad suum reno-
 bium est reversus. **N**arrat frater
 basilius quod fuit quedam virgo sac-
 sanna in quodam monasterio feciarum
 que quasi stulta et demonio ple-
 na ab omnibus alijs habebatur et iudi-
 cio omnium nulla reputabatur. **N**ec enim
 talem elegerat sibi vitam ut nunquam
 a coquina recedens sua ibi vilibus
 officia exerceat. **H**ec siquidem erat
 totius domus ex pugna rebus pro-
 bans quod legitur in scripturis. **N**u-
 quis putat se sapientem esse in hoc
 seculo stultus fiat ut sit sapiens.
Hec igitur involuta panis caput ha-
 bebat et omnibus serviebat et mirum
 certe erat quod nulla de quadringentis

Exm

Virginitas eam vniq̄ potuit inuere
 manducante quia nullo vniq̄ tpe
 vite sue sedit ad mensam nullam
 vniq̄ ptem panis accepit s̄ tm̄
 micras quas detergebat a mensis
 et abluciones ollarū et scutellarū
 sumebat i rōbū. Nulli vniq̄ in
 tanta mltitudine fecit iniuria nūq̄
 audita ē murmurasse nec visa
 vniq̄ loqui. Et cū ipā ab oibus re-
 deretur et esset om̄ibus odiosa oīa
 sine murmure sustinebat et velut
 suda ptransibat. Tunc sc̄o p̄yo-
 therio et p̄batissimo monacho cōmo-
 rati i deserto angelus apparuit di-
 cens. Cur te aliquid grande esse
 credis. Vis mlrem vide longē te
 sanctiorem. Wade ad tle mōstrium
 feciarum et illic vna iuenies mlto
 te meliorem. Ipā cū quibus cōt rātā
 mltitudinem diebus ac noctibus pug-
 net cor tū eius nūq̄ a deo recedit
 cū tu i vno loco residens per om̄s
 mundi vrbes vagaris. Ipā mltitudi-
 nem p̄anorum i capite gerit. Hic
 senex surrexit et ad mōstrium i-
 uit ac sororibus cōgregatis om̄s
 ad se venire rogauit. Cūq̄ om̄s
 illa dūtaret excepta venisset ille
 solam illam p̄pter quā venerat nō
 videns dixit ad eas. Videt michi
 aliqua hic deesse. Que r̄nderūt
 Vna pat̄ tm̄ deest q̄ stulta ē. Et
 ille ait. Et illam m̄ adducite vt
 videam eam hic p̄ntem. Itaz vocan-
 tes eam cū venire r̄nueret. dixerūt
 ad eam. sc̄us p̄yotherius te vide
 desiderat. Cūq̄ venisset et i eius
 capite p̄anos ille vidisset ad eius
 pedes se p̄tendit dicens. Benedic me
 p̄cor te. At illa econt̄ ad pedes e-

p̄strata dixit. Tu potius b̄ndic p̄
 Tunc sorores om̄nes obstupuerūt
 dicentes. Noli sic facere pater
 quia stulta est. Quibus ille ait.
 Vtinam sic fatuus essem ego. Et
 de p̄tor dnm̄ dcā nrm̄ vt dignus
 cum ea i die iudicij merear iuiri.
 Tunc om̄s ad pedes eius se p̄tē-
 runt et de commissis i eam iniuriis
 veniam poposcerūt. Nam alia sor-
 des p̄p̄sidum super eā se p̄tēns
 se dicebat. alia colaphis eā se fe-
 cedisē narrabat. alia nares e-
 se synapio repleisse plorabat sic
 om̄nes quas ei irulerat iniurias
 referebant. Cūq̄ post hec eam
 venerari cepissent illa gloriam
 declinans clam̄ au fugit et ultra
 non apparuit.

Qualia debent eē vba loquentū
 et q̄nta. Capitulum xxv

Et igitur aliquantū p̄z quō
 claudenda ē porta oris q̄m
 vt dixi iam sup̄ est aliq̄m aperien-
 da quia tēpus ē loq̄di et tēpus
 tacendi. Vn̄ p̄p̄ia Dilui a bonis
 et dolor meus renouatus ē. Et p̄
 saias ait. De m̄ quia tacui. Et
 Augustinus ad dnm̄ dicit. De dñe
 tacētibz de te qz loquaces muti
 facti sumi. Vnde quōdā frater
 dū sic artū teneret silentiū vt
 nec os aperire vellet ad cōfessū
 bt̄is p̄ fr̄ansue qui tenebat
 per spiritū sc̄tilra cordis eius
 statim afferuit eū esse malū qd̄
 mox subsequēs p̄bavit euentus
 quia post modicū ordinē ē eḡssus.
 Est igit̄ hic nōndū q̄ p̄mo ver-
 ba debent eē pauca. serūdo va-

Tercio rationabilia. Dico pmo q
 Verba debent esse pauca. natura
 ei que dedit homi duas manus duas
 pedes. duos oculos duas aures no
 ni vs unū dedit. In hoc ore vna
 tm lingua et non plures posuit
 In quo docuit saltem i duplo min⁹
 esse loquendū q̄ audiendum. On
iacob pmo capitulo Sic aut̄ origē
 velox ad audiendum tardus aut̄ ad
 loquendum et tardus ad iram. Itē
 natura que aures patulas et nullo
 eas obstando clausit ligūā q̄ mō
 cham infra duo claustra cōclusit
 me facile pderet verbum. Itē cum
 verbum cordis sit idem qd verbu
 oris natura iter cor et os magna
 distāciā posuit vt p̄us omne vbu
 ad liniam veiret q̄ ad linguam.
Itē etiā causa abbas agathon
 tribus ānis lapidem portauit in
 ore vt saltem sic distet tacet. Tan
tumtas ei facit hoīem reputari
sapientem Unde seneca Tacitū
 ritas hominū stulto p̄ sapientiā est
Unde et quidam phīs cūda r̄ust
 ro i cōuiuio quodam tacēt ait. Hoc
solum ex dictis hoīb⁹ habes q̄ ta
tes. nā stulti tacē nō p̄nt. On
narrat boetius i de cōsolatione libo
2o p̄sa. i. circa finem q̄ dū quidā
 arrogaret sibi nomē phī alius
 quidā scire volens an vere phīs
 esset multis eū iurys aggressus
 est. Erāt eī phī valde patientes
 et ille volens credi phīs paciētiā
 ad tempus arripuit nec iuriantis
 sibi r̄ndit s̄ accepta cōnimelia ve
 lut insultans. Iam iquit tādē intelli
 git me esse phīm oīdens se vt
glosa sibi refert i sua responsione
vane glorie stringi

Unde et al' ei nimū mordaciter
 respondit. Intelleveram iq̄ si ta
 cusses. Ded et re notatēs magn⁹
 phīs dum semel i quodam con
 uiuio esset sibus qz loquētibus so
 lus ipē tacit quidā dixit ad eum
 Quare tu solus ex oībus taces
 Et ille ait Quia tacuisse nūq̄
 sed sepe me penituit esse loquūtū
Unde catho. In cōuiuio pauca
 loquaris. Dum scds phīs esset i
 studio et p̄endisset ex dictis phōz
 q̄ vix inuenitur m̄ler bō et cōti
 nens voluit experiri hoc i m̄re sua
 Cum igitur diu fuisset absens ve
 nit ignotus ad domū m̄ris sue hos
 pitandus de sero. Et numeras sa
 tis magnā pecuniā dixit vni ex
 ancillis q̄ si dnā hospitiū vellent eū
 recipe ad dormiendū serū nocte
 illa daret ei de pecunia q̄tū vellent
Due consensus. Et cū esset i lō
 cum ea iacuit imobilis sicut lapis
 sciens qz m̄ eius esset. Ipā aut̄
 eū sollicitante ille respondit. Nullō
mō volo irare vnde exiit. Ex q̄
 verbo agnosceus eū suū esse filiū
 p̄ confusione et vercūdia expira
 uit. Ipē aut̄ p̄t verbum hoc pe
 riuo se silentio puniuit. Sic qz cō
 stanter suū silentiū seruauit q̄
 ad loq̄dum nec per mortē induci
 potuit. Nam ipator fecit eum
 per spūlatōre duci ad mortem
 iussusqz collum tendē vt vl' loque
 tur vel utū feriens recipeat n'
 tū oīno ē loquit⁹. De multis
 tū mūdi mirabilibus requisitus
 scribendo respōdit questioni satis
 faciens et q̄renti. Nisi enī homo
 pauca loquat vix erit quin offen

Exm R

Exm

Dat i verbo eo q lingua ralloata sit
 i lubrico et facile prumpat i verba
Wnde quidam fuit ex patribus qui
 dixit se xxx annis conuic p hoc ro
 gasse deum vt eu liberaret a peri
 culo lingue Et tñ i ea omni die se
 asseruit offendisse De hoc seneca
morabilem valde dat gloria ita dñs
Dit tibi visus in sine rathino vox
 sine clamore et iussus sine tumultu
 Non sis alioru curiosus scrutator nec
 acerbus reprehensor sz sine omni ex
 bratione corrector ita vt admonitione
 tua hilaritate puenias et facile er
 rant veniam pbeas n̄ q qua ver
 bis extollas sine deicias. Facile qren
 unde contempti facile cede sis qz
 vari paucaqz ipe sermonis sz loqua
 tu patiente Tibi ipi seuerus exiistras
 sed hylares non asperueris. Nam
 et yporas anq ad docendū scolab
 traret suos discipulos adiuuabat
 et eos iurare rogebat de seruado si
 lencio de sermone modesto et raro de
 iressu mansuetu maturo z coposito
 et de honesto habitu portando et de
 optimis moribus Argo si tataru de
 raro paucaqz sermone potuit esse ^{ira} a nob
 circa paganos quid deberet iesse xpia
 nis Quq non de capite nro benignus
 fuit saluatore scptum e Non clama
 bit neqz audietur i plateis vox eius
Et ppheti i psalms Ego autē tāq
 surdus nō audiebam et sicut mutus
 nō aperiens os suū Wñ quidā ex pa
tribus dum i principio sue conuersio
nis illos duos vsus p doctrina acce
pisset et regula s. Dixi custodiam
vias meas vt non deliquā i lingua
mea Posui ori meo custodia i dixit
Hoc tibi sufficet ad salutē si posses

Exm

psuare. ^{post} Cūqz hoc longa tpa ab eo q
 persus illos sibi dederat fuisse req
 sibus qz iquid illos nō dum i pleu
 dit ex dicit i rathino iacobi Du
nō offendit i verbo hic pfectus est
vir x. Quod verba debent
esse vera et mendacia declināda
Capitulum vicesimū vj
Seruido verba nostra nō so
 lum non debent esse pauca
 sed etiā vera qz ad hoc sunt isturata
 vt nō fallant sz doceant vt met
 rōcipim vl verbu primo ignorā
 aperiant Unde qu verbis falsis
dicuntur eis potius abutuntur Dicit
omne mendacū e pñm nō solum
perniciosum sz officiosum pñ et io
rosim qz oē mendacū aliau ver
tatis est destructiuū et e ad pñm
fallendum non docendum Et em
mendacū vt Aug⁹ dicit falsa sig
nificatio vocis cū itentioe fallen
di Vox eī falsa e i mendacio sicut
matriciale et fallendi itentio sicut
formale e i eo Et qz forma dat eē
rei id ab hac itentioe accipit i me
darū vt dicit esse pñm qz sepe hō
meitorie dicit falsum eo q credit di
re verū nec e i eo itentio ad fallen
dū Itaz nri sermōes iux scntia
seneca nō dñt eē de turpibus vl
scurriles vl feri sz viles veri vā
et affabiles magis quoz obscundā
tes Unde q scurrilia loquitur
et rathinns ora dissolut non est re
orosi sermōis sz criminis Unde
bernardus Etue iter seculares s
nuge i sardom ore credūt eē blas
phemie Unde i eomm Beataz
illa lingua q nō nouit n̄ veredimē
et dñis orduri sermonem Unde

quidam pharisaeus requisitus a quodam quo
 posset placere hominibus ait. Di. ges-
seris opprima et loquutus fuicis pau-
ra et verus. Itaque ut omniam de
mendatio iurata et officiosa de perm-
roso e aliquid dicitur. qz hoc est
illud genus mendacii de quo i sapia
dicitur est. De quad me tr oradit
aiam hoc e genus mendacii et si ml-
tis modis habeat committi grauissimu
mgenu e si sit ad fidei subuisione
si ad pxim infamacione si ad aie vl
corpis mortem. Dico q hoc mendaciu
est xpiane fidei subuersiu sicut e i
admuacione nouaru heresum sive i
defensione heresum iuentaru. Obat
ei hor pena talibus inflata a deo qua
constat semper ee iustissima. Nam
et de inimicis taceam. Arrius noue
hesis iuentor et maxime xpiane fidei
dissipator pmo per vrenu cōsiliu
condempnatus et per constantinum
i exilium relegatus tandem per eun-
dem reuocatus alexandrie moraba-
t. Eusebius aut vithomedienf epō
magis arrii fautor cōstātinopoli
arrii euocauit et ibidem impialibz
editis cōsiliu rōnorari fecit vbi
maxime conuenerūt illi epī qui arriū
sectabant. Itaque alexandro cōstātin-
nopolitano epō diem statuit i quo
vl arriū i gmunione suscipiat vel
ipē pulsus ab ecclā abstedat. Arripe
noctem precedente staudie statutum
puiglem i orombus dixit et sub al-
tari tota nocte iacens ransam ecclie
dnō rōmendabat. Igit totius ppli su-
ma expectatio erat vt ipō sumo ma-
ne vl i gmunione arrius suscipet
vl alexander pellectur. Arrius enim
sumo mane consurgens et vallurus

eporum ac populi frequentia ad eccliam
 pergens cum i media via eet qui
 dam remorsus consuetudine ipsum iua
 sit qui adeo vniusa eius itiora rō
 mouit vt loni queret quo dertinae
 posset ad secreta nature. Cūqz illi
 locum publicum ondisent illuc cito
 pergens oia itestina per secessum
 emisit et i manibus dyaboli misera
 aiām expirauit et sic aduemente ma
 ne heresis pena soluit. Quod cū
 audisset eusebius omisqz fautores ip
 sus tanto pudore pstrati sunt vt
 qd facerent vl quo se duceret igno
 rarent. Sic dicit de quoda leone
 papa qui fautor arrii erat. Sic
 consiliu rōnorauit vt omis episcopos
 rogeret quatinus i arriana perf
 diam cōsentiret. Ad hoc cōsiliu
 venit non vocatus hylarius pita
 uensis epus. Quod dū leo papa au
 disse omibz mandauit epis rogre
 gans vt nullus vementi assurgeret
 nec itre se ei locū darent. Cūqz hyla
 rius aduenisset et cernit q locum
 sibi nō facerent dixit. Domini e tra
 et plenitudo eius. Cūqz super trā
 ad sedendum se posuisset terra rō
 surgens illi cathedram fecit. Cū
 papa dixit ad eū. Tu es hylarius
 gallus. Et ille ait. Non sum gallus
 sz moror i gallia. Et leo ait. Tu
 es gallus manens i gallia et ego sum
 leo. Romane urbis antistes. Cui
 hylarius. Et si tu es leo nō tū de tri
 bu iuda. Cui leo ait. Quis sum mor
 tibi ondam expecta me modicu do
 nec redeam. Cui hylarius. Et si tu
 non redieris quis m iusticiam exhi
 bebis. Et leo. Ego mor redeam et
 iuxta meira tua tibi reddam. Itaque

no
Em

Exm

ad cellam accessit et sicut dictum est de arrio oia iustina per postero ra emisit. Mortuus igitur nunciatus est Tunc hylarius in medio sur venit et omne ad catholicam fidem rediit. Anastasius ipator cum esset orthodoxe et catholice fidei persecutor viralianus zelo dei fidei intratus contra eu exercu mouit et omne tram eius imperij rapiens constantinopolim appli cuit. Tunc anastasius cōsternatus et timore pstratus viraliano iura ut q veram fidem teneret et omis epōs exulantes ad suas ecclās reuo taret. Quiaq viralianus iuramto accepto ad ppa remeasset i fidem mentitis nichil de omnibusq sub iuramto pmisit effecit. Deo et hoc nō fuit relictum ultimum. Nā post anastasius ipator i visione virum valde terribilem vidit ad se venire librum portātem. Qui libru tora co aperiens et no suū ibi scriptū repiens oñdit illi dicens Ecce ppter fidei date transgressionē et iuramti fractionem qruordecim ānos deleo quibz adhuc ipcium tenuisses nisi fidei date et iuramto cōfirmare tū gressor et pūator extisses. Ille vocato mox cōiectore retulit visionem. Qui ille ait Impator post modū moriens. Itz āno eodē dng vt d' fulmine percussus iterit. Ecce hys tribus exemplis aduerte q su graue et perniciosum mēti de fide rō. Exm sic graue mendaciū alios diffamare. Ca^m xxvii

Non solum graue et perni ciosum mendaciū cū sit

Exm

ad fidei subuersionem sz est rō fit ad fame alius de migratioz. Di ei melius ē nomē bonū q dūcie mlte et si malū est pxim thesau rum auferre mlto ampliq malū est eum i famare. Et sicut quis tenet reddē pecuniam sic mlto fortius tenetur reddē bonā fama. Nā hoc genus mendacū q graue et pūiosum sit pbat penarū in flutio quas deum talibus i fluxisse legimus qui oia iuste agit. Ca^m herosolimis olim fuit quidam epūs nocte narissus vir vniq scūs et ius tus cū q rectitudinem quidam mali uol clerici formidātes puenere ut amare eūq suspectū reddere q i adulteriū corruisset. Nā pmls corū iurauit eē beū hoc sūaūte sprauit vt pessz ardē. Alius iura uit hoc verum eē sūaūte vt pessz regio iterire orauit. Tercius iura uit idem sūaūte oculis se pūari sibi ipi i pūatis est. Et licet nullis eoz crederet quod dicebant nō tamē diuina iustitia passa est iūltū abire quod dixerant sz influit illis oī bus scdm quod sibi fuerant i pūat. Nam pūus cū vxore et filijs in domo pūa est combustus flāma de nocte oia iuadente. Itz a capite vsq ad pedes regio morbo plenus i mōto plene ē deuoratus. Itz do dū hec oia vidit timōe cōactis penituit et totū negatiū coram dñibus publicauit tānq hoc i men plorauit q lumen oculorum amisit. Narrare cōsueerat parisiensis epūs q tūbus trifosim dum filia ipatoris ruffet i stupr

et filium conceperat interrogata quod ea
 inpregnasset crisostomum accusavit quod
 princeps iudaeis exilio relegavit In
 quo exilio epistolae pauli exposuit Cui
apostolus apparuit dicens Sic eas
 exposuisti ut ipse dum eas scribere
 rem intellexit Et dicebat quod dum
 scribenti defaebat irasum non
 spuro scribebat omnesque litteras quas
 spuro conscripserat auree inuentae
 sunt Ob quam causam crisostomus
 id est os aureum appellatus est id est
 itaque se hinc impatoris filia dum
 venisset ad parvum mox quidem pote
 rat sed nullo modo parere valebat Cuius
 mortalibus doloribus quateret roat
 ta est confiteri quod false inposuerat
 rimer episcopus et id se laborare periculo
 itaque dolens princeps dum episcopum ab
 exilio revocavit mox illa cum salute
 peperit Sile quasi per omnia de machario
legimus Cum ei iuvenis esset
 et in egypto maneret fecerit eum
 presbiterum violentum Cum autem
 administrandum non accepisset et illi
 ut ministraret istaret ad alium locum
 fugit ubi erat quidam secularis vir
 religiosus et sanctus qui ad eum vene
 bat et opera quae manibus suis faciebat
 tollens et vendens de proprio quod in
 accipiebat machario necessaria ad
 ministrabat Contigit ergo ut ibi que
 dam puella conciperet et requisita a
 parentibus et amicis a quo inpregnata
 esset dicebat se de machario conce
 pisse Tunc homines viri turbati ip
 sum a cella traxerunt et ollas et
 farragos ei circumponentes et per to
 tum vinum ligatum ducentes et trahen

tes ac qui usque ad incrementum verbera
 tes dimiserunt eum At ille qui ei mis
 trabat sequatur eum cum magna ve
 recundia Dicebat autem ei comita
 nei sui Ecce motus tuus cum tam
 fideliter serviebas et testimonium
 tale reddebas vide quid fecerit Di
 cebant ergo parentes puelle Non
 eum dimittimus nisi fidei iuramentum det
 nobis quod puellam emittet Tunc
 ille miser eius pro eo fidei iuravit et
 ad cellam macharius rediit Omnes
ergo sportas quas faciebat ministro
 illi tradebat dicens Vende et da
 femine mee manducare Dicebat
 itaque secum Ecce macharius iuvenis
 uxorem necesse habeo solito amplius
 laborare non paratur itaque non solum
 in die sed et de nocte et mittebat illi
 fricem manducare Cuius tempus pa
 riendi instaret illa pro dolore clama
 bat plorabat rugiebat sed parere
 non poterat Dixerunt igitur illi assis
 tentes ei femine Quid est hoc quod pa
 rere non potes quibus illa dixit quod
 sancto viro illud crimen imposuimus cum
 tu de alio iuvene conciperem Quid
dum macharius miser audiit letus
 ad eum veniens ei narrauit Cuius
 ei dicit quod omnes de viro vellet ven
 ire ut se culpabiles redderent ac
 recognoscerent et de iniuria sibi facta
 ei satisfacerent macharius gloriam
 humanam declinans in desertum fu
 git ubi preterea omni tempore habitavit
Masnuus habitans cum patribus
 in deserto ab ipsa puella sua tan
 te profectiois fuit sicut dicit cassia
nus ut viris profectio crederetur equa
 lis sed quod viris non caret invidia quod
 dam ex fratribus invidie contra eum

13 Ex

stimulo conuictus sollicitate cogitabat
quod nomen sibi auferret et famam
Asperit 3° tempus quoniam ad ecclesiam con-
uenerant omnes fratres et liberum
quendam quem casu habebat in cella
pascum posuit et sub folijs palma-
rum abscondit et sic ad ecclesiam peruenit
Officio vero finito coram omnibus qui
momentam deposuit de libro sibi de cel-
la furato Quia scirent omnes ante
consternati de tam insolito furto con-
silio habito remunerunt omnes frater-
nos quosdam tamen ex se remittentes qui
cellas similiter scrutarentur ut sic sciret
quis de eis tam enorme malum au-
sus fuerit perpetrare Cunctos igitur et
scrutantes librum in cella pascum inue-
nerunt quem ferentes et ubi eum inue-
nerunt edicentes plurimum admirati
sunt omnes At vir dei attendens
quod ubi tam euidentis presumptio ipso
fratre probata erat illic sua excusatio
lorum non habet in nullo peccatus se excu-
sant sed coram omnibus se peruenit
petens sibi ab omnibus indulgentiam Quia
sic humiliter in terra iacet diuina iusti-
cia iudicanti non peperit sed mox illi
hospis antiquus inuasit et crudeliter
vexans eum veritatem coram omnibus
confiteri coegit Quia omnes ceteros fratrum
sanctorum oraret pro illo ut de qua de-
mone eum liberaret nichil illi vale-
potuit donec pascum et pro illo ora-
uit quod cum fecisset eum qui ipsum in sa-
mauerat a demonio liberauit

De mendacio quoque iudicatur ad
mortem sancti xxviii *omnium*

Iterum trio malum est hoc genus
mendacium quod tendit ad aie-
m corporis mortem *Ex* de susanna
danielis ultimo quod mendacium accusatum

quod adulterium commisset dicitur
ad mortem danielis propter veniunt
et sacerdotes accusatores seu seno-
res testes falsum testimonium con-
tra eam dixisse conuenit quos et omnes
philippus lapidauit *Eugenia* uero
clarissima philippi romanorum nobilis-
sima filia dum omnibus liberalibus ar-
tibus ad plenum esset edocta diuini-
tus inspirata cum philippo et ianeto
eunuchis parentibus nesciens morte
sua virorum intrauit ubi tam scilicet
me dixit ut abbate mortuo ipsa eli-
geretur ab omnibus in abbatem Quae-
dam autem matrona erat in alexandria
ubi tunc erat eugenia quae pro suis
ibi agebat illo tempore officium per-
fecturae quae sepe ad eugeniā uenit
et eum masculum esse credens cum
nimium pulcher uicinis in eius oculis
esse uideretur ei desiderabat
amplexus. Igitur solitudinis causa
exquirens se finxit infirmam et ad
eugeniā mittens rogauit ut transi-
ret se visitare deberet Quia illa
ad eam uenisset et in eius amplexibus
uirum uellet et tactus illa panis
reiecit eam dicens Vere bene dicitur
es melanna quia tota nigra es et
obscura et dyaboli filia Quia illa
sic se desperta et confusam aspexit
timens ne illa hoc publicaret et
ipsa omnium fabula fieret conuenit ad
perfectum philippum accessit et euge-
niā accusauit quod se uolent oppri-
mere et violare uoluit Tunc phi-
lippus iratus baculatos suos misit
et eugeniā cum ceteris noctibus liga-
tam ducti coram se iussit Quibus ad-
ductis ad eugeniā quae caput erat alio-
rum sic ait Dic mihi sceleratissime christi-
ane nunquam christus uerberet uos donat

i terra sed qz illud puonaugio frō
latro voroz qua q'voti maxima
cū raterua factis dixeris ipator.

Ex^m

Quod alexander audiuit obmutuit
Cum alexander semel per quoddā
nemus iret cū exercitu magno phūs
quidam i nemore illo sedens ei non
assurrexit **Q**uesiuit egi alexand
a phō dicens **C**um totus nū mundus
assurgat et me pūte cōtremscat scie
a te cupio causas quare michi tu solū
nō assurgas **C**ui phūs ait maioribz
assurgere constat ex mōrū sicut nō
dubito certū quac cū ipē sum maior te
tibi nō debm assurgē s; me debusti ho
norare **N**am q' ipse sum nobilior te
aperitissima patet ratione nā i homie
duo sunt q' cum nobilitant s; ratio et
voluntas **U**trq; i homine ratio dignior
voluntate qz totus ē oculus aīe dur
gens nos i finem **C**um q' tu omnia
facias s; m tue ipetum voluntatis nō
vlla ratione regaris et ego oīa faciā
iuxta impēriū rationis tanto ipso sum
melior te quāto ratio melior est volū
tate **Q**uod dum ipator audiuit cū
pūte icurruato i reuerenciā iter pegre
ireptū **S**emel hic alexand' deuocerat

Ex^m

deo suo vt illi quicqd mane occurre
ret primo sibi imolaret **A**ccidit aut
casu vt illi iusticius cū azello p'mus
occurreret **Q**uem cum teneri ipator
fecisset vt votum persolueret iustici
q'siuit ab eo quare cum detineci fecis
set **C**ūq; ei causam dixisset iustici
prudens ait **D**i sic vouisti optime
ipator vt ais et asseris nō me votū
obligat s; azellum quem an me ob
uū habuisti **Q**uod audiens alexā
der a risu abstinere nō potuit et iustici
cū moy absoluens vilis aīal' iterfe
cit **Q**um romani quoddam obsiderēt

Ex^m

castrum vt valeius scribit qd re

bellauerat cōtra eos castrō deuoto
mlros occiderūt ex eis **A**lho aut
omnibus congregatis et senatu p'mū
q'serunt ab eis qua pena dignū cōt
qui romani pacta fregisset **T**ūc
voms ex eis vir prudens et cōstans
ml omnino formidans dixit ad eos
Sapena vt arbitror sumus digni
qua sunt omē illi qui diligit suam
libertatem **C**ūq; hoc verbū rāngēt
valde romanos eo p libertate tuen
da bellarent nescuerunt quid illis
iponerent **T**ūc dixerūt ad eos **D**i
patem vobis dedecimus quō vos ha
bebitis **E**t sapiens ait **D**i dedecit
malam non erit diuturna si bonam
eit ppetua **T**ūc illi videntes q' val
de rationabiliter vnderunt pacem il
lis optimam tribuerunt eos ab oī
tributo reddentes imunes **M**axim
us ipator dum plurima mala xpia
nis fecisset a deo punitus ē graui
ter **N**am inflatus et dolore maxi
mo viscerū cruciatus i pectore c illi
vulnus obortum et erupitibus hinc
inde fignis p'ruident' tāta cepit
ex corpore eius multitudo verumum
ebullire et fetoz tam intollerabilis ex
alare vt nullus primare illi posset
et medicorū **O**b quā causam plu
res ex medicis fecit occidi **I**nt quos
affuit vnus qui a deo inspiratus
rationabiliter illi loquūtz ē **C**ur
tot hoīes ipator occidis tur sic tur
piter erras **Q**uod a deo ifertur
putas tu hoc ab homine posse tu an
Ego ei potero occidi cum ceteris
s; tu curari nō poteris **R**ecordare
te de p'roz quāta seruis dei mala i
tulicis et sic itelligit **V**nde tibi pos
cenda sunt remedia **I**raq; maxim
us ipator dum verba tāce oro
nis audiisset tūc p'mū se hominē

esse intellexit et se

nua. morborū oīm i dicitur Ven-
 tris extensua i feruū augmētaria
 et mortis subuaneē sc̄pissime cau-
 saria sunt i tractatu de ieiunio di-
turnus sum i tra. et i libro de exem-
plis naturalibus plura posita sunt
ex q̄ ubi est valde late her maria
tractatu Quod si forte exemplis
 hystoriarū non credis saltem scrip-
 ture sacre tibi p̄pone exempla q̄ sur-
 unq; valde mltā. Nonne gula p̄os
a deo parētēs auertit. virtutibz
nudos fecit de paradiso eiecit et in
has calamitates quas sustinemus
induxit et mouendi necessario legem
dedit Nonne esau dū nimis aude-
 lenticulam corrupuit p̄magrā fra-
 tri dedit et p̄is per consequēs b̄n-
 ditionē amisit quā nec recupare
 flentibus potuit. Nonne corrupisāna
carniū i deserto omēs electos occi-
dit ex filijs isrl De quo psalmista
ait Adhuc este corū erant i ore ipo-
rum et ira dei ascendit super eos et
arduit pingues eoz et electos israel
ipeditur Nam pharao rex egypti dū
 vacaret cōuiuio m̄grū pistora iussit
 suspendi panbulo. Amōn p̄magrā
filius regis dauid magrone fratino
madidus vino iterit. Holofernes
p̄iceps milite assyriorum dum vino
inmo se repleuit ipm̄ fēia gladio p̄io
itēmit. Nūquid nō ille rex nobilis
assuerus dum mero irallisset et con-
iuuis magus intendit iter ferula
vināq; p̄cipua repudiavit vxorem
sibi antra nimū p̄dlectā Nonne os
filij iob viri vtiq; sc̄ssimi cōuinātes
a demone sunt occisi. Nonne symon
ille nobilis machabeus q̄ tam multa
p̄lia gloriose deuicērat p̄riam liberat
reddiderat a genero iter epulas est
occisus Ed et herodes iter homines

cōuinātes. Iohānem mandauit omni
virū crime sc̄itatis Alexand' ille
magrus qui hoīes sup̄cāuit qui oīa
bella vicit qui a nullo vniq; vni
potuit virtus est ip̄e a vino et e
pulis et maximos suoz amecorū
maxime sibi fidelium iter epulas
redi fecit gladio Quod ei est a
deo bonū quod pessima gula q̄ta nō
destruat Quis sufficient narra-
re v̄l scribere posset bonitates ip̄e
in quas habuit adolescens anq̄ gule
vino deseruier. nam fugiebat hō
res pua i grecia domo cōtētis am-
bulabat solus et oīa quasi cū seruis
volia officia facebat et cū fuisset
valde virtuosus i bellis gloria fugie-
bat. Sic post amplas victorias se-
dens i sc̄p̄ite cibum sumebat et se-
pe sine v̄llo tentorio p̄notabat.
nā ip̄cium nō n̄ coactus accepit. Di-
cebat ei cum ad ip̄andū rogātibz
Non ignorans anima mei q̄ atrox
belua sit ip̄m ip̄cium Quā coactus
a senatu vt ip̄cium reciper dicitur
sibi ip̄oni grauisimā seruicū m̄
seruis onerosam. Sic adūsus cōiu-
ria tāte patie erat vt dicit q̄ i li-
bera ciuitate libe deberent eē l̄yne
Nā et i tm̄ venerabāt omēs hoīes
vt pene modū excedet. Quā
et a bilissimis veniā et indulgētiā
postulabat si eos gr̄a officij offen-
debat. ymo si q̄s suas asp̄nabatur
sentētiās non solum nō inferebat
inurias s̄ nec quūlabatur sc̄p̄ q̄
hys omibus maus est cū pylatus
de x̄i miraculis et quō resurrexiss̄
a mortuis ei per epl̄as retuliss̄ et
quō credetur a pluribz deus eē ip̄e
tum magno honore p̄suasit senatū
vt xp̄us p̄ deo toleret. Ab oībus
Quāq; senatus hoc recusasset eo q̄

absq; auctoritate senatus se deū fe-
 cisset ac iō statisset xpianos ab v-
 be pellendos tyberius cōtra iratus
 sibus xpianoz accusatoribus mortē ē
 minatus Plurimos senatorū p̄cepit
 et quosdam occidit Sed heu mox ut i-
 viciū male ruit et vino se subiecit ita
 ut de tybeio byberius diceret oīa pre-
 dita bona perdidit ac i luxuria aua-
 riciam et i omne crudelitaz genus
 terdit ita ut i tū frūs sit adiosus
 q ab ipō nepote suo gazo per vene-
 nū sit intemptus De cuius morte adeo
 letatus ē omis pplus ut per civitatē
 vndiq; discurrentes diceret cū in
 tyberim debē iactari. Alij dñs in
 fernalibus supplicabant ne ei sede
 vllam n̄ iter ipios daret. Itaq;
 certū est portā gustus nō esse ape-
 riendam passim s; p tpe et loco
 simul claudendam ut nature necessi-
 tas admittatur et reseret supflūū
 qz sic ē nutrienda natura ut sit
 mīme i pingūda Timeant gō gu-
 losi qz nihil pan nūc possunt q sic
 ventri nō deseruūt qualis eis pe-
 na erit i inferno futura vbi crucia-
 buntur fame canina et esuabunt
 sibi mortuissima et tū totū mūdū
 si dare vellent nec mīcā panis n̄
 guttā aque poterūt tur hre. Ex
 de diuite epulone qui epulabatur co-
 tidie splendide nec tū lazoro paupi-
 quicq; dabat s; iūque despicebat
 qui tandē ad inferna deductus ē et
 totus a flāmis absorbit q dū p̄ sin
 defuit petebat p lazorū quē pmo des-
 pererat nō vinū nec aque cyphū
 aut vrcū sibi dari s; guttā nec ipe-
 trare poterat. Itaq; quid valisset sibi
 si obtinisset. Nūq; aq gutta fornax
 ignis i mersa flāmā ignis exignit

Primo foras potius ignis exardescit
 Ergo nūc t̄panda est gula ut ad vi-
 tā pueiantur eina q sunt p̄dulassia
 plus q den valeat vlla lingua.
 Quod claudēda ē portā tactus
 Capitulū xxxi
 Et ponenda est quira portā
 q dicit portā tactus q rōm
 āplentur corpus. Om̄s ei alie por-
 te iā dicit sunt portē singulares
 aliquā sibi p̄m corpōis occupatē
 sic i oculis pat; et auribus s; tactus
 totū sibi occupat corpus. Quia
 ut phis dicit et qd̄ manus z exp̄m̄tū
 ostendit necessariū fuit ad salutē
 p̄m̄ oīm aīalis seruandam ut aīal
 vbiq; sentiret ut per sensum tactū
 iōmoda declinaret ne deperiret
 facile. Quilibz ei pars corpōis si
 nō sentiret iōndū ignis v̄l sigla-
 dio pungeret s; nō vbiq; sentiret
 illa pars corpōis deperiret z sic fan-
 le omne corpus corrupciōibus subia-
 ceret. Ergo ad aīalis tuendā salutē
 fuit omnino necessariū ut aīal sen-
 tiret vbiq; i corpōe ut tactu possit
 mediante om̄ia adūsa declinare.
 Nam et hec est causa quā nullū
 ē aīal quod hunc sensum tactus
 nō habeat tū alijs sensibus sepe ra-
 reant. Nūq; nō ut de alijs taceam
 mlti homines carent visu mlti au-
 diti et plurimi odoratu. Itz nullus
 est neq; fuit nec eē poterit q tactu
 careret et viveret. Simul ei cū hoc
 sensu vna humana admittit. Ex
 de rōis marinis q solū tactus sen-
 sum dicitur habē. Nam et aranea
 ut cōservare valeat telam suam
 tali loco se ponit i ea ut tactu mox
 sent sentiat vbiq; fuerit v̄l lenit
 tacta. Ergo cum sit generalis hic
 sensus inter omnes i maxime est

claudendus quia peccare p eū i mem
bris omnibus possumus. **D**z qz maxie
sensus iste viget i mēibus quibus
maxime res sentimus et quales sit
iudicamus. Unde pilis nudant et ca
rent iteius ne per pilos ipeditio fiat
tactus. iō hīc dicendū est qz prohiben
da est manus a tribus. **P**rimo ne ad
lesionem pximi se extendat ipm
iuriose tangendo seu gladijs hosti
liter impetendo. **S**o ne i opus p
hibum exeat i festo a seruilis opere
nō cessando. **T**o ne aliquid imūdu
attingat se ad contractus laesione ex
tendendo. **¶ De homicidio nō fa
cienda.** **Capitulu xxxij. al.**

At igitur tenenda manus
ne ad iuriā pximi se extē
dat ipm atroxē cōvertendo seu gla
dijs impetendo sicut ōnes faciunt
homicide qz hoc nō fiat ipunc.
Nam pximū homicidū caym cōmisit in
frēm quem sola iudicia motus occidit
ppter quod clamāte ad deū sanguine
frīs diuinā maledictioz incurrit ca
pitis eum iuge tremor inuasit et vlti
mo a lamach sagitta percussus occubuit.
Quos sufficienter exprimat verbis qn
tas tribulationes et penas filij ia
cob p̄t̄arche incurrit ppter fratrum
sanguinē quem effundē voluerunt.
Unde et dicebat eos cōsciencia argue
te. **M**erito her panm qz peccauimus
i frēm nr̄m videntes angustiam
aie eius dum depraretur nos et nō
audiuimus iō venit super nos tribu
latio. **E**t ruben dicebat. **N**ūqz non
dixi vobis nolite peccare i puerū et
nō audistis me. **I**n sanguis eius ex
quiritur. **V**alde ei notabile qz nich
eis de hoc obinebatur a fratre nlla
ōino fiebat mēcio de hoc fr̄e et mil

tū post hoc iā tempus trāsierat et
tū ipi quasi nichil aliud vniqz mali
ferissent de hoc solo eos cōsciencia
arguebat. **I**n quo p̄t̄i huius enormi
tas demonstratur. **N**ūqz nō ab ime
lech qz fratres suos alios multos
occidit et ipē ut lapidis capite cō
fractus iterit. **P**aul dñi sacerdo
tes occidit et ipē occisus cū oibz
suis fuit. **A**bsalon fratre occidit
et ipē tribus lanceis i corde per
foratus occubuit. **I**nnumera sunt
sunt i scripturis exempla sed ad hys
torias viciamus. **A**liero homicidia
iterit a claudio qui eū i filium
adoptauit cuius necis et si nō auctor
fuit tū cōscius extitit. **M**am et
britanici ipius claudij filij quem
et frēm habuit adoptiuū solum qz
melior em eo vocem habebat obitus
patronoz bñ faciorū quibus ad fasti
gū ipiale puenit ipm veneno ap
perit. **M**are qz pro vniū opibus
malis suis arguebat veneno illi
dato occidit. **S**ex auaritia amaram
suam p̄m frat̄ ei qz diuinas mox
inuasit. **D**ozes suas om̄s quas
habuit turpit̄ mori fecit. **N**ulli
etati nulli serui non ex sanguinē
a morte peperit. **N**am et senecam
m̄gr̄m suū virum om̄i reuerē
tia dignū elige mozem fecit nec
mutari fr̄ibus potuit neqz domo.
Extraneos occidit innumeros.
Nam dū tpe suo stella dicta co
meta apparere cepisset auarus
ex hoc nimij fr̄is eo qz sumis
potestatis miner̄ exiduum
dum a quodam astrologo didicisset
solum reges huiusmodi ostento cede
viorū illustrū expr̄iare et a se
caput aliorū depelle om̄s nobiles
cepit occidere. **D**z nūqz tanta ex

ridia remanserunt apud homines i pu
 nita no inq. Nam i finem omni
 auxilio destitutus a senatu prepti
 fut vt nudus suspendetur i furtis
 qz ipe anq ad eum peruenierunt
 omnes ipius fuste dentibus ex
 arito se per ventrem mediu pfora
 uit siqz miserrime terminu vite de
 dit. Omnia pessimus iste nero se no
mutasset ab eo quod cepit Na frus
ipator dum quida esset ad mortem
per iudices adiudicatus et sibi fuisse
allata sma vt subscriberet more
regum ille prulit verbum narratio
ne dignu Mallem iqi iras ignorare
si me i morte hoim oportet subscri
bere Quod si postea obseruasset
et iperui conseruasset et vira Cyg
nobilis rex psaru qz mltoru sang
unem fudit tandem i manu femi
ne cecidit qz ei caput amputari fecit
et pasum i vtre sanguinis mergi
prepit ei qz sic ait Danate sanguine
quem sustulit Alexander ille magnus
sunt eius narrat hystoria vicesies qui
ques centena milia hoim interfecit
et ipe postmodum a puo venatus suo
ru secleru penam soluit Cesar aq
omnes impatores da sunt cesaree
qz manus a sanguine hoim no amouit
ipe pueroz stulis torus pforatus or
cubuit Et vt de specialibus taceam
qz nimis longum eet hic pone oms
quasi romanoru reges et prinpes si
cut ex iporum hystoris patet vt se
ipos ipe perimerunt vel ab alijs or
cisi sunt. Har quoqz pena puniti sut
qz manus a sanguine inortu non
excuebant Nam et tres legim fuis
se herodes paruo crudeliter quoru
pmus i fantulos redi iussit. Alter Ja

hanem baptistam. qz iacobu frem
iohanis apli interfecit mors dura et
fortis eorum trium crudelitatebus
finem dedit sicut i scholastice hystoria
inuenire et legere poterit qz valuerit
Horas romanu tuadens iperui rex
mauriciu ipatorem se crexit et ipm
mauriciu cum vxore et filijs omni
bus iremit nec vniq manu ab iuo
re cu sanguine tpaunt qz du contra
eum erarius venit populus eum
cepit et flamis igneis contremant
Agarius auarus rex dum aliqu cu
exenti venisset i missyam et mltos
homines occidisset et sancti alexandre
irendissent etiam eiusq sepulchrum
auru argentoqz contentum penitus
spoliasset ac corpus martiris iunys
mltis affecisset iustus dno iulium
hor remanere no prulit sz mox bar
baris mores pestilentias varias in
tulit mltosq ex eis occidit et septem
filios regis passione ingnariu
mortem dedit deniq ipm rego occidit
Rex rhodrius rex gothoru fut q
pene totam ytaliam dissipauit Doe
cu viru clarissimu omni gene sciaru
decoratu et ymaru consules roma
noru occidit ac iohannem papam i
torreie mori fecit inumeros hoies
nlla existente rationabili causa tru
cidauit qz i eum mox post iteritum
pape vltio est ferita diuina ita vt
mortu sub rante farnozibus sine
daret Hunc quidam scus heremita
die media iter iohannem papam et sy
machu disinctu et disculnatu ma
nibus a tergo ligat sicut gregius
dictu dicit coram se vidit ac p eos
i feruentissima ollam i vulcano mi
seru fuisse demersum Veru de mor
te eius aliter sentit vulgus. hic et.

Ex^m

Ex^m

Ex^m

tū esset impiissimus mortibus hoīm
 pascebat. **D**um igitur verone quāq; de
 geret et insidiaret custodib; civitatis
 omēq; ex eis occideret quos dormie
 noctibus iueisset. accidit vt quada
 noīe carolus quada nocte murū rufū
 daret et rex theodorus ī habitu puato
 more solito aducēret. **C**ūq; carolu
 vorasset et ille nō respondiſſet dixit
 ei rex morieris cariole qz te iuēni dor
 mientem. **C**ui ille ait. Non dormieba
 ſz potius cogitaba. **E**t rex. Quid co
 gitabas. **C**ui ille dixit. Cogitau qz p
 ra tot hēt penas alias quot nigras.
Et rex ait. Si hoc nō iuentū fuerit
 verū vtiq; morieris. **E**st qd q̄siti et
 iuentū ē esse verū. **I**tem alia vice cario
 lū non respondente sibi iuēniens
 reputans qd dormiret morieis iquit
 qz nūc vere dormis. **E**t ille dixit.
Non dormio rex ſz cogito. **C**ui ille dixit
Dixi mihi quid cogites. **E**t dixit. Cogi
 tabam qz vulpes tot habet nodos in
 cauda quot habet ī dorso. **I**taq; inq̄
 ſitū est et reptum est esse verū. **I**tem
 30 carolus voratus a rege tū respō
 ſum nō daret et occidi ab illo iuſſus
 fuisset se nō dormire ſz magna se co
 gitare aſſeruit. **C**ui rex ait. Quid co
 gitabas ediffere. **C**arolus ait. Ego
 cogitabam et vere qz tu es homo
 dyaboli et qd dyabolus dñs tuus te ho
 die vniū ab hoīb; aſportabit. **E**t ſi
 nō fuerit hoc verū continuo mori volo.
Rex qd hñc auditis abreſſit et illius
 diei indunas ad moriendum illi con
 ceſſit. **I**taq; die illa tū ī balneo se la
 uaret causa occurrente turbatus cla
 mare cepit. **V**eni dyabole veni aſpor
 ta me. **I**taq; teterimus quidam
 homo equo quoda nigerrimo aduectus
 qui per os simul et per nares fares
 igneas emittebat. **D**ui regi clamān

ſic ait. **E**cce aſſum qz vorasti me.
Aſcende qd post me et aſportabo te.
Qui furia plenus itaq; ebrius et
 recatus ſic de balneo ſic nudus exi
 it equū tū illo ſponte aſcendit et
 ab illo aſportatus nō vltra cōparuit
 ille p̄ctuo ſociatus incendio quib;
 ſeruerat hoīes occidendo. **I**ta quid
 per antiqua diſcurimus. **M**am eti
 t̄pibus nris fuit ī romandula do
 mus qdam nobiliū qd dicebantur
 comites de gattaya qd cum
 ſanguinem ſeruent humanū ml
 toſq; hoīm occidissent ſic ipi omē
 gladijs aduſantium pierunt vt
 nullus oīno ex eis remāſit. **Q**u
 diū non tranſiit ad infernū ita vt
 verificatū ſit ī eis illud dominū
Omnēs enī qui gladiū ceperint
 gladio pibunt. **M**am et homo qui
 dam nris t̄pibus p̄ſis fuit qui
 humanū ſanguinem ſeruens omē
 decapitabat et accepto p̄no iume
 bat eos qui cōdemnabant ad mor
 tem. **C**ūq; diuina ſanciente iuſticia
 de quadam ciuitate trāſſet p̄ci
 vndiq; congregat irruentes ī eū
 tam diu ſunt lapidibus īſequit nō
 ferente ei auxilium donec iuſtibus
 lapidum conſectus ſp̄m exalaret.
Hec aut diuina iudicia conſiderāte
 theodoſius impator qui maioris theo
 doſij ex p̄re archadio nepos fuit ado
 pus fuit vt ī pietatū offiis omē
 dñm excedet ſardores. **I**p̄e nempe
 nullum hominem occidebat. **E**t ſi ali
 qñ mortis ſm̄am ī quēq; iuſticia exi
 gente ferebat aūq; ducētur ad pe
 nā ſententiā reuocabat. **I**ta aliqñ re
 q̄ſitus quac hoc faceret dixit. **N**eu
 me qz non eſt magis occide hoīes
 tū leones hōc poſſint et ſerpentes
 ſz magnū vtiq; eſſet ſi quis eos ad

vitam dicit **U**num dicebat ego
possem mortuos reuocare absit qd ve
lum viuentes occide **Considerabat ei**
scripsi e Non occides Et dicitur est
petro a ihesu saluatore Coniure gla
diu in vaginam **Quod quqz**
iustu est occidere hominem pro pecc

Capitulum tricesimu tritum

Sed diligenter hic attende q
pro loco et tpe sunt puniendi
homines morte culpa hor exigere du
mo fiat no ex crudelitate sz amore
iusticie mouete ad rseruatioz reipub
ad eo cui auctoritas est commissa Nam
hominu occide no est malum per se
licet sit malu i gene **Quae constat**
illud ex circumsantia bn fieri posse Na
si hm se malum eet deus occide ho
minem nuqz posset ut est ho sanctus
sz deus i hominem finam mortis tulit
dicens Quatuorqz hora comedis de
ligno morte morieis Angelus ml
ros occidit et homo sris similiter

Tri subsriptis patebit exemplis Ergo

constat apte hm se no esse malum
occidere hominem **Dicitur ei illud**
malum scdm se quod etum e nulla de
causa bn fieri posse sicut e pximu
odire deo no obedire et ydolis imolac

Iti rominis est ordinatio seu istitu
tio oim racionabilu animoz non
solum xpianoru iudeoz heretoz sed
et oim paganoz sub quozuz climare
mundi degeneru qd pna et mala pu
nenda sunt ita pena Unde nulla e
oim gens ta barbarata q certis penis
no pumat malefra ipa suggerentur
natura q semper e rra no curua
semperqz punit mala et castigat ma
los Ergo et iustu est amplius puniri
mala maora et maxime q sut maxi
ma mala Ergo quoda sunt mari

ma mala vt heresis seu ydolara et
mors sit maxima pena morte sut talia
mala punienda **Unde apius ad rones**
Dependia pmi morte Si iuste occidit
qui aliu iuste occidit i corpore qitoma
gis qui aliu i aia sue i mente occidit
Iuxta go mensuram pmi debet ee et
plagaru modus **Et si verci testa**
ntro no credis audi quid dicantur i
apocalipsi **Quatum se glouificauit**
et i delinqs fuit tm date illi tormtu
et luctu Item nullus e hereticus quin
sicut gloriam etiam ponit sic et pe
na ponat etiam **Deo pena etna sal**
tem duracione tpaletm excedit i infi
nitum go si pro pecc p iuste infligi
pena q est maior mlto fortius q est
miore et si mors etna mlto fortius
illa mors q est qd monitanea Item
comune bonu puato e pferendum
sicut ois rra ratio dicit qz bonum
quod vniu salus est et quod pluribz
pdest constat ee melius et pmo el
gendum sz vita cuilibz hois singu
laris e bonu puatum fides aut est
bonu vniuersale oim go hereticu q sunt
fidei iunni et eam nitur euertere
meito sunt occidendi **Et si no puni**
rentur mali fures raptorez homi
de et reteri respublica depiret nemo
tutus per viam incedet nemo secur9
dormiret vbiqz fortior debiliozem
i via tuaderet spoliaret occidet Ergo
si no possumus sine punicione malo
ru her mala declinare meito sunt
mali capiendi carceibus mancipandi
verbeibus arrendi et si culpa exigit
occidendi **Nuqz no natura ista docet**

Merita si membru aliquod e lesu
aut putrefm ita vt totu corpus inde
fit infrendu n pndatur none dete
rius est vt solum illud mebru pon9

truncetur q̄ totū corpus corripat
 et inficiatur. Nūquid nō putridus dēs
 et infectus abiatur ut alij nō corru-
 pātur. Nūq̄ non sanguis putridus
 vena scissa effundit̄ ut sanitas totū
 corporis conseruet̄. **Quis** n̄ stultus
 zizama nō sepat a frum̄to. **Quis**
 ouem scabiosam et gregis totius
 infectuam nō studet ab alijs se-
 pare. Nam et poma putrida i fructu
 sana n̄ ab eis fuerit separata. Nūq̄
 nō leprosi a sanis sunt excluden-
 di cū sint aliorū hoīm infectui. Ergo
 natura docet hereticos excludendos
 cū aliorū hoīm sint corruptum ver-
 bis opibus et exemplis. Dignū enī
 est male terre et sterilis vbi salices
 crescit et mlti pliantur cernuntur eo q̄
 semeti bonū i illa terra puctū cor-
 rumpatur n̄ salices postea vl̄ antea
 exstirpentur. Nūquid nō deus di-
 luvium induxit mundo et de terra om̄s
 homines exterminauit eo q̄ essent
 inuolunt p̄cis p̄ter illos pauculos q̄
 i archa seruauit. **Quis** i mari ru-
 bro omnes submersit egyptios n̄
 deus. **Quis** filios israel cōtra dnm̄
 murmurātes et tre optime detra-
 hentes i deserto occidit nec i t̄ra cui
 detrauerant vllum ex illis intrare
 p̄misit n̄ deus offensus ab eis. **Vn̄**
 et ap̄tus refert dicens. **Nec** murmu-
 ratis sicut quida corū murmurāue-
 runt et p̄ierunt ab exterminatōe. **Nec**
 aut fornicem̄ sunt quida eoz̄ forni-
 cari sunt et ceciderunt vna die xxm̄
 milia. **Quis** p̄cepit occidi ob vniu-
 ydolatrie omnes illos p̄plos chana-
 neos n̄ ille qui ioseph illos persequē-
 pluit super eos lapides pluresq̄ la-
 pidibus grandinis iterem̄. q̄ illi fer-
 ro occiderūt. **Quis** p̄mōgēra egypti

ti iussit occidi n̄ deus et q̄s illa occidit
 n̄ angelus. **Quis** p̄ter ip̄li mir-
 rurationem iussit multitudine tanta
 occidi ex filijs israel n̄ deus et quis
 eos occidit n̄ angelus domini quē
 dauid occidit carne vidit tergēte
 et reducere gladiū i vaginam as-
 pexit. **Simile** habet de beato gregorio
 cuius t̄pe homines sedendo iacendo
 eundo loquendo subito sp̄m̄ exala-
 bant nec plagas cessant donec ora-
 tione pontificis et merit̄is m̄ris ih̄e
 su sancte marie v̄gins super casti-
 tudinem quod ex hoc castum sancti angeli
 dicit̄ angelum m̄trone tergēte
 aspexit tūc plagam cessasse cogno-
 uit. **Quis** i castris assyrioz̄ t̄pe
 regis ezechie et ysaiē p̄phet̄. **Cl̄**
 xxv milia hominū interfecit nisi
 angelus ex dno mandato. **Quid**
 de abraham referam moyses et da-
 uid alijsq̄ regibus isrl̄ qui ex dno
 mandato eis assistentibus angelis
 bellauerunt occiderūt ceperūt vul-
 nerauerūt stragesq̄ rantes hospibz̄
 itulerunt. **Quid** aliud clamat oīs
 sacra hystoria veteris testam̄ti. **De**
 gasari ispano cernit̄ vl̄ tenent̄ q̄
 veteris nō recipiunt testam̄ti. **De**
 respondeant q̄ lex illa fuit quam
 iudei seruabant quibus et xp̄us di-
 cebat. **Nō** veni legem solue sed ad-
 plere. **Item** dicant quis fuit abra-
 ham quis dauid quoz̄ filius fuit
 xp̄us. **Liber** iquit ih̄u xp̄i filij dauid
 filij abraham. **Item** dicant q̄s ist̄
 moyses fuit q̄ de xp̄o antiquitus
 scripsit qui iudeoz̄ p̄ph̄a extitit de
 quo d̄ns iudeis dicit̄. **Si** credētis
 moysi credētis forsitā et m̄ de me
 enī ille scripsit. **Et** iterū. **Ego** non
 sum vos accusaturus apud p̄trem

est qui vos accuset moyses in quo sperans Ergo si non sunt alii nisi quos iam superposui tu illi multos occiderunt reparat malos occide bonum et iustum esse si ab eo fiat qui accepit ad hoc auctoritatem et posse Ita apulus ad romanos loquens de quibusdam proceribus dicit Quia tua agunt digni sumere et non solum qui faciunt sed et qui consentiunt facientibus Et de seipso dicit apulus Si fecerit aliquid dignum morte non recuso mori Et filius latro qui audire ex sua confessione peremerit hodie mecum eis in paradiso dicebat Nos quidem digna facinus recipimus hic autem nihil mali fecit Ex quibus omnibus manifeste arguitur quod quedam peccata cum sint morte digna morte puniuntur Si dicas quia verum est sed non est homini infligenda pena tibi contradicit apulus ad romanos Omnes inquit peccata a deo est quare qui potestatem resistit dei ordinationi resistit Et quibusdam interpositis ait Vis non timere peccata tene fac si autem male feceris time non est sine causa gladium portat Ergo constat quia deo est omnis terrena peccata scilicet quod non frustra gladium portat Ad potestatem hanc spectat gladium dicit et gladium iustitiae efficere quod aliquid illum sine causa portaret et frustra Breviter dicit ista non intendens ex opposito disputare hic sed magis per exempla probare quod dico Itaque per exemplum ampe hic in mattheo ubi ponitur parabola regis qui nuptias filio suo fecit Itaque misit nuncios invitatis dicit ut venirent ad nuptias in parat Qui servos eius contumeliose occiderunt Accipit autem cum audisset

turbatus est et centibus suis missis et hominibus perdidit et civitatem eorum succendit Est etiam mattheo parabola alia de prefamilias quod vineam suam locavit agricolis et cum tempus fructuum appropinquasset misit servos suos ad agricolas ut reciperet fructus eius quos agricolae apprehensos alios tenderunt et alios occiderunt Ultimo cum misisset filium suum dicitur vererunt filium meum illi cum apprehenderent et ex vineam cum eicientes occiderunt eum Quid ergo dominus a iudeis cum dominus vineam venerit quod faceret agricolis illis Qui dixerunt illi contra seipos ferentes sententiam malos male proderit et vineam suam locabit agricolis aliis qui reddunt ei fructum in tempore suo Quid est vinea nisi sancta ecclesia a christo data christiana populo excolenda Et qui sunt servos et filii occisores nisi heretici falsi docentes christum in cordibus fidelium occidentes Ergo tales sunt merito capiendi expoliandi et occidendi Quia enim apulus petrus ananiam occidit et saphiram quod mentiri sunt de pecunia quantum magis illi sunt occidendi qui mentuntur in christi doctrina quod est anime medicina et vita Quia comburendi sunt qui falsificant aliquid de moneta qua possunt tantum ornari corpora quantum magis illi sunt igni dandi qui falsatores sunt fidei qua vivit anima Unde tempore theodoricus regis cum secum haberet quendam dyaconum orthodoxum ipsum maxime diligebat quibus non esset catholicis sed potius arianis Cumque dyaconus regi placere volens vera fide relicta fieret

Exm 1

Ex^m

m

Ex^m

arrianus rex iussit eum occidi d^{ns}
Ideo non seruasti fidem probabile est
 quod nec seruares mirabiliter et quidam
 episcopus arrianus nomine olympius qui
 dum in quodam balneo lauaretur
 ausus est blasphemare trinitatem sta-
 tiq; diuus angelus affuit et tribus
 igneis iaculis episcopo lantrauit moxq;
 sub monito consumpsit. Igitur certum est
 hinc exemplum quod mali maximeque he-
 tici atterendi sunt diuisis penis ut
 et si ipsi voluerint resiliant ac re-
 sipiscant et si noluerint alios non
 corrumpant. **N**on est quod est armis
 respublica defendenda est dum ne-
 cesse est pro patria. **N**am et quidam
 fuerat papa gregorius appellatus
 qui dum omnes possessiones ecclesie
 sue trasq; a precibus occupatas
 inuenisset et nichil ad ecclesiam puenire
 repperisset. **I**mo omnes occupatores
 admonuit ut redderent aliena. **P**ro
 eos anathematis mitione percussit
No quod hoc contempserunt manu
 armata apposuit sicq; omnia oppida
 sancti petri et p^ora longo tempore
 iam amissa de manu violentorum
 eripuit. **T**unc roni non cum papa
 sed pessimum homicidam vocabant
Traque dum deuenisset ad mortem
 detulerunt cardinales eum non esse
 dignum in ecclesia sepeliri quod tantis morti-
 bus hominum sacerdotale fedasset offi-
 cium. **T**unc ille volente deo spiritu
 resumpto longum sermonem cardina-
 libus fecit eosq; stultet contrase co-
 gitasse redarguit et se per scriptu-
 ram bene fecisse patenti ostendit. **N**unc
 g^o ait cum mortuus fuero feretrum
 meum ante fores ecclesie ponite ianuasq;
 ecclesie seruis et verbis obfirmate

et si voluntate porte seu fores fuerint
 aperte corpus seu feretrum inus in-
 ferre. si autem permanserint clausa de cor-
 pore quicquid volens efficit. **I**taque co-
 mortuo factum est sicut dixit et ecce
 subito tam validus ventus aduenit
 quod non solum obfirmatis aperuit sed
 eas cum magno fragore usq; ad
 parietem ecclesie deportauit. **H**ic igitur
 patet quod ad subsidium priorum
 nunc claudenda nunc aperienda est por-
 ta tactis. **Q**uod custodien-
 da sunt festa **scilicet** **xxxiii**.
Item claudenda est porta tar-
 tus ne in opus illicitum exeat
 ab opere seculi in festis propriis non
 cessando. **N**am et dominus qui in
 signum generalis domum decimas et
 primitias sibi dari voluit. **S**ic et
 voluit aliquid temporis ad suum honorem
 expendi quare concedens sex dies
 ad opera septimum diem voluit sibi con-
 seruari precipiens sub pena mortis die
 hunc ab omnibus custodiri ab omni
 tempore seculi cessando. **V**nde ille qui
 ligna colligebat in sabbato iussus
 est lapidari. **N**am et fauencis in ec-
 clesia sancti petri merendi in fru-
 menti quod falsum. **C**oiter appellam⁹
 dicebatur esse suspensum quod dum
 in sabbato eiusdem apostoli cum come-
 teret quidam rusticus sic eius manu se
 conuenit ut nulla ratione posset
 auelli donec ad ecclesiam venisset apli
 et quid fecisset coram omnibus pub-
 licaret ac falsam aplo cum voto tali
 offerret quod nunquam in eius festo sile pe-
 traret. **Q**uidam alius homo fuit
 qui in festo venerabilis magdalene
 bones conuenit ad curru reuerentia
 non exhibens festo. **C**umq; ad quendam
 fluiu puenisset fluiu curru et

bernardi q̄ cum ad eum semel i ha
bitu pomposo venisset noluit exire
videre eam ^{dicere} ee rethe dyabol. Ad
dum illa audiret flere amantissime
cepit sicq; nuntio dixit Si despiat
frater meus mea carne no despi
ciat seruis dei anima meam Veniat
et p̄cipiat quicq; velit q; parata sum
facere quicq; ille p̄cipit Tunc ille
hys auditis mox ad eam exiit et
deponere hitum aias fallente ad
monuit sicq; p̄ferte edoctam ad
p̄ia cum salute remisit Que de
cetero vixit no sicut femina marita
ta s; sicut monacha i moisterio collo
cata. Mater hec oia augustinus
dicit q; ab illis scorum martiru in
veritate festiva gaudia celebrantur qui
iporum martiru exempla sequuntur
Argo a contrario sensu nullo modo
custodit facta festa quet si dimit
tunt exteriora opa carnis in sequu
tur concupias et desidia mundana
Dunt ei non pauci qui instructu dya
boli i die alicui festi no vacant
orom s; carnis libidim Et q; per to
ta septimana ab vxoribus se subdu
cunt i diebus sollempnibus et ieu
moru ad eas accedunt Et du per
tota septimana ab ope manuu
vacant i diutis festiuisq; diebus
iueniunt ad quod manus exten
dant Quod cohibendus
est tactus ne ipudica coningat
Capitulum tricesimu quintum
Iteru coherenda e porta tar
tus ne manus ad tactus
ipudice se extendant Na tactus sor
didus et aiam fedat et corpus
Nūquid lutum tangit sine sorde. Nū
quid no p̄e manus inhat se ran

genis. Nūquid no plumbum
maibus tactum manuu est demg
tium. Mollities ei plumbi signifi
cat mollitiem muliebrem circa qua
videt mirabile quiddam accidere
si quis velit diligenter attendere
Nam constat certissime q; si du
rum obicit molli vl solidum fra
gile sicut si vitru obicit ferro vl
lapidibus molle frangitur a duro
et fragile rumpit a solido et no
erouerso Unde et sagitta si obicit
get ligneo scuto penetrat illud et
no penetrat ab illo Videt et
q; plumbum domat a ferro Vide
go magnu mirabile q; adamas q;
nullo igne vl ferro domat iter mol
liam plumbi si debet colloctur p
cussus malleo rumpit Variformi
viri fortissimi q; nulla tribulatione
vl ictibus supant mulieris mollitie
sic franguntur vt quidq; i eis est
solidum i mollitiem conuertat
Unde bernardus Femina res fra
gilibres lubricares puicilo. Cor
rapit et tollit et ferrea pectora
mollit Tactus mulieris e igneus
et io ferri siue cordis ferrei e lique
factuus Na et frus leo papa du
i quadā crā plm coicaret qdam
femina dum eius manu ofulan
dam accepit eum mox magna li
bidinis flama peruasit totusq; huc
flama ardens ad altare se vertit
Cuq; missam soluro celerius exple
uisset foras iuit et quedā suum
secretariu aduocans manu q; eū
scandalizauerat p̄sidi a brachio s;
bi fecit Cumq; populu adu'sus eū
fieret eo q; no celebraret ille ad ma

palures e claudenda e porta interioris
 affectus. qua sola non clausa aliaru
 oim e frustra clausura et sola hac
 bn vertibus obfirmata salua sunt
 oia q intra castellum hoc regiu sur
 iclusa. Hec aut interior porta iuxta boe
ty nri sententiam quqz maxie est
 claudenda q romuiter ab oibus appe
 tuntur Nam constat q huamus affrs
 aut e respectu opulencie aut respectu
 potencie aut respectu honoificencie
 aut respectu fame et glorie. Dicit
go sic beatus Dis mortaliu cura qua
 q multiplicoru studioz exeret labor
 diuerso qude calle pedit sz ad vnu
 finem beatitudinis nititur pueire. i.
 ad sumu bonu quo qe adepto nil ad
 ultra qrit eo q nichil eo melius esse
 possit. Qui si qude sumu bonu met
 bus hoim naturalis est inserta cupi
 ditus sz ad falsa bona mltiplex error
 adducit. Nam sunt no nulli q crede
 tes sumu bonum ee nullo idige vt
 diuicie affluant laborare no cessant
Alj vero multu credentes bonu illud
 sumu quod est venerandoe dignissimu
 coqstis honoribus honorabiles suis
 ciuibus ee laborant. Dicit et tm q i po
 tentia sumu bonu esse constituunt. sz
 hy vl regnare volunt vl regnabue
 adhere festinant. Sunt et quartu qui
 famosum ee et gloriosum sumum
 bonu estimant et hy nome suu exte
 de elaborant. sz et quinto sut alj
 qui vtiqz valde mltu sumu bonu in
 leticia statuentes voluptatibus defluc
 sumu bonu putant. Et addit boecius
 Omne q quisqz p ceteris rebus petit
 et amat illud sumu bonu iudicat ee
Quae auari sumu bonu estimant
 i diuicie ee. supbi i dignitatibz et po
 tentiis. pomposi i fama pyn noibz
 et luxuriosi i carnis delicia.

A' aspectu
 lafime

De auaris q sumu bonu ponunt
 i diuicie. Ca m xxxvii
Oro q sunt quida q sumum
 bonum i diuicie esse putant
 et io omni cura qua possunt laborat
 diuicias congregare sicut patz ad se
 sum i hys omnibus qui intendunt
 meretricibus et rapine. Ped videt
 mus si vera vl fallax est eoru opi
 nio qui ponut i diuicie sumu bonu
 naturalit corrupit. Constat ei q ob
 tempales diuicie aut sur i pecuniis
 et metallis. a i agris aut vineis
 aut i vestimtis et lectis donibus
 et palatis aut i familijs sue ser
 uis. Ped si humane diuicie sur i de
 narijs vel metallis qro qd i eis ho
 placeat. Dicit vt puto q reddunt
 eum potetem honorabilem et splen
 dentem. Ped constat aperte q diu
 ric denarioz efficiunt homines clario
 res si donentur si i alijs transfun
 dantur q si seruis icludantur. sz
 sicut boecius dicit et est sensus ont
 auaritia facit hoies odiosos et lar
 gras facit clarios. Nec minus constat
 q no pt pecunia manere apud vnam
 dum transferretur ad alterum. Et
 tunc famosum facit homine et cla
 rum cum per vsu largiendi de sue
 possideri put ipse boecius dicit. Ergo
 melius est diuicias expende et mdi
 gentibus erogare q eas acqere
 vl reqrere. Nam diuicie expense des
 truunt omne pccm qz sicut q aqua
 extinguit ignem. sic elemosina ex
 tinguit pccm. Item diuicie erogate
 faciunt ab omnibus sordibus homi
 nem esse mudum. na dicit scriptura
 Date elemosina et ecce oia muda sur
 vobis. Item diuicie erogate faciunt
 ab omnibus sordibus homine esse

discipulum xpi. qz n quis renuiciaue
 rit omnibus q possidet no pt eius ee
 discipulus. Ergo a contrario sensu
 qui renuiciauerit omnibus ppt xpm
 transit i eius discipulatum. Item
 diuicie erogate i paupes faciunt ho
 minem ee pfectum. Unde dñs diuici
 dit. Di vis pfectus ee vade et de
 de omnia et da paupibus. Item diuicie
 paupibus erogate regnu arripunt
 eternum. Nam constat q paupu est
 regnu celoru. Un marci 10 Deat
 paupes spu qm iporu est regnum
 celoru. Ergo nulli n paupi reddit
 ol cu a paupibus fuerit venditu. Ergo
 ipossibile omnino e diuites sumu id
 acipe regnu n per eos a paupibus
 fuerit compati. Et hoc voluit dñs
 dit qñ illi diuici dicit. Vende oia et
 da paupibus et ille ab eo tristis abyt
 eo q nimu diues esset qm mox sbiuit
Parulus e camelum per forame acus
 transire q diuicem intrare i regnu celoz
 sz camelu per foramen acus trnsire
 est ipossibile go eoz est ipossibile diu
 tem i celu ascende si illud negligat h
 diuicis compate. Et hoc dicebat
dñs fante fa vobis amicos de maño
nañgurans et rñ defecitne recpiat
vos i etna tabernacula. Ecce quanta
 bona faciunt diuicie erogate. Sed
erotra faciunt mltia mala retente a
mate et custodite. Nam induit ho
 mine i peccatu uera smam sapient
Di fueris diues no eris imunis ab
omni pecc Item diuicie seruare dat
 homini scdm scdm alcu statu et per
 sequens disponit ad casum qz omis
 casus e ab alio i ymu et ratiõ gra
 uoz qnto status alioz. Et ppa di
rebat apostolus. Diripe diuicibus hui9
seculi no alium sapere neqz sperare

i ineto diuiciarũ Item diuicie rõserua
 te faciunt hoicm dyaboli seruu et in
 ducit i dyaboli laqueu. Un aplus
dicit. Qui volunt diuites fieri indit
i temptacione et i laqueu dyaboli et
i desidia mltis et notuis. Et dicit
 notabilis qui volunt diuites fieri qz
 diuicie rõseruare ducit i omne malu
 vsqz ad mortis pñilum et plimomer
 gunt homine in infernu. Dicit na9
apltus qz diuicie mergunt hoicm in
infernũ et pñionem. Et dñs i lura
 dicit. Mortuus est diues et sepultus
i inferno. Et her oia mala dicebat
pheta. Diuicie si affluant nolite ea
apone. v nolite eas amare. Itaqz
 licet concludẽ ex pñissis q diuicie
 tant solũ sunt pñose vides et bone
 no cum habentur sz rñ alijs expen
 duntur. sicut i tractatu de elemosinis
ifra multa ponitur ex 4. Di homines
tanta expendit ppt seculũ miserũ
cto valde perituru quãta deberent
ad regnum optinendu supnu pñitu
um duraturu. Di tanta ioculatoib9
donat vt placeant mudo quãta de
beret dare paupibus vt placerent
yo. Nam et alexander magnus vt
 apparẽt homibus gloriosus omis diu
 cias i alios diffundeat. Unde cum
 quidã semel ab eo donũ aliquod pos
 tulasset ille obrulit ciuitate i donũ
 Cũ qz ille dicit no sibi cõuenire do
 nu tam amplũ mobilis rex respondit
 Non attendo quid te deceat am
 perẽ sz quid deceat me tibi dare.
 Nam et nero licet pessim9 hoim
 fuerit tñ nullũ aliu esse credebat
 diuiciarũ fructu n eas diriuare i
 alios. Quare et homines pñose ser
 didos appellabat et eos viripabat.
 Hayus eoz ipator vt pessimus fuit
 et tñ oim pñigorũ opa supant. Na
 renas amplissimas ipse iucit. ubi

Exm

Exm

Exm

erat innumera gna fertuloru. In
 preciosissimas margaritas liquifactas
 ore sorbebat. In ipis et rominis
 suis panes ex auro uibeat in men
 sis apponi et dicebat aut frugi ee
 hominem oportet aut cesare. Nam
 et nūmorū maximā sumā de alt
 tudine turris iulie per per aliquē dies
 sparsit in plebem. Ergo si tāta pos
 sunt homines pessimi et diuicias
 sic cōtempne ppter mūdū quid eēt
 fidelibus faciendū ad regnū merca
 dū etnū. Vñ ex hys q iam dca sur
patet q diuicie sunt opes iopes et
structe qz n cōmūte et i partes di
uise ad plures trāsire pnt s; rū ad
alios ueniunt paupes nōio faciūt
quos reliquūt. Unde exclamat boetius
libro secūdo de cōsolatione psa quira
Quinq angustias iopesq; diuicias
quas nec totas pluribus habere
lret et quēlibet sine reteroz pauper
tate nō ueniunt. 1° si humane di
uicie habentur i gemis et lapidibus
preciosis quid tibi plaret i eis ut eas
meio admireris. Nam si pulchre s;
splendentes et fulgide quid ad te nā
splendor ille non est hominū s; gēma
rum. dolo est ut attendas qz si sol
intellectū habet nec lune nec martis
nec ullius alieus fideus pulchritu
dinem miraretur cum eius pulchritu
dine oīs syderū pulchritudo absor
beat. Sed pulchritudo hoīs et mari
me iteioris omniē pulchritudinem
corporū quorūcūq; magis excedit q
alia excedat sydera fulgor solis.
Ergo nō est aliquid q admireris i
gēnis. Unde boetius ubi s^o de hor
ita dicit. Gēnas hoīs admirari ego
valde admiroz. Quid eī est aīa ra
rens motu quod aīate rationaliq;

creature seu nature pulchrū iure
 uideatur ee. Nam et si a pulchritu
 dine conditoris pulchritudinis qd
 trahunt infra tñ humanā excellen
 tiam sunt locute quare admirandē
 hoīm sunt i dignē. 1° si mūdane di
uicie habeantur i agris pratis et ui
neis. quid i hys omnibus admirandē
ut i eis quid diligis. Reuera pulchri
et redolentes sunt flores uernales
i agris pratis et uineis. nā uinea
rū valde delectat olfactū odor s;
ista tua non sunt bona. Nūq; de bo
no odore alterius potes ppe super
bire et nō potius humilis esse. Cum
illa de se p durant flores frondes
et fructus illa de se pferant spūa
metū odoris tu uero ex oīs pte vn / p
guēta fetoris. Illa de se generant
fructus suauissimos tu uero len
des pediculos et lumbucos. Ergo
dum i istis tu consideras q tu in
te hēe non potes nō gloriam. Dum
tibi est s; dolendum. Nūq; tu scit
illa ut boetius de cōsolatione libro
1° psa quira dicit floribus uerna
libus distinguēris ut tua i estiuos
fructus itume sit uertas. habes
go i hys unde possis humilis esse s;
nō unde debeas superbi. 2° quanto
si humane diuicie sunt i altis pala
tijs ut i vestibus preciosis nō habes
vn gloriā possis s; unde timeas
et tristēs. Nūquid nō dolor cau
satur ex amore. Ergo qd mitius
amat tū dolore amittit. Et nō
ne quod eleuat i altum pparatur
ad casum. Nūq; nō i terremor
bus factis temporibus nostris puiat
alta palatia ubi nō exiunt do
mus planas. Ferunt est ut plurimū
tonitrua altos montes uentus

est ipse fortius in arborem alio die
 Nos est hinc temporibus videmus ad
 sensum ob differentiatione pau nuda
 nam sine in turantibus turres et
 palana corruisse ubi plane domu
 rale no turare intartis suis dnis
 remansere. Et de vestimine quid
opus est dicere quoru sicut et do
moru marcia nihil est. Nunq
 no ex lana sunt pecunia Ergo
 magis veneridari deberes cum
 aliter tu splende no possis n ab
 ombus accipias quo ornais. Nu
quid no es i hor peioris condicio
no q beura quibus pes et q dir
gs dum ab eis tua orna ornaitra
mendicis et accomodas Unde loqs
de hor beatus de consolacione libro
secundo psal quita homibus ita dicit
 Nunquid vobis nullum naturale in
 firmum est bonu vt i bonis extencis
 vna bona qrans. Et est reu versa
condicio vt dnu romis merito aial
no aliter sibi splende n i amate
supellectilis possessione videat exor
nati Nam et ammat qdam bruta
suis cotenta sunt pellibus vos aut
deo consiles mente a rebus infimis
vobis ornaitra captans nec itelligit
quaram froni vno facitis iuriam
tu ille vos rebus omibus terrens p
fererit vos aut dignitatem vram
infra vilissima queqz submitatis
 Vere go hic patet vester error qui
 ornari vos posse ornaitris alienis
 creditis aliud fieri q sitis neqris
 sz si quid ex tibi appositis luceat ipa
 siquidem apposita laudant qd ar
 desimtis aut ornaitris tecti est
 i sua nichilominus fedicax pduat
 det oia boeaus vbi supra Deiuto
si mudane diuitie sunt i sermesant

illi boni sunt sue pbi qua aut ra
 none pbitas aliena mirabit opib9
 sue opibus Ergo liquida colligit
 ex omnibus supradie nihil eoru
ad homines ptine q suas diuas
esse dicunt. Quo dicit tua q a
te sic sunt diuisa Unde boeaus vbi
sup loques auaro sic ait Quid
tambus gaudys vaperis quid exte
na bona pro tuis amplexaris.
 Nunquid fortuna ea faciet esse
 tua q a te natura reu fecit esse
 aliena Et ad ista i ysona dei loqs
idem boeaus de consolacione libro 2o
psa 2a ait Quid tu o homo me
cotidiana reu ee dicit qrehs qua
tibi iuriam q tua tibi detrayim9
bona Quocunqz vis iudice de opu
meru possessione cotende Et tu9
q mortu sum hoim ppru horum
dim aliqd esse monstraucis ego tua
olim fuisse que repens cotendam
 Rone tu te de matris vtro nata
 pduxit nidu te reb9 oibus iopemz
 suscepi meis opibus foui et indul
 gentius educaui ego qre no nutri
 nut retrahere manu licet Di ex gra
bonis vsus es alienis no habes
ius quoqz aris tanq aliqd tu per
dideris. Quid igitur igemsis.
nulla tibi a me fra est iuria Nu
quid qui alteri aliquid comodat tpe
quo illo indigeat illi facit iuria
si quod suu est reperat. Spes ei
omnes filii et honores bona sur
mei iuris qre mecu venut meqz
recedente recedunt Audacter dic
possum qz si tua fuissent q te am
sisse coquereris nullomo ea per
didisses. An ego solus phibeoz exer
te quod mecu est Nunquid celo no
licet nut diem inducere nut tene
brasas noctes efficere. Nunquid

no agru vl aruu licet nuc floibus
 vultum tve ac frugibus exornae
 nuc nubus et pruuis eosdem co
 fundere. Quid no licet mari
nunt fluctibus erige nuc eos di
rige nuc eos deicere nuc naues
ad portus deduce nuc eas i pro
fundu demerge. hec mea vis est
hunc totum ludum ludo cu tota
mundi volubilitate volo. et nuc
sumis yma nuc yma i fumo re
duco. Ergo si tibi placet diuitias
acquire diuis vt. sz hoc pacto
et lege vt cu eas alteri volo dae
no tibi iura putes inferri sz pro
mutuo gras michi redde. her beer
paucis valde vbis mutuis vbi o

E

Itaqz manifeste concludit q mu
dane diuitie non sunt nre sed
nobis p tpe mutuate. Et io paner
ferendu si no fuerint nobis date
vl si fuerint per mutuatns voluta
tem subtrahit. Unde plus quida
fuit qui cu ei ignis omnia abstulit
et ille canendo ignem effuger
at quida eu argueret q raiq stul
tus caneret qui omnia pdidisset. ille
libera voce dixit. Nichil ego pdidi
meu o amice qz oia bona mea metu
sunt metu vadunt me no deliquit
sz illa q non erunt mea sine me
perire poterunt. Quod di
uitie sunt humanoru cordiu afflic
tue. Capitulu xxxviii

Exm

F

Sunt igitur contempnende
 diuitie qz cordis sunt af
 fluctue qz securitatis sunt ablatue
 qz indigencie causatiue et est vt
infra dicitur non sunt satiatiue
sed ad habendu amplius itensue
Idco q diuitie habite sunt cordis

afflictue qz vt bernardus dicit q
 labore acquirunt cu timore posside
 et cum dolore perdunt. Quis
ei expme digne possit cu quato la
bore qritur du mudu matoes om
ne terra prurunt alpu iuga ni
ubus coopta ptranscunt equoru
pedibus petras scandunt. maris
ventibus et fluctibus se supponit
donec cu piculis mlis psonaru et
retu ad mundanas popratas arre
dant. Non oportet pone hic ce
qz sunt innumera a nobis omni
die conspcta. Vn boetiu libro 2o
de consolatione ysa quarta titas
hanc materiam dicit. Quis ita
composite felicitans iter hoies eris
vt vt non ex aliq parte cu sui sta
tus qualitate vixerit. Inira inq
res e humanoru conditio bonoz eo
q nuq vl alicui tota pueiat. Vel
q ppetua no subsistat vl i vno sta
tu perduret. Quid ei vbiq ad
clamant tragedie quid ve lamentu
tur aliud et plorat n subitns ictus
humane et mundane fortune fel
ria mundi regna vertens et du
onu i aliu erigit alteru pete yma
rogit. Exm hic pone de roma for
tune i qua pingitur vnus ab ymis
ad suma redire alius a sumis ad
yma descende. Omne dicit hic
sum. Infirmus arce pmoz rur
sus ad astra vehoz. Secud vo
hunc alium versum dicit. Gloriaz
elatus descendo mort firatus.
Unde dicitur fortuna duo dolu
vim hre quoz vnu est bonu. alit
ru vco malum quibus se genus
potat humanu. Vn dicit i psalmo
hunc humiliat et hunc exalnat qz

calix in manus dñi vini meri plenus
 mixto et inclinauit ex hoc in hoc
¶ aut fortuna nūq̄ alicui tota
 p̄ueniat suppositis exemplis boetius
libro 2o de consolatioe p̄sa quarta
p̄bat Est inquit tu pecunia vlt̄ensus
 habundat. s̄ sanguinis vitas cum
 plene gaudere non p̄mittit Est alio
 illius contrarius q̄ nobilitas generis
 clarum facit s̄ paupertas rei fami
 liaris includit & ita vt ignotus mal
 let esse q̄ notus Est alius vtr̄q̄
 p̄ditorū clarissimus qz et est peru
 nosus et generis fama clarus sed
 telebem vna deflet Est alius nup
 t̄is adornatus s̄ liberis orbat̄is a
 lieno censum nutrens hēdi Est aliq̄
 filius adornatus qui coz delictis
 audit̄is illacrimat Et concludit.
 Ergo inquit nemo facile cū sue for
 tūne condicione concordat. s̄ singu
 lis iest qd̄ exceptis ignorat et quod
 exptis exhorret Quid go i tanta
 varietate rerum hominibus facien
 dum Amedū sumū i talibus est
 non curare s̄ omia q̄ occurrūt tu
 patientia tollerare Unde boetius vbi
supra Omnis fors iquit beata ē
 equanimitate tolerantis Quis ei
 aut tam felix ē qui si dedit i panen
 tie manus statū suū nō oportet mūre
 Amariudimb̄us ei mlt̄is dulcedo res
 persa est felicitatis humane q̄ et si
 iorinda p̄ tempore videat semper
 tū nre est vt timeatur cū semper
 fluens diu tenēi nō possit Itaz ait
 misera ē b̄ntido mortalū q̄ nec ap̄
 habentes p̄ueno durat nec anxios to
 delectat Et addit Quid igit̄ o mor
 tales extra vos penne i rebus r̄ndus
 et vanis quod intra vos i ferrū est

et plantū ¶ Erroz vos inficit atq̄
 confundit Nam si tu cōpos fueris
 possidebis quod nec tū amittere n̄
 fortuna tibi possit auferre ¶ Ex hys
 patet igitur q̄ oīs fortuna bona
 est si fuerit patientia tolerata v̄mo
 melior est aduersa q̄ p̄spera ¶ Vn̄
boetius libro scdo de consolatioe
p̄sa octaua et vltima illius libri
de hoc ita dicit Ego plus oībus
 reor adusam q̄ p̄speram p̄desse
 fortunā. qz p̄spera sub specie fel
 citatis cum videt̄ blanda mentē
 s̄ aduersa est vera cū i stabilem se
 mitione testatur ¶ Illa semp fallit
 hec instruit illa sub spe bonorū
 vanoꝝ mente fruētium false ligat
 hec fraglem esse felicitatem demō
 strat ¶ Itaz illa semper fluens et
 ventosa est at sui status p̄batur ēē
 diminutua hec aut ē sobria et per
 omnia succincta et ipius adusitas
 ex̄tatio patientie est causatua ¶ Sic
 p̄bant multa p̄hoꝝ exempla i libro
de exemplis naturalibus exarata
¶ Item hec q̄ dicitur p̄spera a vbo bo
 no suis blandim̄s mentē trahit s̄
 adusa vt plurimū homines ad vca
 bona reducit ¶ Item p̄spera amroz
 vultus ignorat sed adusa q̄ sunt
 amin manifestat ¶ Unde om̄s fere
 ipatores et reges ab illis gladys
 sunt orsi qui in p̄speris eorū esse
 credebant amici ¶ Omni ei tpe di
 ligit qui amicus est et frater i ad
 uersitate p̄batur ¶ Et iterū Non
 cognoscitur i bonis amicus ¶ Unde
 et quidā poeta Tempore felix mlt̄
numeratur amici ¶ Quod si deficit
 nullus amicus erit ¶ Et alius iterū
dicit Dum zephyrus flabat mlt̄
 comitabar amicus. Nos os aq̄lo tur

No bñ

bine flante fugat. De de hac ma
mlia et pulchra qre i libro de exem
plis naturalibus. Ad diuitie
sunt incus sine timore. Capitulum xxxix
Item diuitie sunt securitatis
 ablatiue seu timoris inducti
 ue. Depe quide ubi eu qui dictus
 est diues necesse est time. ibi contigit
 pauperem frequent. rando transire
 Unde boetius libro 2o de consolatioe
psa quarta circa finem dicit. Qu quide
 qui nunc gladium ptimeas si die hq
 callem vacuus viator intrasset co
 ra latrone rancasset. Quis vniq
 pparata vl predo vacui viatorem
 inaudit. auaru ei homines qruunt
 Quot homines capiunt / membris
 mutilantur / verberibus atteruntur /
 ac gladijs occiduntur / qui no tange
 rentur. Unde et verbis vtr boetii
 libro 2o de consolacione psa quarta
 constat q beatitudo est sumu boni
 nature ratione degentis n min
 constat q sumu dia vl esse no va
 leat quod mo aliquo perdi pt qm
 illud scilicet est qd pdi no valeat.
 Ergo cum omis felicitas tpalis fa
 ciliter perdi possit certu est q bea
 tum fare quemq nequit. Nam
 qui tpalit felix est aut scit aut
 nescit hant suam felicitate mu
 bilem. Di nescit q nam fore pt bra
esse ignorantie. Di aut scit metuat
 necesse est ne amittat quod posse
 pdi non dubitat. qre cotinuo timor
 non sunt cum esse felices. Item
 quo dicit illum esse posse vtm qui
 se scit neno morituru. Quid em
 morte miserabilis ee pt qua vllis
 diuitie nemo effugare valet. imo
 q ppter diuitias concupitas ab alijs

sepe qis incurrit. Nam quidam
uideus fuisse narratur q in mu
auri hns et per quamdam silua
iredere hns q latronu iuribus
plena erat se regi inde transeun
studuit comendare. Et rex cum
suo pincerne tradidit deducendu
mandans ei vt per omne nem
duccret eum tutum. Cuqz eu per
siluam deducet cupiditate auri
illectus uideu i silua pstrauit s
diuino iudicio factu est q se ipsum
relare no potuit s sponte qd fe
rerat regi dixit. Et rex pro eo
q fecit ipm suspendi mandauit.
Item i romaniola mgi quida q
 tremonesis natione et nicholaus
 noie qui quemdam suu nepotem
 secu tenebat. Cuqz ano quodam
 furim legens lucratus multa
 fuisse malignus nepos ei repit
 vias exquirere quod rapet vniu
 sa. Cuqz nequeret pfcere quod
 volebat qz ille valde sollicito lucra
 ta seruabat ille dum die quada cu
 solum inuit per ventre ense confo
 dit et clambus eius accepit a sro
 mo denarios foras traxit et sic
 amiculo suo octiso aufigit. Deo do
volente q totus captus fuit et mor
te quam alteri intulerat passus
fuit. In hac materia et cotidiana
innumera sunt exempla et id hic
pauca posuisse sufficit quibus
mostratur aperte q diuitie securi
tatis sunt ablatiue et timoris tim
ime causatiue. Un ppter hoc excla
mat boetius dicens. Di pparata vn
tudo opu mortui quam cum adu
tus fueris securus ee desistas. Et
quid esse potest i omibus rebus pe

ne ne quos appetat t̄p̄aliter esse po-
tens siue potentibus adherere q̄ utruq̄
vanū frivolum caducū nullaq̄ cō-
stantia stabilitū. Nam ubi est nūc
assurū dūiturnū et amplissimū
retrū quod ultra mille ānos ip̄avit
Ubi nūc p̄sarū imperiū qd̄ tam
amplum dominū habuit **U**bi gre-
corū regnū tam subitū quod t̄r̄sūm
sibi omne mūdū sup̄posuit. **U**bi fer-
reū ip̄erū romanorū quod sic om̄s
angulos terre perdomuit et oīa mū-
di regna cōtrivit et ecce ad nihilū
quasi iam deueit. **N**ā et boetius de
cōsolatione libro 2o psa sexta dicit
q̄ cōsulare ip̄erū quod fuit libertas
romane p̄ncipiū ob sup̄bia cōsulū
ab urbe est exstirpatum mōmē enā ignū
deleuerūt ab urbe regē suū torquū
expellentes. **I**tem attende quō sit hu-
mana potentia appetenda q̄ p̄ parte
māria non concedit n̄ malis. **P**ro
sufficiens discretet q̄ malus fuit alex-
ander quē sic vinūm luxuria et sup̄-
bia deueit ut nō homo s̄ bestia
videretur. **Q**uales fuerūt nero ga-
pus domitianus et claudius otleanus
maximianus q̄ possēt ad plenū narra-
re. Ergo quid bonū ista potentia habz
q̄ maxime illis aduenire solet qui
sunt hōim oratores de nero et dyo-
diciano fororū carnalū et virgi-
nū strupratoris ut gapus. **D**rosius
cū dicit q̄ gapus vir flagitiosissim⁹
fuit q̄ et i sup̄bia cordis venit ut
om̄s reges se extelle crederet diuina
p̄tate sibi ascriberet sibi tēplū edificari
p̄cipet ubi sacerdotes instituit q̄ sibi
hostias ymolarent. **R**efert et ioseph⁹
eū suā ymaginē adorandā ad om̄s
p̄uicias transmisisse quā et i templo
dei ierosolomis poni iussit. **V**nde
suetonius de eo sic ait. **C**ap⁹ crude

litate luxuria et inuidia plenus atq̄
ad iudeos se transferens i templo
dei sub nocte suo statūā poni iussit
sequz ut deū colī p̄cipit. **D**omitia-
nus vespasiani filius frat̄ tyti
post alia ei⁹ innumera mala i t̄m-
deuenit vesaniā et arrogān-
mentis ut cū p̄uatoz suoz dic-
tari faciebat ep̄las sic eas dicere
q̄pellebat. **D**ominus deus fieri
ita iubet. Et scripto v̄boz man-
davit ne aliter vocaret. **I**tem q̄
les viri fuerunt qui super mūdū
potentiā habuerūt. **I**tem hoc cogi-
tare te volo q̄ v̄lus et fragilis ac
infirmus est hęc mūdāna potētia q̄
nullum habet posse n̄ i corpa que
adeo sunt fragilia et infirma ut
ferarū sepe dentibus atterantur
aquis suffocentur ignibus cōcrement
et moribus miserrū et pulchrum
affligant. **E**rgo tu magnā illam
dicas eē potentia q̄ cōis habet cū
misera. **N**ūquid p̄ncipes et ba-
rones libero possunt animo impe-
rare. **C**orpus em̄ laurē flāmis
tradere poterūt. **S**ephanū lapida-
re. crucifigē petru scaput pauli
abscondere. iohānem i oleum mer-
gere. iacobū decolare. bartholo-
meū tute nudare. sic q̄ sc̄os i car-
ne affligi que sicut dicit effice
possunt et misere s̄ nūq̄ potue-
runt corū animos mutari. **U**nde
boetius de cōsolatione libro 2do
psa sexta narrat quedā et tyra-
nis antiochus liberum quēdam vi-
rū cepisse et magnis eū suppliciis
valde affecisse volens iducere eū
ut cōuersioni cōt̄ se faceret
confusus ille erat p̄deret eos qd̄
habuerat socios. **I**tem ille tormenta
tyranni contempnēs et aio illo

Q

Sed si regū potentia sic eē
 pbatu i firma quid restat
 dicere de illoū potētia q̄ ex regū
 adherētia est contracta. Si primo
 palis pbatu est eē nulla quid accē
 soria q̄ ex illa est creata. Quid
seneca valuit q̄ pmo necomi inri
 mus fuit quē eē docuit q̄ tamē
 cum ad mortem eligendam coegit
 Nonne papimaniū pncipē fuisse
 constat aulicum et dū iter milite
 curie magnū quē gladius anthomū
 obuenit. Quā dicit boetius ubi sup̄
 q̄ horū uterq̄ renūciare potētie
 sue voluit et tū nō p̄fuit. Nam
et seneca oīa sua dare voluit ne
 romi seq̄z transſerre i omū s̄z neut
 quod voluit effice potuit q̄re con
 stat q̄ uterq̄ ipotens fuit. Unde
boetius ubi supra d̄. Que igit̄
 est ista potētia quā p̄misse hā
 bentis quā tū habere vellet turis
 esse non possis. et tū eam deponere
 cupis nequeas p̄fice quod itendis
 An tibi iquit p̄sidio sunt aīa quos
 nō vīs sed fortuna conciliat. sed
 quem felicitas facit amicu i fortu
 nū facit inimicu. Et que ait pest
 efficacior ad nocendum s̄ q̄ q̄ fami
 liaris est inimicus. Est et ei prode
 facile et aliu occidere q̄ dū se si
 mulat amicu osculū verit ad gla
 dium. Ex m de amasa q̄ dū iob
 fratrem et amicu haberet dū ab
 eo osculum accepisset gladiū ductū
 lem non adirens ab eo est occisus
 Ergo ut redeam ad iam sup̄ dicta
 potētiū amicitia nō est vilo modo
 curāda nī sit vana et esse neq̄at dū
 turna s̄z sepe perdit. et per vba
 fallacia continuatur. Nam bellisa
 rius i t̄tū iustm ano ipatorū fr̄s
 est intimus ut ipē volens varare
 legibus ordinandis eū iunct̄ p̄fere

Exm

rit et vniuersalem p̄torem eū fecerit
 qui adeo magna et notabilia opera
 p̄ pncipis honore fecit ut nō pos
 sent paucis exprimi vbis. Nam
 affricam totam a gothis occupauit
 et captam romane ditioni restituit
 gothos vbiq̄ sup̄auit et vint et
 romā ipsa totamq̄ ytaliam de ipō
 rū manibus liberauit. Tandē post
 multa tū magna seruitia falso pu
 cipi accusatus quasi vsurpare impē
 riu veller mandato pncipis carceri
 mānans bonis suis oībus fuit spo
 liatus. Nam et alexand̄ fere oīs
 familiares sibi per oīa sibi adherē
 tes interfici fecit. Unde et phin
 quēdā quē sibi ingm̄ aristoteles de
 derat ut illius consilio vteret dū
 ab eo redarguet̄ i malefactis mor
 eū ordi mandauit. Annunera i hāc
 materia sunt exempla et nostris
 tribus fr̄s s̄z alijs reliquis narrāda

Disputatio contra dignitates habendas. Caputulu xliij

Africo porta humani affectus
 laudenda est res p̄u digni
 tatis quane eo q̄ honores et dignitates
 ut plurimū mutant mores nec tū
 sua nā sunt bone sicut mēto ex
 macoīs huāne. Nam sicut boetius
 libro 2o de consolacione p̄sa sexta dicit
 Si ipis dignitatibus aliquid boni na
 turalis iesset nūq̄ pessimo hoībus
 puenirent neq̄ ei possunt simul so
 nari contraria q̄ natura respuit
 ea simul vni. Nūq̄ simul albu
 et nigrū molle et durū calidū et fr
 gidum sanū et egrū iugitur. Ergo
 tū bona et mala sunt sil̄ contraria
 si dignitas eēt bona nūq̄ pessimo
 pueniret. Ergo tū p̄ magna parte
 pessimis dignitates pueniat reuē
 est eas de sua natura nō eē bonas
 Et dicit boetius ubi sup̄ q̄ horū idē.

de multis bonis mundane fortune p[er] cogitari verissime eo q[uo]d ad ip[s]issimum queq[ue] vberius pueniunt q[uo]d ad bonos. **N**emo est qui dubitet illu[m] esse forte cui fortitudinem esse conspexerit et cum silu[m] esse velocem cui velocitas ip[s]a inheserit eo q[uo]d albedo in gremio ^{albus} nigros gramatica gramaticos. musica musicos. et rethorica rethoricos facit. **O**mnia enim natura reru[m] facit ut agit quod sibi e[st] p[ro]p[ri]um nec contra ria contrariis reru[m] miscentur effectibus. s[ed] q[ui] sunt contraria vltro pellunt. **D**ed collata imp[er]bis dignitas no[n] solu[m] eos non efficit dignos s[ed] p[ro]dit potius et ostendit indignos. **O**mnino g[er]o no[n] p[ro]dit bonu[m] nec e[st] ab homine appetendum quod nec se bonis n[on] raro adiungit et bonos quibus fuerit insertum no[n] efficit p[ro]mo bonos ut plurimu[m] malos facit. **U**nde boetius de consolacione libro i[n]o p[ar]te quarta loquens de h[uius] ita dicit. **N**um vis ea est in g[ra]m[ma]t[ic]is ut in v[er]itatu[m] membris virtutes inserant. **N**on i[te]m ait s[ed] eos efficere contrariu[m] contrat[us] eo q[uo]d probos a[n]i[m]os i[n] malitiam vertunt. **S**i quis cu[m] ip[s]a totos omnes attendat iuveniet p[ro]mo bona eos i[n]gressesse et cu[m] v[er]tibus imp[er]ium i[n]choasse s[ed] mediu[m] sil[icet] et fine[m] i[n] vicia co[n]mutasse. **Q**uis aut[em] ip[s]a totu[m] i[n]p[er] tyberio melior que[m] i[n]tra magna[m]q[ue] terramina v[er]tuciosissime p[er]gisse cognouim[us] que[m] i[n] i[n]icio suu[m] i[m]p[er]y tam magnus v[er]tutibus resplenduisse p[er]legimus que[m] sapia i[n]tra v[er]taq[ue] iusticia humilitate et p[ar]te[n]cia fuisse ornatu[m] co[m]p[er]imus que[m] xp[istu]m i[n] domi[n]u[m] recepisse et defensore[m] xp[ia]no[rum] contra senatu[m] et alios iuuenimus q[ui] i[n] postea hono[ri]bus exerecatis ta[m] horrendus fr[ater] est ac nephandus **U**nde dicit **S**uetonius ut non crederet illu[m] v[er]o resplenduisse v[er]tutibus

eo q[uo]d sit fr[ater] libidine f[er]u[er]e g[ra]de. ser[ui] uis auaricia tenacissimus et crudelitate seussimus. **A**go e[st] dicit vere cundor q[ui] turpia fecit. s[ed] qui ea serare ad plenu[m] cupit legat **S**uetoniu[m] et maxime t[er]tiu[m] eius libru[m] **C**ay[us] adeo an[te] sumptu[m] imp[er]ium bonus fuit et post assumptu[m] adeo fr[ater] est malus ut de eo **S**uetonius ita scribat. **C**ay[us] an[te] imp[er]iu[m] adeo fuit obsequiosus ut nullus v[er]o melior eo seruus fuerit s[ed] post assumptu[m] imp[er]iu[m] adeo fr[ater] e[st] malus ut nullus v[er]o fuerit deterior d[omi]no. **N**onne g[er]o male sunt dignitates et sunt detestandi honores q[ui] tanta bona mutant i[n] mala et v[er]tutes i[n] vicia. **N**u[m]q[ue] no[n] arca dicit mala et e[st] ab o[mn]ibus detestanda q[ui] frumtu[m] mutaret i[n] lolu[m] vinu[m] optimu[m] i[n] aceti oleu[m] i[n] venenu[m] auru[m] i[n] auricalu[m] i[n] argenteu[m] i[n] stagnu[m] i[n] pane[m] co[m]mutaret i[n] lutu[m]. **E**rgo si meliora sunt sp[irit]ualia q[uam] corporalia et anime humane q[uam] corpa valde e[st] dignitas detestanda q[ui] v[er]tutes a[n]i[m]e v[er]tit i[n] vicia et p[er]it. **I**tem contra has v[er]brantes dignitates m[er]itu[m] valere debet q[uo]d si q[ui]s i[n] m[er]ita functus sit q[ui] solatu[m] et tande[m] deueniat i[n] barbaras nationes t[er]tis dignitas no[n] faciet eu[m] barbaris reuerendu[m] s[ed] si reuerencia e[st] dignitatibus a[n]te[n]a ex natura v[er]o q[ui]s e[st] quotiq[ue] se v[er]tut[er] reuerendus existeret q[ui] que natura lia sunt apud homines eode[m] modo se v[er]b[us] h[ab]et sicut ignis v[er]b[us] calet sol v[er]b[us] lucet et eode[m] mo[do] v[er]b[us] gemunt et sibilant homines. **E**rgo manifestu[m] est q[uo]d reuerencia no[n] uest dignitatibus ex natura s[ed] ex existimacione humana t[er]m[in]at. **E**t et alia vano m[er]itu[m] valens contra has vanas et v[er]brantes dignitates eo q[uo]d apud

Exm

T

V

[Marginal notes on the left side of the page, including the word 'Dignitas' at the top and various smaller annotations.]

illos q̄ eos estimant aliquid et ab alijs
reuerendos nō p̄tue durāt ex quo
asserunt se eē vana q̄ ad modū
vmbre vanissime et nubis v̄tis for-
bus agitare / v̄osq; v̄natis et vio-
le / q̄nto magis euanescent / ita vt nullū
sui p̄estigū derelinquant V̄nū
et rebus nō cōsumē dū stare qz
feriūt fulgura altos mōtes V̄n
narrat boetius de consolatioe libro
1° p̄sa quarta q̄ p̄fectura roma
na olim magna fuit dignitas sed
tporibus suis velut nomē iane iare
bat et erat census rematorū graue
onus Item dicit q̄ si q̄s olim p̄li
romam curasset anonam magnus
habebatur i curia et tū eius t̄p̄e
nihil illa abiectius p̄fectura Et d̄
boetius vbi 6° concludens ex om̄ibus
q̄ dignitas nihil h̄t p̄m̄ natūq;
decoris t̄q; opinione v̄tū hōim
quē splēdorem accipit nūc amittit
Ergo iquit si reuerendos nequnt fa
tere dignitates / si p̄borū cōtūgio
ne sordescunt / si splēde om̄iōne
tempm̄ desinit / si gentū estimatioe
vilescit / quid ē quod i se habeat pul
chrum vel ab alijs appetendum
Quō bonū quod i se non h̄nt alijs
dare valeant Disputatio cont
hūānam glōiam sc̄m̄ xliij

Quarto ē porta claudenda aff
ectus respectu fame et glo
rie. her aut glōia sc̄laris est adeo
turpis / vana et fragilis q̄ de ea t̄p̄i
tus quidā sic ait Glōia rumorib;
facta mortalū nihil aliud est q̄ q̄
dam magna i flāmario aurū Sed
attende q̄ her hōim fama ē breuis et
structa / et est vt plurimū falsa est
vana i super et infirma Dico q̄ mor
lū glōria sū fama ē valde breuis
et structa vt potius dicenda sit nlla

esse q̄ aliqua. Nam sicut v̄nā
croibus est logis demōstrat con
stat om̄ie terre circuitum ad reli
spanū cōpati p̄cti obtine raro
nem / vt hor sit terra reli magnitu
dim compacta quod ē p̄ctus ad li
neā / q̄c si terre q̄ntitas ad reli
magnitudinem conferat nihil
p̄sus habere spanū iudicabit / sicut
p̄ntus extēsiōis nihil habere
p̄batur V̄n sicut p̄tolmeus aūt
hūq; tam exigue regionis i mūdo
q̄ta fere pars ē d̄tayat q̄ ab
hōibus incolitur Quē est quarta
p̄ti si q̄ntum maria occupent et
paludes si quātū deserta subtra
hant et iudant attendis v̄x an
gustissima ad habitandū hōibus a
rea reliquetur In hor igit mīmo
p̄nto p̄nti concludi et circūsp̄n
de p̄mulganda fama cogitatis
Vnde boetius libro 2° de consolatioe
p̄sa septima ait Quid p̄ habere
magnificū glōia tā angusta et li
mitibus coartata tā exiguis It̄
i hac regione tam breui plures
habuant nationes lingua et moib;
at tonus vite ratione distātes ad
quas / tum difficultate viarū / tum
diuisitate linguarū / tum ex i solēn
societati et vsū nō solum fama
hōim singulorum / nec fama
p̄t attigere v̄bū et regionum
Ex quo nō argum̄to cōcludit
vt quem tu cogitas eē gloriosum
inuenias p̄ maria p̄t ingloriosum
Vnde ad hoc dat et m̄ martis tu
lus dicens q̄ t̄p̄ibus suis nondū
canta sum montem i syria roma
na fama t̄nsenderat et tū iā
erat adulta longa et lata pars
ceterisq; locorum gentibus form
danda Ergo vbi romam nomē

transire fama nō potuit quō illuc
 pueret fama singularis hominis
 Itē ut est raturū tāta est et se discor
 dia gentiū diuisariū, ut quod unus
 reputat laudibus extollendum aliud
 supposito reputat eē dignū. Quare
 concludi necesse est ut si queq̄ nōis
 fama delat̄ diligēter attendat ne
 non suū i plurimos ullo mō condu
 rat. Quare necesse est famā tuam
 infra terras timos coartari. Item
 considera q̄ fama ē ut plurimū
 falsa q̄e nullo mō curanda ē sed
 potius contempnenda. Unde boetius
libro 2o de consolacione p̄sa sexta
dicit Plures ei magnū sibi no
sepius falsie vulgi opinioibus attu
lerunt. Et quid ait hoc tu p̄ esse
p̄. Nōne qui false ab alijs p̄dicat̄
de ipis laudibus i cons̄tia confundū
De adde ad ista q̄ nō solum ē falsa
sz est vana. Quare supposito q̄ laus
humana sit iustis meritis cogita q̄
tū ex ea viro sapient̄ accret̄ q̄
bonū suū nō populari rumore sed
sola cons̄tente veritate metit̄. Ergo
si nō sit falsa eā tū reputat eē ba
nā eo q̄ vanū sit. sicut dicit hugo
q̄ non prebet fulcrum vrenti n̄
querem laboranti nec op̄ plenitu
dine cōnnet̄. Quō eī laus homis
imple cons̄tenciam poterit q̄ p̄sus
i homine nichil ponit. Itaq̄ siue
habeas siue nō habeas bonū quo
laudaris tibi nullo mō est gloriādū
q̄ si nō habes vnde gloriari potes
si aut̄ habes cū a te illud nō habeas
sz a deo quō gloriari de alcius bo
no valeo. Nam et p̄ hoc d̄ns d̄t
p̄ ysaiam Gloriam meam alteri
non dabo. Ipsi eī soli a quo sūt oīa
bona deī esse honor et gloriā. Itaq̄
glorari de aliquo bono ē gloriari
de alcius vestim̄o exemplo cornici

le q̄ gloriabat̄ i p̄nis aliaz auum
 quibus expoliata nuda nigrāq̄ remā
 sit. Exemplo eq̄ equi phaleris ador
natus dū obuasset azello cūq̄ des
peret minatus est ei dicens. Detur
vis d̄ns vils azelle tuo. Dix tibi do
venia de tanti trumice fastus. Tur
minas eius nimirū formidans azel
lus p̄stratus petebat veniam sibi
dari. vix q̄ obtine potuit quod pet̄t.
Verū tempore precedente dū equus
subtrahit̄ ei om̄ibus or̄mētis qu
bus apparuerat gloriōsus eēt ad por
tandas sarcinas positus et iā dicto
obuasset azello dixit azellus ei. Dic
michi caballe supbe vbi nūc nites
scella vbi nobile illud frenū. Vnde
tāta her marces quo tua tāta ab̄t
pulchritudo. Cur manet hic gemit̄
quo gloriā illa au fugit. Et aduixit
azellus ayens. Vindictam elatos
iusta ruina gradus. Itare dū n̄
vis nec hōr nec forma n̄ eras. suf
ficit vnie dū sz vnie miser. ut dis
cas minores socios sustine. Ecce
considera q̄ qui me contempnebas
n̄ nūc factus es i fabulam et in
risum. Vnde sapiēs cōcludēs fabulā
ita dicit. Penatis ne crede bonis te
nulla p̄as. In miseros armet nā
potes eē miser. Nā hoc attēdens
gelmer rex gothorū q̄ thesaurū inu
merabilem congregauerat q̄ hys
paniā subingauerat et affricā totā
pene iuaserat cū vltimo a romano
exercitu captus eēt et tartagine ad
bellisariū romanoz p̄rorem fuisse
adductus videndo itrauit ad eum
hoc suo risu oīa q̄ i mūdo sunt ve
putans dignarisi q̄ cōstat eē va
nissima. dum ip̄e qui tantus rex fue
rat et qui diuitias tā āplas habue
rat et tanta gloriā ac p̄tate p̄ful
serat nūc bonis oībus spoliatus tā
taq̄ mala p̄essus teneret captiuus.

Exm

Exm

Unde cum ad imperatorem postea adduc-
tus fuisset et eum in imperiali solio
sedentem iussisset alia cepit voce
clamare Vanitas vanitatum et omnia
vanitas. Vere ita est. Quis ab initio
creaturae consideret casus qui gloriose
regibus acciderunt dicit curata manu
dana vanitatem subiace. **M**axime et cos-
tante rex persarum omnem qui orientem
suo subiugavit imperio et romanos
ibidem reduxit ad nihilum tanta glo-
ria et preceps fulgebatur ut dum ab era-
clio imperatore romano iuraret ad
patrem daturum romanis non eos abne-
gere crucifixum faceret adorare. Tur-
eracius animatus a christo contra persas
certum movit ac multis victoriis sic
eos ad nihilavit ut constantem omnem fi-
duciam desinit. soli se fugere commit-
teret et a proprio filio captus ferro est
vinculatus ac in domum tenebrosam
demersus ac adeo fame afflictus
ut pene deficeret. Nam et contra eum ipse
qui pererat filios omnes filios eius
occidit et dixit Comedat aurum
quod frustis collegit et propter quod multos
fame perierunt. Sic igitur corvo per
quique dicit patrem suum afflictum
et iurgis multis affectum et spiritus
illum cum tandem sagittis occidit pro-
pter ab his qui maxime illum oderant
quos alibi legatur quod eraclius eum
occiderit. Qualis ergo est hec vana
gloria que tanta commutat invidia.
Namque imperator constantinus magni
constantini filius ipsum suo adversa-
rio dereliquit. **N**one iulianus
apostata qui christum negavit in gallia
mor eum sensit in persia ut tantum uno
anno imperialia scripta teneret vel
tribus ab eo tempore quo fuerat cesar
factus. **U**nde de eo dicit **athana-**
athanasius. Nubes est et cito per-

Exm

videtur se magis
patrem
et 2 solem eos pro deo
fueret

Exm

transierit. **J**oannis secundum quosdam
vero iohannes imperator plus quam mor-
tuis fuit quam bona imperii degustas-
set et in omnibus quasi sic iucios
Nam et perces rex potentissimus
quis per **leonim** dicit motus sub-
vertit et maria substravit sibi
dum in sublimiori loco consistens
inimicam hominum multitudinem conspexit
et certum maximum sibi quidam om-
deret et ad gloriam dum cum per rom-
nobili certum iuraret fleuisse dicit
et dixisse. **H**ec me miserum qui su-
dum pulveris. **D**um enim ista quod
ternis aut centum annos futuri se
pulveres. **U**nde ob hanc causam
theonim dicit. **S**i possemus
mundi huius ascendere speculum unde
videmus omnia mundi precepta opera
universa quod regnis collisa sunt reg-
na. et quod sunt alii qui fluctibus
absorbentur. alii qui ad servitutem
traduntur. alii qui nascuntur. alii vero
qui moriuntur. alii qui nuptias agunt
alii qui semper plangunt. alii qui diu-
tius affluunt. alii qui pauperare de-
ficiunt quod pro nichilo omne humana
habet gloriam dicimus. **U**nde vltimo
aditendum est quod hec humana gloria
est infirma et non stabili nec firmi.
Unde boetius ubi super dicit. **E**go habeo
populare gloria nec commemoratio
nec quidem digna puto cum rectorem
dico iuciat nec unquam firma per-
maneat. nam saltem morer finitur
que certissime omnibus advenire proba.
Et quid est hec vita vite future
compata. **E**rgo si gloria hanc
mundana ad infinita spacia copia
res quod habes quod de tu nois diuini-
tate letaris. **H**ominum enim tuis si
conferat centum milibus annis. licet
minima tamen aliqua habet tuis partem
seu portione eo quod utriusque sparii

si finitū feris nō dicit nichil vni
 sic alteri sic comparū dicitur gut
 ta aque si mari fuerit copata et
 si sit p̄s modica nō tñ est nulla cū
 sit finita oīs illa aqua marina
 Sed si quibbet ānorū nīs q̄nūdiā
 sic magnus etnitati fuerit copara
 tus dicenda ē nulla esse collatio
 qz oīs p̄xi tempois fama cum
 ipā eternitate compensata nō
 solū dicenda ē esse pua s̄ peccus
 ē nulla. Ergo nullo mō curāda
 ē h̄ fama q̄ sic ē breuis et stricta
 sic falsa sic vana sic eē mobilis
 et infirma. **Disputatio contra no
 bilitatē** **cap. xlv**

Quid niquid de gn̄is nobi
 litate curandū v̄l de eo
 est mō aliq̄ gloriādū. Nō ei est
 nobilitas aliquid aliud n̄ q̄dā hoīm
 opinio antiquata siue ariq̄te dui
 ce sicut ph̄s dicit **De hac mā
 dixi quod potu siue qd̄ a deo acce
 pi v̄bi de superbia sum loquutus
 scilicet i libro de exemplis natu
 libus que mō repetenda nō duri s̄
 tñ quedā exempla illis sic addere
 hic curauit vt ex illis et istis copio
 sior ad p̄dicandū mā habeatur.**

Ergo omnia qz ab vno patre des
 cendimus et sic om̄s per consequē
 fr̄es sumus attendendū est hic qz
 quatuor sunt habitū genera que
 ponitur i glosa sup̄ illo v̄bo apostoli
 i epla que ad philep̄en ē scripta
**Et habitū iuēnis vt homo. Est
 ei quidā h̄nis q̄ mutat et mutat
 sunt ē cibis quo q̄s dicit cibatus
 qui a cōmendante i stomachum
 traiectis digestis a calore et coct̄
 i liquore mutatur qui ab ipuritate
 ibidem diuisus ad epas deducitur**

Vbi secundo dicitur et i quatuor hu
 morec cōiūtur sic qz per corpus a
 natura transmissus alterat ipm̄ cor
 pus. **Et hoc manifeste videmus i h̄is
 q̄ ab infirmitate surgētēs cū sint
 plurimū macilentū ciborū sumptio
 ne continua cito fiūt pingues q̄re
 certū est q̄ hic habitus et mutat et
 mūtatur. Est et aliq̄ habitus omnino
 hūc ~~oppositus~~ sicut est
 anulus a quo q̄s dicit anulatus
 q̄ habentē nō mūt n̄ ab eo mūtatur.
 Nam anulo carens anulūqz susci
 piens idē postea oīno est qui pus
 nullo mō mutatur. nec eē altera
 tus et cōstat certissimū esse q̄ nec
 anulus ip̄e mūtatur. Est et tertius
 h̄itus qui nō mūtatur et mutat ha
 bentem dum ex stulto efficit sapiētē
 Est et quartus habitus qui nō mūt
 s̄ mūtatur sicut est vestis a quo d̄
 quis vestitus. hec ei dū induit nō
 mutat hominē s̄ mūtatur dū vsu con
 diano corrūpitur. **Quē i questioz
 veretur qd̄ nā genus sit habitus dū
 quis spata v̄l mucrone accingitur
 a quo dicit mucronatus. Nam cō
 stat q̄ gn̄i illi p̄mo nō cōuenit cuiq̄
 est mutari ipm̄ et mutare nec
 conuenit illi cuiq̄ est mūtari et nō mū
 re. nec illi sili cuiq̄ nō est mūtari s̄
 mūtari. Ergo ad quartū reducat̄ genus
 cuiq̄ est nec mūtari i aliquo nec mū
 re. q̄re constat dū quis accingitur
 ense q̄ idem est oīno q̄ pus i nullo
 penitus alteratus q̄ si pus erat
 rusticus fornicarius vsurarius sic
 est et postq̄ fuerit ense cinctus
**Nam sic verū esse non solū pbat
 certa experientia s̄ et manifesta
 exempla. Nam bohemorū terra
 olim nō per viros s̄ per mulieres
 regebatur. Vnde credit̄ q̄ a mare
 dombus oriant̄. Erat igit̄ illo t̄p̄e******

d
Ex^m

tres sorores q̄ terre illi dñabatur
 nō solum etate distinte s̄ et dono
 s̄ne quelibet singulariter resplende
 bat. Nam maior etate erat i astro
 logis erudita ita vt p̄diceret mltā
 futura. Secunda virtutes herbarū rerū
 naturas cognoscere dicebatur. Terna
 vo morigerata i oibus naturali p̄den
 tia ceteris p̄minebat. Unde datum
 ei ab alijs erat vt iter linguas ferret
 sententias q̄ et iura omnia decerne
 bat. Itaqz accidit vt iter q̄sdā nobi
 les corā p̄nibus ip̄s de quibusdā
 uribus quesno veniret. Tur illa m̄ior
 etate cuius de tribus erat de talibus
 iudicare nō sedens iudiciali sede vt
 throno s̄ iacens i lecto maxima p̄tu
 lit. secundu allegora sententiā Tur
 pe illa q̄ se per sententiā senserat cō
 grauata indignata nō parit i hac
 prupit vba contēptus. Ecce ait o
 viri i quanto obprobrio iter alias ge
 tes sumus q̄ a femis iudicam̄ t̄m̄qz
 illis i obprobriū sumus vt corā tātis
 fre nobilibus nec a lecto surgē dignē
 Itaqz i retu nobiliū fit tumultus et
 multitudo ppli conuolat. De ille sorō
 res vt erat nimū sapientes dicta ho
 minū silabant. s̄ quid hoc dñi i poste
 rā parē possent i cordibus cōferēbat.
Dimissa igitur turba iter se tractat
 quid sit eis agendū. Decernit gō nō
 esse mirandū si viri tam nobiles et
 potētes de fciarū domno dedignē.
Tur illa q̄ per astronomia dicebat
 p̄scire futura dicebat tre statu cō
 quatorū i mutandū et melius cō
 eis sponte q̄ coacte deponē p̄ncipa
 tū. Consensit gō om̄s i s̄ illa q̄ erat
 naturali dotata p̄dencia consultit
 vt vna earū virū accipiat q̄ dominū
 totius tre accipiat. Conuocant gō
 p̄ncipes ois tre et quid cogitauerit
 enarrates dū om̄ibus placuiss̄ et
 iuramento se firmassent p̄ domino

illū h̄re quē illa i quigē arca p̄isset
 illa q̄ credebatur p̄p̄na furorum
 dixit ad eos. Princeps q̄ debeat cō
 vir eius ē forte nō arbitrio elige
 dus et scdm q̄ dicitur iudicet
 cursus. Consensit om̄s vt ipsa p̄
 uideat futur expedire cognoscat. Ita
 om̄ibus dimissis ad p̄p̄a reuēit. Ille
 vo milites mittunt mandates vt
 terrā suam circueant et eū quem
 i duabus vartē vartē i agro arā
 tem iuenerint ad dñas mox addu
 cant. Itaqz festinant milites manda
 tū iplere ac post multū circuitum
 ad quādam vallem horridā venen
 tes rursū i agro reuēit arātem
 ad quē festinant accede. At ille
 ad se eos dūcere cernēs vrgam
 suam sciam qua p̄ stimulo v̄bebat
 fixit i terram et vartas disiecit
 vt pascerent et sic obuijs v̄ris ē
 fr̄is. Eos gō decernē cō alloquit
 quo iuent et quid vellent curare
 si sciat. At ille varias vartas
 eius cernēs causam illi sui aduēt
 aperuit suadentes eidem vt man
 datum adimpleat sine mora. At
 ille inducias petit s̄ optine non
 potuit. Mox aut i parā p̄nciā mi
 litum stimulus terre i fixus i v̄ro
 rem cōsusus tres ramos pullula
 tes emisit sed vnus statim exa
 ruit quibus rusticus ait. Di non
 sic festinassetis tres duces habuis
 semus i regno s̄ nūc nō habebi
 mus n̄ duos. Itaqz i habitu suorum
 titis milites sequit̄ donec per
 duas dietas ad dñas p̄inquasset.
Itaqz eius iuclento aduētū om̄s
 iussu dñe nobiles cōgregūt vt fa
 ciunt homagū nouo regi. Mittit
 aut dñs illi vestes auro et argēto
 cōtextas ac p̄ncipis gēmis ornatas
 lumbale simul et caligas miro

artificio repositas nec non et aureos
 solitares saphiris et smaragdibus
 inter eos **Itaque** induitur rusticus
 regalibus ornatis sed ad hoc indui
 non potuit ut rustica calceamenta
 deponeret **Timet** milites iram domini
 tauri si cum talibus calceis sponsus
 ducatur ad eam **Itaque** significant domine
 sponsus pinnaculum hoc factum **Et** illa
 ut prudens voluntate mariti non esse
 egrediens sine causa mandata sibi
 obedire in omnibus **Itaque** ad nuptias
 omnes conveniunt et faciunt homagium
 novo duci et ex tunc ut dux loquitur
 qui pater angustius rusticus habebat
Præcipit ergo rusticus nos solitares et
 thesauros suos reponi et cum omni
 diligentia custodiri **Requisitus** de causa
 dicit **Quo** quod futuri sunt ex me suc
 cessores qui præter et diuina altera
 vult usque ad regiam dignitate quam super
 bia elevari ducatur vastatur et reg
 num **Et** ergo quantum in me est superbie huic
 obuiem solitares hos stratum seruam
 dos ut dum eos ibidem inueniret sci
 ant se ex parente rustico genera
 tos et dicit esse humiles et non
 superbi **Et** auditis rusticum exaltatum
 sed nequaquam mutatum vel in eius in
 mis nouum aliquod illi datur **Et** est
 ne romano imperio dignitas villa mu
 iori mundo **Et** et hanc rusticum ob
 timere non pauci **Sufficit** in gratia
 exempli de duobus tamen hic dicit quos
 simul nouum imperasse **Barbaris**
 cum in multis romanum imperium turba
 ribus per deos in sum datum est que
 renibus ut illi in principem hinc tira
 rent quem manducarent super men
 sam ferream inuenirent **Itaque** vindi
 quaque milites disperguntur ut pos
 sint hominem hunc inuenire **Quoniam**
 ergo ex eis per dalmanam transiunt
 quedam rusticum inueniunt qui ab aratro

boues soluerat fatigatos ut refice
 retur in pascuis et ipse in terra sedens
 ut ederet in mensa domus ferreo ute
 batur **At** ille ut vidit milites ver
 sus se venientes curialiter illis assur
 gens eos iuravit ad prædium **Quia**
 cum eis verba plurima habuisset et ab
 eis diligeret de multis requireret
 et non minus prudenter inquisita ab
 eis dissolueret illi tunc tunc hominem cor
 pore speciosum faciendum elequid
 et urbanum ac moribus bene compositum
 et nichilominus adueniens quod cum co
 mederem inueniret super ferrum in
 prædictum deorum causam siu itineis illi
 pandit et rogant ut deorum parcat
 voluntati **Itaque** ergo ad exercitum ductus
 imperator est frater noster in eo multa est natura
 sed dicitur at **statu** **maximianus** eg
 sinit et **droecianus** **frater** **Dalmatinus**
 homo filius erat agaricus et **droe**
riano itimus erat amicus **Quoniam** ergo cum
 ad imperium cum cognouisset assumptum
 accessit ad eum **verum** **droecianus**
 natius aere deuelicto et tibus consuetis
 ommissis dum ut cepisset cibaria deli
 catis non consuetis graue infirmitate
 incurrit eo quod natura inuicem non
 sustineat repentinas **Maximianus**
 ergo iter hoc venit ad eum **Et** non
 valens intrare palatium finxit se fore
 medicum sic quod ob gratiam medicine
 prestande est introductus ad principem
 Benigne igitur et letanter ab eo susci
 pitur tamen eius specialis amicus
Itaque ergo se medicum rusticus prudens
 coram domesticis regis et ab imperatore
 prudenter velut medicus honoratur
Itaque ergo licentiam accipit accedendi quoniam
 cumque et quantumlibet **Confectus** ergo
 cum imperatore de multis honoratur eum
 ad consuetam redire cibaria et corpo
 ralibus iter dum creari laboribus
Quod cum ille fecisset pristine restitu
 tus est sanctorum delicatus egrotus **per**

mediam rusticam Ex quo letatur
 senatus populi romaniq; fieri
 manibus omnibus valde carus nec no
 et per dyodetianum i collegam iperij
 est assumptus qz qz no cognoscens
 quid fuerant se contra deum i sup
 bia exererat et psequi xpianos val
 de dure reperant ad tara fatu
 tem diuino iudicio sunt adducti vt
 renunciantes iperij puari iuderet
 factusq; est v dyodetianus bene
 no periret et maximam suspen
 sus laqo ieriret Estq; i plerum
 i eis q qui se humiliat exaltabit
 et qui se exaltat humiliabitur qz
 si forte incredibilia ista videatur ex
 dauid accipe et saul quoz vnus
 boues et azinas alius i deserto oues
 seruabat ymmo vterq; cori et postq;
 i regis iuncti sunt her exierunt
 opa vilitatis vt aut saul i regem
 assumptus est mutatus est sed no
 imelius qz **Ad portam affectus**
fit claudenda i respectu lasiue
Capitulum qdragesimu septu
Quinto est porta claudenda
affectus respectu lasiue
 De hoc et boetius de consolaco lib
 tro pfa septima ait Quid de cor
 poris voluptatibus loqr qru appetentia
 e anxietatibus plena et sacietas
 plenitudine causat Quid quatos
 voluptatis morbos q i tollerabiles
 dolores et anxios solent i ferre cor
 poibus Quid **Idem qz ena dicit q**
sicut castitas corpora seruat sic
luxuria debilitat et enervat ac in
super senectute accelerat Ideo mlti
gentiu se ppetua gule et genitaliu
abstinentia astrinxerit vt i lon
gum ptende vitam possent Nūq;
quod ad delcacionem carnis assu
mur no i mēis tristitiam vtitur

Vnde boetius vbi dicit Voluptati
 motus quid habeant iordinatis i
 noro quin ponus tristis esse curat
 voluptatum quisquis remissus i
 let suaru voluptatu ~~motus~~ i
 get **Et addit si voluptates btes**
 suos possessores fare possit nihil
 cause est quare perudes ne bte
 esse dicantur quoru ad explenda
 carnis lasiuam ois festinat i
 nec est quod causeris bonu esse las
 tute vacare p i filioru gnao
 qm sepe reperimus filios pēis ab
 iperio expulsos et eos tormento
 affasse ac morte **Qn et euripe**
des philosophus cuius sententia pro
bat boetius homine filio carnis
dicit i fortunio esse felix De har
matia mlti dicit i libro de natura
libus exemplis q hic repetenda non
statu s; quedam specialia exēpla
q ibi non posui hic ponamus
Ex francie ludomus sic clausit
 hanc portam qua mors intrat ad
 aiā qru eēt infirmus sibiq; dicit
 a medicis q sanari no possi nisi mi
 herē cognosceret ille ppiam vxoē
 hē non valens eo q nimis a loco
 distaret pius subire voluit morē
 q cognosce aliam mlerem **Qu**
digne predicanda et magnis lau
dibus extollenda huius portae clausu
ra que ne apeleat sanitatē con
tempnit et vitium **Grus bñardus**
 dum quadā nocte i quadā domo
 hospitiū accepisset dū adhuc puer
 esset et sanguine iuueni ferue
 ret qdam mler dum eū cernit
 elegantē et iuuenē nocte ad eius
 lectū accessit et iuxta eū i lectose
 posuit nudam rū nudō **At**
 ille sic hanc portam fori bēte
 concluserat q dum illa maibus
 eū conuēctaret et oibus modis

C

D

et signis ad libidinem incitaret ille
 nec se mouit nec aliquid illi dixit
 nec illum libidine sensit motum
 Quod dum misera illa vidit nimium
 confusa discessit. **De** quid narro
 facta sanctorum cum et facta me ter
 reant paganorum. **Nam** venor
 tres philosophus magnus platonis
 sumus discipulus dum quadam die
 sedet ad solem quedam miser spe
 ciosa sed nimium impudica dixit ad
 quosdam Si vultis ponere mecum
 pignus quod hunc senem de sua pidi
 ana gloriantem traham ad libidinem
 primum carnale. **Cum** primum sponson
 dissent illa ad senem accessit et iur
 cum se posuit et caput in illius gre
 mo collorauit. **At** ille portam har
 sic obfirmauerat quod in nullo oino se
 mouit nihil penitus illi dixit sed
 permansit immobilis velut lapis. **De**
 dum illa vidit confusa discessit. **Cum**
 illi peteret primum pignoris illa dixit
Ego pignus posui vobiscum de homine
 hic autem non est homo sed lapis. **Af**
 fectus igitur porta sic contra omnia sup
 dicta conclusa. **salua** sunt omnia et ipsa
 ad aliquid ex ipse peditis apra mors
 irata ad animam. **Unde** boetius de co
 solacione libro tertio p[ar]te octaua de o
 mibus hinc loquitur in fine sic conclu
 dit. **Quantis** malis implicata sunt
 her omnia breuiter explicabo. **Peccunia**
 ne dit congregare conaberis sed ea
 habenti eripietur cum duobus siml
 stare non potuit dignitatibus splen
 descere queris danti supplicabis et
 qui honore ceteros pure cupis possem
 di humilitate vilescere. **Potentia**
 ne desideras. **In**uidiorum insidias et
 periculis te supponis. **gloria** pens sed
 per aspera queque distractus seruus
 esse desipis. **Voluptates** amas sed

serui tu scilicet corporis siue carnis ser
 uum te facis. **Deum** ergo inquit bona
 preferunt prese ferunt corpori vide
 quod vili et fragili possessione nituntur
Nam cum elephantes molossauos
 robore superare poterint. **Nam** ty
 grades velocitate prebitis. **Nam** quod
 lupos auditu lineas visu vultures
 odoratu et tactu poterint amare
Nam quod non omnis corporis multitudo
 est vernalium florum mutabilitate
 fugacior. **Nam** quod non febris igni
 culo triduoano omnis carnis pulchritu
 do roburque dissoluetur. **Ergo** ad di
 uinas potencias glorias et hono
 res et contra omnes corporis volup
 tates affectus porta claudenda est.
Quare sic verecundatur anima in tactu
Capitulum xlvij
Quoniam hic duplex oritur quod pro
 trahens originem ex premissis
Et est prima que in tactu carnis sic
 confunditur anima tamenque verecundatur
 teneatur ut tamen in premissis alijs videtur
 ab alijs appetat siue minime erubescat
 in hoc solo latebras querat et videtur
 a quoniamque re fugiat. **Unde** et a filijs
 homines se obseruat quos ex hoc co
 tactu nasci constat. **Est** ad hoc eni
 sio augustinus quod anima in alijs premissis maxi
 me spiritualibus sibi ipsi dicitur quare
 nec verecundatur nec in quoniamque co
 funditur. **sed** in tactu carnis anima carni
 subicitur et tamen sic ei quod dicitur per quod tamen
 verum in hac culpa se facit
 acillam et ideo incurrit verecundiam
 sicut faceret aliquis nobilis dicitur si siue
 familie fieret aliquo casu serua
Nam et quodammodo natura edo
 cente erubescunt ex hac aliqua
 bestie siue fere. **Nam** visus et vasa
 sic actum hunc erubescunt quod no

f

solum ab alijs videri refugit sed
seipos videre remittit statim post
actum se diuidunt et diuisum in
ueneris se abscondunt sicq; foris
dormiunt q; ex puncti stimula
no sentiunt. Ergo si tantu pr
erubesci bestia quid miru de aia

Sed nota q; corpus ex erubescit se
ipm pp actum ferendum et fetorem
nimiu ex actu contractu. Nam
et leo ex fetore carnalis actus ipa
odoratu cognoscat q; leena deuota
luxuria comixta fuerit cu pardo
et eam grauit verbeat si anteq
redeat ad maritu non fuerit aquis
lota. Iuli et cyronia cognoscat qn
vroz fuerit fornicata solo fetore
libidinis quem fetorem adeo detestat
i conuge vt eam si pr occidat q; si
no pr nuq; illi vltra appropinat.

Cygnus sic fetorem huc detestat
vt etia si cognouit vrozem nuq;
comedat n; pus i aqua se abluat.

Elephantos aialia casta sic fetore
rem luxurie detestantur et odiu
vt post coitum ad que raro acci
dunt nuq; ad suos socios redeunt
n; pus aquaru lotionem mltipli
fetorem hunc a se pellant. Quid
go dz fure homo si sic refugit
fetor iste a bruto.

Luxuriosi
se afferunt fetorem hunc no sen
tire. Dz nuq; no fetet lutum quia
porus eius fetore no sentit sed
i eo os figit ac ex hoc pinguescit.

Item homines qui stabula purgat
se munit fortibus alijs vt du
odorem sentiat alioru fetorem
no sentiunt fetoreu dz nuquid
fetora ipa no ferent ex si ipi
no sentiunt. Nam sunt et mlti
habentes ora fetida qui sepe co

medunt alia vt du ab astantib; odo
alioy prapitur fetor oris mme
sentiat. Dz nuq; q; ita est os m
illi no fetet. Nuquid stelle suo
lucē spoliatur q; a solis luce or
culant. Ergo talia alijs fetore
palliantur sz omnino no tollit.

Item luxuriosi sunt filie alia co
medentibus qui du i se fetet a
no sinunt sentire fetores. Nam
et vini potatores licet nimiu fetent

vnus tn no sentit fetore alius
eo q; fetore suo pprio sit infectus.

Fari et ro succudo ad propositu mi
tu q; qui fetorebus assuetus est
ex si fetor naribus eius sentiat.

non tn fetor prapitur ymo eo
quasi i suam odore potus delect
tatu. Vnde fuisse quida narrat

q; semp i stabulis morabat nec
cum fetor stabuli offendebar sed po
tus delectabat eo q; ex longa con
suetudine i eius ia na transierat.

Cuq; die quada cora quada staco
ne spenerum sensu i solium mor
i terra quasi mortuus recidit ac
curreret igit mlti et iter se iqui
rentes. Vnde ei malu hoc accidit

set quida sapiens modicus dum
audisset quibus opibus deseruere
iussit continuo firmu adducit eiusq;
naribus applicari. Et ille que odor
spenerum deiecerat mox vt fetore
rem solitu sensit itolumis surrexit.

Dic et homines luxurios dediti
dum odorant etnoy deficiunt ad
fetorem carnaliu actiu remittunt.

Vnu adhuc ex m notabile refera
q; nuq; me recolo scripsisse. Nam

Vespasianus nobis ipator qui
magnis vtribus claruit no solu
fetores corpis abhorrebat ymo
ex illa que ad hos disponebat

Vnde dum rudam iuueni quada
regendam puicram tradidisset et ille
multis delibutus unguentis eidem
se pntasset vehemeter idoluit eiqz
verbum dixit nobile. Velle m iquid
magis te ferere alio q unguento
In tm go eum deestatus fuit q sta
tim lras quas dederat de regenda
quira retractavit Ergo si hoc fear
homo paganus quid faci debet ho
xpianus. **¶** Quare homo supra
tur a brutis **Capitulu xlvij**

Secundo i questionem hoc v
titur cu homo sit aial nobi
lissimum et quodamo fims oim crea
turarum sit qz consitus a deo dñs
oim quid est q i omnibus sensibus
supatur a brutis Nam constat q i
linibus et aqulis supatur i visudu
hntes vt fertur visu corpa solida tm
seunt aqule vero solem i tota con
spicunt et de altissimo aers hui loco
vnde ipse nime vsu humano apparer
puulos pisarulos natates i mari
conspiciunt ad quos mandurandos
quasi subito se inclinat i a lupis so
perari dicunt dum voces audunt
tam remotas vn nichil auris hua
na pcepit Item i odoratu a vulturi
bus supatur q stantes tra mare
ultramarina cadauera odorare di
cuntur ymo anq sint actu cadauca
quodam insentire nature ea videtur
sentire Vnde belli et futurorum
cadauera dicitur ee psagu qn bul
tures sequuntur exarum Item ad
qm videmus ad sensum et aialia
bruta iter herbas salutiferas sibiqz
notuias solo odoratu discernunt
quod homo no facit. Item ab arancis
supari videm i tactu dum ta subri
luer operatur vt i caru tertia
relaru homines admiratur. Vno
et artificio et subtili videmus ab

apibus fauos copom dicit etiam
sapientes q prudines aues ta pue
tam subditer sui efficiunt ndum
ex sola tra dicta argilla vt vir homo
possit effici ex quacuzqz materia op
simile itaqz certu est q i singulis
sensibus nimis supatur a brutis
¶ **¶** Quare ergo quid cause sit **¶** Sed huc
qstioni angustimus i libro de spm
et aia sic videt **¶** Aialia oia bruta
io in sensibus vigent qz tm sensi
bilia sunt Homo aut vlt sensum
rationem accepit per qua pest oi
bus brutis et bonu eius no est ext
sz intra non i finu ad supnum
¶ **¶** Voluit go deus vt homo eet a bru
tis in sensibus diminutus vt horum
exteius sui bonu no qeret sz ab ex
teioribus ad iteiora aim reuocaret
ibiqz bonu sui exquiret quod no
sensibile sz intelligibilem est. **¶**
¶ **¶** Distinctio quarta docet qntorius
a peccato resurgendum **¶**
¶ **¶** Viso de peccato videndu est de eius
remedio **¶** **Capitulu xlix**

Dicto de lapsu hois i pccm
et de occasiombus pccō
ru restat subde conse
queter remediū quod
est penitēcie satisfacti
quod est pccōri actuali purgatiū
¶ **¶** Putride ei carnes cauterio curat
et ferro est annodato. **¶** Mo ei sine
dolore curatur qd cum delirione e
admissum nec vulnus animi pē si
ne dolore curari. Ergo qz pēssie pec
cati quod vulnus est aiaruse huc
addendu remediū. **¶** Et ymo e gna
lyer huc dicendum q cito e a pccō sur
gendu et no i eo diutius cōmorā
dum Nam ignis dum puus e cito
extinguit i morbus recens cito curat.
¶ **¶** Vestis nouiter sordidata facilius
lauatur. **¶** Vas quod nouiter e i feru

re

h

leuiter emundatur. Et hostis dum p
 uis est et non duntaxat ipse robo
 ratus farlime supatur et plagu du
 recens est sine dolore trahitur et os
 nouiter a suo loco remotu farliu
 ad illu reductur si ad id totum la
 bor erit nec de leui vulnus i fistula
 duntaxat tu mox remediū adhibetur
Nonne ab hominibus creditur ee stul
 tus qui a se quicquid no deiat onus
 sub quo elum oportet eade sepius. Sed
 constat tale onus ee peccatu quod
 quicquid no abiectum mox suo ponde
 trahit i alteru donec ultimo nigat
 homine i infernu. Igitur peccatu qd
 per penitentiā non diluit mox graui
 suo ponde trahit ad aliud. **E**x
 de pharaone qui postq cepit p
 delicti opprimere et i eo peccare nec ad
 monitione pphetæ nec miraculoru
 ppetratione tam varia nec afflictio
 ne plagaru a peccato retrahi potuit
 sed tam diu de peccato i pccatu ruit do
 nec tū oibus suis i mari rubro per
 iret. **P**aul postq innocentiū dauid
 occidere voluit qz mox resurgere
 non curauit idm postea sacerdotis oc
 cidit phitonissam consuluit et de
 peccato i pccatu ruit donec nū suis ipse
 iterum. **A**lex frater dauid postq adul
 terij crimen admisit qz mox ad deū
 no rediit turpissimū hominū illi
 uixit dum innocentiū sibiqz fidelis
 simū credi fecit et i alia plura mala
 ruisset si pphetā ad eū dñs non
 misisset qui eū ad pccatū iustrasset
Ex ergo ab onere tam graui peccati co
 tinuo e surgendu anqz quis dem
 gatur i baratri. **S**i ei homo no
 potest per se satisfacere p quocunqz solo
 peccato quid faciet varia et multiplicia
 adiungendo. **S**uo aynis qz vix oī
 die sarana vna potest poterit

multas simul portare si differat
 et qd ferre iuuenis nequit quō in
 senectute portabit. **Q**uis ei miles
 si plando ceciderit si pē no con
 tinuo surgit. **N**am et quidam
 dux fuit exercitus psaru admirabi
 lis pbitatis qz pimus e per sarum
 principibus alexandro tū eo pugna
 naturus occurrit. **D**ix ei omnibus
 suis fugientibus solus ipse bellan
 do remansit et tam strenue mili
 tauit qz sepe solus hostiles acies
 fugi cōpulit. **T**andem hostiū mili
 tudine supatus et ab equo deiectus
 ac lanceis vndiqz pforatus tades
 i terram non iacuit sed statim
 super genua se erexit et clipeo
 iam vndiqz perforato se munus
 gladiū manu dextera tenebat
 et ad singulare certamen singu
 los iurabat nec sic faciendo bel
 lare cessabat donec sanguine de
 fluente defecit. **I**gitur si sic se
 erexit miles paganus i militia
 tpali quid faciendū est homini
 xpiano i militia spūali. **N**ā et si
 siluestris caprea casu de monte
 ceciderit super cornua pmo se re
 cipit et mox sup pedes se erigit
Quis sub onere cadens si p
 tus no fuerit no statim si p
 foras exit. **Q**uis viator vltur
 for ad patriā suam tendens o
 nus qz cito pē non abiāt cū quo
 ambulare non possit. **V**eneno
 iteius sumpto facile hō perim
 tur nō quicquid illi antidoto ob
 iuenit. **I**taqz concluditur hys ex
 emplis qz cito a peccato surgendu
 est eo qz qui cito consurgit faci
 le venia meretur a deo. **E**st qz
 certissimū signū venie facilliter

consequende si homo postquam malicia cordis et infirmitate cecidit statim per penitentiam resurgit laboraverit. Nam et principes temporales facile illis servus indulgent qui si casu offenderunt mox ad dominos redeunt et in eorum manus puniendos se voluntate se ponunt. **Vir et dominus deus nostram arantem confessionem post casum a suis requirit servus et redeuntibus statim pro. non autem redire volentibus multas maledictiones infligit.**

Quaeritur magna quare dei misericordiam quae primo terret hominem nimis ne ruat in malum sed et si ceciderit in penitentiam mox reuocare nititur ad penitentiam sacramentum. **Ex** hinc habemus notabile in parentibus nostris quibus dominus precepit obedientiam ad merendum et ut per hoc se sequeretur dominum cui esset in omnibus obsequendum ne a precepto facile auerteret aures cordis minas mortis corporalis adiunxit. **Quaeritur** quare in hora comedere moriemur in necessitate moriendi habebimus. **Et** in illa pena postposita quae medissent statim ad se in suis est reuocare. **Unde** et voracius continuo adam post peccatum dixit ad eum adam ubi es. **Ardebat** autem dominus ubi erat sed eius per hoc penitentiam requirebat. **Unde** sensus erat. **Cogita** quomodo per culpam cecideris ad mercedem ne morieris ut sic veniam consequaris. **Et** quia ille ibi culpam non recognouit ubi debuit sed quodammodo deum et in misericordiam totam culpam refuldit diuinam maledictionem inturrit. **Dixit** ei mulierem quam dedisti mihi dedit mihi et comedi. **Non** solum ergo misericordiam accusat sed dicendo quam dedisti mihi modo aliquid deum culpam

quam misericordiam sibi dederat quae sibi causa ruine extiterat. **Vir** et misericordiam volens dominus a peccato resurgere ab ea tunc hoc fecerat requisit. **Et** illa suam culpam non dixit sed eam in serpente refuldit et ideo eius ipsa maledictionem diuinam inturrit. **Et** serpente autem tunc hoc fecerat dominus non requisit quia ille qui per serpente verba formabat dyabolus erat qui in malicia obstinatus iam ultra penitere non poterat. **De** eius damasceno autem. **Quod** est hominibus mors hoc est angelis casus quare sicut homo non potest penitere post mortem sic nec angelus lapsus in malum. **Item** caym cum disposisset fratrem occidere deus totius misericordiam primo studium eum admonitionibus reuocare sed quia reuocari non valuit sed fratri cadum petrauit mox eum dominus reuocare ad penitentiam studium quoniam dixit. **Ubi** est abel fratris tui. **De** quod ille quod fecerat non agnouit sed mentiens deo dixit. **Augustinus** frater meus tuos sum ego. **De**o diuinam maledictionem inturrit et in fine sagitta lamech venatoris occubuit dum ei inter fruticula lateret ille bestiam esse credeo cum sagitta impetiret et occidit. **Item** ut de multis amittam quia hinc exemplum est plena scriptura vni penam quod est noui testamenti. **Nam** apud petrus dicit in atrio dominum ter negasset ne diu in peccato maneret sed statim resurgit. **De** eius euangelio luce quod respexit dominus petrum ut ipse suo aspectu eum duceret ad surgendum. **Nec** est hoc factum incassum quia mox petrus ad dominum intulit illum qui penetravit usque ad atriam mox foras egressus fleuit amare sic quia maculam negationis absterxit. **Sic**

no a

no p

igitur manifestum est ex promissis quod deus
 ab omni periculo requiritur ut in primis
 primo non cadat et si eadem contingat
 ut per lamenta prime mori resurgat
 Unde ad quendam fratrem lapsum
 qui ex religione deposuerat habitum
Crisostomus ita scribit Redi fili
 redde ad deum nec credas villo modo
 esse mirandum vel esse insolitum si homo
 per bella transiens aliquando cadat vel
 inter gladios vulnus accipiat sed hoc
 est potius admirandum et est rationi
 contrarium si ipse qui cecidit post ca-
 sum resurgere nolit et si postquam vul-
 nera mentis accepit nolit adhibere
 vulneribus medicinam Et hinc aucto-
 ritati addit exemplum. Nunquam autem
 in mari naufragum patitur de sua
 salute lucroque mori desperat nonne
 mori enavigare festinat. Nonne potius
 nauem reparat et cum ea tam diu cum
 periculo mare sulcat donec recuperet
 omnia que ei tempestas abstulerat
 Quis agriculorum vel in vinea labo-
 rator si fuerit in vno anno fructus
 tempestate convulsi vineas et agros
 deserit et non potius amplius solito
 labori illorum insistit ut sic multiplicans
 fructibus recuperet quod amisit Depe
 siquidem accidit ut arbor quod casu im-
 pedita fructus aufere vno anno desi-
 nit duplicatos alio anno reddat Sic
 et homo qui quibus perit periclando de-
 bitos fructus non attulit fortior resur-
 gendo in plures fructus et meliores ac-
 oberiorer exurgit Ergo et si casu ca-
 de contingat non abiicienda sunt sta-
 tim arma sed sunt resumenda ut qui
 victus est in primo bello vincat adu-
 riu in 20 congressibus Nam cesar ille
 magnus a quo omnes imperatores dicitur
 fuisse cesares primo a pompeio deuctus
 aufugit sed rediit ex ritu reparato et
 victoriosus est factus qui turpiter fuerat

primo victus Quis vniuersi rex seu prin-
 cepe qui victus hostilia tela fugit cum
 mori abiit et in manus aduersariorum
 se tradit et non potius iterato exer-
 tum aggregat et militiam reparat
 sicque ad bellum rediens fortius quam
 primo bellat donec victoriam asse-
 quatur et palmam Depe octavianus
 augustus ab hostibus victus fuit
 sed quia arma non perierat sed semper
 post casum surgit studuit omnes
 reipublice hostes stravit et sub-
 ditione romana omnem mundum
 suppositus Depe etiam ut patet ad sen-
 sum et in his temporibus esse appa-
 ruunt per non fallax experimentum
 in naufrago coandino et heralino
 aliisque non paucis in partibus quibus bellis
 nis et guerris qui bello perierat in primo
 et aliquando et in secundo victoriosus ex-
 istit in tertio Ex notabile de ro-
 manis qui cum bis ab hambale com-
 peneque delicti essent tanquam de eis
 essent confossi et mortui et hambal
 qui crudelissimus erat ubi non
 plures occidit non tamen despicuerunt
 nec se aduersariis tradiderunt primo
 nec a bello cessauerunt sed omnes
 quod quid habebant argenti et auri in
 commune ponentes et pristina malum
 repantes hambalem terro deuere-
 runt Quis furo carthagine emu-
 lam romani in periculis civitatem primis
 adierunt eamque incendio tradiderunt
 Ergo non est desperandum cadentibus
 sed post casum est citissime surgendum
 Deperies enim cadit usque in
 die et resurgit. apulus est ait sur-
 ge qui dormis et exurge a mortuis
 Quis cum in silis sit portus si in lu-
 tum ceciderit non ex eo quomodo cecidit
 potest resurgit et lutum exurgens se quod
 cito surgit lauat aqua Sed quid
 est queso periculum nisi ferocissimum

Exm

quoddam luti ex pulvere a pluuia
 auarite et ex aquis carnalis las-
 ue gratiam. Ex puluibus enim
 et aquis et cotidiano experimento
 comparatur materiale hoc lutum
 generatur. Ergo iuxta comune
 morem si a luto peccati est surgendum
 cito et ad aquas spiritualis gratie recur-
 rendum quibus lauemur a sordibus peccati.
 Numquid non cadens in puteum
 ut in eo non periat quomodo exire
 festinat. Narrat Augustinus
 quendam in puteum cecidisse de quo ex-
 ire non poterat. Cumque quidam sup-
 ueniens quereret quomodo in puteum sic
 cecidisset ille respondit. Propter amicitiam
 ut quomodo hic ceciderim non gratias sed
 timore quomodo me educas. Quod quomodo in pu-
 teum cecidi non in peccatum decidere. Et quomodo
 est peccatum assuescit non ad non resurgen-
 dum consistere. Unde ysidorus dicit
 Peccare est in peccatum cecidisse sed peccatum
 in consuetudinem trahere est os putei
 ita concludere ut inde non possit exire
 itaque ex iam dictis omnibus licet in
 fine concludere si sic sollicite sur-
 git homo ut dictum est si corporali-
 ter cadat quanto sollicitius surgere debet
 si spiritualiter cadat cum ibi cadat
 carni puluere reuersura hic aut
 iam nullo tempore moritura.

Distinctio quarta. ponit multiplex
 motum ad penitendum. De primo
 motuo ad penitendum. Cap. I.

Postquam est generaliter
 dictum quomodo cito est a peccato sur-
 gendum nunc in distinctio-
 ne est addendum quod ad surgendum
 est multiplex motus et per peccatum tria
 genera noue que in subsequentibus
 partibus. itaque inchoantes a primo
 dicamus nobis esse debere salutare
 motum a casu peccati surgendi exemplum
 creaturarum multiplex. Nam videmus
iuxta sententiam salomonis quod si flumina

in mare descendunt ad locum unde exe-
 unt reuertuntur ut iterum fluant.
Aqua etiam quomodo ex alto descendit cito
ex parte opposita sursum ascendit
et iuxta mensuram casus fit et men-
 sura ascensus. Luna quomodo per 30
diarum prima perit tunc per eundem
circulum sursum tendit. Item luna
et si a sole recedit ad ipsum nihilomi-
 nus redit semper. Sol et si occidit
vel ad orientem tendit magis tibi sibi
si sit sed ad orientem mor redit ubi
oriens diem facit. Sic homini in
casu peccati standum esse non debet sed
mox ad orientem gratie redire debet.
Nulla est stella que si ad occidentem
vadat vel decidat quin ad orientem
iterum redeat. Sic igitur resurgendi
a peccato hominibus datur exemplum. Ignis
quomodo quomodo violentia prima ad yma
semper tunc se erigit ad supra. sicut
aperte patet in facula et candela que
rum utraqque ad yma depressa seu pli-
 cata mox ignis caput erigit ad
supra. Sic et si contingat hominem
casu ad yma inclinari vel plitari
mox laboriose dicitur ad supra reduci
et erigi quod turpe est ut homo celeste
animal in ymo iacet ubi ignis ad
supra se leuat. Nam et oleum si
ab alto cadat in aqua ipso casu
descendat ad ymum sed statim
redit ad supra fugiens locum ymi
et occupans sibi supra. Omnis
arbor spissa repullulat si tunc ra-
 dix sub terra remaneat et non radi-
 citus sit emulsa. Sic fide manente
que bonorum omnium est fundamentum faci-
 lis est regressus ad deum. Nam et
herbe dentibus bouum et caprarum
corrose radice sub terra viuente faci-
 le breui tempore renascuntur. Videmus
etiam ad sensum quod plantae omnes et
virge et maxime dum sunt nouelle
et tenere ventorum impulsu prouesse

vel terra aliqua necessitate incurua
te mox impulsu cessante a casu suo
se erigunt et ad celum caput ex
tollunt. Item si quis cadat i recte
toto posse laborat exire. Si etia
aues recludat i cauea et pullus
seu hynulus i stabulo tota die
circueunt foramibus caput imit
tunt et viribus omnibus contem
dunt. In quo homines instrunt
laqos effugere pti toto posse.
Nonne mus dum clauditur sub
scutella et vsqz ad vltimu tractu
mortis rodere lignu non desinit
temptans si egredi foras possit.
Vistris si i rectu deueniat toto pos
se exire laborat ita vt de cotingen
tibus nil omittat. Nulla est aues
que dum alia bellat si violenta tra
herat quin statim a casu se erigat
Philomena si fuerit casu capta
non pt diuina teneri conclusa.
pus em vt mori q conclusa teneri
Argo si sic refugit aues laqueum
corporalem qntum debet fugere
ata spiritali. Nam rhyocerotu
i tñ laqum detestatur et capi vt
nimis diu non possit teneri volens
pius vira puari q vilo ligamine vin
culari. Narrat bernardus de leone
q si in vinculis teneatur et sibi optia
queqz dentur tñ vt exeat corde sp
aspirat. Ergo a simili nullus delinqs
aut diuins deberet homo posse te
neri i captiuitate pti. Nullu est dno
genus animalis q si ambulans ca
dat nō statim toto posse resurgat.
Depe et formica cu se maiq onus
aliqui portat sub onere ipō cadit sz
mox ad surgendu omnes vires suas
expendit sz et ad surgendu ab aly
iuuatur toto posse. **P**uscillus du
rantes i sequentes se fugit ad vallis
vna fugiendo descendit pti antero

rum curru curritatem sepe cadit
sz statim post casum se erigit seqz
delocit rureps effugit dentes ra
nis. **Q**uina huius vniuersitate exēpli
omē qui iacent i valle pti couerte
rent vultus aiorū ad montē. nō
tremū sz diuinū cuius auxilio detes
ratis fugerēt infernalis. **A**pis
quoz si vento premar calculum
ore rapit quo cotra ventū se pro
tegit. **Q**uod et puscillus hest
nus noie facit dum cotrit vndis
maris et calido tāqz ancora se i
fluctibus regit. **Q**uod quid itelligi
mus p calculum i lapidem i la
pidem illum angularem cuius vtu
te simulet ope cotra tēptationē
ventos et dyabolicos munitur i
pulsus. **E**lephas si aliquo casu
candeit cum videat q per se sur
gere de tra non possit p ipetran
do aliorū suoz consorio auxilio
fortissime barrat vt qui suo non va
luit saltem aliorū auxilio consue
gat. **S**ic et nos si casu perremus
cū p nos resurgē non possumus
fortit ad deum clamare dēmus nō
non et ad scōs tāqz ad optimos
aduocatos. maximeqz iuocanda est
i omnibus aduersis exibus mī dei
ipiosa maria vñ i piculis i angustis
i rebus dubys respice stella. iuoca
maria qz ipā est q dat i mari bi
amlet iter fluctus firmissimam
semitā. **I**tem sepe sub iulce cadit
equus i sepe sub sarcina azimū.
Isepe sub onere camelus et malus
sz mox omni nisu quo possit a ca
su se erigunt nec pigrescunt. **E**t
vulneratur grauitē sepe bruta et
solitudine valde mira sibi qunt
remedia toto posse. **H**inc posuim
tu exēpla i libro de naturalibus

exemplis in tractatu de p[en]itentia et alijs
ponenda sunt infra exempla Et p[er] h[oc]
 p[ro]vidor homo nobilissima creatura p[ro]mo
 vocatur d[omi]n[u]s diuina p[ro]uisione i[n] sig
 nificans et ad eternam b[eat]itudinem ordi
 natus p[ro]p[ter] letaliter vulneratus et ve
 nena sagitta transfossus ac ad t[er]
 ra[m] sub hoste pietatis no[n] curabit
 q[ui]ntocies a casu mortis exurgere
 et q[ui]ere sibi remedi[u]m salutare **V**e
 ci turpe et rationi contrariu[m] a vir
 bus omnibus fugiendu[m] et i[n] acq[ui]re do
 sibi remedio homo deficiat a iunio
 et ibi homo subonere iaceat vbi
 bestia bruta toto posse se leuat. ac cura
 de aie casu non gerat vbi bruta de
 solo casu corp[or]is t[ame]n curat. Itaq[ue] h[ic]
 cōtendere ex p[re]missis exemplis q[uo]d si ho
 aliquo casu ruat q[uo]d no[n] sit eidem in
 casu iacendu[m]. no[n] sibi sit negligendu[m]
 non ducius expectandu[m] quin statim
 vulnere toto posse adhibeat mediu[m]
 nam q[uo]d sit ad purgatione[m] p[re]parata.
 q[uo]d sit putredine seu morbi p[er]fecte
 manutenua. sit putredine co[n]sump
 tua. et eductua. sit vulnere sanati
 ua et co[n]solidantua. qualis i[n] sp[irit]ualib[us]
 e[st] p[ri]ma que per culpe[m] amisse cogitatio
 nem et ruminacionem ad digestione[m]
 culpe separat. per detestacionem seu
 abstinatione[m] eam degerit et manuar.
 per co[n]uiccionem astringit et mudat. p[er]
 confessione[m] eam foras educens e
 uacuat. per satisfactio[n]e[m] vulnus
 ex toto consolidat inducens illi for
 tissima[m] curacionem. **N**o[n] q[uo]d quidam
 homines feris et bestijs sunt peiores
 dum illis a casu surgentib[us] surge
 istis curant similes p[er]nis q[uo]d ab
 arboribus cadunt que nuq[ua]m a casu
 resurgit nec ad suu[m] natuu[m] p[ri]ma
 p[ri]u[m] redeunt a quo suo se casu diu
 serunt. **E**t est notabile q[uo]d vt pluri
 mu[m] cadunt poma q[uo]d sunt vermicu

losa v[el] putredine aliqua infecta q[uo]d
 nuq[ua]m homo vult i[n] actu p[er]i quo se a
 deo diuidat n[isi] prius putredinem
 cogitando concipiat. Quare qui
 vult vitare actu[m] p[er]i necesse est vt
 respiciat cogitatu[m] ne pueniat i[n] con
 sensum. **H**oc e[st] p[ro]pheta voluit iue
 nire cu[m] dicebat. **I**usq[ue] humiliarer
 ego deliqui. i. anq[uam] caderem i[n] actu
 p[er]i quo humilis factus sum et abier
 tus mente reus p[er]i factus sum. **Q**u
 Augustinus dicit de adam q[uo]d mag[is]
 peccasset per gulam n[isi] p[er]fessisset i[n] aia
 quedam mentis elatio comprimenda
Attende t[ame]n q[uo]d cadit aliqui et solida
 poma et bona ex dupli[m] causa q[uo]d
 ex defectu retinaculi seu sustentaculi
 putredi sue fieri et ex impulsu
 venti fortissimi. Retinaculu[m] e[st] quo
 ad arborem pomu[m] suspendit. si fue
 rit desiccatu[m] seu putridu[m] du[m] pondus
 pomi sustinere no[n] valet tunc po
 mu[m] necesse est. **V**eru[m] retinaculu[m]
 quo deo co[n]iungim[ur] et i[n] eu[m] suspendi
 m[ur] v[er]us sp[irit]us est q[uo]d atam suspendit
 i[n] deu[m] tanq[ua]m i[n] suu[m] p[ri]ncipiu[m] glorio
 sum. **N**ec go si fuerit desiccata v[el]
 debilitata i[n] anima disponit eam
 necessario ad ruina[m]. **I**mpulsio
 fortis venti deicit pomu[m] sanu[m] quia
 sepe temptatio nimis fortis viros
 altissimos deicit et subterit sicut
 i[n] fra[cta] ex[empl]a ponitur vbi de temptatio[n]e
 dicitur. **V**eru[m] qui p[er] temptatio[n]e[m] ca
 dunt ad deum facile redeunt et faci
 le p[er]it[er]iu[m] veniam inueniunt si ea toto
 corde requirunt. **D**z qui i[n] desp[er]atio[n]e
 cadunt vt can et iudas non faci
 le redeunt eo q[uo]d sp[irit]u[m] sc[ilicet] delinquit
 q[uo]d o[mn]i p[er]it[er]iu[m] est grauissimu[m] et va
 ro venie inuentu[m]. **V**nde et les sunt
 corpoibus grauib[us] terre et lapidi
 bus siles q[uo]d de se semp[er] cadunt et
 vbiq[ue] posita vna p[er]it[er]iu[m] n[isi] v[er]q[ue]

sursum se erigunt nisi violentia pertrahantur. Secundum motum ad surgendum 2^a Ca^m 1^a

Secundum ad surgendum seu peccandum motum est consuetudinis. moreque parte periculum. Nam secundum consilium sapientis semper nocuit differre peccatum. Et hoc maxime verum est in peccatis in quibus diuturnitas temporis peccatum auget ita quod quanto est diuturnius tanto est grauius eo quod peccatum diu retentum contemptum auget et ingratitude superaddat. fiatque ad surgendum grauior difficultas eo quod consuetudinem quendam fiat ad peccandum necessitas. Unde ysidorus de summo bono libro 2° de consuetudine ita dicit. Cogitatio quidem mala parit delectationem. delectatio consensum. consensus operatio. operatio consuetudinem. et consuetudo necessitate. Vulnere ei vetusto ut dicit Bernardus callus obducit. Unde multi sunt egritudines in principio faciles quod sola tempore diuturnitate sunt incurabiles sicut medicina dicit auctoritate. Et ut de multis omittam exemplum non ponam. Prima est species ethice et si per modum suam sit difficilis valde ad cognoscendum est tamen valde facilis ad curandum. 2^a species ad quam ipsa diuturnitate tempore peruenit est prima species facilior ad cognoscendum sed est impossibilis ad curandum homini sed non deo. Nam bonome fratris nostri laboras hac 2^a species ethice ab omnibus medicis despectus dum lagana cepisset appetere et ex eis cotidie manducare optime ab egritudine est sanatus. Nam et ego ipsum infirmum vidi ac postmodum perfecte sanatum aspexi. Itaque certum est quod quod in principio est incurabile fit incurabile sola tempore diuturnitate. Unde Augustinus

de hoc ita dicit loquens de egritudine spirituali dum egritudinem non resistitur fit neccitas. Concordat ysidorus de summo bono de prima consuetudine libro secundo ubi ait. Petrus qui in negatione prima simpliciter verbo negauit in secunda iuramentum ad iuratum. in 2^a detestatur et iurat quod non nouerit hominem. Aduare ait. Perseuerare in malo dat incrementum sceleribus et qui nimis assuescit in maxima sepe cadit. Primum quod et seneca dicit. Quinus factus medicus laboraret si quis eum dum est vulnus retens ad curandum reducit. Unde vicia aliqua implicata cito in principium ad rationem suam redit. Et si diu in curvitate permanserit ita ut nodum faciat rectificari non potest nisi fortissimo igne decocta et mollita ad partem contra replacatum dum fuerit sit retenta. De 2^a curvatura vel in brachio reuolutum facile reducat ad primum locum dum calet adhuc membrum. Et si reductio pertrahatur in longum non nisi aqua valde calida cum multo dolore reducantur. Nam et infanti a principio a nutribus male ligati pedes si bene non fuerint coequati facile sunt claudi nulla postea medicina curandi postquam fuerint in claudicatione confirmati. In tamen est consuetudo in neccitate virtutis ut sepe faciat homo dum dormit quod vigilans facere consuevit. quod magis est faciat mouens quod faciebat viuens. Unde narrat de quodam medico cui debebat ab alio 2^m libere. ad tres annos soluende. Cumque venisset ad mortem et assistens cum ad primam iuraret ille ad aliud non attendens solum hoc lingua dicebat. Tredenti libere ad tres

Ex^m

a nos Quis hoc solum dicit vira p
uans est igitur mufestu est aut
touribus et hys exemplis q vnu
diuus affuetum quodano per m
tionem in nam fir nrm Ob qm
causam iheremas ait Si murre
pr ethiops pellem suam et pardy
varietate suam et vos poteritis bn
fare dum didicistis mala Et i pu
bis dicitur Adolescens iura via
suam gradens est cum senuerit
no recedet ab ea Sup quo vbo dicit
glosa iheronim Quia alexander
rex ille magn9 macedonu nuna
treffum et mores pedagogi sui neqz
dina pueroy cu quibz nutrit9 fuerat
assuetus et eduratus deliquere
potuit Nos et videmus ad sensu
q illi qui ad sardalude vl furari
reperunt ifantuli nuq se ret hnt
era fuste resi Nullus equin9 sur
dicit Jeronim9 nuq passum senex
deserit cui iuuenis assuefat Lugr
na vr idē Iheronimus ait eude odo
rem piter et saporem seruat vetus
ta quo pus fut imbuta du nouiter
esset facta Vnde orant9 dicit hnt
Quod noua tēpra capit iuetuati supit
no eni vr Jeronim9 ait facile tolle
tur color a panno quo i pncipio nit9
fut nec nimu vr dicit bene carre
missum fir ab ea diluitur quin ali
quod eis desigiu deliquatur Ma
nus q semel nubiis viridibus ta
gitur multis lonoibus no mudat
Amulus siue flumns no facile locu
deserit per que decurre seu iude
consuevit Non facile recuperatur
possessio q per scripto tuetur anq
frustra ibi ponit medicina vbi a
senut morbi causa Non facile
erigit virga q longo tempoe stetit
trunata Et trabe vetus et sicra

rectificari ia vlt no pnt vide q
 q animalia oia sic sue naturalis co
 ditione pnt seunt tpa q i consuetudi
 nem contraria ia vltra vix domare
 possunt qm sicut emastes dicit Quia Temp9 plaradi re
 et bona i tempoe suo Quare
frustra lono vesibus adhibetur
q prius i luro et feabus putruerit
Tarde iam sal caribus apponit
qn iam veribus staturerit et pu
tre dine sunt infecte Tarde ia qo
nimis hnt resistit qn ia oia occu
pauit Exm ad hoc de dario rege
magno persaru q qm alexandrum
i primis despererat et per omia
vt latronem vilissimu habuerat
net illi i pncipio obuiare curauit
dum postea exentu augmtato ce
pluribus pncipis sibi subuigatis re
resiste voluit iam illum ipedi e no
potuit sz alexander egru cu regno
pruauit Exa adhuc sunt inua
si qe antiqua plegat plia factaqz
regu antiqua multis cronis exa
rata igitur concludit ex hys ex
emplis q consuetudo e altera natua
et quasi i vnu videt versum qd du
est assuetum Vnde et basilus de
hoc ita dicit Dicit no potest quis
lingua matna alterare sic nec per
tandi consuetudine viciosa Con
stat ei esse veru nec est iuenire co
triu q naturalia mutari no pnt
ne que a na inata sunt go nec du
assueti mala n suma faciente po
terna ruy e posse oia Nuq possut
canes mutare latranu nuq lupi suu
vlulatu Nuq boues suu mugitum
nuq homines sibilum et genuu
comune ifirmoz pnt ifirmare vl
imutare Dit rem mutare diuus
assuetam non facile p nam e sed
facile per vtute diuina q potuit

Exm

Ex^m

i informi materia facit sydera tam
pulchra et omnē p̄ voluto suo p̄
variare naturam. Nam et ip̄e p̄po
cratis filius cuiusdam regis ip̄i
matus vsq; ad mortē dum ad retu
pandam salutē suam p̄ponat
tāq̄m sumū medicū aduocasset
et ip̄e ire nō posset quēdā illuc mi
sit peritissimū quē habebat disci
pulum. Quē cū uenisset ad infu
mū et per tactū pulsus nullā eū
febrem h̄re sensisset nec egritudi
nē aliā h̄re cognoscit s; q̄ sola de
ficiet debilitate nature eo q̄ nil co
medet nec aliquod p̄ter carnes
vaccinas crudas manducare appe
tit prudens medicus h̄c audiens
cogitare fecit cepit q̄ carnes h̄moi
appetite possent sibi ex hoc eē per
fici si appetitus h̄c ortū haberet
ex vi nature cōtracte s; alias sto
macho debili eēt s̄mo mori fere
eo q̄ nō facile digerantur et a multo
calore. Itaq; accessit ad regnā et an
om̄ia illi iurauit q̄ credentiā et fi
delitatem illi seruaret si ueritate
sibi de infamulo diceret cuius filius
ip̄e esset. Cūq; illa eēt nimīū indig
ta et filiū eē regis asserēt medicū
ait. P̄toto teneans q̄ n̄ michi uer
tas dicit puer q̄ notius morietur
et tūc uos penitebit q̄ n̄ nullū reme
diū esse poterit. Tunc illa q̄ nimīū
diligebat filiū audiens eū i p̄culo
eē mortis ad medicū dixit q̄ filius
cuiusdā hoīs fuerit qui carnes
crudas h̄moi comedebat. Tunc
medicus lenis fr̄is carnes crudas
iussit adduci et puero ad uoluntū
ministrari. Itatimq; ut puer illas
comede cepit i momento cōualuit
et post modicū fr̄is fortis ex l̄o

p̄siluit. Dum et alij multi qui soli
ta abaria deserentes et inconsuetis
virescentibus icurunt egritudines val
de graues sicut supra de dyodesca
no uerolo me dixisset. Quis sile cō
tigit ut fertur euidam regi uau
nis qui dum ex rufico aduenisset
ad regnū et ruficamū cibum mu
tasset i regnū icuruit ex hoc nimīū
graue morbum. Cūq; nulla poss
curari medicina q̄ durate causa
nō est possibile effm moueri qu
dā medicus prudens cuius condico
nis fuerat requisitus. Cūq; ille ei
dixisset medicus ait. Hec ē causa
tue egritudinis q̄ assueti reliquens
delims te dedisti. Ergo si curari
desideras assueti resone abaria
et aliquo labore te excita. Quod
cū ille fecisset statim curatus ē.
Itaq; aut hoīm nō facile naturalia
p̄mutentur audi doctrina sapienissi
mi cuiusdam phi aliunde captiuati
dedit et uendit loco slauū. Cū
ei soldanus babilonic hūc phi
magno p̄cio q̄passet eo q̄ ip̄m cre
deret valde sapientē sicut et car
ordinauit sibi dari die quolibet pa
nē unū. Volens aut ex p̄ri eius p̄
dentiā dum mlti lapides p̄ciosi sibi
adducti fuissent slauū aduēire pre
cepit et si noticiā lapidū h̄ret req
sunt. Cūq; p̄fram de h̄is noticiā
se h̄re r̄ndisset soldanus aduēit
Considera go hos lapides et michi
elige meliores. At ille oībus r̄uū
spectis ex om̄ibus tres elegit q̄
p̄ciosiores ceteris eē dixit. Ex h̄is
tribus el̄is unū soldano ostēdit
quē cūctis eē p̄ciosiorem asseruit
nisi q̄ vermē itus habebat v̄l con
tinebat qui eū degenerē faciebat

eusq; vntē miruebat ac valore
Tunc soldanus volens pbare si ho
 verū esset lapidem frangi fecit
 et vermem ibi iclusum iuenit. Nec
 mirēt aliq; eē sic posse seu potius
 se in qz nō mlri sunt anni q; dū
 comitari ppsano quōdā lapides
 de mōre excederet saxū quoddam
 maximū extrahentes dū illud per
 mediū diuisissent i medio eius vni
 ramunculū iuenerūt camerā ibi
 dem miromodo expolata habentē
Itaq; soldanus admirās de prudē
 tia flauū suū ab eo quō hoc scire
 potuerit requisuit. Qui ille rāt
 lapides cuiusq; natura cū ex terra
 generetur et aqua q; per naturā
 frigida sunt elementa. est natura
 litte frigida nec vniq; calet de
 suū natura. Quare si calet ex ac
 cidentali aliqua ne cessario constat
 id euenire tā. eo q; nulla res nisi
 per violentiam suam pōt mutare
 naturā. Cum itaq; ego applicans
 in lapidem illū ad maxillā illū cal
 dum esse **sensibilis** et quēdā ex it
 mis eius calorem scui q; calor hic
 ex natura non ierat lapidi s; erat
 aliau; pū aialis itus clausi i lapi
 de. **S**oldanus go eius prudentiam
 admiratus iussit sibi ad expensas
 alterū panē dari et pmo panē s; dū
 adiūgi. Cūq; soldanus alia vice vel
 ler emere equū vni aduocans ad
 se flauū quē iā reppererat i mlris
 egyptim dixit ad eum. Nūq; prudē
 tia tam magna naturas cognosq;
 equorū. Cūq; ad plenū cognoscere
 se respondēt dixit soldanus. Ergo
 solleter hunc equū considera. et in
 quos defectus habeat enūcia. Cūq;
 ille dextrariū solletere asperisset

ad soldanū dixit. Equū iuxta bestinū
 ipum vidi pulcherrimūq; ac corpō
 sanū iueni. solum quēdam defectum
 repperi qz lacte azimino nutritum
 fuisse iueni. **Q**uod soldanus audi
 ens et sic fuisse iuueniens quō hoc sc
 uerit requisuit. **C**ui flauus ait
Dixi iam vobis sepe q; id quod
 alicui rei est nāle oīno est imuta
 bile. qre sol per se refrigerare nō
 saturnus calefacē nec lux obscura
 re pōt. **Q**uare sicut soli naturale
 est calefacē. sicut saturno ifrigidacē
 et lux illuminare sic est i reb; q;
 omibus iuenire. **I**taq; diu mego r
 vere dextrariū vidi i fine cursus sui
 quod contra nām equorū est cū ad
 modū azim vidi aures foris agi
 tasse. **C**ūq; apud me cogitāre vñ
 hoc esse posset. et attendē q; non
 filius azim esset equus et tñ i mo
 uendo aures azim nām seruasset
 sumpsit pbabili argumto q; lac az
 imini sugendo naturā hanc contraxis
 set. eo q; aialia plurimū disponūt
 fm naturā lactis q; puula nutri
 untur. ob quā causam ars p̄ript
 medicine vt bono sanoz; lacte in
 fantuli nutriūtur. **N**am iō nut
 res sūt infantulis eligende q; sunt
 corpōe sane q; etiā sanis cibis et
 potibus sunt nutrende. ne forte
 corpore vñ corrupte lac ifectim
 puulo admistrent quo nā infantū
 corrūpatur. **N**ā et puulus corpōe
 fit leysus si leyse mulieris fuit
 lacte nutritus. **E**x hie p̄ pon
 de mīe s̄i bernardi que filios oē
 quos genuit lac eēt nobilis nutri
 re cum lacte p̄prio voluit. **V**nde dū
 lac eius sugerunt naturā eius induc
 runt ac mīno more deo seruiēt

Quoz ex iudicis et indignis tam
 prudentis sapia viri apud omnes
 clarescit et valde acceptus sibus
 esset. **Soldanus** terram sibi panem duo
 bus prioribus supaddi iussit. **Iraque**
Soldanus post multa iudicia sibus
 admiranda et ita experientia approba
 flauum aliquem ad se vorans fecit dixe
 rit ad balneum amboque nudi balneum
 intrauerunt. **Dixit** ergo **Soldanus** ad
 flauum **Cum** de rebus sibus iudices
 volo ut de me ipso iudicium feras et
 defris pro me michi pandas. **Quoz**
 flauus eum dicit esse pulcherrimum
 nihilque in corpore fedum habere. ille
 eum ad penam amissionis sue gratia ad
 iuravit omni adulatione seposita
 ut sibi plenam ediceret veritatem. **Tunc**
 flauus precipiens voluntate dixit ad
 eum **Reuera** sicut dixi pulcherrimus
 valde estis sed quedam defris occultum
 habetis. qui bona pulcherrima deho
 nestat que vestra maiestas ignorat.
Nam non fustus filius regis ut
 creditis sed ut pistor vos grauit
Quoz **Soldanus** a mure sic est certum
 fieri vellet et euaginato gladio ab
 ea sic fore per extorsionem corripis
 set. **Vnde** hoc scire potuit a flauo
 requisit. **Cui** ille ait **Depe** recolo
 me vobis dixisse naturalia mutari non
 posse. **Nam** ego plures iam vos domi
 et coram vobis multa iudicia decreui
 quibus dignus fui a vobis domo a
 plissimis munerari si natura vobis
 hoc facere permisisset. **De** quid
 dicit erat addas illi panem nisi quia
 natura tua a pistore contracta non
 sinebat aliud dicit vel dare vel exhi
 bere quam panem. **Iraque** hinc patet
 exemplis quia naturalia mure non
 possunt. **Et** quia consuetudo est al

tera natura constat quod non facile per
 mutatur que in consuetudine deduc
 untur. **Ex** in de nicholao quodam
 sene qui ad beatum andream apostolum
 vadens ait ei **Ecce** sancti dei
 sunt michi animi quibus semper
 luxurie deservimus. **Accepi** autem
 aliquem euangelium orans **Deum**
 ut in continentiam largiretur.
Dedit ei ipse peccatum iueneratus et a
 concupiscentia consueti illertis mor
 ad opus solitum reuertebat. **Qua**
Dam ergo die a consuetudine mala
 tractus ac euangelii quod super
 me habebam oblitus ad lupanar
 accessi. **Quoz** metricum me vidisset
 alte clamare cepit et dicit **Egre**di
 sene exgrede et huc noli illo modo
 venire quia mirabilia dei video super
 te. **Iraque** totis ad verba femine stu
 pefactus cepi recollere quod super me elu
 gelium derulisset. **Muc** igitur dei
 familie gloriose pro mea salute ad
 deum que precibus tua pia oratione in
 terdat. **hoc** dum apostolus audiuit la
 imas coram non potuit. **Iraque** ut in
 tectatu de ieiunio infra dicitur pro
 eo orauit et ieiunio se afflavit.
Siquoz illi continentie gratia impetravit
Exemplo igitur hoc adire quam a
 praua consuetudine sit difficultas
 exurgit. **Quia** non est in peccato mo
 randum sed ab eo quod totius est sur
 gendum ne quod est voluntate con
 tractu fiat necessarium. **Vsum**
Quoz quidam dicit se velle surgere
 sed nolunt ad hoc laborare siles
 viro pigro qui vult bene comedere
 sed non vult manum de sinu extrahere
 nec etiam ad os applicare. **Vellet**
 ei piger frumento horrea plena esse
 vellet magna dolia vini habere. **vel**

et apri a nq̄ ordantur et a moribus
 et canibus effugant̄ eo q̄ dū mo-
 ribus calor iterior excitatur super-
 fluis in eis humor q̄sumit̄ et sic
 carnes sanioris nature reddunt̄
Nam porcorū motus cū sit fūus
 et tardus et magna est i eis q̄es
 corū carnes mltam sunt humide
 sunt et graues et iō saniores sūt
 assate q̄ lre eo q̄ magis cōsumit̄
 supflua humiditas dum assantur
Ex hac eadē causa carnes hedine
 que mltam siccit̄ sunt meliores
 sunt elixate Verū de exatio et
 labore cōtra ociositatem i libro de
 exemplis naturalibus q̄re 29.

Terciu motuū est ex^m itineratiū
Capitulum q̄d̄m l̄

Quātu motuū ad surgendū
 est ex^m itineratiū. Nam
 prudentia cursoris et auglibet viato-
 ris officū constat cē longitudinem
 sue viē p̄sare tempus ex^o formicaz
 et apum attende mane tēpestue cō-
 surgere dietam q̄ntocūq̄ it̄hoare. i
 via non n̄ i necessitate q̄sere. nichil i
 via portare. n̄ i via fabricac̄ vel
 face s̄z toto corde ad p̄riam festina-
 re. vnde q̄n magna longitudo est
 et aspectus vie et tempus ad itnerā
 dum est valde breue nulle ad eundē
 faciente sunt indurie. nō solis or-
 tum delect. q̄s dormiens expectare s̄z
 mane ad surgendū est ante lucem
 eo q̄ sepe bono hospicio ille caret et
 cena qui ad illud p̄cūt nimis tar-
 da hora **Ex^m de fatuus v̄gnibus**
Mathei xxv que quia valde tarde
 venerunt hospiciū perdidērūt **Ex^m**
 vltimo iudiciū de illo adolescente q̄
 quā cū vxore dietam tarde it̄ho-

uit ad bonū hospiciū puenire non
 potuit sed cum v̄ris pessimis co-
 actus est hospitari vbi datur est
 vxor mortu **Ob quā causā im-**
meri quasi hoīes sunt mortu sicut
p̄t patere legenti **E**rgo cū penitē-
 tibus ac i celum ire volentibus.
 valde longa sit via sit q̄z lapidibz
 plena. et constet aperte q̄ tēpus
 huāne vite sit valde breue. res-
 tat q̄ p̄mē via q̄ i celū est adducti-
 ua sit tēpestiuus it̄hoanda **ex^m**
de helya 3° regum xx c^o cui a-
 gelus i figura huius rei sic ait Dur-
 ge et comedere quā grādis abirestat
 via. **A**d l̄riam iuenit ad caput
 suū submeritū panem et vas
 aque q̄ sunt signa tēpestiue p̄mē
 it̄piede p̄ter longitudinē vie.
Ded diligenter est attendendū q̄nō
 solū it̄r ē it̄hoandum s̄z it̄p̄m
 est cōnuandū donec pueniatur
 ad hospiciū sive ad brauium illi
 fine dispositum eo q̄ nichil penitus
 p̄sit dietam tēpestiuus it̄hoare
 si añ tempus contigat quiescere
 vel p̄sare. **V**nde dicit q̄ onager
 i deserto sola cōnuatiōne it̄neis
 leonem se persequētem ostendit q̄
 cōnuē fugiendo i it̄necq̄ non
 q̄sendo eum ip̄m sic p̄sequētem
 sic debilitat q̄ hostem suū. s̄z leo-
 nem nigrit̄. dampnatiōne it̄ri-
 tus et pene **D**ic qui p̄mā it̄ho-
 ant et eam nō cōnuat̄ dyabolo
 viā parant. **N**am et agnus lupo
 consp̄o et cognito cōnuo fuga-
 rapit s̄z post modicū gressum fi-
 git et sic nō cursum cōtinuans
 quē it̄p̄t mortis p̄culū nō euadit
 sed i os lupi incidit. **L**epus vulu
 so cane mox se fugit commitit. na-

aliter se non defendit

aliter se non defendit. sed qua nō
 conuincit cursum que arripit. sed
 post se ad canes oculos sepe vertit
 raro effugit dentes canis. **Nā** et
 leopardus ad bestiam ex cathena di-
 missus eam cursu et saltu aggreditur
 vnde si vt incipit cursum continuaret
 nulla bestia eius dentes effugeret
 sed qz cursu suū nō cōtinuat et post
 terciū aut quartū saltū figit gres-
 sus raro ad morsum bestie puenit
 cōcupitū. **Ergo** a fili volentibus
 lupos infernales vl' leones effugi
 oportet cito cursum incipere et tam-
 diu per p̄mē viam ite dēre donec
 contingat ad cōcupitū brazuū pue-
 nire. **Nā** et leonis nā est vt fumo
 mane p̄dā q̄rē incipiat nec a q̄ren-
 do postea desinat donec qd̄ q̄rē
 iueniat. **In** huius rei signum
 seu tēp̄p̄nue p̄mē docum̄tum de
 b̄o nicholas iuenim̄ q̄ ē scriptum
 q̄ ip̄e p̄mā die qua natus fuit in
 peluū positus ad lauā dum mox ī
 pedibus se erexit et q̄i tūc p̄mā
 suā inchoans feria sexta et q̄rta se-
 mel ī die semp̄ m̄ris vbera sugēbat
 qua sola vice cōtēntus tota die sic
 p̄manebat. **Est** et a quoddā certū
 valde apud quosdam puerbū q̄ ex
 suis iūnis cognoscitur locus vnde
 exiturus sit lupus. **Vñ** et eō fili-
 et agnus sit exiturus. **Ex** m̄i bono
 de sancto ambrosio q̄ qualis futu-
 rus esset ī postex ī cilnis apparuit
 qz dum infantulus ī cunis iacē a
 p̄es adueniētes. et ī os eius intrātes
 et excūtes ī tantā post modicum
 altitudine aeris se leuauerūt vt
 videri p̄ctus non possent quo mi-
 raculo tēnis p̄r eius ait. **Di** hic
 infantulus vixerit aliquid magnū
 erit. **Sc̄is** et bernardus dū adh̄
 ī vterom̄is esset. qualis eēt futu-

rus oñsum est. **Nam** m̄r eius p̄
 ip̄ius cōceptum vidit sompnum
 p̄sagū futuror̄ catellū videlicet
 totū candidū s̄z ī dorso subrufum
 latrātem v̄rūlū cōtra mūdū in-
 dūro se h̄ntem. **Quod** dū cūda
 viro dei narrasset ille p̄phet̄a voce
 ait. **Optimū** catellū m̄r eius qui
 castitate albus caritate subrufus mag-
 nis latratus cōt̄ mūdū vicia dabit
 quod sic fuisse verissimū ē constat
Dicit et de venerabili p̄rē fr̄a
 n̄sco q̄ ex ip̄is infantibus a m̄s q̄
 dam t̄ eo erat ad paupes misera-
 tio. liberalis. qua qualis eēt futu-
 rus innotuit. **Fr̄i** etiā d̄rodo dicit
 dyabolus admiratus q̄ eadē die q̄
 venerabilis p̄r ē natus totus est
 conturbans īfern̄ et ex tūc demo-
 nes fortissimi. et sagacissimi sūt
 ordinati qui bellarent cōt̄ eum oī
 tempore. **Sed** quid hec admiram̄
 ī sc̄is cū horipm̄ ī lapris t̄ xp̄ianis
 q̄ paganus appareat. **Nā** leo ip̄ator
 habuit filiū noīe constantinū qui
 fuit p̄ncipiosissimus et vt fera seus-
 simus abutens imperio et tyrān̄
 qui a deo et sc̄issima m̄re eius ab-
 cessit et magis artibus demoni-
 sacrificijs et luxuris totū se tradidit
 et t̄m̄ hominibus malis a tenera
 etate se n̄xit. **Hinc** qualis esset
 futurus ī baptismo apparuit eo
 q̄ dum baptizaretur a p̄r̄archa
 stercorebus suis lauac̄ū deturpa-
 uit. **Tūc** p̄r̄archa p̄phet̄a dicit
Constat hoc ēē maximū mali sig-
 nū per hūc xp̄ianis et eētē affuturū
Narrat et auḡ q̄ sorostes q̄
 fuit omnū maḡicorū aruū iuen-
 tor mox vt natus apparuit fuit
 malicie sue signū dedit qz vtram
 hanc miseram quā om̄s hoīes incipi-
 unt a ploratu ille cōtra natura

Ex^m

B
Ex^m

Ex^m

icepit a visu statim suo ridens
exire. Item ipa die qua natus e
alexander futurus Dominator or
bis tota tra maximo tremore co
tremuit et tempestas magna gna
ta i aere trum grandine forti
prussit. Narrat et valeius maxi
mus qd plato phus du puus i cunis
iaret venerit apes i os eius mella
liquates per hoc lingue eius dul
cedine et futura ei sapiena de
signates. Dicit et p idem q qda
natus est homo noie miris qui cu
adhuc iaceret i cuna formice illuc
accidentes more soluto trum via
i ore eius tanq i horreo gna fru
mentina ponebant. Cuz qd sibi ho
vellet fuisse vir quda sapiens ve
quisitus dixit cu mimi ee futuru
quod et sic postea factu fuit. Nar
rat swetonius q octavianus cesar
augustus du anq cet natus qual
cet futurus apparuit. Ma anq
natus cet per aliquot menses pub
lice rome denunciatu est veru regu
romani populi perturru. Unde ro
manus exortus resur ne qd ifans
illo ano genitus nutiretur. sed q
graudas habebat vxoies ad se fu
turi dm trahentes euctu curauerit
ne senatus ad rde eraru portaret
Item achata eius mi du grauda
de co esset itestina sua ferri ad so
dera sompniavit atq per dne celi
et terre ambitu explicari. Dix oc
tavianus pr eius sompniavit ex
vxoie ubar solis ee exortu die
go quo puer est natus pr ad consi
luu non accessit. Un ingridius phis
causa e9 moie comparat hora ptus
trelligens i tris natu dm affirmat
Pregnans mi luna ex tiberio ce
sare a scribonio mathematico re
quisiuit. si masculum pturvet

Et ille omi galline amprens tam
du coloribus recensibus fuit do
ner ex illo pullus i signatus trista
tus exiit. Tunc dixit i fantum
masurum aligu regnaturu. Ree
phus dum semel i aula sederet
queda aduenit aus domestica et
i eius gremio omi fecit. Cuz id
posuisset i tra serpens ex illo exi
uit qui omi vndiq curruuit. Cuz
redire vellet i omi anq rediret
i tereit. Tunc phus aduocans con
iectorem quid sibi hoc vellet req
sunt. Cui ille ait. Nasce tibi fi
lius qui curruens omne mudi
i ouo signatu et sue dionni suppo
sitiu dum redire volet ad hoc suu
regnu morte puentis no porit
Quod totu i alexandro copleu e
Itaq licet cōcludi hys exemplis q
veru est illud puerbu qd tempe
ue apparet latus vñ lupus est
exiturus et fili vñ exiturus est
agnus. Aduare signu optimum
constat esse cito penitenti ichoare
q vt habetur i trems. vnus vir
qui portauit iugu dm ab adoles
centia sua. ex a horu tibi greu
Paulo anthomo mathario et hy
larione sanctissimo et pibus aliis
qui ad diuinu officiu accesserunt
i sua florida iuuetute. imo ml
te fuere iuuetile vir adhuc vñ
tes arbitry libertate i sicur agnes
agartha. margareta. acilia. lu
cia. et katherina. q dua valde
portauerunt tormentu. Un queda
virgo ex ca ia dea legit fuisse sñ
sima qua cu pntes eius vellet
tradere nuptu. illa oino respuit
dicens. Absit a me vt mea offera
iuuetutem floridam. etate q ma
redolentē mudo vilissimo et to

Valde ptimeſcendū eſt ne nauē
nāam aut pcella tēpeſtatis arri
piat. aut fluctus abſorbeat aut
i crīm ignem pirata crudelis dya
bolus abducat. Itaqz pme noſtre
nauicula foribus valde lignis. i
validis operibus ē munienda ac ſpei
et timoris anchoris validis confir
manda. Vnde ſcūs criſoſtomus ſc
anastaſie per hoc mare nauigati
dū temptatio nū venis et vnda rū
inſiſibus quatitur talia ſcripta
mandant. Vide ne turberis o filia
eo q tibi pie viuētā iſtollerabilia
iſferuntur aduſa. nō em deſpiciſ
ſz pbaris. vno eī fine cōcludūt
huius mūdi pſpera et aduſa. vide
go ne i aduerſis et triſtibus deſpa
cio. vlt i lens et pſperis tibi elano
dūctur. vnu inquit mare ē i q
nauicula noſtre vilificat. et ſub
vno gubernatore deo aīe noſtre nau
tico fungunt officio. Quorūda
igitur naues vt fortiffimis finū
necibus ſolidate conuictos equoris
fluctus illeſe ptranſeunt. ſz quoz
dam fragili tabularū iunctura
nauis ead i mari trāquillo portus
viano pirlitate ſuū optatū nō aſſe
quūtur portū. De hoc et ſcōnū
dunt ita. Gradū quoddam ē her
dia ſeu vita mortalis i quo bellū
cōtinue gerimus. qz militia ē vita
hoīs ſuper trā. Quis iquit iter
ſerpentes tutus ingreditur vel ſe
curus dormitat. Quis dulcis
iuxta viperā ſomptos caput. Nā
et ſi ſemper non pūciat tū ſolli
citat. Decuruis eſt q^o ait perire
non poſſe q iuxta pūalum non
poſſe. Per ille Ferō cū tāta ſint
in hac vita pūcula qz reſiſtet dū
tāne pcellarum tumultuānoibus
illuditur. nī pme nauē arripueit

q ad portū triumphalem puenire
poſſit. Vnde ſeromunus ait
Cauendū igitur diligētiter vultū
quod non ſine magno dolore cu
ratur qz aliud eſt integra nauē
et ſalūs membriſ cūctis ad por
tum venire ſalūs q mūdū he
rentē tabule foribus utibus ad
ſaxa collidit. ergo o homo crea
turā dū digniffima diſce tua de
clinare pūcula et quere tibi re
media per brutorū ex^a. Aug^o nō
piſces ſe tenent toto poſſe rium
terra et quunt ſibi latibulum
iter ſaxa dum ſunt maria pro
celloſa ac tempeſtate cōmota.
Aug^o nō tpe tempeſtatis et i pul
ſūo tumultuūqz ac ventorum
aues fugiunt ad condensa ſilua.
Aug^o non i turiffimis locis con
ſtruit ſibi nidos vbi facilis nō
ſit humanus acceſſus nec ven
torū i pulſus. Item ai alia gſſi
bilia valde declinat itinera que
terunt ab hominibus efferata.
Vnde cerua iuxta has vias itas
ſe pōnt ita vt a feris oibus tu
ta eē poſſit. Red quis enarret
q ſit ſollicita ſibi qre remedia
cōm qreūqz pūcula. Nōne raris
dum grauati ſe ſentit herbam
qrit et comedit quā ventrē re
mollit ſicqz feces noxias per
poſteriora foras mittit. Nōne
cerua vt facilis parē poſſit p
cioſum lapidem qrit cui vūnt
facile pūm edit et lac mltipli
cat i māmillis. Nōne ſilueſtris
capra venatoris pūſſa ſagitta
eā ex vulnē qrit quada herba
Nōne vt ſus dum patit mor
bum febris formicas qrit et co
medit qru eſu continuo febrē

lab. 7.
#2 ſcorpiones

crede vniuersa que dicebat qd
 dum dyabolus auerit ei sic ait
Nolo vram maiestatem latere
 m. dne quia quoddam flagitium
 committitur i hac vrbe tam enorme
 vt no puu imineat ciuitati pculu
 si pena no fuerit publica expiatu
Nam talis genere illustris et cla
 ra scitate famosa cu xpo filio carli
 committitur qmercio. Itaqz senator
 iratus iussit qnto eius dniam suis
 aspectibus pntari. Cuzqz nocente
 tata se cernit ee artata dnem
 i suu auxiliu quocut pntelam
 sz nullus fuit ausus ex oribus illi
 comitatu ipendere. omis ei strupe
 facti sunt ex scelere. **A**t illa oi
 auxilio humano destituta ad mi
 sericordie regina cu fuerat val
 de deuota se cotulit et ea cu la
 rimis i suu auxiliu aduocauit
Interqz illi m. mie affuit eiqz
 dixit. **N**oli time o filia sz vade
 et tua mox coficere ptra vt sic
 mea cocomitativa pntaqz digna
 fias. **C**u go fuisset confessa et ab
 soluta dna nra se illi adiuuic in
 via et illi facta est consona. **D**ya
 bolus igitur qui iux senatorem
 stabat et aduetu huius dne expec
 tabat dum illa cepit cu socia ap
 pare cepit dyabolus totus pallef
 cere et quasi mortuus apparere
Qui ptes quare sic pallef. gre
 delut mortuus apparet. **Q**ui dya
 bolus ait **R**egine celoru vultum
 que dniam illam comitat ferre
 et videre no possum. **N**ubus
 ductis statim ab oculis senatois
 euaniuit. **Q**uod du ille videt no
 solum ea absoluit sz et magnus
 pcomis scitatis eam famosam

Em effect. que iuenta e digna a ce
 li sonari regina. **F**uit et quida
 miles nimis diues q omnia sua
 i vane expendens frus e pau
 per. **C**uzqz p vberundia ciuitate
 relucta hoimqz frequetia secessit
 i deserto requirens sibi locu ap
 tissimu ad merendu ibiqz fletibz
 vacaret et lacrimis subuo illi e
 ques terribilis apparuit q tam
 tante tristite requisuit. **C**uzqz o
 mnia enarrasset ille dixit ad eu
At michi i modico obedire volue
 ris maioribus solito diuino habu
 dabis. **R**pondet miser q omne qd
 iusserit adimplebit. **D**um hie faciat
 quod pmitit. **T**uc dyabolus ait
Ecce vades i domu tua i tali lo
 co requires vbi tot aurilibras
 reperies. **T**u aut hoc ni facies
 q vxore tua tali die huc ad me
 adduces. **I**taqz miles domu redi
 ens et cuncta reperit vt ille pro
 misit. **A**ctus igitur nimis effus
 statuta die dixit vxori equum
 ascendite quia vos oportet aliq
 mecu ire. **A**t illa tota contremuit
 et se dne nre vrgim marie co
 mendauit cui tota deuota erat
 et ob qua deuotionem dyabolus
 eam occide volebat. **C**uzqz sil pa
 vna i redere et quada i vin
 etiam iuenirent illa de equo des
 cendens dniam nram oratura
 etiam i trauit. **V**iro ex expec
 tante. **D**u aut se beate vrgim
 commendaret confestim obdormi
 uit. **E**t ecce totus mie mater
 pia illa sic dormiente dimissa i
 eius habitu et figura foras ex
 iuit et equi ascendens ad locu
 militi ordinatu accessit. **A**t dya
 bolus illis occurrens cu appiqr

conseruādo sic follate sunt omnes creature. **U**trique sic rñdebis. **P**er conseruādo q^o maius bonū est. **V**uē q^o eēleo q^o viuē habeat se per additionē ad esse. qz si bono addat bonū fit maius bonum. **E**t maxime hoc est verū cū 2° m^o bonū qd pmo super addū est. ē pmo nobilitatū. **E**t nūq^o non ē tm^o viuē nobilitat esse. **V**t Augustino et p^o testibus. oīs s^oba viuēs sūt nobilioz et melioz i q^o m^o h^ooī qualibet substantia nō viuēt. **V**n nobilioz est vermiculus viuēns celo nō viuēt. **I**tem si sentire p^osupponat ēē et viuē et se ad illa habeat per additionē illis duob^o melius conseruat ēē. **U**nde omne sentiens i q^ontū tale melius ē oī nobilissima planta viuēt et non sentiente. **E**t qm̄ ista uerū vera sunt restat concludēdū itelligē siue discernere bonū ēē maximū cū p^osupponat esse viuē et sentire et addat illis bonū exime dignitatis sūmū i genere creature. **Q**o homo maximā tuā dignitatem considera. et p^ocellentiā tuā ad ceteras creaturas examina sepius et maxime p^o tantis bñfīs deū lauda. et si ingratus ei frust^o hacten^o dure plora. **N**am et p^o pisc^o vir quidā fuit qui semel bufonem considerans. amarus valde lacrimas p^oducebat. **C**ūqz cātor piscens inde transiens causam ab eo luct^o iqueret ille ei dixit. **I**ngratiudinem meā ploro. **N**am attendens q^o deus me talem nō fecit. s^oz ēē nobilissimū michi dedit. et sua me p^o imagine insigniuit. dum tantis dei bñfīs ingratiū me sentio lacrimas conuic non valeo. **V**n auctor de spū et aīa ista consideras

Ex^m

Dicit. **M**iser ego. q^ontū deberem dilige deū meum q^o me fecit cū nō eram. et de nichilo fecit me non lapidem non arborem non auem. v^ol aliquid tale. sed hōiēm me voluit esse. deditq^o michi viuere sentire et itelligē quo sub deo i bonis nature nichil meli^o p^o esse. **E**t addit. **C**um hoc bñficia diligēt considero dolore p^ote et rubore confundor. **E**rgo o homo maximā tuā ingratiudinem cōsidera. et cā cotidianis fletibus laua cū videas nō recede a diuina iussione que a deo donata sunt. solo cōsicut i elementis et corpibus celestibus p^oz apte m^o est illa q^o cū esse acceperunt viuē sicut sunt omnes plantę. s^oz nec sūt q^o cū ēē et viuere acceperunt et sentire sicut sūt omēs bestie et fere. **Q**uid ēi cause ē. **R**āde si potes q^o tu solus ex oībus a deo dñs oīm rerū fr̄s et solus diuina p^o imagine insignitus ac sol^o ex hys oībus ad sūmū bñfitudinis bonū ordinatus a tuo tam maximo bñfactore toto tuo posse recedis. nullas ei gr̄as reddis. ei seruire contempnis. et te vocātem. ad se cotidie reuocantem audire dedignaris. **D**erū iquid meū vocāui nec rñdit michi. **S**icut p^o pisc^o pmo dicit. **Q**ua vocāui et rēnuisti. **E**xtendi manū meā et nō fuit qui aspiceret. **I**ō quoqz ego i intēitu v^oo rādebo. et subsannabo cū vobis quod timebatis euenerit. **F**ere q^ontum malū est deū non audire et eius bñfīs ingratiū existere. sicut go p^oz q^o homo solus ingratus est. **S**ed ut hoc magis appareat nota hūc q^o homo ingratus deo ingratus ē

11

R

Iterum homo est ingratus pro beneficio redemptionis quod multa beneficia comprehendit. Nonne iudicaretur ingratus qui debitor mortuus existens homo qui mortuus esset si nullas ei gratias exsolueret quod eum a morte faucibus liberaret. Sed homo debitor erat mortuus et erat mortuus morte culpe. Ergo suscitatorum non amare vinum est ingratus. maxime peccata peccata puniendum. Cum de pellucido quod dicitur mortuos filios a serpente occisos iuenit sui eos sanguinis infusioe suscitavit et quos ex eis tanto beneficio gratias iuenit diligere fouet et nutrit. et ingratos prius a se pellit nec ulterius eos passus. Ergo in per serpente mortuus et per pellucidum opem resuscitatus. Vide ne sis ingratus ab eo cum ipse in ultimo iudicio excludaris. Item nonne illum iudicaveris ingratum quem videtis ab aduersario iudicatum et foribus vinculis alligatum si non illi gratias reddet quod eius aduersarium vinceret et ligaret. scilicet ab argastulo carceris erueret. Si homines in carcere erant. quod mortui quantum ad malos tenebantur per dyabolum in inferno. vel quantum ad bonos in limbo. vultu deo tenebantur constructi in peccato. Nonne ergo christo gratias esse debemus quo sunt mortui de lacu educti. et vultu a peccato vinculis absoluti. Ipse namque in sanguine testamini eduxit vincit de lacu in quo erat aqua. Nam quidam leo fuisse narratur quod a quodam maximo drachone cauda involutus ligatus tenebatur. Cumque primo dolore clamaret fortiterque rugiret quod dam miles de per desertum itedens dum rugitus tam fortiter audiret proprio itinere derelicto ad locum rugientis leonis accessit. et videns

Debita exsoluit

Exm

Pellucidi gratias fouet ingratos pellit

Incarceratus liberatus

Exm

Leo a dracone tentus a milite liberatus gratias

leonem sic astutus cauda serpente euaginato gladio serpente occidit at sic ligatum leonem absoluit. Sed beneficium absolutionis leo adeo gratias ter arreptavit quod talis miles adhaesit ut morte sola ab eo separaret. Narrat et plinius quod homo quidam transiens per quoddam desertum reperit filios panthere in quodam fonte cecidisse de quo nullo modo per se poterant exire. Cumque eos suo ingenio extirisset panthera quasi gratias illi agens cauda sua illi blandiebat et fante ac per totum desertum ei se assonans rem itinere semitam illi ostendebat. Ergo et si per sua liberatione serpenti bestie esse gratias quanta gratitudo iueniri deberet in homine. Item nonne dicit illum ingratum quod si recus esset. et gratias non referret ei qui sibi oculos et visum redderet. Sed homo recus erat et in tenebris sedebat quem christus sua misericordia illustravit. et lumen illi amissum restituit quod sedentibus in regione umbrae mortis lux orta est eis. Ergo si homo illi gratias non reddit ingratus. vultu non refugit. Cum hic pone thobie qui per sua illuminatione magnas deo gratias referebat. Recus et ille iherosolimitanus christo domino illuminatorum suo gratias referebat imensas. Nam refert ecclesiastica hystoria quod iuxta sanctum macharium in deserto hyema crudelis bestia morabatur que cum recos filios genuisset ad sanctum macharium eos tulit et signis quibus potuit illi supplicavit ut eis lucem redderet. Quod dum vir dominum intellexit signum crucis illi faciens eos illuminavit. Itaque illa cum filios ad speluncam rediret et accipiens os

Paulus in gratias

Lucy Illumina tui gratias

3059

noy et bestiu a deo accipis none
existis ingratus et a bestiis defias
et dignus penis acerbissimis tue
nris si deo saltem oris grās nō
rependas i quō nō deo sz tibi
p fine v^o **C** homo sit in
gratias deo p bñficio gñificatio
nis **Capitulu 1°**

Terum homo ingratus existis deo
p bñficio gratificatiois quo dīna
grā et vñtibus adornaris et ab
omni morbo culpe eriperis et u
p dnam anime salutem repararis
Nōne per fidem rationalis aie
potentia illustratur ad verū. per
spem irascibilis erigitur i arduū
per caritatem concupisibilis amat
bonū et per has tres vñtes ordi
natur aīa i deū tāq i sumū verū
sumū arduū sumū bonū. **1°**
per cardinales vñtes ordinatur
homo ad pximū itaq per pñtia
i eligendis. per fortitudine i tole
randis. per rñtia i vtendis et
p iustitiam i distribuendis. **2°**
gratia q est oīm vñtū forma est
medicīna aīe curatiua. rōserua
tiua. p motiua rōfortatiua quia
liberamus a culpa et a pena et per
ducimur i fine ad gloria. **3°** Nūq
hoc tibi pua bona videtur. Quod
si maxima bona sunt. grē ergo da
tori reddente sunt nō pue sed
magne. quod si nō facis ingrati
do te arguit. Nūq non illum uide
raris ingrati qui nō honoraret
medicū qui eū a morte eripuit
et sanū seruauit. Et si hoc est ve
rū de medico corporis. q tō magis
erit verū de medico aīarum. Itaq
si tātū medicū tā beneficiū nō ag
noscis qui ad te curādum de loco
tam remotissimo venit qui suis

stipendys te curauit. **1°** mo qui
p salute se tradidit. ingrati
nis detestande pñ arguēis. **2°** Ma
et leo legit fuisse rome q accē
sit ad quēdam rustici laboratē
et oñdit ei nūrbus se spina vul
neratū i pede. At rusticus ex
signis intelligens quid querecer
pedem eius diligenti asperit. ac
q spina foras traxit seu eduxit.
Cūq leo se curauit sensit submis
so capite nūrbus et signis illig
tes exhibuit. sz i corde acceptū
bñficiū sigillauit. Itaq post mo
dū accidit vt rustico ob crimen
qmssum a rōnis capto leo enā
postea caperetur. Cūq rusticus
ob culpam qmssam tradendus
bestiis deuorandus ad arenam
ductus fuisset oī pūlo expectate
mīte fere ad ipm deuorandum
misse sunt. qm medoratus leo
vñus erat. Quē leo agnosens
et bñficiū acceptū meor existēs pñ
ex bestiis occurrit ei capite sub
misso lingē eius pedes cepit et
ipm a bestiis ceteris ille sum ser
uauit. **2°** Quod romani videntes
et causam ab eo tātū bñficiū au
dientes plurimū admiran de bes
tie gratitudine rusticiū pñtine liber
rati restituerūt. et leone dimisso
fcm ad medorū futuroz lris
mandauerunt. **3°** Dili de quodā
leone i legenda sñi Ieōnū legi
t. Ergo si sic grāte eē potuerunt
bestie p medicina tā pua tam
leu cura exhibita. quā grāti
do deberet esse i homine p medi
cina tam ampla tam copiose exhi
bita. et tam duris expensis vulne
ri applicata. **4°** Nō bernardus pro
oībus bñficiis sup dicit i xpi psona

sic ait Popule meus quid tibi
 ponu facere et no feci. Quid
 igitur et cause qd dyabolo tibi adu
 sant magis libet seruire qm michi
 no cu ille creauit vos neqz pasit.
 Si ista oia pua videntur ing
 tis non ille sed ego redemi vos
 suo pno. Non argento vl auro.
 non angelo aliquo sz ppro vos
 amore redemi. Et nisi nec tam
mltipliciu iure decens est a vobis
debitu famularu exigere omnis oi
 bus saltem ex denario diurno me
 cu conuicte. per bernardus. It du
gustinus i psona xpi loquens sic
ait Cu es i iunius o homo igitur
 pri meo recosiliau te. cu essec
 longe veni qreere te. cu venditus
 essec veni redime te. cu iter motus
 et filius curares ego qsum te. et
 ne feraru lanareus ore rego col
 legi te. laboraui ploraui. sudau
 fugis habui. corpus meu flagellis
 exposui. caput meu spms confo
 dicendum tradidi. manus et pedes
 claus obien. et latus meu lancea
 pforari pmissi. sanguine meum
 fudi. aiame meam posui vt aduige
 rem te michi. et tu ingrare separas
 ame. sz no tuis iob q nec i perdi
cione reru. nec i morte filiorum
nec i plagis suoz mebroru. nec
i exasperatione amicoz. aliud fecit
q deo grates reddidit creatoru
dnus igitur dedit dnus absolut. sicut
 dnus placuit. sic factu est. sic non
 dnu bnditu. Et qm sic fecit id et
 ipse suatus fuit. at oia pdira
 duplicata recepit. sz filii israel q
 p pharaonis flagellano. p sua
 eductione. p maris aptrone. pro
 egyptoru submissione. p colupne nu
 bis pcessionem. p relesns panis exhi
 bitione. alysqz bnficis mltis sibi

a deo collatis no vt debuerit gras
 dno reddiderit sz semper contē
 siose se cōtra dnm habuerūt iudico
 omis in deserto puerūt nec ad
 tra pmissam sunt intrare per
 missi duobus tm exceptis sz ca
 leph et iosue qui dimis bnficis
 grati extiterūt. De excellētia
mris dei sup os creaturas. Ca^m lxx
Qrum ad dūcas laudes
 credimus p hne q quid ho
 nois et laudis impeditur dei grati
 uis cōmune sūam iheronim et
 bernardus. Nulle iquit iherom^o dubi
um quin totū ad gloria filij per
tineat quicqd honois eius gemitu
fueit i pensum. Quae restat hic
 aliquid pone de hys q sunt grati
 et qui sunt ingrati mris dei. Nam
 sunt nōnulli qui eā sepe salutar
 et reuient honorant. sic sūt etiā
 aly qui eam blasphemant. Triag^o
sz sunt hic dicenda de dñā nost^{ra}
q pmo eius ondenda est celsitu
do. Secundo bonoz ad eā pone
da est gratitudo. 3o ponenda ē
maloz igitudo. Est igit pmo
 tractanda mris pmissime celsitu
 do vt sic appareat maloz ingran
 tudo. Nūquid nō amāda reuerē
da et saluranda est dei mat^{er} et
filia que illū concepit peperit et
nutruiūt q nos tanto pno compa
uit. Nōne honorāda est q ipm
priu nrm p nobis exposuit. Nō
ne merito est saluranda cōtinue
tuz meins scas et pabus ab hosti
bus visibilibus et iuisibilibus libe
ram. Quis vniqz tutus ince
 dit vlla via n illustratus hac
 eximia maris stella. Item sumi
iudis mā placare posset n her
existet aduocata. Nam sicut bñaz
duo dicit. o homo securū habes

Ex^m

ad deum accessum. Vbi habes ma-
 trem ante filium. et filium ante patrem
 ubi filio ostendit pectus et vbera.
 filius patris latus et vulnera nullas
 potest esse patris repulsa ubi tot con-
 runt caritatis insignia. **Deum** igitur
 misereri non posset nisi omnipotentem
 sed et quoniam nollet regna in se.
Tempore leonis in patris multis
 victorijs potius sarraceni constanti
 nopolim terra marique obsederunt
 At tunc invocatis auxilijs misericordie
 dei ad votum meruerunt exaudiri.
 Nam tanta fame deus patris
 viginti sarracenis misit ut non
 solum asinos camelos et equos sed
 et homines et sterora manduca-
 rent. **Quo** ergo sit mortui et confusi
 reuertentur ad ipsa grado ignea de
 celo adueit quoniam in terra aquas maris
 feruescit fecit ut de calore nauium
 pice liquefacta naues cum hominibus
 sunt submersa pauas ex illa nimia
 multitudine ad dei magnalia an-
 enarranda euadentibus. **Ergo** ubi
 laudanda et conuincit est salutan-
 da quoniam tanta apud deum est dotata po-
 tentia ut nichil velit quod non
 possit obtinere. **In** huius rei figu-
 ra salomon misericordiam aduenientem ex so-
 lo assurrexit et thronum misericordie iur-
 suum constituit. **Et** sic ait Petrus
 misericordiam mea quia fas non est ut con-
 fundam faciem tuam. **Et** quod veritas
 in dubium quod christus qui nichil docuit
 quod pater ipse non fecit. quod pater sic
 honorandos precepit quoniam ipse in misericordia
 dignissima seruet quod alijs seruare
 mandauit. **Unde** ipsa est archa in
 domino testamti in qua hec terra erat
 sed lex mosaica siue due tabule tes-
 tamti decem continentes precepta pro-
 ter plenitudinem veritatis. **Urna**
 aurea continens manna pro plenitu-

dine pietatis et buga aaron
 florida pro altitudine patris.
Ipsa est illa archa noe super quam
 aperte sunt omnes catharacte
 reli quoniam eam descendit. omnes
 virtutes et gratie et ea leuauerunt
 adeo in sublime virtus pure plara
 sit creature. **Ipsi** ipsa est vellus
 gedeconis in quo solo ros fuit. et
 in omni terra sicutas apparuit. quoniam
 sicut scorum sicutas est quasi sicut et
 nulla virginis copara. **Unde** scorum
 exponens id psalmi descendet
 sicut pluuia in vellus ita ait.
Vellus cum sit de corpore. nescit
 corpore passionem. sicut et virgi-
 nitatis cum sit in carne nescit in-
 virtutem carnis. **Par** ait hoc cele-
 stis in virgineu vellus plando se
 infudit elapsu. et tota diuinitas in
 carne se contulit. quoniam factum est verbum
 caro. **Sicut** igitur in comparatione
 dei nemo bonus est. sic in compa-
 ratione misericordie dei nulla inler est
 profra. **quoniam** quoniam exime sicutas sit
Ergo restat quod ipsa sit vsqueque
 profra. **Di**uina exempla huius mundi
 probant quod in virgine fuit tanta gratie
 plenitudo quanta potuit esse in pura
 creatura. **Na** constat quod dei per-
 fra sunt opera. et illud dicit esse
 profra cui nullum potest fieri additame-
 tum quantum ad genus suum. nullum
 enim est creature genus quod non sit
 profra huius quod illi generi est
 inueniunt cui se fieret additamentum
 vllum. genus natio mutaretur.
Nam si sic pater deus nichil per-
 factum fecisset. nec mundus profra
 quoddam existeret. **quod** contra
 augustinum et philippum ecc. ymo co-
 tra apertissima veritatem cum ab ex-
 emplari sumo et profra opus
 profra prede non possit. **Di**uinitas et

ex finitis partibus non potest fieri in finitum. quia finitum finitum additum nihil fit quod finitum. Sicut philosophus in omni parte infiniti sunt necessario finitum. sic ex ipso in genere suo non potest componi perfectum licet partes sint imperfecte compositio composita. Ergo cum mundus sit quiddam perfectum cuius finitum Augustinus nihil rationabiliter potest cogitari ad deum constat omnes eius partes in se consideratas esse perfectas quibus totum comparet vel collate dici valeant imperfecte. Unde in conditione reze de omnibus legitur scriptum. Vidit deus quod esset bonum et de omnibus factum est dictum. Vidit deus cuncta que fecerat et erat valde bona. Est igitur quodlibet genus perfectum in se consideratum non quod quodlibet genus individuum in se consideratum sit perfectum sed quod in omni genere est ponere aliquid individuum quod est omnino perfectum in illo genere habens scilicet omnia illa que sunt illi generi necessaria. Et hoc inuit philosophus dicens. Si optimus equus est melior optimo azino. equus ergo simpliciter est melior azino. dicitur itelligere quod in omni genere sicut est ponere aliquid quod individuum in se sit et aliquid usqueque perfectum sicut optimum quod idem est. Unde boetius de consolatione libro tertio per se contra hoc scribat dicit. Omne quod in se perfectum dicitur id in comparatione perfectum in se perfectum esse prohibetur. Quare in quod si quolibet genere in se perfectum aliquid esse inuenitur necesse est in eo aliquid perfectum esse respectu cuius ipsum dicitur perfectum. quia perfectione sublata non potest fieri aliquid esse in se perfectum cuius velatiue dicitur ad alterum. Cum igitur inter omnia creaturarum genera nobilissimum sit genus humanum restat in eo ponere aliquid individuum

usqueque perfectum. sed non est dicitur alterum quod virginem benedictam. quia Christus secundum quod homo non proprie dicitur individuum quia non est ab alio omnino diuisus sed deo unitus. Unde sanctus Damascenus dicit. non est in Christo totum speciem repere. quia species que dicitur totum esse in diuisuorum. totum esse non dicitur quia diuina nam non exprimitur quod in ipso principaliter existat. Ergo secundum humanam nature individuum quod oportet omnino esse perfectum est virginem individuum quod adeo dicitur esse perfectum ut nullum posset suscipere perfectionis incrementum. Et hec expressit dicitur verba scripturam. Non Ioninus de ea sic ait. Ut verum fatear quicquid humane potest dici verbis minus est ad laudem ipsius. Ergo ipsa est maior omni laude. et melior omni humano sermone siue superior omni narratione. Unde et bernardus dicit. tanta est ut quanta sit enarrari non possit. Sed hec ita non essent si in summo gradu perfectionem generis non haberet vel si ei aliquid addi posset. Ergo concludere plane licet quod ipsa fuit vas gratiarum omnium in nullo penitus diminutum sed in genere tractate summe perfectum. Unde Ioninus dicitur. gratia plena quod reueris scias per partes datur gratia in maiora deo se totum infundit plenitudo gratiarum. Reuerat quod non habetur ex parte sed secundum suam plenitudinem non est aliquid addere posse. Quare concluditur quod mundi dominum in summo create nature est plena quod concludi non posset si vel minimo dono dei careret. eo quod ei illud minimum addi posset. Unde Ioninus ait. Si diligenter causa inspiciatur nichil virtutis. nichil candoris et gratie est quod in ea non resplendet. Et bernardus dicit quod ipsa

est cōtenta quare et si deus amplius potuit dare non tamen potuit trahere pura a plus recipere. **I**taqz ex p̄d̄ictis s̄ibus cōcludamus q̄ ip̄a post filii est a nobis sume laudanda et continue salutanda. qz mlt̄a bona mlt̄aqz auxilia pueniunt saluantibus eam sicut subdita p̄bant ex a seip̄t̄ cōput̄do exarata.

Quedā beneficia collata laudantibus nr̄em deus. **Capit̄m lx**

Itaqz ut nr̄i dei nō sim̄s ingrati eius q̄dam laudantibus eam i pensa b̄nficia sūt ponēda ut ad eius laudem int̄etur hūana natura quā sume cernimus eē p̄gr̄alet videmus ingr̄atam quā est maḡ mouet ex a q̄ verba. **I**taqz fuit quidā mōch̄us q̄ el̄r̄is ep̄is dū ad suscipiēdum ep̄atū iter faceret venit ad quādam arbore sub qua paululum se repausauit. **C**ūqz sup̄inus ibi iacet et arbore ip̄am respiceret oīa folia vidit scripta salutatioz nr̄i dei cōtinentia. **S**ep̄it go ab incolis querē si ibi v̄m̄q̄ st̄t̄isset aliquis hō sc̄is. **S**eu dixerūt quoddā ibi aliqui st̄t̄isse hospitale vbi bonus q̄dā homo erat iohānes nōie qui sp̄dum aliqd̄ dice volebat salutatioz v̄ḡinis p̄mittere. **T**unc ille ad pedem arboris fodē cepit et corpus illius incorruptū inuenit de cuius ore radix arboris videbat̄ exire. **Q**uidā miles nobilis valdeqz diues ordi nē asterisensem ingressus nihil aliud a nigro potuit discere q̄ dice **A**ue maria. **Q**ue t̄n̄ verba tā aiūde tenit q̄ quocūqz uet̄ queq̄ agit sola her̄ v̄ba ruminaret. **T**andem t̄n̄ esset mortuus et sepultus sup̄ eius sepulchrū excreuit quoddam lilium speciosum cuius v̄nū quodqz foliū **A**ue maria aureis l̄ris habe

bat is̄iptim **C**urcetes igit̄ om̄s ad tam grande spectaculū tumulū effoderunt et radice lilij de ore mortui militis p̄cedere reppererūt.

Quidam p̄otens valde miles i cōi via castrū habebat om̄qz transcētes spoliari faciebat. **D**eoutus t̄n̄ domine nr̄e erat. eāqz oī die certo tpe salutabat. nec salutacionē p̄ aliqua causa dimittebat.

Quadā vero die quidā religiosus a deo inspiratus ad milicē venit. et om̄s de sua familia ad se aggregari exorauit. **Q**uos dū miles omnes vocari fecisset vir dei per sp̄m̄ aliq̄ ab eē cognouit. et ut ip̄e qui aborat vocaretur rogauit. **T**unc cellerari qui solus aberat est vocatus. **Q**uidum iūctus venisset et virū dei aspersisset tribuliter reuolutis oculis p̄pius accēdē non audens caput ut amens agitabat. **S**u vir ait **A**d uero te per nomen d̄ni nr̄i ih̄u x̄pi ut quis sis nobis edisseras. et quā de causa huc veneris nobis pandas. **A**t ille ait **H**eu me quia adiuuatus me p̄dere cogor iūctus. **E**go eī sum demon et non homo q̄ hanc formā hōis indui et x̄m̄ annis tū hor m̄l̄te sic p̄mansi sp̄ expectans si salutacionem angelicam quā cotidie frequentare solet aliqua die emittet. ut sic i eūm p̄tate accepta ip̄m̄ p̄tinus suffocarem et castrū tū v̄nūqz subingerem. **D**ed qz nulla die salutacionē v̄ḡinis misit. potestati i eo h̄ic nō potuit.

Diebus dictis statim ab oculis eoz euaniūt. **A**t miles nimū timens ad pedes viri dei se proiecit et veniā postulans vitam suam de cetero emendauit. solitasqz v̄ḡinis laudes augm̄enta uit.

Quod quidā beati v̄ḡini

B **Ex^m**

C

Ex^m

Valde deuotus apud dñm suū q̄
 uxorem suā illicitē amaret per
 iudiciū accusat⁹ ab ipō dñō suo
 milite incendio fuit adiudicatus
 Miles igitur fornario suo dixit
 vt eū quē sibi fumo mane p̄mo
 mitteret p̄tinus i fornariū p̄terret
 Dū q̄o hūc illuc mane mitteret
 quāsdā erram eū p̄transire cōtingit
 Ingressusq; ē erram vt dñam nr̄am
 virginem beatam saluaret. p̄teritū
 dum ibi sic cēt vnus de accusatōi
 bus eius a milite missus est ad for
 nariū vt videret an h̄d ip̄e misse
 rat ip̄lem cēt. At fornarius et
 sui hūc rapiētes eo q̄ p̄mo illuc
 aduenisset eū i medio flāme de
 merferunt. et reddente illi domino
 quod aliū iudiose amasado meruit
 inocētē et deuotū beatē v̄gini
 liberauit. **¶** Fuit quidā domine
 nr̄e deuotus qui plurimū t̄p̄is e
 rat eo q̄ eam sepius deuote salu
 tans. nullā ab ea vl̄ salte per sop
 nū consolacionē p̄cipiebat. Itaq;
 hac absortus tristitia cepit cessare
 nec dñam more solito salutare
 Qui illa apparuit i veste purpurea
 p̄o vsq; quaq; p̄fecta dixitq; illi
 Dant michi carissime vestem tex
 uisti. s; quia adhuc modicū fūc
 restat ad hoc vt eā cōpleas tuā
 deuotionē nō deseras. Ip̄c aut
 hac visione consolatus et cōforta
 tus pristina deuotionē reassupsit
 et augmētando addidit. **¶** Qui
 dā monachus iuuenis i t̄m de
 uotus. beatē v̄ginē erat q̄ eam
 omni die seruicij flexis genib;
 centies salutabat. Quada igit
 die i seruicij mōstern nimum
 fatigatus. suas salutaciones ce
 plere nō potuit. stans q; ex hor
 nimis t̄p̄is. cōsolatus est a nr̄e

Ex^m

Ex^m

totus cōsolacionē q̄ apparuit ei
 et ait. Noli michi dulcis fili ex
 hac causa trīstari. sed cū mea bñ
 dictione p̄tinus vade et dorm.
¶ Cum enī tibi ip̄otentia facienda
 i corpore sit. ego bonam volun
 tatem accepto p̄ opere. At ille
 nimum exhilaratus ad lectum
 se cōtulit vt dormiret. **¶** Flore
 ne t̄p̄ibus nr̄is quidā ad mortē
 ē iudicatus qui erat capite p̄muen
 dus. Quq; p̄ confessione eius au
 dienda quidā e fr̄ibus ad eum
 ductus fuisset post confessionem
 q̄sunt a fr̄e si posset de venia
 spem h̄re. et quid posset agi quod
 aie cēt v̄tile. Tunc fr̄ eū confortā
 tatis cepit eū ad p̄nam iducere
 et vt speraret de venia nec time
 ret dicens vt dicit. **¶** Ave maria
 q̄tinus br̄am v̄ginem apud filiū
 aduocatā h̄ret. Quq; saluacionē
 beatē v̄ginis deuote dicit cepisset
 mox i eum tāta gr̄a supuenit vt
 totus lacrimis p̄fusus i t̄m appa
 reret cē cōmūis q̄ corā om̄ibus
 testaretur nullomō se hanc penā
 velle euadere asserens eam cē ius
 tissimā cū fuerit maximus p̄ro
 ru om̄. **¶** Sic q; ductus ad p̄cham
 p̄ totū viā dixit **¶** Ave maria **¶** Et
 quod mirabile ē postq; cysuerat
 absisum audientibus om̄ibus qui
 aderant plures dixit **¶** Ave maria
¶ In comitatu bononiensi t̄p̄ibus
 frederici ip̄atois quidā nobilis
 homo fuit qui quoddā castrum bo
 noniense hostibus prodidit. **¶** Sed bo
 nonenses illuc q̄ntorius amur
 rentes et castrū ceperunt et hoīes.
 sūz omnes adiudicati vt primo
 ad raudas equorū per omne cui
 tate tract. postea rapibus trun
 carētur. **¶** At ille nobilis q̄ v̄na

[Marginal notes in red and black ink, partially illegible]

que et te michi primo donavit
meo frus et sui iuris et id fili
uolo ut eius de cetero seruimus in
tendas rebus oibus alijs derelictis
Dicitur igitur eum monachum fecit et
i monasterio suo quod condiderat
nutriendu tradidit Sed post mo
dum puer obijt que nunc m^r ad
se traxit. Marcer et puer mocha
effecta et beate v^gim tota deuota
i eius laudibus est confirmata

Ex^m
m

v^l natu

Fuit i sardina est homo qdam
qui confessus est frⁱ cuida qru
pams extractis siue vestibus ptes
nature crucifixo denudasset mox
membris oibus dissolutis solum illi
lingua i p^rate remansit Cuiqz
frater roqueret quare hoc donu
sibi a deo crederet e^t fr^m ille dixit
q ob meritum beate v^gims quam
har lingua saluabat **F**uit qu
dam est latro qui licet eet totus
latrocinij deditus erat t^u beati
virgini valde deuotus eamqz se
pissime saluabat **Q**uad^a igit^r
die comprehensus i furto aduicia
tus est suspendio Cuiqz suspendet^r
i ligno mox clementie regina affuit
et sic laqueo suspensum tribus
diebus suis benedictis maibus sus
tentauit. vt nullam penitus lesio
nem persenserit. At illi qui eum
suspenderunt transiti inde facie
tes purauerunt eum no hu fuisse
laqueo constructum et i^o *ms.*
eu gladio iugulare. **I**z pia d^{na}
qui eu sustentabat illoru gladio
manus opponerat ita vrei nocē
non possent Cuiqz ab eo quereeret
quid hoc eet et ille d^{na}m n^{ra}m
se tenere et defende responderet
mox illi ad d^{ne} n^{re} deuotionem
querse et rana eius demētia reu
tentis homine continuo deposue

Exemplum
n

runt ac quocūqz vellet libe abi
re p^rmisserunt **E**um et ip^e consi
derans tantam in d^{na} pietatem
corde p^rfecte compunctus mōst^r
vira assumpsit. et v^gim mat^r eius
filio q adiuuaret deuote seruiuit
Certe q^uta confert bⁿificia gras
dⁿⁱ m^r m^r pia **Q**uare sepe e
cum filio collaudanda. et q se
pius angelica saluatioe deuo
tissime saluanda. **D**e pe
nis corda qui sunt i^gran dom
ne n^{re} **C**apitulu lxx

Sed nota hic q quoda bⁿ
ficus d^{ne} n^{re} q cordie
p^r p^rcoribus orat et aduocat se
valde ing^r ita v^rcus no suffia
at q eam no laudant sed eam
est vituperant et blasphemant
quos eoz quoda i p^rni sino no
transcant i p^rni **N**am q
dam i partibus lumbardie extitit
lusor qui sepe blasphemus deum
ipetebat et m^rem eius Cuiqz se
mel ad taxillos ludet et de quoda
puncto iter ip^m et foru suum
cōtentio fieret ille i^gquis sic ait
Annu sic habere cultellu hunc i
ventre meretricis marie sicut est
veru hoc quod dico et hoc dicen
do cultellum cu ipetu i tra defu
it quasi d^{na}m p^russisset **T**an
dem cultellus e terra extractus
sanguine apparuit cruentatus
Quod dum h^{ij} qui aderant
vidissent p^rtinus aufugerunt
Ded et ille infelix homo mox a
ludo surrexit et qz no ex corde
penituit d^{na} statim vicio per
cussit. **N**am cu domu redies
ostiu sue domus i^gret subito ra
dens sp^rm exalauit. sic qz digna

Ex
p

Exemplum

3

infirmatatem incurrit et p cuncta
sui corporis foramina tanta ver-
mū multitudine p siluit ut q̄ a-
to ab eis consumptus i vite ter-
minū dederit et a vermicibus tñ
suonis ad etnos accesserit.

Sagittarius quidā dum sagit-
tando plurima perdidisset tur-
batus cōtra deū et mrem eius
arcū fortit trahens sagittam
sursum cōt celum emisit. quasi
deum sagittare voluerit. Cūq̄
sequēti die ad ludum redisset sa-
gitta eadem hora qua emissa fuerat
redit et corā eo sup trā sanguie
rentata cecidit quasi deū ut volue-
rat percussisset. In quo deus onde
voluit q̄ enormiter ille peccasset.

Quod homines sūt ingrati custo-
die angelorum. Ex hys exis patet q̄ sic fue deo
et mri eius ingrati existere q̄ gra-
uius nō laudare q̄ grauisimum
verba illis blasphemie irrogare.

Secundo ē homo ingratus
angelis dū q̄ntū i se ē
peccando eos cōt̄rat quibus obli-
gatur ad multas grās exsoluen-
das. Quis ei huams verbis dig-
ne exprime possit q̄nta sint circa
nos bñficia angelorū. Nā pmo
constat q̄ sint nri custodes et
defensores. Quis ei sine eis
tutus existeret. tutus incederet
tutus dormiret. tutus viuet. tu-
tus se bello cōt̄ hostiles aces cō-
mitteret tā potentes. Nōne hosti-
nr forassimus est et nos q̄ i fir-
mū. Non est em̄ peās i terra q̄
illi cōpari p̄t qui frus est ut nul-
lū timet. sicut hētur i iob. Nōne
hostis nr est saguissimus. nos vō
in sa. nonne est solluissimus. nos
vō pigri. nonne est iuisibilis et i

2

corporeus nos beo corpory) et
cū nos cibo indigramus et sep-
no. ip̄e aut nō comedit nec bibit
nec dormit. sz semp noxi pat̄
existit. Ergo quis tutus viuet
si angelica nobis custodia non
adesset. Uñ per isaya dñs d̄t
Super muros tuos iherlm po-
sui custodes. Et i psalmo. Ange-
lis suis mandauit de te ut cus-
todiant te i omnibus vijs tuis.
Ex m hētur. Regū 20 vbi d̄t.
q̄ rex syrie posuit insidias
regi israhel i diuersis locis ut eū
caperet. sz heliseus p̄p̄ia omnes
illus insidias regi isrl̄ detege-
bat. Cūq̄ ex hoc rex syrie tur-
baretur misit equos et currus
et robur exercitus ut caperent
heliseum. Cū igit venissent et
circūdedissent ciuitatem vbi vi-
dei erat. puer vni dei dum
mane consurrexisset et ext̄m
conspexisset clamauit ad dñm
suum dicens. heu heu heu mi-
serone quid faciemus. Tu ille
ait. Noli timere plures ei no-
biscū sunt q̄ cū illis. Orante igit
viro dei aperuit dñs oculos
pueri et vidit q̄ mons eet ple-
nus equoz et currum igneoz
i ciuitate helisei. Uñ q̄ i vi-
ros p̄m hētur. Dū ei abbas
moyse a dyabolo plurimū t̄p̄-
taretur. venit ad abbatē p̄si-
dorū postulas ab eo auxiliū
et consiliū. Tunc senex dixit il-
lum i domū et dixit illi ut res-
piceret versus occasum. Ad
dū ille fecit vidit multitudinē
demonū q̄ patoz ad bellum.
Tunc dixit isidorus ei ut vul-
tū ad solis conuerteret orientem
patens vidit inuabilem militū

fecit coram vrbibus nris r. Et angelus ad eum Wade i hac fortitudine tua et libeabis israel de manibus madyan Et seqt postea quo omne exercitu madyan intax debellauerit cu paucissis foris . eo q angelus ei bellanti assistit qui ante eu omne exercitu strauerit

Ex m

Ex m hic pone de paulo Actuu xvij qui dicit ad viros qui seci erat i nauu Duadeo vobis bono aio ee qz amissio nulli aie erit pter q nauis Astitit cu hac nocte michi angelus domini dicens . Ne timeas paulo qz do nauit tibi dñs omnes aias qui nauigant tecum r. lege hec oia i biblia

debellant

Quod angeli sunt nostri pugtores Caput m lxij
Tem angeli sunt nri pugnatocis nra bella bellantes **Ex m** de archangeli michaelis quo defendit syppontinas et eoz inimicos sicut eius legenda poris incire **Ex m** et 2o machabeoz xij. Vbi hctur q cum iudas cum adusaris dimicret et vehemens pugna esset de telis vni quinqz i equis et armis aduersaris apparuerunt e quibus duo machabeum habentes mediu icolum ab hostibus conseruabat . sz i adusaris tela et fulmina iaciebant ita vt ex eis xxx milia intererunt lege totam hystoria libro et capitulo pallegatis **Habet et aliud exemplum 2o machabeoz xij.** Vbi dum machabeus et qui cu eo erant dñm cum lacrimis exorarent vt bonu angelu eis mittet i salutem et ipse machabeg p m assumptis armis alios secu simul subire piculum hortaret et fribus auxiliu ferre apparuit qda pcedens eos i vestrandida armis

aureis hastam bibrans Quem videntes omnes mie dñm bene dixerunt . et animis confortati . non solum homines . sed et bestias ferocissimas ac muros ferreos erant penetrare pati **Leonu** igitur more iperu iruentes i hostes duo milia pedum . et mille sexcentos equites ex eis pstrauerunt . plurimi vulnerati nudifugerunt abiectis armis . sz et in fugam omis coiter versi sunt

Ex m

Theodosius i patoz magno theodosij ex filio nepos fuit hominum admirabilis scitatis riqz deuote oronis vt orando omnes vincet inimicos et angeloz ad se vocaret auxiliu **Nam** cu ipibus suis par eet soluta iter romanos et persas theodosius archoboru pnapem milicie contra persas cu exercitu misit sed erat ei estuatio maxima de euentu bellorum . i solo tu deo fiduciam hnd ei oia committebat . itaqz orando iperuenit duanū auxiliu **Nam** angeli mitebantur a deo i auxiliu romanoz qui iter illuc agentes multis se oderunt iubentes orare atqz confidere quia romani victoria consequerentur Itaqz cu sarraceni i regis psaru auxiliu venissent tu deus eis metu incussit et nullo psequente fugientes putaret rō nos sibi insistere et no habentes quo libe fugere possent se cum armis i flumi effraten pierent vbi ex eis plus qm centu milia pierunt . p se etia multas prehs debellari pacem petere pmi sur compulsi **Quod angeli sunt nri ductores** Caput m lxv

Tem angeli sunt nri ductores . Vnde sunt i erodo

dicit in illa columna

sed sicut angeli eorum tela in suis reprobant et pennis extinguunt
 Quia multa sunt cum plura comouent
 sicut defendebatur ita ab angelis
 ut in tunc solum unum itum deo volente
 et punitentibus angelis excipiet
 pueri vestem quamdam quam a quodam
 usurario accipat Tandem et
 diuino iussu reductus ad corpus suum
 eum plorantibus et vitis per angelos
 restitutus. Item sams omnibus me
 bus surgens ex itum in que accipat
 dolorem grauissimum sentiebat. Ergo
 quis de doctoribus nris in vita et est
 post hanc vitam possit digne laudare
 et per coram tam fideli conductu digni
 nabit illis gratias referre.

Angeli sunt nri doctores et
 etudiores. Na uis dyomliu actus
 iherasim sunt illuminare purgare
 et perficere. Vn scribit danielis qd
 qd dicit angelus danieli. Daniel in
 desiderioru intellige vba que ego loquor
 ad te qz ego veni ut docere que veni
 tura sunt populo tuo in nouissimis die
 bus etc. Et plura scripta sunt ibi q
 spectant ad angelos non solum iqua
 tu sunt nri doctores sz etia pugnatores
 confortatores et consolatores.

Ab hanc etia causam dicit zacharia
 riez. Angelus qui loquebatur in me
 id est docebat me. Nonne angelus fuit
 qui legem moysi dedit et cu de oibz
 sciendis instruxit. Vn aplos ad
 galathas etc. Et inquit fuit ordi
 natus per angelos in manu mediano
 ris etc. Et dicitur vñ stephanus dicit
 hic moyses est qui fuit in deserto
 cum angelo qui loquebat cum eo
 in monte. Nullus angelus docuit
 ioseph fugere cu puero et mure eius
 in egyptum. indeqz redire et in
 nazareth habitare. Nonne fili

angelus fuit q ioham in apocalypsi
 libro tradidit ad deuorandu. Quia
 ta sunt in scripturis exempla sed
 no oia hic sunt recitanda. Ergo si
 sunt nri doctores et eruditores nos
 debemus ee eoz amatores et lau
 datores ne ingratitude arguemur
 Nunquid tibi puu bnficu ee puus
 q doceret ab angelis. Sed considera
 et diligenti examina qz sit tibi vtil
 sciencia. Quid est em homo curus
 sciencia. In quo super bruta et
 mura. Ex m arripe vitoru amenu
 et infantium adhuc in cura iactum
 q quia sciencia destituti sut a bru
 tis apparent non differunt in mo
 multo minus ab hys hie videtur du
 illa mox nata mures erecta sequi
 et sua remedia cognoscere compba.

Nonne filii arance anqz valcant
 videri texunt telas quasi texere in
 ventre matris didissent a parente
 Ergo qntu bonu esse sciencia arbi
 traris per qua animantibz retere
 vite pponeris et ad cognoscendum
 celestia ac terrena illustraris. Quid
 quid dicit vitoru prudentissimus
 puerboru octauo. Accipite disci
 plina et no percurram doctrina
 magis qz aurum eligit. Melior e
 em cunctis opibus pcosissimus et
 omne desiderabile ei no pt copari.

Et hec est ca quare reus ille eua
 gelicus quente dno quid tibi vis
 futu non argem que sunt nec
 auru sz tm restitu sibi visum. Et
 si tanta pt iesse ho cura p exercio
 in nonna i qua coitant nobis bru
 ta vno i qua superamur a brutis
 sicut dicitur. onsum est i qnta cura det
 ee de interiori sciencia qua pstat
 aia qntu ad suam potentiam cog
 nituam. Anima et nri phisicam
 dicitur vñ documentum pstat. scia

id.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including a large initial 'C' and various lines of text.

et virtutibus. Et qz omis creatura
 naturalit appetit sua pfectionem
 her est causa quare phis dicit q
 omis homines naturalit sine desi
 derant. Et dicit quia her est causa
quare sensus nros amamus exp
eos sciam atqzimus. Et addit
 q ppter ea magis visum qz retos
 sensus amamus. qz per ea plura
 addisimus. Ex multis ei sensibus
 At ipse ait. fit vna meoria. et ex
 multis meoris vnu expimentum.
 et ex multis expimentis cognitio
 hctur vniuersale quod e pncipiu ar
 tis et scie. Ergo pma porta ad scie
 tia sunt sensus. qz nihil e in intel
 lectu quod non fuerit prius i sensu
 sicut idem phis dicit. Ergo quia
 naturaliter sciam appetitua id
 oia illa diligimus quibus discere
 aliquid possumus. Vis vide qntu
mit hominis appetitus scie exempla
aliqua collige antiquoz. Nonne sa
lomon sicut dicit. teum regu ca
uitatis a deo vt peteret omne
quod vellet qz pfecto atqzperet.
reteris rebus omissis solam sapiam
postulauit. Similiter et dauid dice
bat. Da michi intellm dne vt dis
cam mandata tua. Nonne apulus
paulus ad pedes gamahelis legem
didit et ascendit iherosolimā confer
re euagelium cum apostolis ne forte
inaniu rureret aut cururesset.
Nonne idem apulus thymotheum
ab infanna scripsit sacris lris
eruditū et hortauit eudem ad stu
diū leonis. Nonne idē apulus tyro
prepit vt inter ceteras virtutes
epistopi quas breui sermone depieit
sciam quoz eligat scripturaz. vt
 t dotina sua potens sit exhortari
 et reuocare obsistentes. Nonne do
mnus discipulis sensum aperuit

vt intelligerent scripturas. Nonne
petrum quis iohannem docuit pis
catores vt tam pfundissima erumna
rem. Ad quod discurro per sanctos
qn seculares homines et pagani tan
tis raris scientiam que fuerunt. Ro
ne uir iheronimi nri smam i anti
quis hystoris legimus quosdam iustisse
puicias. plos nouos adisse vt quos
de libris noaerat corā quoz videret
Nonne plato qui dui scolas tenuit
rat dimisso magisterio tnsit egypt
tū pegrinus frus a discipulis qui
fuerat i magisterio tam famosus mal
lens aliena peregrindia discre quam
sua ipuduit igere. Nonne vt Isid
dit ad tyru limū lacteo eloquentie
fonte manātem de vltimis hypsa
me ac gallacū fruibz venisse quoz
dam nobiles legimus et quoz ad co
templacionē su famosa illa roma
nō traxit hois vniqz fama pduxit
Apollinus phis vt putagoria cre
dunt pfas pagrauit tantisum pira
fuit opulentissima regna indie pe
nerunt et latissimo physon anie
insmisso puenit ad brigmanos vt
hyrcum phin i aurco throno sedē
tem et de tantali fonte potatem
iter pauca discipulos de nā rerū
ac moribus syderū disputantem
cursuqz dierū doctem auderet in
deqz per babilonios et chaldeos
assyrios pthos et medos. arabes
et palestinos ac alexandriā e reu
sus i ethiopiam. Inde perges vt
tygnazophytas et famosissimam
solis mensam videt i sabulo. id e
que iuenta fuerat i maris litore
sabulosa. Quo aut her aureamē
sa a piscatoribus sit iuenta i libro
de naturalibus exemplis me recolo
disse. De hoc at apollonio dicit
heronius qz vbiqz iuent quod discret
et semp sapienior fiet. Nonne an

S

et virtutibus
 naturalit appetit
 her est causa quare
 omis homines natu
 derant. Et dicit quia
 quare sensus nros
 eos sciam atqzimus.
 Et addit q ppter ea
 sensus amamus. qz
 addisimus. Ex multis
 At ipse ait. fit vna
 multis meoris vnu
 et ex multis expime
 hctur vniuersale quod
 tis et scie. Ergo pma
 tia sunt sensus. qz
 lectu quod non fue
 sicut idem phis dicit.
 naturaliter sciam ap
 oia illa diligimus qu
 aliquid possumus. Vis
 mit hominis appetit
 aliqua collige antiq
 Nonne salomon sicut
 lomon sicut dicit. te
 uitatis a deo vt pete
 quod vellet qz pfecto
 reteris rebus omissis
 postulauit. Similiter
 bat. Da michi intellm
 cam mandata tua. Non
 paulus ad pedes gam
 didit et ascendit iher
 re euagelium cum ap
 inaniu rureret aut cu
 Nonne idem apulus
 ab infanna scripsit
 eruditū et hortauit
 diū leonis. Nonne idē
 prepit vt inter ceteras
 epistopi quas breui
 sciam quoz eligat scri
 t dotina sua potens
 et reuocare obsiste
 mnus discipulis sensu
 vt intelligerent scri
 petrum quis iohannem
 catores vt tam pfund
 rem. Ad quod discurro
 qn seculares homines
 tantis raris scientiam
 que fuerunt. Ro ne uir
 iheronimi nri smam i
 antiquis hystoris legi
 mus quosdam iustisse
 puicias. plos nouos
 adisse vt quos de libri
 noaerat corā quoz vider
 et. Nonne plato qui dui
 scolas tenuit rat dimis
 sio magisterio tnsit egypt
 tū pegrinus frus a disci
 pulis qui fuerat i magi
 sterio tam famosus mal
 lens aliena peregrindia
 discre quam sua ipuduit
 igere. Nonne vt Isid dicit
 ad tyru limū lacteo elo
 quentie fonte manātem
 de vltimis hypsa me ac
 gallacū fruibz venisse
 quoz dam nobiles legi
 mus et quoz ad co temple
 nacionē su famosa illa
 roma nō traxit hois vni
 qz fama pduxit Apolli
 nus phis vt putagoria
 credunt pfas pagrauit
 tantisum pira fuit opu
 lentissima regna indie
 penerunt et latissimo
 physon anie insmisso
 puenit ad brigmanos
 vt hyrcum phin i aurco
 throno sedē tem et de
 tantali fonte potatem
 iter pauca discipulos
 de nā rerū ac moribus
 syderū disputantem
 cursuqz dierū doctem
 auderet in deqz per
 babilonios et chaldeos
 assyrios pthos et medos.
 arabes et palestinos
 ac alexandriā e reu
 sus i ethiopiam. Inde
 perges vt tygnazophy
 tas et famosissimam
 solis mensam videt i
 sabulo. id e que iuenta
 fuerat i maris litore
 sabulosa. Quo aut her
 aureamē sa a piscatori
 bus sit iuenta i libro
 de naturalibus exempla
 mis me recolo disse.
 De hoc at apollonio
 dicit heronius qz vbiqz
 iuent quod discret et
 semp sapienior fiet.
 Nonne an

itaque omnes usque ad canos asierunt
 Nonne theophrastus philosophus cum centum
 septemque esset annorum et venisset ad
 mortem se dixit dolere de morte eo quod
 tunc discere crederet. **Nonne plato**
 octogesimo vite sue anno dum ageretur
 scribens et docens mortuus est. **Nonne**
 socrates nonaginta novem annis
 scribens et docens vite misere dedit
 finem. **Imo ut tradit Hieronymus**
 in consolatione damnationis sue
 socratis disputavit in carcere. **Cartho**
 tensorius vir prudentissimus iam
 senectute depressus litteras grecas non
 erubuit edoceri. Ergo cogita quantum
 sit bonum scientia per quam adipiscenda
 sic ovis curva laborat humana. Ergo
 quantum sunt a nobis amandi quantum
 laudandi quantum de gramis extollendi
 qui nostri doctores sunt et magistri.
Quod angeli sunt nostri iudices
Capitulum lxvii
Item angeli sunt nostri iudices
 quia sicut insunt nostram
 potentiam cognitivam sic incendunt
 potentiam amativam et hoc maxime fa-
 ciunt angeli qui sunt de ordine sera-
 phim. **Et qui illorum gerunt officium**
Seraphim et interpretantur incendium
 eo quod in se ardeant et alios ad bonum
 intendunt. **Unde psalmus vij. phera**
dicit. Volavit ad me unus de se-
raphim et tetigit os meum etc. Dicit
 hic angelus fuisse de seraphim quia
 venerat labia prophetarum incendere et
 mundare. **Hec autem inflammatio cordis**
 per caritatem fit quam prout
 angeli sancti per nos. **Sicut et sine**
 scientia anima est cetera sic sine caritate
 est mortua quia amor anime nostre
 est vita eius. **Et idem peior est peccator**
 hec quam sit illa quod ceteris vivit sed
 mortuus nec vivit nec sentit. **Et**
propter hoc dicit bernardus quod ista duo

sunt nobis necessaria. **Scientia**
 et scientia quod scientia sine caritate
 inflat et caritas sine scientia er-
 rat. **Magnus igitur boni scientia**
 sed si secum habeat caritatem quod bo-
 norum omnium est condimentum. **Unde**
 solus est oleum et quia omnia condit et
 quia vulnera mentis lenit et quod
 per superiora petit. **Unde apertus ad**
corinthios vij. ca. **Manent autem**
non quod caritas est excellentissimum
donum dei. quod bonorum omnium impletum
 quia bonorum omnium completum seu po-
 situm. quia bonorum omnium profectum
 et per consequens malorum omnium
 destructum et quod maximorum operum
 effectum seu operum. **Quod caritas**
preceptorum divinum omnium est im-
pletiva. Unde apertus ad romanos xij.
Remini quod debent non ut
 iurem diligatis. quod qui diligit pro-
 mum legem implet. **Non adultera-**
bis. non occides. non falsum testimo-
dicis. non concupisces rem proximi-
tui. et si quod est aliud mandatum
in hoc verbo instauratur. scilicet
Diliges proximum tuum sicut teipsum.
Quod enim proximum diliges si aliud
illi malum inferres. Unde concili-
dit. idem apertus. plenitudo ergo
legis est dilectio. Sed querebat ali-
quis cum divina precepta in duabus ta-
bulis sint contenta et utraque co-
tineat lex illa moysana per primum
et principalis tam precepta prime
tabule quam secunde continentur. quod
pius est diligere deum quam proximum quod
apertus sola precepta ad proximum
pertinentia solum recitat de preceptis
prime tabule nulla faciens mentio-
nem. Videtur porro sequi quod
apertus merito debeat dicere. qui di-
ligit deum legem implet. quia de-

dn̄s iherema **D**i diligens me ma
 dara mea seruare. **H**oc e faale
 responde eo q caritas deum semper
 ppter se et super oia diligit. et oia a a
 ppter ium **Q**uia ppter se diligit proximu
 sed diligit eu ppter deu **E**t qz phis
 dicit ppter quod vniqzqz tle et illud
 magis sequit **Q**uia qui ex caritate
 diligit proximu sequitur et requiritur
 q magis diligit **D**e deū ppter que
 amat proximu **I**demco firmissima
 apli conclusionē constat esse. qz qui
 proximu diligit totā legem implet
Ergo maximū bonū est caritas q
 sit est oim pceptorū impletiva **Q**uia
 caritas est sim bonoz positiva. quia
 veniunt nobis oia bona ppter eū illa
 alia ei dona pnt ee sine caritate. **S**er
 uat i **h**abentur ex qz et fi
 dem hnt piores aliasqz vites. s; caritas
 nō habetur quin dona alia
 habeantur. **O**mnes ei vites aie
 bonis et malis pnt ee comunes. s; caritas
 nūqz pnt ee maloz s; seruū
 tm donū est et piorū **V**t dicit doctor
 cecimus augustinus **N**one vbi est
 caritas vbi per qns est deus. **D**eus
 ei caritas est et qui manet i caritate
 i deo manet et deus i eo **E**t vbi de9
 est nō solum per essentia sicut i oibz
 creaturis s; eoz per thabitanē grāz
 sicut i solis e sp̄s quo decē vtus
 aliqua potest. **U**nde hoc solū est
 dei donū bonorū oim contentiuū et
 maloz oim destructiuū. **U**n dn̄s
 In hoc cognoscit homo qz mei estis
 discipuli si dilectionem habueritis ad
 inuicem **D**ilectio est caritas oisolarū sub
 stantie que distinguit iter diē et
 noctem. et inter estatem et h̄emē
Dilectio est caritas aurore que nocte
 terminat et diem irohat ac solem
 adē denūciat. **P**roter hec oia io
 hannes apostolus **D**um portaret

nostroz maibus ad terram seu sepul
 chru hoc solum semper replicabat
Filioli diligite inuicem **Q**uiz quieret
 quare hoc solum torrens reiterabat
 ille ait **Q**uia hoc solum ope com
 pletum sufficit ad salutē **D**e nō suf
 ficit n̄ in se bona cetera salutē nra
 ria conneret. **V**t ea secum addu
 cet **Q**uare caritas ista diua est
 bonoz oim adductiva **H**oc e bonoz
 oim pfectiva. sicut lux est colorum
 oim pfectiva. **P**rimo scdm quosdā
 oim corporū. sicut caritas e oim pfecti
 ua donorū sine qua dona cetera se
 i forma nec deo pnt ee accepta. **S**c
Quod nō sine forma materia est
 informis et obscura. **U**nde dicitur
Genesis pmo q tenebre erat sup
 faciem abissi eo q nā illa i forma
 erat iusibilis et i composita carens
 forma. **V**ltima completiva. **U**nde
 caritas est nubecula lucida dei causa
 tua et tenebrarū oim expulsiva
Et sicut illa nubecula diem causa
 bat p suam pnciam et nox redibat
 per eā absentia. sicut i aia ad carita
 tis pnciam adest dies gr̄e et per
 eius absentiam nox rōmno adest
 culpe. **H**oc aut caritas e bonoz oim
 pfectiva et q nullū bonū acceptum
 valeat sine ea. **P**bat apls p̄ ad
corinthios xm hoc motu ponet
 ti nisi motum sicut faciunt sepe
 phi vt nō appareant nimis plix
Est aut tle argumti ep̄us **O**mne
 bonū aut e bonū cordis. aut e bonū
 oris. a est bonū opis. **O**p̄ta disio
 et pfecta cū nllm oio sit bonū qd
 non sit reducibile ad aliquod pre
 dūrum. **H**oc sine caritate nichil e
 bonū cordis. nichil e bonū oris. et
 nichil est bonū opis **E**rgo caritas
 ip̄a diuina est bonoz oim pfectiva
Primo igit dicit q sine caritate n̄

valeat bonū oris. Quia si iquit
 ligus hoim loquit et angelorum
 caritatem at non habeat frū su
 velut es sonans aut cymbalum
 tūmens. Sicut ei es sonat alijs sz
 sibi nō pfiat quin potius se con
 sumit. Et sicut sūbalum alios de
 lectat cum sibi i nullo pfiat sed
 potius se disrum pat. Sic si alijs
 bona dicat et caritatē nō habeat et
 si alijs dicendo pfiat. sibi ipi tū
 non pfiat sz potius sermone ppo
 se condempnat. Quia sicut dicit
 Augustinus. bonū loqui et male
 vivere nū aliud est quā se sua voce
 condempnare. Male aut vivere
 dicit omnis homo qui caret hoc ex
 cellentissimo dei dono. qz sola ē car
 itas que operit multitudinem peccatōū
 Secundo ont aplūs qz nichil va
 leat bonū cordis sine caritate.
 Quia si inquit habuero pphetiā
 et noueri mysteria oia et fidem
 habuero ita vt mōtes trasseram
 caritatem at nō habeam nichil su
 Quid ei pphete dono sublimius
 quid scia oim scripturā nobilius
 Quid fide qua miracula fuerit vi
 sanctus. Et tū si her oia habeatur
 nō habita caritate pnt quidem mōe
 sophistice sciel homine face appare
 rem sz nullo mō faciunt existentē
 Tertio ont aplūs qz sine caritate
 nichil oim valeat bonū opis. qz
 iquit si distribuō omē facultates
 meas i vsus pauperū. et tradidē
 corpus meū ita vt ardeam. carita
 tē aut nō habeā. nichil mi prodest
 Et quid opis istis pnt excellēciā
 fieri. Nam nulla nobiliora pnt
 fieri qz pnt deum oia paupibus
 dae. et se morti tradē. Maiorem
 iquit dñs caritatem nemo habet
 qz vt aiām suam ponat quis pro

amicitis suis. Et est sensus qz nullū
 signū alium maiore caritatis pos
 sit ondē qz si mortū p amico quis
 subire sit parus. Ergo si iustrope
 ra tam & eximia i nullo sine carit
 tate pfiat. quia nec a dampna
 rione eripuit nec ad gloria itro
 ducunt quid de omnibus alijs opi
 bus sit sentiendum ondunt. Sy
 tū dum tlia pducantur ne homines
 a bonis opibus retrahantur. dicit
 dū est cōsequēt ad quid valeant
 opa extra caritatem frā. Quia
 bona temporalia alijs augent et
 tribunt a patris retrahunt. et quod
 ē grande bonū ad grām pmalem
 disponit. Caro ei est qz si qis elecō
 sinas facit ppter deum quin sibi
 detur caritatis donū per quod cō
 tritus redit ad pncē sacramentū
 Sed de elemosina mitra sum dicitur
 ipa et id nō arbitror hic eē po
 nenda. Et qz caritas ē magno
 rum opatiua pmo oim bonoz im
 petratua licet nō oim sit elintua
 Unde aplūs pā ad corinthios xij
 Caritas paties est et ē ubi pnt
 omnes actus vtutū eos caritati
 apprians non quia omē elinat. sz
 quia omē ipat. Nam pnt magna
 que efficit dicit aplūs. Adhuc ex
 cellētiore viā vobis demonstrō sz
 qz sit cordis renouatiua. rubiginis
 ab aiā exter sua. dine iracundie
 plaratiua. discordantiū cōsiliatiua
 sui comunicatiua. cordiū inflammatiua.
 grauiū attractiua. aiarū feru
 datua. duroz remollitiua. et
 fluidorū cōuerso duratiua seu
 cōstructiua. Dico qz caritas est ve
 tytorū cordiū renouatiua. Unde
 abiat vetustatem culpe et induit
 nouitatem grē. Dñs pnt eē signata
 i petra i qua serpens veterem

pellē ponit et nouā induit **C**aritas
 virtutē igneā h̄t quia p̄m̄ est ignis
 vetera renouare sicut i metallis
 veteris possumus tota die respicere
Vellis est salmandre cū videt
 deficiā vetustate renouat si p̄orū
 i igne **V**idem⁹ et exaliditate v̄
 nali plantas omnes et arbores
 renouat et floribus simul ac folijs
 adornat **I**tem caritas ē ab aīa
 oīs rubiginis culpabilis abster sua
 habet ei naturā lūis et syderū
 quorū est subtiliare aerem et cor
 ruptū sanū gmutare **I**tem est
 dum i metalla agit omne rubigi
 nem ab eis expellit et abstergit
Purgat et aerem quare locis
 vbi fit cōtinuus ignis sanior aīa
 iuenitur **V**nde sepe sunt circa
 aliqua loca formates vt terre per
 hoc valeant eē saniores **I**tem
 caritas est dīne ianuidie placā
 tua **S**old ei amore deus placat
 sicut odio puoratur hec ē enī vt
 que deum de celo deposuit . homi
 nē eē fecit et penis et morti ex
 posuit sic qz iram eī p̄is pla
 cauit **E**st ei et hec similis celo
 tu⁹ **S**ed i astrologos ē officium
 moueri contra aquei celī motū
 quod est mobile p̄m̄ **A**d cui⁹
 tempandum velocissimū motū
 et impetū nō frenatū p̄ret q̄nto
 eius vniūsum **I**tem caritas est
 discordantiū v̄conseruatiua . qz a
 mor ē vis vniūua . q̄re vbi amor
 est nulla p̄t eē discordia **N**one
 calore soluta et mollia facta v̄
 nūtur corporea metallina que
 videbantur int̄ se tam diuisa **N**ū
 q̄ ei aurū vniūtur argento nec stag
 nū plābo v̄monet ferrū ferro
 n̄ v̄ ignei caloris **L**ux est celesti
 na caritatis hui⁹ significatiua

elementorū iter se cōpugnātū eo q
 sunt qualitatibus diuersa ē v̄co
 seruatiua et i quada pars cōcordia
 cōseruatiua **Q**uo ei stare tātm
 contrarietas posset si aliqua v̄tus
 cōsilians non adesset **V**nde ber
 nardus dicit qz amore vniūtur ce
 lesta . vniūtur trena . vniūtur in
 simul her et illa **C**aritas est
 sui cōiunctiua **N**ullū ei abiūt
 nullum odit . sed omnes diligit
 et omnibus bonū cupit **D**icit enī
 lux equaliter se diffundit sursum
 et deorsum . dextrosūm . et si
 nistrosūm . ante et retro sur et
 caritas **V**nde solaris substan
 tia caritatis hui⁹ significatiua
 est i planetarū medio mō consti
 tuta vt ad omnes partes equali
 ter lumen fundat **I**tem cor ē i me
 dio corpis constitutū vt ab eius
 influentia n̄m mēbrū corporis
 sit exceptū **A**b hanc v̄tqz causa
 dñs opatus est salutē i medio tre
 vt caritas eius agnosceretur qua se
 p̄ omnibus offerrebat **I**tem caritas
 est cor dñi inflāmatiua seu frigi
 dorum calefactiua qz amor ignis
 est et vim igneam habet qz sicut
 ignis corpa sic amor aīas calefacit
Vnde et homines qz cū igne calere
 p̄bantur inalescunt calore sepe
 sudoribus suis balneantur **N**ō
 ne calor solaris circa spondat con
 raiū congregatus tantū ibi calo
 rem gignit qz fundum incendit
Item caritas est grauiū hoīm attri
 tiua et sursum eleuatiua . qz et
 v̄ caloris vapores eleuātū a tra
 et sepe i tm̄ a scende cōp̄bantur
 qz totale inflāmātū **H**abet et
 caritas calamite v̄tū qz sursum
 trahit ferrū graue **I**tem caritas
 est aīarū steriliū fecundatiua
Videmus enī qz terra q̄ est sterilis
 per naturā eīm frigida sic et sicra

que sunt in philosophia pura
 qua licet mortificare generant
 no apte. bñficio coloris plurimū
 fit fecunda sicut p̄ i terra que
 drecte ad orientem e posita. Sicut
 est q̄ frigore dñante sterilia sūt
 i hyeme fecundatur i estate et ra
 lore regnate. Item caritas e du
 roy remollitua quia corda dura
 et ad amara ac ferrea facit
 carnea et alns compassua sicut
 ei vris frigoris mollia et fluida
 stringit sic calor illi oppositus in
 durata remollit p̄ ut glacies et
 congelatum patenter onduat.

A Ultimo caritas e fluidoru cor
 dum firmatua et constructua.
 et corda carnalia et luxu lubrica
 firmat i deo et facit solida. Vñ
 hoc filis e virtuti solari qui
 dum i aquam marina recollcam
 i arena fortiter agit p̄tes ab ea
 subtiles extrahit et ~~resumit~~ resumit
 grossas vo p̄tes relectas forat
 icendendo humiditatem ex eis con
 sumit. siccitatem relinquit et i
 matriciam duram venit. Cursum
 et breuiter dixi ista eo q̄ i libro
 de naturalibus. exemplis tracta
 tu diffusum de hoc feci. sicut ista
 io sumam hic agere volui vt
 dum ostenderem q̄ntū bonū sit
 caritas aliquomō patefieret q̄ntū
 a nobis amandi sunt angeli
 q̄ntis laudibus attollendi dum nri
 sunt iactores et i flamatōes
 ad bonū.

Quod angeli sūt
 nri intercessores. Caput 1. lxxij.

B Item sancti angeli sunt nri
 intercessores et nram orō
 nū ante deum portatores. Ex m
 de angelo qui dixit ad thobiam
 Thobie 12. Quā orabas tū lacri
 mis ego o brui ordem tuam dño

Hic angelus thobie plurima bona
 contulit. dñi eū sanū duxit et re
 duxit a p̄sere deuorare p̄serua
 uit. uxorem illi dedit. demonē
 ab eo compefcuit. et prem suum
 sui restituit. De hac eō matricia
 hētur ex m̄ p̄ fac p̄mo. Obian
gelus dixit. Vñe deus eximū
 quousq̄ nō miserebis isrl̄ iherlm̄
 et vrbū iuda quibus iratus es.
 Et sequit q̄ rñdit deus angelo
 verbū bona. Vba cōsolatoria. Dñe
 igitur angeli aduocati nri et in
 cessores nras p̄tes corā deo porta
 tes et eas sua aduocacione et p̄
 bus aduocates vāq̄ dñā p̄ nobis
 placantes. Nota hic de iob q̄m
 sit muliere ad dauid ad placendā
 eius vā contra absalon p̄ morte
 amon. Et dixit ad iob. Ecce pla
 catus feci v̄bū tuū. Sedi regim
dm̄. Nūquid nō abegit sua
 aduocacione et p̄ibus vā regis
 ifegit quā contra nabal erat ma
 tus. dm̄ regū v̄v̄. Ergo q̄ntū
 apud deum p̄tas valere angeli
 habere aduocati. Itaq̄ si angeli
 et patet ex dictis nri sunt custo
 des et defensores. nri sūt tun
 fortatores. nri sūt conductōes
 nri sūt p̄pugnatores. nri sūt
 cruditores. nri sūt i flamatōes.
 et nram sūt dñm̄ portato
 res. ac intercessores. quos eos
 nō debet honorare reuereri. lau
 dare amare. et toto eis posse grā
 exhibere. Red heu hodie repellit
et eoz custodia nō curatur que
si nō esset millesies nos drabo
lus i die occideret. Nonne igran
 tantis bñficio sumus dñi peccan
 do eos repellimus. Quo iquit
inardus p̄nte angelo face audes

quod vnter me fare non audes. Tale est homi custodiam a se pellere angelorum quale est ouibus expelle a se custodiam canu dicit ei illas lupus ille visibilis. sic nos lupus infernalis inuadit dicit igitur ille custodia canu. sic et nos custodia indiget mus anglorum. **Unde parabola iter fabulas pome q inter lupos et oves mltiplex plium agebat sicut 2** verissime agitur et oues defensabat a canibus. **Videns aut lupo astantibus canibus ouibus se nocere non posse pacem ab ouibus postulant simulare i pacto ponere vt a se canes oues abiret. Quod dum oues misere fecissent lupi securi ipe runt greges. oues singulas occideres. **Unde sapiens concludens parabola m ait. Custodem retinere futissima res est. Nam si tutor ab hostis obesse p. **Marvat et a parabola huc similes visibus pulchris et vera valde sua adornatis i qua sapiens ita dicit. Cum pastore lupus sociale fedus inuit. **Intrius tor 9** dissonatur ei. Ergo datum sub melle tenens lupus igitur amice. **Dum pauidus nebra garrulitate canis. **Ille suo nrm latratu scindit amore. **Ille bonu pane dissonare petit. **Si me securu. si me vis crede tutu. **Obses tutu te si datus ille mihi. **Et supple ibi q cane a pastore exhibito vel expulso lupus securus ag gressus est oues. **Et concludens parabola sic merice ait. **Quas amatorem simulat se pfidus hostis. **Cautius vt vulnus cernale ferat id est inferat. **Et addit. **Sing greges semp rem nlli trade des. **Blandine plus qm dura venena nocent. **Ergo custodes nri nullis pns sunt repellendi si a lupis infernali********************************

bus volumus ee tuti r. **Ad** angeli sunt punitores ingrati tudinis. **Capitulu. lxxxiii**
Quod ad supradicta oia est aduertendu q angeli sn sunt pbiqz ingrati tudinis punitores. In omni ei pccō est ingrati tudō dum illum offendit a quo tot bona snt nature fortune et grane recipit. Et est pessimi ingrati tudis genus istud du non solum largior sim bonoz nō laudatur. s; etiā ex domo suis offendit et turbatur fit qo vt aliquod quoddam pccm a gelica vltione punitur vt eo igitur tudinis viciū punit. **Quis non michael cū angelis suis cont. luciferū ingrati ssimū bellū egit. cūqz nō sibus sibi fauētibz de celo pccat. **Nōne angeli dei fuerūt qui subit terunt sodomam et gomorrhā et finitimas ciuitates. **Genesi xix. **Quis nō angelus sia primogēitū egypti occidit. **Exodi xxv. **Quis nō angelus aperit balaam ceterū so gladio totū a eū vtrū occideret si nō asina declinasset. **Nūi xxv. **Quis nō angelus vt dicit. **Secū regū xxviii. occidit lxx milia ex filijs isrl. **Dic fuit tpe gregoriū qn sunt tot homines mortui vt rome mlte domus sine habitatoribus vacue remaneret. qui p q mltras ptes vidit angelū mironē tenentem ac tgenē. ac sic intellet pestilentiā plagamqz cessasset. **Dia qm regū lxxxv q angelus domini morte i rastiis assyrioz. **Lxxxv. milia viroz occidit. **Quare etiā plage males per angelos iferantur i apocalipsi per totū libru sūdit. **Ad pns sufficiat hec pauca sic breuiter enarrasse vt videat ex pte****************************

C

gratit' ingrat' p'miant'
Quò homo fiat ingrat' p'p'io

Capitulum lxx

Uterque loco an dicitur homo ingrat' p'p'io dum pro b'nficis eum nò diligit s'z p'sequit' et iuadit. **N**uq' nò rex saul pro magnis b'nficis quibus ab eo meruit amari dauid multa mala illi egro intulit. **N**òne ioas rex iuda dum ab athalia m're orthozie om's occide retur filij regis ab iosabeth vxore ioyade sacerdotis de medio om'so r'u ereptus fuit et seruatus quousq' creuit que et poiada r'u m'ro p'ualo dite aut capitulis sine regi fecit cui ip'e ioas b'nfic' in memor eius p'p'ietat' iuste filij iher'fecit. **N**uq' non p' magnis b'nficis nero se ueritatem sui p'p'etore et arthen'ses soratrem intr'fecerunt. **Q**uis p'p'io sic amandus ut p'p'is que p' mag' nis b'nficis iude ip'ensis iudas tra ditor tam vili p'cio vendidit. **E**t plus iudeoz p' magnis miraculis eius iterum p'ruant' que pilatus crucifigi mandauit. **M**uò valde q' homo qui deberet e'e p' ceteris a'alibus mag' grat'us eo q' maiori cognatione sit p'ditus p' ceteris iue nitur mag' ingrat'us. **O**n a quoda sapiente vl' forte p'abelice scriptu est q' semel homo aquila et leo i quiddam fouea ceciderunt. **C**uq' inde exire nò possent ad quèdam hominè inde transeuntem ip'e qui ruerat homo clamauit ab eo hu milis auxiliu petens et magna mu nera rep'mittens si se foras edu ceret. **F**rat ei ut scribit' valde diues. **C**uq' ille eos suo auxilio ex traxisset. solus homo qui magna p'misit ingrat'us apparuit. **N**am

Ex^o

leo bestias capiebat et illi q' sepi' p'ntabat. **A**quila e'u semel quibus dam signis ad quèdam locum ad duxit eiq' lapidem p'iosum ondit cui p'cio diues fuit. **S**icq' a vino ingrat'udinis se purgauer' solus deo homo nil ei rependens ingrat'us fuit. **F**ur aut' t'le's ingrat' salce lup' de quo fabulose legitur sed ve si sen sus musticus seu iterior attendat' q' quoda' osse illi reuoluto i gutture transuic' salu' a grue petr' auxiliu eo q' h'eat collum longum et rostru magna illi d'o p'mittens si su lon gitudine rostri ac colli os foras edu ceret. **Q**uod dum illa fecisset et mi nera p'missa petet lupus ait. **D**it tibi p' munè vita tua. **N**òne tibi mor' su meo potu' p'andè collum. **E**rgo q' vnius meo ip'u b'nficis. **Q**uid vl' a me pens que munè meo vnius. **O**nde p' sopus expones fabulam ita ait. **N**il p'dest p'io esse malò mens praua maloz. **I**n meoz accepti non timet e'e boni. **I**uda e'i potentes adeo seruo' b'nficis sunt ingrat' ut tam diu eos caros habeant q'm diu vives habuerit seruèdi quib' cessand' oia eis b'nficia subtrahunt et more bestiaru tractant. **N**am et homo bonè senè qui illi diu seruiunt or tidendum macellarioribus tradit. **I**nu' qui diu eius sarcinas tudit corio illi detr'acto cambus deuora dum exponit. **E**qu' quoq' quem iuuenè amauit i senio laboribus totu' expont. nec i morte a corio illi parat. **E**t canè senè expellit et quod est grauius occidit que an sic fidelem habuit q' reum suaru custodiam illi comiserat p'uidu' suu' defensore' deputauit

Ex^m

Unde quidam sapiens pulchram
valde pabolam narrat dignam
memorie commendari si cortice eius
abiecto interna eius penetraveris
medullam. **U**ir ei quidam canis
nobilem habuit fidelitatis pmaxie
fontidinis iaudite et agilitatis
cristissime ac tam ammirande ut e
fortes acutissimosq; dentes nul
la oino pda effuge potuisset. **D**u
go dno suo seruens sz tandem
ad senectutem deueniens pdedit vi
res et pedes ac cursu frs sunt de
biles simul et dentes. **N**am cum
semel quadam pdam ad dno sui
ipsum inuississet eaq; ob defm de
cum tene non valens abire pmsit
que dno tanq; grauit' deliquisset
atruer verberauit nec senectuti
prens nec sermoia recolens iuen
tibus. **Q**ui canis sic ait. **Q**uid me
igrare sic pcuris. **Q**uid vniq; du
potu simile tibi feci. **Q**ue vniq;
pda du iuuenis sui meos dentes
effugit. **E**rgo q; ista no frno mo
sola est i causa i potentia. **D**e
bit si gratis existeres defertus se
netuntis in pams excusare bu frui
iuuētutis. et p sene qui ceadi un
dere obsequium quod tpe iuuetutis
ipendi. **S**icm quod aliqui laudant
quod nuc sum culpate pteruū e
et que amasti iuuenē turpe e abire
a te senē. **D**ed vt video ait canis
verū est q; quidam sapiens metice
dicit. **N**ullus amor durat nisi
fructus seruet amore. **N**emlibet
est tant munera qnta frant. **N**ā
magnus eram dum magna feci sz
de transacto seruo iam nlla e tibi
mēno. **Q**uare verū ee cōcluditur
q; metice sapiēs quidam dicit. **D**e
misere seruire sciat q; seruit i quo
parte subiect' nescit i quis amor

Uerū rex ille maximus alexad'
ne appareret ingratis no solu mag
na prestabat militibus seru bella
tibus sed enā equo suo butifalo mo
riete qui sibi diu seruerat ne gme
decretur a bestis eū sepeliri man
dauit et i eius meoria ibi nobile
castrū cōstruxit quod i eius noie
butifalium noiauit seu appellauit.

Secundus motuus ad penitendum.

Capitulum lxxj. **S**extum moues ad cito
surgendu e tpus euolans
tam graue dispendiu. **N**ā tēpus
nobis ad penitendū a mīa diuina
cōcessum est valde breue e i stabile
semperq; fluxibile e i reuocabile
et iappreciable. **D**ico q; tēpus vite
nre est omibus valde breue ita vt
minus puncto videat i morte. **D**ies
ei ānorū mōrum i ipō septua
ginta āni si aut i potentibus
ortoginta āni et amplius corū
labor et dolor. **E**t tñ ad hoc tēpus
pauci pueniunt qz sepe agnus
suum vitulus parētem pcedit
ad mortem. **V**ita ei humana e sicut
arancay tela q; multo labore per
ficiat et medio vento dissipatur.
Uto ei scintilla lucēs ascendit
sz post modicū defiat ne vllum
sui vestigiū delinquit. **F**umis q;
qnto plus ascendit tanto plus sz
defiat quia et homo qnto plus
vuit tanto vita eius semper plus
defiat et decesat. **N**ō ad har
materia totū quātū capitulum
libri sapie et ex a pōnda i septno
motuo. **I**n Job dicit. **V**enes
dies hoīs sunt nūs mēsu eius
apud te est. **C**onstitutū tēpōs
eius qui pterire nō poterūt. **E**t
iterū illud. **H**omo natus de mlere

Ex^m

E

f

Nota

breui uiuens tempore qui quasi
 flos egreditur et conterit et nuq̄
 i eodem statu pmanet Et hoc lon
 ga p̄bacione non indiget cū condia
 nim experimentum hoc p̄bet. Unde
ypocras dicit q̄ ars longa uita breuis
experimentum fallax De hoc etiam
seneca ita dicit Si mlti t̄pis et eta
 tis homo hret p̄re t̄n expēdendum
 esset ut necessarijs rebus sufficeret
 nunt aut que demētia hec nostra ē
 sup̄uacua loqui v̄l fac̄ i tanta t̄pis
 breuitate. Punctum quidē est dōmē
 quod diuimus p̄mo puncto minus
 q̄ ipm̄ puncti i morte diuidimus
 Ac n̄pe hic exempla regū et p̄ncipū
 qui credebant se ascendisse et posse
 diu sic uiuere et regnare tūc inde
 ruine patebant vnde diu posse stare
 se credebant. Nūquid non videm̄
sūmos pontifices omnes sub breui
tate t̄pis defic̄ Quod tempus
 vite humane est instabile. Ex
Terū tempus vite humane
est instabile semperq̄ fluxu
bile. Non ē est a tempus q̄ quidā
 cōtinuis rerū fluxus et velocissim̄
 quidā cursus. Vñ dicebat Job Dies
 mei velociores fuerunt cursore et
 velocius transierunt q̄ a trepente tela
 succiditur. Imo ut habetur ex ver
bis eius dies nr̄i nō solū curruūt
s̄ fugiūt Vita nr̄a est sicut sa
 p̄ta volans que cito vadit et missa
 donec a cursu deficiat. Sunt dies
nr̄i sicut aquila v̄l avis alia cito
volans sed modicum p̄seuerans.
Est etiam sicut nauis vento forā
delata per pelagus de qua t̄n iter
tum est v̄trū puenire possit ad
portum. Unde Job ix^o Dies mei
 fugerūt et non viderūt homin
 et p̄transierunt q̄ naues poma
 portantes et sicut aquila cito volas
 ad escam. Dixit se nō vidisse bo

pter velocissimū rerū cursum q̄
 nō est datum subsistere ad montem
 cū motus s̄m i celoru sequatur
 velocissimū celi cursum. Unde Je
nera dicit Infinita est velocitas
 t̄pis cū sequat̄ velocissimū t̄pis
 cursum. Quid ei sic currit ut celi
corpus tā maximum tam imensum
quod t̄n abducente i occidente reuol
uit i xxij^o horis. Est igit̄ vita
 nr̄a cursu velocissima ex illo velo
 cissimo motu causata. nullo t̄pis spa
 tio fixa. nulla stabilitate firma
 ta. s̄ currens velocissime donec
 deficiat i seip̄a. Ed sicut iō nō
timent q̄ hunc cursum non vident
q̄ nūq̄ sol luna celi nō velocis
sime curruūt q̄ eoz cursum oculi
nō aduertunt. Quis oculis potest
 aduertere carnis aialū et plantarū
 t̄mentum. sicut et def̄m. Et t̄n nō
veremus ista in dubiū Est igit̄ vita
 nr̄a fluuio decurrenti similis q̄
 ad mare velocissime currit vbi oīno
 deficiens nomen p̄dit. Est et vita
nr̄a candela ardenti similis cui
terā ignis ardore depasat donec
eam ex toto consumat. Dicit et ca
lor nālis q̄ est i corp̄oibz hoim̄ est
quidam ignis qui semper intendit
et agit pabulūq̄ requirit. semperq̄ de
 humido naturali consumit. sicutq̄
 ad def̄m continue ire cogit. Vñ
pp̄ha Ad nichilum tāq̄ aqua de
 currens. intendit arcum suū do
 nec infirmetur. Sicut terra que fluit
aufereat. Quisq̄m̄ intelligeret r̄p̄
sed forte queres. Quid valet
sumptio ciboz et potū cōtra itē
diuim cōtinue consumptū. Dico
q̄ i corp̄oibus nr̄is est duplex in
miditas. Una q̄ dicitur radicalis
q̄ est corpus. et cōnualis i qua
tota vita consistit et de ip̄a veni

tas humane nature existit. Est
 et alia humiditas q̄ dicitur nutritiva
 quae generat ex ribis q̄ est repa-
 bilis tū in radicalis reparari non
 possit qz si reparari possit ut ait
augustinus ex sene posset fieri ho-
 mines immortales. Si lignū vite erat
ad repaonem humidi radicalis
quare si adam usus fuisset illo
nūq̄ ad senū deuenisset nec mor-
te in super iturisset n̄ per p̄m
morte s̄m̄m accepisset. Unde
dn̄s sicut h̄m̄r genez 3o cū ex
 paradiso exiit ne de ligno vite
 sumeret. dicitur qz vueret
 et eternaliter non vixisset eo qz
 necessitate moriendi per iobedi-
 ciam dñi mandati iturereat.
Proposito h̄m̄s dicendū est qz humi-
ditas n̄m̄e nutritiva q̄ ḡra-
tur ex ribis licet nō radicalis re-
parari qz reparari nō p̄t dum tñ pa-
bulum igni p̄bet eius actione et
itendūm frenat ne rōtra humidū
radicalis tñm foris agat et ne ip-
sum tā cito consumat. Unde qd̄
diebus paucis ignis naturalis
consumet i multis annis nūc consu-
mere nō p̄t eo qz nutritiva
humidū ignem frenat dū pabulū
illi cōtinū p̄bet. Ex m̄ de ligno
i igne posito eius humiditas radica-
lis interitā cito deuoraret ab ig-
ne si per effusionem aque ab extra
piecte non eēt eius actio i p̄dica.
 Unde dum ignis nimis ligna inadi-
 aqua p̄tatur super ligna ut dū
 ignis n̄m̄e consumere illam
 nō tam cito consumat humiditatem
 illi qz carbonēs mortuū
 modica h̄nt humiditatem eterna
 iam alias ab igne cōsumpta cito
 eos ignis i cinerē d̄cret si ars
 fabrilis p̄ctū aque ignis i p̄ctū

nō frenaret. Est ex m̄ est manifestū
 i lampade i qua h̄m̄s est h̄ns sibi
 oleum incorporatum radicalis humi-
 di tenens locū. Ignis q̄ i lignū
 agens imbibitū oleo illud cito con-
 sumet et ipm̄ q̄ntoaus i cinerem
 d̄cret si oleum extrinsecus posuim̄ et
 imbibitū nutritiva humiditate
 tenens locū eius i p̄ctū nō frenaret.
 Dū q̄ eius actione temperat
 lignū i lampade dū durat licet
 ignis semper ex eo aliquid cōsumat.
Quod tēpus p̄ctū ē irrevoca-
bile. Capitulum lxxij
 Tercū temp̄ ē irrevocabile quia
 postq̄ i p̄ctū t̄nsit i p̄ctū
 d̄tra nō redit. Unde Augustinus
Ille dies q̄ i p̄ctū t̄nsit i p̄-
ctū nō redit. Redit c̄ras. redit
autūpnus. redit sil̄. vel et h̄p̄s
redunt festa. redit d̄n̄ta. s̄z nec
tempus est idem. Idem n̄m̄o dico nō
sp̄. Ob quam v̄tqz causam valde
impr̄e dicit homo sex annos h̄o vl̄
duodecim. cū verius dicit tot annos
amisi. Et nōne vere est perditum
quod t̄nsit i p̄ctū nō ē i p̄ctū
rediturum. Quō cū h̄re tē d̄ns
quod eēt iam d̄s̄t. ita vt nūquā
due sillabe sil̄ eēt possint. nam dū
vnū tempus i p̄ctū necesse ē vt ad
finatur. Vox eēt emissa ne sit re-
uert. qz t̄nsit irrevocabile verbū
sicut i cōm̄is dicit et exp̄m̄ctum
h̄nt. De hoc eēt bernardus ita dicit
 Non parum estimas tempus illud
 quod i d̄ns et factis et iocis expen-
 dis. Volat eēt irrevocabile v̄bum
volat eēt irrevocabile tempus nec tñ
aduertit insipiens quod amittit. Ob
hanc causam mlti fuerūt s̄i p̄s
q̄ tempus p̄ctū et amissum ac i
banis expensum oī t̄pe residuo vite
sue deplorauerūt. lacrimis cōtinuis
diuinam super hoc m̄am i p̄ctū

De hodie pr dice dñs illud Apoca
lipsis no Dedi ei tempus vt pmas
 ageret et no vlt a fornicatione
 sua penitere. Quod tempus e
 bonu i apprenabile Capitulum lxxxv

Terum tempus est bonum
 i apprenabile qz bene expen
 sum meretur sumu bonu et i app
 riabile et cogno perdimi et male
 expensum nullo pno pr reuocari
 et obligat ad tormentum n cogrua
 fuerit penitencia subsecuta. Vnde
uenera ita dicit Quo ex oibus
ni dabis qui tpi pium vllu pot
ergo vt bernardus ait maxima est
 iactura tpi dum illud o ho perdis
 quod ad gram pmerendam ad gram
 augmentandam. et ad gram con
 seruanda misericordia e dina coassit

Et dicit qz sicut no pbit capillus
 de capite ita nec momentu de tpe
 de quo no oporteat reddere ranoz
Et igit tempus no pndu sed
pluide expendendum. gre sicut de
nera dicit In terra a nobis alic
na sint. solu tempus nrm existit
 Non est go penitencia i trahnu
 differenda quia i certis es quid
 tibi pariat dies futura. vl si vs
 qz tuas differenda sit vira tua

Quam et ipse homine non q mecu
 loquens nec mali aliqz senes
 a me aliquatulum separatus cum
 quoda loques mox cecidit mortuus
 et que statim videra vniu asperi
 sub momto defunctum. Alexand
papa quartus sero sub roma voce
 ad pdicatioz mane futura fecit
 populu iunari. Itaqz sero sanus
 lectu i trauit sz loquela fluxu ru
 mate vl dissolucione pinguedinis
 mox amisit nec eam recuperauit sed
 aiām exalauit Papa iohanes

Exemplu

Ex m

Exemplum

bicesimus primus sero sospes lrm
 i trauit sz iudicate deo cu toto
 lro solaru decedit et tertiu scqz
 de super papam conuincit Ipe
 noui epm qui ambulans super
 queda pontem a palano i pala
 tu habebat ei duplicem domu
 quoda asserere sub pedibus eius re
 uoluto ac reuersato toto corpoe
 deiectus et cōstratus e semiviuus
 iuentus. et post modum tēpus de
 functis Narrat beatus grego
rius qz sacerdos quida noie flo
rentis iudic stimulus agratus
 dum mlris octa sionibus et neqno
 sis aduēcioibus a loco sibi p pto
 btm bndictu vniu venerabilem
 expulisset et foris i solaruo do
 mus sue de ipius recessu valde
 gauderet. subito solaru cecidit et
 viri dei iuncu oppssit. Ergo si sic
 hoibus e incertum qd dies sit et
 tina paritura no est ex aliqua ta
 penitencia p telanda. Vn Aug
de dilanone har mala se valde
 redarguit eo qz du per dñi gra
 tiam stimularetur ad pnam ipe
 more toruoz tra tra id est tra
 tras facia affirmabat. Sine iqu
 ens modo sine no sine paululu
 et sic accedam totus ad dñm dñm
Et dicit qz hoc sine modo non
 habebat modum. et sine paululu
 i longu pdibat Contra pnam dif
ferentes dicit bernardus sic
Quid tibi de futuro tpe pumis
 tam temerarie miser tamqz deus
 pat et tpa et momtu non i sua
 sed i tua posuerit potestate
Ad tempus sit sollente obser
uandum Capitulum lxxxv
Itaqz hic nota qz tpa nobis
 vnilia obseruare et ex nlla

causa ea mutare discere debemus
 ab agricolis. Discere ab hominibus ma-
 riscalis discere a nautis. Discere et
 a brutis. **¶** Dico quod tempus obser-
 uare discere debemus ab agricolis
 rusticis. Nam prudentes agricolae
 tempora diligenter obseruat ad
 arandum ad renouendum ad se-
 minandum ad aspurgandum ad re-
 colligendum ad arbores inserendum
 et siluam ad plantandum. Nullus
 est agricola qui expectet serere
 frumenta in iunio qui metat ea velut
 in marcio. Vel qui arbores plantet
 vel inserat in augusto. Nonne in species
 agricola iudicatur qui etiam non cog-
 noscat causas rerum qui arbores illas
 transplantat et mutat quas videt
 vetustate consumptas. et qui metit
 erige illas iam longis temporibus
 desiccatas. Vel in curuitate vetustas
 cum ea virge tenere sunt sunt in
 plantando et siluam castrando et eri-
 gendo si fuerint intruati. Non
 sunt etiam inserentes et plantatio-
 nes faciendo in marcio sed in
 autumno potius et in vere non in
 imo dominante frigore vel calore
 nec crescente luna. sed potius decre-
 scente. ne forte nimis humor at-
 tractatus a planta vel furculo qui
 a calore insito digerit et maturari
 non possit vermiculosos fructus
 efficiat sicut sui experientia certa
 probat. Et ob hanc eandem causam
 arbores per edificationem incidere non
 debent in iunio luna crescente sed po-
 tius decrescente quia melius desiccant.
¶ Vintores et congruenter tempus seruat
 quo vineas suas putant. ligant
 sunt ligant et plantant et in plicis
 eleuant vinasque recolligunt. Quia
 reuera stulticia laboraret qui tpe
 gelandi eas putaret vel potius in

autumno et vindemaret in iunio
¶ Item discere obseruare tempus ab ho-
 minibus mariscalis quorum officium est
 animalia domitare. Domita iuxta
 animalis cuiusque natura. et scdm ma-
 ius et minus tempus nature animalis
 conueniens sunt domanda. Nam fuisse
 laboraret qui ad domandos asinos
 equos et boues vsque ad eorum semina
 expectaret maximam vetustam pel-
 lis futura non teneat sed cum futurus
 ex vna parte scinditur ex altera. Nec
 bos senex collum iugo submittet nec
 equus iuuetras frenum sustinet sed
 omne sarcinam cum sella plicat. **¶** Et
 equi vidi qui super se nullum hominem
 nisi violentia compulsus sustinebat.
 sed omnia a se minus lamariobus et
 eleuatiobus repellere. Quia quidam
 eum ascendisset quem a se excurrere mi-
 nime valebat tanta violentia se co-
 cussit quod sub eo mortuus cecidit.
¶ Omnia igitur tempus hinc et inde
 spatibus transeunt vniuersa sub sole
 sicut docet hominum doctissimus salo-
 mon. **¶** Vnde omnia bona in tpe suo tem-
 pestiue inchoanda sunt et mala re-
 linquenda. quia que in iuuetate discuntur
 fortius imprimuntur et melius retinetur
 siue bona sunt siue mala. **¶** Unde **¶** Leoy
ait. Non facile raditur quod ru-
 des animi preperit quare inquit
 non est addiscendum in tenero quod pos-
 tea est dediscendum sed illi rei debet
 assuescere puer quam conuenit obseruari
 a senex. **¶** Et tpe discimus obserua-
 re a nautis qui industria mirabili
 valde precipit tpe nauigandi nec non
 tpe a nauigio quiescendi et mutatio-
 nes tpe et ventorum a remotis cog-
 noscunt. **¶** Unde et scunt eundem
 anicole altrone noie **¶** que ambrosio
teste ponit oua in maris littore in me-
 dia hyeme circa quod toto hoc edu-
 cationis tpe non intumesat mare

Exm

3o

fluctibus septem ei diebus suis in
 cumbit et alijs septem pullos edunt
 Nos omnes dies cognoscunt naute
 et seruire tunc fluctibus se committunt

¶ Ultimo saltem obseruare tempora
 discamus a brutis que industria ser-
 uant tempus. Unde ad iumenta
 mittimus. **¶** *Ab xx* piroga inquit
 iumenta et docebunt te et volan-
 tia celi et indicabunt tibi. et emarra-
 bunt tibi pisces maris. **¶** *Mugit* no-
 pisces omnes sunt tunc cognoscunt
 quoniam sit standu in pelago. quando que-
 renda est aqua dulcis. **¶** *Mugit*
 non delphinus tempus tempestatibus
 istantibus agnoscat et calculum ore
 caput quo velut anchora quadam se
 regit in aquis. **¶** *Volus* valde pisces
 est concula et tunc tempus nouit quo ad
 concipiendam margaritam se aperit
¶ Item aues omnes certum tempus obser-
 uant quo ad opus generationis se so-
 ciant quo nidificant. ouant. cubant
 ac pullos educunt. **¶** *Corui* obseruat
 tempus ante quod pullos non nutriunt
 expectantes quousque ingreantur peno
 per quod sibi similes esse noscunt. **¶**
 hinc in natura. **¶** *Vultur* ut fertur
 quousque famelicus certum tempus
 obseruat quo sibi et filijs cibum querat
¶ *Noctue* non passim omni tempore cibum
 querat sola nocte eo quod illorum oculos
 nox illuminat dies tectat. **¶** *Quare*
 semper die queant et nocte exeat
 et sollicitate cibum querunt. **¶** *Cycome*
 prandines milui. et cuculi ad veme-
 dum et recedendum certum tempus

¶ *Glucis* obseruat obseruant tempus quo continue dor-
 miunt. nec cibum tunc aliquem sumunt
 quod solo sompno pinguescat. **¶** *Apes*
 per uile aues corporis quasi mille
 industria maxime diligenter ma-
 ne tempus explorat utrum sit ad
 opera procedendum vel potius intra
 tectum manendu. **¶** *Sicque* faciunt

ut viderit faciendu. **¶** *Adn* etiam
 foris sunt dum ventu instare
 cognoscunt ore calculi rapiunt
 quo contra ventu se munit. **¶** *Ara-
 nea* licet ad queredum escam ne-
 cessaria habeat telam quadam
 tunc ad eius texturam certa expectat
 tunc non texens non manet vel sero.
¶ *Ut terra* plantat ex pimenta. **¶** *Cervus*
 cum se pingue nimium sentit esse
 fugere tunc bene non possit tempus
 obseruare nouit quo ad pascu-
 vadat quia de die queant et so-
 lum noctibus ad pascuam foras eunt
 eo quod tunc ab hostibus videri non
 possit. **¶** *Deli* per omnia quoniam cornua
 puerit quibus contra bestias se defen-
 dit. **¶** *Quare* tunc pueris carens armis
 solis noctibus pascuam querit. **¶** *Deli*
 lepores cum timeant valde canes
 solis quasi noctibus sunt ad pascuam
 procedentes dormientes in die. **¶** *Quare*
 res ut plurimum nocte mouentur
 quod captiue maxime murlegi nocte
 vacant. **¶** *Formice* corpore pue-
 sunt sed industria valde magne
¶ *Unde* seruant diligentissime tem-
 pus quo predant ad opera quo colligant
 conuenientia sibi gratia quo
 extrahant ea ad desiccatu si fue-
 rint in horreis madefacta. **¶** *Quare*
 tempore lune plene insistant labo-
 ribus in estate. **¶** *Quod* quod per sin-
 gula curro cum animalia quasi omnia
 tempus obseruent quo generantur
 operibus vacent filios faciant
 et educant. **¶** *Ergo* ex deis exemplis
 concludendo patet quanta sit demer-
 tia ut non faciat nobilissima crea-
 tura sed homo quod tam sollicitate
 facere certum brutis obseruando
 tunc sibi data ad agendu pnam
 qua venia acquirat et gratiam. **¶** *Quod*
 vniuersi ceteri sumus dum a brutis oio
 deficiamus et tempora a diuina

demencia nobis data ut stulticia
 excruciant non nouimus. ut nos
no agnosce simlamus. ut si nou
mus ea more stulcor negligimus
 Unde dñs fleuisse super iherlm
 dicitur eo qd no cognouerit tēpus
 visitacionis sue quo eam dñs visi
 taturus pñcia corporali aduenerat
Utr quod conqueitur dñs per
heremiam pñiam dicens Nilius
prundo et in roma cognouert tēpus
aduentus sui. plius aut meus obli
uis ē mei diebus inumeris. Et i
job. Dedi illi tempus ut pñiam a
geret et ipē abusus ē eo i super
biam. Ergo ne perdamus hoc temp
us et ne brutis inferiores simus
et tempus datum cognoscamus et
repetim⁹ nram pñiam ichoemus.

De pñiam motuum ad penitendum.

S pñiam ad cito penitendū
 motuum est mortis ieritū
 tempus et dubiū. ut amūqz diuī
 iudicium. hec ei duo iudicia quoz
 vñ est singulare aliud vniūale
 maxime ad pñiam sūt motiua si
 sepius ruminetur. Sed pñs de pñi
culari iudicio quod pñs fiet et pñ
culari est dicendum. Hōis ei corpus
obiqz infidias nobis nullū a suo
uolūto exripit. nullū facit exrepte
actōis. nullū eximit. s; pari
lege cunctos inaudit nullū dmmno
pñis honori nullū statui nullū
sexu nullū erant. s; sicut senem
sic sepe inaudit et iuuenē. et
sepe reliquens parē filiū inau
dit heredem ut quē credis habere
superstitem heas pñdente ad mor
tem. Exempla sunt innumera
et cotidie nobis expta. ar id non
poneda. Nā et seneca de hoc tra
ct. Resps o homo quo loco ut quo

tpē dura mors te expectet. et nō
 eam oī tempore et loco expecta. eo
 qd iuuenes si morte hēre videatur
 a tergo et pñes senes an oculos
 tñ et si nō videatur qd retro est
 nō ob hoc minus tibi nocē pñ. pñmo
 sepe plus nocet qd qd ante oculos
 Quāc inquit et uiuēbz sil et
 senibus mors ipā timenda est.
Uñ dicit scdo regū. Omnes mo
rimur et sicut aque dilabimur i
tram que non reuertetur. Vere
ut aqua labim⁹. qz sicut aqua est
i motu et fluxu sic oīs humana
vita nō est aliud qd quidā fluxus
et cursus ad mortem. Uñ seneca
ita dicit. Quotidie morimur cotidie
aliqua pars vite subtrahit et tūc
tū corpus crescit vita decrescit do
net tota consumpta transierit. Ergo
qz sic eē tenet et docet experientia
cetera nulla est pñia differenda sed
qñtorius ichoanda. Di pñitū et qñ
plurimū aīalū pulli mrem sequit
mox nati. quid facit hoīes oportet
cū hēant sumū pñem. Quis pul
lus cuiusqz generis aīalis diligen
tiam aliqua nō facit ad parētē
sequendū si sequendi possibilitas
assit. Ergo si statim nō potes dū
na sceris penitē ne differas quādo
possis. In via eī pñilis plena nulla
facienda ē mora. Uñ viatores et
romipete valde ibi rurrūt et acce
lerant nec ad montium i via dor
miunt aut quiescunt vbi mortis
pñilum expauescit. qz stultus via
tor ille existit qui i via latrombz
plena et laqueis tam diu quiescit
et pausat donec illū gladius pre
datoris inadat. Ergo an mortē
ē penitendū nec tempus ē vltimū
expectandū. qz sepius accidit qd
qui vniū et sanus pñiam neg
ligit agere sepe sine pñia vitam
finit. Uñ Augustinus de hoc dt

Sic igitur mors timenda est
 non ex causa tantum iam dicta sed et
 si per omnia supradicta consideremus
 hoc tria si subitam et variam
 mutationem personarum et rerum
 mortem sanctorum virorum et mortem in
 super iniquorum. Quo quod in timore
semper esse debemus quia ipsa die
qua nascamur mori incipimus donec
totaliter moriamur. Quid est in
mundo quod non quocumque varietur.

Unde Jeronimus dicit **A** si posse
 mus ascendere sperulium unde mi
 dum possemus terne uniuersas et eius
 ruinas singulas quemodo sunt
 eius regna collisa. **V**ide nunc quod
 dam torquentur. alios necari. alios
 fluctibus obsorberi. alios ad serui
 tutem detrahi. alios ad miseriam
 nasci. alios nunc mori. alios nup
 tias celebrare. alios plangere. **a**
 diuino magis affluere. alios me
 ditare. puto certius quod iter tot re
 rum varietates et mortes plur
 mi timentur. nec lacrimis par
 cemur. **E**rgo si penite et timere
 cupimus sepe uis reuoluamus
 quod sit varius et lubricus ac sumit
 tus hic status et ad mortem quod velo
 cissimus noster cursus. **N**ulla enim
 in mari sic currit nauicula quanta
 rursus uentis fortibus agitata undis
 et fluctibus per vim commouantur.
Nulla quis sic cito transit per aera
 nec ulla sic cito currit sagitta egre
 diens a balista. nec fluit aqua
 sic impetiose descendit in maria. nec
 sic currit tygris bestia que in cursu
 est velocissima sicut currit ad mor
 tem hec fragilis uita nostra. sicut
dixi supra ubi loquutus sum de
temporis fluxibilitate et modicitate
Est igitur uita nostra terrenissima
 qui sicut impetiose uenit et fluit

fit desinit esse dum currit et dum
 creditur aliquot esse euanescit.
Planta ad crescendo plurimos
 annos ponit sed nutrimentum in
 more consumpto subito exarescit
 et sepe amputatur. **U**nicui se
 curis iam uel securis ad radice
 arboris posita est sicut dominus in
doctet in euangelio. quoniam et si
scindit continue et ferit donec
totum absiderit ac deinde tradi
derit ardoribus sempiternis. **U**n
 subdit omnis arbor quod non fecit
 fructum bonum abscedetur et in ignem
 mittetur. **H**omo est sicut fructum
 est arbor euersa cuius radi
 ces sunt carnes quos uersus celum
 tenet quod in celo et non in terra radi
 ces figere debet. **I**ta uita nostra mo
 re curuibit citissime alta petet
 et in ipso quasi flore calore ma
 dico exarescit quod modica febr
 cula uita finit. **A**ugustinus non relata quod
 multis filijs textur et completur
 in uno tantum folio perscinditur. **C**irca
 spuma marina erigitur que uen
 to modico dissipatur. **N**am ex
 hac consideratione uite penite sic
 ptereunt. **P**er se rex psarum
 potentissimus qui sicut Isaias
dicit montes subuertit et ma
ria strauit dum stans in loco sub
limi sui contempleret exercitum
in finitum et ab astantibus iura
retur ad gaudium ex sui considera
cione dominum fleuisse dicitur.
Dixisse Dei me quod dominus sum a
nerum. **I**sti enim omnes cito fu
 tui sunt pulueres. **U**n sapienter
 de dampnatis loquens sapienter
 ait. **V**identes tui babylonum uo
re horribili gementes per angustiam
spiritus et dicentes intra se. Hy

quos aliqui habuimus in derisum
 et similitudinem improper. Nos
 sensam vitam illorum estimabamus
 et sanam et finem illorum sine honore
 ete nunc quod computari sumus
 uter filios dei et iter scilicet fors illo
 rum est. Quid igitur profuit nobis
superbia et diuiciarum iactantia quod
 contulit nobis. Transierunt omnia tanquam
umbra patiens et tanquam nauis
que pertransit fluctuantem aquam
et non potest consistere et non est vestigium
inuenire aut aus per aera volare
et regere totum capitulum quod ad mare
estam ibi optima sunt exempla.
Job est dicit. Homo natus de melle
et ecce fragilis breui uiuens
tempore. ecce tibi paucitas reple
tur malis miseris qui quasi flos
egreditur et contritum et fugit ve
lut umbra et nunquam in eodem statu per
manet. ecce multiplex vanitas et
continua mutabilitas quousque decli
nemus in mortem. Ergo quoniam uita est
tanquam quodam temone regamus nos
ipsa morte in continua ipsius modera
tionem. Nam et aues cauda se regunt in
volando et pisces in natando et uia
quasi bruta totum muscas et insectan
ta uinosa seminiunt et defendunt
cauda sua. Et quid est cauda que
partem ultimam corporis in mortis co
tinua memoria qua nos regere debemus
in uita. Nunquam non prudens nauis
stans in fine sine ultima parte nauis
quodam gubernaculo autem regit
Ergo per omnes exempla hinc et sancta
magna platonis est quod hinc nra sit
uita in continua meditatione mortis
eo quod mortis memoria sit omnium peccatorum
destructiua. Non est astrictus
ait. Memorare nouissima tua et
ietus non peccabis. Ob quam causa
plato scholas tenebat in academia

et erat uilla tempestuosa sepe ful
 nubibus de celo pressa et tremoribus
 agitata ut dum discipuli mori timerent
 a peccatis animam reuocarent
Mors est timenda ex o sanctorum
Capitulum septuagesimum nonum
Iterum ad timendum nos in
 ducit mors sanctorum uirorum
 qui nimirum timuisse legitur in mor
 te. In eum timent uisum quid facere
 debent impij. Diuisus uero salua
bitur. impius et peccator ubi parebit
Quid faciet uirgula deserti ubi
conturbatur cedrus libani. Nam
et de arsenio exime sanctitatis
uero legitur in uitis primus quod semper
hanc ultimam horam in corde ges
tans continuas lacrimas producebat
Unde cum morti proximus fieret et
discipuli eius astantes quererent
si timeret. uir sanctus ait. Vere timeo
et semper timui istam horam. Nam
et theophilus et alexandrinus episcopus
ad mortem ueniens de arsenio ita
ait. Beatus es tu o abba arseni
qui semper hanc horam in medulla ha
buisti. Quis cum sic ferus est etiam
si cor adamantinum haberet qui
si hanc horam bene animo uolueret non
timeret et non libenter animam pro
assumeret quo uestitus ad iudicium
pereraret. Nam de penitentibus tunc
in fine Augustinus sic ait. Agens primus
dum sanus est securus hinc erit
sz in fine penitens si securus hinc
erit ego non sum securus. Ergo
inquit tene certum et dimitte ier
tu. Quis tunc quantum penitens
periculum mortis non formidet.
Unde quidam ex patribus ad mortem
 deueniens fratribus astantibus
 et saluus uerbum ab eo petentibus
 ita dixit. Nunquam panem quod medi
um quem pius labore manuum acqui

Exm

Exm

Exemplum

Exemplū

nlla virtus est i homine ad peccā
dum que et magis attemptatur
timore pene q̄ amore iusticie et
magis se necesse facit q̄ ex aliqua
bona voluntate. **¶** Unde et
mōchus quidā fuit qui inter mō
chos valde male vixit qui dum
ad obseruantiā regulārē et ad
penitentiā delictorū iūitaret
sancta monita cōtempnebat et
dedignabatur audire Tandem
itaz infirmatus ad mortē deo
volente coactus publicare quē lo
cū cēt habitur⁹ post mortē Dō
gō monachos fecit ad se vocari
et flens amarissime corā oibus
dixit Ecce fratres video infernū
apertū et demones i eius p̄fundo
pēnis atrocibus iuolutos. In q̄z
dicimus heu michi misero patū locū
tormentorū conspicio eo q̄ cōtemp
serim penitere. Ad fratres au
dientes lacrimabant plurimū
dolentes hortando eū vt saltem
tūc penitet dum adhuc viuus cēt.
Quibz ille emulās. De michi q̄
non est tempus amplius in peni
tendi quia iam senectūā dampna
ciōis accepi et eterno ille adiudica
tus sum igni. Quibz dās mox
vitam finiuit et ad locū quē vide
rati quādam mōstern foueam
corpus eius deportatū ibi relictū
est insepultum feris et aibus
deuorandum. **¶** Fuit et strēmū
quidā miles suo regi carissimus
hūus ob meritū male vite deo
foret nimū exosus. Depius hic
miles a rege monebatur vt vitā
suā corrigeret et i meli⁹ mutaret
ac p̄niam agens peccā sua omīa
pandēt sacerdoti ne forte qn̄ nō
putaret mors illum tuaderet cū
iam penite nō posset. At van⁹

1. i. f. q. 3.

Exemplū

miles diuina iudicia et verba
p̄ncipis p̄spondens confiteri
nolebatur. sed tūc i posterum
hoc se facturū p̄mittebat cū
nesciret quid sibi futura dies
pareret tūq̄ se ponere i sua
et nō i dei esset p̄tate. Itaq̄ dñ
saluus sue monita cōtempnisset
ad mortem diuino iudicio per
ductus est. Rex igitur dū hoc
audiuit de salute p̄dlecti sui
solicitatus ad eum visitandū in
gressus dixit ad eum Ecce ka
rissime mi visitauit te domine
et quid tibi futurū sit ignoras.
Precece itaq̄ te instant vt pec
cata tua non differas confite
ri forte hora hec vltima te orn
pet i parati. Qui miles dixit
faci p̄pono quod dicis et capi
tis sz modo nolo confiteri infir
mus ne dum fuero saluus resu
titus milites mei socij dicant
m̄ q̄ non dei amore sz mortis
potius timore sum confessus.
Rege igitur recedente morbus
iualuit et de eius vita cepit du
bitari a medicis. Tunc iterum
rex illius stimularis amore salu
tis ad eū mox rediit et more
solito ad penitentiā iurauit.
Tunc miser ille totus lacrimis
p̄fusus magnis suspirijs regi dixit
Heu me dñe mi qz tempore
quo debuī simul et potui tue
sancte monitioni nō parui. nō
igitur frust̄ hec mi loq̄ris quia
dampnatus ignibus deputatus
sum etnis. Qui rex gemens ait
Quid est mi dilecte qd loq̄ris
Nonne adhuc viuus vt confiteri
et contreri adhuc possis. Ergo
saltem nūc confitere vt veniam
merearis accepe. At ille plorās

Dixit ad regem.

dixit ad regem **V**era sunt dñe
mi que loquitus sum tibi. Nam
datus sum manibus iuncti nec
ultra iam valeo mee p̄uide saluti
qua diuinā sententiam accepi
Nam paulo an̄q̄ fuisset ad me
ingressus duo pulcherrimi iuue
nes hic intrantes et circa me re
sidentes quemdā michi obtulere
libellum vñq; valde pulchrum
sed ad modum paruum ad legendū
Ita reperit bona omnia scripta
que fecerim i hac vita et erant
vñq; valde pauca qui postq̄ codi
cem receperunt nichil omnino
dicentes sedere apud me. Et ecce
mox exiit demonū sup̄uēt p̄du
cens ad mediū mirabilis magnitu
dinis liberū ponendo an̄ me ad le
gendū. In quo erant scripta vni
uersa que gesserā mala et erant
vñq; valde magna et multa nō solū
que dixeram ore et fecerā opere s;̄
etia mima que cogitauerā corde.
Quz librum receperunt dixerunt
ad angelos michi assidentes. **Q**uid
hic subsistis cum nil iuris i hoc
homie habeatis. Quibz angeli rñde
tes dixerunt. Verū est verū est
Et nō vos eū accipite et vobiscum
ad inferna portate. Sic igit̄ misero
qui noluit penite dum posset contigit
vt nō posset penite dum vellet dei.
vñq; iudicio iusto qui nichil agit n̄
iustissimū leḡ sit homibus nūc ocul
tu. **E**xm. **I**n vñs est p̄m ad terribile
narratur exm̄ valde hoibus ad
penitendū tardantibus formidandū
Nā quidā ex p̄ribus ad quādā rui
tatem celle p̄ximā vadens an̄ ianua
ruā dā hominis p̄trentis et diuis
s;̄ morti p̄iquāte se posuit ad se
dendū. Et ecce venire conspexit ni
gerimos quosdam equos terribiles

et pauendos ac horrendos sup̄ se
sessoros habentes et vnanos igne
os i manibus deferentes. Quz ad
diuites iamā puenissent equis fo
ris ibide dimissis cū magna festi
nancia intrauerūt ad eū. Et miser
ille diues dū eos intrantes asper
it clamare forat cepit. Domine
adiuuā me. **Q**ui demones rñderūt
dicentes. Nūc meor̄ dei es fr̄s
quando sol tibi ē obscuratus et nō
his datus es puniendus. **Q**uid
vñq; nō fecisti. **Q**uare dū sanus
eras deu nō iurasti. **Q**uare vñq;
nūc p̄maz nō egisti. **S**ed ecce tibi
iam amplius non est salus. Itaq;
mittentes vñmū quemdā igneu
i cor eius multos magnos q;̄ doloru
bus aiām ei;̄ extrahentes ferum
duxerūt ad tartara. **E**xm̄. **E**xm̄
narrat gregorius de quodā alio di
uite infelice i vltimis laborante
qui ipā hora qua erat exiurus de
corpore vidit demoes sibi assere
at sibi vehemēter instare vt ad in
ferna eum raperet. **C**epit igit̄
tremere sudare palleſc̄ et magnos
vorbis inducias postulare ad filiū
etia suū noie maximū sū habitū mo
nachū magnos verbis cepit clama
re dicens. **F**ili maxie curre et i tua
fide me suscipe. **Q**ui p̄ris clamor
turbatus occurrit oisq; familia
plorans aduenit et terros illos
spūs quos nō videbant scilicet
ex egroti timore p̄ter et pallore
adesse p̄tes aduertebat. **N**am
et ille ex pauore demonū quos ter
nebat huc illucq; subuertebat in se
lectulo eor̄ nō valens sup̄ine con
spectū. **S**ed nō p̄derat sibi qz quo
cūq; faciem diuertebat ibi eos
astare videbat. **C**onstructus itaq;
nimis clamare ad dñm magnos
vorbis cepit vāferas. **I**nducias

Exemplum

dotem peteret ex ancillis eius una
 eidem fidelissima ac xpo deuota
 dixit ad eam **D**na mea magne
 fame es apud omnes magniqz
 feris pconiu scitans. mltosqz mo
 nitis tuis ad pnam induxist. **N**
 igit turpe est ranoim contrariu.
 fameqz tue pcurit delectuū si ipa
 non ferretis i tempa non ferretis
~~ita~~ que alios facere monuisti.
Ergo sacerdotem aduoca et tua illi
 pande pctā ne moriaris i confessā ac
 venia prueris et gloria **I**n illa
 dixit. Frustra michi her loqris qz
 ego habeo quoddam enorme pccm
 quod nlli vniqz confessa sum nec
 confiteri illud ausa sum nec illud
 vniqz alicui pandam pterqz soli deo
 qui si vult illud m dimittere p
Cūqz illa eam induci nō posset am
 dit dno ihu disponante vt frat ray
 mundus rigur di qui mstru gerebat
 officium i puncia illa illic cum soma
 aduenisset et soluo more ad eiqz hos
 pnia declinasset **D**um audisset
 omnia que dicta sunt ab ancilla moy
 ad egram accessit et ex¹⁶ ac verbis
 et gminandibus ac pmissis qntū
 potuit ad pnam eam iurauit. **A**r
 illa p nichilo ducens oia que dicebat
 dixit ad eum **E**go confiteri oino
 non possum quia hec aliqd enorme
 pccm quod nūqz cōfessa sum nec
 habeo confitendi pōitum. **N**ē enī si
 vult dñs me absolue s; ego illud
 nulli hoim confitebor. **T**unc mister
 ad sorios i tristitia redyt dixitqz
 ad eos. **P**ersuade dñe ista nō potui
 vt confiteri alicui velir **E**t ecce abs
 qz pna moriens relictos et maxi
 me nobis est vererendum qz tanta
 sumus ab ea bñficia cōfessā. suntqz
 dicturi malualē. **Q**uid huc ppsit

qz operibus mie sic datur et qz
 fribus mōribus sic adhesit. **E**rgo
 quod nrm ē faciamus et dicitur
 rie pibus exoremus vt eius duri
 tiam molliens confitendi grana
 sibi largiatur. **S**ed psalmos pe
 nitentiales insimul cantare ce
 perunt psalmus letaniam et ora
 tiones addentes **C**ūqz miserabi
 timā orationem concludet moy
 ancilla a dñā missa dicitur vt
 ad eam mister itaret qntorū
 obseruauit. **C**ūqz venisset ad eā
 illa flens dixit ei **T**enebat me
 dyabolus ne pnam capere s; a
 diuina gratia confortata sum oia
 confiteri parā **C**ūqz optime confes
 sa fuisset moy facilliter obdormi
 uit i domino. **V**ide qnta valeat
 elemosina et i pō facta qntū ve
 valeat oratio deuota per que icti
 natur diuina clemencia ad finale
 pnam acceptandā **E**go her accipi
 ab eo fratre qui ab ipō mstris iam
 dicto ea audiuit. **F**uit et tem
 poibus nris quidā senensis fide
 nomine hoim mltorum homicida
 et noiatissimus i pccis vlna qz possit
 expmi verbis pauas **D**z factum ē
 cū foris cēt cū guelforū vt apud
 astranū egrotaret ad mortē **C**ūqz
 febre acutissima torquetur hospes
 dixit ad eum **R**ecordare queso
 anime tue et salute nūc ad deum
 cōttere **A**ttende mala que feceris
 et tua nūc confite pctā **A**u cō
 punctus hys verbis penitentiam
 pēnit et accepit **T**andē cū lacri
 mis mltis dominici corpus sup
 sit **C**ūqz doloribus anqz quātē
 et se querula voce lamentaret
 hospes ait ad eum **E**cce hinc pe
 nitentiā accepisti et communita

8
 Ex

reddere puncto iam nunc lamentari
tibi non licet sed ferre decet oia pa
ceteri huiusmodi et magnum
diuine remissionis indicium quod cum
maximos patitur dolores in cor po
re sic statim obmutuit quod nullas om
nino postea lamentabiles voces dedit
sicut animam in hac pena exsufflauit
ex in non modice posteris nunquam de
dermia desperandi reliquit **In**
egypto vir quidam pessimus fuit qui
vitam turpissimam per oia flagitia
carnis duxit. ita ut famosissimus
haberetur ab omnibus in penis. Quia
in omnibus sceleribus senisset et solu
illi nimulus superesset misericordie
diuina est ad penitentiam compunctus
Qui penitus vadens et intra sepul
chrum quoddam mortui hominis se con
fundens peritiam iam scelera lacri
marum continuus fontibus diluebat
et in facie diebus et noctibus prostratus
leuare ad celum oculos non audebat
nullam vocem penitus emittebat.
Deum noiare pollutis labijs nunc pro
sumebat sed in solis fletibus perdu
bat et quasi iam esse in inferno se
pulsus diuos gemitus mugitusque red
debat. Quia sic faciendo vna ebdo
madam expendisset ad eum veniunt
visibiles demones clamantes atron
et dicentes. Quid hic agis flagitio
sissime oim hominum. Ecce postquam
oim carnis spueria satiatus et
sedatus es vis videri castus et post
quam in sceleribus senisset nunc tu ad
penitentiam soluta scelera vices non
habes pudoris et penitens vis videri
quasi tibi iam locus alius possit dari
luxurijs sanato quod nobiscum ubi affig
tis est nec aliud ulterius obtinebis
Redi ergo misericordie redi ad nos et mo
ditum illud quod tibi superest tempus
in perfrenda soluta voluptate non
pdae. Ecce pauperrimus tibi affluen

tes diuinas et delicias et pulcherrima
tibi sortita quoniam ceteraque omnia que
tua valeant reparare inuenturam.
Quid te cruciatibus frustra consu
mus. Quid aliud passurus es in in
ferno nisi hoc quod tibi nunc sponte
facis. Di te pene delectat paulisper
expecta et tibi eas paratas iuicias
Nunc iterum fructus bonis nostris que
dulcia usque nunc gratiaque duxisti.
Et ille ad hec omnia stabat immobi
lis quasi auditu caret et sensu nulli
penitus verbum dicens. Quiaque deo es
hec verba sepe repererunt et ille se
nullo modo mouet nec aliquid respondet
sed ut surdus et mutus in terra iacet
illi in furiam versi cum atrociter in tra
berberauerunt quod cum quasi mortuum reliqu
erunt. Huiusmodi terre quia iter tot et
tanta crudelia verbera nec clamauit
nec aliquid dixit nec a loco orbis
se mouit sed stetit immobilis quasi lapis
Et suorum quidam dum sic eum inuenissent
atrum rogabant eum ut patitur se
reducere ad domum. Redille fortissimus
pliator nec tangi se voluit nec mo
ueri permisit. Et ecce nocte sequenti
demones redeunt et non consentiunt
sed fortiter reluctatum prioribus ma
ioribus penis afficiunt. Qui nec a
loco se mouit prius vtiq; mori vo
lens quam ultra demonibus consentire
Tunc nocte tertia superuenit demonum
multitudo et absque omni misericordie
irruentes in eum oim penarum generi
bus affluunt. Quiaque corpus iam
supplicio deserisset extrinsecum qui
manserat spiritus demonibus resiste
bat. Quid illi videntes exclamauerunt
dicentes. Viciisti nos. Viciisti nos. Itaque
mox diuina virtute fugam ad eum am
plius non sunt redire permisi. Ipse
autem tunc ex hoc profert rantes quod vir
tutibus atque signis clarus tunc appa
ruit ut eum quasi de celo venisse cre

dices ut bonū ex angelis respirares
Quod multi pene desperant videntes
 eius ex^o ad p̄nam redeerunt nō cre-
 dentes vltia aliquid impossibile eē
 peccanti et i sceleribus senescenti
 dum cōtrito et toto corde penitue-
 rint diuinam p̄ue m̄iam plorando
 postq̄ ille i flagrantis summa sit ad
 deum est p̄fecte cōuersus. **E**rgo ex
 hoc est sumendum argumentum q̄
 nō sit alium peccati etiā si i peccis
 senierit desperandum s̄ q̄ i fine
 ad deum sit semp p̄ p̄nam redeū-
 dum s̄ q̄ de venia confidendum.
Quia iuxta augustini sententiam
 Anno veritatem certissima maior
 ē dei m̄ia q̄ hominis v̄l humana
 misera p̄nimo in finitū excedit.
 Nulla p̄ eē tarda cōuersio vbi cor-
 dis fuerit p̄fecta m̄tio. **U**nde au-
 gustin⁹ de hoc ita dicit. **C**uicūq̄
 nentis peccatorem ad p̄nam cogat
 neq̄ trinitas q̄ntitas neq̄ vite e
 noluntas neq̄ vltime hore extremi-
 tas excludit a venia s̄ i amplissio
 simis m̄ caritas filios suscipit
 p̄digos reuerentes si m̄ i eis sit
 p̄fecta m̄tio voluntatis. **I**n finitū
 est ei dei m̄ia. **E**t et caritas eius in-
 finita sicut euangelica probat ex⁴
Nōne ad mūdum i malis uetera-
 tum saluator de celis aduenit et
 omnia mūdi mala sup se posuit ac
 p̄ omibus satisfecit. **U**n dicit ysaiē
 q̄ dñs posuit super se iniquitates
 sim nr̄m. **Q**uid ex p̄mat q̄ntū
 demeruerat ille filius p̄digus ap̄d
 patrē a quo iram longinquā reles-
 serat ac luxuriose viuendo vniūsa
 consumpserat pascens porcos sed
 mox vt redire cepit ad p̄res obuia
 illi p̄ occurrit i amplexus et oscula
 uens illū non stola quatiz sed p̄
 mā vestiri mandauit et i signū

E

singularis amois amilū illi dedit
 calceamenta pedibus tradidit et
 quuū maximū i staurari p̄cepit
 qui et vultum sanguinū occidit
Que oīa spūaliter intellecta fue-
 runt signa singularis amois. **S**ic
 quid vniq̄ a sperū illi dixit vbi
 de filio reuinento omnes gaude
 p̄cepit. **A**ccedat et mulier i adul-
 terio deprehensa opprim lapidibz
 digna secūdu illā legē mosaycā
Nūquid eam lapidari p̄cepit. **N**ū-
 quid diuū aliquid illi dixit. **D**ade
 inquit et amplius noli peccare.
Quid fecit et seruo mathei
 v̄m⁹ qui debitor erat tot milia
 talentorū. **P**etebat solam dila-
 tionem et plenā accepit remissio-
 nem. **P**ed quia ille conseruo suo
 parte noluit q̄ q̄ illi dimiserat
 reuorauit. **N**ūquid latroni i vl-
 timis pendenti. **I**uxta v̄m⁹ **O**mn-
 uersa dimisit penā i martirium
 vertit q̄q̄ paradisiū illa die p̄-
 misit. **N**ūquid magdalena peni-
 tentē abiecit et petrū ipm̄ a p̄na
 parti deiecit aut depouit. **N**ōne
 p̄ omibus saluē ei notiam per
 feminas i resurrectioē sua misit
 ciq̄ iter ap̄los p̄mo apparuit.
Item inquit angelus dicitre disapu-
 lus eius et petro. **E**rgo cum
 diuina ad peccatores m̄ia sit i mē-
 sa nec vllus excludatur a venia
 sumit argumentū q̄ nulli vniq̄ sit
 desperandū. **D**e aīe imor-
 talitate. **I**ta m̄ lxxxij
Dicit de morte corporis dicitur
 sint sed tunc ne tibi subre-
 par. **Q**uid qd̄ dixerunt ip̄i sapie 20
 cogitantes de aīa sua non recte.
Congruū inquit et tū tedio ē tūis
 vite nr̄e et nō est refrigerium in
 vita hoīs et nō est qui agnitus

m. 1141

D

inferos aiabus esse paratos. Genera
i libro de naturalibus dicit Si tra
 quille vult volumus i expedire ha
 benda e aia vt sine illam i iudic
 sine egritudines petant quid ad
 debet q vt creat exorare et ni
 omnibus eam bonis emitti. Vade
 inquit vade fortiter vade feliciter
 nichil dubitans fac quodcuq; fa
 ciendum est. Et reu natura
 que te generauit expectat et locus
 melior isto et tucior. Mercurius
dicit Anime post dissolutionem
 cogentur cedere penis que i vita
 noluerit credere verbis. Plato i
thymeo dicit aias post dissoluoz
 varijs penis affligi. Et hec omnia
 aiam pbant immortalem. Et aristo
teles i suo libro que de aia con
posuit docet intellectum seu aiaz
intellectualem no esse ex tradice
 sed ab extrinseco venire et a corpore
 sepabilem esse. Dicit et alia plura
 vnde ad hanc materia possunt tra
 hi fortissima argumenta. Item
porphyrus platonius et ipse pho
libra de regressu aie ad deum con
posuit docens eam redire ad deum
 qui dedit eam et nuq; ad corpora
 reditura. Unde et augustinus ex
verbis porphyrus et platonis resur
rectione esse futura sit arguit. Plato
 dicit aias post sephonem a corpore
 iteru ad corpora redituras vl' reuer
 sui as. qo si redibunt ad corpora et
 no ad misera redibunt ad gloriosa
 corpora. Deed quia vt augustinus dt
q; credimus auctoritate quod intelligi
mus ratione iuxta auctoritates po
namus et rationes. Constat ei scdm
sim phorum et scorum doctrinam
 immo fm certam experientia q; ois
 homo naturalit appetit esse bnd

5

et cu sit omnium naturalis huius
 appetitus est a sumo sapiente in
 natura plantatus. sed sapientis
 finis artifice hunc appetitu frust
 i anima plantauit et frust cer
 si aliqu ad beatitudinem no ven
 ret. qo anima beatificanda est. q;
 beata esse no posset nisi immorta
 lis existeret quia cu semper mou
 timeret no statim hret omnium
 honoru aggregatione pfectu qua
 hoc est esse bnd. qo necesse est aino
 aiam pane immortalem. Item phi
posuerunt supercelestia corporea
 ideo esse incorruptibilia et q; constat
 ex tota sua materia et quatuor
 appetitu materie terminat illa for
 ma. q; sunt pfectus i aia q; in
 celo eo q; de nichilo sit creata nichil
 q; sit extra eam de sua materia
 sit q; aie forma longenobilior cu
 ouat sentiat et intelligat q; sit for
 ma celestiu corporu ergo materie
 sue totu terminat appetitu quare
 nichil i ea est ad interu induitum
 Item aia ab extrinseco venit ad esse
 pho teste vnde non educatur de
 principio materie sicut et alie for
 me. q; vt docet pho omne quod
 corrumpitur reditur ad id vnde p
 ducitur. q; fm eundem pho et
duom sui nichil enan corrumpitur
 i no ens quia corrumi no est anu
 lare sed i principia sua redit. Dicit
dum corpus huani corrumi quod
est elemnt terre ad terram reducitur et
sic de quolibet elemto alio sentire
compellimur quo corpus nrm componit
ergo si aia corrumpitur cu ex nichilo
creata sit nre esset vt i nichilum
vertetur. qo aia nobilissima carna
 dei ymagine insignita esse peioris e
 condonionis q; quicunq; vilissima ca

tura et hoc est inconvenientissimum ponere. 9o necesse est ponere eam in mortalem. Item si corrumpitur constat ut patet ex dictis quod rediret in nihilum cum nullum sit ei productio naturale principium sed hoc est impossibile quod redeat in nihilum. 10o restat impossibile est primum. Obatio minoris. Tanta est differentia inter aliquid et nihil quanta est et everso. hec enim est maxima per se nota. quia quanta est via a bononia usque florentiam tanta est a florentia usque bononiam. Sed inter nihil et aliquid est distantia infinita. sed nulla vis creata cum nullo sit finita per de nichilo facit aliquid. 9o pari per oia ratione nec de aliquid facit nihil. Anima ergo cum non possit reduci in nihilum nec in aliud principium nullo remanet immortale. Huc veritas attestatur hugo qui facit de aliquid nihil sicut et de nichilo aliquid soli convenire diuine potentie asserit. Quia si dicitur deus rediret eam in nihilum dicitur causa quare deus corrumpit animam cum tot appareant cause ad partem contrariam maxime cum plato dicitur quod illud quod bona ratione quantum est velle dissoluit non sit deus cum prima causa quantum ex se est semper influat in creatum et uno modo ad omnia se habeat licet non pari modo oia influentia eius accipiant. sicut habetur in libro de causa prima. Item si anima rationalis a corpore dependet. in meliori corpore et saniori et pulchriori melior est et cum corpore senescente senescit. Sed contrarium est quod in turpi puo et vili corpore est anima melior et in corpore senescente prudentior quod in antiquis est sapientia et in meliore prudentia ergo anima a corpore non dependet. ergo sicut non senescit corpore senescere ita nec morit

corpe moriete. Dicit enim philosophus quod si senex omnia accipit ut iuuenis videt ut iuuenis eo quod non visiva potentia sed solum est organum quod senescit ut homo vide non possit. Item mundus propter hominem est in cuius signum in fine omnium finis fuit. sicut habet genes primo. Et philosophus dicit in phisicis quod homo est quodammodo finis omnium que sunt. et constat quod finis est nobilior his que sunt ad finem. ergo homo est nobilior mundo sed corrumpi indignitatis estque non corrumpi probatur esse dignitatis. sicut patet in angelis et in corporibus lucis ergo si mundus semper erit. multo fortius homo erit incorruptibilis. Ergo anima rationalis. Item corrumpi est quodammodo pati et secundum philosophum sicut omnis actio illa cuius est passio sicut omnis passio inferitur ab actione. ergo si anima corrumpi aliquid agit in anima. sed omnis actio est a contrario eodem philosopho teste. ergo aliquid est anime contrarium. sed hoc est falsum ergo et primum. Ubi enim ut philosophus dicit nihil est contrarium et hoc maxime est verum de simplicibus substantiis que non est ex contrariis composita. Corpora enim et similia habent contrarium in se ipsis sicut sunt in ex contrariis constituta sunt et composita et ideo in eis est pugna propter quam corruptionem sunt supposita. Nam supprelestia corpora que sunt simplicia natura non ex contrariis constituta sunt impassibilia et per generationem nullo modo supposita et hoc multo fortius est inuenire in anima que est spiritualis substantia non extensa. Item ut philosophus docet et augustinus in sexto musicorum omne agens perstantia est patiente. Et sicut in libro de libero arbitrio dicit nihil super rationalem animam nisi deus. ergo nihil creatum potest agere in anima ubi nulla actio est nec passio potest esse nec per consequens corrupcio. ergo animam corrumpi

h

impossibile est cum ut sup iā dixi
eam corrūpe nō sit deiffē constat
q̄ deus est sūme bonus ē sapiētiss⁹
est etiā sūme iustus Et qz sūme
bonus diligit omnia bona . qz sapiē
tissimus p̄t omnia tam bona q̄ mala
et quia iustissimus punit mala et re
munerat bona . Nam si talis nō eēt
et ista nō faceret sūmū bonū nō eēt
quārener p̄ consequens deus esset

Ex^m Quint igitur petru et nerone ex
gratia i medium duramus et vitam
ut usqz consideremus . Nam petrus
erat xpi discipulus . vero dyaboli
seruus . Petrus oibus vniuersis clar⁹
vero oibus flagitiose erat plenus .
Petrus humilis et benignus . vero
ferocissim⁹ et oim hoim crudeliss⁹
Petrus veritatis p̄dicator et amic⁹
vero destructor et inimic⁹ . Petrus
p̄ xpo paup̄issimus . vero i tñ dinst⁹
et aureis vrbibus piscar⁹ . Petrus
p̄ xpo erat mūdo despectus . vero i
omib⁹ glosus . Petrus erat oleibus
et pane i cibo content⁹ . vero omi sp̄ erat
maximus apparatus . Petrus vitam sp̄
erat i adūsis . Nerone i xpsis
Ulnō petrus p̄t amōre veritatis
et iustitiae a Nerone ē occisus . et vero
tandē p̄t maxima scelera sua ē occi
sus ut ut seipm̄ omdet cōpulsus .
Quint ista ita supposita p̄ oibus a
lys quero si deus hos agnoscebat an
non . Si nō q̄ sūmā sciētiā nō
habebat nec per cōsequens deus erat
Et si eos cognoscebat quod ē necesse
q̄ quia sūme bonus est petru amabat
et Nerone p̄ cōtrariū odiebat . cū e⁹
amare nō sit aliud q̄ remunerare .
nec odire a⁹ q̄ punire cū sit sūme
iustus et reddat vniuersis quod suū
est . remunerauit petru punitqz
Nerone . Et nō in hac vita quia

petrus crudeli morte i paup̄itate
sua est mortuus . vero dū seipm̄
scidit petru p̄t addidit . q̄ nō
ē vita ponenda i qua remunerā
da sūt bona et puniēda sunt
mala . nā alit deus nō eēt sūme
iustus . nec p̄ cōsequens deus . It
si alia vita nō eēt i qua retribu
tio fieret meiorū nō plus valēt
deū laudare q̄ blasphemare . Imo
plus p̄deset seruire mūdo q̄ deo
qz amatores mūdi saltē hic hnt
bonū et amatores dei hic hnt ma
lum . sicut i martiribus patit et scie
go si aīa post corpore morte nō
vulret nec alia vita eēt vbi remu
neratio fieret stultus eēt qui deo ser
uiret . Et hoc dicit voluit ap̄lus q̄
dixit . Si tñ i hac vita i xpo spera
tes sumus iuscabulosos sumus oī
bus hoibus . In gregorius de hac vi
ta dicit . Nūq̄ sancti apli p̄trem vitam
contempnerent i mortem aīas tra
derent nisi eē aliam vitam scirent
Nā et ipi qui p̄ xpo animas tradi
derunt p̄cepisse p̄mum et viuere
se oñdunt dunt ad eoz sepulchra
egri veniunt et sanantur . p̄muri
veniunt et a demone verantur . Et
cōcludit gregoi⁹ i dialogo petro
loq̄ . Si igitur vita anime viuēt
i corpore dephendis ex motu mem
brorū cur nō p̄pendis aīe vitā post
mortē corpore per vrbū miraculo
z . Si dicās ego ista nō vidi co
grita qz her viderūt et hris man
dauerūt te meliores te sapiētores
te sanctiores et prudentiores . It
roq̄ta quā mortū resuscitatus de
i mortalitate aīe erant certū eoz
fuerant mortē corpore expti . Et
de lazaro qui ad inferna descendit
qui resuscitatus per deū diu vixit
illi quoz omni tempore seruauit et

Handwritten text in the right margin, partially obscured and difficult to read.

in fororibus suis multa sustinuit quod
 non fecisset si de immortalitate anime
 minime certitudinem habuisset. **Na**
 et temporibus nostris multi per franci
 apostolorum virum suscitati sunt mortui
 quorum unus ordine intravit et as
 peram vitam duxit eo quod a vita
 esse pbauerat. **De multis** narrat
 sancti qui post mortem ad corpora se
 reueri qui et propter ea que se vidisse
 testantur sunt fortiter penitentiam
 asseruerunt. **Itaque** certum est auctori
 tatis et rationibus consensu quod sunt
 rationales anime immortales. **Restat**
 solum propter ea que iam dixi ponere
 sensibilia experimenta per que pbetur
 immortalitas animarum. **ut et sic nulli**
 sit dubium. **sz** fiat certissimum per illorum
 testimonium qui viderunt et aliud in
 apertum est capitulum. **lxxxiii**

Alia pbatio anime immortalitatis. **Ca**
Sunt autem nonnulli stulticia
 laborantes qui nolunt crede
 re anime immortales quod non vident eas
 a corpore exeuntes. **sz** hoc summe stul
 ticie opus est cum non aduertant quod
 carnis oculis possit quodque eius exis
 tar offensa. **Omnes** enim sensus habet
 obiecta propria in quibus possit. sicut o
 culis coloratum gustus dulcem et a
 marum tactus lenem et asperum auditus
 sonum. nec minus potest in obiectum
 alterius. quare visus non potest videri
 sonum vel vocem nec auditus proprium
 coloratum. nec tactus proprium amarum
 nec odoratus proprium lenem et asperum
 sz unusquisque sensus suis terminis est
 contentus. **Quia** igitur anima sit spua
 lis sicut et valeat colorata.
 eo quod colorata sint sola corporalia
 et non spualia que esse non possunt visui sup
 posita. que ingenitum laborat demen
 tia qui oculari que carnis videre

spualia que esse nequeunt visui obiecta
Na et si ipse caperet animam sua
 ne quod oculis non videretur quod eade
 ratione nec essent angeli nec deus.
 nec essent virtutes et vicia et immen
 talia que non possunt esse visui subiecta
Quid tu qui merum loquere a deo
 te aiambre non credis quia ea in
 corpore existente non vides. **Quia**
 vox sonus et odor nichil sunt quia
 videri non possunt. **Quia** non aliquid
 est amarum vel dulce quia negat vi
 sui subiacere. **Sed** de huiusmodi que exempla
 multa ubi infra dicitur de gloria. **Itaque**
 anima et si secundum sui naturam visui ne
 queat esse supposita tamen sepe a multis
 est visa. **sz** aliqua natura sine partem
 supposita sunt spiritus sanctus et solubus
 et angeli sepius visi sunt per assump
 ta ex aere corpora. **Ubi** est huiusmodi
 exemplis omnis diuina scriptura
Quia igitur restat ostendere exemplis
 animas sanctorum multis apparuisse et de
 vita post mortem certum experimentum
 pbuisse. **Unde** igitur ut de multis
 tateam que occurrunt tab anima san
 ctis sumam quod exordium. **Na** cum nero
 qui cum occidit dicit ad asstantes. tol
 lite magnum decollate ipositorum nolite
 sine amplius vni criminum inueni
 rem perdit sensum alienatorum. **Paulus**
 dixit ad eum. **Itaque** nero quod pariter
 tempore quidem pro se etiam regnato
 cum christo. et ut scias post mortem
 carnis me viuere tibi post capti
 uationem apparebo. **Quia** decap
 tatus esset apud cesarem nero de eo cu
 phis loqueretur paulus ianuis clau
 sis intravit ad cesarem et stans an
 te eum ait. **Ecce** paulus assum ut sci
 as me viuere esse non mortuum et regis
 inuictissimi militum esse nostras et ser
 uum. **Et** tamen miser turpissima morieris

k

Exm

morte ac inermi dampnabileis eo
 q̄ iuste xpi seruos occidis. **U**ng
 dicit statim disparuit et nero q̄
 mortuus p̄ timore mansit. **I**tem
 milites dum fumo mane ad eius
 tumultu puenissent iuenerit tyru
 obi et lucā orantes et i medio eoz
 stantem paulu et cu illi **in** aspectu
 milium territi fugerēt milites cla
 mare dicentes. **Q**uid fugitis viri
 fr̄es. **N**o p̄sentores huc venim̄
 s̄z baptizari a vobis optamus sic
 nos admonuit heri paulus que
 nū orātem vobiscum vidim̄. **S**ic
 stantes baptizauerūt eos. **D**ionysius
 dicit i epla quā scribit ad **thymotheu**
de morte apostolorū q̄ post eozū mor
tem ambos aplos manū ad manu
se tenētes per portas vrbis vidit
intrantes lucis vestimentis indutos
et dyademate claritatis nimis coro
natos. **D**icit et i eadē epla q̄ dum
 paulus itū mortis accepit statim
 post itū velum quod a plantilla xi
 familia arcepat xpiis manibus a fr̄e
 te displicuit et fluente sanguinem i
 velo collegit ac ipm̄ inuolucens vrbē
 itrans illi matrone suū velū vesti
 tuit. **V**az milia carnificū vententi
 dixit plantilla. **V**bi meū dimisisti
 m̄gim. **Q**uille ait. **I**bi foris mor
 tuus iacet i valle et velotio eius
 faneis ē ligata. **T**unc illa illi velū
 onit et dixit. **E**cce nūc intueunt
 vrbem petrus et paulus veste indu
 ti p̄fulgida coronas luce clarius
 radiantes i capibus deferētes.
Ecce iux̄ **D**ionysii testimoniu a q̄ris
 post morte visi sunt apli no in
 corpibus xpiis iam occis. s̄z aie
 i corpibus alienis ex luce formati.
Ex^m **H**ec martha femina prudentissima
 xpi ministra et hospita cū i monasterio
 suo cū sororibus sederet ad mēsa

vidit sororis sue aiām p̄ angelos
 transferri ad celos. et qd̄ vidit
 ceteris sororibus indicauit. **Q**u
 venerabilis b̄dictus sicut de eo
 narrat **g**regorius longe a capua
 positus eiusdem vrbis episcopi as
 pexit aiām ad celū i igneo glo
 bo ferri. **H**ic est homo dei ad
 celum sororis sue aiām vidit de
 portari. **B**eatissimus anthoñius ille
 magnus aiām pauli hēmitē p̄mi
 vidit celū conscende. nec nō aiām
 amonis alterius hēmitē licet per
 viginti diētas ab eo distaret. **E**
Narrat **g**regorius q̄ duo germani
 fr̄es quoz vnus speciosus alter
 gregorius dicebatur sub beato b̄n
 dicto fr̄i sunt monachi quos vene
 rabilis p̄ i monasterio qd̄ iuxta ter
 ratenēsem vrbem construxerūt
 collocauit. **Q**uq̄ speciosus pro
 vtilitate monasterij iux̄ capuā accē
 sisset die quadā fr̄ eius gregori
 um fr̄atrem stans ad mensam fra
 tris sui aiām vidit exire a corpore.
Quq̄ fr̄atrem indicasset ad locū
 currit et eū iam sepulcū repe
 rit quē t̄ ipā hora qua viderat
 exisse de corpore inēit. **E**st
 et venerabilis quidā p̄z noie spes
 qui monasteria plurima construxit
 hūc omnipotens deus per ānos xl
 hinc lumine oruloz p̄uauit sed
 nūq̄ etna luce defecit et vrbem
 sibi eē mortē nūciavit. et vt mo
 nasterijs vndequaq̄ constructis
 vbi saluus p̄dicaret admonuit.
Quod cu ille deuote fecisset et
 post xl dies ad suū reuertens fuffi
 monasteriū fr̄ibus conuocans domi
 nica sacramenta p̄cepit et cum
 eis psalmis decantans p̄ suo ex
 itu orōni intentus aiām reddidit

Ex^m

Ex^m

Ex^m

Em

I

Santi non blas
phemandi.

nū luce si oīa hīc vellem ponē que
omīrunt. **Q**uī igit hīc pona et
capitulum hoc concludam. **D**ea
tus anthomus frānasa discipulus
cū apud paduam magnis choruscā
ret miraculis leprosis quidā ad eū
tumulum vt curaretur aduent
Qu quidā infidelis obuians ait
Hi te curauerit hīc anthomus e
uolo esse leprosus. **I**lli g^o ad timu
lum exoranti p obtinenda salute
frāis anthomus apparuit et accipies
tabulas quas leprosus manū gere
bat quas et petendo elemosinas pul
sabat dixerat eū. has illi fecas qui
te iusserit nō sanandū quia lepra
quā patens illi te sanato adhefit
Quz ille mīr visum puenisset ad
eum eū reperit esse leprosum ac
leprosum illi tradidit instrumentum

De ultimo iudicio ca^m lxxxv

na

Hic copendiose dicta sunt
de iudicio mortis. s; nunc
dicendū est aliquid de iudicio extre
mi examinis. recordano cui vale
nosstrū plurimū ac potens nosstrū
ēē motiū inducens ad pmas. Itaz
cunctis omissis q sunt pmissa iu
diciū sicut de antixpi aduentu qui
erit ad deceptionem mundi ita vt et
quosdam denpiat p sophistica et
callida argumta vt eos qui se re
purant sapientes quosdā per appa
rentia s; falsa miracula vt ydeo
tas et simplices quosdā per larga
munera sive dona vt diuites et
potentes quosdā vco p tormēta va
ria et flagella vt fideles et i^m
credentes hys cunctis omissis et de
illis xv signis que a mlis ponūt
i libro de acumtātibz iudiciū hīc
aliquid ac modicū est dicendū per
modum sermonū qz phia hīc nō

ho

habet loni. **E**st igit hīc nōndū
q qm ad tria possum hīc con
siderae iudiciū. **Q**mo qm
ad meritōrū discussione. **Q**
qm ad sentēte lacione. **Q**
qm ad sentēte exētionem
Circa p^m l. circa meritōrū discus
sione sunt quatuor attendenda
s. quis iudicatur? sive meim dis
tuffurus est quid dicitur? qz ibi
accusatur? et quis ibi te p^mium
pbiturus **C**irca p^m s; quis iudica
turus sit **D**icendum q xpūs rex
potentissimus rex sapientissimus
et rex ac pnceps iustissimus **N**ā
pbatur potentiss; p rerū creatōz
et pbatur iustissimus p malōrū pu
nitionē. **D**ecū p^m sumā iēsa
pientia nō poterit ab aliquo falli n
vllis astutis circūsolū ac aliquid
eidem abscondi **Q**pt sumā iēo po
tentiam nō poterit deterreri nec
i aliquo impediri. et p^m sumam
eius iustitiam nullo munere poterit
flecti. **V**l corrip. **V**l vllis p^mibus
ictuare. **D**e sumā sapientia
iudicis nostrū **ca^m lxxxv**

Itaqz xpūs ē omīs iudicatu
rus quia deus p^m omē iu
diciū dedit filio sicut d^r i iohē
Unde solus filius i natura hoīs
i iudicio apparebit ondens oīa sig
na sue passiois **E**t quia hīc iudex
ē sume sapiēs vniūsa discernet
cui celari nō potit et cogitāis
ocultissimi cordis. **V**nus ē iquit
ap^mus ad hebreos q^m sermo dei
et efficax ac penetrabilior omni
gladio ancipit ptingens vsque ad
diuisione aie et spūs copagū q;
et medullarū et discretor cogitāo
nū et intencionū cordis et nulla ca

11

tira e inuisibilis i conspectu dei
sz oia nuda et apra sunt oculis
eius ad que no bis sermo. Vnde
arguit ecclesiasticus cont illu qui cre
dit se posse i aliquo illi iudici occul
tare. Sic ei sic i psona petrar
Quis me videt tenebre tenebat
me parietes operient me et neo
transpint me. Quid vercor delato
ru meoz no meorabit altissimus
Et no intelligit qm oia videt oiu
lus eius Et subdit qm oculi dni
multo lucidiores sunt sole transpi
rentes omnes vias hoim itinentes
i absconditas ptes Et iteru addit
Dno em deo anq creatur oia
sunt cognita et post pfecti respint
omma Et concludit de pntore q
se credit late dicens. Sic i plateis
iudicabit et q pullus equinis fu
gabitur et vbi no sperat apprehende
et erit dederis omnibus eo q non
intellegerit timore dni Ergo qm sic
erit nr iudex sapiens et sic vniver
sa cognoscerit quo pntoz miser diffugiet
Psalmista respondz qz nec ab orien
te nec ab occidente neqz a desey
montibus qm deus iudex est. Vnde
scribit domos vltio. No erit eis
fuga et no saluabit ex eis q fugit
si descenderint vsqz ad infernum
inde manus mea educet eos et si
ascenderint vsqz i celum inde detra
ham eos. et si absconditi fuerint i
ocultate carmeli inde scrutans au
feri eos. et si relauerint se ab oni
lis meis i pundo maris ibi man
dabo serpentem et mordebit eos. Ergo
qz sic erit quid valebit eis quod d
apocalyps. v. qz abscondent se i spe
lumis et petrie montiu et dicent
montibus et petris cadite super

nos et abscondite nos a facie seden
tis sup thronu et ab ira agni qm
venit dies magnus ire iporu. Et
quis poterit stare. Vnde her oia d
malachie pmo. Quis poterit co
gitare diem aduentus ei. supple
quis tremat Et quis stabit ad
videndu eu. supple quis corruat
Ipse em quasi ignis conflans et quasi
herba fulloni. qz sicut ignis pe
netrat ferru omneqz metallum
vsqz ad intmu vt nichil remaneat
ex eo ab igne no tactu et sicut car
duus qui dicit herba fulloni du
dimittit sup panu nullu pilu vl
modicu dimittit itactu. sic nichil
dimittitur a diuina sapientia indis
cussum et quod no deducatur i publi
cu siue vbiu fuerit siue fm vsqz
ad cordis mntu cogitatu Ergo
quid tu frim sunt miseri pntores
quo ituri vbi se absconsur ab ea
Sapientia q vbiqz est et omnia vidz
Vnde leo papa de hac sapientia
ita dicit. Hec e scientia sumi iudic
hic eius tremendus aspectus cui
piuu est omne solidu et aptum
omne secretu. cui obscura claret
et latenna patent muta vident
silentiu confitentur et sine vlla vo
te mens loquit. Quare igt cu eq
sapientia tanta sit ctra ea vale
nil poterunt allegatores aduoratoz
nec sophismata pthorum nec pre
clara eloquia oratoru n' vll' astu
rie versutu. Et ppter her oia
ppha i psalmo sic ait. Cognouist
sessione mea et resurrectione mea.
intellegerunt cogitationes meas de
longe et omis vias meas puidisti
id est anq fierent cognouisti. Et
addit. Mirabilis fra est scientia

tua ex me confortatata e et non
 potero ad eam Et ex hys concludit
 Ergo quo ibo a spu tuo et quo a
 fane tua fugia Si ascendero i ce
 lu tu illuc si descendero ad inferna
 addes vsqz ibi Et tenebit me dex
 tera tua Ex hac vna causa sic
conm9 ait Quinti i die illa ex
pedisset si reprobu in vita et sen
su membroru et vigore caruissent
ae Quintus qm i iudicio i iudicio
elinguet et mult feliciores erunt
loquembus et qm pastores phis et
quanti rustici rethorice et quanti
ebetes et stulti versum9 erunt pre
ferendi ceterom9 Et si forte es in
fidelis isqz non credis cogita salte
tem qmtra si illa sapiencia q ex eade
materia phtur tam diuisa gne spe
et nu9 differencia Nonne ille figu
lus sapiens reputat q ex eodem
luto vasa format diuisa intra se sa
pienti ratione distincta Nonne sapi
ens sartor est qui facit de eode pano
varias pducere formas rationabilis
oms factas Deus et sapiens dicit
architector qui ex eadem ma domos
facit varias forme r6nabiliter
longas amplas et altas vt ppono
nabiliter ista sibi r6ndant sicut art
prepti expostulat Nam et valde
sapientes reputati sunt ab antiquo
quex eisd9 luis nu9 quide paucis
illabis tot dictiones r6ponc et ex
dictionibus tot ordines formare n
non et ex or6nibus sciencias sic va
riare sicut i septu liberalibus artib9
pr apte patet Et si ita est i oibus
inuenire qmtra est illa sapiencia est
manda a qua est omnis humana
pmo tanta sapiencia diuisata que de

ona informi materia formi corpa
 tam diuersa tam mltia tam pul
 chra itaqz iter se rationabiliter
 ordinata Nam nam vili sima
 et opaca collocant i ymo nam
 nobilissima luosam collocant in
 sumo et quarta media iter tas
 locant i medio s; et hoc scdm ma
 gis et minus ita qz illud corpus
 quod nature sublimiori e silimiu
 i loco collocant sublimissimo illiqz
 ne pmo sicut apte patz i ordie
 elementoz n non et celestiu corpo
 rum Ergo collige ex pmissis qmtra
 sit sapiencia q fecit tanta mltia
 angeloru iter se dissimilia qz non
 e nris mltia eius sicut dicit Job
Ita tanta gna aiaru tanta gna
corporu diuersoz stellaru elemto
ru tanta genera metallor et lapi
dum tanta gna herbaru arborum
folioru floru et fructu tanta ani
malu volatiliu nataliu et gradien
tu supriam Deus et n sume sa
pientis posset ista tam diuisa fecisse
Quid em est sapiens q i mlti
tudine r6naru reru facit formas va
rias et diuisas impisse vt no sit
duas inuenire i omnibus p omnia
files inter se sed differant omnia
i singulari natura Nam et i tam
innumera mltitudine angelorum os
differunt i psona differunt et i gra
Deus posset tantam mltitudme
hoim ab initio creatoru i quibus
e tanta diuersitas faceru vt n
duo valeant inueniri qui i aliquo
no sint diuersi Unde beatus andre
as requisitus quod esset manus
miraculum quod fecerit deus in
re pua diuersitas faceru inquit
Nam et ipse fratres vterinos vi
di et noui quoz vnus bestus alt

Probat ex rati
 onibus creaturaz
 Sapiencia DEL

Que diuersa
 Deus ex elementis
 Sapiencia creaturaz

5

6m

panaus vocabatur i quoz notia
 quasi om̄s errabant a deo similes
 videbat sepeq; vnus p̄ alio et nō
 alterius vocabat ita q̄ ē ipse diu
 steterim anq̄ plene possem iter
 eos discernere. Attamen postq̄
 longa assuetudine michi facti sunt
 non plene michi valde dissimiles
 videbantur. Respice iter stellas et
numera eas si potes que tñ a deo
sūt diuise vt v̄ho teste om̄s iter se
differant spe. et differant p̄ q̄se
i dicit. In psalmista. Cum nume
rat mltitudinem stellarū et oibus eis
noia vorans. Magnus dñs et mag
na v̄tus eius et sapie ē q̄ nō est nūb
ergo attende ex hys q̄ imensa. a
sapientia sit que variare omia se
potuit. De omnipotētia iudic
h̄. In lxxvi. m m

Sed tunc ne apud te male
 cogitās dicas. Iudex n̄
 valde est sapiens. s; nō oipotens
 Nam deus cū sit bonū p̄mū est bo
 nū simplicissimū nullo mō coposuit
 q̄ nllm̄ coposuit simpliciat̄ ē p̄mum
 bonū. Ergo nō est i eo aliud sed oē
 quod est i deo deus est. sicut dicit
augustinus. Ergo sapientia i deo idē
est q̄ potentia q̄ v̄s diuisimode sit
vorata. quare si sapias ei est infini
ta et p̄ q̄seques potentia ē imensa
et si diuina potentia vllis limitib;
esset artata et simpliciter infinita
non eēt et ei aliquid addi posset q̄
suma nō esset q̄ manus aliquid ex
cogitari non posset nec p̄ q̄se
deus eēt. Respit q̄ nō esse ponē
dū q̄ sicut iudex n̄ erit sapien
tissimus sic erit et potentissimus
vt ei resisti nllus posset. Unde
dicitur m̄ler illa sancta hester re
gina. Dñe deus omnipotēs i cui

ditione v̄niuersa sunt posita et nō
 est qui tue resistere voluerat. Un
et sapie x̄ij. dicit sapiēs deo. Nō
inquit aliq̄ timens dadas venia
potis eoz. Quis ei dicit t̄ quid
fecisti aut quis stabit cōtra iudiciū
tui et c̄. Et Job x̄ dicit. Sapiens
corde est et fortis robore q̄s resistit
ei et pacem habuit. Qui trans
ferunt montes r̄. qui faciunt arturū
et qui faciunt magna et insatura
bilia et mirabilia quorū nō est
nūb. Omnia ista diligit exami
nata diuina p̄bant potentiam inf
nitam. Unde emasta v̄mo. Vnus
est creator omnium oipotens rex
potens et metuendus nimis sedēs
sup̄ thronū et iudicans deus. Et
aut her opa que creant eū p̄bet
omnipotentem apud sapientes p̄ba
cione nō indiget q̄ q̄ntus sit arti
fer p̄bat opus. Nūq̄ nō rex mag
nus d̄ fuisse alexander eo q̄ ali
quas condidit ciuitates quas ex nich
lo fabricauit s; ex rebus a deo factis
efficit. Magnus edificator d̄ fuisse
ar phaxar rex medorū eo q̄ edifica
uerit ciuitate potentissima ex lapi
dis q̄ dñs et petris sicut p̄mo iudith
hētur et tñ eam ex facta iam marcia
fabricauit. Tam ei opus potentis
simū ē aliquid ex nichilo fabrica
re vt si om̄s v̄tutes create i v̄na
essent conflare v̄tute n̄ v̄nū gra
nū synapis v̄l m̄ly de nichilo pos
sent effere. Ergo q̄ oipotentissima
et imensa dicenda ē v̄tus illa que
de nichilo fecit tam magnā corpōa
sp̄nalemq; naturā. Nā vt de an
gelis et aiabus om̄ia q̄ suma
p̄dicant oipotētia i factore. si
quilibet circulus planetarū i sp̄ssi
tudine habet viam quingentorū

anorū et int' circuli et circuli est
 sicut via quingentoz anorū itaqz
 si omnī die quis ieret p miliaria
 vel cēt qz duū milia passū vnu
 miliarē qntā magnitudinē circum
 ferentiē esse putas. **N**ā demon
 stratiue pbatū est qz series apud
 transferentiam tantū est a puncto
 circueundo vsqz ad idem punctū
 qntū sit a circumferentia vsqz
 ad suū centū. **N**ā si quelibet stel
 la est maior tū et sol omnes maior
 stella cū tū videatur qz quedam
 puncta i celo qntū puras est ipm
 relū. **E**t si est tāta magnitudo
 i celo stellato qntā eē credis in
 aqueo et qntā insup i empyreo om
 niū contentus. **V**emp ei maior ē
 continens qz continēt. **E**rgo qntus
 ē ille q de nihilo fecit hec oia nō
 laborando s; tū dicendo. **D**ixit ei
 et facta sunt mandauit et crea
 ta sunt. **N**ā dicit **J**ob vi. **C**oel
 sior celo est et quid facies est
 pfundior abysso et vnde cognoscet
 longior tū statura eius et latior
 mari. si subuerterit oia vbi in
 vnu conuertuerit qz contradicet
 ei. vbi quis ei dicere pōt cur ita fans
Ergo quanta est qz ei i iudicio re
 sistere poterit. **N**ā **r**isostom⁹ **N**ulla
 virtus resistenda est cont' eū. **N**ā
Job ix d. **D**eus cuius ire neco resis
 tere pōt et sub quo curuatur qui
 portant orbem. **Q**uant⁹ iquit
 ego sum vt rñdeam ei rē. **L**ege to
 tū capitulū quia bñ fuit ad pposi
 tū. **D**e summa iusticia iudicā
 nū. **C**apitulū lxxviii. **R**
Sed vide ne tibi forte occur
 rat vt iudicē nīm cogites
 non eē iustissimū quā cū omē iustū

sit bonū si deus nō eēt iustissim⁹
 nec eēt per qse quec sume bonus.
 qd dicit ne phas est et sentire.
Unde de eo pphā ait. Iustus dñs
 i omnibus vñs suis. **E**t apocā xi
 dicit ipi iudici. **M**agna et mira
 bilia sunt opa tua dñe deus om
 nipotens. iuste et vere fur vie tue
 rex scolorū rē. **E**t eiusdem xvij
 d. **D**ñe deus omnipotens vera
 et iusta iudicia tua. **E**t milia. **V**bi sur pōm
 i xvij capitulo et xvij qz ipsū
 iudicem pōdicent eē iustum. **Q**uia
 igit illis est nullo mōdo poterit
 corrūpi vbi pōt. **U**nde **B**ernardus
 de horā dicit. **V**enient dies i
 qua valebunt plus pura corda
 qz maris pura plena. qz uideri nō
 nec fallit. **V**erbis nec flecti pote
 rit vllis domis. **I**tem de horā **aug⁹**
 ait. **E**xpectatur dies illa i qua
 erit equissimus ille iudex q nullū
 potentis psonā ampt cuius pala
 tū nlls epus fuerit comes qiro vbi
 argento corrūpere poterit. **S**i
 de eius iusticia dubitas retolē
 fecerit ab antiquis nobilissimis
 creature. **N**ōne nobilissimos an
 gelos ad similitudinē dei factos p
 pmo supbie de celo dicit qbus
 nullum temp⁹ pme dedit. s; igni
 bus condempnatur etnis. **U**nde
 de eo dicit **e**zechie xvij. **C**ui sit
 naculu similitudinis dei plenus sa
 piēna et pfectus decore. i delictis
 paradisi dei fusti. oisqz lapis pno
 sus opimentū meū aurū opus
 decoris tui. **Q**ue ibidē sequi
Et sequit. **C**are peccasti et vien
 te de dei monte et pidi te. **Q**
 therub de medio lapidū ignitorū
 rē. **E**rgo quō nō iustus q tam

Et propter haec omnia dicit gregori

D ubi angustie erit via reprobis
ubi superius erit iudex iratus. infe-
rius patens infernus. a dextris
peccata accusantia. a sinistris infi-
mita demonia. foris mundus ardens
et intus conscientia brevis. ubi ap-
pare erit intollerabile et late erit
impossibile. **Q**uid dicitur sit
sumus iudex in die iudicii. 1^a m^o xxxviii

Quis quis sit iudicaturus
videre restat quid i iudicio
sit dicitur. Nam et ea die dicitur. qz
q scripta sunt. 1^a m^o xxv Quis
et non dedisti michi manducare
que sum tibi. Et cum de solis mie
operibus sit discussio facienda quid
viri crudeles deo sunt rursus nisi
q iudicium illis fiet sine misericordia qui non
fecerunt misericordiam. 1^a m^o d^o i canonica 12
robu. **Q** quis secure ad iudicium mie
poterunt misericordes accedere. qz
beati misericordes qm misericordiam con-
sequerentur. Cum et 1^a m^o crisostom^o d^o
sup matheu. irremedia bilibus
lacrimis plangent omnes. Na sicut
crisostomus idem d^o. plangent iudei
videntes ducentem et ducentem que
mortuum estimabant et videntes vul-
nera que fecerunt scelus suum celare
non poterunt. Ita plangent gentiles q
vane disputacionibus phorum decepti
crediderunt esse stultissimum deum ole
trunfixu. Plangent et se xpiam
crudeles et mali qui magis qz xpm
mundum vanissimum amaverunt. Et
plangent omnes tribus terre quia
nulla erit eis virtus ad resistendum
nulla facultas ad fugiendum. nullus
ultra locus ad penitendum. nullum
tempus ad satisfaciendum. quare
non remanebit eis aliquid proter

luctu. **D**eus ei qui nunc est beatus
missimus tunc erit severus. adeo qz
si ante sancti p vno prore oraveret
ei veniam obtinere non possent.
Quia ei exultacionem tunc po-
terunt habere divites et potentes q
tanta sunt superflua possiderent
ubi fame et frigore moriuntur
pauperes. Un dicit i canonica iacob
Agite nunc divites ululare ploran-
tes i misericordis vris q adhaerent
vobis. Quare vire putrefere sur-
vestimenta vestra a tunicis qmesta
sunt. aurum vestrum et argentum
serugnavit et erugo i testrumum
vobis erit et manducabitis carnes
vestras sicut ignis. Et q^o dampnat^o
q modo pauperibus non miseretur.
Ex hinc pone de divite epulone
et lazaro paupe luce xxv. et no-
tata pabolam. Ex ad hunc
de illo qui dixit luce xxv. Pluri-
mos fructus haberet. Quid fa-
ciam qz non habeo quo fructus
meos congregem. Non cognovit su-
pflua dare pauperibus s3 apud se
dixit. Destrua horrea mea et
maiora faciam et illic congregabo
sua q nata sunt michi bona et
dicit anime mee. Ecce anima mea mi-
ta habes bona bona parata i annos
plurimos. Requiesce qm ede et bibe
et epulare. Sed audi qd illi dixe-
rit deus. Stulte hac nocte anima
tua repetam a te q aut passu-
cui erunt. Et concludit d^o dicit
Et est omnis qui sibi thesaurizat
et non est i deum dives q non dat
pauperibus i mundo ut fiat dives
i celo. me consiliu d^o 1^a m^o d^o
Volite thesaurizare vobis et
s3 thesaurizare vobis thesauros
i celo. Et luce 1^a m^o dicitur

Ex. m

Sancti vobis saculos qui non veteras
 runt thesaurum non deficientem in celis
Et ibidem expissus dicit Vendite
que possidens et date elemosinam
Et de hys gre mltis exempla infra
ubi agitur de elemosina iudicis
Quis erit in medio hoim accusator
Capitulum lxxxix

Nunc restat videre quomodo nos
 erit accusaturus. Sed quod
 erit necesse accusatores ibi esse ubi
 patebunt omnibus omnino conscientie.
 Manifesta igitur non magna indigent
 probatione et illa maxime que nulla sunt
 tergiversatione celari. Et tunc ibi erit
 tres accusatores. Primus dyabolus
in ipsum scelus. Tertius omnis mundus
 erit ei accusator. Primus ipse dyabolus
 homini ad certum datus. In Augustino
ita ait. Propter dyabolus erit ven
 tans verba nostre confessionis quam fecimus
 in baptismo et obiciens nobis omne
 quod fecimus. Omne quod diximus et in quo
 tempore. quod loco peccavimus
 et quid bonum tunc facere debuimus.
Ex. m De beato bernardo qui in futuris
 ad mortem raptus est ad iudicium quem
 dyabolus terribiliter accusavit veritas
 quicquid minutissima est que fecit quod non
 habebat magna que dicit. Qui vir dei
 vidit. facior me meis meritis non
 esse dignum pervenire ad regnum celorum
 sed dominus meus ihesus possidet illud du
 pliare. primo quod est filius regis
 pro merito sue passionis. Primus motus
 in suffragium sed alium in dedit. De
si illud michi vendico nullam partem
 tunc. Primo dyabolus ab
 cessit usus. Sed vir dei ad se re
 diens sic de cetero se affluit ut ipse
 factus ostendit que audiunt et qualia
 vidit. Scribit enim dyabolus sua fra
 nra ut repntet ea contra nos in

iudicium. Unde beatus Augustinus
 dum legit semel ad discipulum et studet
 dyabolus coram eo transiit mag
 num in scriptulis gerens librum. Quis
quereret augustinus si ipse ibi esset scriptus
 ille respondit primo. condidit quod ei locum
 scriptum quod ibi iuvenit et semel co
 pleto. Tunc surrexit
 augustinus et mandavit dyabolo
 ut expectaret paululum. Intra
uit igitur etiam et copletorium exsol
 vit. rediens ad demone iussit ei
 ut librum suum iterato respiceret qui
 phtinus nomen augustinum deletum
 iuvenit de carta sua. Legit de accu
 satione demonum in legenda beati
 forsi episcopi quam propter plurimam
 eius hic allegare distuli. Secundus
accusator erit ipsum scelus. Primo
aut peccatum hominem accusare
 dum in iudicio vobis apparebit ipseque
 sua apparitione hominem culpabilem
 iudicabit. Ex. m de quodam qui
 occidit hominem in publico et accusaret
 iudicium ipse factus evidentiā recentis facti
 et patran sceleris testimonium aliud
 non requirit. Unde bernardus loquitur
similidinarie ait. Tunc loquitur opa
 peccatoris dicent ad eum. Tunc nos fecisti
 et egisti opa tua sumus non te deseru
 mus sed tecum semper erimus tuncque
 ad iudicium veniemus. Tertius accu
 sator est omnis mundus. Unde gregorius
 dicit. quis quis te accusaturus sit dico
 que omnis creatura. Offensus est creatore
 offenditur omnis creatura. In crisostomo
nihil est quod in illa die non eamus
 ubi celum et terra sol et luna ver et
 aqua dies et noctes omnesque mundus
 totum nos stabit ante deum fortiter
 nos accusantes. De testibus que
 erunt in iudicio contra nos. Ex. m et
quod quis est contra nos testimo
 nium redditurus. Dicendum est

29

39

39

breuit' q' tres testes cor' se ois
 peccor' habebit quoz quilibz p se
 sufficeret ad homis q'dempnatioz
 Nam id testes plures requiruntur
 i' causis vt veritatem vl' asserere
 possint et id iure suspecti sunt quia
 de aliquibus formidatur q' no de
 iusticia sed plures scdm fruiore
 testimonium pferant et cu hoc qd
 veritatem **S**i de re constaret q'
 mentiri nollet aut no posset cuius testio
 nu' sufficeret i' omni causa nec ad
 ferendum testimoniu' veru' vlla lex plu
 res ordinasset testes **M**ax nota q'
 homines peccores tres contra se iure fra
 gabiles et iurabiles testes habebunt
 omni sup se salu' intra se et totu' iure
 se **S**upra se deum **U**nora se primum
 animu' seu conscientia' sue remorsum
 et iuxta se angelum **S**icut pmo q'
 testem primariu' et sumu' habebit
 peccor' supra se deum q' cu' sciat oia
 vt **S** pbatu' est nullu' testimonio indige
 Ad hoc eni' requiruntur testes vt de co
 iudicem i'nuant e' sententia' pferri
 or' scdm allegata testimonia **S**z is q'
 omnia nouit teste no indiget quia
 de nullo iustitiu' p' sed ipse est testis et
 iudex **U**nde iheremie xxix **E**go su
 testis et iudex dicit d'ns **S**ecundu'
 testem habebit peccor' iuxta se sc' p'pria
 conscientia' **U**nde Aug' dicit **T**ertius
 futuru' iudicem times patrem con
 scientiam corrige quia sermo cause tue
 testimoniu' conscientie tue **T**ertiu' teste
 habebit peccor' iuxta se angelu' ad sui
 custodia' deputatu' qui co'scius est
 omnium q' fecit et dixit tanq' qui
 secum a cinabulis fuit et ad bonu'
 omni tempore instigauit ac a malis
 toto posse retraxit **E**t id eius testio
 nullo mo' poterit ee suspectum sed
 p' omnia erit certum maxie cu' men
 tiri no' possit **D**e hys testibus expo

Testes

nit' illud Job xx **R**euelabunt
 celi iniquitatem eius i' angeliqui
 sunt reli' per gloria' puri p' mun
 dicia' **S**olidi per constantiam pulchri
 et lutosi per sapientia' **P**mp' h' per
 obedientia' et i' idipso abiles per
 confirmatiua' gratia' et virtuosu'
 p' operanoz constantia' **E**t talia plu
 rima q' in sermoibus recolo me dicit
 se **D**ius contra testes ta' verissios
 os poterit aperire **S**ententia
 q' in iudicio est ferenda **Q**u' p'ri
Sic igit' pater p'mu' qd' sper
 tat ad examinatioz cause
 desinat nunc videre scdm qd' sper
 tat ad laconem s'm **D**uplicem
 ei dabit s'mam **U**na p' parte bonoz
 alia p' parte maloz **N**am facta
 discussione dicit hys qui a delictis
 eius erunt **V**enite b'ndicti patris
 mei percipite regnu' quod vobis patris
 est ab origine mundi **Q**uis illis
 sermoibus quis digne cogitare vl'
 referre quibus q'ntu' erit gaudium
 vocans ad regnu' celoru' vbi o'e
 bonu' **N**on eni' est aliud b'ndico q'
 bonoru' omnium plenitudo sicut in
 libro de trinitate richardus ostendit
Describunt igitur i' p'dicta s'ma
 beatificandi q'ntu' ad p'destinatiore
 etiam qz ante s'cla sunt elc'i q'ntu'
 ad gratia' qua sunt p' tempoc' ad
 ornati' et q'ntu' ad gloria' ad qua'
 fuerunt ab initio mundi p'parati
Non ei' est aliud p'destinatiore sed
 augustinu' q' p'paratio gre' i' p'nt'
 et glorie i' futuro **T**angit g' p' p'
 desinatiore bonu' cu' dicit quod
 vobis patris est ab initio mundi
 tangit gre' ornata cu' i' p'nt' b'n
 dicti patris mei et tangit glorie com
 plementu' cu' subdit venite percipite
 regnu' **D**e hoc regno et gloria q'

7

3

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

habetur in eo dicit infra in sequenti
 monitio ad penitentiam inducitur
 Post hec dicit hys qui a sinistris
 eius erunt. **Ite** maledicti in ignem
 eternum qui parati estis dyabolo et
 angelis eius. **Dixit** sibi ita
 opposita. **Nam ibi dicit**. Venite.
 hic dicit. **Ite**. Ibi bndicti hic ma
 ledicti. Ibi ponit regnum hic ignem
 eternum. Et vniqz affectus a deo ee
 paratum dicitur. **gō** pma pma res
 parat p destinationem. **hic** scda pt
 net ad reprobationem. **De** scribit
 gō reprobatione malorum. **pmo** quoniam
 ad sua eruntatem qua ubi et no sunt
 reprobat. **2o** quoniam ad culpe fedu
 tatem qua sunt tpaliter manslan
 3o quoniam ad pene acerbitatem ad qua
 sunt cu dyabolo deputati. **Notatur**
 gō reprobatio etna qua ante secula
 morti sunt destinati cum dicitur q
 paratus est dyabolo. **notur** et eorum
 culpas qua tpaliter sunt fedati. cu int
 ponitur maledicti. **notur** et pena ad
 qua sunt parati cu dicit. **Ite** i ig
 ne eternum. **De** attende q pena scri
 bit malox triplicat scilicet acerbam
 ppter acerbicatem. etna ppter ignis pe
 nitentem. et horrenda ppter demonu
 societatem. **Ite** inquit maledicti in
 igne eternum. **In** igne etne pene acer
 bitas. etna etne pcuras. qui pa
 rati sunt dyabolo et angelis eius. etne
 horrenda societatis. **Vere** igitur dies
 illa dies ire dies calamitatis et mi
 serie dies magna et amara valde.
Unde dicit. **Amos** quinto. **De** deside
 rantibus diem domini. **Dicit** qui
 da ex partibus q tantus erit timor
 in die iudicij q si fieri posset et no
 cent facti homines immortales subito
 omnes mortui caderent. oisqz mun
 dialis machina deperiret. **Quida**
 alius p dum quedam videntem vi

disset ingemiscens dixit ei Cora
 teo et terra si qz mundo rationem
 reddidit de oibus sumis et tu vides
 cu potius flere deberes. **Fuit** et
 uiuens quida qui monachus fieri
 volebat s; mater ne fieret eu ven
 nebat. **Quz** matrem dicitur infes
 tasser ei qz diceret dimitte me mater
 mea vt salue aiam mea illa lacru
 nus eius quita et qpunita consensit
 atz assensum dedit. **frus** igit mortu
 i monasterio ifirmatus est. **In** ex
 tasi gō mentis posuit ad diuinum
 iudicium raptus fuit vbi et mrem
 cum iudicandis iuenit. **Quz** illa vi
 dens obstupuit atz ait. **Quid** e hor
 fili. **Et** tu hic condemnandus veisti
 vbi est qd michi dicebas volo salua
 re aiam meam. **At** ille confusus et
 stupidus totus frus qd mri respon
 deret vltimus non habebat. **Ad** se gō
 reuersus et ab infirmitate curatus
 i cella se claudens et negligentiam
 suam plangens secum loquebatur
 dicens. **Di** i propter mris sustinere
 no potui quo in die iudicij expbioz
 poterit dmi pati. **Continue** ergo fle
 bat et parce sibi i nullo volebat.
De executione sime i iudicio fenda
Capitulum xxi
Quoniam qd in iudicio erit e ere
 cutione sime et quam nullus ibi
 poterit appellare. **Nam** tō de cau
 sa i iudicio vl in iudicij appellatio
 non admittit. **Vna** e excellencia iu
 dias. **Va** est criminis euidentia.
Va vero est si sit causa no differenda
 i qn causa dilacione no caput. **Ergo**
 a xpi sententia nullus poterit appella
 re. qz iudex ille supior est si nancō
 et omnes alios excedit. dignitate
 veritate etnitate ptate et boitate
 quae ad aliu nemo poterit appellare
 cu fiat appellatio semper a minore
 ad maiorem. sicut ab archyepa

Exemplum

C

hono ad episcopu. ab epō ad archi-
 episcopu. et ab omnibus placis ad sum-
 mu pontificē. et ab illo nō ad deū
 Item locus appellacioni non erit quia
 omnia crimina ibi erunt manifesta
 et patencia et cuilibet consciencia
 cuilibet erit nota faciente hoc veri-
 tate diuina. Sicut dicit Augustinus in de ci-
 uitate dei libro xx. Scimus etiam
 de hoc in a. Ad dicit dies illa in
 qua omnia facta nra quasi in tabula
 quadā pisa omnibus ostendentur
 Item id appellacioni locus nō erit
 quia qd ibi fiet dilacionē nō capit
 Item qd appellari a sūa iam dicta
 non poterit statim data sūa. Sicut
 dicit Mathias. Omnes exhibunt angelis
 et sepabunt malos de medio iustoru
 et mittent eos in caminū ignis ibi erit
 fletus et stridor dencium. Quis
 vllis sermōibus exprime posset qnt
 illuc erit placentis qntus clamor et
 ululatus. Dum se terneret separari ab
 oibus bonis et oibus tradi malis.
Basilius dicit qd sūa illa lata ignis
 conflagracionis erupet qui purgans
 et elementa renouans omnes mun-
 di feditates colliget et fetores et
 veniens dampnatos inuoluet et sic
 rū oibus ad inferna descendet et as-
 cendat fumus tormētorū corū in
 secula seculorū.
 De gloria eterna que est octauū
 motuū. Capitulu xxiij
Octauū motuū est ad pen-
 tennā ē pmissum peniten-
 tibus regnū. Nam videmus
 ad sensū sicut et de hoc poit apū
 exemplum qd illi qui currunt ad bra-
 uū illis in fine cursus patium contē-
 dunt inter se toto posse et quilibet
 toto nisu laborat vt an omes cursū
 accleret et currens fortiter equū
 stimulat ne retro remaneat sed vt

retrocedat et ad brauium
 plus attingat nec vllū qntūqz a
 mirū in via expectat. Amo curren-
 cum quilibet vt melius currat
 se ab aggrauatibus curis alienat
Ergo si tanta sit accleracio in
 currendo p tpali brauiū modico
 pūo comparo. citozqz vetustate ar-
 tyneis consumendū quid faciendū
 esset p brauiū illo sumendo ppetuo
 duraturo. Et illi inquit apostolus
 vt corruptibilem coronā accipiant
 nos aut incorruptam. Ergo inquit
 sic currite vt comprehendat. Qui
 ei currit nolunt vl curretes in
 via subsistunt et cursum et brauiū
 pdunt. Unde mercatores ad
 mūdinas accessur vbi magna se
 estimant lucrari ad eas ire quato-
 citius valent nō differunt indunas
 vl moram nō faciunt. sz si pnt
 illuc ante retrocedat vadunt ne si for-
 te tardauerit qd volunt comparare
 amittant dum pueniens cōpauit
Ergo quid esset hominibus faciendū
 dum p eius bonis cōpandis vbi
 non qualerūqz bonum. supra
 expōit ad vendendum
 sz regnū supmū et sūmū in se con-
 tinens omne bonū. Quid nō
 hoc sūmū bonū iuxta euagelium
 dominum violenti rapiunt. i sibi
 violentiam inferetes. Turpe enim
 et fendum est vt raptor regni ce-
 lestis p illo optinendo non faciat
 qd p vita sensitua seruada faciat
 animalia viuencia de rapina. Na
 hec aialia nō experit die mediam
 nō triā nō sextā nō vespēra ad pre-
 dam querenda sz negligentia omni
 seposita sūmo mane pgrū ad
 predam. Exm de hoc sensibile ap-
 paret in aranea que sūmo mane
 incipit texē telam suā ne dilatio

auferat sibi pda **S**eruire simul
 et apes si viderint temp^l aptum
 sumo mane egreduntur ad opus.
Nam et rustici qui se p^o p^o locant
 ad opa sumo mane perant et ad
 placca festinant vbi tales hoies re
 quiritur. **U**n dicit de pre familias
 mathei xx q^o exiit sumo mane con
 dux oparios i vineam suam. **E**rgo
 si sic festinat bruta p^o p^o q^orenda
 si sic rustici p^o p^o p^o p^o q^o festina
 du meico nobis cet p^o gloria mer
 canda eina. **U**nde dicit ap^lus ad
 hebreos. **F**estinemus igredi i illam
 requiem. **A**ccepe o homo ex^m a filie
 aranee q^o mor nati anq^o possint ocul
 aspici vl^o videri ad telas texendas
 ascendit et q^o texere didicisset in ve
 tre mor laborib^o se exponit vt acci
 piant et obtineant quod itendunt
Ergo tu no^o facies p^o pena supna
 quod p^o m^o obtinenda facit ara
 nea **T**erre mlti sunt aialium pulli
 qui se erigut statim nati et matre
 currendo sequit. et hoies ad sequē
 dum per p^oaz xpm^o expectant vsq^o
 ad seniu qn iam defecere vires ad
 opanda. **O**rhypodot^o si i spenali q^oris
 ex^m pullos attende p^oditim asino
 ru piter et equoz qui paretes tanto
 amore sequitur vt no^o videantur
 i aliquo laborare. **D**iq^o tu laborat
 accipites et falcones i volando post
 aues. qntu canes i currendo post
 leporem. qntu camelu et asinu qntu
 boues iugo subiecti et depssi p^o modica
 esca de sero fumenda. et miser ho
 p^o p^o illo eterno negligit laborare
 tu m^o dicit ap^lus. q^o vnusq^oq^o p^o p^o
 srom labore sui. **U**nde quida ex
 patrib^o requisitus cu senex esset cur
 penitencia tam grau se affligeret
 qrenti rndit. **F**ili crede michi quia tu
 ante deu^o veiemus p^o labore p^oimum
 accepturi. abraham pr^o n^o b^o voluit

set amplius laborasse **D**eus posset
 nimiu in vinea penitencie laborare
 receptur^o illud p^omu p^o mercede qd
 manus e^o laude. **N**on ei orculus vidt
 mer am^o anduit ner i cor hois asce
 dit q^o p^oparauit deus diligentibus se
Unde quida religiosus fuisse nar
 rat qui aliu fratre sibi familiare
 moriente sero serogauit et obnixe
 vt ad se deberet redire post mortem
Uq^o redisset requisitus quod sibi cet
 p^ophetico illo vsu rndit. **D**icit audiu
 mus sic vidimus i ciuitate d^o v^otuu
 et millesies amplius. **U**nt et de
 mon quidam qui a quoda^o sancto mo
 nacho aduatus vt de gloria paradisi
 sibi aliquid referret qd^o sentiret.
Susspirans fortiter ait. **T**anta est
 scoru gloria beatoru q^o si ho^o essem
 qui penitencia ag^o possem et esset
 arbor vna a terra vsq^o ad celu p^on
 tens tu^o folia oia exarata per
 sanderent a sumo vsq^o deorsum
 p^on vellem omni die millesies milies
 vt sic saltem ad eam finalu p^oueni
 rem **E**rgo si tantu potuit ee tep^o m
 i m^o quatu purat ee p^omu am^o
Ergo quam cet i vinea penitencie
 laborandu q^o fortit esset i via peni
 tencie currendu q^o tempestiue cet
 iter penitencie incipendu ne p^oderent
 braluu sempitnu **D**eus eni mer
 cator si vere facit prudens i aliq^o
 ciuitate distante thesauru maximu
 habens recondit que irremediabil^o
 p^oditur cet si anq^o nox fieret vl^o
 porta clauderetur ciuitate hanc no
 intreret qui no sumo mane cosugit
 iter cofestim arripet et times semp
 ne p^ouenire no^o posset ne fortit equu
 calcitrarib^o stimularer et onerans tuc
 ta deponet ne illos i via labores pa
 uescer donec ciuitate iam dicta intra
 ret **H**ed nuq^o no nobis oibus thesauru

Exemplum

Exemplum notabile

211

dilatavit. ac i tormentis atq̄ a
delectavit. Unde et dicebat. **I**nuit
qui audit nūm bonū sic ego delector
i ligni penis corporalibus posita.

Ex^m **H**arrat et historia emāstra q̄ tpe
iulian apostate quidā xpianus iu
uenis captus fuit i quo oīa excentes
genera tormentorū ab eo nō potue
runt remouē leticiā facere. Unde
fatigat torrores liberu p̄miserūt abire
Qui si doluisset i penis postea re
quisitis dixit se plurimū doluisse q̄
de enleo fuit depositus p̄t dulcedi
nē quā habebat. **Y**mo tanta ē delectā
tio vniū guttule consolatorie aīe sup
infuse. **U**t gregorio teste. **Y**mo exprien
tia hor p̄bante. **N**ō sinit sentire dolo
rem qui sentitur i morte dū anima
separat a carne. **U**n gregorius ait.
Depe aiābus excentibus eltorū dulce
do solet celestis talis influē. **U**t dum
dulcedim illi intendunt aīe dissolutio
nē a torpe sentire nūm p̄mittant

Ex^m **E**t p̄bat hoc exemplis dicitur. **I**nuit
rome quidā noīe seruilis rebus siquidē
pauper s; meitis diues quē longa ni
mie egritudo dissoluerat. **N**ā patiens
letto iacebat q̄ nec stare poterat nec
ad sedendū surgē ex letto valebat.
Ymo nec manū ad os ducē. nec i latūs
aliud poterat se declinare. **I**nuit mī
rā fratre seruebat et q̄ quid ex eleō
sma p̄pare poterat hoc corū mīribus
paupibus alijs erogabat. **I**ndebat et
i dolore semp grās agere et diuinis
laudibus die noctūq̄ variare. **Q**ūq̄
tempus iā esset vt remunerationem
acciperet et se morti p̄ximū agnouisset
p̄gimos i hospitalitate susceptos ad
monuit vt surgeret et cu eo psalmos
p̄ ceptatione sui exitus decantaret.
Qūq̄ nō eis et ip̄e mouēs psalleret
cepit clamaē dicens. **T**arete tarete.
Nūq̄ nō audit quē resonat i celo

laudes. **Q**ūq̄ ad ip̄as laudes aureō
cordis intenderent. **S**anta illa aīa
carne soluta est. **D**ed aīa excentē tāta
ibi fragrantia odoris respersa est
vt testimabile suauitate replecent
om̄s qui aderat. **N**ec hic odor cessa
uit quosq̄ sepulture traditus fuit.

Ecce quia psallens et gaudēs illis
sup̄nis intendens et nō dolens aīa
reddidit. **C**ogita si tanta potuit
odoris exire fragrantia ex torpe cor
ruptibili palisi. **D**issoluto quā putas
eē i celo ex diuino et oīm sanctorū
consono.

Quam et i omelie nar
rat gregorius q̄ quidā fuit firmialis
rome redempta noīe sub qua erat
die discipule quā vna noīe romula
aliā condiscipula suā magis vite me
ritis antebat. **N**ec aut palisi disso
luta multis aīe iarebat. **S**uum mem
broꝝ officio destituta nec tū ad ip̄ane
ciam dū potuit per flagella.

Ad
vsum ei orōm̄s tanto sollicitis exire
uerat quō ml pene aliud agē vale
bat. **Q**uadā igit nocte nigrā suā
horans dixit ei. **M**ater veni. **M**ater
veni. **Q**ue mox tū alia discipula
venit ad eam.

Qūq̄ lō eius assiste
rent subito relictis emissa lux omne
celle illius sp̄anū occupauit. **S**plen
dorq̄ tante claritatē emittit vt
corda astancū mirabili pauore p̄
strigēt et omne corpus i eis obri
gescit et tote stupide remanerent.

Cepit et cui qdā magne multitu
dine ingredientis sonus aēduē
ostū cellule roncū ac si ab mīn
tibus p̄meret. **I**taq̄ ille i trānū
mltitudine sentiebant s; nūm
tate timore et lumen eā vide
nō poterat coḡ eārū oculos et
pauor dep̄sserat et nimia claritas
reuerberabat. **H**anc lucē mīri odo
ris fragrantia subsequuta ē ita vt
eārū aīm quē lux emissa terreuerat

Ex^m

suauitas odoris respueret. **A**nomu
 la g'orepit reformare in gram suam
 dicens ad eam. Noli timere mater
 qz mo non moriar. **D**irigit paula
 tim lux emissa subtracta e' sed
 odor qui fuerat subsequens re
 mansit. **E**rgo si tanta lux videri po
 test in terra et tanta sentiri potest
 odoris fragrantia quid ee purus in
 p'ia. **V**erū id dicta romula nocte
 quarta vocata p'dicta in gra et a
 condiscipula cū eadem assisterent
 viaticū petiit et accepit. **N**er dū ar
 m'gra a liaqz condiscipula ab eius l'co
 discesserat et ecce subito i platea
 foram ostio cellule duo chorū psallen
 tū asstiterūt. **C**ūqz ibidem exhibe
 rentur celestes exequie sancta illa
 nia carne est soluta et ad celū de
 ducta. **N**am et ipi chorū psallentium
 q'nto altius ascendebant tanto psal
 modia lenior et rarior cepit audiri
 quousqz eius somitus et odoris suau
 itas elongari finit entur. **T**arsilla
 beati gregory amica i magnam sci
 tatem excreuerat. **Q**uic felix roma
 ne urbis antistes eius beati gregory
 altissimus per visionem apparuit ei qz
 p'uanationem p'prie claritatis dicens
Veni quia in hac teluris mansione
 suscipio ihos igit febre correpta
 ad die puenit extremū. **C**ūqz ei
 l'culo multi viri ac mulieres asstite
 rent illa sursum aspirans dū ihesum
 aduere vidisset cepit clamare dicens
Heredite quia ihesus venit. **C**ūqz i
 eū irenderet que videbat scā eius a
 nima a corpore e' egressa tātaqz
 illuc subuo fragrantia miri odoris
 est respersa vt ipā suauitas cunctis
 onderet illuc suauitatis auctorem
 aduenisse. **E**rgo si sic e' ihesus odor
 ferus homini morienti q'nto fragran
 tior e' aie serū ietnū viuenti. **D**e
 sic redolet saluatur ihus i via qn

Exm

tū odorem spergit et quō aroma
 tizat i p'ia. **N**ā et corpus sancte
 mulieris dum fuisse ad lauandū
 nudatū i genibus eius et tybne lo
 go orōnis vsu camelorū obdurata
 rursū iuenta e' excreuisse. **M**ar
 rat est idem gregoryus qz puella
 quedam noie musa fuerit cui dei
 m' maria apparuit atqz coenas
 illi i albis puellas eū. **Q**uibus
 cū illa admiscerī appeteret s' se eis
 aduigē non auderet regine celestis
 voce est requisita an nū illis velle
 sociari et i eius obsequio viuere.
Cūqz illa diceret volo ab ea mox mā
 darum accepit vt nichil vltra leue
 ol' puerile aliqz ager a risu et iocō
 abstineret scens qz truce sima die
 ad eius obsequiū pueniret. **I**taqz
 puella ab omnibus leuitatibus se
 abstinens et quid vidisset parenti
 bus referens vicesima quarta die vl'
 currit febre correpta cū ad die
 tricesimū puenisset eandem beansi
 mā dei m' em cū puellis qō vide
 rat ad se venire conspexit. **C**u se
 voram de p'p'is reuerent' oculis res
 pondē cepit dicens. **E**cce dnā veio
 ecce dnā veio. **I**n qua voce aiām
 expr' aut. **E**cce hys ex' p'bat q' go
 ruis q' m'lti sunt anime q' sepa
 ratione a corpore p'nt eam quā p'nt
 p'nt celestem dulcedinē nullo afflu
 gunt oīno dolore. **A**d si hoc fecit
 i minima quadā stilla i carne mo
 riente i regione morientū et si vna
 gutta illius dulcedinis vt dicitur
 dicit oceano maior existit ipm
 mare q'ntū est i seipo. **S**ca q' vident
Dispicio cōt illos q' credunt tm
Capitulūm xv v o o o
Sed non desunt qui apud
 se forte dicūt. **Q**uomō
 ista credere possumus q' talia vide
 nequimus. **D**urū videtur crede

quod no pr oculis explorari. De
 audi diliget' incredibile et no den
 uariis officio fantasie sz vte ranoc
 Quia non i causis de rebus iusis
 Quobz vlt' tribus testibus statuit' et qd'
 concordat dicit' ab eis ee veru a iudi
 cibus n'edunt. Ergo tu et si no videas
 quae alijs qui viderut no credis.
Et dicit michi si nos qui oculus i hoie
 melior et certior certior e' interior an
 exterior. Puro si no sapias amenciam
 q' meliore ee ac certiore interiori
 oculum vnderis q' est mens q' exte
 riorem qui est carnis eo q' visus
 exterior ab interiore dependat et
 ab illo q' videri possit accipiat. Nam
 tolle a corpore anima remanet caro
 reata et vni vi sensitiua puata
 Ergo q' caro viuut q' sensu alijs pu
 dit ab aia accipit. quae oculis m'et'
 certior exteriore est. certior et ei
 potius e' credendu'. Et oculus i certior
 b'itudine ee conat et demost' rano
 nibus ap'is ostendit. eo q' sicut ia
 sup' pbatu' est. omis homo b'us
 ee natural' appetit. Quae si sapien
 tissimus artifex no frustra huc appe
 titu' i natura plantauit qd' dicit' r'ra
 raro cogit. beatitudine pone e' ne
 esse ex ip'o appetitu nature. Nam si
 beatitudo her appetitu no eet frustra
 deus huc appetitu i na plantasset. que
 sapiens artifex no fuisse et p' q'ns
 boni sumi no existeret. Et si h'is
 es vt intelligi tam apta no possis
 saltem a sapientibus ista crede et
 a boue maiore distat ut are mior.
 Nam et son'ates sil' et plato fue
 phi' q' sui sapiam vndiz mudo
 non qui vt sup'ius dixi et docuerit
 et h'is ad posteros t'nsmiserit p'ri
 cipatione sumi boni aiam b'ram
 fici du' eam contigit a corpore sepa
 ra'. Et idem porphyrus i libro

De recessu aie ad deum et docet et
 asserit ostendens anima post beati
 tudine accepta ex vnioue diuina nu
 q' vltra ad misericordiam posse deuenire
It' plonius alter phis de hor' ita
dicit Tam delirata e' diuina visio
 tanto q' amore dignissima vt q' q'
 haberi possit illa no habita non fa
 ciat homine b'ram beatu' sz misericordiu'
 Ergo h'is ex dicitis argue q' si dere
 bus iusis alijs e' credendum et magi
 me prudendibus viris qui qd' dicitur
 sic ee ratione conuincunt restat po
 ne sumu' bonu' ab aia naturaliter
 appetitum p'ncipatione cuiq' possit beata
 esse. Et si sola vis credere que videtur
 go non debet crede oculos te h're nec
 aures tu ista videri no possis. Quid
 recis ex vtero solem et luna ee no
 credit eo q' illa videri no possit. Quem
 multe sunt i mudo curates et velle
 q'nteq' p'ncipale quas nuq' oculis vidi
 mus et t'n ee m'ime dubitamus. Et
 ex hoibus videt q' a p're facit ge
 nerat' et t'n pauca sunt q' de suis pa
 rentibus dubitent sz certitudinaliter
 q' tenent tales et tales se habuisse
 parente'. Et puro q' ad her oia vnde
 bis q' homines et fista no videri. cre
 dunt t'n de h'is alijs qui viderit. Et
 q' ex hoibus vidit hanc b'itudinem
 de qua tu dicit. Respondeo multos
 eam vidisse hoies vnaq' dignos fide
 et ratione vnaq' se videret scie magi
 me famez clarissime qua claruerit
 seu fulserunt. Et ei tu de rebus in
 iusis credis hoibus qui facile mentiu'
 quae no potius credis illis q' est p'
 vira seruanda vnu' mendaciu' non
 dixissent. Et credis h'is ep'oru' pre
 uilegijs pontificu' re scriptis impatoru'
 raris notarioru' et mortuoru' que
 no potius dicitis credis scripturaru'
 relatus infusaru' et etius testibz xpi
 morte et sanguine cofirmat'. Et dicit

moysi viro dei non credis qui facie
ad faciem cum deo loquutus fuit ex
coercio cornutus frons et vultus eius
et quae petro iohannem et iacobo non
credis qui claritate corporis gloriati ad
instar solis et lune christum dominum transi-
erunt se vidisse testati sunt

et ipsa sacra euangelia praestantur

et quare aplo paulo qui vas fuit
electionis christi. Non credis qui pa-
disum se raptum asserit et celestem illam
beatitudinem conspexisse. et quare
de hoc non credis per thomam stepha-
no qui ex pedibus ad mortem intendens
in celum vidit gloriam dei et ait. De-

deo celos apertus et ihesus stans a
dextris virtutis dei. Quid videbat
quid sentiebat vir venerabilis frat-
er episcopus qui ad illius glorie quantum
cumque memoria rapiebatur in mentis
extremum tamen dum durabat in raptu
et incredibile malivolos videatur

Unde qui de eo ullam consolationem
habe volebat nec erat ut nihil scire
de hac materia loqueretur. Tanti enim
huius rei testes sunt quot quasi fuerit
scholares et fratres cum aliquo conversa-
tes. Nam in tunc extraheretur a sen-
sibus ut nihil sentiret penitus ani-
matus. Et si testimonia omnia tam
apta et apta fideque dignissima tibi
adhuc non sunt certa dei filio saltem
crede sume videlicet veritati nullo modo
mentiri valent hac veritatem quam
dico verbis et miraculis confirmant

et pro ea confirmanda penam morientem
Omnia ei euangelia sacra maximeque
iohannis docent hanc vitam esse et eam
domini discipulis et credentibus promissis-
se nec non et latroni dixisse. hodie
amen eris in paradiso. Quid adhuc ege-
mus testimoniis. Sed forte queres testi-
monium mortuorum. Sed nunquam non post
mortem surrexit et uniusa que
de fuerat confirmavit et apostolis ea

firmare mandavit atque confirmare
miraculis iudicis. Unde non videtur
iam multa posita probaverunt exempla
sepe christus et sancti apparuerunt
viventibus eos ad hanc vitam immen-
tes. Ita et sanctus iohannem ad viventi-
um christum cum discipulis apparuit dicens

Veni dilecte mi ad me quia tepus est
et in mensa mea cum fratribus tuis et
pueris. Sed cum post eum ire mor-
tuis dicit dicit ei. Quia resur-
rectionis mee die venies ad me.

In ipsa ergo divina praedicta populo
et videntibus tunc dum sanus
et hylaris sepulchrum fuisse ignes
suis oculis audientibus dicit. Amos
tuus domine ihesu concupiscentias in
me extirpavit eternas. Inuitatus
ergo ad convivium tuum domine venio gratias
agens tibi fratris meo domine ex toto
corde desiderare te. Quibus dicit
tanta lux de caelestibus super eum emi-
ruit ut nullus respicere posset in eum
Et ipse hinc recedente ad eum omni
tumulu circumvenit et in eo solum
manna pro corpore apostoli invehant

Nam et ipse sanctus iohannes dum quon-
dam iuvene suscitasset mandavit eum
et quibusdam discipulis qui deum relique-
rant quid glorie perdidissent iudicari
et quid acquisissent tormentorum ac-
tione. Tunc suscitatus iuvene dicit
illis. O miseri et infelices quia vidi
angelos vestros fletus et contra de-
mones gloriantes. Nam perdidistis
eterna palatia gemis choruscantibus
fabricata claritate admirabilis ple-
na epulis copiosissimis et inmensis
referta. delictis omnibus et tenacra-
bilibus gaudis suppleta omni tpe
permansura et acquisistis vobis sup-
plicia sempiterna tenebris involuta
vermibus ac doribus ignibus et fri-
goribus semp plena sine ulla requie
miseros afflictionem condempnatos

Dicitur enim illi audissent ducti pe-
 nitentia ad pedes apostoli ceciderunt
 et lacrimis multis misericordiam
 petierunt et obtinuerunt. **Tem-**
poribus thome apli grad frater
 regis yndie est mortuus s; post
 quatuor dies quibus fouca eius
 habatur reuersus est ad vitam et
 frui suo regi qui aplm tenebat i
 vinculis ita dixit. **Vir** homo mi
 frater que exorare volebas est
 dei amicus altissimi et omne ei fa-
 miliarum angeli dei q me i padu
 sum ducentes quoddam in onderu
 palatu ex auro et lapidibus pno
 sis mirabili fabricatu. **Quis** eius
 pulchritudinem admiraret et ex
 ianitor esse imperem illi dixerunt
 ad me. **Hoc** est palatu frui tuo
 per aplm fabricatu. sed q ille se
 fent indignu si desideras ibi fra-
 re eme illud a frue tuo reddens
 illi penum qua se estimat p didisse
Non aut rurens a rure aplm ab
 soluit et vt frui suo preter exora-
 uit. **Qui** rex occurrens venia pe-
 tet et accepit. **ratz** in omi plo reg
 ni sui ad xpm conuersus fuit. **Non**
 est in credendu aurea i celo ee pa-
 lacia s; iuxta capacitatem viuenti
 onduunt. **Her** oia p vt et viuenti
 bus sunt ventanda q no possunt
 rapere p mioru illorum magnalia
 si iux sua magnitudine narraret
Ob qua ransam no pua laborat
 demencia q oculis carnis illa qrit
 vide magnalia q exsuperant oem
 sensum. **Vnde** ysaias ca. **lxviii.**
Oculus non vidit deus absq; te.
 q panti expectantibus te. **Nam**
 constat q qrit q pr videm per
 carneu oculum e modicu breue
 et coloratu sicut patz ad sensum
Ergo per cu i possibile e videri su-

mu bonu. quae s; vita beata car-
 nis orulo posset ee subiecta no poss
 esse imensa s; eet necessario breuis
 et finita quae nec eet pferua
 nec capax eius impleua. nec p
 gsequens ab aia eet appetenda natu-
 ralis. **Nam** et ipse orulus sola vi-
 det pna et vt tenet in coloratu
 videt post se posita n videt se ta-
 gentia. nec nimis distanti sed in
 i pportione debita collocata. que oia
 cognatione eius ee arguit stricta
 quare orulus non est sufficiens ad
 beatitudinem contuendam. **Et** si
 no essent n illa q oculis sunt s; bier-
 ta sino essent nisi colorata seu hoi
 ardentia q non eent audibilia
 no odorabilia no gustabilia. i. non
 vices no odores non sapores non
 frigora et calores vno non eet ibi sub-
 stantia visu no subiecta q omniu ara-
 dentiu est pncipium et causa. **Item**
 et cu hys volo te attendere q no oia
 subiecta semp sicut apparent sur na-
 tura. s; sunt sepe fallenna nec ero-
 trario semp sunt falsa q oculis sunt
 abscondita. **Non** ei motu celu videmus
 et solis cu tn sit velocissimus sicut
 certa ratione pbatur. **no** est ena
 dubiu quare tra recipiat irremu-
 s; du reserit no semp eoru irremu
 ppit homo per oculum. **Similiter**
 cu videt nauigantibus tramoueri
 et mores fortiter agitari cu firma
 maneat et no mota. **It** dicit aliq
 due naues p mare velificant et
 vna velocius vadit altera sicut
 fieri copat. **Videtur** aspicientib; q alia
 retrocedat cu tn i anteriora se exte-
 dat. **Remis** eet du i aqua tenet
 tartuosus ee videtur q tn rectus eet
Ergo no semp e veru qd oculis
 videt. nec semp e falsum qd non
 videt. quare magis credendu est in
 tellectu q visu. **dum** intellectuales

remansera

scili beatitudine ee pstant quam
 carnis visus ignorat Cum iuxta
philmet doctorem eximum augusti
 intellectus sit tantu veroru ita ut
 subee nequeat illi falsum Et hoc
 maxime veru est de intellectu fidelu
 qui p me veritati inmittur et fidei
 lumine illustratur quo nemo decipit
 Arguo licet concludere ex oibus supra
 dictis q beatitudo est et q summa bntu
 do est eo q i ea su status omnium
 bonoru aggregacione pfectis qd nlli
 dubiu esse debet si stultus no est Huc
 e comparo regionis tenebrose ad sim
 plintre luminosam fetose et lurose ad
 reddente et aurea strate et pue ad
 imensam yme ad sumā corruptibil
 ad eterna Ergo si in valle hac tene
 brosa fetida strata et misera sunt
 a deo posita tanta bona qnta pntas
 ibi sunt ubi regio luminosa incorrupti
 bilis et imensa Et si p corpore nro
 morti obnoxio fetoris vasculo et ribo
 vermuim mox futuro tot yduxit de q
 gna corporu tam multiplicu tam ce
 lestnu q est terrestriū tanta gna
 colorum p visu odorū p olfactu so
 norū p auditu ciboru p gustu du
 vorū et leniu calidorū et frigidorum
 p tactu qnta bona daturus e aie sua
 ymagine insignite nobilissime creature
 ieternū cu eo victurē nullo vinq tpe
 moriturē Nam et p aia ipm corpus
 e factū quac ipius e finis et for
 sensum dans illi et vitam quac eo
 nobilioz est creata et id pluribus ar
 maioribus donis digna Et si deus
 tanta bona tam multiplicia Et tam
 tanta sunt supra et cu hys tantu
 potentiam tantā sciam et bonorū
 oim tvenoz tantā habundāciam
 tantū gaudū et leticia saturatum
 et deliciarū tam latissima copia ppar

n

iusus et ipys p ymitacione dyabo
 li filys eternis incendys pparat
 ei dem an mudum electis p quibz
 redimendis tanta mala sustinuit
 ar i mortem se dedit Item si tan
 tam i mundo gloria exhibet timet
 qnta est largiturus amf Item
 si tanta bona pbet i mundo loro vili
 et vano quanta daturus e i celo
 loco sublimissimo ex luce formato
 Item si tanta malis bona dat in
 steno qnta scis daturus e i reli
 palatio Et si tanta largit i enig
 mato carcere q e sine largiturus
 i gloriose facies sue specie Et si
 tanta largit mortalibus i statu
 miserie quid est largiturus imor
 talibus i statu glorie Et si tanta
 dat pegrinātibz quanta daturus
 e ciuibz Item si tanta su scis
 solacia i terra lacrimaz quot
 erunt i celis gaudia nuptiaz Item
 ex hys tantis bonis que videmus
 et comunia ee malis debemus
 sculo rationis adire qnta sint
 illa bona q parata sunt sanctis
 Na si sic lux ista corporea pasat
 visum nec non ppteritudo colorū
 si sic philomenarū et merularum
 cantus ac instrumentorū audiam
 si sic rosarū et aromatu odor ol
 factū si sic sapor suavitat gustū
 quid eit cerne i seipo floridum
 nazarenū vtz sume pulchrū et
 degustare i se sumū bonū anime
 suavissimū continens omē delect
 ramtūm cu su oim p dictorū fon
 tale principium ymo excedens in
 hys oibus i imensum De
de dotibz aie et pmo de de visio
ne Capitulūm xrbj
Sed attendendū e hic q hui
 beatitudinis tam exesse ra

Handwritten text in the right margin, partially obscured and difficult to read.

omnibus tantis ostense sicut deus est
 tota causa sic eius subiectum e anima
 s; per quadam redundanciam resurrector
 i corpore. Itaq; gloria hec tanta conspice
 i nobis donbz aie ex quibz dotes corpo
 ris sunt inuente. Itaq; dotes aie q; nichil
 aliud sunt q; felices diuicie aie despon
 sare tres ee ydant sicut tres vires aie
 esse ostenduntur q; yficiunt illis donbus
 et ornantur. Ac aut tres vires seu po
 tencie sunt rationalia. irascibilis. et con
 cupiscibilis. Rationalis q; auq; e prime
 veritat; p; se assentire datur diuina
 visione. irascibilis cui e hic hanc
 pma veritatem amare datur ibi per
 fecta dilectione. et irascibilis cui e
 sperare seu per spem i deum se erige
 datur in ppetua tenione seu securi
 tate et pace cum eimrate. Nam ad visio
 nem que succedit coritati vie et ad ten
 nonem que succedit spei sequit suma
 fruio que non est aliud q; suma anime
 delectio et oim appetitui pfecta qetatio
 vt nichil extra hor appetatur. Itaq; incho
 antes a pmo. Pmo de visione diuina di
 tendu est. Pmo itaq; pmo q; visio diuina
 e tota merces vl totam mercedem causat
 eo q; deus absq; suma delectatioe videtur
 no valeat nec ena videt quin pfecte a
 metur et firmatur teneatur. Di ei delectat
 onium corporalem pulchritudo florum
 prator et coloru pulchritudo celestium
 luminu qz dulce lumen et delectabile
 e omnis vide solem et pulchritudinem
 corporu humanor. Quante putas de
 lectat onium spualem sume pulchru
 i seipo aspiciere q; tam pulchra hec oia
 formant et fecit. Di ei nullus artifex
 aliquid facit i ope tuu ydeam no gerat
 i mente sempq; maneat longe excellen
 tior manus q; eam formet manus extei
 restat illum ee i sumo pulchru et nullu
 ei posse fieri adduranti q; pulchritudini
 oim creaturaz e fontale principiu. qre
 sume est delectabilis ad videndu. Valde
 pulchra est celestis arcus visumq; no

modum cum videri delectat. s; sol lon
 ge illo est venustior cuius lumina radij
 generant i nube subtili et rotunda
 ad pluuiam parata. Nisi no pulchra
 e valde luna s; sol longe pulchrior
 illa est cuius lumine luna splendet.
 Item si tam pulchra est lux corporalis
 tamq; delectabilis ad videndu qualis
 est puras lux aie spualis. Et si tam
 pulchra e lux creata qualis e lux
 creans i creatura. Item magna est
 pulchritudo purpuraz. magna aurum
 et metalloru. magna carbunculi et
 piosoru lapidum aliorum. s; maior
 longe e aitaru et angeloz. s; maria
 et i sumo pulchra e lux creatur om
 niu p ditor. q; magis semp q; in
 riuulo aqua copiosior e i fonte. et
 habundantior q; i trono humor est
 i radice et magis q; i radio forma
 s; est i sole. Ergo si sic delectat
 visum hunc corporalem vide hec pul
 chra creata. quantum visum spualem
 aie i seipo cognosce et videri illam
 omnipotentiam suma qua creata sur
 de nichilo oia tam venusta tam ce
 lestia q; terrena. Di panthera ob
 pulchritudinem suam trahit post se
 riuula q; facit niabus pulchritudo
 diuina. Di xpi aspectus sic stephano
 lapides dulces fecit du eet ad huc
 mortalis q; fecit postq; factus e imor
 talis. Di sic delectabat andrea sal
 uatoris aspectus vt nullomo veller
 de cruce deponi s; dicebat egee. q;
 tu ad nos venisti egee. si p peccata
 ea absq; dubio consequeris. si aut vt
 me deponas de ligno. scias q; vnius
 deponi no poterit quia regem meum
 video qui me vocat ad seipm. Dilu
 et sic dicebat. Non me pmitte do
 mine viuū de cruce descendē. sed
 ad te fontem indeficientis gaudij me
 venire facias amicitium. Ergo si sic
 delectabat eu saluatoris ihesu corpo

Vide consideratione
 de beatitudine

valis aspectus positi i tormentis q
faciet aspectus diuini hoie iam
absorpto a gaudis. Itaq; concludere
licet q; tam delectabile e diuinus in
tuitus vt sic es aia delectet q; nullin
eo viso supplicium sentiat. Quare
si aia posita in inferno deu i seipso
videret infernale suppliciu no sentiret.
De 2a dore aie et pmo de amore
Capitulum 1° vbi *an an*

Secunda dos aie est consuma
ta dilao qz caritas vici no
excedit quis fides euarietur et spes
sz potius consumatur et ad pfectum
pducit. **Unde cum dicit q; dilao ca
ritati succedit non e intelligit dum q;
caritas co mo quo fides euarietur
sz ab ea ipfemo q; via est remouet
sicut dicit aplos. Unde dilao patrie
dicitur succedere caritati vici qz pfectio
caritatis eius ipfemom succedit. Non
ei in via est caritas consumata. **Quia
q; augustinus dicit ppter carnis pon
deram multaq; impedimta qbus distrahit
aia no diligitur deus hic toto corde
tota aia tota mente oia; vntre. Tame
qnta sit caritas patrie qua modo ex
periri no possumus fore aliquo modo
valemus ex amore que hic habemus****

**Est ei vt breuit dicam triplex amor
sz naturalis mundialis et spualis
Primus e hoim. 2° e pcoru. 3°
est iustoru. Omnes isti amores snt
admirabiles quia magna efficientes**

**Quis ei sufficienter narret qnta
est vici naturalis amoris no solu
i hominibus sz et i brutis. Nonc breu
ta omnia ab amore subiungata se
tradunt i morte p pullos et filijs
Cruelissima bestia est aper et tamen
p filioru amore quos lupus nitit
rapit se tradit i morte et pue pr
ocidi q; filij sibi rapit. Sic a fina
filiu amat vt si aliunde via non
patrat p medios ignes ad eum**

vt dicitur vadat. **Valena tanto
amore fertur ad filios vrdum
tempestat iumbit semp p illis
se fortibus vndis exponat et si
aliter eos liberare no pr i ventre
sui eos p os mittit quos et sal
uos emittit tempestate sedata**

**Quis sufficienter exprimat vllis
verbis qntus e amor aquilaru
et gallinaru ad pullos. Na tantus
est vt dno sume amans assim
let se galline. Quocens inquit
volu congregat filios tuos sicut
gallina congregat pullos suos
sub alas et noliusti. In tantu
gallina eos amat vt milio pro
pulle se exponat et oia noxentia
et ipm homine iudat. seipam
negligit vt filios pascat ita vt fi
at carne marua penna hispida**

**ore rancia et itedit semp ala di
missa nichil quasi penitus de se ce
rans. Similit et aquila infamat
p pullos vt quasi vix volare pos
sit et cu labore maximo abij qrit
Pter quod et dno se expavit aq
le qn per moy sen dicit. Sicut aq
la puocans ad volandu pullos su
os et sup eos volans expandit
alas suas et assumpsit eu at; por
tauit i humeris suis. Innumera
sunt i animalib; ex a que i libro de
exemplis natu alib; sur expssa**

**Med in hoibus qd exprime digne ver
bis possit qntus sit amor parentu
ad filios p quibus corpora laborib;
vniuis exponit n non et morti
atq; tradunt. Nam vt de inime
ris hic taceam exemplis qz condia
nis hor pbatu experimti. Ego
ipe dum adhuc puer essem et per
indiam quada trederem ppe frue
riam cu patre meo quda forus
patris mei fecit illi hanc questio**

Q

De triplin
amore

J

Et

¶ Si quis lupus nunc veniens filium
 tuum inadet qualiter te haberes. Qui
 ille libera voce rudit quod pro me non
 ledendum se morti exponeret donec
 illi vita duraret. ¶ Temporibus
et fredem impatoris qui faventia
obedit et cepit dum quis occasio
inibus falsis milites occidit ex eis am
dit ut patet in filio caperet. et uidi
ratum est ut alii eorum suspendentur
et aliter eorum servaret ad vitam. Qu
autem uterque pro alio mori vellent ut
obtinuit ut pro filio moreretur. ¶ Di
mule in legenda beati iacobi legitur
ubi dum pater et filius ad sancti iaco
bum perantes false ab hospite es
sent amissionem de furto unus eorum qui
vellent est adiudicatus suspendio. ¶ fra
que in eis longa concertatio eo quod
uterque vellent panem pro alio. sed a iudice
diffinitum ut filius pateret. Et de
amore amicum quid dicitur qui sepe
superat amorem parentum. ut sup
dicetur ut est valerius maximus
asserit. ¶ Dicit ei valerius quod a paren
tibus relictis adhuc stantibus potest
removeri affectus sicut feci sepe vide
mus. sed ab amico dum est amicus
magis potest removeri affectus. Unde dicit
quod amicitie vinculum non est facile assu
mendum. ¶ Ultra de hac materia loquitur
sum in libro de exemplis naturalibus.
¶ si vnu referat hic exemplum quod
ibi est delictum. ¶ Duo fuerunt
fortissimi viros amore se amantes. quorum
unus dicebatur amicus alii compagnum
et appellatus. Ambo nobiles et for
mosi bellatoresque strenui. Quorum
quidam magno regi strenue dum militem
tando servivissent et rex filium mas
culum non habet filiam suam vnu
omnium istorum dare volebat quem et post
se regnare decreverat. Quibus quod
illorum alteri de secebat et alter alteri
supplicabat et rationes quas poterat

adducens ut eam acciperet allega
 bat. Quod rex dum vidit quod ambo
 bus dare non potuit habuit deliberato
 consilio eam de sponsari fecit amico
 inuitus compagnum amico iusto
 cum redisset ad propria morbum lepre
 membra sua depascens incurrit
 et habuit consilio ut in sanguine ra
 lido infantem se lavaret ut videns
 quod per se hoc facere posset rediit
 ad amicum qui iam rex erat et filios
 habebat. At ille dum amicum vidit
 in oscula ruit et pro ipsius liberatioe
 ipsos filios dedit morti cumque pro
 sanitati restituit. ¶ sed quid de amo
re coniugum dicam. de quo in libro
de exemplis naturalibus tanta ex
meretolo ventasse. ¶ si vnu tamen hic
ponam quod iheronimus narrat.
¶ Apud iudaeos consuetudo fuit ut ho
mines plures uxores haberent.
¶ Quorum vnu moreretur illa que illi fue
rat plus dilecta cum eo igne crema
barum. Bellabant igitur inter se et
quelibet ut cum eo possit igne crema
ri se magis dilectum fuisse rationibus
defensabat ac arguebat. Inducebat
quoque ipsa que prevalebat se nobilioribus
vestibus et stans iuxta eum et amplex
ans eum et osculans igne appositi
non curabat sed ultro se cum viro arde
sinebat. Nam et pro amore uxorum
non solum homines se occidunt. sed et
bruta omnia fortissima bella gerunt.
¶ Et quid de aliis mirum quam aspiciat
et angus crudelissimus sit suam
consortem diligit ut si mortua pro
aliquo oratore fuerit insequatur
eum ubique et crudelibus morsibus ipse
tat et est in multitudine existentem
inadat morique pro rumpit suspendat.
¶ Ergo si tantus potest esse amor nature
quantus est amor glorie. Si tantus potest
esse ad creaturam quantum debet esse.

¶
 Exemplum

ad diuinam essentiam que ipius
amoris est tota causa.

De amore mundano *Ca. 1. v. 1. m. 1.*

Et alius amor qui di-
mundialis qui est etia et
carnalis. scilicet luxuriosorum auarorum
et superborum et arrogantium etc.

Divinus enim amor siue bonus siue
siue malus cum ex eo omnia alia affectio
generetur in regno anime dominatur.

Unde si bonus est amor qui imperat bonum
sunt omnia que bonus amor est anime
vita. si autem est malus amor qui regnat
cum anima per eum sunt mortua omnia
sunt mala que fuerint ex illo creatura

Sicut et solaris calor est quodammodo
causa omnium graduum super terram sic
et amor qui est quidam calor causa
est omnium que geruntur in anima. et ideo
si est bonus generat bona. si autem est
malus omnia facit mala.

Et sicut
dicit Augustinus Talis est homo qualis
est dilectio eius. quia inquit si terram
diligis terra est. si deum non audeo
dicere quod deus sis.

Et audi prophetam
dixisse Ego dixi dominus estis. sicut
et magnes attrahit ferrum sic vultus
amoris totum ad se attrahit totum hu-
manum. Sicut et ignis quicquid in-
adit in suam similitudinem vertit sic a-
mor totam animam ad se trahit.

Unde mundanus sit et carnalis omnia
bonorum membra destruit et omnia vi-
tiosa introducit.

Et est amor affec-
tus ita vehemens et adeo fortis
ut si semel animam occupaverit repellit
vix unquam possit. quod maxime ve-
rum est de amore carnali qui tam
vehemens tyrannus existit ut re-
lecta regna contempnat. diuinam
iustitiam non pauescat. pro nichilo
durat penas eternas nec videatur
deponi. vlla prece aut quolibet munere

Assequaturque illum qui ipsum amore
ab eo conatur erudere et extrinsecus

Unde narrat Hieronymus de quo-
dam legisse qui ossibus vix cohere
bat quod ex parte fuerat hoc amore
illuc in terram exarsisse ut plus vita
corpore caruerit quam hanc mentis
peste rare potuerit.

Dicit tamen Ieromus
quod maximum esse contra amore
hunc carnis remedium ut amore
alio repellat.

Ut quod et antiqui
daverunt philosophi amorem veterem
novo concepto amore qui clamum
clavo expellit.

Unde sicut scribit
hester primo psalmi philosophi amorem
vasti regine qui dominabatur in reg-
no in corde regis assuerit hester a-
more nisi sunt temperare.

Amore vero diuino temperandus est amor
carnalis. Sed quis vultis hunc dignum
ex parte possit quantum sit amor
avarorum ad avarum. et superborum
arrogantium ad dominatum.

Non enim diebus ac noctibus aliud cogi-
tant nec quasi aliud somniant
sicut ex pluribus evidentiis patet.

Sed non est mei propositum nunc ista te-
rere quia in libro de exemplis natu-
ralibus me recolo ea posse

Ubi videtur maria tractata est copio-
se. sed id id volui hic commemorare
ut darem per hoc intelligi quantum
sit amor spiritualis si tantus potest
esse carnalis si saltem ipso spirita-
li amore fuerit nobilis anima ir-
rorata et adorta.

Ut spiritualis
amor superat naturalis.

Unde dicitur
amor spiritualis virtutum est per
fructum qui naturale superat
et mundanum parit et carnalem

Amor spiritualis virtutum est per
fructum qui naturale superat
et mundanum parit et carnalem

facitque parentes et mundum spernere
vitam corporalem contempnere nec
mortem timere sed appetere et amare

Nam q amor hic spūalis sine
 amor xpi superet naturalem p
 per hoc qz patrem et mrem filios
 et uxorem cognatos et frēs frīr
 contempnē et odire. Unde dñs
luce xpm Si quis venit ad me
 et non odit prēm suū et mrem et
 uxorem et filios et frātres et soro
 res. adhuc at et animā suā non
 p̄r meus eē discipulus. supple p̄frō.
 v̄l nullomō si parentes xpo p̄fe
 rat i amore. Quia sicut ip̄e d̄t
 qui amat prēm et mrem plus q
 me. non est me dignus. Unde v̄l
sunt odicendi nō odio malo sed bo
no. s̄ iquantum sunt nobis i via
 dei contrarij. et hoc est hoīm p̄fectoz.
 v̄l saltem sunt xpo minus amari
 di et hoc est infirmoz hoīm. quia
 bur̄ p̄fecti nō solū parentes s̄z et
 seip̄os tātam diligunt p̄r deum.
Unde quidam rex bulgaroz patriā
 contempnens et regnū parētes et fi
 lios sumpsit hīrum monachorum
 Cūqz filius eius maior coronatus
 i regem interetur p̄riam et pat̄re
 ad ydolatria reuocare ille xpi zelo
 cōmotus resumpsit miliciam et filio
 supato ac capto ipm̄ excecari man
 dāuit et i carcerem posuit m̄ore fi
 lio coronato ac deinde habitū mona
 chalem resumpsit. Ecce amor xpi
quō sup̄ant mundanū et naturālē
amorem. Nōne s̄i apostoli om̄sqz
apostoli v̄ri mundiales diuitias cō
tempserūt dicebat eī dñm dixisse
luce xpm Nisi q̄s renūciauerit oibz
 que possidet non p̄r meus eē disci
 pulus supple p̄fectis. qz q̄ mūdum
 et diuitias amat minus necesse ē
 ut amet xpm. Quia vt gregoi
dit Tanto q̄s ab etno amore se ui
dit q̄nto in inferioribus delectatur

Et Aug⁹ dicit Minus te dñe
 amat qui tēū aliquid amat qd
 non p̄ter te amat. Amor eī i duo
diuisus nō p̄r eē i aliquo sumus
quia flum̄ i alueos diuisus ne
cessario diminetur Et s̄r i rebz
om̄ibz iueit Cūqz qui vlt x̄m per
frē dilige oportet eū vniūsa contēp
nē non amare Exm̄ habet i 10
saphat rege indie qui p̄fecte dilige
xpm nec pat̄re curauit ne uxore
habē voluit nec successorē filiū ex
petit s̄z regno contemp̄to desertu
trauit et aspera valde p̄riam ibi
egit magnisqz i fine miraculis da
uit. sicut damastrinus de eo dicit.
Atem amor x̄i amore superat aiālē
 dum facit. tormenta contempnē aiālē
 hanc vitam despici et morē p̄ xpo
 optare. Cupio inquit ap̄lius dissolu
et eē cum xpo Et i actibz dicebat
Ego nō solum alligari sed et mori
patus sum p̄ noīe dñi ihesu Deu
eī diligit animā suam p̄det eam
et qui odit animā suam i hoc mūdo
i vitam etiam custodit eam. sicut
2̄ iohis trio Odire eī animā nō
e aliud q̄ aiālem hanc vitā p̄ dei
amore contempnē et tradē se i mor
tem. mus videre quō hic xpi amor
sic delectat animā vt oīa sup̄dicta
contempnat ac p̄er a pauca sc̄rē.
Nam sc̄is tarquinus dū audiret
 feminas pati ad martiriū hoc amo
 re inflāmatu dicit ad suos. sc̄ie
nos ad coronā p̄redunt nos ad
quid amplius viuimus Sic ab ad
uersarijs tentis lapidibz est ab eis
op̄ssus. Cyburcus nobilissim⁹ ro
manoz. dum xpi amore flāmasc̄t
 dum iussus sup̄ prunas ardentē
 iredēt pedibus nudis lero vultu dice
 bat. Videt m̄ qz sup̄ roseos flo

Exm̄

2

3

res incedam p amore dñi me illu
 xpi. **V**incensius dum suspensus
 esset i cæuleo et pectinibus ferreis
 eius carnes i toto corpore carperet
 illeq; maneret immobilis dixit ad eū
 iudex. **V**bi nūc corpus tuū miseri
 me conspiciat. **E**t ille facie clara dixit
In sublimibus agor et oīa tua tor
 menta contempno. **H**oc ei est quod
 semp optavi. **N**emo te michi gravior
 te nemo te michi amantior ē. **T**u so
 lus ad vōta mea cōcordas. **E**go tua
 tormenta nō timeo s; solū hoc timeo
 ne desinas ab inceptis. **U**nde q̄ro
 te plus michi iram video tanto am
 plius letus fio. **M**artus et marcel
 linus fratres dum ligno manibus
 et pedibus essent et quō starent a
 iudice cēnt requisiū lecto vultu diceūt
Nūq; sic bene epulan sumus vti nā
 nos tam diu sic esse pmittas q̄ diu hic
 regimur corporis indurito. **G**enesius
 dum tormētis induceretur ut regem
 verbis honoraret et xpm nō tam cre
 bro noīaret hylari vultu dixit **E**go
 regem alium nescio p̄ter xpm pro
 quo si millesies me occideris ipm a
 corde meo et ab ore remoue non
 poteris. **I**nnumera sunt adhuc ex
 i hanc manū sed sufficiant ad p̄ba
 rione hec pauca quibus ostenditur
 q; amor spiritualis ē tantus ut tor
 menta sentire nō sinat. s; maximā
 delectationē i tormētis indicat.
Unde inuenti sunt sancti qui de
 morte inter se contendunt. **A**
Narrat etiā ambrosius q; quedam
 apud anthochiam vgo fuit q; omne
 fugiebat publice visionis aspectum
 s; q̄ntomagis duōrum oculos deri
 nabat tanto plus impudicos oculos
 i flāmabat q; pulchritudo audita
 et oīno nō visa et maior q; sit ēē

credidit et ardentius concupiscant
Itaq; cōtra eā conatur p̄senio
 et q; xpiana eēt a maliuolis actu
 satia. **I**git p̄ducit vrgo sancta et
 cogitur aut ydolis ymolare aut
 in lupanari cunctis exponi. **T**ūc
 sancta puella secū dicit cepit hodie
 aut martir aut vgoeris. **N**on eī
 nī vrgo eē p̄mittitur vbi vrgin
 tatis auctor negatur. **D**z quō aut
 eris vrgo si meretricem deam co
 lueris. **E**rgo si nō p̄t alii esse
 tolerabilis est mente vrginem eē
 q; corpore et carne. **O**trūq; horū
 si liceat. s; si nō possumus salū
 deo casti sumus ut non ydola ado
 remus. **N**am et vaab meretrix fut
 s; q; i deū credidit salute meruit
 iudith ut placeret holoferno se or
 iuit sed quia religionis amore hoc
 fecit nemo fuisse eam adulteram
 iudicauit. **S**mo q; sic fecit et pu
 dicitam seruauit et patriam. **S**ic
 ego forte si seruauerō xpo fidem
 seruaō et castitatem. **T**alibus q; puel
 la exis accensa flere cepit et se
 dño cōmendauit. **I**taq; ducta est
 ad lupanar fitq; cōuersus magnus
 luxuriosorū ad locum. **C**ertant it
 se om̄s q; predam p̄muis iuadat
Et illa manibus leuans ad celum.
Xp̄e inquit qui dominasti s̄is feros
 leones potes domare et hoīm feros
 mentes. **C**aldeis rozaunt ignis. u
 deis sese vnda suspendit. **S**usanna
 ad suppliciu genuflexit et de adul
 teris triumphauit. **E**ius aruit dex
 tera domine que templi tui dona
 violauit. et ecce dñe templū attrit
 ratu tuū. **N**e sacrilegi p̄ior te
 xpe patrius intestum q; nec pass
 es futū. **B**enedicatur gō nomen
 tuū ut que ducta sum ad lupanar

Ex. m

virgo te iuuatē discadam. Dixit
 rationē compleuerat et ecce vir
 quidā miles viam ante omēs irru
 pit et ad virginē ait. **Q**ueso te
 virgo ne paueas. frat tuus hic
 veni aīam meam saluare nō tuā
 castitatem violare vlt p̄dere. **V**alida
 p̄ me vt ipā salueris. **I**uice igit̄
 vestimta mutemus qz tua michi et
 cōueniūt me tibi. **T**ua vestis me
 faciet xpi martirem et mea te cō
 seruabit vgnem. **I**ndue igit̄ ves
 tes meas ne te psequitor agnos
 cat sumeqz i capite pilleū qz crines
 abscondat. **V**olent eī erubescētes
 exire qui lupanaria intrauerunt.
Et quid plura. **M**utat vestibus
 illa foras aufigit. **A**t illi qz foris
 stabant crediderunt militem qui
 intrauerat exuisse. **V**nus vero
 ex eis qui videbatur immodicior
 itrouit. **A**t vbi virū illic p̄ mlere
 vidit. sic dicit secum cepit. **Q**uid
 o deus ē istud. **P**uella ingressa vir
 videtur eē miles fr̄s est ex vgnē
Audieram s̄ non credebam qz vs
 aquam mutasset i vinū. s̄ ecce
 mutauit et secum. **I**ta iam hinc
 fugiamus ne desinamus eē qd̄ fu
 mus. **N**ūqz et ip̄e forte mutus sum
 qd̄ aliud seruo qz credo. **I**taz facto
 amore miles cui p̄ bonitate quā
 feruar corona debebatur auuca
 tamqz sceleris eēt reus ē moti ad
 iudicatis ad locū sup̄plm̄ fertur illuc
 puellam q̄ntocius cucurisse et am
 bo simul certasse de morte. **N**am
 miles p̄ se talia allegabat. **E**go p̄
 sententiam iussus sum occidi qua
 p̄t dum me sententia tenuit te
 absoluit. **A**t sancta puella q̄si legi
 bus eēt edocta talia militi dedit

responsa. **N**on ego te vadem vl
 vadiū moti elegi s̄ p̄dam effu
 gere pudoris obtinui. **N**ā et in
 me lata ē sententia que p̄ me la
 seu ob mei causam ē cōtr̄ te lata
Derte si te fideiussorē petiue tra
 didissem meqz absente iudex tuū
 censum creditori adiudicasset me
 s̄mā eadem quinceres meo primo
 mo soluere tuos nexus. **Q**uod
 si ipā solue recusarem cū possem
 rea vniqz mortis existerem. **S**ed
 q̄nto hac maior a est censura ca
 pitis. **E**rgo moriar innocens ne mo
 riar sanguis tu rea. **S**ufficiūt
 membra morti q̄ nō sufficiebant
 pudori. **E**rgo ob p̄brium declinaui
 non martiriū tibi concessi. **A**d
 si p̄cipis mortem m̄ nō me rede
 misti s̄ potius decepisti. **E**rgo sub
 ripere michi noli beneficium qd̄
 dedisti. **I**c igit̄ de morte ambo cō
 tenderat amboqz vicerunt quā
 ambo ad martiriū puenerūt vt nō
 sit corona eoz diuisa s̄ aucta. **I**taz
 si carnis p̄t eē diuinus amor i via
 q̄ntus putatur esse i patria. **D**i
 tantus in absentia quāntus ē i p̄
 cia. **I**tantus inter tot impedimta
 infestantia mundi et carnis quāntus
 est vbi nullum impedimtum est. **S**it
 vbi in seipso tenetur sumū bonū
 et totus affectus tendit i ipsum.
Ergo aīa hoc amore dotata ip̄so
 erit amore beata āplexibus dulcibz
 sponsi astricta quibz nichil p̄t dulci
 estimari. **D**e tria dote aīe
Capitulum **T**ri
Tertia dos aīe erit tenno
 qua sumū bonū cū omni
 securitate tenebit vt p̄di nullatenus
 timeatur. **I**mo certa sit qz nūquam
 amittetur. **I**u eī securitatem hanc
 tenens p̄perie nō haberet beata

eē non posset quia timor de perde
 do continuis quē haberet nō sinet
 eam eē felicem. Nam q̄nto ma
 ius est bonū quod habetur et q̄nto
 magis a possidente diligitur tanto
 maior est causa doloris si posse p
 di timeatur. **De** iure sicut ad bea
 titudinem requiritur visio summi boni
 et eē dilectio quibus beata efficitur
 aīa per vim rationalem et concu
 piscibilem. sic etiā requiritur et tenacio
 qua beata fit irascibilis. In hys eē
 tribus beatitudo consistit. **De** sicut
 tetigit supra ad has tres dotes fructus
 sequuntur q̄ est delicia summa consur
 gens ex visione dilataōe et tenacione
 diuina q̄ in infinitū maior existit q̄
 ullus exprimat sermo oris. **Igitur**
 qm̄ ita est vbi sunt lasciuia et gulosi
 qui delicias sibi quunt. **Quia** toto
 posse non festinant ad nuptias deli
 ciarū cunctis generibz plenae. **Vbi**
 sunt qui appetunt sublimari. **De** re
 non ad p̄tiam illam curreunt vbi
 omnes et singuli reges erunt nō
 cuiusq̄ regni caduci s̄z eīm et sumi.
Vbi sunt auari et cupidi. **De** re nō
 festinant ad nūdinas vbi dat pro
 plumbo argentū p̄ cupro aurū. p̄
 ymo sumū. p̄ denario regnū. pro
 bono transitorio eīm sempiternū.
Quis eī i mūdo homo sic lasciuus et
 vanus eī cui si dicitur abstineas ho
 die a p̄tō et cras tibi dabo mille
 mareas argentū v̄l te facia diuitē
 sue regem qui nō libentissime absti
 net ab omni p̄tō nō solum p̄ diem
 s̄z si res exigerit et p̄ septimanam
 v̄l mensem. **Et** omnis vitā mū
 etne vite rōpata nō solum nō est m̄c
 vna hora p̄mo eī q̄ nulla. **Ergo** q̄st
 tanta tua stulticia vt i hac t̄pis mo
 dicitate non abstineas vt sempiternū

regnū obtineas cui compati nichil
 est omne aurū nichil omnino eē oē
 regnū terrenū. **Quod** vera pre
 dicator hec vba quia mltū ad peni
 tenciā sunt motiua. **De** re
 resurrectio sit futura corporum. **Ca** 11
De de dotibus aīarum vi
 dendū est de dotibus corporum
 humanorū. **Et** q̄ corpora nō do
 tantur i postq̄ ad vitā p̄stnam
 post resurrectionē reparant. **Primo**
 vidē restat si resurrectio corporum
 sit futura qua negare etim eī pa
 tharenos mltosq̄ phos eo q̄ pat̄a
 reni scripturā non intelligunt et
 phi diuinā potentiam et iusticiam
 non attendunt. **Nam** resurrectio
 eē futura et auctoritas doctor et
 ratio p̄suadet et ex^m nō dēc li
 quet. **Quo** p̄mo q̄ auctoritas doctor
 et sunt auctoritates q̄ innumere s̄z
 duas tm̄ ex omnibus ponē volo.
Prima dñi alterā apli qui nō sunt
 testes dubij seu suspecti. **Nam** sic
 dicitur act̄ xxij et luce xx arres
 serunt ad dñm saduchei qui nega
 bant resurrectionē et volentes eum
 ad ironuēmens ducere q̄sierūt a do
 mino et dixerunt. **Moses** manda
 uit q̄ si q̄s frater alicuius hās vro
 rem sine filijs moreret vt frater
 eius v̄rorem eius acciperet et se
 men suscitaret fratri suo. **Quert**
 itaq̄ v̄l frater et p̄mus v̄rore
 accipiens mortuus est sine liberis
Accipit igit̄ eam alter frater seq̄s
 qui et ipse sine filijs mortuus eī
Tertius gō frater accipit illam.
 filij et omnes septem aliq̄. ac oē
 non relinquētes semen mortui sūt
 nouissima vero omniū mortua est
 et mulier. **Si** gō futura eī vt docet

resurrectio mortuorum in ista mulier
 habuerit viros vñ cuius tñ ex sib⁹
 vxo erit. Cum gō ad resurrectiōis
 iconueniens hoc sequatur nō est
 futura resurrectio mortuorum. Hoc
est argumentū sādūthcorum qui
more ias patharenorū resurrectio
nem negabant. Et dñs doctor
veritatis ad eos soluendo sic ait
erratis ne sciatis scripturas neq
veritate dei. Nam filij hui⁹ scilicet
nubunt et tradunt ad nuptias. illi
autē qui digni habentur scilicet post
resurrectiōe ex mortuis nō nubent
neq ducunt uxores qz vltra mori nō
poterunt. Et est ratio dñi talis.
Ideo homines nunc ducunt uxores
qz homines sunt mortales. qz si fi
lios nō generaret qui parentibus
succederent huānū genus funditus
deperiret. Ergo mors hōim ē causa
nuptiarū. Sed in a vita erūt hōies
imortales quae non nubent neq ducunt
uxores. Unde addit. filij resurrectio
nis equales erunt angelis dei. Et est
scelus dicar angeli q sunt imor
tales generare opus nō habet. sic
et homines vtrū generatiua non
erūt egentes post qz ipi vt angeli
facti fuerūt imortales. Remota cū
causa necessario remouet et effectus
Ergo si iuxta phisicū dicitū vno die
tū dicitū dūmo fuerūt medullarū
intellectū ad hoc datū ē hōi vis gene
ratiua vt conseruetur eē indiu
dūū vt qd nō pōt ī indiu dūo se
seruare seruet se saltem ī spene
sue ī filio successore. Ergo hac
causa remota scilicet si facti fuerūt
homines imortales constat q neq
nubent neq nubent neq ducunt
uxores. Et hoc voluit dñs dicere
qñ luce xx dixit q homines vlt
mori non poterūt. Sicut cū vtrū

mutua est ad conseruatiōis indiu dūū
 per restauratiōis et repacōne dep
 ditū. sic generatiua est ad cōserua
 tiōne spenei. Ergo sicut cū nulla
 fiet per calorem nature depditiō ī
 corpore. sic et post resurrectiōne
 non egebit homo opere nutritiua
 seu virtute nutritiua qz nec man
 durare nec bibere egebit nec per
 consequē ope nutritiua. Et addit
 dñs confirmas resurrectiōne esse fu
 turam auctoritate et ratione. Aucto
 ritate per hoc quod supra allegari
 est ī hoc eodem capitulo luce xx
 Quod vobis resurgam mortuū p
 batur ratione quā moyses errarū
 dñi vbi dicit dñm deum abraham
 deum ysaac et deū iacob addendo
 rationem auctoritati cū subdit non
 est autē deus mortuorū. s; vnoꝝ
 Et est ratio eius talis. p̄uueniens
 quide esset vt sūmus rex dñsqz oī
 potens mortuorū et nō existentiū
 deus eēt cū terrenos dños et reges
 viuentiū eē constet. Nō ē si talū
 se asserit eē deum restat nō eos eē
 mortuos s; viuentes. S; aīa sū cor
 pore creata ē ī p̄fā cū sit corpōis for
 de sua natura ad statuendum ter cū
 ordinata. Ergo vt possit eē p̄fecta
 similiter et beata corpōis resurrectio
 necessaria est futura. ~ ~ ~
Resurrectio sic futūa monstrat
Capitulum centesimū secundū
Secundo auctoritas ē apli
p̄nc ad corinthios xv qñ
dicit sic. Xp̄s p̄dicat̄ resurrexisse
a mortuis quō quidā dicunt q nō
sit resurrectio mortuorū. Et oppo
nens aplus q̄ tles resurrectiōem
negantes dicit eos ad quadruplex
iconueniens s; q xp̄s nō resurrexit.
q̄ vana est fides n̄ra. q̄ adhuc sum⁹
ī p̄cā n̄ris. q̄ qui mortui sūt ī x̄o

perierunt. Sed tantum de primo
 sequamur. Et est inconueniens primum
 cum ait. In resurrectione mortuorum
 non est neque pro resurrectione. sed hoc
 dicere est inconueniens maximum.
 Ergo ponere est necessarium quod futura
 sit resurrectio mortuorum. Sed forte
 dicitur quare est inconueniens si
 dominus non resurrexit. Unde Augustinus
 non inconueniens tu iudicabis et ab sur-
 dum ut corpus sanctissimum munditia
 formosissimum spectali spiritus sancti
 opere fabricatum et quod maxime
 est dei filio conuictum maneat sub terra
 eternum conclusum. Et anima natu-
 ralis suo corpori appetit uniri. ergo
 si christus non resurrexit anima deo unita
 aliquid appetit quod non habet immo
 quod habere non potest si resurrectio non
 est. Ergo profecto beata non est. sed hoc
 dicitur maxime inconueniens est. ergo ponere
 christum resurrexisse necessarium est.
 Et resurrexisse erat certissimum. igitur
 quod non resurrexit ponere est inconue-
 nientissimum. Sed queres unde resur-
 rexisse dominum erat certissimum. Dico
 quod ex argumentis quibus se vivere non
 strant. sicut primo actum lucas scri-
 bit. quibus probatur seipsum viuere in mil-
 titis argumentis. Sunt autem hic quatuor
 argumenta que maxime sunt famosa.
 Primum sicutur ex auditu. Secundum ex visu
 Tertium ex gustu. Quartum ex tactu. Quintum ex
 intellectu. Dico quod primum argumentum
 sumitur ex auditu. In audierunt
 sancte milites ab angelo quod ultimo
 nolite timere. scio enim quod ihesum
 qui crucifixus est quiescit. surrexit
 non est hic. licet ei audiret in hominibus
 testimonium possit esse suspectum et falsum
 tamen fertur ab eo qui metiri non
 potest quod confirmatus in gratia est quod
 probatur verissimum est. quare christum resur-
 rexisse verissimum et certissimum est. Et

argumentum sumitur ex visu. Et est
 hoc argumentum certissimum. quia plures
 testes quierunt in unum et maxime
 cum sunt viri sancti in nullo iure
 suspecti. Et per scripturas apostolus dicit
 primum ad corinthios xv. visus est
 sepe cephe. et post hoc viderunt.
 Deinde visus est plusquam quingentis
 fratribus simul. Deinde iacobus
 deinde omnibus apostolis. nouissime autem
 omnium tanquam abortiuus visus est et in
 ita certissimum esse constat christum a
 mortuis surrexisse cum constat per
 teste visum contra obiectum primum non
 errare. Secundum argumentum sumitur
 ex gustu quod tribus et vna discerni-
 mus. Non enim est mortuus hominum
 officium manducare. sed christus post
 mortem suam resurgens cum discipulis
 suis manducavit ut dicitur
 luce ultimo. sicut iohannes ultimo. ergo
 vere surrexit a mortuis. Tertium
 argumentum accipitur ex tactu quo
 multa cognoscimus et bona vel ma-
 la esse probamus. sed christus se palpabi-
 lem probatur. In luce ultimo. Palpa-
 te et videte quod spiritus carnis et
 ossa non habet sicut videbitis me videtis
 habere. Et iohannes xix. thome dubi-
 tant et dicunt nisi videro in ma-
 nibus eius fixuras clauorum et
 mittam digitum in locum clauorum
 et mittam manum meam in latus eius
 non credam. apparuit ihesus coram
 omnibus dicens ei. Infer digitum
 tuum huc et vide manus meas et
 noli esse incredulus sed fidelis. Sed
 dum fecisset exclamauit dicens
 dominus meus et deus meus. Itaque ex
 tactu trahitur argumentum dominum re-
 surrexisse a mortuis. Quartum
 argumentum et vltimum est sumptum
 ex intellectu quod semper dicitur esse verum
 Ipse enim ihesus, ut dicitur luce ultimo

B

2.

quatuor elementa corporumque celestia
 multo fortius ipse finis. Sed non
 staret nisi resurgeret tunc corruptum
 in pulverem. 1° necesse est ipsum
resurgere. Item mors est pena pro
 qua si homo non peccasset mortuus
 non fuisset et cum corpore ad bea-
 titudinem pervenisset. si ergo perfectum
 reparatur per ipsum ad id quod abip-
 sit ei peccatum necesse est totum hominem
 futurum esse beatum quod esse non possit
 nisi corpus resurgeret. Quinto
hoc ipsum patet ex parte mundialis fa-
brice qua teste philet et augustinus
docentur credimus esse perfectam nec
in aliquo diminuta. Nec minus hinc
 certum est quod postquam fuerit per ignem
 mundi facta renouata et omnia
 meliorata et in formam pulchriorem
 redacta quam lucebit luna sicut sol
 et solis claritas ad seipsum tunc fuerit
 augmentata non minus est perfecta her-
 mundialis fabrica machina. Sed
mundus ipse creatura perfectus. Una
tamen spirituali ut est natura angelica
altera tamen corporali ut sunt quatuor ele-
menta. et tunc est utraque ut est natura
humana. Sed non desinat prima nec
 desinet 2^a ergo nec tunc que longe
 nobilior et prestantior est secunda et
 qualis est prima futurum. 3° hic attende
quod non solum resurgit corpus sed
idem corpus nunc in se in primo.
 prius actus sit in propria materia anima
 que unus corporis est forma non pos-
 set esse alterius perfectiva nec alterius
 quam propria est appetitiva. Ita dicitur di-
uinam iustitiam ut remuneret ani-
ma in eo corpore tunc quo contigit eam
meruisse quare resurrectione eiusdem
corporis necesse est esse. Unde dicitur Job. Ino
quod redemptor meus vivit et in no-
issimo die de terra resurrecturus sum
et in carne mea videbo deum quem
visurus sum ego ipse et oculi mei con-

sperturi sunt et non alius. ego sed
 ipse qui nunc sum. id est idem sim-
 nium. Sed adde quod sicut anima se habet
ad corpus totum sic visus visiva ad
oculum cuius est perfectiva. et sicut au-
ditiva et olfactoria gustativa et
tactiva. Quare non solum resur-
 rectorum est corpus idem sed omnino
 secundum eandem quam nunc habet dispo-
 sitionem ut quelibet vis anime
 suam recipiat materiam cuius ipsa
 est forma. Et quia forma corrup-
ta et iterum reparata non potest esse eadem
secundum philosophum eo quod natura creata tunc est
verus limitata non potest aliquid reparari
corruptum nisi immittendo aliquid
novum sed sola potest hoc verus divina
que nullis limitibus est arata ideo
resurrectio quantum ad hoc est miracu-
losa et super naturam quam uno die
tum corpore reparato naturalis esse
credatur. Quam tamen quidam quod si
artifex archam vel vegetem disso-
lutam. ex eiusdem asseribus non mu-
tis nec varians et secundum eundem
ordinem quem habebat repararet
quod secundum naturam eadem esset eorum
nihil in ea mutaret et immutaret
vel augetet. sed tamen non est omnino
simile de archa. quia et si asseres
dissolvantur non tamen corrumpuntur.
Est ei corrupti usque in sua principia
prima seu usque ad elementa redu-
cti. Sicut contingit corpus huma-
num corrupti dum aer redit ad aerem
ignis ad ignem. terra in pulverem.
Unde ei corruptum reparari non potest
in idem aliqua virtute creata.
Obatur hic exemplis quod resurrex-
it factiva. Capitulo in Cuius
esse et auctoritate omnium
et ratione. Nunc solum restat hoc
exemplis ostendere ut non contingat

aliquē dubitare. **Resurgens** uaz
vnaq; corpora nūc eadem. eadem
i natura. s; i qualitatibus altera
ta et i melius scdm elementorum
corpora cōmutata. **Di** ei melio
randa i fine sunt omnia tam ce
lestra q; terrena corpora nullo for
tus ipse ppter quem facta sunt
omnia. **Uaz** mutantur et mutabū
tura carentia mutantur et alterat
uentia mutantur et sententia
et sola nō mutabūtur racionabi
lia. sive corpora humana. **Nōne**
videmus ad sensum celesti virtute
terram conūti i aurum et argentū
ac i multiplicem lapidem p̄cipuū
Nonne humor trens opacione crea
te nature trānsit i oleum vinū et
balsamū omnēq; delectabilem fructū
flore odoriferū et foliū sepius vir
tiosum. **Nonne** et ipsa terra i fine
mouenda est et est alia ele mēta. **Celū**
ei nouū et terram nouā expectam;
sicut dicit petrus ap̄tus. **Nōne** lu
natura vaticinū **ysaie** ad solis in
ter claritatem et septemplex sol
lucida. **Ergo** quare fieri negas
i corporibus nobilissimis quod fit et
faciendū est i vilissimis. **Vilia** ei
sunt nō vuentia vuentibus et sen
tentiis compata et hīs maxime
q; p̄ficiunt nobilissima anima qualia
sunt humana corpora. **Di** ferramentū
rubiginosa simul et arnia tersioē
aliqua aspersa vino vl' oleo fiunt
clara q̄nta fortius corpora deo ser
uientia faciendū sunt gloriosa. **No**
ne vapor trens virtute celesti in aē
ra subleuatur subtiliatur r̄ificat
et clarificatur ac totus luminosus
efficit. **Non** sunt ad ille imp̄ssiones
de quibus p̄ph̄e loquit i libro iertheo
uozū sicut est candela et azub que

vident eē sydereā et cadē n̄ vapo
res ab inferioribus eleuati a supio
ribus corporibus i flāman et i lucē
quodāmodo cōuersi. **Ergo** dubitas
posse fieri i corporibus nobilissimis
quod fit tota die de vapoibus ter
renis. **Di** ei hec facit natura creata
q; facit i creatura. **Nūq;** nō v̄tis
ignea omnia renouat. meralla ve
tusta et corrigas factas ex pelle
salmadrina iam vetustate con
sumptas reparans facit nouas.
Nonne est omni anno plante ali
que morientur frondibus et flori
bus spoliantur que in veris tpe iter
floribus adornantur et folijs ac
frondibus vestuntur ac ad v̄tā
p̄sternam repant. **Di** talia calor so
lis facit diuinitas. **facit** poterit. **Dū**
q; non hic calor v̄mo germinat po
ma viridia et amara ac mutat in
dulcia et alba poma facit ac rubea.
Nūquid nō humor con qui ē i spina
conuertit i rosam tanto detore p̄su
sam. **Nūq;** non mltā renouantur
aīala sicut accipitres aquile et ser
pentes. **Nonne** eruce que pus sunt
vales vermes transeunt alio sumpt
i aues et ex repalibus fiunt volati
les. **Nonne** formice pus pua aīa
lia et gradicentia super terrā assup
tis aliqñ alio volant i aera. **Ergo**
si r̄lia hic facit natura creata quid
miraris si potentia in creatura mutabit
i melius corpa ad quoz p̄ntiam et
stantiam facit tanta mirabilia.
Di accipe exempla exp̄ssiora. **Nūq;**
nō leo rugitu suo suscitāt filios
suos. **Ergo** qd facit leo bestia nō
facit leo de tribu iuda. **Canet**
igit̄ tuba r̄. **Pellicanus** etiā susci
tat mortuos filios et mustela re
suscitāt suos quos uenit mortuos.
Di pellicanus facit hoc sui sanguis
effusione et mustela herbe rugda

virtute. g^o et xpus suos filios suscitabit. p quibz sanguine suu fudit et p quoz amore velut herba vuidis i orto ecclie vruut. **V**isa frustu carnis qd parit calefaciendo lambendo et fouendo forit i aial et tu deum corpora no credis posse fare redumia. **M**anifestu exemplum resurrectionis i fenice apparet que virtute ignis combusta postq i cinere e redacta ex eis cinibus surgit et euolat pennis et alis assumptis sicutur quid miraris si corpora nra i cinere redacta suscitatur diuina potencia infinita.

Qualia sunt futura corpora
Capitulum. C. v. q. m.

Uso de auctoritate rationibus et exemplis q futura sit resurrectio corporu humanoꝝ. qualis sit futura nunc videntu est. Nam corpora dampnatoꝝ futua sunt obscura passibilia grossa et ponderosa licet imortalia. Et ecotra corpora beatoru futua sunt luminosa impassibilia subtilia et agilia traqua quatuor dotibus hys dotata. Et hoc diligenter notari p tercio sapientie ubi per sapientem sic dicitur est. fulgebunt iusti et tanqz scintille i arundinetu discurrunt. Nam et i fulgore intelligit caritas claritas. i iusticia que ppetua et incorruptibilis est. quia iusti i ppetuu viuunt. **S**icut hetur ibidem intelligit impassibilitas. i scintilla sublimitas. et i disursu agilitas.

Nossum aut accipi qtuor iste dotes v^l scdm causam formalem. v^l causam materialem. **S**cdm causam formalem. qd cum i corporibus nris sit natura elementalis et silr na celestis seu lucis concilians iter se elementa que sunt passua iter se et agenna sicut modo est dnans natura elementalis

et occultat celestis. sicut tuc ecot dnabitur natura celestis et omnia erit natura elementalis. **U**nde sic non e cont natura vt dnante elementalit natura corpora sit i terra sic no est cotra natura vt dnante celesti natura corpora sint i celo collocata. **E**xm de nube q compoit ex terreo vapore et ex celesti calore. In qua dnante terreo vapore inferius detinetur sicut p i nebula sz dominare celesticalore superius eleuatur et tato altius qnto amplius calor ille vehemencior fuerit. et qnto a celesti calore eleuatur amplius tanto pfundatur illi inimus et dominu obtinet tato i eo sublimius. **Q**uia igit lux celestis i corporibus nris dominu obtinetur quietate tuc lux corpus habebit. **N**on constat q lux habet claritatem. habet impassibilitatem. hz subtilitatem. et hz velocitatem. **S**ic et corpus nrm dum i eo dnabitur natura celestis p donibz quatuor her habebit. **S**ed hoc ipm p hz cam materialem. Nam qz ex elementis qtuor copositu e corpus nrm quadruplici hz ex eis desm. **N**am ab aqua q facile omnibus cedit et i pressione suscipit hz passibilitatem seu corruptibilitatem qz humidum aqueu e corpus corporis corruptiuu. **I**n terra q est opaca hz obscuritate. **A**lignie habet caliditatem et qz calor continue aliquid consumit id indiget homo cibus. **A** ab aere hz infirmitatem qz aer facile mutur et cedit sicut aqua culibet i pellenti. **I**n quatuor defctis qz per gloriam remouentur q omnino nlm defcti admittit corpus quatuor dotes recipit qbus defctis iam dictos excludit. **N**on cont corruptio est impassibilis. contra obscuritatem claritas. contra caliditatem

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including a red-inked header and various annotations.

spualitas seu agilitas et contra
 infirmitatem seu grossiciem pene
 trahilitas seu subtilitas. Hec ei
quatuor poit aplius pma ad cori
thecos xv dicens Dixerunt aliqui
 duo resurgent mortui aut qh
 corpore venient Et respondet Nisi
 puenis inquit tu quod seminas no
 uouificatur n pms moriat Hoc idē
dicit dñs i ieremia Nisi granū
 frumenti cadens i terrā mortuū
 fuerit ipm solum manet Et
subdit aplius Non ois raro eadem
 raro sed aha quidē hominū. a a
 peridum. a a auum. a a piscum
 Et corpora alia celestia a a tres
 tria sed et alia celestia gloria
 alia terrestrium. Alia est claritas
 solis alia lune. alia stellarū Et
stella differt a stella i claritate
Ar inquit et resurrectio mortuoz
Et subdit de hys qoz donbz dicens
 seminat i corruptione. resurget
 i incorruptione. ecce impassibilitas.
 seminat i ignobilitate. et sur
 git i gloria ecce claritas. seminat
 i infirmitate et surgit i virtute
 ecce subtilitas seu penetrabilitas
 seminat corpus animale et surgit
 spuale. ecce agilitas Dege totum
capitulū qz totū est ad ppositū
Aug⁹ xxv i libro de ciuitate dei
dicit de hys quatuor Aberit a
 corporebus nris omnis deformitas
 pta claritatem. ois triditas per
 agilitatem. omnis infirmitas p
 subtilitate seu penetrabilitatem
 et omnis corruptio p impassibilita
 tem. Et de hys qhior aie dot
bus non est mirandū Cr^m Q vj
N Ec mireris si ex corpore ni
 gro nunt et obscuro fiat

clarū et luminosum per diuinam
 potentiam tū videamus hoc fieri
 per terrenā Quid ei auro fulgē
tius et argento quid clarus. et
 tū nimeali vtute luce celinis in
 fluente ex terra seu feabus tre
 generatur Unde phus dicit q
aurū et argenti sunt terre egestio
nes Bernardus aut dicit Aurū et
 argentum none terra rubea et al
 ba quā solus hoim error facit
 aut magis putat piosam Quid
saphiro pulchrius. quid carbunado
 luminosus. quid oibus lapidibus
 piosis venustus. et tū ex tra glu
 tinosa i terre viscibus generatur
Quis enarrat pulchritudinem
florum violarum videlicet et ro
 sarum florūqz ceterozū ex tra
 nascenciū Quid vno splendidus
dum flauescit i vitro. Quid m
tidus oleo. et tū ex humore vtz qz
 fit terreo. Quid vite nigrus tur
pūs tortuosus. et oliua quid co
 lore tnericus. et tū pulcherrimos
 et homibus necessarios ferūt frū
 Natura ei creata hūdem tortum
 turpem et vilem vertit i tātam
 fructuū venustatem et tū nō cre
 dit diuinā hoc efficē posse vtute
Quo humor terreus i arbore
terosi vertitur i terosa tam ve
nusta. Nonne vt sup iā tetigi va
 pores terre et obscuri pūs et nigrū
 i aera eleuati sunt colit liuosi
Quid illa pma materia turpūs
que fuisse dicitur ppe nichil et ap
pellatur i formis Quid celo sole
et stellis pulchrius. Et tū hec oia
tam pclarissima lumina siqz cor
pōra radiofa ex illa pma materia
sunt pducta Nonne ex aquis ni
uis fit cristallus. Nonne ex tne

ribus sit vitium. Non est ergo inconueniens indicandum si corpora nostra tam pulchra et non solum ex terra sed et ex luce composita diuina potentia sint lucosa. Inter que omnia fabricata sunt corpora radiosa.

P

Non mirari non debes quod corpora nostra sicut etiam clari sic erunt impassibilia. Quid enim passibilis terra et tamen transit in aurum quod in igne positum permanet incorruptum. Cum enim ignis sit iter omnia fortissime actionis consumens vniuersa que rapitaurum tamen non corrumpit nec minuit in pondere vel valore sed si quid stercis habet admirum absorbit. Nonne salamandra ex elementis corruptibilibus composita in ignibus vivit illesa. Nam et lignum in lucerna ex pelle salamandre formatum sine corruptione in perpetuum sustinet ignis incendium. Est et quidam preciosus lapis abeston qui semel accensus nunquam extinguitur nec tamen ullomodo corrumpitur. Unde narrat Augustinus quod in quodam paganorum templo in quadam insula maris fito hic lapis ardebat in lampade et nestrenibus miraculum videbatur quod nullis ventis nullisque pluuibus lampas extinguebatur sed sine omni consumptione ardebat. Et est aliquid quidam lapis et est de adamantis hoc dicitur qui non solum igne non corrumpitur sed nec stantes in igne calidi sentiuntur. Et tamen hec omnia ex corruptibili terra fiunt et aqua. Inter quod fuit passibilis illa prima materia que ob appellata est genesi primo et tamen ex ea formata sunt corpora celestia omnia impassibilia. Unde dicitur quidam quod si quis iuxta solem exisset et culbellum in illum impingeret quod non penetraret nec tamen per

nam diu resistit. sed quia ut philosophus docet pegrine actionis receptibilis non est. Inter si multa secundum corpora potuerunt in igne esse et nullo modo accedere. sicut de tribus pueris herur in danielis quid mirum si post resurrectione impassibilia poterunt esse ea de faciente diuina veritate. Si enim talia non essent anime in corporibus passibilibus existentes beate esse non possent cum sibi communicaretur passiones. Terciorum non est subtilitas secundum corpus penetrare valentia et sibi poterunt esse resistentia. Unde si corpori glorio gladius obiuaret possit illum penetrare et est si vellet. Illi resistere posset. Nonne enim corpus quantumcumque solidum est si est ferreum illi est paruus. sicut si culbellum haberet aliquis crystallum et impingeret illum in radium itum non penetraret nec expelleret radium sed penetraret a radio. Sic intelligendum est in opposito. Unde et tangi potest et esse corpus penetrare pro subtilitate virtutis. et potest etiam illi resistere per effectum spiritualis potentie. Unde si vult potest palpari et tangi sed si non vult tactum insensibile penetrat ut sentiri non valeat. Est tamen corpus radio virtuosius quod radius sola penetrat corpora dyaphana. sed hoc corpus omnia corpora nec penetrat illa frangendo seu diuidendo sed subintrando et cum eis coessendo. Nam licet philosophus dicat quod duo corpora si esse non possunt hoc intelligi de corporibus grossis quorum vnum non est materiale respectu alteri. Nam alias nil prohibet duo corpora esse similia. Nonne videmus aquam si cum cinibus in pelui non est minus de aqua tenet quam teneret si cineres non haberet quod esse non

beret quod eē nō posset n̄ illa duo cor-
pora sil essent. Item si q̄ balnear
aliquem p̄anum lineum siue tanen
constat q̄ aqua penetrat illū vsq̄
ad p̄fundum vt nullum i p̄ano iue-
nire sit locum vbi cum eo non sit
aqueum elementum quare nat̄ est po-
nere duo corpora ibi siml eē. Item
scdm̄ plim tres sunt species ignis
scilicet ignis carbo. ignis flāma. et
ignis lux. Sed constat q̄ ignis dum
lignū v̄l ferūm inuadit vsq̄ ad eiq̄
intima se imergit vt vbiq̄ cū ferro
et ligno sit n̄ penetrat diuidendo
nec etiā corrupendo sed subman-
do ac simul cum eo coeſſendo.
Ergo in carbone fer̄oq̄ igneo duo
corpa sil sunt. Ignis flāma scdm̄
quosdam nichil est aliud q̄ aer inflā-
matus que si vera sunt duo corpora
simul coeſſunt. Item ignis lux sil
potest esse cum aere. p̄mo vt v̄l
dromius plurima lumina i aere et
cum aere esse p̄nt sicut p̄z i luminibz
plurū cercorum q̄ candē illūant
domū que cum aere et iter se sil sūt
Nam et si. philus dicit q̄ lumen in
medio non est corpus magis t̄m
n̄lio et augustino credendum est. et
quia ip̄i fuerē p̄h̄i et a deo magis illu-
minati. Nam augustinus exiſſe
i quadam sua epistola lumen i me-
dio aſſerit eē corpus. Dicit̄ eī q̄ de
i incarnatione cōmixtus est homini
addit hoc verū eē si intellectus ab
ea cōmixtione recedat qua duo cor-
pora simul cōmſcentur. sicut iquit
lumen i medio p̄ vt aperte patet
i radio a corpore repulſo. quāc dū
obuat corpori ſolido illi nō p̄uo cum
extendē in ante se nō possit reper-
cussus ab ip̄o corpore retrocedit ibi
se multiplicat et aggregat ac ibi calo-
rem maximum generat. Vnde

hec est vna ratio quāc i estate ma-
ior calor est q̄ i hyeme. quia in
hyeme sol multum distans a ce-
nith capitis nostri. est aut̄ cenith
recta posicio super caput radio s
q̄si a latere dirigens super iram
qui libere tranſeuntēs ad modicū
calefaciunt eam. V̄z i estate diu
sol app̄imat ad cenith capitis
n̄ri radios ad iram q̄. diametra-
liter dirigit qui nō habentes quo-
libet predant retenti se ibidem multi-
plicante et suū ibidem calorem aug-
mentant. Et nichil cōfringit n̄
corpus et corpus quantum sit contra
speculum contrariū sicut p̄z ad sen-
sum sit cōfractio radiorū q̄ ip̄i
sunt corpora. Item nichil mouetur
localiter n̄ corpus. sed radij solares
et lumina candelarum sepius mu-
tant locū sicut p̄z ad sensum ergo
ea eē corpus videt̄ certissimū. Et
cōstat s̄m plim q̄ accidētia non
p̄nt mutare subiectū. Vnde p̄nt
perim s̄z minime alterari. sed
tam radij q̄ lumina i medio mu-
tant locū et p̄sequens et subtra-
q̄ constat ea esse corpora. et quia
simul i medio stant constat q̄ sil
plura corpora esse p̄nt. Nōne nu-
ves est corpus que q̄nq̄ tota a radijs
penetratur sicut i arcu celesti eē p̄-
batur qui sicut dicit̄ sup̄cine nichil
e aliud q̄ nubes subale et vrida
ad pluuiam p̄parata v̄ndiz solari
bz radijs penetrata. Itaq̄ iā p̄z
apte ex dictis q̄ corpus glosūm de
aliud penetrare poterit et resistēsi
voluerit eo nō quo iam sup̄ dixi.
Quarto mirandū nō est si corpo-
ra nra erunt agilia quasi subro-
smne sp̄atum tranſeuntia eo q̄
erunt i p̄fecta aīe obedientia vt
vbi voluerit aīa i instanti corpore
p̄ueniat cū nulla possit h̄re obstacu-
la. Nā resistētia medij s̄m plim

R

retardat et impedit motum. **N**unc non choruscantio seu fulgur subito mouetur ab oriente in occidentem. **N**uncquid non solaris radius in aere a nube grossa et nubibus grossa retentus mox ut obstrans cessauerit subito terram petit ab oriente et usque in occidentem in momento transit. **N**onne radij ab oculis exeuntes sunt sic a terra usque ad celum ut non videantur medium pertransire sed se ibi potius inuere. **N**onne videtur pius apertis oculis esse quod visio relict. **S**ed dices forte quia quod hoc est quia solum videmus et terra recipiendo non extra mittendo. **S**ed hoc est contra omnes philosophos et maxime contra aristotilem et platonem et contra aristotelem et maxime contra augustinum et nomen boetium. **O**mnis enim docent quod videmus extra mittentes. **E**st et ipsum dictum contra certum et sensibile experimentum. **N**am si solum intus recipiendo videmus homines. **S**icut plato docet in tenebris existunt eos qui sunt in lumine non videret et contra verum est. **I**tem si intus recipientes videmus constat quod isti quod habent terminus terminum visum dum optime videant de vicino ita bene sicut alij vident omnia de remotis cum ita bene sicut alij intra species recipiant. **S**ed hoc per experimentum esse falsum quod oculus non radios suos mittit foras et usque ad rem visam deueniat et in eius superficie se diffundat. **E**rgo si sic velociter corruptibiles radij oculorum se pertranscunt spatium quid fieri poterit corpus gloriosum summa agilitate dotatum et ab anima gloriosa commotum. **S**i sic subito angelus

potuit portare abacur cum prandeo in thalceam. **D**anielis vero cum capus mobile habet et graue ut fertur prandium danieli qui erat in laqueo cum eum reducit subito in iudaea quid anima gloriosa poterit fieri de corpore glorioso de sua natura agili et non graui. **N**onne actum domini post baptismum eunuchi spiritus domini philippum grauem adhuc corpore rapuit et in azoto se subito inuenit. **S**ic per perit perit de apostolis in assumptione beate marie virginis gloriose quae rapti a nubibus in ostium domine nostrae sunt portati. **E**rgo nullo modo mirandum si corpus gloriosum de sua natura agile factum velocius omne pertranscat spatium.

De motu ad penitentiam. **C**apitulum 1°

Non ad penitentiam motum est infernale supplicium et est purgatorium. **S**ed prius de infernali tormento dicendum est. **V**alde enim viatores et romipere ibi currunt et iter accelerant ubi aliquid in via permesunt. **Q**uius ab ea viam non declinat et ad securam quibus lapidosam accelerat. **S**i perdat res et hominidas in fine die quod nouit esse nonne quo expeditus valeat se ab illa salubriter elongat. **E**rgo quod tardabit agere penitentiam si penam meditatus fuerit etiam in fine non dignis penitentibus parata. **P**enitentia enim ut plurimum timore concipitur quibus non timore sed amore compleatur ut valeat esse salubris. **S**i enim elephas timet murum leo ignem. **L**upus lapidem ceruus canem. **C**olumba amputat raris bandum. **O**uis lupum. **P**iscis hamum. **A**rius laqueum. **L**atro patibulum.

lum qd' quasi momentaneu e' tor-
mentum non te uideris stultissim
si no' times infernale supplicium
quod incensione est maximu et
duracione sempiternu. **Quod si**
tu forte illud ee no' credas eo q
adhuc illud exptus non fueris attē
de q' stultus ille latro vl' predator
exeret qui non antea tmet furas
q' cum suspendendus ducitur ad
eas. **Vir ei sapiens** pericula con-
derat anteq' ueniat. et securum
anq' inuadat. et gladiu vl' mura-
nem formidat anq' feriat quia
postq' ictum mortis susceperit
frustratur. **Quod ei pdest.**
vl' ad quid uale pt ee tunc primo
gladiu p' m' fereere quado ia illo
vulneratus ad morte. Ergo anq'
ueniat anq' feriant sunt p' uiden-
da pericula. **Quia** stultus est reuera
illa prudentia q' non p' uidet ma-
la q' ueniant eo q' iuxta grego-
ry sententiam p' uisa iacula nunq'
ledant nec occidat etiam sagitta
uenerata cui anq' feriat scutum
obstant. **Nuq'** non miles doctus
p' h' q' assuetus p' uis se clipeo op'it
et cor p' uis sub armis abscondit qm
ictum mortalem accipiat lance
ferientis. **Tarde** domui cu' aqua
ocurrunt nec facile ignis tua-
dens exinguit cum omnia flama
inuasit. vl' in cinerem trinita uir-
tut' pater h'c exemplis q' stultus
est qui eternu supplicium nunc no'
redit et non credens p' niam age
negligit quia cum illud ueruerit
frustra timebit. frustra e' obuiare
cursu fluis inundantis postq'
terras inuasit et omnia dissipauit.
Ex h'c ei o homo stultior esse
brutus manifeste p' uis qz brutus
naturali dormi industria p' uider
sua pericula et sciunt vitare p'

usa. **De** mergeti qui sic a
se mergendo sunt appellati dum
mare turbandum ee p' nesciunt cu
magno clamore ad litoris firmata-
tem se conferunt. estqz hoc nauis
fuisse repestat' gratissimu et cer-
tissimu signu cum mergeti ad lito-
ra clamando confugiunt. **Seruus**
cu' senuerit a filijs luporu expa-
uescit in sultum ac locum sibi qui
occultum et artum vndiqz arbori-
bus consp'ari vnicum tutum et
strictum h'ntem introitum ubi possit
bellare securus contra lupu. **Ser-**
ua etiā dum p' gnans lupum per-
timescit iuxta vias qz hominibus tri-
tas ad parandon' ponit q' lupus
atcede non p' sumit. **Verres** times
iaculum venatois dum bellum sibi
instare sentit i' terram luto se vol-
uit et sic ad solem desiccandum
se ponit vt iaculo penetrari non
possit et dextrum latus semper
ictuqz exponit quo loco suu se
munit eo q' fortissimu corum
h'nt ibidem se sentit dentes enā
quādam herbam masturando ex-
acuit quibus viriliter se defendit
ac hostes inuadit quos ante an-
an bene iciderint p' bar eos ad
arborem feriendo. **Quis** suffine-
ter enaret qm' cura apicule et
formice sciunt bonu et mala p'
uideri. **Columba** semp de accipi-
tre stat suspensa nec vniqz est
b' n' tuta nisi cu' latet i' petra.
Ponit g' se iuxta aquaru fluen-
ta ubi adu' cum accipitris p' uendit
ex umbra aque per qua' cognoscit
si est de depredantibus i' aere
vl' de ferientibus i' terra. **Ad**
si est de depredantibus i' aere no'
recedit a tra. si aut' sit de ferie-
ntibus i' terra mox se leuat i' aera

sicq; magna cautela sua sit decli-
nare vitula **G**allus sic semp
est de hoste suspectus q; qn querunt
sibi escam dum vnu oculum flectit
ad terram semp alium leuat in
aera ne iprouide feriat ab hoste
Ergo vt de alijs multis omittam
si sic pudent muta et bruta sua
vitula futura cum eoz per morte
finienda sit pena eoq; anima et
corpore sunt mortura quid facere
deberet homo nobilissima creatura
cuius pena nuq; est finienda si moria
i culpa. **D** quia homo sua vitula
negligit aduertere ea dum non cre-
dit intueri dicitur **E**x^m de ymo
parante et pharaone qui sanctis an-
nunciacionibus moysi noluit credere.
Ac saule et absalone ac de diure epu-
lone **N**am et nycaphorus iparoz cu
crudelissimus esset et monitionibus
amicorum credere nollet nec a sua
crudelitate desisteret cu valido exercitu
ingressus est minus caute bulgaria
Ded bulgaroru rex omnes post
eum inuicis clausit et exitus et se-
curum ipm inuadens eum q; cu suis
omnibus interfecit **N**am et temporib;
mris hor regi franke accidit **A**d
dum capta danuata numaq; secu-
ritate accepta minus caute pressit
cum p suis omnibus captus fuit ita
q; die contra spem dnm diuino mira-
culo fuerit liberat **D**epe ei i plis
perdunt franke cum sint vni pro-
bissimi et io min9 cauti **U**nde
dicitur i libro de arte militandi. **N**ul-
la alia arte recedimus pilm romum
orbem subiecisse frarum n exercita-
cione armoru et pudentia futuro-
ru belloru **A**uid ei adusus pcer-
tatem hoim germanoz contra au-
daciā hysspanoru. cont dolos

Ex^m

affiorum sapiennaq; grecorum
romana puitas potuisset n quia
contra omnia ista nouit tyronē
sollertē erigere exercito armoru
disciplinā docere et quena pnt i
arie et i prelys euenire sollicita
meditatione puidere. **H**ec auctor
libri iam dicti **U**nde narrat lon-
gobardorum hystoria q; dū semel
quidā rex francie. contra longobar-
dos validum exercitum duceret et
conduisset necnō et longobardie
confines potenter intrasset longo-
bardi se viribus defendere nō va-
lentes hac cautela visi sunt cont
eos vt securos eos redderent et
sic tandem gladio caderet dum
gladiū non timerent nec gladii sus-
picionem haberent sue securitar
inrentes. **T**erz caribus ollas et
lebetes impleuerunt pambus et op-
timis vuis mensas aperuerunt
et fugam silantes astute i quodā
loco se ppe celauerunt **C**umq; galli
venissent ad castra et nullum ibi
hominem reperissent dumq; eos cre-
derent aufugisse p timore reddi-
iam securi depositis cunctis armis
se posuerunt ad mensas nihil dno
suspirantes fallacie vl aduersi.
Cumq; longobardi eos incautos terne-
rent esse et securos iermes et ebu-
os ac sompno graui oppsos eos
acriter inuadentes omnes quasi
gladno pemerunt **H**edeo n iudicu
octauo dum psequeretur zebec
et salmana qui requeiebant cu
p v milibus qui fugerant ex omni-
bus turmis orientaliū pporum
cesis cxx milibus bellatorū percussit
et eos qui remanserant qz securi
erant et nihil suspirabantur ad-
uersum **D**avid dum i sequebatur a
melech sicut hetur xxx dū iuenit

7^a

set eos comedentes et bibentes et
 festum p spolys celebrantes nihil
 psequutionis suspicantes eos maxi
 ma plaga percussit ita vt ex eis nul
 lus euaserit nisi quingenti adolescen
 tes qui fugerunt i camelis. **Nar**
rat et gregorius q quida vir ru
 ralis quoddam magnu flagitium
 perpetravit. **U**ane itaqz surgens cu
 multo timore est ingressus eccliam
 diuinu officiu ptimefcens ppter
 flagitium ipa nocte commissum. **D**ed
 qua dominice dies pasche erat si
 non uer ad eccliam erubesceret. **T**re
 mens go intrauit et per monita
 singula quisi expeatabat vt vexan
 dus demoni traderetur. **M** q du
 timorem habuit adisi ei nil accidit
Cuqz securus iam effectus sine timore
 intrasset eccliam subita morte de
 functus est. **C**uqz fuisse traditus
 sepulture videntibus cunctis flama
 borat de eius tumulo exiit et tam
 diu eius ossa contremant quousqz
 omne terram eiusqz sepulchru con
 sumeret. **I**n quo vt gregorius ait
 datur intelligi q in inferno aia eius
 patitur eius corpus flama vorari
 est consumptum. **N**ec ad hoc deest
 naturale ex. **N**am leo leopardum
 mirabiliter odit quem de leena gra
 tum p adulterium ee nouit quare
 ipm securus inuadit vbiqz eu inue
 nit. **A**t leopardus cu viribus tueri
 se no possit cauce leonem supat et
 occidit. **N**am sciens leonem nil
 timere et se p nichilo reputare fa
 cit caueam subtranea duo ha
 bentem orificia i vtroz orificio
 valde amplam sz circa eius mediu
 se stricam vt dix ipc qui granuloz
 est leone possit exire. **C**uqz psequit
 eu leo p vnu orificium intrans

per aliud exit foras. **A**uc leo in
 sequens dum ad mediu cauce pue
 nit cu pte suam grossiciem transire
 no possit leopardus post eu i caueam
 veniens et i posterioribus eu mordens
 acriter vulnerat ac mori eu cogit
 qui nichil cauebat sibi nec quicqm
 timebat. **E**rgo considera q sit stul
 tum vana securitate resolu nec
 ptimefcere gladium imminente iam
 caput nisi post q illo fuerit vulne
 ratus ad mortem. **H**oc est cu tunc
 pmo stabulum claudere dum boue
 contingerit amissum ee. **N**ichil eni
 epuloni illi diuiti pfiut q penas
 infernales esse credidit qn iam illos
 imersus guttam aque a lazaro pe
 rit tu parus micis i vira nega
 uerat. **U**nde prudentissimus q
 da rex dum a quoda domestico sibi
 nimu adulanti dicitur ee beatus ille
 eum poni fecit i loco altissimo qda
 sup cathedram quada que semper
 minabatur ruinau fereqz magnu
 ignem circa cathedram circumponi nec
 no et acutissimum gladium super
 caput illius filo tenui fecit suspen
 di. **S**icqz illi cibaria delicta fecit
 apponi et vt qmedet mandalut eu
 iuicari. **C**ui ille ait. **E**t quo qmede
 possum aut bibere cum vndiz videa
 michi mortem imminere. **C**ui rex sa
 piens ait. **E**rgo tu quomodo me p
 dicas esse felicem q in cathedra rui
 nosa carnis memortalis resideat
 ne infernalem extimeo et gladium
 diuine sententie imne conerno. **D**
Disputatio q no ederes pes erias
Capitulum C v m
Sed forte hanc pena non
 pauescis quia eam ee non
 credis. **V**mnis pmo sacra scripta
 te arguit. et tertu experimentum

Exemplum

te stultum sōdit eoz videlicet q̄
 viderunt et vite restitua alijs nar
 rauerunt ¶ Nam vt verbis an
 omnia vtar tu q̄dam viri sancti
 sz simplici aut est infernus aut
 non est. quia de quolibet affirmatio
 v̄l negatio vera est. Si aut est et
 esse non credis magno te discrimini
 supponis quia nolis velis ea passu
 rus es que non credis. Si aut nō
 ē credere ipm eē nullum periculum ē
 Ergo tū in dubijs rebus pars tu
 cior sit tuenda constat securus eē
 et trinus vt credatur potius eē q̄
 nō eē. Item si deus est constat q̄
 iustus est. q̄o puniri omnia mala
 necesse est. sz mlti nō puniuntur. i
 hac vita v̄mo hnt oīa mūdi bona
 q̄o v̄l puniendi sunt i vita alia
 v̄l nulla est diuina iusticia. Sed hō
 vltimū est impossibile. quia sic eēt di
 cere deum non eē q̄o puniri mala
 necē est ponere. Item volo vt tēti
 rationabiliter cogites quia rationale
 animal es q̄ si deus qui sume iust
 est p̄ leuibz modias q̄ p̄tū sic eos
 p̄ quibus i mortem se tradidit et
 quibus bona celestia p̄parauit affluit
 vt eis a nullo genere tormentorum
 peccerit quid fr̄us impns et im
 m̄i nocentibus q̄ndo iusticie tem
 pus solum adueniet. Cū accep̄o
 inquit tempus ego iusticias iudica
 bo. Si q̄o sic punit filios i tpe
 misericordie quid fr̄us ē iūctis
 quos nunc nō punit sz omnia illis
 bona t̄poralia tribuit i tpe iusticie
 Igit cogita apud te quot sc̄dū.
 alij sunt trutibus afflxi. alij vni
 excoriat. alij capite truncati. alij
 gladijs p̄forati. alij i eruleo p̄tū

alij membris o mibus dissipati. alij
 pectibz pectinibus ferreis lamati.
 alij patentibus visceribus vsqz ad
 costas rasi. alij bestijs traditi et
 a bestijs deuorati. alij voracibus
 flāmis exusti. alij fame et siti i
 carceribus macerati. doloribus qz
 consumpti. alij lapidum ictibus sur
 pempti. Horū eī ex a iō nō p̄o su
qz nota eē pluribus et i textu et i
glosa xi ad hebreos p̄tū aliqua
ueniunt. Item attōde et vtere
 ratione. qualis fuit sine tybeius
 ipator totus gule deditus et luxu
 rie crudelitati et auaritie et t̄m
 omibus t̄p̄alibus bonis plenus et
 peccatis omnibus subditus i lecto
 suo pomposo ē mortuus et pom
 pose sepultus. Ergo si nō est alibi
 puniendus deus nec iustus est n̄
 bonus qui filios bonos ita punit et
 malos iustos abire punit. It̄ q̄o
 sufficienter enarret gan cesaris fe
 ditates peccā et crudelitates. Nam
 duas sorores suas p̄mo stuprauit
 postea eas crudeliter occidit. Sic
 nero sic domitianus sic mala
 et crudelitate opera exēcutus v̄m
 sc̄dū seculum habuere felicem
 tāq̄ qui omnibus ipeccabat. Ergo
 tū hic punit nō fuerint vbi ē di
 uina iusticia que p̄ leuibz culpis
 et sanctissimos viros punit et ser
 uos penitentes et sceleratissimos
 non contingit. Opinio ē multoz
 q̄ vltra xl milia virorū y v̄o
 domitiani ceciderit et qui et no
 ua tormentorū gnā exq̄sunt. Et i
 diebus sacratissimis sicut i die par
 ascenes et i diebus alijs peccatis.
 hec gnā tormentorū innocentibus ex

q̄ alia aliqua m̄ter suū filium
 amauerit quare si nēm dīm et
 parētum tānus ē dolor ī mortibz
 filiorū suorū et filiarū suarū
 vt pene mori videantur. sicut de
sancta paula narreat Jeronimus
 que quasi filijs morientibus gmo
 ruebatur quantus dolor virginis
 matris fuit q̄ sup omnes alias
 matres filium adamauit. Item
filiorū amor qui est ī parētibus val
de augetur si eos vident esse in
ditos et potentes. si sapiētēs. si
elegantēs et sibi beniuolos et bñ
obedientes. Et regia vgo cū filiū
 talem h̄ret cui⁹ erat potencia omni
 potens. cui⁹ sapia sūma. imo
ip̄e erat dei sapientia cui tanta
erat elegancia vt nō solum uir
pheticum dictum est specio sub
forma p̄re filijs hōim. s; etiam
scdm bernardū p̄ milibus angelo
rum cui⁹ erat ad m̄rem sūma be
niuolencia ita vt eius ī dolore tā
acerbissime passionis et mortis sue
non potuerit obliuisci s; eā aman
tissimo sibi discipulo q̄mendauit
Qui etiā ad matrem tanta erat
obediencia vt subditus p̄ omnia
illi esset. Ergo quia d̄s erat m̄
eum totis medullarum visceribus
diligebat sūmeq; amabat. Ergo
cum iuxta mensuram amoris sit
mensura doloris eo q; amor dolorē
causat sūme pia mater dolebat
dum p̄delectissimū filium tam du
ra tam vilia tam indigna pati vi
debat p̄pter quod a seipsa sic de
fecit vt ī illo triduo quo sic sepe
maria magdalena cū alijs ad mo
numētum accessisse legit de ea t̄q̄
de semē mortua nil legatur. Et
si plenus scire desideras planctu

eius. legas salū. Quis dabit
capiti meo aqua. quem berda
asseritur con scripsisse. Itē natura
le est apud omnes vt parētes coit
magis ī ceteris p̄mogenitō suis
ament. magis q; honorent. et
ampliora illis dona donent. Vñ
soli magna dignitas erat p̄mogeni
tura. sicut esau et iacob p̄bant
exempla. Item vt appellarentur
filij primogeniti sacerdotes. anti
qua consuetudo furto q; esset cete
ris digniores. quod adhuc obser
uant aliquę gentes et comites et
reges omnes qui p̄mogenitos sibi
instituunt successores. Et xp̄s
domin⁹ fuit vginis p̄mogenitus
filius non post. q̄c aliū sed
post. quē nullus nec ante. Ergo
erat illi amantissimus sūmeq; tantis
simus quāc ex eius tam acerbissi
ma morte tantus ī ea ē dolor
generatus vt nullus possit narra
ri sermonibus. Per dubiū quin
secum mortua fuisset n̄ sensuali
tatis dolore caritat̄ vano ac
discreto temperasset. Item ipsa
expiencia certum ē et reuera sic
esse iubet ac p̄suadet ratio vt pa
rentes tunc maxime filiū amēt
qñ vnicū tantū h̄nt quia amor
qui in multos poterat diuidi cogit
ī vno solo contineri. Et constat cer
tissime q; virtus vnicū maior ē
valde q; dispersa sicut dicit ī libo
de causa p̄ma. sicut est ī omnibz
rebus p̄bat experientia. qz. Plu
ribus intentus minor est ad sin
gula sensus. Et beatissima dei
mater vnicū filium tantū
habebat nec vllum aliū expecta
bat quem et absq; omni peccato
conceperat. sine grauidine por

v9

tauerat. ac sine dolore ymorum
multo dulcore pepererat quē et dei
filii esse sciebat quāc ipm totis p
cordis diligebat. Ergo ex amore
rei concessit cōpice quantus erit
dolor rei amisse. Nunc igitur cū
dere amissa tantus sit dolor
quāntus illius rei eāt amor ipsa pos
sessa restat ut dñā nra ī morte
filii sui tantū doluerit quantus
erat amor qui in ea ardebat quāc
plus eam necesse est doluisse q̄ possit
homo sentire quā sicut est ineffa
bilis est et dolor. Item nō solū hoc
patet ex pte nature s̄ et ex pte
gracie. Nam certissimū est sicut ī
tractatu de uirtutibus supra p̄
ditū est q̄ mater dñi redemptoris
sicut eam deuit sic uirtutibus om̄i
bus plena fuit. nec solum plena
s̄ etiā superplena. quā omnes ca
tharitate celi sup eam apte sunt nō
ulla fuerat grātia que ī pura po
terat eē creatura que plene non
fuerit in maria itā ut alioz scōz
dicat grātia fuisse modica grācie
dei matris comparata. Di enim sera
phim dicuntur ardentes eo q̄ sumā
pre ceteris angelis habeant carita
tem quāta est caritas illa qua uirgo
sanctissima sup om̄s est angelos
exaltata et quodāmodo uera bñ
bernardi smam ī throno dei est
collocata. Ergo in sumo caritate
ga creatorem habebat. Ergo tantū
filii amabat quāta a creatura amari
poterat et debebat iō cum p̄ se et
sup omnia diligebat q̄ sic diligēdig
nus erat. Quare cū ut dictū est
dolor ex amore dependeat constat
irrefragabili ratione ipam plus do
luisse in filii sui passione q̄ si suo
passa fuisset in corpore. Ergo cogi
ta homo incredule q̄ si deus anima

tante matris gladio tam sumo do
loris p̄misit penetrari quod suis far
turus est iunctis dum iusticie temp̄
aduenerit. Nulli go sit dubiū q̄
qui hic nō p̄uincit sempiternis iten
dys puniendus reseruat. Item cū
p̄ditis te cogitare uolo quantū de
pater p̄ alioz p̄c̄is filii sui vni
geniti affligi p̄misit quē ī exemplū
patendi omnibus dedit. Nōne e
passio ut omnetam de tota illius ui
ta que tota fuit angustis plena
fuit amarissima. fuit et ignomi
nosissima et p̄t ignominiosum
locum ī quo fuit et p̄t confortiū
quod cū lacrimibus habuit. Item
dolorem et aggregauit q̄ eius passio
fuit iusta eo q̄ nullā vniq̄ cōmi
serat culpam et q̄ et a fratribz
et amias fuerat influcta quibus
tanta contulerat bona ab egressu
de egipto vsqz ad illam horam. et
q̄ in carne tenerimā carne deli
catisimā carne suauissima et op
time complexionata et ī parte tota
neruosa et ideo doloris magnificā
maxime sensiuā. Hec oīa cor dul
tissime matris acerbissime transsi
gebatur. Unde bernardus de har
maria ita dicit. O bone ihesu q̄
dulcit cum homibus conisatus es.
quāta munera eis largitus es q̄ du
ra et aspera et penosa passus es.
dura uerba duriora uerbera duris
sima in super crucis tormenta. Item
dolorem hunc adaxit q̄ eius passio
vniuersalis fuit q̄ ī omnibz mēbris
Nam fuit ī oculis seu visu q̄ fleuit.
et quia tamq̄ latio uelatus et
ligatus fuit circa oculos. fuit in
auditu dum cōtra se tam validos
audiuit clamores. transfige crua
fige eū. fuit ī odoratu q̄ ī loco
fetoris et cadauerū passus fuit.
fuit ī gustu dum amaritudine.

X

3

mirre et fellis ac aren sensit fuit
 i tactu dum clauos i manibus pedi
 busq; susceper. Item i latere fuit
 lancea vulneratus. i capite spinis
 coronatus. et in toto corpore duris
 flagellatus et flagris attritus et
 dilaceratus dum ad columpnam
 vel latro fuit alligatus spoliatus et
 verberatus. Ergo si tanta passi sunt
 viri sancti. tanta passa est mar
 dei tanta et ipse filius dei p a
 patris et culpis quomodo tu poteris in
 felix plenus omnibus patris et
 malis sine penis transire te posse
 credis. Ergo certum est q; si hic no
 puniret s; concupiscentis fueris
 et mundi bonis q; supplicis reser
 uaris etms. Itaq; rationibus certis
 patet q; infernus est et q; e; pena
 timenda est. Solum restat ipse esse
 exemplis ostendere ab hys quos con
 stat infernum vidisse ut sic no conti
 gat aliquis dubitare.

Obat a no ex 10 q; pena i infernalis e
Capitulu Cix.

Sicut ait gregorius superna
 pietas ex magna misericor
 die sue libertate disponit ut nonnul
 li post egressum a corpore repente
 ad corpus redeant et inferni tormta
 q; audita non credebant salte visa
 ptimeant. Dicit igitur gregorius
 q; quida moechus nomine petrus ex
 hybernia ortus postq; heremum petier
 ol penitentia ageret molestia int
 uemente defunctus e s; ptnus
 corpori restitutus se infernorum
 supplicia atq; innumera loca flammaz
 vidisse testabatur qu e; quosda
 huius sceli potentes i eisdem flammis
 suspensos et imersos se vidisse nar
 rabat. Quis et ipse iam defunctus

illuc mergendus esset angelum
 apparuisse chorusi luminis face
 batur qu eu in ignem mergi phi
 buit. eiq; sic ait. Ad corpus tuum
 reuertere et qualis tibi de cetero
 sit viuendum attende si effugi
 vis hunc ignem. Itaq; postq; ad
 corpus redit cuncta que fuerant
 circa se gesta narrauit. Tantis
 q; postmodum vigilis et ieiunijs
 se constrinxit ut infernum eu vidis
 se tormta e; si lingua taceret
 eius conuersatio loqueret. **Par**
rat idem gregorius q; illustris vi
stephanus sibi notus narrare co
sueuerat q; grauatus molestia co
poris sit defunctus. Quis medi
tus quetur ut conduceret aroma
tibus corpus eius interu ad infer
nalia ductus vidit q; pns audita
no crediderat et ad corpus redies
narrauit vniuersa que vidit. Ado
lescens quida a beato iohane euan
gelista suscitatus cu fuisse ad in
ferna deductus penas se ibidem
vidisse infernales testatus est que
i hys versibus continetur. Vermes
et tenebre flagellu frigus et ignis
Demons aspectus sceleru confu
sio luctus. Supradunt adhuc
duo scilicet vinctaliter feru itole
rabilis. Et adhuc vsus. Dixit nix
no; vermis. flagrat vinctalispu
do; horror. Ad dam quartu ex
q; scriptu e in vris prim ut veri
tas quoz testibus approbet. Na
quoda fuit mler sancta multis re
poibus stans i cella se forti ma
cerans pna qua dum quida ex pa
tribus sic se videret affligi penisq;
fangare ab ea solitare requisuit
quid cause e; q; sic se affligeret.
Cui illa rñdit. Cum iquit infanti

Exm

Ex

Ex

Ex

tula essem erat in prae per omnia
 suis vita modestus et in omni qua
 virtute perfectus qui et tam stricte
 omni tempore silentium observabat
 ut et mutus a nescentibus crede-
 tur. Et licet sic esset sanctus semper
 tamen erat infirmus et multis fla-
 gellis attritus. Tandem longa
 egrotatione dissolutus ad mortem
 adductus est et itaque fuisse dei pessi-
 ma iumentis sic in morte eius aer
 est conturbatus tantis pluuia cho-
 rustrationes et grandines ac tonitrua
 facta sunt ut frangens mortuus si-
 lectu per triduum non potuit ferri
 ad sepulchrum ita ut conuicta tora
 caput moueret ac diceret. **Quid** tam
 per me nos latuit. **Quid** nos sic e-
 dit se fellit. **Quid** malum eius tam
 magni celari tam diu potuit. **Dixit**
 ei dei aduersarius erat. **Ut** eius cor-
 pus nec terra recipiat. **Dixit** itaque
 post tria dies eum potuerunt tradere
 sepulchre. **Contra** me mea pessi-
 ma fuit. rufosa linguosa linguosa
 epirosa et tam luxurie dedita ut es-
 set quasi meretricis pessima ita ut
 bene tota me domus sibi que
 erat utique valde multa luxuriando
 expenderat eo quod contra morem om-
 nium meretricum primum daret non
 amperet sicque luxurie continue vaca-
 bat ut nullus de viciis luxuria
 eius euadere posset. **Et** licet esset sic
 fannorosa semper tamen erat corpe sana
 ut nec ante mortem ullam fuerit
 passa in carne molestia. **Cum** pue-
 nisset ad mortem tam nobiliter
 exequias habuit ut etiam aer ipse
 eius funeri obsequium prestare videretur.
Ego autem post patris mortem
 puellarem etatem egressa cum me
 carnis stimuli promouerent cogitac-

tante mecum cepi quam vitam ymitan-
 dam eligere. **Utrum** sobrietate et conti-
 nentia praeferam continentiam mris
 ac eiusdem impudicitiam. **Et** diuina me
 moria tenens vitam utriusque quae
 prae semper male et matris semper bene
 fuit. **Cogitavi** melius esse sequi
 matrem et vitam me tradere lasciuie
 et impudicitiae credens vitam esse peri-
 gendam quam videram tantis rebus
 et artibus prosperis apparere nec
 illam credidi fore sequendam quam
 tantis malis videram fuisse con-
 ductam. **Cum** sequenti nocte sopore
 me dedissem assistit mihi vir quidam
 grandis et aspectu valde terribilis
 qui michi aspera voce dicit. **Dixit** mi-
 hi quae fuerunt heri cogitationes tuae. **Ego**
 autem terrore commissa nil omnino ausa
 fui respondere nec in eum respicere. **Tunc**
 ille voce maiore quam prius michi
 mandauit ut illa dicerem quae factae
 cogitassetem. **Ego** autem stupefacta ti-
 more et oblita omnium per stupore dicit
 me nichil scire. **Et** ille vniuersa
 quae cogitaueram per ordinem michi
 enarrauit. **Ego** autem sic ab eo con-
 uicta ad praedam misericordiam suam
 sum conuersa de praesens eum per veniam
Tunc ille dixit ad me. **Veni** mecum
 ut patrem tuum videas sic et matrem
 et postea tuam volueris vitam eligere
 tibi. **Dixit** itaque me prius ad quendam
 locum amicum ducens et suauiter
 supplem ubi in patris occurrens
 meque dulci amplexu constringens
 osculum dilectionis impendens filiam
 vocauit. **Ego** autem ipsum osculans
 et amplectens rogabam obuiam ut
 seruum me de cetero teneret. **Ipse** autem
 sic dixit michi. **Nunc** filia mecum
 remane non potes quia nondum
 mortua es. **Sed** si fueris mea vitam
 seruita ad me venies post modicum

tuis et extunc et multo meri eris
 Quibus dicitur ductor meus in
 de me traxit ad locum quemdam pe
 narum me duxit omnibus malis
 plenus Cumque in quadam domo te
 nebrosa me posuisset ubi erant
 magni ploratus et gemitus quada
 m ibi fornarem vidi maximis fla
 mis intensam in cuius fundo sum
 imuta matrem meam igne deuora
 te circumdaram quam et totam vidi a
 trioribus illis flammis exustam
 ac vermicibus eam corrodentibus
 circumvallatam. At illa me videns
 hinc cognoscens cum magno eulatu
 clamabat ad me dicens. Heu me
 filia mea quia peccatis meis hec panno
 rere pro peccatis carnis mee delictis
 quantas et quod magnas penas ex
 soluo. Nunc itaque dulcissima filia
 mea merito nutriminorum que a
 me consecuta es et laborum ac lu do
 lorum quos propter te tuli. et porri
 ge in manum ac edue me de loco
 hoc tenebrarum. Cumque ego viderem
 quod eam uiuare non possem compas
 sione affectu tanta sic clamose et
 amarissime flere cepi ut omnes
 qui in domo erant exirent. sicque
 deliberam per viam penitentie sequi
 patrem. **Ex** tunc ergo in hac pu
 cella me conclusi. **De** pena
 infernalis eterna. **Ca. m. Ex.**
Sic igitur per hys exemplis
 quod sit infernalis pena
 eterna eterna quod sit magna et acerba
 Sed aliqua adhuc ponenda sunt
 exempla quibus ostendatur illa pena
 esse maxima ut amplius supra
 dicta confirmet sententia. **F**uit
 quidam monachus sanctus qui in eterna
 quadam demonum quemdam coram
 multis inueniens demonem ipsum
 adiuuauit ut

coram omnibus astantibus diceret
 quid de pena eterne magnitudine
 sentiret. **C**ui demon ait. **Ad**
 experis nullus potest verbis expli
 ri. Nam ut de innumeris penis
 taceam quas miseri passuri sunt
 peccatores tanta solum est pena in
 visione luciferi quod si passibile cor
 pus ego ipse haberem ac in oriente
 consisterem totusque mundus au
 deret ac flammis exurentibus
 plenus esset. ut solummodo ipse
 luciferi faciem pauentissima de
 clinarem plus ab oriente usque ad
 solis occasum per medium flammis vo
 rans intendit eligeret transire
Ex hoc ergo uno exemplo intellige
 quanta sit ibi penarum acerbitas.
 quanta tormentorum varietas ubi est
 flamma vorax serpentium terri
 bilium demonumque lacualium sone
 tas elementorum commoto et tempe
 tas. **Unde** psalmista. **P**rophet
 prophetis laqueos ignis sulphuris et
 procellarum pars calidus eorum. **De**
Arit eo quod totum dicit non per
 monachus quidam dum quendam sibi
 per longa tempora valde familiare
 teneret morientem attente ro
 gauerit ut ad se post mortem re
 duceret. **A**nuisit ille se rediturum
 asserens si posset. Itaque factum est
 dispensante deo ut ei in claustrum
 monachorum appareret quod quod damp
 natus esset assereret. penasque
 malorum acerbissimas fore diceret.
Cui monachus ait. libenter vellem
 hoc experiri si licitum esset. **E**t ille
 inquit. vis probare aliquot de ca
 lore seu frigore et quod minimum
 poteris tibi dabo. **C**umque monachus
 mori formidans hec duo sentire
 rennuieret mortuus iterato quie

Ex. m.

tpali et modico clamabat dicens
quare data est michi miserolux
et pereat dies i qua natus sum
et quare de vulua eductus sum
cur excepit me genibus cur lacta
tus vberibus cur egressus ex vtero
non statim perij quid tunc impij
sunt dicturi i penes acerbissimis
et etnis. **U** sic inquit homo dei
dolebat qui a verbibus mortuorib
edebatur quid miseri facturi sunt
et dicturi quos eternus ignis et ver
mis na mortuurus ipectu expectat?

Quod pnt aie nre nec ardore. qm

Capitulum Cxi

B

Sic itaqz patet q pena in
fernalis est maxima et
tractu est alicubi q est etna. qz sicut
i ysaya scribitur vermis eoz no
moriatur et ignis no extinguetur
Et gregorius de aia loquens ait
Anima in inferno posita beate esse
et beate viuere pdir. sz ee et viuere
miseri non amittit eo q cogatur
vt morte sine morte et defectum
sine defectu ac finem sine fine i per
petuu patiatur vt sit e9 mors i
mortalis. defectus indeficiens. et fi
nis sili infinitus. **E**x opposito ei
condiuisa sunt paradysus et infernus.
status beatoru et pctoru. **Q**uare
sicut nullus finis est gaudio beatoru
sic nec tormtis maloz dampnado
lum. qua veritas e que dicit
Hunt h i supplicium etni. iusti
aut i vitam eternam. **U**nde greg
ait **O**mnipotens deus qz pius e
miseror truciatiu no copartitur.
et quia iustus est ab iquoz non
sedatur i perpetuu. **I**psi vero cum
viderint que supplicia euaserunt
tanto magis ieternu diuine grane
se debitores ee cognosunt quantu

ieternu mala puniri conspiciunt
que eius adiutorio dedimaueru
Sed queres que iusticia ipa sit
q culpa que cum fine peritatur
sine fine puniatur. **N**on e scdm
ream iusticia plus exigitur i pma
q fuerat gmissum i culpa cum
dno moysi legem dederit vt
ux mensura pti eet et plagu
ru modus. quare si culpa finit
breui morula que est hec iusticia
vt sit pena etna. **P**otes h
breuiter dici q i argumto seu i
questione supponitur falsum cu
dicit q culpa finit et breui mo
rula peritatur. quia et si finit
pcti actus remanet tn pcti rea
tus qui nuq sine pma remoue.
quae si homo sine pma moriat
cu no sit iam vltra vllum pme
tempus reatus fit horipo etnis
et sic necessario etna fit pena
Nuq dolore fistula careret q
dix pntedo que ca eius est int9
manet pmo si ipa interior cor
ruptio posset ee etna et sili do
lor eius eet etnis. **U**nde phi qui
mundu dixerunt no hre pmapu
factionis vsi sunt hoc exemplo di
centes q si pes ab etno fasset i
pulue pedis vestigi vnaq fasset
factu et eet eternum eo q ca
eet eterna. **N**am et sol cum ca
sit lumis vnaq etni esset lumē
si sol eet etnis. **I**gnis est cum
sit causa calor calor ex eo p
cedens esset etnis si ignis eter
nus existeret. **A**lum q qui pce
dit a fonte vix eet eternus si
fons eet etnis. **H**umanu corpus
sicut a medicine doctoribus tradit
qponit ex spiritibus et ex humo

ribus et membris officialibus et
 salibus. **Ex** distemperantia aut
 spirituum generat febris que d'
 putrida nunc tertiana. nunc q'
 tana nunc cotidiana nunc continua
 scdm natura humoris qui febus
 est causa. quia diuise febris ex
 diuisis humoribus generatur. **Ex**
 distemperantia vero membrorum ge-
 neratur febris ethica. Itaq' febris
 q' h' sue generationis causam ne-
 cessariam vtrq' eet eterna si causa
 eius esset vl' ee posset etia. **Vn**
 prudetes medici dum volut a
 corpore remoue febre mntur
 omnibus medicinis remoue a corpo-
 re causam febris scientes q' effec-
 tus non tollitur n' pus eius ca-
 tollatur. **Quis** posset turbatoz
 remoue a mari turbationis causa
 mouente. Nam zodiacus sunt
 dy signa et quodlibet signu habz
 vxo gradus. et quilibet gradus hz
 ly minutas. et quelibet minuta
 dy puncta. **Den** go luna conueit
 cum sole i eodem signo i eodem
 gradu et i eadem minuta et in
 eodem puncto fit necessario solis
 eclipsis que et eet eterna si eterna
 esset et causa. **Dicit** eclipsatur et
 luna dum iter eam et solem int
 posita est tra. q' impositio si eet
 eterna luna etia n' manet obscu-
 rata eo q' sit a sole luis sui re-
 ceptua. Itaq' certum e ex pmissis
 exemplis q' durante rez causa du-
 rant p' q' sequens et res ip'e. **De** re
 cum culpa sit vtrq' causa pene ne-
 cessaria est pena ee p'etua postq'
 eterna est ipsa culpa. Nam et si q's
 habeat gladium i late frum nulli
 dubiu quin doleat. **Vnde** licet utiq'

glady sub mōto transierit si
 tm plaga ex ictu tanta fieret eter-
 na ex causa dolor per q' sequens
 esset etius. **Dic** e ex pte ista. quia
 et si actus p'ri celeriter transeat
 reatus ipius stat qui n' per p'maz
 expietur et homo cu eo moriatur
 ip'o transitu fit etius eo q' nō sit
 amplius tempus p'ne. **De** si for-
 te queras quac non pnt homines
 re pbi et demones penite. **Dico**
 q' id nō pnt q' i malo obstinati
 sunt et quia extra tempus meren-
 di sunt. **Bernardus** em dicit q'
 si peniterent deus eis parceret.
Et horum beatus martinus dyo-
 bolo rndit. querenti cur ip'e sic
 passim p'coribus indulget. **Din**
 quit si tu ip'e miser penite velles
 ego de dei bonitate confidens tibi
 miam pollicerer. **sed** nūq' non pe-
 nitent. **Nōne** i libro sapientie
 de peccatoribus dicitur. ita se pe-
 nitentiam agentes et pre angustia
 spūs gementes. **Dicendū** q' apd
 inferos e p'na sz nō vera. non
 deo gratia nō satisfactoria pro
 culpa q' missa quia nō dolent se
 peccasse ratione diuine offense sz
 tm p'ri lesionem nature et ex odio
 pene. **Vellent** ei semp dixisse et
 semp se peccare potuisse. Nam ois
 qui penitet quia deum offendit nō
 quia pena sentit vtrq' misericor-
 diam inuenit. **sz** hoc mō non
 penitent miseri i inferno. **Vnde**
 petrus q'stionē hanc a gregorio
 petit. **De** re inquit velim quomō
 iustum sit vt culpa que cu fine
 peccatur. **Qui** aut gregorius. hoc
 iuste dicitur si districtus iudex nō
 corda hoim sz frā tm pensaret

si me fcs pndat?

Iniqui enim cum fine deliquerunt
 quia cum fine vixerunt. **N**am volu-
 sent sine fine viuere ut potuissent
 sine fine peccare. **O**stendunt
 enim quod in peccato semper viuere cupiunt
 qui nunquam desunt peccare dum
 viuunt. **E**rgo iustum est inquit
 ut nunquam careant supplicio qui nunquam
 qui voluissent trahere peccato. **I**gitur
 quia eterna est culpa et eterna
 voluntas mala per quos eterna est
 et pena. in qua stabunt non solum
 per annos centum non solum per mille
 narium annorum. quin potius cum stete-
 rint ibi per tot mille milia anno-
 rum quot sunt stelle celorum. quot
 sunt gutte aquarum marium. quot
 sunt pulu omniium animalium. quot
 sunt lapilli et arenule omnium
 litorum et aquarum mundanarum. quot
 sunt filame omnium piscium. penne
 omnium auium. ac capilli et pulu om-
 niium hominum tam rapum quam barbarum.
 quam folia. flores et fructus arborum
 et plantarum. quot herbe et flores
 camporum sicut ut pratorum. et quam
 sunt sicut bladorum grana. et
 acini vinearum adhuc ibi tantum
 stare habebunt sicut quam ibi stare
 ceperunt quam eternum ibi permane-
 bunt. **N**am sicut dicitur in apoca-
 ascendit fumus tormentorum eorum
 in secula seculorum. **E**t dignus
 eternus pariter omnes exuret.
Capitulum 6um
Et querit iuxta hoc quomodo
 an diem iudicij possit a
 corporeo igne aie cruciari cum omne
 agens sit patiente instantis et
 nil sit anima rationali nobilior.
Ded quid miraris si anima pacia
 sola a corpore separata cum etiam pacia

quasi sola et corpore vincta. **N**am
 quid non sepe corpore quiescente
 nichilque penitus patiente magnos
 dolores in sompno sustinet. **E**rgo
 certum est quod sine corpore pati potest
 sed quod a suo paratur inferiore non
 est opus nature sed diuine iusticie
 cuius instinctu est ignis gehenne.
Nam dicit hugo de sancto victore
 iustum est consonumque diuine iusticie
 ut anima que se sponte vili-
 ribus rebus subicit in culpa deo
 iudicante eisdem subiciatur in pe-
 na. **D**ignus ut videmus anima
 corpi se sponte subicit et rebus
 vilissimis se submittit quod mi-
 raribus si contra nature ordinem
 que ipsa puerit diuina eam eis-
 dem rebus iusticia subicit. **I**gnis
 ergo agit in animam non solum secundum
 ordinem nature sed secundum ordinem
 diuine iusticie. **E**tio argumeta
 que sumuntur ex parte nature nulli
 sunt ponderis quia hec non natura
 sed diuina iusticia facit que plus pre-
 in infinitum facit quam nos intelligi-
Mone adam primus parens omnium
 creaturarum factus est dominus. **D**o-
 minamini ait dominus piscibus maris
 et auiibus celi omnique reptili quod
 mouetur in terra. **Q**uare si ipse
 hunc ordinem seruasset diuini
 scilicet mandati sibi omnia ani-
 malia obedissent. **S**ed quia ipse hunc
 ordinem pettando puerit sicut
 ipse subditus superiori non fuit sic
 ab eius obedientia omnes recesserunt.
 ita ut qui erat omnium
 dominus per naturam quodammodo sit omni-
 um subditus per diuinam iusticia
 ita ut vix possit resistere pul-
 bus ut quiescat. **N**am cum corpus
 humanum si sit alio corpore dig-

E

f

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

nno si homo non peccasset. nec
 illa eum vniuersa creatura offendisset.
 nec frigus nec calor eum cruciasset.
 Sed quia homo ordine nature cor-
 ruptus. suam dignitatem amisit et
 omnibus qualis istis et penis diu-
 na eum iusticia subiecit qz omnis
 qui recedit ab ordine nature subicitur
 ordini diuine iusticie. Unde psal-
 tmus ait. Homo tu in honore eet non
 intellexit compatus e uicibus insi-
 pientibus et similis factus e illis.
 Nonne tradunt homines bestie
 deuorati. Sed hoc ordine iusticie
 factum est non nature ne semp pro-
 merito transgressionis ppe prime
 ppe sed paterne transgressionis
 prime. quia constat hominem a deo
 recessisse. Nam eua omnium hominum
 mater prima non est ex pedibus ade-
 facta ut no eet ancilla vl serua
 non ex capite ut non eet domina
 sz ex laterali costa ut ostenderetur
 ee socia. Sed quia deum offendit
 factum est diuina iusticia ut viro
 fieret subdita eetqz huc maledictio
 ni omni tpe supposita. Deriuus
 non iest homin ex natura. sz tm
 ex culpa. sicut hetur genes ix Vbi
 thanaan ppter culpam pambula-
 in fratru suoz datus e seruitute
 Nabugodonosor i arbore illa subli-
 mi signatus sub qua omnes vo-
 lures reli quiescebant. Danielis qd
 quia elatus supbia deum offendit
 non tm a regio deuictus fuit. sz
 sociatus est feris et fenu ut bes-
 gmedit. quod no fuit opus nature
 sz diuine iusticie. Itaqz no est miru
 si anima que se subdidit inferiori-
 bus rebus p diuina iusticia subiciat
 eidem per penam. Sunt tm qui

dicunt sz nescio an vere fantastiam
 aie esse corpus. Nam et augustinus
 dicit qz fantastiam aie et si non
 sit corpus tm est sile corpori vnde aie
 ppter hoc facile conuincitur. Unde
narrat i libro de ciuitate dei qz qda
a quodam platone pho qfuit de
quodam platone verbo ut sibi tra-
deret intellectum. quod ille tuc facere
refusauit. Qz phus i lecto suo dor-
miret ille se docere sompniavit. qz
illi vigilanti i camera sua apparuerit
at cu sup vbo requisito doceretur.
Quatur itaqz augustinus quid hoc fan-
tafiam aie sit altero absente ponit
ut apparere. Dicunt ei isti qz anima
peccatrix dum separatur a corpore to-
ta fantastia separatur et qz corpus
habeat eidem sile et sibi videtur ve-
qz ab ignibus patitur et io pena
sentit dum vere puniri se credit.
Ex m pontus ab eis dicit epulo-
nis de quo dicit qz oculos eleuauit
qz lingua hie se dicit qz se quoz arde-
phibuit quia sic fantastia a carne
recessit qz omnia se habere credebat
et io tantas penas ab igne sustine-
bat sicut si corpus ppm habuisset.
Sed quicquid sit de hoc ego diuina
pmam arbitror ee securissima et ab
omni tormento remota ut fiat
hec pena no p natura sz tm per di-
uinam iusticiam estqz facillimum
responde ad cotraria omnia argu-
 ta
Sed nunquid ille ignis vno
 mo omnes exurit. Dico
 qz sicut e varia brorum gloria sic
 et pena maloz iuxta exigentiam
 meritorum. Nam i eodem igne si
 argentum potur et aurum licet ig-
 nis sit idem et vis actionis eius sit
 eadem. plus tm qz argentum et longiqz
 calet aurum. Vult si duo dissilia ligna
ut quercus et pomus i eode igne

Exm

T

ex culpa mortu obnoxia fiant
 immortalia repata maxime ex
 gente diuina iusticia vt pati pos
 sunt et mori no possunt **T**er
 ratio sumi p̄ ex p̄re ignis agerit
 et penam corporibus inferentis
 Nam e quodam ignis species
 qualis forte est in inferno que
 sic se tangunt pena et dolorem
 infert vt in quad rāgt nullomō
 consumat **U**nde si quis i illam
 ignem manū mitteret et teneret
 dolorem magnū ex illo sentiret
 sed consumptionē nullam ab eo
 dem acciperet **E**rgo si culis
 e in inferno ignis est sic corpōa
 per naturā mortalia essent nō
 tū ignis illa consumeret quous il
 lis dolores inferret **Q**uarta
 ratio sumi p̄ ex p̄re loci corpōa
 conueniens Nam posset curiosus
 dici s̄ vtrū verū sit nescio et in
 non asseruando hoc dico q̄ ille
 locus habet sibi diuinitis indita
 conseruandi corpora incorrupta
 est si essent corruptibilia ex nā
Et quid mirū si hoc eēt ita **N**ō
 me i hybernia quedā est insula
 vbi corruptibilia corpora posita
 ol sepulcra pietuo manet incorrup
 ta et conseruant illesa **I**te est ibi
 alia insula vbi hominū mortua
 corpora possunt omnia mala pati
 et senio longissimo ibi premi sed
 nūq̄ impetuum ibi mori **Q**uāc
 dum homines senecta grauanti
 i aliam insulam ibi proximā trāsse
 runt vbi continuo moriuntur
Quid gō mirū si deus i infer
 no hanc virtutem contulit vt ibi
 pati corpora possint et nō mori
 possint **H**oc enī et si verū nō
 est quia tamen verū eē potest
 ad confutandū curiosos plurimū

valeri **I**taq̄ ex p̄ditio sibus
 concludē licet q̄ infirmis pe
 na valde timenda est et q̄ ipā
 maxima et eterna est et q̄ est
 aiarum p̄mnia ex diuina ius
 ticia s̄ non est corporū consū
 ptua quous sit corā maxie af
 fluctua Nam cū ex opposito di
 uidatur locus sumus et infimus
 paradysus videlicet et infernus
 sicut i illo est sūma gloria sic
 suo modo i hoc est sūma pena
 et sicut ibi sūma leticia sic hic
 sūma tristitia et sicut ibi sunt
 omnia bona ita hic omnia mala
 quia sicut ibi e sūma felicitas
 sic est in inferno sūma penam
 acerbitas et quod est grauissimū
 cū acerbitate e ibi p̄durabilis et
 nitus **H**oc solum hic nō q̄ i pa
 diso est sūmū bonū quo nihil
 melius eē potest et in inferno
 dicitur eē sūmū malum non
 quo nil peius eē possit sed quo
 nihil peius est **P**urgato
 rium esse et auctoritas docet
Capitulum Cxiii **a**
Predictis de purgatorio
 est addendum q̄ ad pe
 nitentiam p̄t eē mortui q̄ salū
 purgatorū est aiarum nimis
 afflictuū Nam purgatorū eē
 et auctoritas insinuat et ratio
 p̄bat et exempla confirmat et
 clamant **D**ico q̄ auctoritas sa
 cra insinuat eē purgatorium
 frustra enī iudas machabeus
 collatione facta duodecī milia
 dragmas argenti iherosolimam
 misisset offerri pro mortuis si
 non leuibus eēt pena statuta per
 ratis **I**te sciendum q̄ nō frus
 hoc fererit **I**go qd̄ fecit mortuus

[Marginal notes in a smaller hand, partially obscured and difficult to read.]

valuit. s; no valisset si purga
 toria pena non esset. go ponen
 dum est purgatoriu. Ite dicit
dn̄s i matheo q peccat i spm̄
santu non remittetur ei neq; i
hor s̄lo neq; i futuro. Ite go
scitur dicit querequie i hor sente
ntia datur itelligi quasda i hor
sculo culpas. quasda i futuro
scilicet quia quod de vno negat
id est de alio affirmatur et per
consequens ponit aliquē locum
penarū ubi sit remissio culparū
nam ap̄lus p̄ma ad corinthios
ubi xp̄m̄ asserit eē fundamentum
subiungit dicens. q si quis super
hor fundamentum aurū argenti
lapides preciosos ligna ferum sti
pulam supedificauerit vniuscuiq;
opus quale sit ignis p̄babit. Na
ma inquit opus manserit et in
igne non arserit. Detrimētū pa
rietur id est p̄ illo opere puniet
sed nūq; eternum. Non inquit
quia statim subiungit ap̄lus. n̄ p̄
aut saluus erit sic tñ q̄si per ig
nem. Quid per aurū n̄ opa
rauratis. Quid per argentum
n̄ opa veritatis doctrinarū. Quid
per lapides p̄ciosos n̄ opa rutili
brūis. Hec omnia i illo igne nō
ardent s; illesa manent. s; si
admodū aurū aliquid stozie habent
illa ab igne absumitur et purga
nde quid lignū fenu stipula hic
designant nisi trui venaliū grā
p̄torum. Quia i ligno maiora
in feno mediocria. et i stipula in
telligeuda sunt mīma. Hec illo ig
ne tolluntur. s; illud atiq; ardo
re consumit quod minq; punibile
iuenitur. Citiq; ei stipula q̄ fenu
comburentur. et fenum aliud q̄

lignū consumitur. Unde gre
goius de hoc ita dicit. Nūm p
ignem ap̄lus asserit posse salua
ri nō qui edificat es plumbum
et ferrum que sunt p̄tā mor
talia et iō non in igne solubilia
quia dura s; lignū fenu et sti
pulam q̄ p̄tā sunt mīma et
iō ab igne facile solubilia. Tul
lus dicit. Non est timenda mors
quia immortalitas eā sequitur
p̄babile q; sapientibus esse videt
penas apud inferos atibus eē
paras. Item mercarij dicit
Anime post dissolutionem a
corpe cogentur cedere penis que
nō non volunt cedere verbis
Plato est i thymeo dicit aīas
post dissolutione varijs penis
affligi. Ite auctitates nō solum
ad purgatoriu s; et referi p̄nt
ad infernū i quo etiam p̄bantur
aīe eē i mortales. Item p̄z horipm
ratione Nam constat deū eē iustis
simū et iō apud eum sicut nullum
bonū est iremuneratū sic nec
ullum p̄tā v̄l mīmū remanet i
punitum. Propt̄ quod est p̄hi
quidā posuerit purgatoriu. Et
obsecus hoc docet aperte Bonam
go quia possibile est et posuo possi
bile nullum sequit̄ iquemens. Et
p̄h̄s docet q; aliq; peccet p̄tā
venali de quo hic p̄mā non agat
s; statim mora subiaceat constat
q; hic non dampnatur cū taceat
mortalis p̄tā nec statū i paradysum
admittitur cū h̄at vnde puniri
debeat. go locū necesse ē ponere.
ubi fiat purgatio talis culpe qua
retenta nō p̄t ad gloriā trare
sibi debitam. Est go necesse locū pur
gatoriu ponere sicut tenz doctrina
toaus eccl̄e que p̄ mortuis iubet

[Marginal notes on the left side of the page, partially obscured and difficult to read.]

elemosinas facere et orare etc.

Esse purgatorium docet eternum
experi. **Capitulum** Cxv

Hic ipse q̄ auctoritas
sua infirmat et rō
dogmatizat ex^m ac ex^pciencia
terra etiā pbant. Nullū eī argu
mentum et exp̄m̄tum ē certius
q̄ qd̄ oculis videt et sensu p̄
cipitur. **Itaz** ampe p̄mo qd̄ i hys
toris sancti patry legir. ad r̄
p̄tes terra i quodā loco se aperuit
et purens quidā ibi apparuit sc̄z
patris dicitur fuit q̄ purgatoriu
ibi esset i quod qui sponte descen
dere veller penam aliam moried
non sentiret. Multi gō cōpuncti
illuc descenderūt. Inter quos miles
quidam fuit noīe **Pytholau**s qui
vulcorū p̄torum reus i hoc pur
gatorium descendit vbi nō solum
multoz tormentoz milia genera
vidit sed etiā exp̄tus fuit. **Itaz**
redyt ac retulit quosdam se vidis
se ibidem cū clavis diris i terra
transfigi quosdam i igne vorante
remari. quosdam metallis lique
factis i tonnis et vasculis balnea
ri quosdam vero i flumine quo
dam fetenti p̄m̄ super quod
pons quidā erat qui singulorū
merua comp̄babat eo q̄ iusti libe
p̄transirent s̄z plurimi i fluum̄
ruerent. **Et** dicit abbas q̄ h̄c
hystoria scripsit eam nō eē credibi
lem cū in suo mōst̄rio mōchum
ip̄e habuerit qui de lecto a demōe
raptus fuit et nescimus quo por
tatus post tres dies est ad lectū
reductus plagis p̄fundis i toto cor
pore vulneratus a quibus nulla
potuit medicina curari. **Dū** aut̄
aliquem ex monachis ridere vide

bat cōtinuo flens dicebat **D**
si sciretis quantas p̄ visu hoc
portare plagas debuis p̄ toto m̄
do non ridētis. **Legit** totum hysto
riam quia valde est h̄c breuiter
narrata. **Dū** vō videntur hoc inedi
bile tibi audi quid dicit **gregorius**
Quic em i urbe romana que
dam militem fuisse deductum q̄
mortuus iacens ad tempus citi
ad corpus redyt et que cū eo gesta
fuerunt narrauit. **A**vebar ei
q̄ quidā pons erat sub quo de
fluebat fluvius nebulam irol
lerabilis fetoris et nigri ac cali
ginosi coloris ac tenebrositatis
exalans s̄z i suo ponte amenssi
ma erant p̄rata at̄ virentia
odoriferis herbarum floribus exor
nata i quibus hoīm albaroz esse
conuentacula videbantur. **T**ante
aut̄ suavitatis odor ibierat vt
ip̄a suavitatis fragran̄a illuc
habitantes satiare. **I**bi mansio
nes diuisorum ordinū singule e
rant magnitudine luce plene vbi
et quedam mire species edificaba
tur domus que a meis parentib̄
edificari videbatur s̄z nūq̄ esset
scire nō potuit. **H**ec vō erat i
p̄dito ponte consuetudo q̄ q̄quis
p̄ eum iustorum transire veller
nox i tenebrosū ferentemq̄
fluum̄ laboretur. **S**z iusti q̄bz
nulla culpa obsisteret per eum
libero gressu ad loca delectabilia
puerent. **I**bi se petrū cōnastā
te familie maiorē q̄ ante qua
diennū erat defunctus deorsū
positum i locis teteribus mag
no pondē ferri compressum se
vidisse reparatus est. **Q**uū dum re
quireret quac̄ sic esset ei. dicit se
auduisse ab eo que nos q̄ eū at̄

eum. ut si in bello deficeret pro
 eius anima illum daret. Quia bello
 mortuus fuisset cognatus eius
 dum sibi equus placeret sibi eum
 retinuit nec pro illius anima illum
 dedit. Post octo autem dies mor-
 tuus ille ei apparuit et sic ait.
Magnas cognate penas me pati
 fecisti quia equum ut tibi dixeram
 non dedisti. sed nunc ecce libera-
 tus vado ad paradysum et tu des-
 cendes hodie moriens ad infernum
Ex quo manifeste dat intelligi quod
 si ille pro equo pauperibus tri-
 buisset aliter penam purgatorum non
 sensisset. **T**ercio super omnia
 valet oblatio sacre hostie. Unde
 maxime mortui habere vident appe-
 tere. Nam et gregorius dicit
 quod pastasius dyacion cardinalis
 vir fuit admirabilis sanctitatis va-
 rans totus elemosinus et operibus
 pietatis. Quia de electio summi po-
 pificis inter symachum et laurentium
 contentio vertitur pastasius ele-
 git laurentium credens eum syma-
 cho preferendum et omnibus alijs con-
 sentientibus in symachum pastasius
 in sua sententia persistit usque
 ad diem ultimum sue mortis illum
 amando atque preferendo quem sibi posse
 eterna refutavit. Quia fuisset defun-
 ctus dum ei dalmaticam fere-
 tro supposita quidam demoniacus te-
 rigit. sanus continuo fuit. Post
 multum vero tempore dum germanus
 capuanus episcopus iussit ad angeli-
 cas terras per quosdam sanctitate lauan-
 dus predictum pastasium in calceibus
 illis sibi obsequente iucit. Quo
 viso vehementer extimuit et quod
 illic faceret sanctus vir requisivit. Qui
 ille dixit. Pro nulla alia causa

R
Exemplum

hunc penali loco sum deputatus
 in quia in pre laurentium contra sym-
 machum fensi. Itaque queso te pro
 me dominum deprecare atque tunc exau-
 ditum te noneris cum hic rediens
 me non inuenies. Tunc vir dominus
 germanus se pro eo in pedibus st-
 uit sacram hostiam pro eo obtulit.
 et post illuc rediens pastasium
 non inuenit. **Q**uidam piscatores
 dum se crederent semel
 magnam cepisse piscem ceperunt
 magnam frustram glacie de quo
 plus leticie receperunt quam si piscem
 cepissent. eo quod episcopus eorum vir
 sanctus guttur patitur in pedibus
 erat illi refrigerium maximum dum
 aliquod frigidum submurebar.
 Itaque glaciem ei contulerunt et maxi-
 mas ab eo gratias reportauerunt. Te-
 nebat ergo episcopus frustram glacie sub
 pedibus suis et valde dolor tempe-
 rabatur ex hoc sed plurimum mira-
 batur ex hoc quod glacies non solue-
 batur que ab extraneo calore et pe-
 dum ardoribus premebatur. Sed
 mirum non erat si stabat quod diu-
 na iusticia ne flueret continebat.
 Quia die quadam pedes teneret ad
 glaciem audiuit de ea voce hominis
 eire. Quia aduasseret vocem ut
 quid esset ediceret illa ait. Ego sum
 anima quedam que in hoc gelindio sum
 posita puniunda pro culpa commissa
 possemque absolui a pena soluenda
 si michi xxx misse continue di-
 cerentur nulla die penam iter-
 missa. At sanctus episcopus eius compas-
 sione profusus pro eo missas has de-
 cantauit. Quibus diebus mor glacie
 dissoluta ipsam esse absolutam episcopus
 reuelauit. **Q**uidam mortuus
 nomine iustus arte medicus in mortuo

sancti gregory habitabat

sancti gregori habitabat qui corpore
 languore puentus est et ad extre
 ma deductus. Hinc frat' eius ger
 manus noie copiosus solitare ser
 uebat. Cuius ille mori se cognosceret
 eidem fratri suo apparuit q' tres
 aureos occultos haberet. Ad
 dum ad morhoru puenisset aureos
 subnliret. T'et' eius medianas re
 quentes p'dictos tres aureos rep
 pererunt. Hoc ut beatus gregori
 recognouit equanimiter ferre non
 potuit. sed nimio p'cussus dolore
 cogitare tactus setum cepit. v'l
 quid ad purgationem morientis
 vel ad exemplum deseruieret v'ue
 rum. Itaq' vocato mosterij sui
 p'posito dixit ei. Vade et fac ut ni
 lus ex fratribus morienti se iungat.
 nec ab aliquo verbu consolationis
 accipiat. sed cu in morte quiescit
 cur fratres ad eum non veniat.
 ei frater suus carnalis dicit q' pro
 illis aureis ab omnibus abhomina
 tus sit. vt sic saltem i morte de
 culpa peccata doleat. Cuius mortu
 us fuerit corpus eius cu fratrurn
 corporibus non ponat. sed fossam
 i seruilimo facite et i eam corpus
 eius p'cite. ibiq' super eum aureos
 illos iactate simul clamantibus o
 bus pecunia tua tecu sit i ydione.
 Cuius sic omnia ille fecisset mo
 ritus cum venisset ad mortem et vel
 let se fratribus comendare ei frater
 suus carnalis dixit q' p' aureis illis
 omnibus eet abominabilis fr'is.
 quod dum ille audiuit de reatu
 suo vehementer ingemuit. sicq'
 compunctus ex corpore exiit. Cuius
 esset sepulchus vt dixerat gregori.
 fratres omis tali sententia p'tur
 bat ceperunt vilia queq' etiam q'
 habere poterant resignare. **H**

dies aut' triginta cepit amicus g' g'e
 ri defuncto opati fratri et eius sup
 plicia cum graui dolore pensare
 et fr'is tristis p'ciso mosterij sui
 p'posito dixit. Quis est q' frater ille
 cruciatur q' impendamus ei opa
 caritatis vt cu qntum possumus
 adiuuemus. Itaq' vade et p' eo xxx
 diebus conarius offerre sacrificiu
 stude. et ne die p'termissis aliqua
 missaru caue. Quod cu ille fecisset
 post oblatione tricesimam ille fratri
 suo carnali apparuit a quo requi
 situs quid sibi eet dicit. Hic usq'
 male fui sed nunc iam bene sum
 quia hodie comunione accipi. Ecce
h'is patet exemplis q' valent mortuus
oraciones deuote. valent ena' eleo
 sine. et super omnia ista sacrificia
 oblatio hostie salutaris. Itaq' licet
 concludere q' si volumus omnes su
 pradictas penas euadere debemus ad
 penitentiam festinare quia nullus
 labor videbit' grauis ei qui p'dictas
 penas sedulo fuerit meditatus.

Quod dum quida' monachus nou
 eius a sene sancto requireret quare i
 cella tantu' tedu' sustinet. sene illi
 respondit. quia nondum vidi glo
 riam paradisi nec penas inferni. na'
 si has vidisses nullum i cella tedu'
 sustineres. sz i ea si usq' ad collum
 sepultus esses i verrubus cu magna
 pacienna tolerares vt illas penas
 euaderes et gloria paradisi optines.
Requiritur aut' quida' alius fr'is p'i
 quare cu sene esset tantos labores
 portaret sibiq' no' pareret ille ait
 Omnis labor vite hui' q'ntu'q'q'
 sit magnus ad solam vna' horam
 infernalis suplicij comparatus p' nullo
 peritus est habendus. Et patet
ex motu omnibus supradictis
q' mox post p'm' e' ad penitentiam
recurrendum. Nam homo recent'
 vulneratis sustinet vulnus tangi.

Exemplum

Ex.

Secari et vni. s; qm iam frigidum e et
 vetus. nec ipsa manu vult illud in
 gi. Red plorandum et lacrimandu
 est hodie quia sicut tyrosus odit
 pertinere. noctua licet in puer mgn
 frenetris medicum. infantulus
 lauachzum. sic pator penitencie sar
 menta. De penitencia. nunc in
gnali dicendum et de vtilitibus e
Capitulum Ex vii

Distinctio sexta docet qua sit pen
 tere vtilissimum.

P

Postquam dictum est quibus de causis sit
 ad penitentiam secundam. nunc de ipsa
 penitencia primo
 generali est dicen
 dum et de vtilitan
 bus eius. Est igitur pma vna qua
 cordis genitibus. causas peccati ab
 scindimus. nec eis vltra aditu indul
 gemus. vt scilicet gemere referatur ad
 mala preterita. causas peccati abscinde
 ad mala preterita et aditu peccati vltra
 non indulget referatur ad mala futura
 donec qd vtilis est pma q preterita
 mala purgat peccata fugat et futura
 preueniendo declinat. Nam qui sic
 peccata preterita deplorat vt in peccare
 non cesset illi similis dicitur peccati qui latere
 tam crudum aquis lauaret. quem
 quanto plus aquis ablueret tanto sep
 magis lutum efficeret at ipm lauando
 amplius sordidaret. qz irrisor est et
 no penitens. vt ysidorus dicit qui
sic peccata plangit q in peccare non
desinit. Vnde pme sacramtu e scda
tabula post naufragiu causatur vna
doloris per contritione/ostensua la
teutu vulneru per confessione. pu
mirua malorum seu obsequia sum
vitioy per satisfacione. Vnde pma
e i mari signata ex eo q est amaru
et sui turbatum q facit i corde co

tricio. qd est omnia turpiditas
 expulsu qd facit confessio. qd e
 terre vndiqz conuulsu et fluctu
 u confractu quod facit satisfactio
 Est et mare piscu nutritiu ac
 impinguatu. et nauigatu. dicitur
 uum qua per pnam post tria u
 dita et affectiones sanet anime
 nutritur et impinguatur et diuicia
 spualum merita cumulantur. Red
non te pntseat q amaritudo maris
est feruida quem feruore i cum
solis inciderat ac influentia e cau
satua. qua penitencia ex feruore
veri solis iralescentis i anima pro
bat ee concepta. Nulla est ei vera
pna nisi que ex diuini solis amore
est causata. nec vllus vniqz vere co
teritur. nisi veri solis incendio ifla
metur. s; anqz ista sigillanm tracte
mus. notandu est pns q hoc sacra
no soli est legis noue. Nam op
e quodammodo nature vt homo si ma
le agat semp de malefatto peniteat.
ru et bruta hoc fanant q vt damasce
nus dicit natura regunt. Nonne am
mala bruta confessionem induunt
qua et vultu prendunt si male aliq
farunt. Falcones eni et accipitres
si de auc no triumphat qua ipe
tunt vix ipa die ad manu reuo
rantu redeunt sed vagi p aera
vadunt verecundia supati. Canes
si verecundant si de fructibus
corum lupus effugat vt faciem
ad dnm leuare non audeant. Hu
rilegus fuit i franna q i quodam
stabulo dimissus ad mures ru fuis
set a multitudine mureu supatus
verecundia victus fere p dies octo
appare no est ausus donec ex mu
ribus magna sumeret vlione. Apes
si suu regem offenderint de se ipis
vlione experunt et ictu ppru ari

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

lei se occidunt. **Q**uod etiam hoc opus nature est ex eo patet quia nulla oino est gens sub celo etiā si legē non habeat quin tñ aliquibus modis mala puniat. quod non faceret si natura dicitaret mala eē supplicis punienda. Quāc et nos si pēnis astringimur et natura mouente et gratia adiuuante continuo penitere debemus.

Prima ē bonoz oim iūctiua

Capitulum **C**xxviii

Sed ante omnia est sciendum qd sicut fides ē virtuti omnium pma quantū ad ingredietes. sic pma quantū ad redeuntes quoniam redit ad deum post culpam nō per pnam. Itaqz dicere possumus qd pma est oim bonoz iūctiua. **1**o ab omnibus hostibz ereptiua. **2**o est peccatorum omnium puniua. **3**o est anime delectatiua. **4**o est et societatis appetitiua. **5**o est oim culpā purgatiua. **6**o est aie sanatiua. **7**o est i celum eleuariua. **8**o est pmo qm ad redeuntes pma est bonoz oim iūctiua. **9**o est **quā** vt **augustinus** dicit nō aliquem veteris penitentiā nouā nequit ichoare. **Unde** iohannes baptista p dicationem suā ichoauit a penitentiā. **Penitentiā** inquit agite. **Et dñs** eōs sicut habetur **et in iij.** Penitentiā agite appropinquabit ei regnū celozum. **Et est** notabile qd ponit premiu non suppliciu p motiuo. qz nullus vere penitet quē solus timor ad penitentiā mouet. **licet** gō pma vt plurimū concipiat timore tñ cōsumatur amore vt deo bñplacitū eē possit. Itaqz fundamentalis et iūctiua vtrius oim bonoz ē penitentiā. **Apiale** eī aues pue suo exemplo

De hoc nos docent aperte que volentes edificare quādam crustulam supponunt amarā omnibus veribus odiosam per quā crustulā fauos et cellulas condunt ex terra. post quos ibi dulcia ponunt mella. **In** quo datur patenter intelligi qd penitentiā eam amarā est i fundamēto spūalis edificij ponenda quia est spūaliū vermiū necatiua ac tandem ad mella diuine dulcedinis pductiua. **Nam** et oliua ē pme significatiua cuius radix est amarā qd est totius arboris iūctiua et quia arbor pcedit pinguis et humerosa omni tpe viriditate dotata folijs qz vestra fructus suauissimi portatiua quo insipida cibaria omnia condunt. **Homo** hęc omnia agit penitentiā que et si i suis sit principis amarā quia corpore afflictiua per opera aspera et per cordialis doloris suspensa. **ex** pta tñ pinguescit consuetudine eo qd sit i oculis cordis et corpore humerosa i ore etiā et toto corpore vborū sanctorū et operū meritoriorū viriditate vestita et fructu i fine dulcissimi ac salutaris portatiua quo bona cetera sunt deo acceptabilia. **Quis** est et ipius pme significatiua quia eius radix ē amarā. **exterior** tortuosa et nigra. **pulcher** tñ vtilis et suauissimi fructus est pductiua. **Ergo** non timeant penitentes quia si nō sint amaritudine pleni sint viles et despecti exterioris ad fructus tñ dulcissimos phennis iocunditatis sunt venturi. **Quid** nō omnia flūgia qd continent dulcem aquā i radice pius habuerunt amarā. **Nonne** radice et pncipiū omnium fluminū ē mare cuius omnis aqua amarā est. **sz** dulcis efficit dum cōmissione cum

terra purgata. **D**ic et nullus ad dulcedine sumam venturus est si amaritudine penitentie sentire recuset. **E**xempla de hys sunt in sanctis innumera quibus penitentie tunc valde fuerunt aspera et amara sed in magna tunc dulcedinem sunt conuersa. Nullus dubitet hoc esse vera qui benedicti francisci anthony. machary. considerat principia. medietatem postrema. Ergo ad deum redire post casum volentibus primo est p[ri]mo remedia in fundamento ponendum quo amoveatur venenu[m] et euomatur exemplo cuiusdam serpentis qui ut augustinus dicit dum ad bibendum aqua[m] vadit p[ri]mo euomendo venenu[m] deponit. N[on] enim hoc exemplo p[ro] bibi aqua[m] grane si no[n] euomatur pus malicia culpe q[uo]d fit dono p[ri]mo Penitencia est medicina cordis paratua morborum sp[irit]ualium expulsua vulnerum sanantua q[uo]d semper est pus q[uo]d vulnus affit confortatua restauratua et p[ro]seueratua. N[on] enim p[ro] curari vulnus ut dicit herodes et ceteri etiam p[ro]bat experim[en]tu[m] si pus euatur de vulnere ferru[m] Videmus e[ss]e ad sensu[m] q[uo]d nullu[m] v[er]o fistule medicamentu[m] nisi prius educatur os putridu[m] Officiu[m] enim lucis est pus effigat tenebras. deinde t[er]ram aerem similitudines suas inducere et sic ultimo se i[n] eu[m] immergere. Ignis dum i[n] ferru[m] i[n]iectu[m] sibi agit prius ab eo funditus pellit. deinde suu[m] i[n] illud calorem i[n]iungit. **D**ed quid per ferru[m] nisi duru[m] p[er]tinu[m] inuidie. quid per os putridu[m] nisi p[er]tinu[m] luxurie quid per tenebras nisi p[er]tinu[m] ignorantie. quid per fugiu[m] nisi p[er]tinu[m] auaricie designatur. **I**n hoc o[mn]ia foras per penitencia[m] educitur dumi

A frugis

confessionibus detegunt. **Q**uia necessario argum[en]to concludit q[uo]d penitencia est redeuntib[us] v[er]us p[ri]ma et i[n] p[ri]mo fundamento o[mn]iu[m] bonorum e[st] ponenda quia sicut domus o[mn]is sine fundamento no[n] p[ro]stat sic edificiu[m] sp[irit]uale i[n] p[ri]ma no[n] vult conserui i[n] aliu[m]. **C**ave t[ame]n ne fundam[en]tu[m] hoc colles i[n] arena i[n] talig[er]a fide falsa seu heresi praua. sed sup[er] solidam petram. i. sup[er] fidem. **V**era q[uo]d sola consistit i[n] romana eccl[esi]a ut merito sit imple[n]tu[m] i[n] ea q[uo]d d[omi]n[u]s dixit petro. **E**go p[ro] te rogau[er]o pet[er]e ut non deficiat fides tua. **Q**uia p[ri]ma e[st] ab o[mn]ibus hostibus liberatua. **C**apit[ulum] C[ir]ca **S**ecundo penitencia e[st] ab o[mn]ibus hostibus exceptua seu liberatua. **N**am tres sunt hostes qui nos i[n]pugnant. **P**rimus e[st] n[ost]ru[m] corpus. **S**ecundus e[st] dyabolus. **T**ercius uero e[st] m[un]dus. **A**t p[ri]ma e[st] o[mn]iu[m] carnalium libidinum repressua. e[st] demonu[m] fugitua. et e[st] o[mn]iu[m] i[m]p[er]ialis substance contemptua. **Q**uia ab o[mn]i hoste e[st] liberatua. **H**inc horum p[ro]batu[m] nam de maiore non dubitatur. **N**onne i[n] mari signate penitencia[m] omnes perierunt egypti. i. a[n]i[m]e i[m]m[un]e et ab hostibus euaserunt hebrei. **N**am q[uo]d diu i[n] deserto penitencie significatio fuerunt tunc ab hostibus p[ro]manserunt. n[on] q[uo]d murmurauerunt nisi q[uo]d carnes appetierunt. vel i[n] egyptu[m] redire voluerunt. **D**ratu[m] enim ut erant a p[ri]ma recedentes sustinuerunt p[er]icula et serpentes. **Q**uia aut[em] penitencia a carnalium libidine liberet pat[er] per exempla p[ro]batu[m] etia[m] ip[s]a experientia cum opa penitentialia sint libidini domatua. **U**t subditur de ieiunio i[n] fine.

Nonne aqua maris quia amara
 est scabies et carnalis pruriginis
 est curativa. Et quid est carnis pru-
 rigo nisi libido. Nam et mirra que
 est penitenti significatiua amaritu-
 dine sua vermes fugat et necat
 humiditate et a putredine corpora
 seruat. Sed qui spirituales sunt ver-
 mes nisi vani appetitus motusque car-
 nales: vel demones infernales. Et
 quis est humor in carne superfluous nisi
 humor venereus ex nutrimento ut ait
philus superfluo generatus. Et que est
 putredo ista corrumpens et inficiens
 corpora nisi superflua mundi substan-
 tia generans spirituali in anima apostema.
 vel si magis placet ipsa luxuria qua
 fit anima putrida. Vnde dicitur per
quendam prophetam. Computruerunt
 iumenta in stercore suo. Iumenta
 est iugo peccati subdita. sunt ratiobilia
 animalia carnis seruientia. De quo prima
signat in mirra quia ipsa omnis carnis
motus extinguit. vel debiles fateri
 saltem reddunt et demones inferna-
 les expellit humiditate superfluam
 veneream vel mundanam munitur vel
 consumit. et desiccans putredinem
 omnem carnis. a putredine peccati corda
 custodit. Sicut ex hac causa vinea et
oliva signant penitentiam quia utriusque
fructus est carnalium vulnerum sana-
tiuus. Vnde legitur quod samaritanus
homo sauciatus vulneribus vinum in-
fidit et oleum. Vinum quod est vulne-
 rum mundanorum. et oleum quod est doloris
 limitium. Quia in penitentia debet aliquot
 esse mordens ut mordacitas peccati
 asstringat. et aliquid leniens atque ad
 consolationem inducens ut lenitas
 desperat non sinat. Et penitentia
sans proprie in amygdalo designatur.
 quod est huiusmodi sanum et est rubeum infirma-
 tum sed vulpi ut dicitur est venenum.

Quod est autem amygdalum exteri-
 us durum. sed dulas intus nuclei con-
 tentium nisi prime sacramentum quod
 exteri-
 us est durum et asperum. sed
 intus anime gaudium et eo quod sit
 anime sanatum. Et que est vulpescula
 incedens via tortuosa et semper clau-
 dicans in partem dexteram nisi caro nostra
 que semper incedit rationi contra et
 est semper ad bona spiritualia tarda
Vnde dicitur de mula que carnis est
significatiua quod quando primo de stabulo
trahitur claudicare videtur sed dum
fortiter virga percutitur et vi a sta-
bulo separatur fortiter ambulare sen-
titur. Sic et caro nostra pigra vide-
 et ad bona opera clauda sed fit val-
 de sollicita virga prime castigata
Vnde in huius rei figura dicitur genesi
12mo quod agar ancilla que prius
despiciebatur dominam suam eius domi-
ni afflictam prima ad dominam rediit
et sub eius manu se humiliavit
Vnde et apostolus dicebat. Castigo
 corpus meum et in seruicium redigo
 Videmus certe ad sensum dum rerum ali-
 que potens obsidet aliquam ruita-
 tem quam cito vult capere primo studet
 illi aquas et cibos auferre ut dum
 fame et siti laborauit desinat
 esse rebellis. facile castrum deuincit
 quod fame et siti cruciatur. Ex
de iherusalem que per gratiam obsessa dum
fame nimia laboraret bello resistit
intra. Propterea temporibus fauen-
cia a fredeico obsessa quia in sola sa-
le defecit se tenere non potuit. Sic
 et vulpescula facit corpus
 castrum domat et eius vitia super-
 ditat et eneruiat si ei cibaria sub-
 trahat et fame facit laborare
 Nulla bestia est carnali libidini sic
 subdita que si eidem subtracta fue-
 rit pro tempore esca non magis cogitet de
 cibo quam de carne. Ad propter bene

Ex m

Tercio p̄ma ē malorū
punitiua qz ad hoc p̄na
pallit ē ordinata vt carne p̄ter
uā conterat flagellus et penis
que se delectauit et delectat in
vitijs. Ex a sunt ad her pauli
anthony machary et ysidori et
sim scōrū patrū ī deserto mo
ranciū qui se forti valde p̄ma
affllexerunt. Red diligēt ē hū
nōndū qz q̄muis p̄ma debeat
ēē aspera et corporū punitiua
debet in eē discreta facta cum
pondē debito et mensura vt deo
possit eē accepta. Racionabile
igit aplūs sit obsequiū v̄m̄.
Maxime aut ī ip̄is p̄cipis ho
minū conisoz nō debz īponi p̄ma
nimis dura et aspera s̄z aliq̄ntu
lū p̄ressu t̄p̄is restringenda quo
aduz ī penitēte gr̄a fuerit aug
mentata. Unde ysidorus ita
dicit. Principia conuersoz blan
dis refoienda sunt modis. ne si
ab asperitate īcipiunt exiunt ad
mala p̄ora recurrat. Nā et vo
lens alitū fabricare palatium po
lata iactū fundamēta paulatī in
p̄ressu op̄is restringenda. Quid
ē si ī p̄ncipio fieret strictus et
ī superioribus fieret amplius dum
superiora nimis inferiora cōprime
rent v̄niūsa ruine pateret. Ergo
p̄ncipia debet eē lata. media
strictiora. et v̄līma p̄nt eē stric
tissima. Sic p̄ om̄ia p̄ma ī p̄nci
pio nimis stricta via est penitē
tibus ad v̄līnā qz si v̄nū magnū
onus homini imponatur debili
onus potius abiatū qz portetur.
Non sunt infantilis grossa dan
da cibaria. sed lacte et liquidis

est sustentanda talū natura. Un
quila pullis recentibus exhibet
sanguine sed adultis et forcibus
p̄bet carne. Tamq̄ puulis inq̄t
ap̄lus ī xp̄o lac dedi vobis potū
non escam. nōndū eē poteratis s̄z
ner quidē adhuc potestis. p̄ma
ad toticheos m̄. Et ad hebreos
dicit. qz p̄fectorum ē solidus a
bus. Ergo puulis ī xp̄o p̄na sūt
opa īponenda. Nam ī Romano
ne equoz p̄mo ponūt eis frena
debilia. sella leuis. tingitula paz
structa. et sepe ī p̄ncipio non ha
bentur calcaria. vel habent non
multū pungitua. et sepe dicit
ligno claua v̄l burga qz postq̄m
ad her leuia fuerint assuefacti
ferunt pacifice successue grauiora.
Asinus oneribus assuetus fert le
uiter onus magnū qui pus respue
bat et m̄mū. Sic et penitentes
qui pus aliq̄ p̄na refugit se mag
nis oneribus gr̄a amplata sup
ponit. Sym de sancto cristofforo
qui cū in sua conuersatione nlla pe
nitentie onera vellet assume dicit
se ieiunae nō posse. nec scire qz
eēt orare tandem gr̄a dei ī illo
resistente magna p̄ xp̄o tormēta
portauit vitam suam p̄ eā morte
desperit et libens ī morte se de
dit. Sic sc̄us anthony. sic v̄nca
bilis vir franciscus aliqz sanctorū
inumeri debilia posuerunt penitē
cie rudimēta quoz in p̄ncipio p̄ressu
t̄p̄is densissima deserta penetrant
et cont̄ sp̄uales hostes bella for
tissima gessit. Et secundus non
qualibet v̄na contentus culmen
ap̄lice p̄fectois obtinuit ī quo v̄s
sua stigmata renouauit. quod
singularis amoris et p̄cipia siḡm

fuit **C**irca principio non sunt nimis
 grauandi penitentes sed assuefa
 cendi oneribus donec ex puulis
 fiant magni ex debilibus firmi
 ex fragilibus fortes viri. **N**am
 et archa noe antiqua cont' dilu
 uui parata a quo et transiit
 illesa que et fuit p'ne signifi
 caua que post naufragiu fuit et
 tabula sicut iam dixi sup fuit in
 inferioribus inferioribus valde
 lata sed paulatim stricta fuit in
 solo vno cubito consumata. **C**orda
 et in cythara cu debito moderami
 ne tensa dulcem exhibet auribus
 melodiam et facile rupit nimis
 tracta. Sic et in tympano carra
 et i balnis ac arcibus corda. **C**

Unde dum sanctus anthomius sel
 i deserto solanaret cu fratribus
 quida venator du hoc vidit male
 ex hoc edificatus fuit. **Q**uod scus
 anthomius itelliges cum ad se vo
 cauit ei qz sic ait Trahe arcu. **E**dd
 cu fessisset sanctus dixit Trahe
 vltimus. **E**t ille traxit. **E**t iteru
 ait. Trahe nunc tunc quatuor ad
 huc remotus. **S**u ille. **I**n nimis t
 herem vl' corda ruperet vl' arcus
 qz uttra dutu sapiet. **D**icit ad
 omne qd e mensura p'ode pdest
 Sic sine mensura vix stabit regia nra
Tunc sanctus anthomius dixit ei
 Sic est fili i seruitio dei qz nisi
 quis infirmitati huane cōdesen
 det sz semp rigorem i suo statu
 serualet humana fragilitas no por
 taret. sz ipō suo rigore deficeret
Dicit cassianus de sancto iohanne
 narrat aplo qz saluet iohanes
 scus arcu tendi fecit nec aliquid
 amplius illi dixit. **Q**uqz ille con

tinuo arcu distendisset dixit ad
 eu scus iohanes de quid arcum
 distendisti. **S**u ille respondit qz
 si tensus semp staret sagittam
 min' fortiter iaceret. **E**t ap'us ait
 Sic fili i seruitio dei e. qua n
 quis condescender sz semp vite
 rigore tenuerit deorsum cadet
Dedit qz sibi exemplum aquile
 que et si delectet in immutu solis
 ad tras tñ oculos sepe vertit. **E**t
 qua nature accipit nutrimentu. **E**t
 go iuxta antiquoz cōsiliu sapien
 tu nrmqz iheronimi omnibus
 attendendu e ne qd nimis. **N**a
 ignis sic inclusus vt respirare no
 possit statim extinguitur. sicut
 illi experimento nouerit q ad vsu
 fabricoru carbones efficiunt quos
 operiendo solu extingunt. **Q**ui
 prunis nimis calidis cooptum
 continuo frangit et tunc qd erat
 i eo vtile effundit. **F**luidus si
 lorū habeat strictum vt se pro
 tpe dilatare no possit dum aquas
 habundat tras sibi pxiat extra
 uat et egreditur sepius suas ri
 pas sata curruqzqz deuastans
 sicut de mugone tpe diluuij flo
 rentim euidet explorari est.
Ventus i terre visibus gnar
 si vias no habeat quo egredi pos
 sit foras trā tandem terremotu
 exagitat quousqz vias ad exitum
 sibi parat. **M**ustum si respirati
 lum no habuerit et vascula
 noua rumpit vt saluator n'p
 ait. **C**astanea si no i aliq pre
 ssa vt respirare valeat fuerit
 i igne missa extra igne cu magno
 fragore et strepitu foras salit
 ita q sepe totu cornu a se iact

Ex.

Usus

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

q̄m tñ spiraculo igne nō refugit.
Itaq̄ certū est hñs exemplis q̄m
 nūc libertatis artano desperatioz
 induit et desperatus malū diuine
 indignationis incurrit. **Unde dicit**
 i libro de arte militandi q̄ hoies
 rei militaris ignari pleniorē victo
 riam se assequi credunt si hostes
 aut locozū angustis aut armatoz
 multitudine circumdedere v̄t adimū
 nullum iueniat fugiendi. **Hec hoc**
 aut sume stulticie est opus quia
 clausis ex desperatione crescit auda
 cia et tñ spes nlla ē euadendi su
 mt fortius arma formidiet aut
 vincere aut mori pponit cū nisi vi
 rerit se necessaria noueit p manū
 hostiū morturū. et sic facit de ne
 cessitate v̄tūc. **Itaq̄ sapiētis nūc**
 ē laudata s̄mā qua docuit viam
 hostibus nō ēē claudendā s̄z ad fu
 gam potius exhibendā. Nam clausi
 aut h̄z nūc pauci et viribus quasi
 nulli horipō sunt pares qz se om
 nino posse euadere desperantes ad
 q̄ se defendē sciunt sibi lucē non
 posse. Nam et de serpente d̄r q̄ nūc
 q̄ hoiem ferit nūc se p̄cūc tērit
 v̄t cū aliter posse euadē se nō credit.
Ergo certū est q̄ i omnibus rebz ex
 cessus ē malus et debitus ē habendū
 modus. **sicut i libro de exēplis na**
turalibus. ubi de temporaria agit
paris sufficienter vt puto monstra
Na tñ in omni gñe animalū masculi
 femis sint corpe maiores aīa pro
 biores et viribus fortiores fallit i
 gñe aūū ex rapina viuētium vbi
 femie masculis sunt maiores for
 tiores et pbiores et facit hoc ex
 cessus calozis i masculis et cōtempo
 rancia eiusdem i femis. Na omnes
 aues q̄ntū est de generali natura

sunt calide s̄z mltū intendit calor
 i aibus q̄ sunt p̄dantes eo q̄ p̄
 dandi audaciam habeat ex calore
Et qz tanto color addit cōplexio
 masculina que de sui natura ml
 tū est calida fit calozis excessus q̄
 desitans generatiois materiam
 eam augmentari nō sinit sed impe
 dit dilatarī quare masculi sunt
 breuiiores et per cōsequēs v̄lores
 quia viribus pauciores. **Et i femis**
 qz cōplexio femialis calozis excessū
 diminiuit et ad temperamētū redu
 cit iō i eis cōtrariū accidit. **Et**
qd dicit ancelmus i libo de similitu
dibus q̄ nouit nō sunt nimis
 i p̄mō artandi s̄z mediocrit̄ refo
 uendi eo q̄ sicut dicit arbutula
 nouiter complantata si fuerit mare
 rie lapidū constipata ita vt i ramos
 se expandē nō possit nō p̄facit sed
 ar̄ escit ac tortuosos ramos et per
 plexos gignit. **Itaq̄ i p̄ncipio p̄cūc**
 tibus et si aliqua i p̄nenda sūt aspe
 ra lasciuie frenatiua tñ cū mltā
 tpania vt quodamō fundamta sūt
 lata suo tpe restringendā. **Nōne ex**
 cessus humois gñat apostema dolo
 ris. **Nōne excessus calozis sangui**
 nē in coleram nigrā vertit. **Nōne**
 excessus humois gñat i corpore diuer
 sas febres. **Nōne excessus t̄paliū**
 hominē facit auarū. **Nōne excessus**
 domoz eas disponit ad casum. **Ergo**
 sit p̄mā paulatue restringenda et
 i inicio moderata. **Nō leḡ q̄ brā**
perua aspiras ad sempiternā felici
tate et beatitudinē per visionē quam
dā ē aureā scalam inturā a terra
 v̄z ad celum porrectā q̄ i suis supio
 ribus adeo erat strita vt vnus solū
 vix posset ascendē per eā i cui⁹ deu
 tra et leua sil' erant cilitri ferrei.

Exm

et gladij nimium exacuati ita ut
per ea volens ascendere in nullam
posset parte facere utere sed tamen in
celum respicit. **Quia** volens ut
penitus sit natus est facere eo quod iuxta
dominici documentum neque mittens
manu ad aratum et respiciens retro
aptus est regio dei. **Ex** de vroz
loth que de sodomis foris egressa
sed penitus retro visa i salis sta
tua est visa. **Genes xviii.** Sed ho
die satis dolendum est et plorandum
quia plurimi penitentes promittunt
i suis iuris magis et contra edificiorum
naturam fundamenta ianunt valde
structa media faciunt lacora et fina
lia i tamen ampla ut spes que certa sit
de ruina. **Necesser** hoc nunc si eo
rum prima non esset voluntaria sed potius
coacta esset aut violenta. eo quod mo
tus violentus i suis principibus val
de sit fortis iuxta quod est fortitudo
mouentis sed semper procedendo leues
cit. ita que i fine penitus deficiat.
sicut patet aperire i iactu lapidis de
manu vel de aliquo edificio proceden
tis qui hominem i principio valde ledit
sed ad finem dum puenit vel nihil vel
modicum ledit vel aliquando non attingit.
Nam et sagitta de arcu egrediens
vel de balista veloci penetrat loca
proxima sed non puenit ad remota
nec attingit multum distantia. **Ergo**
non esset res miranda si quis coactus
ad penitentiam lenesceret circa media
et extrema. **Ad** mirandum esse videtur
quod voluntarie penitens sponte si
naturaliter inatante que contra omne
malum remmurat feruenter incipiat
et procedendo lenescat. cum naturalis
motus et est voluntarius ex propria
voluntate causatus semper plus

taro crescat quanto plus suo fini ap
proximat eo quod apprimando fini
appetitus nature et desiderium vo
luntatis semper crescat. **Et** de
motu naturali non est que ambigat
quin per apprimationem sui finis
semper crescat cum lapis ab alto
descendens quanto ab altiori lo
co descendit tanto fortius caput
primus. **Sed** de voluntario potest accipi
hoc exemplum. preter exempla hylas
videtur i archonem et franosa. a
que scilicet quos per apprimationem
ad finem semper proficisse videmus.
Nam certum quod dum viatores que lo
co quo tendunt apprimat quibus
plurimum ex ipsa loci visione et appri
matione animi foras ambulare inci
piunt qui plus videbantur ut ambu
lare potuisse. **Conformiter** et equi
conduci versus domum ipsam recur
re incipiunt et non puenit dum suo hos
picio apprimat. **Ergo** agatur prima
procurum omni punitione sed rationa
lis sit et discreta ut deo valeat
esse gratia. **Ad** prima licet est sit
aspera exitus est tamen inuis anime delectua
Capitulum Cxxi
Quarto licet prima sit exitus
aspera. itus tamen est anime de
lectua amara continens i dulna.
Sura faciens lenialer macra con
tinentis i pingua. **Macra** enim sunt
prime carnes sed pingues itus val
de sunt affectiones et meditano
nes dicitur que consolatio. **Quia**
enim de abbate Iysoy que sic eum
diuina meditatio absorbebat ut
an comedisset vel non memoriam
non haberet. **Quia** frater illi seruens
eum ad comedendum aliquid iuraret
ille diuina consolatio refectus

dicitur **N**on quod non comedim⁹
 hodie fili. **E**t ille no pr inquit
 Quis ille dicitur. **N**on comedim⁹
 potra vt comedam⁹ **Q**uo omis
 sancti illi pres hoies delirant tm
 pan lora deserta potuisset n itus
 refecti et ipinguar ar pasn dui
 nis consolacionibus fuissent **Q**uo
 est alias ieiunia tam cotinua et
 cibaria tam aspera et tam modica
 portassent. **S**z caro et spūs uir
 qd dicit apulus sibi iuicem aduer
 santur qre du corp⁹ affligit aia
 per cotinuu consolatur et dum
 marie corpus atteritur spūs itior
 ipinguar. **E**t igit pma sicut
 ortus omibus deligne itus plen⁹.
 arboribus delectabilibus consuis.
 rosis et floribus exornatis. sed
 foris pungentibus spinis septis
Qui ab exteius respicit ortum
 spinas conspiciat et spineta sz q
 penetrat intima iucit deo delecta
 bilia omia **E**rgo de talibus non
 e indicandum scdm oculos car
 nis sz pot⁹ scdm oculū racionis
Nonne et mariales nri orti cir
 cundantur exteius vallo fori. **N**o
 ne sepius et spinens sunt vndiqz
 arriimuniti iteius aut sur fon
 tibus et aquis irrigui arborū diuin
 densitate fructiferi rosis et herbis
 redolentibus exornati. **S**ic et pma
 videt exteius spinis plena et men
 tibus humane atz mudanis videt
 amara qz no videtur qntū sit
 dulcis i aia quantis aquis gfarū
 irrigua nec qntis consolacionibus
 odoriferis sit respersa **E**t io tics
 mudani sunt illud sapiēcie dicitū
 i inferno. **H**ij sunt quos aliqui ha
 buim⁹ i derisum et i similitudinem
 ispern nos insensati vitā illozum
 esmabam⁹ i saniam. **E**t ecce

copurati sunt iter filios dei et
 inter sanctos soro illoz e. **E**rgo
 nos errauimus r⁹ sapie v⁹ go
 de talibus no scdm sensum sz scdm
 racionē est iudicandum **N**am ali
 qn capree et hyra boues et hedi
 valida sunt mane et hespiditate
 defecti sed qm plures sunt iteius
 multa pinguedine repleti. **S**ic per
 omnia sunt pme filij. **V**ident ho
 mines sclares nras exteius afflic
 tiones sz itnas no considerant
 victorias **N**onne apes i fia vascu
 lum ligneū aspectu vilissimū tactu
 durū i domuculis cereis mel co
 ponit gustu suauissimū **Q**uid
 capite ducit quod foris offe
 vndiqz velatu est et in e molli
 me substantie ac delicatissim rebz
 iteius e contentū **N**onne valde
 dura sunt ossa que medulle sunt
 dulcissime contentua **N**am her
 vna est de roibus qre uir ossa ca
 ro iuenit ee sapidior eo q ex re
 sudacione medulle int⁹ i osse co
 tente du sepius irrigat eius dul
 cedo et sapor semp auget **N**onne
 sepe sub spina pulchra et odorifera
 latet rosa **N**onne infra dolia du
 ra et aspera vna pdulcia sur con
 teta **N**onne itra vasa lapidea sa
 natua claudatur vnguera **S**ic et
 arbores omis itra corticem durū
 et asperū lignūqz durissimū molli
 sunt contentue medulle quz tota
 e causa vigorosirans arboris. **N**u
 res omnes castanee auellane a
 migdala r⁹ fori exteius crosta
 condusa dulcissimi sunt nuclei co
 tentua. **S**ic et pma q dura exte
 rius videt et aspera mlra dulce
 dine iteius est referta. qz pasn
 consolacione dina. **S**z multi ho
 mines sunt vulpi similes que qz
 i nuce re fugit a maritudine corticis

ad internam dulcedinem nunc nūq̄
venit. **D**ic et qui asperitatem p̄me
refugit q̄nta sit eius it̄na dulcedo
non sentit. **A**uis ei olive con
tempor eo q̄ eius sit amara va
div sit colore cinerea sit solida et
nodosa. Nisi ei attenderet q̄ntū
sit intus humerosa. quantaq̄ ping
uedine it̄cius plena nūq̄ ad hor
puerret. **V**t sciretur quā sit f̄m
dulcissima. **S**imili i vire et i f̄
culnea qui cōtemplaret tm̄modo
eoz exteiora que apparent oculis
vilia nūq̄ gustu p̄pe curaret q̄m
sunt gustu suavia. **E**rgo q̄ vult sc̄n̄
p̄me fructu nō i ea refugiat qd
videtur amarū. **C**onsideret igit̄
tales omnes q̄ aqua marina q̄ i se
amara ē sit dulcis et sapida per
venas terre asperas diuata et for
titer hinc inde concussa et discussa
at tū duris terre peribus confurata.
Dic et culpe amaritudo dum colat̄
per opa aspa p̄me transit i dulce.
dūe gr̄e. **S**ed attende qd valde videt̄
notabile q̄ si vena per qua diuata
ad flūia aqua marina fuerit ni
mis lata amara nō desinit eē eo q̄
non purgatur a terra n̄ tū ea for
titer fuerit confurata p̄t̄ quam
causam iueniuntur aliquoties putei
et fontes fore amari quos sunt re
motissimi a mari sicut i apulea
et polonia et i lonis alijs multis
iueniuntur. **V**ari formū et p̄ma si
fuerit nimis lata et larā et non
vt expedit strita nō ē culpe mali
cie purgatur n̄ dicit ad gloriam
s̄ ad penā penā quia arca ē via
que ducit ad vitam et larā ac spa
ciosa q̄ ducit ad mortē et̄nam.
Viz p̄ma est sicut medicina for
dū expurgatur. **S**anctatis red

ditua et conseruatiua que est a
mara palato. s̄ dulcis est stoma
cho. amara ori s̄ dulcissima cor
di quia penitencia et si amara
sit sensualitatem est t̄n̄ dulcissimā
rationem. **N**am et iurra medicorū
doctrinā et experientiam valde cer
tam medicinalia semper sunt
magis amara q̄ dulcia ob quā
causā amigdala amara maḡ
q̄ dulcia conueniunt medicine.
Vnde apud om̄s gentes certum
puerbiū ē q̄ res amara corpus
sanat. **C. A. 2. p̄ma ē soae
tatis appetitiua. Cap. Cxxij.**

A **V**m ei penitencia sit ca
ritate formata vir
vere penitens tāq̄ se p̄mos
amat et iō ad penitencia om̄s
sollitac et iurat seriq̄ si p̄
associat. **D**icut de vno v̄nēabi
li b̄ndicto beatoq̄ dominico et
sancto franco alijq̄ similibus
manifesta sunt nobis exempla. **N**ec
mireris i hys qz tuus est plures
simul eē q̄ v̄nū. qz d̄ns dicit
vbi fuerint duo vl̄ tres congre
gan i noīe meo illic ego sum i
eos. **E**t salomon i ecclesiaste dicit
i celus ē duos sil̄ eē q̄ v̄nū.
Et causa assignat dicens quia
si v̄nus ceciderit ab altero fulciet̄
Et de soli qz si ceciderit nō h̄
subleuantē. **S**i ei v̄nus solus fue
rit vbi erit opa caritatis. **N**am
vt gregorius dicit caritatē ad se ip̄m
nemo p̄e dicit h̄re. s̄ per dilectio
nem se i alterū transfert vt eē
caritas possit. **E**rgo vera p̄ma ca
ritate firmata sinceratē sollitac
q̄rit vt habeat cui i pendat offi
cia caritatis. **V**ter qd d̄ns vt
ait gregori⁹ v̄nos suos discipulos
vbiq̄ misit. **D**uo eē dum sil̄ sunt

se mutuo calefaciunt et dum mutuo
 calefaciunt et dum mutuo p se orat
 et mutuis se solacijs uiuant in se
 caritatem augmentant. Et dum
 terra aduersarij sil' pugnant suas
 vires fortificant et facile hostem
 duo superant cui resistere vnus no
 valebat sz in eo aggredi formida
 bat. Nam videmus qd plures stel
 le du' i constellatione aliqua vniu'
 ana supplet defectum alterius et
 clairs vnus ex claitate alterius
 augmentat et vnus vnus ex vna
 te alterius augetur. Valua ena
 saturni minuit' dum ioum fit pxi
 mus ita vt etiam i colore mutet'
 quia cu colore sit plumbens effiat
 argenteus et fit clarus. Ficus sil
 uestris fit ferunda si domestice sit
 sonata que peccentis hominis est
 significatiua quia sepe mutantur
 mali sunt qz vniu'z plene clari
 et ex sterilibus sunt fecundi me
 lioribus sonat. frequent' etiam
 configit quado malis boni associat'
 qd boni ex hoc feruentiores effia'
 Sed de bona societate quid valeat
 et de mala quid et quatu' noceat qre
 i libro de exemplis naturalibus in
 tractatu vtiu' vbi de amicitia
 agitur. Mulieres et qm du' se i pre
lys sil' tenet et mutuo sibi heret
 adeo ex mutuo auxilio sunt for
 tes vt hostes aces no' formidet.
 Dz pbant' facile superari postq'
 ab iuueni fuerint seuerati. gre
 industry bellatores ad hoc toto pos
 se nituntur vt hostes aces disru
 pant. Non facile vt Jeom' dicit
accipitres columbas iuadunt qd du'
gregatim et turmatim i'cedunt.
 Dz facile illa columba vngues hosti
 les i'currit q' societate dimissa p
 aera sola vagat'. Dicit et idem
Jeom' qd ovis qd du' simul cum

alijs vadit tuta a lupis exiit
 sz cito fit lupo preda si a grege
 fuerit separata. Dicit de oue
 moribida dat exemplū qd facile fit
 preda luporu' Nam et serpentes
 cu' multi sunt naturaliter frigidu'
 facile deperirent i' hyeme n' mlti
 sil' i' vnu' globum se coponentes
 mutuo caloribus se fouerent.
 Vnde oues quia frigidu' flatum
 hnt ita vt se sil' frantes refri
 gident docente natura i' hyeme
 semp' separe stant i' estateqz sil'
 pmanet. Ignis q' tpe contrariu'
 separatus a grege facit valde perit
 timore fugit ad societate eo qd ex
 sonetate securitate accipit. Vna
 candela succensa modico valde ve
 to extinguit sz si plurime ungu'
 tur no' sic facili' extinguitur
 flatu vel vento. et si extinguit'
 flatu vel vento modico iteru' reac
 tendit'. Ignis qui ex pua vno
 ne lignoru' cofiat' qz debilis est
 et pua modica aqua vel vento
 extinguit' sz qui ex mltis lignis
 e' factus pietu' aque impulsu'z
 ventoru' forcius i'flamari videt'
 sicut qm magnu' aliqd paleare
 vel aliqua domus incendit'. In
 paucis ei paleis sicut ignis cito
 incenditur sic et facile i' eisdem
 extinguit' sed i' mltitudine palea
 ru' du' ignis durare pbat'. To
 tiones mlti qd du' sunt cu' igne
 conuicti magnu' conficiunt igne
 qui no' de facili p' extinguit' sed
 extinguitur de facili ignis si tico
 nes fuerit ab iuue' separati. qre
 qd de sero voluit igne' extingueri
 laborat ligna conuicta ab iuue'
 disgregare. Dicit vna' carbo qui i'as
 solus cito extinguit' alijs conuic
 tus du' viu' co'pbat'. Vno
 si mortuus fuerit conuictus a'is
 vitam sumit. Ecce patz aperte

quanti valet bonorum societates cum
 videamus quod candela extincta
 alijs ardentibus coniuncta facile
 accendatur. Imo si candela extincta
 dum adhuc est fumosa supportur ar-
 tense ita quod fumus extinguit ignem
 attingit accense manifeste per
 fumum descendit ignis et extinc-
 tam accendit cum sit in ignis
 ascendit non ad yma descendit
 sed facit hoc appetitus nature quod
 se ignis vult multiplicare. **Sed hoc**
attende quod est valde notabile quod can-
dela prius accensa et postea extincta
 prius et citius reaccenditur ab incen-
 sa quam illa que nunquam fuit incensa sicut
 circa probat experientia. Quia motus
 gratia divina prius incensus et
 postea per peccatum extinctus facilius
 a culpa refugit quam faciat scilicet
 et ei facilius deus ignoscit. **Dicit**
in vitis primus lectus et expressit dicit
angelus in libro de similitudinibus ubi
 ponit exemplum de duobus hominibus qui
 cunctis ad dominum unus qui tenet per
 sonam scilicet ad dominum sic ait **mi-**
sericordie domine volo tibi servire sed in volo
 omnia mea retine et prohibe ea expe-
 de. **Alius qui personam tenet religiosi**
 hominis sic ait dominum **Dolo tibi domine**
toto corde servire meque tibi et omnia
mea tradere nichilque propter te volo
habere. Huius igitur ita promissis ex fragi-
litate accidit corrupte nature ut
peccaret uterque et ambo essent digni
mortis. Ad duo ergo vocati et cum hoc
fecerint requisit. Primus dicit
Domine male feci. sed scio quod me
totum tibi non tradidi sed mea michi
retinui gratia in deo prope redeunt.
Alter ait dicit. Domine fateor me
peccasse et me hoc dolere egisse sed
me et mea omnia tibi dedi nec propter
te aliquid habeo. sed tu dominus meus
in manibus tuis sum fac de me

sicut libet et sicut ad hominem tuum
 pertinet. **Et dicit angelus quod prius**
 parat ignis qui alteri quod sic ipsum
 et conveniens est. **Nunquam autem ei no-**
te debet quod se totum tui suus deo
tradiderit et dederit. Verum in
vitis primus plenior ratio assignatur
Dicit et ibi quod motus qui peccat
 ut est ei per omnia filius cuius domus
 vel edificium ruit quia vel quod si re-
 parare velut ligna lapides et cetera
 domui necessaria vel edificatio repe-
 rit et ea illic iam inveniunt reparata.
Dicit et motus post lapsu resur-
gere nitens omnia ad surgendum
 novam inveniunt reparata videlicet
 opera bona que in corrumpere per eum per
 sunt facta que et si sunt mortificata
 per culpam non tamen sunt mortua
 sed disponit eum ad gratiam eoque deo
 fuerunt gratia et manet in divina
 memoria. **De scilicet quod nunquam deo**
 servavit nec bona aliqua congrega-
 vit est illi per omnia filius qui de no-
 vo edificare domum vult et nihil
 de necessariis congregavit. **Et**
quod miraris si ille citius apud
deum gratiam inveniunt quam ille qui ser-
viunt quam ille qui ab omni servitio
extraneus fuit. Itaque ad superiorum
manum redeunt. Videmus sepe quod
ubi columpna una pondus domus
non sustinet mille et plures columpne
in ea firmissime eam tenent. Unus
est denarius aliquantulum minus bonus
eo quod non habeat debitum sibi pon-
dus per se camporum oblatum res-
ponitur. sed sepe transit cum alijs bo-
nis denariis admixtus. Vili in
rauda equi diu simul tracti facile
disrumpunt sed tracti coniunctim et
a bobus trahentibus vix rumpunt
aut franguntur. Vili filia per se
facile rumpitur sed plura fila simi-

Nota.

Exemplum
notabile

[Marginal notes in a smaller hand, partially obscured and difficult to read.]

corda contorta no facile dissoluitur
 qz simulus triplex difficile rumpit
 vbi simplex facile dissipatur. Et ml
 ta membra simul iuncta vnu cor
 pus pfectu efficiunt du vnu defuit
 ab altero suppletur dum vnu lesu
 ab alio adiuuat et mutus serui
 tyb ab imam roboratur z mltra
 fatiant vbi videmus q vnu facit
 no posset Nam et ob hanc causa
 formae plurime sil vadit vt si
 vna sub onere ceciderit ab altera
 adiuuetur. **Hir** grues et anseres i
 volando firmiter onus fecerit du
 sibi mutuo i labore succedunt. Ita
 ruit hor ede et reru du maria et
 flumina transeunt se mutuo obse
 que adiuuantes. **Elephantes** eoa
 gregatim incedunt qz contra dracho
 nu insultus mutuo auxilijs se
 defendunt. Ergo optimu est plures
 ee sil stare vt se possint mutuo
 auxilijs adiuuare. Nonne facilius
 duo boues aratru seu curru et plures
 equi plastru seu quadriga et plures
 homines nauic du necesse est post
 se trahunt qz facit vnus solus. **Hir**
 et frater qui adiuuat a fratre qz
 quitas foris Non ei int hostiles
 anes tutu est ee nisi cu magna et
 foris societate q amore mutuo se
 defendat et adiuuet. Non ex vno solo
 apis sz ex pluribus floribus legit
 vnde dulcia mella congerit et condit
 vnu frumenti gramu modicu valz
 ab alijs sepatum sz valet plurimu
 alijs conuictu. qz sicut lapidibus
 edificat homo muru et ex mltris lig
 nis domu. et ex mltris denarijs p
 uenit ad solidu. et ex varijs specie
 bus fit electuaru sanatiu. et ex
 varijs herbis facit homo propum
 et ex mltris rebus calidis fit cont
 venenu antidotum et ex mltris ati

mo replet vno doliu. sic ex ml
 tis gramis repletur sextarius. et
 ex mltris sextarius puenit ad mo
 dum ex quibus ee multu repletur
 granariu. Ergo mai festu fit hns
 exemplis optimu ee plures penite
 res homines sil stare. qz spūs
 sanctus no sup diuifos descendit
 sz sup discipulos vno loco con
 rliis et insimul congregatos.
 Nam et unguetum no descendit
 a capite ad membra seposita n ad
 ea q fuerunt i corpe coniuncta. Ven
 sus ee motus a capite descendit
 ad membra sz no n ad illa q inter
 se et cu capite sunt iuncta quare
 no sentunt membra palmita vl
 ptafa. Nūq anima vni fiat mem
 bra corporis n que iter se vniunt
 et cu capite. Quia nūc gra dar
 homibus qui respiciunt vnitatem.
 Vnde et dñs dicebat. **Uogo** vt sint
 vni sicut et nos vni sum. **No**
 ne ignis qui lignoru et rignitur. **segga**
 eoz aggregandoe augmetat et ac
 cendit. vno qnta plura ligna i
 igne vniuntur tanto semp i maio
 rem flama erigitur. sic et cari
 tas vniune mltoz augetur. Flu
 uiu ee qui diuisione riuuloru di
 minuit eoz aggregatione auget
 ita q qnta plures i vnu conueni
 unt tanto maior flumen efficitur.
 Ergo licet concludere ex omibus
 supradictis exemplis q plures ho
 mines simul et incedunt securiq
 et resistunt hosti validius et operat
 facilius et solaciant iocundius et
 morantur calidius et salubrius
 et diuinas habundantius suscipiunt
 influentias. et viuunt fructuosius
 et crescente grana fit matu i bo
 no stabilis. Ergo ho penitenti

el pi

E

Nota
C

est optimū si ducit ad se forum
 in quo uiuat et caritatis officia
 impendat atq; dū oportet ab eo ar
 ripiat. Quia educere prore de
mundo est liberare mercum de nau
fragio. combustū de incendio. sus
pensum de pambulo. lapsū de
luto. captiū de laqueo. transsū
de gladio. et mortuū de sepulchro
 Nam homo qui mundum deserit
 et ad patriam uertit. est sicut bonus
 mercator q; uiles mices dat ut p
 nosas accipiat. Est ei sicut pru
dens agricola qui frumentū modi
cū seminat ut multiplicatū recol
ligat. Item est illi silis q; pecunias
suas maximas dat ad usuras.
 dum dat modicū ut recipiat multū.
 dat uile ut accipiat profum dat
 tria ut accipiat celum. dat unū
 ut accipiat summū bonū. dat plūbū
 ut recipiat argētū. dat cuprum
 ut accipiat aurum. dat uile pāu
 et summū sibi uendicat aduocātū
 dat uile regnū ut celsum acci
 piat palatū stellatum dat puū
 pūmōmū ut accipiat summū ignū.
 dat corruptibile bonū ut nō dimi
 tendum ut bonū accipiat sempit
 nū nullis unq; tēpibus terminandū
 seu finendū. De rē hoībus con
gregatis i unū est ultimo hic nōndū
q; timē nō dnt quis uideant plu
res a statu grē et pme recedentes
 Nam et si i mari plures peunt
 nauigantes et pdant ibi nauigas
 mices nūq; alij a suo nauigio res
 sant. Itē et si multa i urbibus ui
ant edificia nūq; edificacē ceteri
cessant. Itē licet plurimis sit dāp
nosum contrahē mūo nūq; ideo
alij cessant uoces ampē. Ergo et
 si mlti ex religionibus creant nō

in intrantibus est timendū. nō illū
 ex hoc ex^m malum est habendum
 sed sollicitate cogitandum q; nō nos
 hoībus sanis sed est uile multum
 eis si leprosi recedat a castis.
Nōne gregē est uilitas magna si ab
eo omis scabiosa fuerit separa
Nōne constat eē uilitus ut pus me
bium putridum pādatur q; totū
corpus eius contagione corrupat
Nōne frumētū purus et melius
eē cōiunct si a paleis et ziza
nis separerit. Nil est et me
lius et forius et purus a scabi
separatū uinū. Uinea et alie plante
fructificat amplius si palmites
et rami iuules pādantur. sic q
maiores fructus pferūt uiri sū
si a malis fuerit separati et elonga
ti. Itē nō est mirandū si ex reli
gionibus multa riuūt. nullus
unq; fuit status qui iunus fuit
a ruina. Nūq; nō ex angelis mul
ti ruerunt. Ergo quid mirū si
hoīes temptati ruant i tēpē qn
tam nobiles milites ruerūt in
celis. Nūq; non parentes iū di
uina manu formati i pado ter
restri ruina passi sunt. Nūq; non
a statu sue condiciois sīs emō
an diluuium uuit corruit. Lege
genesis 11° et uidebis ubi unq;
fuit unica domus i mūdo ubi
sic eēt boni ut cū eis nō eēt
et mali. Itē i libro de ciuitate
dei docet alius augustinū q; ab
itio mundi gūs q; humanū duas
ciuitates sil' curuisse q; unā
fuit dei altera dyaboli. Duos
filios adā habuit quoz unus bo
nus fuit que ex india al' occidit
Tres filios habuit noe quozum

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

bonus maledictionē p̄is ob cil
 pam incurrit. **D**uos filios ha
 buit abrahā ysmael et ysa
 ac qm̄ vnus bonus alter pesti
 mus fuit. **D**uos filios habuit
 ysaac vnus electus est alter
 reprobatus. **D**uodecā filios habuit
 iacob quorū inuocens vnus et
 eū alij ex inuidia tradiderunt.
Quis enarrat vllis verbis
 qm̄ ex illo electo populo a deo
 homines corruerūt. **N**ōne ī colle
 gio xpi electissimo vnus p̄ditus
 fuit. **N**ūq̄ nō ī illa familia
 ecclē p̄mitue ananias et saphi
 ra traditi sunt ī morte eo qd mē
 titi fuerūt spiritu sancto. **I**ta
 nō est mirandū si a religiosis
 nū t̄pis cū hoīm malicia creue
 rit mlti recedant s̄ mirandū
 potius eet si nō sic fuisse ab
 iuro semper constaret. **Q**uia
 igit̄ ita est qd mali sunt nobis
 cū mixti a bonis sunt tolerandi.
Unde gregorius de hac loquens
 materia ait. **N**on ē bonus qui
 ferre malos recusat. **I**pe sibi
 per impatiētia suam testis ē
 qd bonus nō est. **Q**uia p̄ma
 est p̄p̄iam purgatiua. **C**ap.
Sexto p̄ma ē per
 ratorū omnium purga
 tiua eo qd cordi et carni sit aspecta
 et aie afflictiua. **I**n peccato ei
 duo sunt saluet culpa et pena.
 Culpa per cōtraone deletur. et
 pena per satisfactiōē q̄ est
 aspera remouet. **Q**uia nullus
 est q̄nticūz p̄ior maximus si
 vere peniteat. cū bonitas diui
 na non p̄rat. **U**nde bernardus
 dicit qd deus dyabolo p̄teret si
 vere penitēret. **E**st autē vere

penitē de p̄u. **D**olere nō pro no
 cūto nature. nō timore tm̄ pe
 ne. s̄ ratione offēsiōis diuine
 quia offēdisti et potentissimū
 creatorem et p̄ssimū redemp
 torem et p̄cipuū benefactorem
 ac fortissimū ac sollicitissimū de
 fensore. **Q**uia p̄ma filis ē are
 ne. qd sicut arena a sp̄itate sua
 ē a vasculis et metallis rubigi
 nis absterfua si cū ea fuerint
 fortiter conficuta. **D**ic p̄ma om
 nē p̄m rubiginē tollit ab anima
 si illi fuerit applicata. **P**enitē
 tia igit̄ habet naturā ignis cuius
 officiu ē metalla purgare et re
 nouare ac pulchra effic̄ sicut no
 uecūt artifices metallorum.
Nūq̄ ei sit p̄ferte a rubiginē er
 pitur ferrū nec a scorria aurum
 sicut cū fortigne fuerit decortū
Dic et p̄ma si cum caritate sit
 ignea purgat a culpa renouat
 aiām et pulchritudini p̄stine res
 tituit eam. qd sicut ignis sibi
 assimilat ferrum sic p̄ma totam
 animā suā igneam eā assimilās
 sūmo igni. **I**tem p̄ma ē auro t̄uro
 salina. **N**am aurū t̄ritū qd val
 de asperū est si fuerit comestum
 et ad interiora deductū licet nō
 sit nature nutritiuū ē t̄n omnis
 putredinis corrosiuū. **I**ntantum
 ut sepe comestum diu abster
 dat et palliet lepre morbum
 et purgans ab omni t̄pitudine
 stomachū hoīm reddit sanum.
Dic et p̄ma et peccati lepram
 absterf̄it et causas p̄dum ab
 stondit ac totā aiām suā reddit sanā.
Monne locus vbi sit ignis conti
 nus fit virtute ignea valde sa
 nus est si aer fuerit ibi valde

6

corruptus Nam et herē vna
 causam quare lupus sic timeat
 ignem eo qd sit aeris purgatus
 Naturaliter ei lupus odit hominem
 eo qd eius natura contraria hu
 mane nature existit. in tñ vt d
 or firmus huānus qui panthere
 et pardo est saluiferus et ab
 eis cont suos morbos qritur pro
 mediana ac iuentus comeditur
 sit lupo mortiferus Cū ei lupus
 aggreditur hominem vt eū debilem
 reddat suis fetoribus aerem p
 fedat quē aerē cōtinuatus seu
 feruidus ignis a suis fetoribus
 purgat et per consequē cont
 hostem saluet lupum hominē ui
 uat. igitur sic ignem lupus formi
 dat dicit tñ qd int omnia lupus
 maxie faciem humanā timet i
 tñ vt dicit qd hominē comedit
 facie eius abscondit et eā ad trā
 de subter ponit vt videri ab eo
 non possit quā et mortuā expa
 uescit Quia igitur ignis faciem
 hominis prodit id totis viribus ig
 nē odit et fugit. Dicit quis est h
 lupus nature humane cōtrarius
 n̄ dyabolus cui finis humanus
 i. humilitatis eius viciū ē tñ cō
 traria vt vbiqz fugiat ab ea.
 Cū ei sit supbissimus humilitatē
 p̄me nō pot pati n̄ vidē. Cum
 igitur hominē temptat eū redde
 deo et angelis fendū per p̄rā
 laborat Quia go ignis p̄me a
 nimā a p̄rīs purgat id dyabo
 lus penitentes homines sic for
 midat Et maxie qd hic ignis
 grē aiām rutilantem et deo per
 gratificatam illi obicit et osten
 dit. Itaqz fornax facit auro.
 quod lima ferro. quod cribrū

grano hoc fit p̄ma p̄rīs ob
 noxiū. Quia sicut noua tela
 recent furiosa ē turpis et as
 pera nec per solem dealbata
 s̄z fit alba nimis et munda ac
 munda sepe aqua abluta et
 sup asperā petrā ad solē ex
 posita fortiterqz cōfricata et
 contrusa. Sic per omnia aiā
 pus feda per culpā aq̄s p̄c
 tencialibus et lacrimarū ablu
 ta et tñ xp̄o petra veroqz so
 le iusticie et pietatis irradiata
 ac reconsiliata et ei⁹ aspere vi
 te conformata per ymitacionē
 ac cōfricata fit per ihesu q̄
 riam tota munda ac dealbata
 ac nitore nuro p̄fusa.

Capitulum CXXIII

Septimo p̄ma ē anime
 sanatiua qz dum p̄c
 tencialis grā aiē aduēit a mor
 bis omnibus sanā reddit. Vñ
 ista duo capitula possunt poni
 diuisa sibi et vniūta. qz vnum
 eē p̄nt et duo Non eī expellit
 vñū contrariū seu vñū oppositū
 vñū n̄ per alterius aduēit Nata
 eī oppositū i mediaturā heresit
 vt subreptio per alterū semp
 insit et sil iesse nō possint sicut
 ex phorū dictis ostendit et ex
 p̄uena certa p̄cipit. Nō eī sil
 iēē p̄nt visus et certas egritu
 do et sanitas. s̄z semp dum
 adest vñū n̄tō deest alterū
 et de n̄tate repellit qz ea sil
 iesse natura nō patit. Cū igit
 culpa et grā sint iter se imedia
 te opposita semp n̄tō alterū

et iā et cū sū esse nō possunt
necesse est vt cū grācia spiritalis
introduatur culpa illi opposita repel
latur et simul sunt forte intro
ducto grācie et expulsio culpe. **De**
virtutē gō dūm aīam per grācia
sanā reddit omne culpam i factē
excludit. Nam eadē dīno est vir
tus qua ab vno cōtrario recedit
et alteri appropinquatur. **Ex** m hūc i
ambulantibus possumus quia ipa
eadem virtute qua ab vno loco recē
ditur alteri illi opposito p̄ximat
eo q̄ vni p̄ximare est se ab altero
elongare. **Dicit** vni cōtrarij cor
vupno ē alterius grācio et similiter
cōuerso. **Quare** recē cōcludit
q̄ dū per p̄mā grācia accipimus
et p̄ximi deo finis et a culpa re
cedimus nosq̄ a dyabolo elonga
et semp̄ tāto p̄fectius q̄nto p̄fecti
penitemus. **Non** ēi p̄r quis orienti
appropinac n̄ recedendo ab occiden
te ita q̄ q̄nto orienti plus appropinat
tāto ab oriente se amplius elon
gat. **Videmus** q̄ saporēs medij
sū et calores q̄nto plus vni extre
mōri appropinac tantomagis ab
altero se elongant. **Hoc** etiā in
egrotantibus maxime p̄ndimus
q̄ q̄nto magis ab egritudine recē
dunt tanto semp̄ amplius san
tat p̄ximi fiunt. et dum egritudo
p̄fecta excludit p̄fecta sanitas intro
ducit. **Ergo** a simili et a cōtr
ario q̄nto quis per p̄mālem grācia
deo plus appropinat tanto magis
a p̄m egritudine se elongat. **Pe**
nitentia gōrum sū grācie collati
ua et per cōsequens spiritalis ru
biginis abster sua est. **Et** quia

Simul sunt ista duo idē supra
dixi q̄ istud capitulum et cum
superiori p̄r i vni redigi p̄r est
ab illo diuidi. **Et** hūc ē notandū
vni q̄ virtus penitētie ideo potest
ista quia virtus ē maxima eo q̄
ab actione dīca magnā recipiat
influentiā. **Nā** q̄nto sū sū plu
res virtutes ita q̄ vna super a
sit fundata quanto virtus que
ē fundamentalis et p̄ma sup
aliam potentius influit tanto
fortiorem ad agendum aliquid
eam reddit. **Ex** m de virtute solis
q̄ virtutem illius terre magis a
bilem ad fructificandū reddit sū
quā amplius et directius influit
Unde ceteris paribus magis ē
fructifera illa terra q̄ respicit so
lem orientem q̄ illa que respicit
occidentē eo q̄ solis virtutem et
ritus respicit et diuicius cōti
neat. et quia etiam sol maiore
i ascensu vim exerat et effundat
et fortius calefaciat eius virtus
i ascendendo q̄ i descendendo.
Ab quā causā et phīs dicit q̄
i solis ascensu vsq̄ ad mediam
diem virtutes oīm aīalū ē sunt
et sole descendente decrescunt
et idē tunc maxie resoluit in
sompnū. **Et** hūc causa ē quare
plantatur vt plurimū vinee
ubi solem videant orientē. **Dūc**
et meliores cōmuniter aqueant que
runt ad orientē q̄ que vadunt
ad occidentē contrariū. **Ex** hūc
est tā tria a quilonis ē sterilis
spoliata plantis et vineis quia
moderā recipit influentiā solis
x̄. **In** mōri est mūdo seu mi
crocosmo scilicet homine q̄ vir

tus cordis magis i parte dexteram
 influit fortior est coiter dextera
 q̄ sinistra et abilioz ad agendum
 quia aia p̄mo et p̄ncipaliter in
 fluit super cordis substāciā cor
 inter cetera membra totius morus
 et virtū e causa **¶** ex hoc ipō trūz
 i arbore e fortior et grossior ramis
 qz influentiā radialis imediatus
 et habūdantius cōsuscipit **¶** Radix
 est ipā magis i vere q̄ i h̄reme
 influit qz sibi p̄ximoz est virtus
 solaris eius ope trā talesat **¶** Itaz
 vera est maria iam sup̄ posita
 q̄ q̄nto virtus fundamētalis p̄ma
 magis super virtutem secundariā
 sibi suppositā influit tanto eam for
 tiorē ad agendū reddit **¶** Virtus
 p̄ma oim radicalis est virtus dñice
 passionis q̄ i hominibus adultis
 ad agendum p̄mam maxie i fluit
 quare p̄ma virtus maxima existit
 et fortissima **¶** Ergo mirandū nō
 e si q̄n i anima agit grāam introdu
 cit et culpā expellit **¶** Nōne et ra
 dius ipē solaris dū aeri se i fundit
 tenebras lumine suo pellit **¶** Dilr
 dum virtus secundariā tribuit steri
 litatē ab eis excludit et dū sua
 virtute ab aere feditates abstergit
 sanū hominibus eum reddit **¶** Dilr
 ignis dum virtutē suā ad intima
 metallorū i mergit ipā peitius re
 solvendo emollit et dū ab eis om
 nē scoriā consumit purissima
 illa reddit **¶** Quid eī est aliud
 eē purū q̄ nichil h̄re i puritatis
 admixtum **¶** Quia vt dicit phis
 illud e albus quod nigro e imper
 mixtus q̄ illud dicit albissimū
 quod nichil nigredinis habet ad
 mixtū sicut illud vinū dicit esse
 purū quod ab oī aquositate est

separū. **¶** Quae dū a metallicis ig
 nis omne fetulentiam abiat e q̄
 cōtrariū introducit. Nam et ve
 tus qui nubem operiente sole ex
 pellit trīs dicit reddē lumen so
 lis qz erille **¶** scdm phm quodāmo
 dicit motor rei qui rem mouet
 p̄hibens eam moueri **¶** Ergo certū
 est h̄is exemplis q̄ virtus penitentiā
 lib̄ dum grāciā introducit aie ab
 ea periconsequis culpā pellit quod et
 tanto p̄fectus facit quāto maiore
 grāciām introducit. **¶** Quod
 p̄ma e aie nobilitatiua **¶** C̄ xv
¶ Quid p̄ma e aie nobili
 tatiua et eius dignitatis
 augmētatiua **¶** In eī nobilitas aie
 sit eē dei ymaginē et ymago repa
 retur per grāciā q̄ fuerat defor
 mata per culpā nec nō et grāciā
 aie detur per penitentiā reparat q̄
 ipā sit aie nobilitatiua seu digni
 tatis eius augmētatiua **¶** Et hoc
 tali ratiōe patē p̄ **¶** Dicit quippe
 virtus que mouet ad aliquid inter
 duo opposita p̄batur eē nobilioz
 quāto magis a viliori opposito sepa
 rat et digniori app̄minat qz quāto
 e aliquid digniori similis et dis
 similis viliori tāto credit eē no
 bilius **¶** Et accipiat h̄ic dignus et
 vilis largo modo eo sc̄ nō qz duo
 bz oppositis semp̄ vnu sonet in
 dignitatem alterū vero i vilitatē
¶ Ex horū accipiam q̄ q̄oz q̄ntū
 oppositorū **¶** Et p̄mo i contradic
 tione oppositis sicut i affirmatiōe
 et negatiōe quoz affirmatiō semp̄
 aliquid p̄bit quod negatiō tollit
 et destruit **¶** Et licet i h̄is talibz
 nō possit dici p̄ie alterū altero
 nobilius qz inter nichil et aliquid
 compācio vera nō cadit p̄ tamē

be dicit qd vnu e simpliciter nobile
 saluet affirmacio. alteru vero ig
 nobile saluet negatio. Exēplū
 horū maifeste apparet i priuatiue
 oppositis s; i visu et cecitate qz
 visus cecitatem corpus valde no
 bilitat quod plurimū cecitas de
 honestat quod tñ nō facit aliqd
 ponendo s; nobili valde bono p
 uando. Exēplū est p̄dictorū ac
 pe i contrariis sicut i albedine
 et nigredine. i dulcedine et amari
 tudine quoz vtrūz cū aliqd pōt
 tñ vnu i nobilitate alterū i vilitate
 sonat. Vñ scī angeli nūq̄ hoīb;
 apparent i nigris sed sp̄ i albis.
 Exēplū apertissimū sim p̄dictorum
 est i relative oppositis. sicut i do
 minatione et seruitute qz vnu so
 nat aperte nobilitatem et alterū
 vilitatem. Itaqz qñ aliq̄ vtrū mouet
 aliquid a nichilo i aliquid seu a
 vilitate i nobilitatem vt si moueat
 a cecitate i visum ab amaritudine
 i dulcedine. a seruire i dñationē
 vl ab aliquo infimo ad superius rāto
 ē vtrū illa nobilior q̄nto a maiori
 vilitate ad maiorem p̄mouet dig
 nitate. S; summa sim vilitatum
 absqz dubio est p̄m cū hoīem nūq̄
 nichilo faciat tñ cū eius q̄ nichil
 est seruu efficit s; et a sume no
 bili hominē diuidat. Summa vō
 sim dignitatu ē esse regis amiri
 et filiū. Ergo p̄mā que hoīem re
 mouet a culpe seruitute vilitate
 et induit ad filiacionē diuinam
 ē vtrū dignissima sume nobilitans
 nos i viā et tandem p̄ducēs ad pa
 triā vbi p̄tinere p̄mē recipitur
 regū dyadema. Possēt quis si
 vellet breuius se sic expedire. Na

constat qd qui facit p̄m seruu
 ē p̄m. Imo vt augustinus dicit
 seruu ē tot dñorum quoz p̄m
 nec minus ē verū. s; ē omnibus
 p̄ se notū qd omnis serus i q̄ntum
 talis est suo dñō minor est. Et per
 ratū vt sup̄ p̄barum ē nichil est.
 qz puatio nichil est et licet deus
 omnia potest illud tñ facē nō p̄
 quod vtrūz possēt si aliquid esset
 qd p̄mā minor est ipō nichilo qz
 omni re habente ee p̄mā minor ē
 et vilior. Ergo vtrū potētissima
 vtrū dignissima ē p̄mā q̄ sub mo
 nito t̄p̄is ab hac vilitate et nichile
 tate subtrahit hoīem et mor hoīem
 dei filiū efficit sumi regis. Et
p̄mā est i corruptione donati
ua Capitulū Cxxvi
Nō penitētia est in
 celum eleuanda et per
 consequēs ab omni corruptione et
 passione sepatua et sic i mortali
 tatis p̄tue donatiua. Est enī pe
 nitētia illa scala quā iacob nobi
 lis patriarcha vidit a triā vsqz ad ce
 lum porrectam. genesis xxviii
 per quā ascendunt angeli et des
 cendunt. eo qd ad nos visitandos
 veniunt et deo n̄ras oraciōes fe
 runt. Vidit autē et dñm i ierū
 desuper ipi scale q̄i p̄mā ad auri
 handū et post cōpletā p̄mā ad
 suscipiendum filios penitētes.
 Quis scale nobilissime tres sunt
 gradus quibus ad deū ascendit.
 Tres videlicet p̄tes eius de quibz
 infra dicit. De cū qd her scale q̄
ducta ē p̄mā ducat i celum et in
troducat i regnū et auctūritas certa
docet et ratio p̄suadet. Nōne q̄
my auctūritas dñi h̄citur qua hoc

no

1

m

eripisse dicitur. **V**entrem autem inquit
 agere appropinquabit ei regnum celorum
Et est sensus penitentia virtus est
 que ducit ad regnum celorum. Ideo
 dicitur huius scale tangebat celum
 eo quod a terra leuetur in celum. **Item**
 ratione per hoc ipsum. **Nam iuxta**
philosophum dicitur seu dicitur
 omne remouens prohibens obstacu-
 lum quo moueri ad locum sibi natu-
 raliter debet aliquid prohibetur mo-
 ue dicitur illud ad locum desideratum
Item de lapide ad terram naturaliter
 descendente et ad centrum suo pondere
 se mouente cui si in suo descensu
 occurrat obstaculum prohibens ei
 motum ne attingat ad locum desidera-
 tum remouens seu prohibens illud impe-
 ditur motor dicitur quodammodo
 ad locum suum. **Exemplum per pomum est**
 de aliquo eunte romam qui captus in
 carcere ponitur ille qui a vinculis
 eum absoluet et ad eundem expeditum
 reddet dicitur eum mitti romam. **Ista**
 tamen intelligi debet vera esse per accidens
 non per se. **Et constat quod anima natu-**
 raliter tendit in deum tanquam in sue bea-
 tudinis locum. locus enim anime deus est.
Item autem est illud obstaculum quo impe-
 ditur ne puenire possit ad deum.
De prima ut est ostensum supra est huius
 obstaculi remouitio: **Item ipsa est in ce-**
 lum eleuatio. **Ad qua igitur prima ad**
 celum corpus nostrum corruptibile incor-
 ruptione in nobis per consequens causat
 et vera immortalitatem corporibus nostris
 donat. et si nondum in re tamen in spe
 quia saluatore expectamus dominum
 nostrum ihesum christum qui reformabit corpus
 humilitatis nostre configuratum corpori
 claritatis sue. **Demum in corruptio-**
 ne scilicet resurgit in incorruptione.

du factum fuerit gloriosum et 402
 supradictis iam donbus adornatum
 Nam non est possibile ut ab aliquo
 agente cuiuslibet potentie inseratur
 aliam corruptionem malum nisi intra
 se habeat corruptionem iustum. **Ex**
de igne qui stans medius inter circu-
 lum lunarem et aerem et tangens
 utrumque nullam infert lunari circu-
 lo lesionem quous corruptio agat
 in aerem. **Nec est alia ratio nisi quia**
 aer non circulus ille superior habet
 intra se corruptionem principium. **Di-**
 multer et sol qui terram incendit
 et ea in pluribus partibus eius arefacit
 et hominibus inhabitabilem eam red-
 dit. sicut per in torrida zona. in
 quadam super quam directe transitum
 facit luna tamen sibi magis propinqua
 est in medio sui constituta nec ad
 modicum calefacit sed in frigoris est
 et vobis. **Ergo causa omni corrup-**
 tionum est huius corruptionis principium
 quod constat esse peccatum. **Quare si**
 peccatum non fuisset nulla passio homi-
 nis accidisset nec eum seminum dissoluis-
 set semper in erate florida vixisset
 quousque in corpore et anima deductus
 fuisset ad patriam supernam. **Ergo**
 quicquid ab anima est peccatum remoti-
 uum esse dat homini incorruptum
De hoc ut per ex dictis prima facit
 Item ipsa est que hominem incorruptum
 restituit quod semper tanto plus
 efficit quanto eum ab hoc principio
 recedit magis facit donec ad ce-
 lestia eum leuans summo incorrupti-
 bili unit.

Distinctio **ma** docet quod tribus
 modis est penitendum. **Item**
De requiritur de primis primis

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

Capitulum c. xxvii

Quid sit p^{ma} et qz sit hominibus fructuosa n^{ur} de eius singulis p^{ribus} reparandū p^{mo} g^{ener}aliter. **Do** specialiter. Est itaqz h^{oc} iⁿ cōmuni necessarium qz ad p^{ri}am sunt tria necessaria contra alia tria quibus offendimus maiestatem d^{omi}ni. Nam omne p^{cc}atū quo offendim^{us} d^{eu}m aut ē p^{cc}atū cordis. aut p^{cc}atū oris aut p^{cc}atū op^{is}. P^{ri}mū sola cogitatione concipim^{us}. Iⁿ sermone nascim^{ur}. Iⁿ v^{er}bo actione p^{er}ficim^{us}. Iⁿ ista cōtra tria g^{ra}ta p^{cc}atū sūt illi tres mortui quos legimus d^{omi}ni suscitasse. Nam p^{ri}mo puellam suscitavit iⁿ d^{omi}no m^o v^o per quā p^{cc}atum intelligitur cordis. **Do** adolescentem suscitavit iⁿ publico iⁿ porta videlicet turgens. **Luce** vii iⁿ quo p^{cc}atū intelligit^{ur} oris. qz os porta ē corporis. **Do** v^o lazari iⁿ a fetenti t^{er}mi monumento suscitavit. **Joh** vi iⁿ quo p^{cc}atū intelligit^{ur} op^{is} simul et consuetudinis. quod maxie fetet alijs per malū exemplū. Itaqz qz omⁿⁱs cura et medicina debet eē morbo contraria et iⁿstrū est vt pena sūm teneat auctore q^{ui}nis per que quis peccat per her et p^{er}met satisfaciat. iⁿ v^{er}o iⁿ vera p^{ri}ma requirūt maxie rā sup^{er}dicis modis seu generibus p^{cc}atorum opposita et circa eadem loca qz tū contraria queqz p^{er} uatue opposita iⁿ p^{ri}ma rā nata sunt fieri circa idem g^o iⁿ p^{ri}ma que cōtra morbum p^{cc}atū esse noscūt medicina requirūt aliquid ex p^{ar}te cordis aliquid ex p^{ar}te oris et aliquid ex p^{ar}te op^{is}. Nam iⁿ corde cōtra malum cogitatio nis n^{er}ta est cōtra. Iⁿ ore cōtra malum locutionis. n^{er}ta ē cōfessio

iⁿ ope v^{er}o cōtra maliam actionis n^{er}ta ē satisfactio. **Contra** cordis culpe ē p^{ri}ncipaliter delectua. cōfessio oris ē culpe manifestatua vt fiat ignoranti p^{ro}bo manifestatua satisfactio v^{er}o op^{is} ē p^{er} p^{ro} solutua que p^{ro} p^{ro} ē debita. **I**ta s^us locis melius patebunt infra. **I**taqz ista rā quibz p^{er}ficat^{ur} peccentia iⁿ serpente se renouate sūt vere p^{er} qz de signata. **N**ā serpens aīal p^{er}udentissimū s^z nihilomin^{us} venenosum hōis est significatiuum veneno p^{er} mortalis infecti s^z renouati volent^{ur} per p^{ri}me sacramentum. Tali g^o more serpens est p^{er}cedendum et eius serpens exemplum ē iⁿ oibz imitandum. qz et hoc dicit d^{omi}ns voluit q^{ui} dicit. **E**stote p^{er}udentes sicut serpentes. Nam serpens volens fieri nouus ex veteri malicia veneni se sentiens infirmū p^{ri}mo vadit et quāda amari^{ss}ima herbam q^{ui}medit v^{er}ite r^uq^{ue} venenū ad os ducit illudqz euomens foras eiat. **Q**uo facto ieiunio forti tam diu se macerat donec cutem a carne relaxat postea ad fontē aque accelerans in ip^{so} se totū lauat quo pellē venenā molli^{ss}imat et ad depositionē p^{ar}at. **D**ic g^o mollis ad p^{er}trā accedit et iⁿ eius forame arto se ponit. per quod dum valde strictus iⁿcedit pellem ibi totā veterē derelinquit et nouus ex eo egrediens soli se desiccandū exponit. **A**udisti v^{er}ba. **S**igna mystica. **Q**uid ē venenū aīe infectiū et infirmitat^{is} iⁿ aīa causatiuum iⁿ mortle p^{cc}atū. **Q**uid est amara herbam q^{ui}medē n^{er} ex masticatione et ruminacione culpe commisse offenseqz diuine sup^{er} p^{ro} conteri et dolere. **E**rgo tunc amara q^{ui}medim^{us} herbā tū de culpa pa

Renouano
spennis
p^{ri}me s^uu^{er}

trata cōterimur. **¶** Sed quid est
 venenū ad os ducere illudq; euo-
 mere et ad petra accede n̄ ad sac-
 dotem ire qui i terris locū optin-
 vere petre eiq; omnia pctā dere-
 gere. **¶** Et quid ē ieiunare quid se
 aquis lauare. quid i foramine arce
 se pone n̄ ad impium sacerdotis
 qui per petra designatur penali-
 bus operibus se subire ac peitere
¶ Sed est valde notabile q; pmo
 venenū euomit et nō continuo
 pellem veterem deserit n̄ pus se
 lauerit et per foramen transierit
 valde structū. quia est post confes-
 sionem et contritioz pctā ex cō sue-
 tudine praua nō statū depōitur vita
 vetusta et prouitas ad pctā. sed
 oportet vt homo sepe se lacrimis la-
 uet et cōtra has pessimas puitates
 diuis satisfactoribz seu satisfactoriis
 operibus diuinā misericordiam sup hoc
 iter peller. **¶** Quibz omnibz sic par-
 tis depōit pelles vetusta et noua
 sole. xpo super peitente iradiatē
 et ipm desiccante pelle ac cōuer-
 satione induit. **¶** Sic veterē hōiem
 exiit et nouū induit q; frdm deū
 creatus est. qz nullus ex veteri p̄
 nouus homo fieri nec i nouitate ser-
 uari n̄ bñ facit solis etm. Nam hoc
 est se soli exponere id ē post depo-
 sitionē culpe ac omīs veteris vite
 consuetudinibz qz prauis se totum
 deo cōmitti et eius cōtinuū auxiliū
 continuū p̄tibus implorare. qz sicut
 eius solus est ex impio factū iusti. **¶**
 sic eius est pp̄ hōiem grā confer-
 uare. **¶** Item p̄mā cū hys tribus
 p̄tibus suis signari p̄t̄ sans i re-
 nouatione aquile. **¶** Aquila cū iue-
 rerata signat aiām pctā vetustate
 grauata. Nam aquila auis no-
 bilissima dū semo se grauari p̄t

P
 P̄mā signatur
 et renoua oē
 aquile

pit. volat ad altissima sp̄na ae-
 ris vt ex labore volatus et calo-
 re pariter aeris cunctis fortiter
 icalescens membris penne re-
 laxatas senat i quēdam fon-
 tem cont̄ quem ascendit. eadē
 p̄mittit i quo omīs pennas veteres
 derelinquit. Tandē ad pe-
 trā accedit ad quam p̄ueniens ros-
 trū ipm frangit et sic depōit
 omnē maliciā vetustatis. **¶** Ergo
 aiā humana nobilissima creatura
 dū se grauata sentit ex culpa p̄o-
 nat sibi aquilam i exemplum.
 qz turpe valde ē et ratiōn cōtrū
 vt sua renouationē refugiat aiā
 pctā vetusta quā exigit tam sol-
 lertē aquila. **¶** Quid ē igit̄ i alta
 volare n̄ per meditatiōz deum
 ascendē vt ex mēoria offense di-
 uine sic tota per zelum diuinū
 contra seipsam inflamēscat vt
 contritiois magno feruore pctā
 rū omnū varie penne ab anima
 relaxentur. **¶** Et quid est ad petra
 accede et ad ipam rostrū confri-
 gere n̄ ad p̄suerū ire q; vt iam su-
 p̄ dixi locū optinet vere petre ei-
 per cōfessioz aiā pctā deregi. **¶**
 Et quid est i fontē se iugere n̄ sa-
 tisfactiois lacrimis se lauare et sic
 vetustate deposita culpe se renouā-
 re. **¶** Possimus et has tres p̄mē
 p̄mē p̄tes iuere aliquo mō signa-
 tas i ape q; ad mella dulcia com-
 ponēda. quādā crustulā supponit
 amarā qua limit iterius totā suā
 domū culam cont̄ sua omnia no-
 cūtra q; contritiois amare qua
 aiē repellit nocua pctā congrue
 potest eē significatiua. **¶** **¶** Apis
 mel ore legit et gerit quod homo
 facit. dum pctā presbitero pandit

Possit etiā dū q̄ ex

Possit etiā dñs q̄ ex cera suas
 domuculas facit que cū sit pabulum
 ignis qui vniuersa illuminat et occulta
 manifestat. **Q**uo apis cū multo labore
 ad pram̄a accedit et ex varijs floribz
 mella legit quibus tempore frigoris
 delectabiliter se pascat et nutrit. In
 quo signari potest labor satisfactionis
 qui licet i principio sit valde durus
 tñ in fine ē valde fructuosus et
 sepe diuine dulcedinis gustamus.
Possunt et hec tres ptes p̄me sig
 nificari i qualibet arbore s̄z marie
 signari videntur i vite. Nam in
 radice que ē amara et laet sub terra
 contritio est signata que ē amaritudo
 ne plena et laet i aīa soli deo nota
 tem̄i germine v̄l i trunco qui a ra
 dice exit et visu exteius se ostendit
 et radice signū iūcius viuens exis
 tit signari p̄t confessio oris q̄ a con
 tritione interiori si ē vera procedit et
 occulta cordis i lucem adducat aīe
 iūcius viuens pbabile signū existit
 tem̄i ramis et fructibz arboris p̄t
 competenter intelligi satisfactio operis
 qz fructus qui ex radice truncoqz
 procedit bona opa sunt q̄ contritio et
 confessio efficiunt. **I**stud idem vidē
 possumus i quolibet semine. Nam
 frumenta granū terre commissum
 p̄mo anq̄ viuat scandit et sicut
 dicit ap̄tus moritur. i quo contritio
 designatur qua cor scanditur. p̄m̄
 morit et ad vite graciā reparatur.
Dñs ex grano sic mortuo et con
 trito germine procedit i publicū et fo
 ris procedens visuzqz se offerēs se
 men viuē manifestat i quo confessio
 designat qua p̄ccā p̄dunt i publi
 cū adducit et cor vite grē viuē
 cōprobat. **E**st et confessio pbabile
 signū q̄ aīa intus graciā viuat et
 q̄ culpa peccatis sit iterempra. **Q**uo
 germine sic foras educto seu ex ip̄a
 hasta ex germine diuata spira plu

rimū fructuosa cōtra volucres exit
 armata eo q̄ sit quibusdā aris
 pugnantibus cōmunita fructibz bo
 nis plena. q̄ satisfactiois opum
 ē significatiua eo q̄ bonis op̄ibus
 et fructibus cōstipata cōtra dyā
 bolum ferat arma q̄bus i morte
 se munit et i vita. **E**t possumus
 aliquantū has tres ptes p̄me i to
 nitrui iūtere. Nam tonitruū
 sic est iō dictum qz terreat vel
 reddat attonitos audientes. qua
 et timor de p̄ma facienda sepe t̄
 ret peccatores. Ergo diligent atten
 dendum est qz i tonitruo p̄mo est
 nubis scissio et diuisio i quo not
 cordis contritio qz sicut ventus in
 clusus i nube ip̄am scandit et diu
 dit sic ventus gracie iclusus i ha
 bitaculo aīe eā per dolorem p̄ccā
 laterat et dirūpit. **U**nde dicitur p̄ ioh̄.
 per iohannē p̄ham. Scandit corda
 v̄ra. **I**tem i tonitruo est chorus
 ratio q̄ nō ē aliud q̄ ex disione
 p̄cium nubis ignis generatio ei qz
 i nube aquosa extimmo q̄ sua subi
 ta clauitā illuminat mundū humanū
 p̄terret aspectū et scissionsis nubis
 est intelligentibus verū signū. **E**t
 i hac chorusatione confessio desig
 natur. qz dū p̄ccā occulta i lumē
 ducit. cordis scissio p̄cessisse not
 et sacerdotis animus ex admira
 cione tremit. dū audit qz bñ pe
 nitens confitetur. **E**t ē hoc nobile
 qz licet p̄us appareat chorusatio
 q̄ tonitruū qd ē nubis scissio.
 tñ chorusationem p̄cedit nubis
 lateratio. **Q**z licet confessio p̄us
 nota sit sacerdoti qz contritio p̄e
 de tñ d̄z ip̄a cordis diuisio sine
 qua nulla est ip̄a confessio. **T**ercio
 ē i tonitruo sepe fulminis et
 pluuie consequentia i quibz notat
 satisfactio eo qz pluuia lacmarū
 magnos fructus penitenciales effi

Contrui est
 p̄me significatio

nat sicut her comunis pluuia ter-
ra fecundat et fulmen du cadit
opa mira facit que no videntur
opa nature sz tm diuine potēte
sicut ego i libro de exemplis natu-
ralibus circa finem multa mira e⁹
opa me recolo posuisse. Quia nec
ipa opa penitencie sut opa nature
sed grē. Et e hoc notabile q nubi⁹
disio fit a vento i nubibus icluso
qz nuq i aia pr ee cōtra nā spu
santo qui e ventus vehemens qui i
aplos uiuens actū pmo eos ling-
uis oim gentū fecit ee loquētes

Ignis est
pme s⁹ u⁹

Item ignis qui est adustiu seu vi-
tutus et se tangentiū afflictiuus.
i multis tm consolatiuus pr ee pme
etiā significatiuus qz pma sic dicit
et punit qz tm consolationē induat
sicut i priorū dispositiōne patuit.

Sicut et i igne tria triū partium
pme significatiua. Nam ignis pur-
gat/oculta manifestat et metalla
examinat seu pbat. Nā purgatiuus
e vi caloris manifestatiuus gra sue
lucis et pbatuus ac magnoz opum
effectiuis vi actionis pme virtus sue
Dicit vere et pma ignis est. qz purgat
per cōtritiōne. pandit oculta et pub-
licat per confessionē et pbat ac mag-
na e opans per satisfactiōne. Opā
ei satisfactoria tū sint valde pena
lia marie sut penitentiū pbatua qz

Une est
pme sig-
ficatiuus

Ut gregorius dicit. Obano dilectionis e
exhibitiō opis. Item quod pauci sut
valde pēitentes qui i satisfactiōne
nō trepidant. Item mare qz tu-
multuosum est qz vndosum qz mag-
nis ventis exagitatū ac ab eis nō
nuq conuulsum e pme significatiuus
eo qz pme status magnis piculoz
icursibus ac temptatiōnū ventis va-
lidis exagitat. Verū i hoc mari
inueniunt tria triū partū pme signifi-
catiua. Nam mare e amaru eo qz
sit calore solis feruido adustum

et sui e purgatiuus et sicut turba-
tiuus per est foris omnis imudine
pictiui et e vndarū iter se con-
russiui et cōfractiui et arenarū
ac lapidū collectiui. Sicut e mare
pme per cōtritiōne aiam amaritatē
turbat et purgat. per cōfessionem
omnes turpitudines iact foras et
per satisfactiōne se cōtritiendo et
carnis vicia cōfringendo lapides
piter et arenas bonoz opū con-
gregat et i cumulos coacervat.

Nā i lapidibz opa fortitudinis i
arena que frigida est et siccatiua
itelligunt virtutes q pma cumu-
lant et bonis opibz cōseruāt
Nā licet diuisi lapides diuisas ha-
beant signare virtutes p diuisas
quas hnt ppetates tm de lapidibz
loquendo comuni p suā soliditatē
et firmitatē dona signat pācēte
et cōstantē p suā frigiditatē do-
na cōnstantē et per suā aspim-
tē opa pme. Sicut uora hic qz are-
na i mare hoc cōgregati e pma lū-
grē significatiua et hoc pte plura

Umo qz e basulis et metallis ru-
biginis absteruati qz aque amare
e dulcoratiua et ab omni turpitu-
dine purgatiua et qz e marinoz
fluctiū frenatiua. Sicut et spūa
lle gracie aias a culpe sordibz p-
gat amaros cogitatus eiusdem
dulcorat et diuinā iracundiam
nobis frenat et deū nobis placat

Item domus pnam nobis signat
qz domus sicut dicit phis e cōopi-
mētū defendens nos a rāmatibz
et tempestatibus. Sicut et pma ca-
lores luxurie noxios superat et
tempestatē temptatiōnū declinat
qz hominē pēitentiē sup solidam
petrā firmat. Ut nulla eū flu-
mina nulla ve ventoz pūla
ei domū deiciant. Sicut her
est v^o. Verū i tribus partibus
humane domus tres ptes pme

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

sunt designat. Nam fundamentū
 qd est domus p̄cipū et domus to-
 cius sustentamentū et sub tris ab-
 fronditū contritiōis est significatiuū
 q̄ ip̄a ē edificij spūalis iūū hōi
 bus om̄itū t̄t̄nodo deo notū quo
 nō p̄cedente edificatū frustra fit et
 quicqd fuerit attemptatū. Quia
 sicut sunt frustra muri et terra
 sū p̄ ambulo fundam̄to sic nulla
 est confessio nulla satisfactio n̄ p̄-
 cedat i corde contritio. **Mūq̄** p̄ ar-
 bor vireat flores p̄ducere et folia
 desiccata radice. Sic n̄ arbor p̄m̄e
 sine contritiōis radice. **Ist̄** paries
 qui de tra egreditur foras fundam̄-
 tū p̄cessisse insinuat et qualis ma-
 teria sue domus sit manifestat
 recte confessionē significat q̄ est
 cordis manifestatiua et qualis sit
 domus consuetudine panditur. **Dū**
 p̄tā latentia p̄ducit i lucem. **Ist̄**
 t̄t̄nū quo totū edificatū cōsumat
 i quo ab om̄i nocuitō seruat
 ē satisfactio q̄ ē domus p̄m̄e cōple-
 tiva et om̄is boni iterōis cōser-
 uatiua dūm carnē ieiunij domat
 p̄p̄m̄ū dacione elemosinarū suste-
 rat ac diuinā iracundiā placat
 p̄terit per cōsequens ad augmenta
 gratiā iclinat. **Ab** quam cōn-
 satisfactio ē i mirra signata eo q̄
 mirra sit v̄m̄ū necatiua. **Sic** gustus
 amaritūtia. **Sic** et corporū a put-
 dine p̄seruatiua. **Sic** et satisfactio
 aīam amaritat dū ieiunij carnē
 domat. **V̄mes** corporis necat dū orā
 doct vigilando demones fugat
 a putredine oīm v̄m̄oz purgat
 et cōseruat dū elemosinis oīa
 v̄m̄osa m̄ltipliat. q̄bus vt non
 amplius cadat diuinū auxilium
 ad se vocat. **Offert** et dicit q̄ in
 mirra signata est p̄m̄a. q̄ sicut
 mirra v̄m̄o est corporibus sic et
 p̄t̄m̄a aīabus. **Ist̄** i amari-
 tudine que gustū amaraat accipe

contritiōis cordis q̄ amarū efficit
 gustū mentis. **In** eo aut̄ q̄ mirra
 vermes ventris occidit accipe cō-
 fessione oris q̄ dum p̄tā abscon-
 dita pandit ad petrā quodāmo-
 do ea interficit. **Nam** v̄t̄m̄dia que
 ē i om̄i confessione est magna
 p̄ p̄m̄e et iō destructiua est oīs
 p̄ne q̄ p̄cedens sequela ē culpe
In eo vero q̄ mirra a corruptione
 custodit accipe satisfactio op̄is
Nam bona opa arma sūt spūa-
 lia v̄m̄q̄ valde potentia ad corp̄
 subueniendū ad mūdū contempnēdū
 ad dyabolum effugandū et per
 cōsequens ad se i p̄posito conser-
 uandū. **Item** p̄m̄a i tribus p̄-
 bus suis i castaneis nuabus ac
 pineis alijsq̄ silibus ē signata
eo q̄ i h̄is om̄ibus quodā ad mo-
 dū dulcis fructus i si tres pietes
 ē cōtētus i quibz videlicet parie-
 tibus contritio cōfessio et satisfactio
 designat. **Nā** p̄m̄us p̄ies q̄dā ē
 valde subtilis pellicula aliquantu-
 lū sub amara t̄t̄iue latet et nu-
 cleo imediate adheret vt expien-
 tia ip̄a p̄bat et hic paries a nouel-
 le fructibus facile separ̄ s̄z ve-
 tustas sic cōlūter heret vt ab eis nō
 facile disūgat n̄ p̄us aquas cali-
 dis relaxetur. **Audisti** verba sig-
 nificatiua. **Quid** est her pellicula
 subamara n̄ cordis contritio. **La-**
 ter n̄āz ieiunij et cordi adheret te-
 natius. **Sed** i har eadē pellicula
 q̄ ē subtilissima p̄ signari ieiunij
 latens culpa eo q̄ semp̄ oīb̄
 spūalibus hom̄ibus quātūq̄ p̄f̄is
 aliquid v̄m̄o sitans adheret.
 her ē facile a v̄m̄icibus separabilis
 eo q̄ facile contrit̄ et ad deū
 facile cōuertit q̄ facile recedit
 a p̄tā nō durus assuetus. **Vel**
 i consuetudinē nō deducto. **Sed**
 a sensibus qui p̄tā longū traxerūt
 i v̄sum nō sic facile separatur

Prima signata ē
 i castaneis
 nuabus et
 pineis

qz nō facile ab usu recedunt. 4
 id i hys requiritur vt sepe aquas la-
 crimarū feruentibus balneentur
Exm habem9 sensibile qz videri
 hodie solos iuuenes ad religiones
 accede. **Nec volo mireris** si pelli-
 cula her amara igni amara. co-
 tritiois sic grē significatua et h
 eadem qz subtilis ē culpa cordi
 therentem significat eo qz res vna
 et eadē. scdm pperam varietatē
 et diuisiōē et qz scdm eadē ppe-
 tatem alio modo sumptā p̄t signac
 diuisa. **Dic leo i sacra septuā nūc**
dyabolum signat nūc xpm. **Et ho**
idem iuenies i serpente. Secundus
 paries ē quēdā testa foras et dura
 magis a nucleo separa et int̄ duos
 alios parietes medius ē nuclei cor-
 omnia nocentia defensiuus qz nō
 cofractus fuerit et apertus ad dulce-
 dine nuclei nō puenit. **Hic igit**
 secundus paries seu her testa p̄ter
 oia sup̄ dicta confessiois ē signifi-
 catio. **Nā** confessio videt̄ hoibus val-
 de dura cū oporteat sic alteri pandi
 pandere oia sua mala et cordis api-
 re secreta. **Et ē a nucleo separa**
 et i medio duorū parietū conparat
 qz cōtrario eam p̄cedit et immediate
 nucleo dine grane se cōnectit. et
 satisfactio tertio loco succedit. **Et**
 igit her dura testa frāgenda seu
 aperienda. eo qz vniūsa sūt ore apto
 pandenda et p̄sburo cōfiteōda quia
 nūq̄ dulcedo tibi discernitur aut
 sentit̄ ab eo cui ab antea nō ap̄t̄
Nā vt vtrūq̄ sup̄ si castanea corio.
 seu scdo hoc p̄tere nō apto i igne
 ponat̄ mox foras cū sonitu magno
 repellit̄. **Hic si nō ante cōfessus i**
 igne p̄mē fuerit foras a deo repellit̄
 vt indignus et tāq̄ nō verus peitens
 iudicat. **Tertius p̄ies ē quidā cortex**
 i castaneis spinosus i nucibus ama-
 rus et i pinis valde durus satisfac-

tois i hys oibus significatuis eo
 qz satisfactio vera h̄t sic p̄ opa
 penalia carni dura pungitua
 aspera et amara. **Hic aut cortex**
 seu paries ē cū alijs parietibus nu-
 clei dulcissimi continens munitius
 et custodituis qz per opa penalia
 carnē rebellem domantia custo-
 ditur sollicitate grana per cōtrario-
 nē i p̄ncipio acq̄stra. **Et ē nobile**
 qz hic cortex a nubus viridibus dif-
 ficile separat̄ et facile valde a
 veteribus quia vt ad sensu cōspicim9
 hugoi dura opa q̄uis carni sūt
 aspera tñ a iuuenibus illis assue-
 tis sicut assumit̄ facile ita etiā
Et facili9 portatur ita vt diffi-
 ter valde a iuuenibus p̄t assuetu-
 dine separētur. **Dz** ab hoibus in-
 delens antiquatis portatione q̄
 ruz facili9 deponitur. **Facili9 ē**
 iuuenes religiois onera sumit̄
 et facilliter tolerat̄ assumpta. **Vñ**
 isti sunt qui portant̄ onera dici
 et estus que vix vni9 addiscit̄ p̄t
 iā senes. **Et est notabile i amig-**
dalis qz dum sunt retentia facili9
 i eis h̄y tres parietes comeduntur
 nichilqz ex eis abiat̄ qz om̄s sapidi-
 gustui iueniūt̄ eo qz p̄mā quantum
 ad iā ditas tres p̄tes suas iuue-
 nibus valde facilliter ē tolerabilis
Dz si amigdala iuenerent̄ paries
 indurat̄ et exterior totus abiat̄
 qz senibus indurat̄ i malis et
 confessio fit valde dura p̄t sceler-
 ra multa cōmissa. et satisfactio
 q̄i eis i possibilis facta et visa vt
 frequēt̄ ab eis abinenda iudicetur
 indebit̄. **eo qz carne p̄ senium**
 fratta et vni9 desaturā nō sub-
 sint vires ad onera p̄mē sup̄por-
 tanda. **Cū** et quilibet hois eras
 vix ad p̄ria onera portanda suf-

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

faciat quō illa eras hu ad p̄p̄a
sua decepta iam cute rugata
carne scitata opatua p̄sus v̄
tute p̄uata triū p̄cedentū etarū
p̄rā v̄l satisfactoria opa p̄uē
rī suis portare poterit. Itēq̄ v̄t
ex omnibus p̄cedentibus concludā
iam infra tres p̄ctes sup̄dictos
si q̄s manū imiserit voluerit dil̄
gent iquirē nucleū iuemet dulce
v̄mis iexperte q̄z aīa v̄a cōnita.
deq̄ confessa post satisfactoria opa
cum incipit sentire dina supra se
sepe rapta ea bona degustat et sen
tir que nullis exp̄m̄i possent v̄bis
Ergo r̄s parietes h̄y p̄nc sunt
illi tres dies post quos p̄ncipe
corozū suspensio regis p̄ncerna
suo restituit officio v̄t ferat po
rulum pharaoni. gen̄s x̄lo
qua post cōplera p̄m̄am p̄ncipe
gulosoru dyabolus a temprāro sus
pendit corpus subit et aīmus
diuinis officis restituit deuocio
nis p̄m̄at v̄na dulcissima sūmo
regi. Item isti sunt sicut illi tres
dies de quibus filij isrl̄ dicebant
Exodi. viii. 0. Quam triū dierum
idimus i deserto v̄t imolemus d̄no
deo nostro. Item sunt tres illi dies
post quos debentē rē belueq̄
marine ionas p̄p̄a foras exiit
et niniuis penitēcia p̄dicauit
quā per tres has p̄nc p̄tes a dya
boli ventre eximur xp̄i corpori
commūtur v̄t digni p̄m̄am p̄dica
re iueiam. It̄ isti sūt illi tres
dies post quos d̄ns i templo iueit
q̄ inter cognatos et notos non
potuit iueiri. luce 10. Item sūt
illi tres dies q̄bus mortuo d̄no
lugebant apl̄i v̄t ad resurrectiōē eḡs
puerit. Xp̄s i corde morit̄

Dum p̄m̄ mōrle cōmūt̄ sed p̄
tres dies hos i corde resuscitatur
Itēq̄ luctus i gauduū q̄mūtatur
It̄ et sunt tres illi dies post
quos leo de tribu iuda rugim
mirabili filios suscitāt mortuos
i p̄nc q̄z et leo sup̄ filios quos
leena parit v̄na p̄uatos triū
die rugit et sic eos ad vitā redu
cit. Item isti sunt tres illi dies
quibus v̄sa filios quos defor
mes p̄uuit lingendo format et
p̄ficiat v̄teq̄ addunt. Quia et
sancta m̄z errā filios q̄ p̄uuit
culpa deformes docendo h̄y
tribus diebus informat q̄z eos
gracia p̄ficiat et exornat. Item
isti sunt tres illi dies p̄ quos
pellicanus aus filios quos a ser
pente mortos mortuos iuenit
a p̄one sui lateris et effusione
sue sanguinis vite reddit. Et
q̄z est pellicanus solitarius i t̄cto
nisi xp̄s q̄ ab omnibus delictus
D̄n ip̄e dicit i psalmo Similis
factus sum pellicanus solitudinis
hic tribus diebus effrāna sui sang
uinis filios mortuos ab antiquo
serpente per culpā reducit et restituit
ad vitā. Item isti sunt tres illi dies
per quos fem̄ igne cōbusta et i
anere redacta ex cinibus ipsis
surgit ac alis assumptis i altū
volando se erigit q̄z anima mor
tua et incinerata per culpā con
trita et confessa per satisfactoris
digna opa alas assumit quibus
se eleuat a t̄ctis et ad bona su
perna erigit. Ultimo isti sunt
tres illi dies post quos panthera
a sompno consurgit et tantam
odoris fragrāciā de se emittit
ac spargit q̄ omnia aīalia ad
se trahit. Dolus odorem hunc

diacho fugit et eum ferre non valens
in caverna se abscondit. **A**nima
panthera signata est eo quod sit omnium
sub celo creaturarum pulcherrima
tota in superficie oculata que dum
dormit in culpa post hos tres dies
culpa purga odorifero suo exemplo
multos ad penitentiam animat et solum
symbolum procul fugat.

De contritione nunc dicendum

Capitulum. C. xviii.

Distinctio octava docet quod primo
est de peccato dolendum.

A

No de peccatis penitentiam
in corde videndum est de
eis in speciali. Et
primo de contritione
dicitur restat cum peccatis
alias dignitate et tempore antecedat. Est
ei dignitate nobilior eo quod ipsa ab
aliis non dependeat sed alie peccata ab
ea procedant. Nam nulli dubium sapiet
quin verbum oris scilicet et operis procedant a
verbo cordis. Cum cor sit membrum
sicut natura penitentiam sit nobilitate digni-
ssimum. Sic contritio que esse habet
in corde est illis dignior partibus penitentiam
que consistunt in ore et opere. **C**ontri-
tio est ceteris efficacior et virtute subli-
mior quod aliqui in casu sola sufficit ad
salutem sed nunquam valent alie sine contri-
tione. **S**ed contritio est opere prior eo
quod penitentiam est tempore et nata sit motus cor-
dis quod oris et operis. **E**rgo non dicitur ex
his premissis quod contritio est primo re de-
untibus bonorum omnium iustitiam. Nam
cor ut patet est membrum omnium ge-
neratione penitentiam est influentia maxime
virtute motus quod principium que nunc est
ceteris motus in corpore illum procedit
motum quod principaliter radicitus in corde
Ergo cum contritio sit cordis motus

B

divina gratia excitatus nunc aliorum
motum est penitentiam. **N**unquam non causa
sua naturaliter procedit effectum
Deus non radius solis erit si sol
non presserit. **N**unquam planta flore-
bit si radius in terra non fuerit.
Nunquam penitentiam fontem rivulus procedit
poterit. **N**unquam animam sensitivam
sensus sentire valebit. **N**unquam pro
palmas procedit vitem. **N**unquam arti-
ficiam pro procedit arte. **S**ed opus ma-
nuum operatur. **N**unquam exemplarium
penitentiam poterit esse exemplari. **I**mmu-
nera sunt exempla habent veritatem
probantia pro voluntate a predicantibus
cogitanda. **C**ontritione non
procedente in corde frustra confessio
fiet ore nec satisfactio vera po-
terit esse in opere. **D**eus enim illum
hominem absolvere poterit sacerdos quod
divina potentia non absoluit sed
tamen potius alligatum. **D**eus illum ab-
solvet a reatu temporalis pene quod
pene alligatus est eterne. **I**tem quod il-
lum absolvet a pena quod penitentiam non
fuerit absolutus a culpa quod est pene
causa. **E**rgo si solus deus in con-
tritione cordis a culpa et pena
eterna absoluit pene temporalis reliquos
hominem obligatum super quam solum est
verus sacerdos in clamum. quod
illi confessio facit que cordis con-
tritione non absoluit. **N**am tamen excel-
lens opus est hominem a culpa ab-
solvere ut nulli possit concedi cau-
tione cum sit opus infinite potentie
cuius creatura capax esse non potuit
cum sit creata in mensura et pondere.
Constat enim quod culpa ab anima non
repellatur nisi per gratiam quod omnis
actio est a contrario quod nunquam a sub-
iecto unum contrarium remouetur nisi
per introductionem alius. **S**ed gratia

C

si sit diuine actiois no nature
 no educta de pnapys alicui sub
 stantie a solo deo per creatione
 hinc h' pcedi. Quia tu iter
 aliq' et nichil sit infirma dista
 na nulla v'us p' sup hanc dista
 riam n' v'us simpliat infirma
 quare solus deus e' donare gracia
 et per cōsequens destruc' culpa
 s' her ut dicitur est sola cōtricio
 ne remouet go ipa no pcedere
 frustra i ceteris ptibus duabus
 p'ne laborat. Aug' ei pfecte re
 mouet herba a tra n' fuerit
 radix emulsa. s' radix oim ma
 lorū e' i corde. go no p' peccatū
 remoueri pfecte ab ope et ore n'
 pus fuit exsrpau' a corde. quic
 nec dimittit p' pena n' pus dimissa
 fuit culpa q' totus culpe est ra
 dix et causa. Itz culpa sola cōtricio
 ne deletur. q're n'cē est ut cō
 tricio i p'ne fundamēto ponatur
 fundamēto ei no stabiliro i dāp
 nū opantis parietes eriguntur
 infirmitatis causa no purgata. s'
 ex negligentia derelicta. frustra
 laborat q'libet medicina. qz rei cā
 omissa. nullus p'ncip' cōsequitur
 effectū debitū. In dampnū suū
 eger medicinam accipit purgan
 tū et humoris noxi expulsum
 si no p'cesserit du medicina q' est
 crude matris digestiua et p'pa
 ratua ad exitū. Quia sicut vpo
 tras dicit digesta sunt mouēda
 no cruda. Unde dicitur ego con
 tūdā q' nūq' fuit postiora vtili
 ter. omissis poribus et maxie tū
 pora necessario postiora p'cedit
Ergo an' omnia necessario purgan
 da sūt corda qz radix arboris bñ
 purgata tota fit arbor bona siue sa
 na est q' pus fuit fuerat infecta

Quare m' p'rica documta et dog
 mata qui mederi arborū corpoi
 bus volunt i earū radibus clauos
 figunt ut dū noxius et supfluus
 humor eductus fuerit ex radice
 diuersalis sanitas cōsequat in
 arbore. Unde et ap'us. Di radix
 sancta et ram' Ergo a cōtricio
 sensu si radix infecta et ram' p
 cōsequens erūt mali. Non ei potest
 aqua riuuli eē mūda et sana se
 fuerit i fonte corrupta. Non do
 lente capite n'cē est oia mēbra
 dolere vel languē. Ergo n'cō se
 quit' ex oibus sup'dictis q' n' pus
 mūdantur corda no possūt ora
 mūdari vl' opa. Itz cōtricio
 sit radice humane renouatiua res
 tat q' est oim bonoz i'itatiua
 q'm ad redeūtes. Itz

Contra e' peccatū oim purgatiua
Capitulum Cxxx

Quid cōtricio e' oim sor
 dū ab aīa extersua. Per
 ratū ei qz cū delectatione cōmittit
 no sine dolore dimittit et purgat
 quia cōtricio solū cōtricio curat
 Nā m'lier q' cū delectatione cōcipit
 no sine dolore et angustia magna
 parit. Sic et peccatū qz cū delectatione
 p'ficiat no sine aīe dolore expiat
Amarā e' herba que stomachum
 purgat. sicut p'z i. absinthio et
 q'busdā herbis amaris. Nā et ob
 hanc cām p'ceptū fuit leuita. yo
ut mel i sacrificio seu holocausto
 p' peccatū nullatenus poneret quia
 ea que purgant peccatū no dulcia
 sunt. s' amara. Ex amaris ei
 cineibus lixiuū fit amarū con
 triciois aīe significatiuū quod z
 oim sordū a capite et vestibus
 remotiū. Quare est qz e' amarū
 cōtriciois extat significatiuū

eo qz ppter amaritudinē atq; salsedine
 strabiei et pruriginis sic absterſum
 quia in carni dolores ingerit pru-
 ritū extinguit et desuper desiccans
 supflūū humorem eicit a se sor-
 des vñ aliud quoddam imūdum
 n̄ fuerit an̄ turbatū et ventorū
 impulsu fortit agitātū et ipā sua
 turbacione concussū adeo fit lu-
 cidū et trāquillum et ab oibns i-
 mūditas expurgatū vt eius a longe
 videat homo fundū. Sic oīno et
 cōsciencia sordida nō purgatur n̄
 contricione cōcussa et vento gratie
 agitata quibus adeo mūda reddū
 et placata vt nichil i calare va-
 leat sordidū vñ imūdum. Unde
cōtricio nō est aliud q̄ dolor volun-
tarius et subitus ex considera-
cionē et diuina gracia excitatus
peccatū omnū destructiuus. Imo
 potest eē tanta cōtricio q̄ nō som-
 culpā s; et pena deleat. Unde
cōtricio nūq; ē sine gra. Quia
et amaritudo maris p̄bac̄ eē
creata ex feruida i ipm solis ma-
dena p̄tes ex eo subriles eleuāt
et grossas i eo relictas fortiter adu-
rentis. Vñ eī i cineribus tāta
amaritudo est n̄ ex nimia ignis
adustrione. Ex hac eadē causa
 vrina est amara et iō strabiei de-
 sicatua qz subtilibus p̄tibus
 separtis ab ea vi nature degestua
 fortit calore q̄ remanet adurūt
 p̄tes et i amaritudinē cōuertit
Sic cōtricio ex calore diuine gr̄e
āia generata ipi aie fit amara
et iō eius sordū purgata. Est
 et hoc notabile qz mare turba-
 tu omnes sordes ad litus expel-
 lit. Sic cōtricio omnes imūditas
 ad os ducit. Vñ et i tren̄ dicit

facta ē velut mare cōtricio tua
 Quia sicut mare sordes eicit
 sic eas cōtricio ad os ducit.
 P̄ qz nullus credat se eē cō-
 tritū eē si assint flūia lacru
 marū si renuat cōfici p̄m.
 qz vera cōtricio semp̄ icludit
 p̄positū conficendi et ducit ad effe-
 tū hoc p̄positū si assit possibili-
 tas. Itaz cōtricio qz sensuali-
tati est aspera iō est om̄is ru-
biginis ab aia absterſua quia
pungtiua illa lancicola seu spi-
na ē que aperit apostema.
 Nā nitū qz ē valde asperum
 ē omnis manū a facie abster-
 suū. Manus nūditas tincte as-
pa indigent lotionē facile si-
quidē vestis et carta nimio et
atrāmeo inficitur s; nō facile
expiat. Facile vinū corrūpit
s; nō facile sic reparat n̄ sic
facile expiat. Nam facilius
 a medio declinat q̄ ad ipm q̄
 postea reuertat. eo qz facilius
 i om̄ibus sic destruit q̄ qd̄ des-
 tructū ē reparare. Vna hora p̄-
sciditur arbor q̄ mlros ānos po-
suit ad tremētū. Ruit palatiū
i mōtō qd̄ mlro tpe fabrica-
tū est. Macula q̄ facile i ori-
lo generat nō sine oculi magno
at mlro dolore abstergit. Vñ
p̄t her om̄ia dicit heroi. Ca-
uendū ē vulnus quod cū do-
lore curatur qz aliud qd̄ est
integra naue et mercibus cunctis
saluis ad portū veire saluis
q̄ nudū ad tabulam expositū
fortibus vndis ad sara collidi.
Et addit. putride carnes cau-
terio curatur et ferro et bene

na serpentina antidoto curat.
Contricio e cordis renouatiua.
Capitulum Cxxxiiii
Tercio contricio e cordis renouatiua qz dum ab aia vetustate culpe remouet nouitate introducat p cosequens grane. **C**ulpa et grana sur priuarne opposita quia du vnum expellitur alteru introducit. **N**u qz ei caritas ab oculo remouet n visio illi opposita introducat. **V**mo vnius intro ductio alterius e expulso. **C**um go per contricione fiat ab aia pulso vetustatis et culpe fit per eandem introductio nouitatis et grane. **O**b hanc vtz cam contricio ht ignis natura. **N**a et e ad lram quida ignis inflamans sbam cordis. **Q**uac sicut e officiu ignis vetusta renouare metalla sic e et contriciois officiu aiam renouare vetusta. **E**st et contricio ille ignis qui de spencru efficit lignis i que femu vetusta aus igressa et i cinere versa consurgit ex eisde cinibus noua aus. **N**am et sapientes agricole qn volunt a tra herbas noxias extirpare et eius vetustate ad nouitate reducere igne apponunt et oia comburunt et vim quanda i terra noua adducunt seu inducunt. **Q**uare et noualia nouit igne arsa sur mltoru fructuu pductua q oia contricio facit i aia. **N**am et contricio est signa i carne illa aliquidulu venenosa que comedenda accipitibz datur vt facili9 renouent. que et venenosa dicit qz amara corda sentitur du ad inouadu ei dar. **N**a et puerbui cerni est du ab aliquo comeditur

ad amaru. qz asserat ee venenosu vl vt venenu ee amaru. **C**ontricio et inde inouat qz amaris lacrimis corda leuat qz panus succidus qn lauat renouari videtur. **D**um a suis imudinis expurgat. **N**a et aquila volens noua fieri ex vetusta pus se lauat i aqua. **H**abet et aqua vtute mudificatiua qz dum sordes pellit nouitatis pulchritudine introducit. **V**nde elephantes du viores suas cognoscunt a turpitudine carnis seu carnalis comertu aquis se lauare nouent nec vni9 an lotione ad sonos redeunt. **H**oc ide tyronia et leena efficit du carnis actu se inficit. **N**a et cygnus sic carnis turpitudine detestatur vt post actu carnis que exeret amare posteritatis vt seruare sua specie possit nuqz cibū accipiat n antea lotus aquis. **E**rgo tu si vis a culpe vetustate lauare et gre nouitati restitui lacrimis pteas ablu et lauari qz facies que sordibus coopta videt ee vetusta qn inouari videt si fuerit bene lota. **Q**uod vna ignoraret mleres q sepe vetustas facies qn nouas onduunt et suis locoidibus hominu disum fallunt. **C**ontricio e in bono conseruatiua. **C**apitulum Cxxxv
Quarto contricio e i bono conseruatiua. **H**omo ei per grana inouat. **S**e sepe contriciois lacrimis ficit lotus i bono stabilitur et conseruat. **N**onne orti et vinee fructus omibz plante i suo virore seruatur si sepe aqs relectibus balneatur. et facile deficit ramusculus qui hoc fuit humore puatus. **N**am et aque sunt flum

f

f

puteorum et fontium gratie. si
 ter aru i pinguatue. et ferm
 datue. sicut seminu igrossanne
 germu pductue fructuu mlti
 plicatue. et traru fortificatue
 ac et fructificatue que oia fa
 riu ad mltiplicatōz et cōserua
 rione hois et oim reru p ho
 mine. facile ei illa ciuitas capi
 tur cui munitus et faciens
 aqua subtrahit et tūc cōtra li
 beratū et tūc ab hoste seruat
 si sup arces hostiles aqua her
 seruet. Quia et facile ruit aia
 illa cui contritiōis lacrima est
 subtrahita et humore hoc fuerit
 desiccata. et facile seruat in
 grana si sepe cōtra tela hostilia
 aqua doloris fuerit p munita.
 Vn aia cōtrita seu ad cōtritiōz
 disposita ē illa caleph filia q̄ deā
 est ara. iudiu pmo q̄ iter p̄tr
 figebunda. Nec ei cum duceret
 ad virū fortiter suspirauit i asino
 Ad quā poterat. Quid habes
 Cui illa ait Terram australem
 et arenam dedisti mi adde et u
 riguā. Et sequit̄ qd dedit illi u
 riguū inferus i compunctiōe
 et lacrimas ac suspiria ex dilatiōe
 p̄mior et̄nozum. Pinguis ei et
 ferunda seruat̄ anima q̄ hys
 sepe aquis fit irrigata. Contri
 tio go sicut ē medicina purga
 tua i sui igressu sic ē et medici
 na cōseruatiua bonoz oim in
 pgressu. Quid ei pdesset per
 medicinā p̄paratua matriciam
 virosam digerere et per purgatiua
 eā fors emittē n̄ et p̄seruatiua
 adesset et cōseruaret. Ergo
 cōtritiō ē p̄fectissima medicina
 quia nō solū ē morbi aie cura
 tua et eius sp̄net̄ renouatiua

Et est i grā cōseruatiua.
 Nonne pungentibus sp̄ms du
 ris et asperis petris ordidines
 clauduntur. ac sic tūc a bestis
 cōseruatur. Sic et cōpunctiō
 bus corda pungentibus duris as
 perisqz doloribus cont̄ demōēs
 aie cōseruat. Nonne et prudē
 tes apicule aligare quo cōmu
 nit̄ viuunt qui busdam sicut
 amaris i circuitu liniunt q̄bus
 se cōtra omnia munit et ab
 anni nocente se verme seruat
 ille. Ergo sicut tu cōtritiōis
 amare te munitas ut ab hoste
 illesus euadas te i omni bono
 cōseruans. Itaz cōseruatiua cō
 tritiōe mūdara et ex vereri no
 ua facta ē sicut aurea archa q̄
 cōseruat omnia bona i ea reposita
 et sicut vena illa mosayca
 seruans manā. et sicut alabas
 trū seruans p̄iosa vnguentū.
 et sicut illa nobilis archa q̄ fuit
 a diluuiō cōseruata ac cōserua
 tiua. et sicut archa testam̄ti
 nens legem dimouet nauis dimb
 diuis lignis instructa ac amoris
 pice conclusa qua seruamur a
 mūdi tempestate. Et q̄ nō libe
 ter ibi bona sua recondit vbi
 cōseruatur oportine et i fine
 p̄ntant et mortuo r̄. **Con**
tritiō 3 sordiu ostensua.
Capitulum Cxxxij
Quinto cōtritiōis grā 3
 ois sordis latentis in
 aia ostensua. Co ei ipō q̄ aia
 a sordibus demigrantibus purgat
 et grā illustrāte dealbeat et
 a tumultibz viroz p̄nsit
 et quietat ad se p̄ferre cognoscit
 dum et illuminat. Nonne aq̄

bñ mūda et clara p̄fecte gēra
 homo faciem suā intuet̄. **D**icit ei
 i veste p̄fecte alba et i ip̄a maria
 lactea om̄is ostendit̄ macula q̄ntū
 ruz sic pua sic et i cōscia bñ
 munda veraqz cōtriciōe munda
 ta. **N**ōne om̄ia p̄fecte apparet̄
 i speculo bñ terso. s̄z nō sic in
 maculoso sanguineqz infecto. **V**
 et ml̄eres vt suas maculas ag
 noscant valde sua specula seruat̄
Ergo et tu facias p̄ mūdina mēt̄
 quod ille facit p̄ mūdina fede car
 nis. **N**on facies tu p̄ regio sup
 no qd̄ ille facit cū peccato. **4**
 p̄ opere peccaminoso. **N**on facies
 tu p̄ cōplacendo deo qd̄ ille facit
 vt placeant mūdo vl̄ mauro. **N**o
 facies tu p̄ fugienda pena eina
 qd̄ ille facit p̄ fugienda carnis
 imundicia qua dixerunt turpes et
 sordide. **P**erua si quidē macula i
 p̄ano nigro et sordido nō apparet̄
 s̄z i subnū et albo est̄ mīma ma
 cula oculari nō p̄t̄. **S**ic et per
 cōtriciōe bñ mūda cōscia plene
 om̄ia videt̄ se deformatiā q̄ntūqz
 sint pua. s̄z cōscia sup̄ficialis
 et grossa p̄cōrū maculis demigrata
 est̄ grauisima sepe p̄cā nō videt̄
Nec mireris qz vbi est̄ lūne solis
 p̄uū i pulueribus videt̄ hō denarū
 et quodēz aliud mīmū s̄z vbi lu
 men hor̄ oīno defiat nō videt̄ hō
 magnū palatū. **D**icit cōscia di
 uino lumine illustra i seip̄a cernit̄
 limpidissime oīa est̄ mīma vbi cō
 scia tenebus obfusata nec
 aspuit̄ maxīma. **N**am p̄uitio spi
 ne p̄modicqz contactus faulle
 facile a delicatis hōibus senūit̄
 que tñ a duris rāstas. **F**uratur
 nec ab eis lesua credūt̄. **P**ala
 tū optime sanū bñqz dispositum
 optime discernit̄ inter sapida et

insipida et plus sepe sapit̄ amara
 q̄ dulcia. **V**nde ml̄n sic hnt̄
 palatū infectū vt tram p̄ delicias
 comedentes panē detestent̄ et ca
 rnes. et magis q̄ op̄n pisces
 quibz eis sapit̄ cineres et car
 bones. **O**culus v̄ mūdus opt̄e
 videt̄ om̄ia pulchra et turpia alba
 et nigra medioqz colore venusta
 magna et mīma. s̄z nō sic lippus
 oculus et infirmus q̄ nec ip̄am
 lucem visibilem sumeqz oculum
 delectantē p̄t̄ asp̄icere s̄z more
 auū de nocte volancium q̄rum
 itutū nox illuminat̄ dies t̄cat
 lucē detestatur et tenebras am
 plexat̄ et diligit̄. **S**ic p̄ om̄ia
 cē crede i cōscia vel q̄ cont
 riciōe est̄ mūda q̄ p̄cā infecta. **vel**
Cōscia ei cōtriciōe plene mū
 data ē i aīa sicut i domo familia
 vl̄ candela q̄ sūt oīm que i ea sūt
 ostensua sue bona sint sue ma
 la. **C**ōtricio ē diuini amoris sig
 ficatiua. **C**apitulū Cxxxij. **J**
Sexto cōtricio est̄ diuini
 amoris et gracie signifi
 catiua et habita sepius ē ip̄ius
 gr̄e p̄monua et feruoris augmen
 tanua. **C**ōtricio ei ex diuina gr̄a
 et amore causat̄ ex qua cōuerso
 amor i aīa et gr̄a augmētat̄
Est̄ ei cōtricio sicut torrens qui
 nūq̄ fluit n̄ qn̄ pluuia de celo
 descendit̄. **Q**uia et si homo absqz
 gr̄a gratū faciente sua possit̄
 p̄cā confiteri et hō aliqua opari
 ar est̄ atteri nūq̄ tñ p̄t̄ contreri
 n̄ ex gr̄a illa dei q̄ facit hōiem
 deo gr̄a. **D**icit ei maris turba
 tio et q̄moro fit a vento et sicut
 eius amaritudo ex actu solis vren
 te fit et feruido. **p̄ vt sup̄ pleni**
ditū est | sic cōtricio cordis ex

vento diuine gracie venit. ex arborē
 feruida veri solis. **Uentus 9°** diu
 in amoris et diuini aduentus ad
 aiā suū est. **Uñ** videm qd i
 sero qñ sol a terra recedit et qñ pos
 tea ~~a terra recedit~~ redit tñ ros
 ad terrā descendit qd ē tñ feruor
 danus. germenū nutritiuus. flo
 rū et herbarū ac fructū pducti
 uis. quia aiā de recessu solis di
 uini qui ab ea ppter peccatū discessit
 et de eius reditu quē qbusdā mo
 tibus cordis sentit compunctiois fletus
 amaros gaudia mixtos fundit.
Ex amore 9° conuersio venit quā
 idcirco aiā gerit qz eū offendit qd
 diligit. **Nonne** marialis hic ignis
 fumū resolut ex lignis incensia
 qd dum oculos carnis tangit lacri
 mas ex eis pducit. **Uñ** diuinus
 amor qd ignis est aiē peccatis dū
 i ea flamas suas emittit fumū
 compunctiois ex ea resolut. qui ama
 re eā gemē facit. **Uñ** hanc eam
 nullus peccator ē contempnendus
 nullus iudicandus qz sepe fortis
 cōterit et verus qui scit se pec
 casse grauius ita ut i eis impleat
 quod diuinus testat aplos ingens
Ubi habundauit pccm seu delictū
 sup habundauit et grā. **Ex^m** de
 dauid ipe scissid qd turpia magnaz
 pccā commisit. et tñ tāta grām
 a deo obtinuit ut sup omē regē
 eū famosum efficeret ac de se
 dnm nasaturū pmissione accepit
 et quicquid deus posteris e9 fecerit
 ppter dauid seruu suū ipē facere
 ptestetur. **Aplos** petrus qñ t
 pus retis veritatem negauit tñro
 dū amarissime flere cepit aplo
 rē grām obtinere meruit qd et p
 retis ipm mudo famosum pfect
Uñ ex oibus sic lupus rapax

ut paulus qd spirans corde mi
 uans ore cedens ope totus cor
 xpm ac eius discipulos seuebat
 nec pceptū ad hoc expectabat s3
 se ingerere. **Sicut** aitū uo cōtinet
Uñ qd tātam grāciā apud xpm
 iuenit ut paulus. **Uñ** tāta fecit
 p xpm ut paulus. **Mempe** ipe
 plus omnibus laborauit. **Uñ** vult
 laudes pauli plenius agnosce t s3
 in librū legat que de laudibus e9
 fecit. **Ubi** eū nō solū pfect hoib9
 s3 etiā supnis agmibus afferēs
 nullā grāciā fuisse i suis qd pfer
 i aiā pauli non fuit. **Uñ** vlti vñ
 qd hoim x^m vocens apparuisse ut
 paulo qui et adhuc mortis ad re
 lum reum raptus fuit. **Nonne** scis
 sima magdalena que id ut grege
 rus dicit. septē demonia habuit qz
 dimisit. **Uñ** plena fuit. singu
 larē grāciā apud xpm pmerit quā
 suā pñuatiōē effecit. quā aplos
 aplam fecit quā xx^m annis con
 tinuis absqz abo et potu corporali in
 solitudine sustentauit. quā et sp
 cōtra omē murmuratē de ea de
 fendit. **Ex^m** hic potes ponē de
 sancta maria egiptiaca. de sancta
 theodora. de sancta pelagia que
 margarita ē appellata. de sancta
 thaysē meretrice. **In** legēda istaz
 hec exēpla reqre. **Uñ** quid p anti
 quā discurrem9 qñ et nra tempo
 ra h9s exēplis sunt plena. Nam
 ut de multis taccam p expēciā
 certā vñū referā i alymāia fac
 tū publice hui9 sine pbanū. **Uñ**
Nam fuit ibi homo sceleratissim9
 hoim omi qd pter hor qd amore mi
 serabiliū rubaldorū ludebat ad
 sardū quāmdā suā carnalē soro
 rem concubinā accepit ex qua plu
 res filios suscitauit et genuit.

Cū illa mortua fuisset a^q foro
rem p̄ eadem nephando quercio
supduer cui placē dū voluit oēs
filios quos susceper ex pore occidit
Cūz parentes adhuc viuētes cū
de facinoribus tātis arguerit ille
i eos vt fera desemens ābos gla
dys trucidauit. Cūz p̄ talia fla
gna vitam cunctis ifamē deducit
accidit semel vt ep̄o ciuitatis illi
p̄dicare assistēt qui adeo omnēbus
granosus erat q̄ ex i^mortissimis
terris ad eius p̄dicatōnē homines
concurrerēt infinitiq; vndiq;. Cūz
maxio p̄lo p̄dicaret assistente hoīe
pessimo iā p̄fato diuina gr̄a illius
corde tacto valdeq; cōpuncto surrex
i mediū et se p̄clamans corā omni
populo maximū oīm p̄torū p̄maz
postulauit. Cū ep̄us p̄dicās ait
filii sustine parentē donec p̄dicatō
cōpleatur. Sicq; audiat te diliger
vt cupis. Cūz hys auditis homo
resedisset et ep̄us sue p̄dicatōis
feruentissime resumisisset p̄positū.
Ille ferre pondus doloris iterius
conuicti non valens mox exurgēs
i mediū reclamauit ac instanter
p̄mā sibi p̄posat dari p̄torū
p̄maximo. Cūz om̄s i eū respiciēt
ac acrit eum obiurgarent tur
cōe bonū ip̄ediret oīm ille q; rese
disset cūctis. et ep̄us interū pre
dicare cepisset ille motus a gratia
conuictos iā vltra sustine nō va
lens clamans surrexit e medio et
penitentiā tāq; qui moreretur
exposcens dum obtinē quod peti
uit nō potuit cursim ex p̄lo fugit
foras et quādā intrans eccliaz mo
nachorū se an̄ altare p̄iit et cor
de p̄ dolore. disasso continuo aīaz
exalauit. Cūz eū mōchi sic mortuū
iuenissent dū eis de ip̄ius p̄mā

nō constaret eū nō in cymeterio
posuerunt sed i quoddam fossatū
ip̄m velut cadauer putridum pie
terunt. Tunc ip̄a succedēte nocte
vgo sacratissima m̄ dei cūda mō
cho senior apparuit dicens ei. Ad
ē hoc quod heri fecisti. Vbi p̄ci
ū sanguinis filii mei posuisti.
Quare ip̄m in cymeterio nō sepe
lipis. Cū mōchus ait. Domina pre
nobis qua sit eū pietimus eo q̄ eū
cē penitentiē nescimus. Tunc illa
ait. Penitentiā eū instantia petiit
quā obtinē nō potuit et i t̄m se of
fendisse deū indoluit q̄ cor eū per me
dū scissum fuit. Tunc mōchus i
visionem a hys nūciatū ac reue
lauit. Et cognito per ep̄m iā datū
q̄ instanter penitentiā petierat
scrutari volentes si vera p̄ oīa
visio fuit eū per mediū sancti fe
cerunt et cor eius per mediū
scissum iuenerūt. Itaz vna cū
fratribus accedens ep̄us eū de
libro i quē pietus fuerat leuauerit
et sepulture eū multa ruerētia t̄
diderūt. Ergo i isto verarissima
apparuit eē aplica sentētia q̄ vbi
habūdauit delictū suphabūdauit et
gratia. Nam et viridia quidē lig
na que vōe humoris signant corda
carnalia venenoso humore ifecta
quib; ignē tardius q̄ sicca p̄pter hū
mōre recipiunt postq̄ fuerint
igne iflāmata icale sunt fortius
valde q̄ sicca magis q̄ calefaciunt
p̄xima sibi loca et maiore vngz
et fumū resoluūt ex se q̄ arida
sue sicca. Ad adde iā dicitis q̄
tōtūz sepe habita et feruoris
grate augmētatur. q̄ est sicut
arboris virtus intrinseca que bñ
ficio solis adiuta arborē augmētāt
i altum et latū expandit et ordi.

nat ac disponit i ramis virese
 ea facit i frondibus odorifera
 ea reddit et pulchra i floribus
 ac ea valem reddit i fructibus
 Per omnia contritio virtus mi
 ra cordisq; intus aie de supnis
 infusa et diuini solis influencia
 coadiuuante aiam peitente eleuat
 igrossat et auget incremento virtu
 tum p discretionē ordinar eam
 i ramis v i membris et sensibus
 per honestā morū cōpositionem
 virese facit i frondibus p ver
 borū discretionē redolere facit i
 floribus per bone fame et opio
 nis extensionē et valem reddit
 i fructibus p vniuersam opationē.

Contritio cordis dulcoratiua

Capitulum Cxxxviii an

Secundo contritio quibus
 sensualitati sit amara
 ē tñ dulcoratiua mētis et cōsuetudine
 pure. Nam caro et spūs sibi
 lucem adūsantur. qre quod est
 amarū carni fit dulcissimū spiritui
Un augustinus dicit ac est per
 experientia pater q; peitens de pād
 dolet et de dolore gaudet. Et quid
 mirari. Nam apes ex amarissimo
 absinthio dulcissima mella legit
 Nonne vna et eadē medicina que
 ē pbarū amara palato fit dul
 cis ac vtilis stomacho variando.
 Nempe contritio amara carni s; z
 dulcissima menti ē illud māna
 dulcissimū p̄lo consum q̄ in deser
 to p̄ne dei filij nutuntur. Sed
 licet eet sapidissimū v̄ris tamē
 carnalibus i nausea versum est
 murmuraueruntq; acrit cōtra deū
 allea et rexe mane p̄onētes. Et
 est contritio cordis mel mētī dulcis
 simū i aere aie recollectū diuino
 igne i corde decortū gustus aie

refectiuū. cōsuetudine ipure mun
 dicitatiū et victoriū ab anima
 expulsū. Quid ē mel hec
 materiale. Nichil oīno dicit ē
 aliud n̄ ros i aere generatus
 celesti ibidem calore decortis seu
 digestus ac i dulcedine cōmu
 ratus cuius virtus et efficacia val
 de nature ē consona et amica
 stomachi anū dicitatiua, ventris
 relaxatiua et turpitudinis ex pul
 sua. **Et nota** q; qui volūt nō
 deignare cōtritiōis hec p̄nalia
 p̄ter amaritudinē quādā quā hnt
 i eis admixtā ad amaritudinem
 illam venturi sunt q̄ nulli dul
 cedini est cōmixta s; infelibus
 erit eterna. **Un richardus de s̄o**
victore expones illud cōmāst v̄
ora flumina intrant mare sic aut
mare aqua h̄ amara et flumina
dulcē Quid ē igit̄ inquit oīa
 flūia intrant mare n̄ omne dul
 cedine tempalem terminant in
 amaritudinē. Quid ē ei ama
 rūs morte q̄ finis ē dulcis vite
 Nam ab ipā morte tūc iūu ca
 piet mors illa ipsa impioz scdā
 ad quā velint nolint ip̄i tunc
 venturi sunt ex q̄ i dulcedine
 nō viuūt et ex p̄ri n̄ amari
 dinē p̄ne nolunt. Tales ē s̄
 filies mirabolanoz arboribus
 q̄ru fructus cū pius sunt dulces
 ac sapidi i fine tñ sur valde a
 mari. **Contra** tota spiras
 ē ad eterna. **Cxxxviii an**

Quarto contritio ē infra
 cū et adūsantiū oīm de
 dicitatiua et tota ad celesta spi
 ratiua. Ita ēi duo faciūt ho
 minē penitentem forrit ambu
 lare et currē. q; ad parata sibi
 bona sempiterna alacrit̄ currit

[Marginal notes in a smaller hand, partially obscured and difficult to read.]

yferte contritus. Nā ceruus be
 lontate nimia sui cursus hostili
 canū declinat intrusus et ser
 pente venenoso commesto per
 amplissimos passus ac saltus
 currit ad fontē de eodē cont
 veneni mannam potaturus.
Quis est ille qui currit velo
cius ad brauium i via posuim
pus venit. Dicit vii peitens
et contritus per viam vere
pme currens ad brauiū supmū
et cinale cū coniciois moribus
tursim vadit nē i hoc cursu
quesat sz furiosus cōtinue tur
rit ac aduersantū demonū
itus fugat et vitat et fontē
supmū appropinat sic qz cū ppha
sitbundus exclamat Deus do
minū fortitudo mea et ponet
pedes meos qz ceruorū Et tūc
illud Quē admodū desiderat
ceruus ad fontes aquarū ita
desiderat anima mea ad deū
Dicitur aīa mea ad deū fontē
viuū qn veniam et apparebo an
faciem dei Per mireris si aīa
sic cōtrita sic igne dino accensa
ad fontē aspirat etnū qz ceruus
dum canes adūsarios fugit
dum currens nūmū iralescit
i fluminis aquā se pūat i cū
transire vires recipit recuperat
et resumat Anima go peitens
et cōtrita tāqz ad locū pūum
tota semp aspirat ad deū qz
requiem nō iucit ex eūm Nā
si nullū est inuēire corpus quod
sui locū per nām appetat et
ad illum toto posse nature nō
tendat ita vt alibi nō qesat n
violētia teneat quid miraris
si aīa creata dignissima sit lon
amēissimi cupida ad quē ob

tinendū ē facta. Est igitur vir
contritus et peitens pme i
hor materie silis que existēs
i forma q eius nō tminat ap
petitū appetit aliam nē eius
appetitū qesat donec form
iuenerit que p fia plene possit
Et hec est tota ratio qre int
elēnta ē continua tūsmūcio
actio et passio gūano et corrup
cio qz materia q est sub forma
vnus appetit eē sub forma al
teius Et quia i nullo pfecte
iuēnt quod eius appetitū nati
ralit appetit et requirit iō sub
nullo pfecte quiesat quare ibi
continua actio et passio gūano
et corruptio erit donec materie
appetitū totus ē completus et
tminatus sicut ē i celestibus cor
poibus quoz appetitū nō ē vag
sz fixus qz ibi nulla actio vel
passio gūano vl corruptio eē
potest. eo q totū appetitū materie
forma complet Dicit et aīa pe
itens ac cōtrita quō habeat
graciā nō potest eē quēta donec
hēat graciā confirmatā sz aspi
rat semp ad gloriā q est forma
pfectissima qua semel habita
et obtenta aīa fit tranquilla et
nō appetit qz vl Appetitū
eī animē quodā mō ē spūitū
qre nullo pōt finito bono p fia
vl compleri Semp eī anima
inqeta nūqz pfecte pānsita est
vl tranquilla donec sumā beati
tudinē illam obtineat que vr
ait boētius ē status oim bo
norū aggregatōe pfectus Qu
et augustinū dicit Inqetum
est cor meū dñe donec veniat
ad te Et ppheta Dabitur m

apparuerit gloria tua. Itaqz vt
ad vnu omnia redigatur cōscie
tia contritione purgata est sicut
bona carta publica manu scripta
continens portatū iusticiā et que
facit oīa bona opa. Et iō quia
demonū accusantiū est i morte
affecurituā dās hominū plenam
de hoste victoriā quia scdm has
cartas omnes sunt iudicādi sicut
i libro de cōscientia hētur. Nonne
ille stultus est qm ad iudicium
mortis vadens cōt accusatores
suos illa sola portat i cartis vñ
sit iudicādu ad mortē vnde tra
hat et trudar i carcere nō tem
porancū sed etnū. Vē go hodie
plorandū est et dolendū q^o tācū
multitudo hominū morientū et ad
iudicū tam districtū vne lras se
cū fecunt. de qbus hēt. 20° rignū

De cōfessione ca^m Cxxxvi.

Distinctio 9ª docet q^o pccm est
confitendum.

Uso de contritione vide
repat de cōfessione
Verbū ei oris imedia
cuis se hēt ad vbum
cordis q^o vbu operis et iō est pccs
pccm confitendū q^o sit p co sa
tisfaciendū. maxie cū ad hoc
sit confessio ordinata vt p hac
cognoscat sacerdos qualis peccatū
sit pena satisfactōia iungenda
Recte go confessio medū locum
tenet quia nullus cōfiteri debet
n^{isi} pccs contritus saltem p^{ro}babiliter
pccs qnz cōtingat q^o ppter humi
litate confitētis deus ei cōtrictos
ifundat. Est igit^r pmittendū q^o
ad confitendum pccm pmo indu
at scripture multiphas documētū

Quatuor inducunt hoies ad pccm confitendum.

Inducit mltiplex argumētū In
ducit bonū ex ea causatū In su
per eo inducitur exemplū mul
tiplex. **Q**uo pmo q^o ad cōfite
ndū pccm inducitur scriptū multi
plicas documētū. Nam vt de hoc
breuit tūscam lex mosayra sa
crāmētū hoc sub figura cōtinuit
dum tūc pccm per oblationem
et tūc hostie docuit eē pur
gandū, et dum leprosos supposuit
iudicio sardonis sicut per totū
leuiticum copiose dicit. **U**t dñs
ihesus confitendū eē insinuauit
dū sacerdotē instituit dum
illis clauēs ligandi qz soluendi
cōtulit a peccatis. Itē ap^{osto}lus
iacobus iⁿstitutionē hanc publi
cauit cum ait. **C**onfitemi altit
erū peccā vira. **V**ltio scā ecclia
sub pcepto districto hoc posuit
i illo decretali q^o ait. **O**mīs v
tusqz sexus 20°. **D**ignū igit^r diuina
sapia q^o nichil p^{ro} facit frustra
iⁿ vereri lege ista figurare vo
luit. Vñ et dñs ihesus leprosos
ad sacerdotes misit si dñs hoc
per se insinuauit et scūs iaco
bus ap^{osto}lus publicauit. si dei
ecclia spū sancto gubernata et rē
sub pcepto hoc posuit nulli du
bium quin iⁿspirante deo hoc
fecerit qui ecclie doctor existit
ihesus saluz xpūs. Ergo pccm
est sacerdotibus confitendum.

Ad cōfitendū inducitur argumētū.

Capitulum. Cxxxvii.

Secundo q^o pccm sit con
fitendū pccz per argu
er rebus nō solum diuinis sz
et naturalibus sumptū. Nam
deum offendit pccs et actibus

Distinctio 9^a docet q^o tribz modis est peccandu
Inducit mltiplex argumētū
Inducit bonū ex ea causatū
In super eo inducitur exemplū multiplex
Quo pmo q^o ad cōfite ndū pccm inducitur scriptū multiplicas documētū
Nam vt de hoc breuit tūscam lex mosayra sacramētū hoc sub figura cōtinuit
dum tūc pccm per oblationem et tūc hostie docuit eē purgandū
et dum leprosos supposuit iudicio sardonis sicut per totū leuiticum copiose dicit
Ut dñs ihesus confitendū eē insinuauit dū sacerdotē instituit dum illis clauēs ligandi qz soluendi cōtulit a peccatis
Itē apōstolus iacobus iⁿstitutionē hanc publicauit cum ait
Confitemi altiterū peccā vira
Vltio scā ecclia sub pcepto districto hoc posuit i illo decretali q^o ait
Omīs v^{er} tusqz sexus 20°
Dignū igit^r diuina sapia q^o nichil p^{ro} facit frustra iⁿ vereri lege ista figurare voluit
Vñ et dñs ihesus leprosos ad sacerdotes misit si dñs hoc per se insinuauit et scūs iacobus apōstolus publicauit
si dei ecclia spū sancto gubernata et rē sub pcepto hoc posuit nulli dubium quin iⁿspirante deo hoc fecerit qui ecclie doctor existit ihesus saluz xpūs
Ergo pccm est sacerdotibus confitendum
Ad cōfitendū inducitur argumētū
Capitulum. Cxxxvii.
Secundo q^o pccm sit confitendū pccz per argu er rebus nō solum diuinis sz et naturalibus sumptū
Nam deum offendit pccs et actibus

hoim iiquoru nullus dubitat ni
 stultus. Nam homines ^{non} agere
 prava opa docet ipa na que
 instruit condi leges et plebistira
 pravoru hoim punitiva. **N**er
 minus ostendit ee veru qd deo
 satisfaciendu est p pccm. **S**is
 ei si dnm tremit offendat satis
 faciendu ei ee no viduat. **S**z
 sicut p q ex supiciori capitulo sa
 tisfaciendu est ee no viduat
~~Sicut pat ex supiciori capitulo~~
 ad impcium sacerdotis eo qd sit
 mediator dei et hois. Et hoc qd asi
 natura dicitur eo qd omnis gens
 deo suo sacerdotes instruit. nec
 ulla fuit heresis qd sacerdotes non
 admiserit. Ergo cu sacerdos sit
 homo no deus. licet i iudicando
 suppleat locu dei no pr cordis cog
 nosce vulnera ni fuerint ei ore dca.
 na cogitationu latentiu sut vba sig
 Ergo ad satisfaciendu homibus
 confessio ponenda e nena. Item
 nullam pr recipi medicina i firmitas
 occultata nec pr curari vulnus acer
 bu ni medico vulnere sit patefem
 Sz grauissimu oim vulnere e pccm
 sanatiue grane corruptiuu et aie
 nobilissime creature pemptiuu.
 go est medico animatu ostendendu.
 Sz sacerdos e medicus aiaru go vt
 possit go ferre remediū ei pccm
 e referandum. Quia si consilium
 ee no pt ni veru cogitatu au
 ditu vt visu no pt medicus aiaru
 imo nec corporu sup ignorans
 illum dare consilium go n vllum
 latent vulnere adhibe remediū
 sanatiuū. **A**estat go necessariū
 esse ponendu qd utriqz medico ra
 aiaru q corporu oim pandenda
 vulnera vt possit haberi cōgrua
 medicina. Nam sut et leones in

uenti q a serpentibus i pedibus
 vulnerati ostenderit hoibus et sic
 per onfionem plage iuenerit anti
 dotu mediane. Ergo no faciet
 homo p salute immortalis aie qd
 facit leo p salute corporis
 et carnis morture. Item qd est
 homo i mudo ni sit stultus omni
 no qui si pculoso morbo laboraret
 i capite illud medico no mteretur
 ondere. Et quis posset ad plenu
 ondere quantu melior e corpore **aiā**
Ergo multo fortius aie plage no
 sunt medico aie occultande sed illi
 penitus deregende ni no possint
 curari ni ostense. Ad quid ei tota
 die fit medicis onfio vrinarum
 fit et contactus pulsuū ni vt vul
 nus p hoc medico fiat notū vt sit
 remediū congruū fiat cōtra mor
 bum. Item i possibile est vt aposte
 ma purgetur mūdificet et desicce
 tur ac sanitas tnatru inducat
 ni pus aperiatur emplastro rupatur
 vt rasorio incidatur quā ni forami
 ne magno facto no pt educi pu
 tredo. Ergo a sili no pt aposte
 ma pccm i aia recollectu ni fue
 rit aptum aliquod incire remediū
 Sz i sola confessione hoc apostema
 dz apuū go necesse est vt homo
 confiteat vt ipō apostemate mo
 viatur. Quod ei al animal qd
 no aperiat os ad cibum. Nouerit
 auum pulli os cōtinuo apire et
 cibū lugubri voce expete dum
 parētem sentiat cibū ipsum ap
 portasse. Ergo si faciat hoc au
 rule p corporali cibo q meito de
 ber facit homo p aie vita spuali
Quid pdest donni qd hē ostia
 si no fuerit ad opa nēntatis apta
 Sz steterint semp clausa. Quid
 ad lumen domus facit fenest.

Sicut pat ex supiciori capitulo
 ad impcium sacerdotis eo qd sit
 mediator dei et hois. Et hoc qd asi
 natura dicitur eo qd omnis gens
 deo suo sacerdotes instruit. nec
 ulla fuit heresis qd sacerdotes non
 admiserit. Ergo cu sacerdos sit
 homo no deus. licet i iudicando
 suppleat locu dei no pr cordis cog
 nosce vulnera ni fuerint ei ore dca.
 na cogitationu latentiu sut vba sig
 Ergo ad satisfaciendu homibus
 confessio ponenda e nena. Item
 nullam pr recipi medicina i firmitas
 occultata nec pr curari vulnus acer
 bu ni medico vulnere sit patefem
 Sz grauissimu oim vulnere e pccm
 sanatiue grane corruptiuu et aie
 nobilissime creature pemptiuu.
 go est medico animatu ostendendu.
 Sz sacerdos e medicus aiaru go vt
 possit go ferre remediū ei pccm
 e referandum. Quia si consilium
 ee no pt ni veru cogitatu au
 ditu vt visu no pt medicus aiaru
 imo nec corporu sup ignorans
 illum dare consilium go n vllum
 latent vulnere adhibe remediū
 sanatiuū. **A**estat go necessariū
 esse ponendu qd utriqz medico ra
 aiaru q corporu oim pandenda
 vulnera vt possit haberi cōgrua
 medicina. Nam sut et leones in

Itaqz feruore solis et labore
 itineris infirmatis cu a somno
 coficitur amouetur ille tribus
 diebus stent i lecto mutus. die
 bo quarta somno expectantibus
 morte eius ille ad se rediens
 et graui suspirans ait. **G**ras
 ago sancto iacobo aplo qd eius
 sum auxilijs liberatus. Nam
 cu conficere ei iux bra monita
 bellem demones me tam quiter
 constringerit vt nichil oino loq
 ualarem. Vos siquidem admo
 nentes audiebam sz responderē
 oino no poterā. Nunc aut scis
 iacobus hic intur i sinist ma
 nu ferens sacculum mulieris
 et i dextera baculu paupis qd i
 bia aduenerā ita vt burdonem
 p lancea et sacculum p scuto por
 taret et demones qd foret iraqz
 aggrediens eos terruit et fuga
 ur. Ergo magna e cofessio
 vrus qua sic nitur ipedire dya
 bolus. **E**t go cofessio de facta
 demonu fugatiua. Nunq no fu
 giunt hostes qndo audiunt aduer
 sarios cotlamates. **L**egit i hys
 toria alexandri qd dum i india eet
 et iux quanda insulam castra
 possisset quda de silua hoies
 barbari exeuntes et sup castra
 eius fortit vnctes multos ex
 eis militibus occiderunt. **C**uqz
 eos suis viribus supare no possz
 iussit vtois exercitus cotlama
 ret. **C**uqz go omis insimul cotla
 mare cepissent mox puiti omis
 hostes in fugam couersi sut. **A**d
 hoc ei capanis tubis et alijs instru
 mntis exans puoratur i capis.

vt pbi extirpent et hostiles aties
 freantur. **A**d hoc i tempestan
 bus fortiter capane pulsantur
 vt tanqz a tubis magnifici regf
 demones effugent. **N**unq non
 latrones fugiunt et pdones
 dum audiunt hoies cotra seda
 mates. **D**ic fugiunt et demones
 dum audiunt homines cofitentes
 et suggestionu suaru nequicias
 palantes. **D**u dicit i vitis prm
 qd nichil sic vices dyaboli enec
 uat et exterminat sicut si homo
 eius malas suggestiones no celat
 sz patribus spiritualibus manifes
 tat. Nam et videmus ad sensum
 qd nullgilli libent sua secretare
 uelat qd suis aduersarijs ea mai festat.
Confessio z verecundie cau
 satua. **C**apitulu C xxxix
Secundo cofessio e fructuo
 sa quia e verecundie cau
 satua. **F**rons siquidem metuas
 est illa que de se narrat enor
 mia q deo sunt odiosa. sibi noxia
 pximo detestabilia et nullā tm
 induit verecundiam faceri. **N**ā
 vt sup iā tetigi verecundantur
 aues accipitres et falcones dū
 de aue ad qua misse sut non t
 umphant i tm vt eadem die ad
 dños redire no audeant eoz re
 uocare. **F**uit quda scis pater
 habitas i deserto ad que oi sero
 queda lupa veniebat et panem
 de manu accipiebat. **C**uqz ille ali
 quos frēs affortans hora
 tene no redisset. lupa solito mo
 re adueniens cu famulu dei no
 iuenisset cellam intur et fame
 cogente panē vnū ex sportula acci
 piens manducant. **Q**uo facto

Exemplu

recessit et ueranda uicta iam
 oltra nō redyt. At uir dei redies
 panē manducari iuenit. s; q̄
 fecit stare nō potuit. Quāq; lu
 pa ad eū more solito nō uēret
 cognouit q; hoc ipā fecisset
 et tristis effectus est. Rogauit
 tñ deum ut sibi suam sonam
 reddet. Et ecce hora soluta lupa
 aduenit. s; p̄ius accede nō ē
 causa. et demissis ī t̄am oculis
 senem aspice nō audebat. sed sig
 nis ueniam postulabat. Tunc
 senex eam uocauit et accedente
 leniuit. eiq; fore fēm idulsit.
 Sicq; postea ut consueuerat uēit
 Ico qui ad nullus pauet aduentū
 si ī aliquo cōtingeret ut uenato
 res effigeret. statim ut uideri se
 credit sciens q; fugi generosi
 tati sue nō conuenit. mox uere
 cundia ductus a fugiendo desistit
 et ī mediu rampum uadens oī
 bus se uidentem et ferendum
 exponit q; se mirabilem fr̄s
 ostendit. **U**isus p̄ ope carnis
 tantā uerecundiam induit q; uide
 ri a suo compare uenit. Imo
 post actū uterq; ab alio se ab
 scōdit. Ergo si tantū uerecun
 dant̄ bruta dum agē uidentur
 illata uel sue nature nō cōsona
 uel si bene non exerceant faciēda
 quid facē deberet creaturā
 dignissima dū aliquid sue nature
 agit nō dignū. p̄xiō detestan
 dum. deo odiosum et acriter pu
 mendum. **M**ultū siquidē uere
 cundat̄ amicus si amicu offendit
 discipulus si m̄grm ad iracundiā
 puocat. multū p̄ximus si p̄xim
 ledat. multū filius si patre offen

dat. multū seruus si dñm offen
 dat. uel turbat. set tu nō uerecun
 daberis qui offendisti nō solum
 amicu ueracissimū. patre ~~beni~~
~~gissimū~~ m̄grm doliissimū. patre
 benignissimū. dñm potentissimū.
 s; insuper redemptore p̄ssimū.
 aduocari prudentissimū. et si
 malo p̄manseris iudice seuerissi
 mū. **T**raz uerecundari debes q;
 penitentia ualde uilis est uerecū
 dia tū sit ualde pro culpa diue
 iracundie paratua q; facile
 dñs seruo pat̄ quē uerecundari
 multū cōspiciat. **U**n̄ multū uere
 danti minor satis q; alijs ipo
 nenda ē p̄ma q; maria p̄ p̄me
 ē uerecundia. **E**t herc fuit una
 causa q̄re confessio fuit iustitia
 ut dum de culpa confitens eru
 bescat m̄iam ueniat. **I**deo cū
 uenerabilis magdalena t̄ro m̄
 scicordia ipetrāuit q; uerecun
 dia ducta nō ad faciem eius
 quē offenderat accede causa fuit
 s; ad tergum accessit et ad pe
 des eius osculandos se posuit
luce vii. **P**ublicanus cū m̄iam
 p̄meruit mox q; p̄re uerecun
 dia longe stans oculos ad celū
 leuare nō audebat. **l**uce viii.
Cōfessio ē dei honoratiua
Capitulum Cxl
Tercio confessio ē fructuo
 sa et fuit instruēda
 q; ē dei honoratiua. **N**ā fidelis
 simus quisq; miles regē suū plu
 rimū diligens si ī bello aliquo
 acriter fuit uulneratus et ad
 t̄rā de equo p̄stratus et regis
 sui strenua milicia fuerit rele
 uatus casū suū et p̄uiliū quis

ei su verecundum corā omibus
 confiteatur vt regis strenuitas
 et copias qnta ad auxiliandum
 fuerat qmendet et ex hoc a ceteris
 omibus honoretur amplius et a
 metur. Sic et peccō q i spi
 rituali bello occidit et vulnea
 mortis accepit licet ei verecun
 dum sit si confiteat libenter
 tū culpas suas facit vt q
 indulgendo sit benign⁹ dñs de
 monstratur. Et quia qnto pec
 ratū est grauius et casus ē gra
 uior ac durior tanto mīa libe
 rans et peccā relaxantis on dit
 ē maior. iō si qd deū bñ diligit
 qnto peccā grauius cēt tanto iō
 libentius ad dei honorem confite
 do narraret. Nam et hec ē cā
 gre dauid petrus paulus et ma
 theus. scūs bonifacius magda
 lena theodora maria egyptiaca
 aliqz sancti q peccis fuerunt
 obnoxij nō dolent s; multum eō
 trario gaudent dū eoz scelera
 i libris scribunt et corā omibus
 i etiā recitatur eo q i talibus
 diuina pietas et mīa āplius cō
 mendatur honorat deuotus et
 amat strictus et ceteris peccōribus
 de venia donat. Nec mirandū est
 hor i sanctis quia videmus q fidel
 egrotus medico de sue curationis
 bñficio nō ingratus sepe enormi
 tate sui criminis ac infirmitatis ag
 grauat corā mltis vt sic pericia
 medici q eū curauit appareat
 et ex hoc qnto honore medicus dig
 nus sit innotescat. Itaqz vtile esse
 cōfiteat confitei peccā qz dum i cōfite
 do deus honorat ad peccā per
 cōsequens itimatur. **¶**
¶ Confessio est scripturę dyabolice
 delectua. **¶** Capitulu Cxliij

Quarto confessio ē fructuo
 sa et fuit instruenda qz
 ē scripturę dyabolice delectua. **¶** **D**ya
 bolus ei statū vt alijs peccat sigil
 lat peccat et nōt tēpus et locum
 vt illud hōi i iudicio obinat. **¶** **N**ed
 mox vt alijs cōfiteat et ei a deo pec
 catū dimittatur e⁹ scriptura delect
 ita vt ipē ad accusandū āplius nō
 recorder. **¶** **N**am et frater
 dodo tūc minister burgundie dum
 quenda ab ordine fugitiuū solli
 cite qvereret vt ad penitētiā reuo
 carer accidit die quadā vt dū eū
 qvereret inueniret et transeuntem
 per quadam viam tū quadā vetula
 muliere que sexagenaria videbat
 Cūqz mīster eū dular amoneret
 et vt rediret ad ordinē iuraret
 omneqz mīam illi se facturū p
 mittet. et eodē mīster illa fortiter
 mīstro resistet ac sociū ad iter
 p̄ficiendum inducit toto posse ille
 mīstri p̄ns sermōibus deo op̄are
 ap̄unctus se peccat i etiā et fisis
 lacrimis veniā petit et accipit
 Cūqz de mandato ministri lugdu
 nū p̄get cū lris et se mulier
 nō mouet ac comitē seq̄retur
 itineris mīster ex signis eā eē
 dyabolum itellexit eiqz sic ait
 Quare sociū tuū nō sequeris.
 Cui illa ait. Et vbi socius me⁹ ē
 Quid de illo fecisti. Dic michi
 rogo te quo discessit. Et mīster
 ait. Nonne eum vides p̄pe re
 redentem. Cui dyabolus ait. Per
 illū deū quē timet om̄s tartā
 ree legiones quid de meo socio
 feceris nescio. s; hoc vni scio quille
 quem diis non ē meus socius
 sed longe ab eo diuisus. Postq̄
 aut de multis demonē adiurāz
 et ille de singulis r̄ndisset videns
 qnta vtrius pure cōfessionis exister

Exemplum

sumas studuit xpo reddere laudes
 magna e valde hystoria continetq;
 magnalia facta sed ego breuiter
 et truncate illud tm referre curauim
 quod ad ppositu face vidi. **F**uit
 vir quidam vt dicit vxore hns
 adultera. **Q**uq; hor illa negaret
 vt candens ferrum acciper voluit
 At illa timens de pccō confessa
 est. ferru go candens manu
 post confessionē frām rapiens i nullo
 penitus lesa est. **D**z cū post rātū
 miraculū redisset ad vomitū in
 frām inueniens illud ferrū dum
 sic vt erat frigidum accepisset
 manus eius exussit q; igitur
 fuisse. **F**uit et florentie qdā
 faber q; pro quodā nigro suo in
 fide pzinorum errorum iam mor
 tuo sepe dnm exorabat vt quid
 de eo esset sibi ondē dignaretur
Adm ei quādā nocte per visio
 nem apparuit niger nimū et
 deformis ac magnū illi rōrem
 iussit. **E**t post hec oī nocte illi
 apparebat et nimū eū affligebat
Accessit go ad fratrem clarū qui
 tunc florentie stabat quid sibi
 acciderit illi narrans. **A**dm dixit
 ei. **C**ave ne vltra p eo ozes et
 de hoc qd; egisti cōfite. **A**dm mor
 vt confessus fuit. **V**lt illi mortuus
 non apparuit. **D**eat; augustinus
 semel ad distrū sedit et quidam
 attentius hostis antiquus illi ap
 paruit ferens librū quēdam in
 scapulis i q; viro dei qretū pccā
 cē hoīm diuisorū scripta cē asse
 runt. **Q**ui scūs ait. **M**ūq; ego
 sum scriptus i hoc libro. **E**t dya
 bolus ait e. **Q**ui scūs ait. **D**n
 de m locum. **Q**uq; ei locū illi of
 tendet inuit se vnu cōpletorium

Ex.

Exemplū

Exemplum

demisisset. **T**unc dyabolū aduira
 uit vt se paululū expectaret
Durgens go mor emam i tuit
 cōpletorium dixit et de negligētia
 se culpabilem reddidit rediens q;
 ad demonē ei vt sibi locū iam
 dictum ondēt imperaui. **D**e
 mon go dum inuisset locū illud
 reperit cē deletum ei q; con
 questus ē se fore deceptum.
Fuit et qudā miles q; vxore
 suspectum de adulterio habens
 quēdā suū famulū sup hoc
 culpabat qui et re vera culpa
 bilis erat. **S**ed cū iā confessus
 de crimine illo fuisse a quodā
 hntē spm phytomium q; sicut si
 verū eēt quod de vxore sua nup
 audisset. **Q**ui dyabolus. **V**erū
 est. **E**t miles dixit. **D**ic igitur
 michi cū quo ipā peccauerit. **Q**ui
 demon ait. **T**uus ille fuit aliq;
 sūū s; obliuioni iam tradidi. **P**o
 miles audiens nō credidit cē
 verū quod demon dixerat. **F**uit
 adhuc ex a q; plurima ad her p
 banda s; sufficit her pauca
 cū breuitatis. **M**er videat aliu
 incredibile dyabolū hor modo
 quo dictus ē peitentes homines
 obliuioni contradē quos prius
 nouerat peccōres cū cōstet cū
 nō cognoscere aliquē n; p spenē
Admis ei cognicio creata est
 p similitudinē aliquā inatam vl
 acq; sitā. quā aliquid a seipso
 cognoscit dei ppm cōspat esse
Qu go pccā sit caracter dya
 boli quo suos cognoscat et dister
 nit a iustis constat q; peccato
 deleto et eius opposito introducto
 quo homo fit filius xpo necessa
 rio dyaboli cessat cognicio quia

Ex.

x

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

cessante causa natio cessat et effectus
Ex m de aliquo qui aliquo certo
 signo suas omnes cognoscat oues
 qui si aliqua ex eis inuenit signo
 pro no signatu qd sit ouis ag
 noscat sed qd sit de suis p^{ro}hibe
 abus non cognoscat. **Dic** et dya
 bolus cu signatus habeat sues
 suas et signo p^{ro}prio eas agnoscat
 destructo signo cessat cognicio no
 qntu ad ee hois p^{ro}maru quo cu
 p^{ro}mo ee homine cognouerat. sed
 qntu ad ee secundaru qd cum
 p^{ro}uorem fore sciebat. sed ee
 n^o variatu videt cu oino sit
 iustus. **Unde** et si cognoscat eu
 ee homine eu cu desinit cognosca
 p^{ro}uorem quia mutatus est qntu
 ad hoc secudu ee. **Ex** m de aliq
 homine qd totus albus existeret
 sed ex aliqua egritudine vl alia
 ra quacuzq i nigredinem d^oreret
 vtz qd ee homo sciret sz qd his
 ee no cognosceret eo qd signa et ar
 tidencia sunt mutata quibz arca
 noscebatur. Na si accidentia ad
 ee spectent **scdm** tm **scdm** facit
 cognosce p^{ro}mo qd cognicio sensitiua
 per sola accidentia fit cu p^{ro}mo visus
 sit sola apprehendere colorata. **Un**
 et **ph^os** dicit qd accidentia magnu
 p^{ro}stant auxilium ad cognoscendum
 substantia. **Ex** m de adulteratioe
 accidentiu qd fit i infantiulo **scdm**
 d^oro. **Nam** certissime constat qd si
 qd nouit infantulum ne postea
 videt eu n^o fr^om adultu et si cog
 noscat eu homine ee et est que
 da hoiem no tm illum que i fantu
 lu nouit eu ee cognoscat tm tm ide
 homo n^o sit oino et solu arde
 ntibus alteratus. **Non** ei defuere
 phi qui dicerent qd indiuiduum

sup^{er} spene nullam substantialem
 adderet formi sed tm accidentia
Unde porphyrus indiuidu sola
 posuit accidentia qre cu diffinitio
 dicit ee condit indiuidu ex solis
 accidentibus constare et sic supra
 spenem nil p^{ro}ter accidentia p^{ro}
 adde. **sz** fatcor me nuq potuis
 se itelligi hoc nec credidi veru
 ee. **Nam** si ita eet petrus et
 paulus substantialem no differet
 tu non differat spene sz n^o
 tm. qre si different accidentibus
 tm non different mente vel
 corpore cu ista sint ve acciden^{ta}
ta et p^{ro}ncipia substantia huc
 hoiem p^{ro}uenientia ex copositione
 quoz resultat natio indiuidualis
 qdam forma qua inter se diffe
 runt indiuidua. **Unde** richard^o
 de sancto victore ponit forrum
 qua ee tua. sz g^oralem spena
 lem et indiuidualem. **Nulla** sut
 ad p^{ro}tem hanc fortissime ratio
 nes. sz ego qd sola p^{ro}dicabilia o
 pusculo huc intendo inferere
 eas relinquo studiosis. Itaqz qd
 accidentia nosse facit sbam ar
 tidencia p^{ro}mutatis natio p^{ro}mu
 tatur et cognicio. **Ex** m de ioseph
 que fratres cognouerat pueru
 xvj annoz et no cognouerit viru
 ia fr^om sz ee credebant egyptiu
Ergo no miru si que nouit dya
 bolus per p^{ro}tem desinat nosse suo
 destructo caracte. **Ad** quida
 ad confessionem bonam no veint
Capitulum Cxliij
A Ecce qd sit confessio valis
 et qd sit ad salutem
 necessaria ia apparet q^ouis qda
 ad hoc bonu no pueniat vl dino
 iudicio iusto vtz sed occulto

Vel aliquo malicia sua potius ex
 recat. **T**riqz quatuor sūt qñā ho
 minū maxime quos ad tñ bonū
 tam necessarium tam salut acco
 modum nō cōtingit aliqñ puenire.
Pmo supbi ex supbia. **2**o mer
 catores vsurarij ex auaricia. **3**o
 uacundi ex metis nequicia. **4**o
 litigios assueti ex diuina iusticia.
Dico q̄ aliqñ cōfici ipēduuntur
 supbi ex uerecundia. supbi ei
 semp appetit apparere nūq̄
 uilescit et iō aliqñ uerecundia uiti
 rennuat confiteri. **I**n francia
 i quodā mōstrio quedam fuit pucl
 la scissima q̄ cū neptis esset abba
 tisse eam p omnia nutrebat ut
 filiam. Cūqz admirabilis esset
 uite tante facta ē fame ut ad
 se uidentiam multos de longiqus
 attraheret. Accidit gō ut quidam
 spūalis plurimū miles ad eam
 uidentiam ueniret. Et cū ei plur
 mū placuisset sepe uenire cepit
 ut ea loqueretur aliquid de diuis
 sed uerū est quod Therōis dicit
 si uiri cū mulieribus habitet vsq̄
 riu ibi dyaboli nō dicitur. **P**ter
 quod accidit ex familiaritate in
 tima iter se iam sumpta fiducia
 ceperant narrare aliq̄ ihonesta
 et calefacti vbi reperit se ma
 bus tangē trescentezqz libidinis flā
 ma i corpore dyabolo incante di
 uim oblitū amoris ruerēt i opus
 carnale. **A**t misera illa p̄t sc̄ra
 tis p̄omū seu famā supbia tum
 da et a uerecundia subuigata dū
 timuit famā p̄dere et hoibus dis
 plere plorabat oculis s̄ rennuat
 confiteri. **f**em̄ ē gō post modicū
 ut obiret non confessa. Cūqz ha
 bētur ab oibus uelut ualde sc̄a

Ex m

cū magna sepulta ē glōia. **A**t
 abbatissa pro nepte sollicita os
 aduuar sorores ut deū deuotiqz
 exoraret q̄tinus cū ea esset
 eis reuelaret. Cūqz quadā nocte
 post matutinas i ecclā forent
 et deū instunt p̄ ipā orarent
 illa subito illis apparuit et quid
 posceret requisuit. **C**ui abba
 tissa ait. **V**olumus ut dicas no
 bis qualis tibi sit. **T**unc illa p
 tinus alta uoce cepit tremebun
 de uouferando dicere. **P**etrati
 me cotidie et nō me penitētē
 tior mortis cōturbat me quia
 in inferno nulla ē redemptio.
Cūqz hoc rñforū sepe cantan
 do reperit et nō ultra p̄cedet
 s̄ semp ibi finem faceret so
 cores omnes cū ad locū puenis
 sent quo ipā dicebat. qz in in
 ferno nulla ē redemptio ceperit
 cantare et dicit. **M**iserē mei
 deus et salua me. **Q**uod dū
 defuncta auduit stram dispa
 ruit sicqz q̄ dampnata eet hō
 modo eisdem aperuit. **N**ō
 nō confitentur v̄l male cōfite
 p̄cores seu mercatores vsurarij
 ex auaricia qz nolūt restituere
 q̄ male sunt p̄ eos acquisita.
Unde dum quidā talū aliqñ
 uenisset ad mortē et monētur
 ad confessionem illeqz audire
 rennueret qdā ex astantibus
 dixit ei. **S**cias amice te cē dāp
 natū si tūm nolueris cōfiteri
 p̄ccm̄ et nō restitueris ablatū.
At ille fertur hoc solū rñdisse.
Ego pbabo si uera sunt que
 tu dicis. sicqz hys dās non cō
 fessus uiram finuit et sicut
 dixit pbaturus defunctus est.

Tercio non confitetur

Terno nō confitentur aliqui iracū
 di sed stant contra deum irati quasi
 qui faciat eos mori. **U**nde dum
 quidā ex talibus iuraret ad cōfessio
 nem eo q̄ laboraret i morte ille neq̄
 na plenus et ira ita corā oībus fert̄
 respondisse. **P**ostq̄ deus auferet michi
 corpus ego auferā sibi aiām meā
 quā ex eo aliā nō possum sumē vī
 ditam. **N**on attendit miser q̄ dā
 aiām deo aufereret dyabolo eam
 tradet et q̄ sibi nō deo dampnū in
 ferret dum se ad infernū etna suppli
 cia obligaret. **Q**uarto h̄ q̄ sepe
 non confitetur sunt iudices et aduo
 cati lingue et mendacis assueti. **C**
 fit hoc iusto dei iudicio vt qui de ling
 ua sibi a deo data noluerūt dum
 vuerent deo seruire s̄ pot̄ eum
 i ea offendere. sibi v̄ de ea seruire
 i morte nō possit. **Q**uia vt augustin⁹
dicit har animaduersione punit̄
 a deo peccōr vt moriens obliuiscat̄
 v̄ qui dum vueret oblitus ē dei.
Unde quidā fauente iudex fut
 ur diues et nobilis noīe dñs adul
 phus aduocationū lingue assuetus q̄
 totus lucris mundanis intentus Tan
 dem infirmatus ad mortē misit pro
 quidā mō fratre re et noīe bñdū
 to vt p̄ eius confessione dignaretur
 ad se q̄ntocius aduenire. **A**d quem
 dum frater velocitus accessisset et
 vt saluti sue attendet admonet ille
 confessionis v̄ba nulla dicebat sed
 tñ de temporalibus musitabat. **C**ū
 frater sollicitus de cōfessione in
 straret et ille semper alia respon
 det diuino iudicio factum est
 vt aūq̄ frater a loco distredet ille
 loquelam amittet vt iā cōfiteri nō
 posset. **E**go hec ab ipō fratre au
 diui quem a deo beneditū super

memorau. **F**uit vt dicit qui
 dam alius aduocatus qui cum ad
 mortem venisset lingua quā volue
 rat semp i malis rā fortiter volue
 bat i ore vt molendini rotas quedā
 rota eē videtur q̄ lingua. **D**icitq̄ miser
 a iudicatus mortē nō potuit confite
 ri. **F**uisse fertur et alius aduocatus q̄
 vt i morte deber confitei rogatus ro
 gantibus ait. **V**olo super hoc me
 audire. **C**ūq̄ dicerent om̄s q̄ do
 minū us mandaret hoc ille ait.
Constat vos meos iudices nō esse
 et id nō est v̄m hoc iudicare. **S**i
 si ad hoc me de facto cōpellitis quia
 de iure nō potestis a vestra smā ap
 pello et instant aplos peto sententia
 me grauatam. **S**icq̄ in cōfessio f̄
 niuit vitam. **D**istressitq̄ miserabiliter
 et i manus illius iudicis exspirauit
 a quo appellari nō potuit. **F**uit
 vt dicitur et alius aduocatus qui
 vt i morte confitetur admonitus
 vt face solitus erat inducias pos
 tulauit. **C**ūq̄ om̄s diceret nulla
 tenus eē differendū p̄ instantias
 mortis periculum ille se i hoc guarā
 asseruit et vocem mox appellatiois
 emisit et appellando exspirauit. **C**
Confessionem eē n̄ciām p̄ba alis
 exēplis. **C**apitulum. **C**xlviij. **E**
Sic igit̄ patet q̄ confin
 ē n̄ciām p̄ scripturē mlti
 plius docimētum p̄pter fructū ex
 ea causatū et p̄pter multiplex argutū
 ad hoc effraatere inductum. **N**is
 solum restat hoc ostendē p̄ ex^m
 Et p̄mo dñe n̄re v̄ginis marie
 sūt ad hoc ponēda exēpla. **F**
Fuit quidā i paribz lombardie
 q̄ vigiliā dñe n̄re ieiunabat val
 de deuore. **C**ūq̄ i quodā bello it̄
 bononiēses exorto fuisse vulneatus
 ad mortē ad pedē cuiusdā arboris
 derelictus a suis auxiliū dñe n̄re
 v̄ginis marie iuorauit et qd

Exemplum

Exemplum

Exemplum

Exemplum

populavit accepit. **N**ā tam diu
eius adiuuantibus meritis super
iurit nec mori potuit quousq; sac
dos venit q; eū confiterem ab oibus
peccatis absolueret. **C**aput cuiusdam
milis interfecti i obsidione cuiusda
castru perijt sacerdotem dū eum
vellent tradere sepulture meitis se as
serens vginis gloriose marie obi
nisse p eius honore reuerētia et
amore sabbatū ieiunauerat sine
confessione nō posse mori. **Q**ui
dam alius euiseratus ab aduer
santū gladio mori senō posse
dixit nō confessione pmissa et abso
lutione precepta corpus xpi a sacer
dote recipet eo q; i pane et aqua
vigilias sūre virginis ieiunasset.

Exm

Exemplum

Exemplum

Duo ex fratribus nrīs per viā
aliq; iudentes quēdā i via iuene
runt vnu letaliter a latrōibus vul
neratū quē mortuū eē putantes
eū sepelire voluerūt. Ille vō sigm
fecit q; vinct. Tunc dixerūt ei. **V**is
confiteri. Ille respondit. **V**olo. q;
dūa tuū ieiunium observabam sine
pna me mori nō sinit. **H**oc gō
confessus et absolutus vitā i pace
finiuit. **A**pod patromolum
quēdā vir bellicosus fuit nimium
famosus i malis attamē diem
sabbatū ob reuerentiam nrīs dei
marie deuotus ieiunabat. **Q**uodā
gō sero sui eum aduersarij iuaden
tes acerimis eū iuribus verberauerūt.
eūq; p mortuo reliquerunt. **A**d ecclā
gō p consanguineos deportatus
cū flatus illi aliquitū videretur
iēsse rogabat vt aliqd cōfortatiū
acciperet. **A**d vt eius aduersarij
cognouerunt mox i ecclā irruētes
et foras eundē trahētes atrocio
res i eū plagas itulere q; pū ita
vt eum quasi corum i platea iassum
dimitterēt. Tunc fratres nrī qmo

Exemplum

rātes ibidē ad suū locū illū portā
tes ei ad cōfortationē sua scorbilia
obtrulerunt. **D**ed tū tunc sabbatū
eē nouisset nullo mō accipere voluit
nec suū ieiunium violare cōsensit
insuper dicens adiecit. **A**ter re
uerentiam quā exhibui dei matri
marie nō me pmissi sine pna mo
ri. **A**d fratres audientes leta
ti sunt. **Q**ui dum per ^{co} bñ
fussit cōfessus absolutione prepra
vita i pace finiuit. **Q**uodā mi
liū maurimano q; archiepūs di
cebat duo sui fideles accusati de
pditione fuerunt. **Q**uos mox i e
in lacrimas q; i illis partibus mlre
sunt multi pcepit et iactari. **Q**z
vnu continuo dissolutus iterum a
lius vsq; i sero pximū supuenies
de lacrima exiuit et dum ad castrū
dixit se sine pna mori nō posse
eo q; ad honore vginis marie sab
batum ieiunasset. **C**ūz vidisset eū
caribus dissolutus neruis tū in
herentibus ossibus viuere sacerdo
tem ad se venire fecerūt. **A**duo
bñ cōfesso mox cōpage corporis
dissoluta felicit migravit a corpe.
Ergo qnta ē vris cōfessiois partz
q; sine ea suos deuotos dei mri
maria mori nō sinit. **N**arrat
hugo de sancto victore q; quidam
pgrino ad scm iacobum pperat.
dyabolus i sancti iacobi psona ap
paruit ac de miseria pntis vite
plura cōmemorās dixt eū posse
eē felicem si se ob suū honorem
occideret. **A**t ille dum nimis faci
le credidit arcepto gladio se occi
dit. **Q**z post modicum reuiuiscēs
asseruit q; dum demon q; illi mor
tem suaserat eum tāq; ipeniten
tem ad supplicia ptrauisset sanct
iacobus mox occurrit et liberatū

at ceptum a demone ad iudici
 thronu traxit et ut vite pegri
 nus ad confessioem et penitentiam
 suscipendam redderetur marie pibus
 obtinuit. **F**uit et quida alius q
 ad sanctu iacobu sepe vadens dum
 frequent i inuere esset i fornic
 tionem lapsus est. **C**ui dyabolus in
 specie sancti iacobi apparuit ei q
 sic ait. Multu de tua deuotione
 hucusq gaudebam sz ecce i for
 nicationem lapsus no de peccato
 tuo confessus ad me accede psumisti
 tu tn ad me no sit meitoru sic veire
 sz pius nrm e vt p confessione pcc
 tua reus sacerdoti denudet. **T**unc
 iuuenis anxius cogitabat redire ad
 domu et sui confitei pccm sicqz a
 capite respice iter suu. **T**unc iterato
 eidem dyabolus apparuit et sui
 reditum pccatis dissuasit ei qz asse
 ruit pccm illud no sibi dimitti posse
 n pncione genitalium esset qz mlro
 beator si seipm vellent occidere et
 p eius noie martyr fore. **I**uuenis
 vero du demone trisfiguratu scm
 iacobum ee credebat pius genitalia
 sibi truncavit. deinde per ventre
 arrepto gladio se se pforauit. **D**ed
 dum eius fouca pararet ad corp
 aia redyt et q sibi aciderant e
 narrauit. **C**u me iquit ad suggestio
 demonis occidissent me demones ca
 pientes versus infernu ducebant.
 sed post nos sanctus iacobus currit.
 eos qz coegit venire ad locu quem
 dam vbi bra vgo ra mlris sanctis
 colloquens residebat. **C**ui pro me co
 questus fuisset aplus illa demones
 acriter increpauit et me ad confessio
 nem et pnam pagenda vite restitui
 precepit sicqz me reduxit aplus vt
 videns. **M**iles quida q mag
 dalene sepulchrum anis singulis

visitabat i quodam plio fuit occisus
 q dum a parentibus ploraret pns
 grehs i properabant magdalene
 dicentes. **C**ur tu deuotum mori passa
 es no confessum. **T**unc miles i fere
 tro se erexit ac sacerdoti p con
 fessione exprobat. **C**uqz confessus de
 uote fuisset et viaticu accepisset
 pccnis i loculo se reposuit et que
 iit. **Q**ueda femina valde
 beato franco deuota obiit non
 bn confessa. **C**uqz iacet i feretro et
 p ea officium cantaret illa ad se
 dendu se posuit sacerdoti pccnis
 aduocauit ei qz sic ait. **E**go qdam qda
 enorme habui pccm qd confessand
 fueram p quo fueram dampna
 da. **D**ed bnis franciscus cui semp
 fu deuota p me a deo obtinuit
 me vite restitui vt possem pccm hor
 cofitei. **C**uqz pccm fuisset confessa
 et a pcc absoluit mox rapuit i lo
 culo posuit et meitis sui i recessis
 felicitate obdormiuit. **N**arrauit
 et gregorius q fuit qda sacerdos
 sanctitate mirabilis noie seuerus
 q quada scti dei genitricis marie qu
 bernabat etiam. **Q**uic quida pfa
 milias cu venisset ad mortu missu
 ad eu nrm exorabat vt ad se cofi
 tendum quoniam veiret. **C**uqz sacro
 dos aliquantulum veire tardasset p
 famulas ille mortuus est anq ad
 eu veiret. **T**unc sacerdos suis totus
 ex facto cotremuit et se magnis
 plorandis mortis ipius ee reum
 clamare cepit. **C**uqz amarissime fle
 ret et i tra cora illius lecto iacet
 defunctus mox aiam recepit. **C**uqz
 astantes eu requireret vbi fuisset
 ille ait. **T**erri quida hoies me di
 rebant ex quoz ore ac naribus
 ignis exibat que tollerare no potera
Cuqz per loca obscura me ducent
 subito iuuenis pulcherrime visus

Exemplum

Exempla

nobis obviam factus dixit **A**edu-
rite cum qz presbiter seuerus p
eo plangit cuius lacrimis dñs eum
do nauit Tunc sacerdos de ira
surrexit ei qz pñam agenda instruit
seu iposuit **Q**uid dum p septem
dies i lamētis pñe fuisse spm
exalant **C**erte qñs exemplis on-
sum est confessione ee nctam
ad salutem **Q**uod cōfessio
debet ee hūlis et deuota **Ca** **Ex**lm

E **W**iso qz cōfessio ē necessaria
ad salutem nūc pauca
verbis qualis ee debeat ē videndum
Est go nōndum qz cōfessio vt deo
valeat ee grata debet ad minus
iter alia hēre tria **S** qz sit hūlis de-
uota et itegret si pōt fieri lacrimosa
Dico pmo qz debet ee hūlis quā
penitens debet ad sacerdotē ut
hūlitate et tū humili voce peiten-
tiam pōtē petē ad pedes eius
se humiliter pōnē attendens qz sar-
dos ibi teneat lorū dei **N**am qz
ipē ibi lorū xpi obtineat ex hoc cer-
tum ee constat quia de eo qz per so-
lam cōfessionem sit bona cōsciencia
pōt dicere se nescire qz dicit hor-
sicut homo et pñm tñ sciat vt
deus i sicut obtinens lorū dei
Cum go afferat se hor nescire ve-
rum dicit **U**nde aug⁹ dicit **A**d
per cōfessionem scio minus scio qz
id quod nescio **F**rgo si homo de eo
qz nescit pōt dicere sine mēdario
se nescire multo fortius pōt dicere
de eo quod nouit sola cōfessione
Quare aut cōfessio peitēntis
humilis debeat ee ratio ē qz ad hor
de culpis se accusat vt diuinā grā
ad se trahat **H**ec her nō descendit nisi
i humiles quia omīs aqua descendit
ad vallem pradnqz solares i solis
vallibus angustant **R**obiet frumta

multiplicatur et fruct⁹ **U**nde
psalmista **E**t valles habunda-
bunt frumto **Q**uid p valles qz
i pmo montū sedent n hūles
designatur **A**d tales ē gratiaz
aque descendunt quia semp illuc
defluit vbi contrariū uenit **U**n
scribit i psalm **A**d quē respicia
n ad paupculum et cōtriti corde
et tremētē sermones meos
Quis paupculus qz corde cōtriti⁹
quis tremētis et timidus n qui est
humilis et quietus **N**ā et i matheo
ille dicit spiritu pauper qz hūlis
ē **B**eat⁹ inqz paupes spū **D**icit
go vallis stat ad pedes mōtis
sic peitēns hūlis se ad pedes
debet ponere sacerdotis si influ-
entiam grē accipe velit **N**am
terra licet frigida sit et siccā de
sua natura et tū i ferunda quā
omnis ferunditatis calor et hu-
mor sunt causa sicut dicit i libro
de morte et vita **T**ñ qz oīm cor-
porū mūdānorū ē infima maxi-
mā de supnis recipit influentiā
per quā fit ferundissima super cō-
tūta elementa pmo sup oīa
mūdi corpora **S**ic et vir peitēns
sterilis per peitē si humiliter acce-
dat ad penitentiā ad magis
se disponit gratiā **C**o cōfessio
debet ee integra **A**postrema sic ē
aperiendum vt i eo nullum ei⁹ sig-
num lateat mēditi qz p forāme
artum nō fit eductio pfecta putre-
dini seu emūdatio frūlarū **N**ā
frustra nititur cyzorgis vulnū
fistule claudē cyzotrim tūtem
inducere si aliquid i vulnē rema-
neat de putredine nō eductum
Dicit et non sanat cōfessio facta i
ita sit integra vt **vulnū** occultet
medico latens culpa **N**ā sicut d

q̄ corporū medicus debet cē sa-
 piens et discretus i se debet esse
 tractabilis et benignus. Debet cē
 dum oportet seuerus. Dico p̄mo
 q̄ uterq; medicus det cē sapiens
 cautus p̄uidus et discretus et cū
 hys oibus de cura sollicitus quia
 nichil salute sic respicit i firmoz
 sicut scientia et curā specto me-
 dicorū tū experientia. Et cōtra-
 rio nichil ē magis obuians et pi-
 culosus ad salutem i firmozum
 q̄ ignorātia et incurā specto cū in-
 experientia medicorū. Nā exigit
 ex pte media utriusq; ut de p̄-
 nentibus et reffinis ad salutē nichil
 omittat alias ē reus mortis egro-
 ti. Necessē igit est ut hēat suffi-
 cientem sciām ad medendū et ad
 cognoscendum morbum diligentiam
 multam et cautelam ad omē morbi
 aggrauātes circūstantias exqui-
 rendas et ad medicinas cōgruas
 p̄pandas. Hec cū omnia magnam
 requirūt i medico prudenciā et cau-
 telam. Item sc̄do uterq; medicus
 debet cē dulcis. hūilis tractabilis
 benignus ac pius. Nā diligētē ad
 egrum accedens iuxta eius lectū
 se ponē infirmitates et causas ex-
 grere. egri mēbra conāgit nec egri
 i aliquo abhorre. Debet egr dulcibus
 verbis eū confortare spem de salu-
 te p̄mittere q̄ plus sepe valet spes
 et fides infirmi q̄ cura medica eo
 q̄ sepe ex spe egro data cōforta-
 ta natura viliter cōtra morbū
 i surgit quē et superans foras pellit.
Nam et in spiritalibz n̄ desperes
 nūq; de leui interibis. Item debz
 medicus bonus egroz dice se suauit-
 vrenda exure dulcis incidenda in-
 cidere. Itē debet amantudinem
 medicine q̄ntū p̄t sub dulcibus

palliare p̄mo et de seipā si ex-
 pedir mediana gustare ne eam
 egroz abhorreat. Dū dicebat
ap̄lus Quis i firmat et ego nō
 i firmoz. Et iterū i alio loco.
Omibus omnia fr̄is sum ut
 omnes liarfacerem. Ad utiq;
faciebat ut augustinus dicit mag-
 no cōpassiōis affectu. Non ē bonus
medicus qui nō cōpat̄ egroz.
Unde nūq; debet iponi alicui pon-
 dus p̄mē sine multa cordis com-
 passiōe ita q̄ q̄nto morbus est
 grauior tā tā debet cē cōpassiō
 maior. q̄ corpalia mēbra n̄a illi
 membro cōpatiūt magis quod
 maiori dolore grauat. Itē nūq;
 debet bonus medicus amaram
 tradē mediana n̄ sub aliquo dul-
 ci absconditam ne id quod debuit
 cē remediū ex austeritate nimia
 t̄nseat i venenū. Quia sicut am-
 biosus dicit. leniter castigatus ex-
 hibet reuerenciā castiganti. sed m-
 me austeritate it̄p̄atio nec emē-
 dationē recipit nec saluē. Aug
 bonus medicus ē qui apponit ibi
 aspera et amara ubi eque bene
 vel melius p̄t egri curare p̄ dul-
 cia. Nūq; ibi apponēdum ferrū
 ubi eque b̄n v̄l melius p̄t fieri
 curatio p̄ emplastrū. Itaz dum
 medicus ē pius se infirmitati dz
 opponē nō nature ne forte dnm
 p̄sequitur culpā nō culpā iteri-
 mat solam sed et naturā. Nā
 bonus agricola dū purgat agrū
 lolium p̄sequit nō frumētū. Nam
 et bonā nutritrix pediculos remo-
 uet ab infanti capite nō capil-
 los. Non ē est pius medicus sed
 crudelis q̄ cū morbū curare de-
 beat sic se h̄t ut illū nō minuat

sed augmentet. **Ex** de paulo
de quo crisostomus sic ait. Dicit
aliquis pius efficit circa filium
frenesi apprehensum cuius quomagus
comitibus ictibus pulsatur et morsibus
tanto magis illi copatur et illi am-
plius miseretur ita paulus illis
a quibus affligebatur maiora fo-
menta pietatis adhibeat et magis
aliorum mala deflebat qd vniq; a-
liquis fleuerit pro et illorum mari-
me qd cum sepius verberabant. **Ex**
de beato franco qd sit aliorum peccata
deflebat qd eos ex suis visceribus
generasset et genuisset. **Dicit** de
beato ambrosio qd qn aliquis ei sui
peccata referebat sic amantissime
flebat qd et illum flere cogebat.
De tercio attende qd medicus tam
salari qd corporum debet ubi expedir
ee iustus seuerus et rigidus. **Et**
quos videt no posse mra et dulabz
amonitioibus emendari sciat qd
expedit rigida opponi vt qd benignitas
a malo non retrahit saltim
pena cohercet a peccato. **Temp** boni
iudex debet libram in manu por-
tare vt quosdam p iustitia puniat
quibusdam vo per miserationem
indulgeat quia siue ignoscendo siue
puniendo hoc mo tm bn agit si
vita hois corrigatur n certe scandala
lum inde oriuntur plurimoz nimis
indifferenter via mie psequendo.
Obi qd no p sunt dulcia apponen-
da sunt iuxta morbi exigentiam
adustua. **Rectus** ei medicus tam
aiaru qd corporu ne ps corrupat
q sana est putrida prem adurit
vel sinte est ferro eam pndit
aut secat. **Non** ei parcendum e
parti si corruptione inferat suo totu
Dicendum est pomu putridu cu
alioru sit corruptum. **Mo** e tenen-
da scabiosa ouis i grege cu fuerit
aliam ceteraru de omni infectua

Ne pereant sani sur a castris
excludendi leprosi. **Ex** de maria
sorore aaron q apparuit leprosa
ppter quod fuit a castris exclusa.
Doc tm seruandu est medicu vt anq
fiat pnsio vl a sanis exclusio ois
medicina est pbanda in infirmo. **Ad**
si nulla videt valere et videatur
morbis curari no posse tuc ad pnsi-
onem pcedendu est pns ne si partu-
pratur corpus vniuersali corrupat.
De duobus ei malis si alteru curari
no possit eligendum e minus malum.
Non ei est recti iudicis et constantis
officiu sicut nec et medici corpus
ad usum seu pnsione desistere
ppter lacrimas patientis nec vberiori-
bus fletibus comoueri ne forte dum
vni parit indigno ad plapsonis con-
tagiu puocet vniuersos. **Facilius**
eni venie icentiu sepe tribuit deli-
quendi. **De** hoc ei habent multa in
libro decretoz. **D. lxxxvi. ubi** sic dicit
Delinquentu pnil dubio pena in-
currit qui quos pt corrigi negligit
emendare. qd negligit cu possio per-
turbare puerfos nichil aliud est qd
fouet. nec aliud e tace cu possio
arguere qd consentire. nec caret sa-
pulo consensiois occulte q manifesto
facinori desunt obuiare. **Nam**
pbat odire se vitia q punit er-
rantes. estq; pmus i nocte gra-
dus odisse nephanda. **Et** subdit
ibi. **Nichil** pdest plato no puniri
vno ppro qui puniendus e alieno
peccato. **Itaq;** sicut boni medici offi-
ciu constat ee a cibo et potu nocuo
egru repumie. **Dicit** illi ipone cope-
torem que pponit curare. et illum
solu voluntati sue relique de cuius
desperat omnino salute. **In** spi-
ritualibus tm de nullo peccatis est
desperandu qd diu e i vita vl in-
dia qz pmam fortassis agere pt

malus eo q̄ diuina iudicia sunt
 occulta. Nam sepe p̄nt videt̄
 hoibus pessimus qui in p̄destinatio
 ne diuina post modicu futurus ē
 p̄ vera cōtentionē dei filius p̄e
 lectus. Et alius qui nunc tenet̄
 i estimacione hoim fore iustus
 finaliter futurus ē malus et iā
 apud diuinā p̄sāam erit cū reprobis
 iudicandus. **¶** Sed de hys exēpla
 que i libello que de p̄sencia et
 p̄destinacione scripsi. **¶** Itaqz ad
 superiora ē notā dum q̄ medici
 spiritualis iusticia nūq̄ debet
 esset sine multa mīa. et intima
 cordis cōpassione d̄z eē vestra.
 ne medicina q̄ debet eē egrōtorū
 remediū et salutare antidotum
 omīssa mīa t̄useat i venenū. **¶** It
 igitur aliqualiter patet quid h̄c
 debeat medicina ex p̄te sua.

¶ Quid oportet scire medicū ex
 p̄te egrōtorū. **¶** C. xlvj.

¶ Vnde videre super est quid ^{medici}
 oporteat scire ex p̄te egrōtorū
 morbi et remediū. **¶** Oportet em̄
 medicū tā aiārū q̄ corporū cognos
 re infirmoz cōplexiones cōposicio
 nes cōmixtionē membroū et
 humorū disposicionē i t̄p̄m condi
 ciones sexus hoim et etates. eo
 q̄ alia medicina tā corporis q̄ aiē
 i estate alia i hyeme a^a i morbi
 p̄ncipio alia i fine. Alia exigit
 etas puerilis aliam senilis. alia
 sexus virilis alia feminis. Item
 alia p̄mā i ponēda est diuitiū a^a
 paup̄i. alia debili. alia forti a^a
 que strenni. alia laborati. et sic ē
 de om̄ibus alijs itelligendū. Non
 eī sanat oculum qd̄ sanat calcaneū
 Venenū serpentis ē vita et ho
 minis iteremptio. Similiter est

elebroū abus et coturmentum et
 est t̄n mors hoim si sumatur
 abum Amigdalum quod sic
 sanū est hoī vt detur homini
 egrōtanti venenū afferitur eē
 vulpi. **¶** Serpentes sunt gratus
 abus tyrannus et ceruus q̄ homini
 et alijs aiālibus ē mortalis. **¶** Fi
 mus humanus qui pardo et pa
 there ē sanus lupo fertur esse
 mortiferus. **¶** Depe est qd̄ sanū
 est inueni insanū ē sem. **¶** Vnde
 narrat augustinus q̄ dū quidam
 homo grauisimo quodā detine
 retur morbo quidā medicus peri
 tus valde medicinā illi adhibuit
 iuxta q̄ illi tempore cōgruere vidit
 moxqz illum sanūtan restituit.
¶ Quāz homo ille senisset et can
 dom egritudinē iurruisset ac
 medicū inconsulto eandem medi
 cinā sibi ipsi adhibuisset nō mor
 bum diminuit s̄ potius augmē
 tauit. **¶** Quāz recurrisset ad medicū
 sup̄ditū ille adhibita iterū con
 grua medicina sanauit eundem
¶ Quāz ille ingreter q̄ medicina
 q̄ p̄mo eū sanauerat nō p̄ficuit
 ei secundario medicus ait. **¶** Duer
 suas t̄p̄s et etates hoc fecit eo q̄
 ea que cōueniunt tibi iuueni nō
 fuerunt cōuenientia tibi seni.
¶ Nam mel vinū purū et vetus
 et talia multa similia q̄ senibus
 natura iā frigidis noscunt̄ esse
 p̄ficua. i fantibus sunt nocua.
¶ Docet eī galienus pueroz ac
 iuuenū corpa insuo sibi calore
 feruē et noxios afferit hys etati
 bus calidos abos eē frigidosqz
 valere. sicut eōtra senibus frigi
 da nocent. et calida valent.

¶ Oportet aliquid scire medicū

ex pte morbi **Capitulum**. **Capitulum**. **Capitulum**.
 Terum oportet aliquid scire me
 dicum ex pte morbi eo qd sicut
 egritudines variatur. sic qd qd sit
 varianda remedia ut possint ee
 pfecta. **Oportet** igitur medicum
 cognoscere morbum qd ut naturam
 et quantitatem morbi debet ee men
 sura quantitas qd remedi. **Non** ei
 ut **gregorius** dicit debet par ee pei
 tencia eius qd mlti et eius qd par
 petant. **Ergo** oportet utruq;
 medicum causas et materias cognoscere
 egritudinis. **signa** et accidentia scire
 egritudinis singularia qd nunq se
 rure poterit medicina dari si ig
 norata fuerit causa morbi. **Nam**
 idcirco preceptum est sacerdotibus scire
 legem ut sciant inter lepra et
 non lepra discernere.

Quod oportet medicum aliquid scire
 ex pte remedi. **Capitulum**. **Capitulum**.
 Terum oportet aliquid scire medicum
 ex pte remedi. **Ad** ei dabit egro
 consilium si morbi ignorat antidotum
Ergo oportet scire medicum tam
 aiaru qd corporu medicamentu rex
 naturas et qualitates complexionis
 dures et opationes et i quo gradu
 ber sint. **Nisi** ei sciat qd medicina
 simplex qd vo coposita. qd sit calida
 qd frigida. que imutativa qd mati
 riativa qd preparativa qd purgativa
 qd restaurativa et qd sit sanitatis
 conservativa nunq medicina aliam
 pderit ad salute. **no** ei omibus
 eadem danda e medicina ut cade
 sibus iponeda e peitencia. **Nam**
 ni medicina debeat morbo et con
 traria laboratibus ex caliditate dan
 da e frigida. frigidis calida. humi
 dis sicca. siccis humida. **Quia**
 lassius marie iponeda sunt ieiunia
 frigidaq; abaria. **Quar**is marie

elemosina. superbus vo ut plurimu
 oratio humilis et deuota. **Itaq;**
 ut ista iam omnia simul tracte
 mus oportet medicum ee prudere
 arte no ignorare medicine sed
 eam bn scire experientia mltam
 hie res medicinales et earu qua
 litates agnosce. **In** naturas egritudiu
 scire virtute eoz et debilitatem
 pagnosce ut sciat quid ponderis
 ferre possit. **Item** oportet cum
 scire morbi duritatem eo qd du
 rurnus morbus fortiori indiget
 medicina. **Item** debet scire qd sim
 plex morbus ex simplicibus con
 raris et copositis ex copositis co
 trariis est curandus. **eo** qd sim
 plex medicina raro e morbi copositi cu
 rativa qd semp nate est ut iuxta
 quantitatem morbi sit quantitas
 aduersi remedi. **It** sapiens me
 dicus semp contra frigida causa
 calidam exhibet medicina. et cont
 calidam frigidam. et contra mixta
 sunt remedia mixta adhibenda.
Item medicus qn videt morbu
 ex repletione ee debet egro per
 euacuatione curare. et si est in
 anitione curare dz per repleoz.
De semp contraria contrariis appo
 nativ. **Sed** nondum qd semper
 medicus aiaru magis debet de
 clinare ad misericordiam qd ad iustitiam
 qd misericordia super altat iudiciu. **Nam**
 et ipse iudex omnium eius iusticia
 e nre iusticie forma nobis neces
 sario imitanda promptior est
 ad misericordiam qd ad coudempna
 dum. **Unde** i huius rei signum
 i archa illa mosaica no fuit viga
 posita sine manna. nec sn lege
 diuina qd nulla debet ee iusticia
 sine misericordia et scientia. **qz** scdm aplos
 quida hnt zelum dei sz no scdm

nam . iō facile errant i sua s^ma
Et ē notabile valde q^d uilla
 uirga iusticie signi^fcatua fuit
 amigdalu et fructus uirge aa
 non qui tenebat sumū sacerdo
 tū fuit amigdalu quod ē ribus
 i firmorū i signū q^d p^rcoribus t^r
 grau mo zbo laborantibus non
 nimis graua sūt i p^rncipis p
 peitencia iungenda sicut mltis
 exemplis ostensum est sup in distic
ione quinta ubi dicit q^d p^rma det
ē discretia Ex^m de scis aplis
actū xv^o qui gentibus de nouo
ad fidem conuersis noluerūt iūge
aliqua graua s^z tm i posuerūt illis
aliqua leuia seu leuissima. Un
feruū q^ddam latro fuisse cum
aliqui ad p^rnam uent. Cu
sacerdos nō habens cū uirga s^ma
n^o m^e māna onera p^rnc iposuss^z
grauissima ille cōmotus ira nō so
lū p^rnam nō accepit sed et sacr
dorem p^rncis iugulauit Tandē
peitens de hor finto ad sacerdotē
alū uent q^d nichil ei i posuit n^o q^d
sponde ampe uoluit cogitans eū
per hor modū allinendū pau
latim. Ac deceptus fuit quia
successiue ad rāram p^rferonem
presente grā p^rueit q^d pro xpō
uori nō timuit. Itaq^z i tanta pe
nitencia singulorū attendenda est
natura. qua grauis ē ieiunare
colerico q^d fleumatico ceteris p^ribz
pp^t maiores colores ipū i^reris
ribum cōsumētes et digestiōem
celerius celebrātes et iō mox abū
alū appetit. Facilius ē ex eadem
cā ieiunare seni q^d iuueni. Un
auitēna dicit q^d senes facile ie
iuui ferunt. s^z pueri difficilī
facilius est cōuenit orare q^d ieiunare
Iterū cōsiderāda est ipā natura

Exemplū

fortuna Itū solict dices sit seu
pauper. qua grauis aliq^d est
pauperi dare obulum q^d dicit
denariū aureū et g^rius ē labo
ratori vna die ieiunare q^d sit ho
minū q^dseruū per mensem. Et
sit de omnibus alijs circūstantijs in
diciū est ferendum. ¶
Que sunt illa q^d requirūt ex p^rte
o^rationis Capitulum C^xlix
Distinctio videntia docet quō
ut orandum. ¶
Quis illis q^d requirūt
 ex p^rte media nunt
 ordine cō sequēt viden
 da sunt breuit q^d requirūt ex p^rte
 infirmi. Nam peitentes et infirmi
p^rncis ad onera p^rnc p^rferendā de
beret cē pati. Itū iquit aplius
exhibuitis mēbra v^ra seruire ne
que ad inquiratē. Itā nūc exhibe
te ea seruire mūdici i satisfica
tionē. Cū eī homo naturaliter sit
frū ad bonū et malum quoda m
mudo sit cōtrariū et nociuū illi
q^d ut augustinus dicit corruptio
ē cōtraria cōseruationom sp^ritū
et ordinis naturalis. go magis
deberet homo p^rncis cē ad satisf
faciendū q^d fuerat ad peccandū
q^d nulla est oīno creatura q^d ad
illud ad quod frā est nō sit p^rnc
et que non declinet oīa sibi con
traria et nociua. Deceptū satisf
factio d^z assumi nō ad votum
hominis peccatis s^z iū cōsi
lium et impēium sacerdotis. quia
stultus iudicatur infirmus qui
nō iū mediū sapientis cōsilium
sed potius iūctā arbitriū p^rncis
seu votū sibi i^r d^rū remediū
Itaq^z sunt libenter onera p^rncis
assumenda eo q^d sunt valde assu

menti vtilia dum homine absolunt
a pena grauiore alibi portanda

Nam videmus q milites sapientes
vt fugiant pericula corporalia dul
nerum. itus qz belloru onera no
refusant armoru eligentes potius
grauari armis ad modicu q lanceis
pforari vl gladijs **E**rgo et tu si
confidera tibi ee consulus nre p tpe
militare et pme arma ferre qz p tpe
a flamis etms absorberi. **N**am vi
demus ad sensum q viatores et pe
grini no refusant aspirantes viaru
ano onera baculoru eo q p pua o
nera euadunt maiora et grauiora
tormeta et per baculoz sustentancia
scu subleuamina supportent in
via **S**ic et opa pme q sunt i cari
tate absolunt a periculo pene et ex a
more portant se adiuuant. **N**u
quid boues fugunt onera curruu
inquit equi onera quadrigarum
nug aues onera suaz penarum
Hec et omia et si sunt pondera
quia in sunt pondera adiuuacia
sine molestia assumuntur a bestis
et tu tua onera refugis qbus alle
uaris ab etms supplicis et bonis
in super pararis etms. **Q**uod labo
ris iuxta consilium salomonis acci
pe a formicis. **N**arrat quidam
ex pibus noie malcus tunc vba
iheronim recitat q dum semel i
deserto seder cepit quedam gregu
formicarum attende angusto valle
valde pcedere sole nimu ferues
cente et maiora ferre onera q ha
berent corpa **C**onsiderabat etiam
q queda ex eis semina trahabant
forpse sui oris. alie extrahabant
humu de foueis et aquaru decursus
a suis horreis excludabant. alie
vero ex eis future hyemis medres
ne madefacta humus i herbam sua

berret horrea illata semina pnde
bant alie luctu celebri corpora de
functoru portabant **E**t qd valde
mirabile erat i tanta multitudine
formicarum egredientes no obstabat
intrantibus quin potius si videbat
aliqua sub fascie deficere supposit
humeris adiuuabat **Q**uo aspectu
ipe malcus ad onera portanda valde
e acutus. **N**am et camelus p tpe
paucissimoz dattiloru q accipit pro
mercede coploto labore no solum oneri
portando se subicit sed quod e maxm
cef genu flectit. **E**rgo tu homo ven
ies laborare p bonis etms et sumis
qn sic bestia laborat p nimis. **N**u
quid no apes vt ad dulcedine mellis
attendant ta facili vniuse laborat
vt inter eas nulla ee possit aut iue
niri audeat onosa. **E**rgo quid cet
oneris assumendum vt ad mel o homo
posses pucire dimu. **I**n tanta faci
unt serui dnozu tpalum vt dno
placeant a quibus pua pma expec
tant que facienda forent **N**um re
gis qui p eo laborantes i celestibus
fuit reges **I**tem dicit in homo quid
ee possit honoabilis seruo q ea dem
bestie vt tu dno et eode nro bestia cu
eo et vt i milibus regis equo. **H**est
yo. **H**omo que rex honorare cupit
sed none ois tibus et militia dno ihu
pena fuit. **M**ens iquit tibus e vt
facia voluntate eius q misit me.
Et quid fuit hoc facere n omne
penam portare. **U**nde et petro dicit
Calicem que dedit in pz no vis
vt biba illum. **N**one mirato ad iram
et amaro potatus e aceto. **E**rgo tu
vis i pnis trasire et p pnis tuis pro
pnis refugis puniri p quibz tm rex
oim laborauit. **N**one iacobo et io
hami discipulis pdictis regnu pos
centibus ait. **M**oresne bibet calice

Handwritten scribbles and initials

Handwritten note: p homifra

quem ego bibiturus sum. **Quasi**
 dicit illis solis mecum regnare
 conceditur qui mecum eodem calore
 cotinetur. **Sed et quale fuit dñi**
 cum vestimento. Nonne totum in plio cum
 pissum et sanguine conuertitur. **De re**
 rubrum est indumentum tuum et vesti-
 menta tua sicut calcamentum in torculari
ysaie lxv. **Sed et quis dñi equus**
 nisi duratitrua in qua militando se
 pens hostem deicat parit et cepit.
Argo si cupis honorari cum rege cibo
 regis equo et vestimento uti. Non
 est dignum nec rationem congruit ut cum
 rege leteris ac eius gaudijs pfru-
 ctaris si cum eo vulnerato vulnerari
 refugis et contempnis. **Quia** ei non
 vult frangi duriciem d' nunc ad
 nuclei dulcedine nunquam vult. **Adā**
 ut **aug⁹ aut** vult gaudere cum scio
 sed tribulationes cum eis noluit pati
 sed qui sanctos martires iquantum
 potuerit noluit imitari ad eorum
 beatitudinem pervenire non poterit. **Dicit**
 igitur **apulus** socii passionum estis sic et
 consolacionis eritis. **Ergo** a destructio-
 ne consequens non eritis socii consolacionis
 si non fueritis socii passionum.
Quia dñs discipulis ait. lucā xxv.
Vos estis qui prima suscipitis mecum
 in tribulationibus meis et ego dispono
 vobis sicut disposuit mihi pater meus
 regnum ut edatis et bibatis sicut mecum
 mea in regno meo. **Ergo** non est
 onus prime fugiendum cum pro fine ha-
 beat summa bona. **At** non est onus
 hoc pauescendum. **Nam** et si hic ut
 me incineret lignum purgat tamen ar-
 getur. **Acc** mireris quod hic idem est
 mus qui leonem et visum occidit mala
 mandra valde nutrit. quod eadem
 prima que vitia consumit et virtutes
 dilatat et nutrit. **Sub eodem**

igne. **ut aug⁹ dicit** aurum rutilat
 et pluma palea fumat. **Et** sub
 eadem tribula palea comminuitur
 frumentorum purgatur. **Exagratum**
 enim fetet horribiliter tenuem et nuro
 modo fragrat vnguentum. **Sic** pau-
 modo prima eadem purgat bonos
 et probat sed malos extirpat. **Itaque**
 more azimorum omne onus est assu-
 mendum et contra nullum est murmu-
 randum quod iuxta pondus oneris erit
 et mensura mercedis. **quod iuxta ap^lm**
 unusquisque suam mercedem accipiet
 secundum suum laborem. **Sed** non hic quod
 satisfactio non debet induci solum
 sicut vellus induit ymbrem
 sed potius sicut ferrum induit ignem.
 et sicut nix albedinem. **panus** quod
 colorem. quod non solum est sed et in-
 prima ei non solum dicitur esse in corpore
 sed primo est radicanda in corde quia
 fructus non dicitur bonus esse nisi
 bona procedat ex arbore. **Bona**
 enim arbor bonos fructus facit et
 mala semper malos. **Itaque** peccatores
 post mala culpe ad bonum pervenire
 fugiunt dñm quod aves dum timent acci-
 pere non fugiunt ad loca sua via
 sed potius ad summa densaque de-
 ferta. **De** enim aspidem christus inquit
 a quibus dyabolus effugatur.
Unde propheta dicit. Invenimus eum in
 campis silve. **Et bernardus.**
 Curture possum celum et terram dñe
 et nusquam te invenire possum nisi in ter-
 re Domine ibi dormis ibi cubas
 in meridie. **Ergo** conclusus sic dicit
Di volumus christo placere si demo-
 num temptatorem deinceps si nostra
 in super peccata delere constantem as-
 sumamus hoc onus prime. **Nam** et
 elephantes in sui regis honorem

sup se castrum lignorum reapuit
 in multitudie armatorum et ex as-
 pectu sanguis vult et mori ad bellu
 accitit. Ergo tu ne rennues
 ad sum regis honore dnu hoc
 pme nec isuper aspectu duuni
 sanguis pro te effusi ad plium
 acueris. Laborat serpens pro
 sua renouatione. laborat accipit
 laborat aquila et tu venius labo-
 rare p tua. Lupus dum vadit
 ad gregem vt comedat nesenturi
 a canibus possit cōtra ventu vadit
 et pedetētim itcedit. Quu si rasi
 ad lapidem se prusserit ac stre-
 pitum fecerit qd peccauit i pede
 q sonum fecit insurgit et dente
 eum foriter mordendo cōstringit
 Tu go pro tua salute cōformiter
 nō facies nec lupi ex cōplo te pu-
 nies q dnm et regem oim sclorū
 offendisti. Nam et apes si suū
 regem offendunt a quo nichil
 accipiūt sed ipi potius honorem
 tribuūt dum sibi cū regem con-
 struūt utu anulei ppi se occidit
 et tu nō satisfacies pua pena
 sume manserit essence et creatura
 sapientie eternali q et plasmat
 a qua accepit eē vuerē et sentire
 qd hys manus ē saluer itelligē
 Etaz resoluendo cōcludit ex dictis
 q satisfactio i caritate facta est
 deo satisfactioia. ē pccatum oim
 purgatioia. est victorie cōtra de-
 mones collatioia. ē emē pene de-
 clinatioia. i super ē ad supma p-
 ma pductioia. Sed caueant peni-
 tentes postq sic satisfecant pro
 peccato ne ad domuū redeant vt
 more canū et iterū turpit resu-
 mant quod tpiū euererunt et ne
 more porcorū se i aq̄ qnz lana

tū iterū reuertant ad lutū quā
 maioris ē vitii i egritudinibus re-
 tiduū q fuerit malū pmi eo q
 addat illi ingraturidinis vitium
 quod ē apud deum grauissimū. Fon-
 tis indulgēcie desecatioia. Vnde
 et dñs dixit palatio quē curauit
 vade et amplius noli peccare ne
 tibi deterius aliquid cōingat. De
 tiduātes ei sunt vt plurimum
 similes herbe sicutise sed nō penitus
 ac radicitus exstirpate que qz radi-
 citus nō a terra euellit iterato re-
 nascit. Sic sunt et penitentes qui
 nō plene deponūt voluntatē peccati
 di que oim malorū ē radix sz con-
 tinuo post modū redeūt ad pccm
 Non ei potest aqua riuuli pfecte
 mundari si fons nō fuerit ante
 pfecte mundatus. Ergo pmo
 oimū mūdanda ē mala volun-
 tas q radix ē malorū opum. et
 deinde ad purgatioz opum est
 pcedendū. Quia facile mala gra-
 nata circa radicē stercore porcino
 firmata et aqua insuper dulci ri-
 gata a sua malicia fuit sana.
 In oibus ei rebus pns sunt semp
 pncipia repanda et sic cōsequēter
 cetera emendanda. Vnde ara-
 nea i rela destructa semp incipit
 eam reparare a medio nil repu-
 tans si stet quodcūqz extremum
 qd dui mediū quod ē stabilitati
 ceterorū viderit eē vulpi.

De oratione Capitulum 1

Sed hoc ptermittendum nō
 ē q sicut i pccō offendit
 homo deū. offendit pximū. offen-
 dit nihilominus et seipm. sic et
 satisfaciamus per tria q sunt illi
 opposita et eoz que male gesta sūt
 mudatioia. Nā quā deū offendim

contra eum supbiendo illum placemus
nos illuminando humiliando qd
facimus dum oramus. quia pxi
mum lesimus illum perturbando illi
dampnum vel scandalum inferendo
illum placemus ei benefacendo qd
facimus dum ei elemosinas elar
gimus. qz vo nosipos lesimus
corrumpendo nos puniamus carne
ieiunijs et vigilijs edomando.

3 Itaqz incipientes a primo. quia p
supbia nos cor deum exerimus
p orois humilitatem illum placere
debemus. Exm publicano luce
10mo qui per deu humili oratur
i tñ eu placuit qz iustificari ab
eo pmeruit. Deu circa orois
bonu tria sur maxie attendenda.

Primo quid nos moue ad orand
dum. 1o quid sit oratio peten
dum. 2o vero qualis sit orandū

3o est igitur p pmo scz quid nos
debeat moue ad orandū atten
dendum. Et no q tria sur pnci
palit q nos mouere debent ad
orandū. Prmu e nctitas diu
auxily. 2m purgatio seu sancti
tatis. 3m euasio i stantio pnt
piruli. siue dyabolici gladij.

1o q pmi quod mouere nos debz
ad orandū est nctitas diuini auxi
ly. Nam experientia ita constat
qz i continuo bello sumus. Mili
tia ei est vita hois sup triam.

2o minus 3 veru qz fortissimos
hostes habemus du p corpus alli
timur ad carnis suauia. per
mudu ad bona tpalia. et per dya
bolum ad sublimia seu ad extollen
tia. quoz pmi pntet ad carnis
lastrua. 3m ad bona tpalia
scz ad auariciam. et tñ ad sup
biam. Et vt taceam de mundo

extremis ipugnate et de carne
iterius insigante seu inflamte
Spē dyabolus frās est vt nullū
timet. nā non e potestas super
tia q illi possit copari. sicut i

Job habet. Spē inq dyabolus e
virtute fortissimus nos debiles
et infirmi. e et malicia sagax
simus. nos ignorates et infri
e ad nocendum patissimus nos
negligentes et pigri. Non em

Dormit nō comedit s3 semper
curat et discurrit cu nos idgra
mus sompno et abo nec facile
dedinemus a loco. Ille qntūqz

spatiū i motu ptransit nichilqz
ei i via resistit. sed muros pe
netrat. et quasqz camerab clau
sas intrat et nre pmaginatue

omnia mala repntat. Cū crōt
nos simus corpore graues valde
et plurimū ad motū difficiles

vox nra grossitate aerem penetra
tes. Itaqz hys oibus iter se copā
tis nctio sequit ex pmissis qz s3

nos cu tali fuerimus hoste con
gressi nctio succubemus. Ergo
nctio ad illū est recurrēdum qui e

pncipiū sur potētissimū ad aduua
dum qz nō potest ab aliquo ipediri
q est pncipiū sapientissimū ad con
sulendū quod nō p̄ ab aliquo falli

et e pncipiū beniuolentissimū uiua
re parū tam almiufluens vt nō
possit a demētia remoueri. Ergo
cū uiuare possit sciat et velit

semp i omnibus e eius auxilium
iuorandum. qz nctē est vincere
quē defensorem talem cōtingit hre

1o aut uiuare possit et sciat nō
est qui ambigat. sed qz audietes
et rogates exaudiat. Ex hoc constat

Ami

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

quod nos ad petendum iurat. **N**am
 si quod ab eo petimus non accipimus
 ex eo est quia non bene vel non suo
 tempore petimus. vel quia petimus
 quod non debemus. **U**n Jacobus
in canonicis suis dicit. Ideo non acci-
 pimus quod non in nomine meo sed male
 petatis. **A**ugustinus etiam dicit quod que
 dam sepe petentibus non negant sed
 ut congruo dentur tempore differunt.
Argo dum sentimus bellum instare non
 oportet Diuinum auxilium implorare.
Nonne aues omnes docent pul-
 los suos ad cibum petendum se a-
 perire. nec vniquam illis exhibent ci-
 bum nisi aperiant rostrum. **E**t dominus
 dicit in psalmo. Aperis os tuum et
ego adimplebo illud. **A**peris ad
 petendum et ego implebo auxilium
 tibi dando. **E**xemplum de manasse
 rege iuda qui in captivitate ductus
 propter scelera sua statim ut ad deum
 confisus eum oravit ipse a carcere liberauit
 et in regnum suum reduxit. **N**am est curru-
 du ad fratres tanquam ad milites fortissimos
 ac nobilissimos advocatos ad adiu-
 uandum patros. **N**am et in legenda sancti
 thome canthuariensis dicit quod dum
 quedam ancilla ab accipitris fuisse
 iussa voce clara sancti thome auxi-
 lium implorabat. statimque accipiter
 cadens interit. **N**one quodam natu-
 rali instinctu lepustuli fasciani et
 pisces viscera fransia et blasphemias
 sentiebant esse pessima qui ab alijs
 ipsis insidijs et sagenas tendentibus
 fugientia ad eorum gremia confugiebant
 ac eis totaliter se tradebant. **N**ar-
 rat anselmus in similitudinibus quod dum
 semel per viam eques iuceret quidam
 lepustulus a canibus inseguentibus ad
 eum confugit et eius auxilio se commisit.
Ad ille videns ploravit et ad so-

nos suos ait. **S**ic demones aias
 inseguuntur. **T**unc canibus ut au-
 fugeret imperavit ac sic lepustulus
 culum liberum abire permisit. **A**rgo
 si novem tempore angustie bestie ca-
 rentes ratione ad fratres confugere
 quid deberent homines facere. **H**ec
 de fratrum auxilijs in eorum quare lege-
 dis ubi exempla multa et pulchra
 iucunt. **V**erum iter omnis sanctos
 maxime ad dei matrem est per auxilio
 recurrendum eo quod gratia et natura
 prebet esse pessima et id regina misericordie
 est appellata. **E**st etiam per ceteris
 preterite sublimior pietate demeritor
 advocacione prudentior. et imper-
 rone efficacior vniuersis. **A**ugustinus
 misereri. **B**ernardus ait. **Q**uando
 misereri non posset mihi omnipotentie
 quoniam misereri nolleret regina misericordie.
Et addit. **N**on solus abstinere
 ab eius laudibus quod etiam in mentibus
 suis advocans non fuit exauditus.
Argo cum te sentis premi a demo-
 nibus pretere ad aliquem fratrum comitem
 et maxime invocata dei matrem cuius
 preces apud filium non potest esse cassae.
Un propheta dicebat. **L**evavi oculos
 meos in montes vnde venit auxi-
 lium michi. **M**ontes alti montes celo
 proximi. **M**ontes fructiferi. **M**ontes
 soli expositi sunt omnes sancti et
 id sepissime invocandi. **S**ed quod fratrum
 auxilium non est aliud quam diuinum eo
 quod sit a deo acceptum a quo est sibi
 omne bonum. **I**dem propheta cum se leua-
 re oculos ad montes dicit statim
 adiungit. **A**uxilium meum a domino quod
 fecit celum et terram. **S**ed sunt nonnulli
 qui dum sentiunt se premi malis non
 ad diuinum aut fratrum currunt
 auxilium sed quoniam sibi auxilium
 petunt auxilium videlicet munda-
 num et vanum. **U**n tibi psalme.

B

C

superioribus e addendum q nonnulli
 homines sunt q du pntur se videt
 desperare pntis omnibus se imer
 gunt srgz diuinu ac securu auxiliu
 a se pellunt credentes misere dya
 bolum a psecutione cessare postq
 a deo viderit eos recessisse. **Ta**
 les filios sunt ovis. **De qbus**
 pabolice dicit q du duellu cum
 lupis haberent sicut et semper
 habent tam auxilio utebantur q
 bus victoria optinebant. **Videtes**
 igit lupi se no posse ovis pualic
 q du feru canes defensores ha
 berent silantes pace perierit ab
 ovis iter posuerit tn hor partu
 vt si pacem firmissimam ee abire
 rent a se canes. **Hec cu ille pas**
 torem abierissent et canes lupi
 a canibus iam securi gregi inu
 serunt ouiu fracta pace et oves
 nullo ferente auxilium perierunt
Unde concludit sapiens fabula dno
Tutore retine sui tutissima res e
Na si tutor abire hospis obesse p
Ergo ad solum deum i necanis
 recurrendum e et de ipso solo est
 confidendu qz ipse ois boni pncipiu
 finis et mediu. **Na dorem ad hor**
 ipm exemplo nobiliu elephantorum
 quidum se infirmari considerant
 ad sibi medendu qsdam saluife
 ras legunt herbas quas anteqz co
 medant caput cu herbis i celum
 leuant qz sibi a deo saluiferas
 fieri petunt. **Ergo quia oro est**
 velum nauis ad celu leuatu et
 dine grane vento plena oi tpe z naniu
 orandu vt dno auxilio fluctuans
 deducat ad portu. **Ad ad orandu moue debet pur**
 gano aloy. **Am e h**
Secundo ad rogandum
 deum moue debet purga^o

animi. **Di ei bn mudo corde qm**
 ipi deum videbunt quid orone
 melius per qua corda mud anter
Dum ei deum quis deuote orat
 a pntis se purgat. **De ei nostru**
 e domus humanitatis nre ostru
Et io sicut domus per ostru expur
 gatur. et pillud ois turpitudos
 foras eicitur sic p deuotam et
 humilem orone aius. nec no
 et lacrimosa consuetudo a sordibz
 expurgat. **Turpe ei est q cum**
 bruta ore se purgent rationalis
 hor creatura no faciat q ad hor
 sola est obligata ex pceptone dno
Nonne vt dixi ia sup aqila rostru
 confringit ad petra vt renouari
 possit ab etate vetusta. **Et quid e**
 ad petra rostru confringi n deuote
 xpm orare et ad ipm omne cul
 pam confrige et exire srgz a
 pntis omnibus se expurgare. **Na**
 quid no ore spiramus aere frigi
 dum et cordi salubrem atrahimus
 et etoni noctiuu expellimus
Hec her omnia spualit facimus du
 oramus quia diuinu ad nos spm
 attrahimus et noctiuu ac viciu sum
 expuramus. **Srgz nos a pntis oibz**
 expuramus. **Exm de quodam vno**
 que abbas paulus vidit etiam
 irantem totu obscuru et nigru
 dyaboloqz contradiu. **Quu dum**
 i etia deu orasset et sibi paru
 humiliter poposisset vidit eum
 foras splendu cere iuxta eum
 quoz stante angelu scm et deone
 pncipulum. **Ecce quid oro facit**
 Ex nigro album. ex obscuro splen
 didum. ex impio pu. ex seruo
 dyaboli seruu dei. **Ergo si oro**
 est tam magnu bonu sepus e
 orandu vt fiat expiatio amoz
Ad e orandu vt euadamus

Exm

Unicoz periculum. **Ca^m 1^a**
 Quia quod ad orandum
 no monere nos debet e
 euasio no solu spualis morbi s
 est ois pntis pnti. similis et
 inuit. Lepusculus du sibi sentit
 istare canem semp si potest fu
 git et se erigit versus motem
 q^o du se p^o versus cu erigere
 Deus e iste canis n antiquus
 hostis Deus lepusculus n vir
 humilis et deuotus. Deus mos
 iste n mons dei xp^{us} mons pin
 thus mans i quo h^u plantu est
 deo habitare i eo. Humilis vir
 dum cane dyabolum sentit ad
 x^m orandum ascendit. **Unde**
ysaie 2°. **U**erte ascendamus ad
 montem dm i ad monte q est do
 minus. Nam ad vallem fugi
 e mundi auxilium implorare quia
 mundus i pmo iacet vt vallis. Ci
 uis est dum canes timent ad mon
 tes fugit et ad aquas eo q p
 transitu flumoru recupant vires
 et per ascensum ad montes hostes
 debilitant se sequentes. **U**t et nos
 dum canes fugimus ifernales si
 recursum ad lacrimaru flumina
 habemus et orando ad montem
 qui xp^{us} est ascendamus vires
 resumimus et infestantem dyabo
 lum fatigamus. ei qz supplina
 duplicamus du se cospicit esse
 viti. **Item** et videmus columba
 dum timet accipit^{re}. sili erynus
 canem ad petram cofugit vtrqz
 Nam vt **pbeta dicit**. petra refu
 giu erynaris. **Et** de columba d^r
 q n^oq estbere tuta n latuerit
 i petra. **De qua ait ap^lus**. **U**t
 aut erat xp^{us}. **Quid** e 2° ad
 petra cofugit n orando ad xp^m

tende. **U**n. ad hor iurat^r spon
 sa i canis. **U**em columba mea
 i foramibus petre i rauerna ma
 cerie. **U**em sunt her foramina
 n dⁿi ihesu vulnera. **U**em ma
 cerie diuine cauerne n lateris es
 plaga. **U**em ei hostilia tela
 pauescit si i xpi vulneribus quies
 cat. **U**em ei bellum no solu
 no timeat quin potius qd non
 appetat si vulneribus xpi sang
 uine rubricatis intendat. **U**em ei
 sic elephantes sanguine mori a
 cunctur ad plum quid ex cofidea
 rone diuini sanguinis e faciendu
Ut est notandum q columbe ge
 nentes sepe resident iuxta fluen
 ta aquaz i quibus cofiderant
 ombra accipitris vt possint one
 declinare periculum. **U**t et anima
 sepe lacrimis p^ofusa omnia termit
 et propit dyabolice temptancra
 et sic effugit facile eius tela.
Item ad supra dictu hystoru raprea
 rum siluestriam vmitandu ha
 bemus ex^oplum. Nam hec vt asse
 runt sapientes ad p^oruptos lapi
 des ac altissimos montes astutos
 effugit venatores. **U**rgo tu non
 disces a rapreis ad petra x^m
 orando stande du cernis hostes
 ifernales vndiqz tibi insidiando
 laqos tendere. **Ex^m** notabile de
 dauid qui cu vertice seu i virtute
 petre diuine om^o adu^osarios suos
 deicisset orans dicebat. **U**ns
 petra mea et robur meu. Nam et
 ex confidencia huius petre dicebat
Ut consistam aduersum me captiua
 non timebit cor meu. **U**erū ad
 her omia e notandu q no est ord
 dimittenda est si verba no fuerit
 vnt a dicentibus intellecta. quia t

Gen

si orans ea nō intelligit tñ Diabo-
lus audiens ex pauescit. **Ex m**
de incantationibus serpentium qm
et sine intelligunt que dicunt
serpentes tñ virtute eoz propiū
et stupefcunt. Nonne pcul fu-
gunt vulpes et lupi dñ canes
forti oblatrātes propiū seu
intelligūt. Nouerit fugi latro-
nes dum gulos cantare propiū
Nam ad eoz cātim et terretur
adufari et valde cōfortatur in-
firmi **vt ambrosius dicit.** Fugo
et tu psalmodizādo tanta canti-
niqz frequētia qz dñ orādo cā-
tamus hostilia castra subūtimus
et pcul adufariū effigamus.
Nam et philomena dum timet ad-
uentū vilis serpēns i via vbi futu-
rus ē se ponit et venientē dum
propit dulci cantare incipit. Quā
cantātem dum serpens audit ter-
ritus statim fugit. Philomena cantas
ē aīa orans que deuotis cātelhos-
tem fugat. **Vnde quidā scūs pr-**
vidit qz dum quidā alius frater
oraret statim drabolus rere debar
ex cella et mox vt cessabat orare
statim reuertebat ad cellam.

Quid sit orandū ad deum

Capitulum c. l. in oratione

Nunc quid sit orandum
videndū est. Et quia do-
minus ihus discipulos suos docuit
quid sit orandū **de ipā oratione**
omnīa ē dicendū. Hanc cī nō du-
bita continere quicqd petendum
est qz et cē omni orationū vocalū
pfectissimū crede nos oportet cū
pferri sūm qz ngrū pfecta debeat
esse doctrina sit qz pferri **vt phūs**
dicit cui aliquid addi nō possit

Vnde credo qz quilibet xpianus
scire eam dicereqz tenetur. **Dicit**
go de ea quod petero. qz quod
debeo dicere non sufficit. Non
cī sumus sufficientes **vt dicit apius**
a nobis tāqz ex nobis. sz sufficie-
tia nrā ex deo ē. **Quāma go**
docente nos xpus. **Pater noster**
qui es i celis. In hac cī oratiōe
totali maxie sunt attendenda.

Omū est beniuolentie captatio
quā pmitit cū dicit. **Pater noster**
qui es i celis. **Im** vō est septi-
formis petitiō quā subiūgit cum
ait. **Sancit fieri nōmē tuū.**

Dico go vt orans impetrare pos-
sit quod postulat pmo beniuolenti-
tiam eius captat quē orat dices
Pater nr. In qua captatione be-
niuolentie tāqz potissime tria
q valde sunt confortantia ad pe-
tendum. **Omū est bñficiū crea-**
tionis. **Im** ē bñficiū reparatiōis

Im vō ē bñficiū glōsificatiōis
Nā pr nē dicit creatiōne. nr
dicitur reparatiōe. **et qz es i celis**
dicit glōsificatiōne. Itaqz valde
sapienter et recte ista tria petitiō
mbus pmittit vt dñ homo orat
se obtenturū quod petit nō dubi-
tet sz firmū credat qz dubius
quod petit nō ipetrat. **Vñ dñs**

Quicqz peneritis credentes
accipietis et fiet vobis. **Et ia-**
cobus i canoica sua. **Petrat in**
fide nichil hesitatis. Itaqz seru-
re nūc deo nos pntemus et
cū omni fiducia optinenda pe-
tamus. **Congruēter vñqz pmo**
pmitit. **Pater.** **Quis cī filius**
nō omnino puerus vñ fatuus
nō seruire accedit ad patrem

dno. Et quibusda interpositis addu
 Ergo saltem amodo voca me pater
 meus. Dux dignitatis mee tu es
 Quid istis potest cogitari benign
 nus. Vere igitur pater est. patres
 reteros antecedit ut respectu illius
 nullus alius pat. dici possit. Vn
i matheo ait. Et patre nolite
 vobis vocare sup. terram. vnus est
 ci pater vr qui i celis e. opus. Na
 ipse est pr. vester no solum spiritali
 quatione. no solum nutritione. no
 solum thesaurizatione. no solu iura
 tione. sed quod singulare et maxi
 m. omnes est. pat. est creatione
 reparatione. et redemptione. Quae
 ipse solus a quo totu accepimus qd
 sumus et viuimus qd sentimus et
 intelligimus sine qd hoies sumus
 Ergo si ad patres carnis nre thesau
 ruzantes nobis serui aliquid peti
 tur accedimus. ac ab eis totum
 optinere speramus quod petimus
 quo no ad verissimu patre seru
 rus accedemus petitori omne qd
 volumus seu quod plus idigemus
 Qui inquam pater cuncta mun
 da cuncta tam celestia q. i. restructa
 conuenientia q. cetera. p. te filio solo
 creauit. disposuit et orauit. teqz
 dnm vnuer. foru constituit. maxie cu
 ex natura liberalissimus sit ad do
 nandum. sitqz beniuolentissimus ad psta
 dum. et maxime cu iuuet cu instan
 tia ad petendum. Petite igitur et
 accipietis q. rite et iuciens. pulsate
 et aperietur vobis. Quere igitur in
 corde. petite i ore et pulsate opere
 et iuciens bona ieterna iuuetis iuciere
 bona in externa. et tandem
 intrabitis ad bona supna. Quia ois
 qui petit accipit q. qrit iucit et

pulsant aperit. Ita certu est q. da
 re desiderat qui ad petendum tot
 verba igeminat dum pete nos mu
 tar. Ergo si quod cupimus no
 accipimus non est culpa dae volē
 tis et ad petendu sit sollite mu
 tatis sz culpa e. petere negligēt.

Secundu motu ad seruire pe
tendu. Cap. C. lvi.

A Iterum ad petendu fi
 ducianobis dat qua
 no solum e. pat. per creatos et re
 pacione. firmus e. qm ee nrm
 non solu potentissimu puzorem.
 fortissimu defensorem. sz i super
 beniuolentissimu redemptorem.
Primo petri v. o. capitulo. Redemit
 ci nos no auro et argento. non q.
 licitqz alio p. cio sz suo sanguie p. cio
 so. sanguine i. diuino copiose pro
 nobis effuso. Copiosaci apud eum
 redemptio. Quia vt bernardus dicit
 no fluxit tm ex corpore eius vna
 gutta sed corp. sanguis vnda. Ita
 attende ad quem vadis du ad ora
 dum accedis quia ad patre p. ssi
 mu redemptorem tuu qui p. te re
 dimendo ab hoste no dedit corrupti
 bile p. cu. no hunc visibilem mundu
 no aliq. hoiem magnatoru non
 aliq. ang. oru sine cuiu supnoy
 sz i p. cuu tradidit semetipm.
 Ergo q. pro te seipm dedit nec
 sibi pro te a morte pepit quo no
 facile cet. tibi dedit dabit. Ergo
 cu suma fiducia postulandu est
 quicqd postulare nos deq. et con
 uenit p. salute vtriusqz hois. Prig
 no accipimus hoc id est qz non
 postulamus vl. petimus quod de
 bemus. Capitulum. C. lv.

Tertium motu
Capitulum. C. lv.

Uterius nō solum deus
 ē creator nō et redemp-
 tor s3 et glorificator. Et hōr
 notari p̄ cū dicitur Deus ē in celis
Quō ei sit ubiqz nō solum per
potentiā . nec solum p̄ p̄ncipiam
sed etiā p̄ essentiā qz alias
bonū imensum nō esset . nec
et esset quō minus cogitari non
posset quāc nec deus existeret.
Quid est quod dicit q̄ es in celis
cū et sit et in tris. Sed sicut
 aīa cum sit simplex s̄ba ē in
 toto corpore tota et ī qualibet pte
 tota et tñ p̄ncipalit̄ dicit reside
 ī corde eo q̄ superior p̄ncipaliter
 īfluat et nobiliores ibi opaciones
 agat . ac per illud alia membra
 regat et moueat et vitā illis ac
 sensum tribuat. Sic et dñs deus
 nō et si sit ubiqz ī mūdo tñ dicit
 ēē ī celo quia ibi spūalia et spe-
 cialia efficit dñm se ibi suis sc̄is
 sōdit quā visione eos efficit glo-
 riosos. Ergo per hōr q̄ ad se asse-
 rit esse ī celis se nōm glorificato-
 rem seu glorie ~~impātem~~ p̄paratōem
 sōdit. Ergo qui tibi p̄parauit bona
 p̄maxima bona sūma nō dabit
 mīna tibi si a te fuerint postu-
 lata. Ergo ista r̄a p̄titionibus
 sūt p̄missa subsequētibz ut anq̄
 incipias petere speres te firmiter
 obtinere petenda ab eō quem
 tuū noueris creatorem dignissimū
 redemptorem benignissimū et bea-
 titudinis ac glorie tue largitorē.

Quid sit a deo petendum.

Capitulum C lvi

Pro quod orationi sit pre-
 mittendum videndū est
 consequenter quid ē petendum.

Nā constat q̄ omne quod est aut
 ē bonū aut malum. Unū ē per
 se appetibile tāq̄ vere p̄fectum
 quod est bonū et alterū ē do-
 testabile quod ē malū quia vē-
 nocuū. Uter a deo petenda sūt
duo. Prīmū est collatio boni quo
 iustificem. Im est amoro mali
 quo penis affligim. Postulat
 p̄mo igit̄ collatio boni cum dicit
Sanctificet nōm tuū adueniat
regnū tuū . fiat volūtas tua sicut
ī celo et ī trā . Panē nr̄m cotidia-
nū da nobis hodie . Pro petitur
 amoro mali . cū addit̄ . Et dimit-
 te nobis debita nr̄a . sicut et nos
 dimittimus debitoribus nr̄is . et ne
 nos inducas ītemptationē.

Conde sicut in p̄p̄m est p̄m

Altera p̄titione boni sciē-
 dum est qd est quadru-
 plex bonum. Prīmū est bonum
 iustificans. Im est bonū glori-
 ficans. Im est bonū opans
 et confortans. Tria ex hys respiciūt
 statum vie . et unū est qd respicit
 statū patrie. Prīmū bonū quod p̄-
 mittitur ē bonū gr̄ate quo iustifi-
 camur iterius. Im ē bonū glorie
 quo dicamur superius. Im est
 bonū obedientie quo opamur ex
 teius. Tñ est aut̄ bonū cura-
 riste quo corpori xpi conuim̄ fr̄e
 quērius s̄l et forcius. Via ei
spūalia bona ad horū aliquod re-
ducuntur. Est igit̄ p̄mū bonū
 hōi nr̄m . s3 bonū gr̄ate quo iustifi-
 camur iterius quod nocuū . cum
 dicit̄ . Sanctificet nōm tuū . Et est
 sensus . Petimus qz nōm tuū quod
 est ī se s̄m fiat et appareat s̄m

[Marginal notes in red and black ink, partially legible]

i nobis. ut nos iuxta modulu
 nr̄m sancti simus sicut tu dñe
 sanctus es. Ergo dñe q̄ nobis i
 leuitico to crens repens. sancti
 epote qz ego sanctus sum da p
 sanctu nome tuu grana grana
 tua nobis iustificati iterius sancti
 simus. hoc est bonu p̄m̄ quod
 peti debemus ut iustificem et
 filij dei simus quo ipm̄ taq̄
 veru patrem sequi possimus. De
 cet ei hoicm et saluti eius est
 nr̄m suu toto posse sequi p̄m̄
 p̄m̄. Nonne mediu natura suoz
 sapit extremoz. Sed deus est
 p̄m̄p̄m̄ nr̄m et finis sicut dicit
 apocalipsis p̄mo. Ergo si ip̄e scus
 est et nos ee sancti nostro modulo
 laboremus. Nonne aqua riuuli de
 fluentis natura sui fontis seruat
 et sentit. Nonne rami arboru
 natura sequitur sue radice. No
 ne membra corporis aialis con
 sequuntur et sequuntur motu cordis
 Nonne domus tota imitatur for
 titudine fundamenti. Nonne radi
 solares sequuntur et sentiunt mo
 tu solis. Ergo si deus e nr̄m
 fundamētale p̄m̄p̄m̄ si e radix
 arboru humanoru si e nr̄m sta
 bile fundamentu. si est et sol illu
 minans omne cor nr̄m. ergo nos
 ab eo rami et riuuli membra et ra
 di eum debemus q̄ntu possimus i
 mitari q̄re si ip̄e e sanctus et
 nos sancti ee debemus. Nullum
 e igit genus aialis quod natura
 no sequatur sui patris. Ergo
 si nos genus dei sumus. sicut
 actus xvij dicitur qz i xpo viu
 mus mouemur et simus q̄ntu
 possimus deum imitemur. sicut

igit ip̄e e sanctus et nos sancti
 per gratia eius ee laboremus
 Et quia sancti per nos ee non
 possumus a deo hoc postulemus
 et dicamus Sanctificet nome
 tuu. Capitulum Clvi
 Secunda peticio. **S**equitur secunda peticio
 orōnis dñe. **A**duciat
 regnu tuu. Postq̄ ei peccerat q̄
 riam q̄ est via ad gloria q̄ non e
 aliud q̄ gratia consumata et ad sui
 cōplemētū adducta. rōnemēter
 subditur peticio hec 2a i qua peti
 bonu glorie quo dicitur. **S**uperius
 dicendo. **A**duciat regnu tuum
 Et e sensus. **P**etimus ut per
 ducas nos ad regnu tuu hoc est
 ad regnu no hoc mūdānr̄o va
 nū no t̄nsitoriu no cadurū sed ad
 tuu regnu stabile et etnum. **N**ū
 q̄ no vanū fuit regnu assyroz.
 nū q̄ no v̄ vanū regnu p̄sarum
 nū quid no vanū regnu grecoru
 nū q̄ non vanū ipm̄ regnu roma
 norum. **S**i no vana fuer̄ hec reg
 na ubi sunt reges eoz. **S**i t̄nsie
 runt hec regna taq̄ umbra. ergo
 constat ea fuisse vanissima. Non
 tale e regnum quod a deo petim̄
 sed e illud q̄ ab etno sanctis est
 paratum. **M**athei xxv. **V**eni
 te b̄ndicti patris mei percipite reg
 nu quod vobis paratum est ab ori
 gine mudi. hoc est ei regnu suū
 regnu omnū seculoz regnu om̄
 bus bonis plenū regnu etnū reg
 nu nullis temporibus corrūpendū
 vnde de rege nostro et de regno e
 dicit **danielis viij. Potestas ei**
ptas etna q̄ no auferetur et regnu
qd̄ no corrumpet. Vn i psalmo

Regnū tuū regnū oīm florum
sed de gloria huius regni peti et
concupiri sup̄ copiose iam dixi
et iō q̄ illa nō repetenda esse
decreui sed cū volueris requere
distinctione octava i octavo mo
tuo ad petendum.

Tercia peticio orationis dñice
Capitulum. C. l. viii.

Sequitur t̄cia peticio orō
nis dñice. fiat volun
tas tua sicut i celo et i terra. Postq̄
igit̄ tetigi de genuo quo dicitur su bono
peius qz ad illud p̄uēit p̄ diuinaz
obseruancā mandatorū ix illud
dominici vbum. Diuis ad vitā
igredi serua mandata. Prati itaqz
adiungit de bono obediencie quo
diuina p̄cepta seruamus et opam̄
exteriū. Non em̄ ad salutē sufficit
bonū itēius n̄ assit et exteriū
si possibilitas assit et habeatur ad
opus. Prati petiit bonū obediencie
quo diuina p̄cepta q̄ amat itēius
est p̄ opis restitucionem oñdar
exteriū qm̄ dicit. fiat voluntas
tua sicut i celo et i terra. Et est
sensus petimus vt sicut p̄ donū
tuū tuā mandata seruam̄ i t̄ris
sic et tua voluntas hic n̄o modo
fiat a nobis sicut fit a sanctis
i celis. U vt breuius dicatur
Petimus vt oīs voluntas tua im
pletur a nobis sicut p̄ omnia com
pletur a s̄is. Obediēcia em̄
fit inter ceteras v̄tutes expectitur
qz qualia sint itēius corda gra
uitate opum exteriōz cōp̄batur
Nihil em̄ sic difficile potest in
om̄ibus inueni sicut ē seipsum
alterius tradere voluntatē. Nam
p̄pter hanc rān̄ mlti ab obediēcia

et ruerūt et ruunt. Niquid nō
ab obediēcia n̄i ruerē pariter
Nūq̄ nō ab obediēcia dei re
cessit dyabolus q̄rens potius
p̄esse q̄ subē. In augustinus
dicit qz her dñus solum huius
ec̄ p̄. Nūq̄ nō Saul ex omni po
pulo dei electus i regem diuinū
i perium p̄uipendit. Utr̄ quod
p̄rim regem v̄ audire p̄meruit
Nūq̄ vlt̄ deus holocausta et
victimas et nō potius vt obediat
voca eius. Melior ē ei obediēcia
q̄ victime. et auscultare magis
q̄ offerre adipem arietū. quia
quasi petm̄ ariolandi ep̄repugna
re et q̄ scelus ydolatrie nolle
arq̄escere. Pro eo q̄ sermonem
dñi abierit abierit te dñs ne
sis rex. Quantiū q̄ q̄m̄qz graue
petm̄ p̄ quo iste perdidit regnū q̄
adā paradysum et anglus suū p̄
cipatum. Nōne et p̄pheta cōtra
samariā missus qz vocē dñi non
audiuit. s̄ i loco vbi p̄parat
ne comederet manducatur leoni
occidendus traditus fuit tm̄ regu
dm̄. Est et alia causa q̄re nimis
grauis est obediēcia. s̄ natura cor
rupta q̄ semp̄ ad cōtrariū eius
quod dicit̄ noscitur cē para. Lux
illud sapiētie datur. Mitimus
i ventū semper cupim̄ qz negata
Unde quidā rex fuit i grecia
qui noluit qz lex p̄hiberet paren
tes perimere credens eos ex p̄
hibicione ad hoc fieri p̄iores s̄
tm̄ studuit eos amonere. Que
dā est femina fuisse narratur
q̄ dixit viro suo ad sanctū iaco
bum ire volenti. Rogo vt michi
aliquid noui p̄cipias qd̄ ob tri
amorem vsqz ad tuū reditum

seruem. Tunc ille ait

seruem Tunc ille ait mando tibi
 ut omnia bona nra custodias. Cui
 illa hoc bene faciam. sed rogo ut
 aliquid singulare mi iponas Et
 ille volens pbare illam dixit ei
 hoc tibi mando ut vsqz ad reditu
 meum no ingrediaris huc furnu
 Postqz igitur ille iur cogitare
 mulier secum cepit. Quare michi
 hoc precepit. Vere ibi aliquid repo
 situm quod latere me voluit sed no
 sic erit ut creditur. Itaz obia
 viri supra furnuqz igressa terra
 cepit vndiqz excavare ut posset
 aliquid quod ibi vir suis abscon
 disse iucire. Postqz aut sic per
 circuitu fecit super eam edificium
 furni recidit et valde eius renes
 attriuit. Inter quod vir e redie
 ca i lecto iacentem iuenit magnaz
 erubescenciam illa ex hoc iurrit
 fuerunt et duo fratres simul in
 tella manentes quoz vnus despi
 nebat adam eo q a prepto tam
 modico recessisset Tunc sorus
 eu humiliare volens queda mur
 iter duas stutellas icludens ac fo
 ras vadens dixit ad soru Cane
 ne eleues hanc stutellam. Ille phi
 binone audita statim temptatus est
 ad frendum quid ibi eet nec sustine
 ad modicu valens stutellas ptnus
 eleuauit sicqz mus qui latebat au
 fugit. Quqz sorus illius redisset i
 tellam et murem aufigisse videt
 dixit ad soru. Ecce tu q adam
 iudicabas tam leue mandatu nec
 ad modicu seruare potuisti. Mtea
 go qz sic graue est obedire sic que
 se abnegare et alteri voluntatem
 sua contradere cu homo ex corrup
 tione ne appetat eozqz dicitur
 cotraria facere. id magno idigem
 ad hoc auxilio gre ioqz iter omia
 nam fut hanc expetere pennoz

De motius ad obediendu.
Capitulum. C. lix

Utrum pramen quagj ita gra
 ue sit obedire sunt tm duo
 que ad obediendum hoiem debent
 iustare. **Prmu** est multiplex fructus
 que ex obedia cosequimur. **2m** vo
 est ex m mltiplex quo ad obediem
 dum inducimur. **quo ad pimum** Nam
 cu obediencie fructus sit multiplex
 qz tm multa. **de hoc i libro de ex is**
naturalibus pstrinximus possum
 tu breuit allegare. qz obediencia mag
 noz cumulatiua e meioru opum
 est effectiua pfectoz et sublimu
 e donatiua pmozum. **Sico pmo**
q obediencia est magnoz cumulatiua
meioru nec miru qz liberalior est
 i infirmum deus qz homo. **De d pri**
types mudi bn obediencibus mili
tibus magna donant. go mlro fortius
 deus suozum militum bn obediem
 tum dona et meita cumulat et
 augmetat. **Unde narrat in vna**
pim q quatuor frs ad abbatem
pambo venerunt quoz vnus ie
 iunator magnus erat. **alter pau**
ptatem amabat. 3a maria cai
 tate feruebat. **Quart9 vo per**
xxxiii anos i obediencia senio
ris fuerat. qrebant igit ab abba
 te quis eoz maior exister meitor
sentenciauit igit senex qz frs
obediens excellentior eet vira q
 ratione assignauit dicens. **Vnusqzqz**
vym trium vtrute qua possidet cu
ppa voluntate tener. sz iste obediens
 omne voluntate sua i alteru mis
 tulit nichilqz de se sibi retinuit.
 qd opus obediencie fuit 3 sume vni
 tis opus. sic e meitor excellentiu
 accumulatiuu. **2o obediencia e effec**
tivo opu pfectoz. **Un quidam**
volens fieri mortuus du ab abba te
psor habu postularet dixit ei ab
 bas. **Quid habes i sclo.** Et

Exemplu

3

naturali suo motu ab oriente in
 orientem mouetur et in motu mo-
 bilis primi i reli crystallini obediens
 ab oriente mouetur i occidens. **A**
 rippoteles tñ pñm mobile posuit
 firmamentu. **D**icit cñ qñ circuli pla-
 netarū seu septem spere i ferro
 res et si motu naturali ab occiden-
 te moueātur i orientem motu tñ re-
 li syderei consequuntur dñ ab orie-
 te mouetur i occidens. **I**n philopñ
 fur opimo qñ nulla stella motu ppio
 mouetur s; motu ponus sui orbis
 et hoc veru cē crededit sic de erra-
 tiōs sunt de fixis s; de erratis
 contrariū dicunt astrologi. **E**t d
 et si verus eē videatur et demo-
 stratiū ar sic cē pbetur. **g**o tñ
 qu nō intendo de opimoibus dispu-
 tare s; tñ tradē pñabilia dico
 opimonem pñā hñ moralit nobis
 imere qñ omīs creatura deo debet
 obedire etiā si se habet ad cōtrū
 ex natura sunt qñ a sina balaam
 ē loquuta et cōsimilia hñā omnia
 Nam si sic se habet oīs natura crea-
 ta quid facere meico debet homo
 rationalis creatura rē. qñ ppri bona
 et bñficia accepta qñ alijs creaturis
 deo ē obligata ex debito cuius obia
 sumo bono ē pñanda. **S**z nō deest
 a mistico qñ iuxta opimonē s; dām
 stelle que motu pprio moueri tra-
 duntur et nō suoz moribus orbū
 errare appellantur. qñ reuera
 omīs erroribus ipluratur qñ nō nu-
 tu diuino s; ppriis nubus dirigūt
In i mōri mundo magnū obediē-
 tie exemplum habemus cñ cordi oīa
 membra obedire videmus solo me-
 bro pñi exrepro i quo nobis inuit
 qñ soli pñores sunt qñ diuine iustio-
 nis contradicit. **I**tem ad horipm
 mltiplex i aīalibus ē exemplum.

Nōne sic apes suo regi obediunt
 qñ ad eius imperiū alucaria exeūt
 et vbiūq; i pauerit castra ponūt
Sic grues et anseres ad ipiūm sui
 regis de tra se erigūt et ad eius
 imperiū tram petunt. **H**estie dñ
 rugitū leons aure pñpuit cōtinuo
 gradū fringunt expectātes cum
 tremore quid velit. **A**dñ etiā cñ
 cauda i terra circulū facit nulla
 ex bestis tñsire pñsumit circulum
Quod vñā de diuine facit hō
 mandatis iuncta dum frumenta
 confringunt i aēris sic nūr plane
 nūr lente nūr fortius ad ingū
 imperiū salunt qñ i nullo ab eius
 pñcepto se deflectunt. **S**ic et i car-
 rucis equi. sic et boues ad ara-
 trū sequuntur ipia mētorū. **E**le-
 phas sic suo ingū obtempērat
 qñ ad eius ipiūm regē adorat.
Auis sufficienter dicat ad vocem
 galline quō pulli curat. et quō
 ad vocē galli galline pñpūs fu-
 gant et i sepibus se abscondāt
Synuli pari modo reuorū ad
 patris imperiū salunt. et ad
 eius nutū cōtinuo se abscondūt
Auis sufficienter vllis sermoibus
 dicat qñ obediētes suis dominis
 canes existant quō ad impēi-
 coy currant et reuorat mox re-
 deunt. **I**n nauibus remigantes
 adeo obediētes sunt nante vt
 pñsq; ille cōpleuerit mandatum
 illi asserant esse frā. **E**xotis
 ita suo duci obtempērat vt a sig-
 nis sibi datis i nullo descedat
 qñ sicut dñ i libro de arte meliore
 nichil sic ad victoria pñfiat sicut
 motus obtempērare signorū
 qñ pñceptis instruit. **S**ed quid per
 pēgrina vagamur exempla. qñ

De p̄na corporis d̄ni dubiet n̄
ambiguū eē dicat qd̄ certissimū
eē constat. Nā corpus xpī ibi d̄
esse et panē i corpus t̄sire p̄ter
fidei argumētū qd̄ eē solidissimū
eo qd̄ vere fidei nō possit subesse
falsum et rano p̄bat et experien
tia sic eē confirmat. Verū d̄
dicat qd̄ vbiqz duo her conuert
quibus constat oīs effr̄is videlicet
voluntas et potestas. nec̄ est
vt consequatur effr̄is. s̄z ista sūt
i deo certissime cuiqz voluntas
t̄ sit oīpotentia oīm naturarū
ē causa. Verū institutio et aut
toritas certa docent. hoc deum
xpī voluisse rano et ex epla do
cent hoc potuisse. p̄mo est et fe
cisse. q̄ nō est qui de sac̄mēto
hoc debeat dubitare. Nā si xpī
vqz homo deas et d̄ns deus hoc
sac̄mētum instituit constat qd̄ po
tuit sicut rano est p̄bat qd̄ sit
voluit et potuit sic effr̄is. De
rū qd̄ panē in suū corpus con
uertit. Hact̄o et q̄ritas p̄bat qd̄
corpus xpī vere ē i altari.

Capitulum. C. lxxij

Nam qd̄ xpīs sac̄mētū
ipsum instituerit. h̄ctur
mathei xxv et luce xxv. Nam
accepto pane benedixit gr̄as egit
et fregit deditqz suis discipulis
dicens. Accipite et manducate
hoc ē corpus meū. qd̄ pro vobis
tradetur. ei p̄ quā. Constat nāz
qd̄ xpīs ē veritas. Ego inquit ip̄e
sum veritas. Ergo simulanter
nō erat veritas. s̄z vba erant du
plina que dicebat. qz omnis silano
et duplicitas ad mendaciū decli
nat eo qd̄ hoīem fallat. q̄o erat
verissimū quod dicebat. Ded pa

nē que accipat. que benedixerat
que manducandū aplis porrigebat
corpus suū eē dicebat quod pro
illis tradendum erat. Dz addit
i luca qd̄ stat̄ dicit aplis. hoc
facite i meā cōmemoracionem
i. facite qd̄ ego feci. q̄o ip̄e fecit
et faciendum instituit. Dz here
ticus fortassis respondebit qd̄ her
ditio est. sicut ibi significatua vt
sit sensus. Hoc ē corpus meū
i. hoc significat corpus meū. Dz
obicitur contra hereticos qd̄ siḡm
rei et res ip̄a sunt iter se cen
tialiter differentia et iō cum
vni de altero dicit similitudinaie
et nō v̄ de altero p̄dicatur sic
xpīs dicit agnus oīs lap̄is
angularis et vitis nō qd̄ ip̄e x̄s
vere. s̄z t̄m quidā similitudine
ista sit vel dicatur eē. Ergo
si ita est vt tu dicit qd̄ panis dicit
corpus xpī v̄ corpus dicit pa
nis hoc n̄n dicit vere s̄z simili
tudinarie. Dz si sic sentis et
v̄bis. iō. p̄mo qd̄ quicūqz Ego sum
inquit panis. hoc nō dicit silano
dicatur s̄z v̄ qz xpīs nō signu
fiat panē vite s̄z erat p̄ter et
vere panis vite. v̄n stat̄ de se
subdit. hic ē panis de celo des
condens vt si q̄s ex ip̄o mandu
cant nō morat. Ergo et ve
rū panē celestē se afferit et dicit
qd̄ qui se manducaverit nō moriet
Ded nōqz hic panis alit̄ mandu
catur qd̄ sub sp̄ere panis sicut ip̄e
fecit dum instituit. Ibi q̄o vere
et p̄ie ē panis ille celestis nec
eē ibi i caput n̄ qz aliquid i ip̄m
transit. Ergo ad p̄ba placionem
vbi illius panis i dicitū corpus
t̄sit. Item nullū signū h̄t rei

signate virtutem quia non est melior
 vilior ipsa re. Unde circulus non
 habet vim virtutem. nec fumus ignis
 virtutem et sic de alijs signis. Ergo
 si hic panis de quo loquimur solum
 significat verum panem nec est ille
 panis qui de celo descendit. ergo
 eius operationes non efficit. Sed
 ille verus panis efficit in hominibus
 vitam gratiam quia est panis vite.
 et conseruat a morte culpe. quia
 qui manducatur ex eo non mouet
 Ergo non efficit ista panis signum
 Sed contra. Panis hic sub sacra
 mento acceptus et dat vitam et con
 seruat a culpa. sicut Iohannes vi^o
dicatur et infra dicitur Ergo
 hic panis et ille oino sunt idem
quod iuxta doctrinam boetij qua con
stat esse verissima eadem est substantia
 quorum naturaliter est idem effectus. Nam
 ex hoc opere imitatis sunt induu
 sa ybatum quod eadem est triu psoza
 substantia et natura. cum ois opano
iuxta damascen sententiam seq
tur substantia. Item quod hic panis
 et ille qui de celo descendit sunt idem
 audi quid dicit ibidem Ego sum
 panis viuus qui de celo descendit si
 quis manducauerit ex hoc pane vi
 uet in eternum. Et panis quem ego dabo
 caro mea est pro mundi vita. Quid
 ex pssus dicitur pro. Panem celestem. si
 se manducandum asserit. et hunc pa
 nem carne sua asserit qua pro mu
 di vita dicit manducari. Nam
 adeo ex pssus loquutus est ut iudei
 disputantes dicerent Quomodo potest
 hic carne sua dare vobis ad man
 ducandum. Non ligabunt vtrum
 dicit se daturum si quis hoc esse pos
 set queiebant Dominus autem qui magis
 veritatis erat modum quo fieri hoc
 posset non dormit quia rapaces non

erant tate profunditate sed coram
 intellectu de questione sue carnis
 verbis sequentibus confirmant
 et sic esse iuravit subdendo Amen
 dico vobis quod est spes iura
 menti quod non manducaveritis non
 panem me signate in sed carnem
 filij hominis non habebitis vitam in
 vobis. Qui manducatur meam car
 nem et bibit meum sanguinem in me
 manet et ego in eo. Et ut om
 nem remouet intellectum signa quod
 contra veritatem rei diuidit et
 differt addit Caro mea verum est
 corpus et sanguis meus verum est potus
 Si verum ergo non significatur ergo pa
 nis qui manducatur verum est corpus
 christi. Sed quia heretici et carnales
 credunt quod ista manducatio non
 sit spiritualis et sacramentalis dominus
 remouens carnalem hunc intellectum
 quod aliquid carnaliter manducet
 apostolus dicit Verba que ego loqui
 tus sum vobis spiritus et vita
 sunt. 1. sunt vita spiritualiter in
 tellecta. Ratione ostenditur
quod corpus christi verum est in altari.
Capitulum C lxxii
Ostenso auctoritate diuina
 quod verum est in altari est corpus
 christi nunc restat hoc ostendere ratio
 ne. Et quia per auctoritates om
 nium est deum velle ostendimus
 rationibus eum posse scire non de
 beret necesse esse probare hoc de om
 nipotente. Quia si creditur esse om
 nipotens quod de eo deo credere
 necesse est constat quod omnia potest
 quare si hoc facere aliquid posse
 est ipsum hoc posse facere necesse est
 Nonne tibi magis esse videtur de nichilo
 quod de aliquo facere aliquid. In
 finitum hoc illud excedit quia crea
 tura que de aliquo aliquid potest facere

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

sicut ostellum facti ex ferro ar
tham ex ligno cippam ex auro. do
mū ex lignis lapidibus et cemento.
vestes ex lana lino et serico non
pōt vīl' mīnum granū fatē ex nichilo
Ergo quid miraris quid detestaris quid
crede refugis q̄ sumā et oī potens vīus
illa q̄ de nichilo p̄duxit oīa celestia
agmina tā nobis innumera. corpora
oīa tam celestia q̄ terrestria tā mag
nam multa tam speciosa tam insup
eritiosa. panē transmutat ī carnē
sua. Nūq̄ non tota die facit her
creata natura. Nūq̄ vīus aīe nu
tricia trāsmutatua et assilātua
panē comestum vīrt ī carnem et
vinū potatum ī sanguinē Ergo
oīpotentē negabis posse quod vir
tutem nutritiua fateris efficere
Ex m̄ respice alius infirmū suis
caribus destruit et postea per re
strawationē dep̄dit ī pinguan. dū
vide repata sit illa caro. vnde ad
ueniat illi her pinguedo n̄ qz ribus
ī carnē et potus ē comutatus in
sanguinē. Ergo cōcede oīpotentem
illud posse quod natura creatam
credis efficere. Itē attende trāsmu
tationes nature create et desine
diuine trāsmutationi detrahēre q̄
et si in infinitū alias trāsmutatio
nes excederet nō tū esse vnde res
tari deberet. tū diuina vīus oī
in infinitum vīutes ceteras sit ex
cedens. Nūq̄ nō creatā vīus trā
nata oparā ī aurū cōuertit et ar
genū quoz vīus clarissimū alterū
cōstat esse p̄fulgidum. Nōne eadē
vīus vīrt hor obscurū elementū
et nigrū ī multiplicē et variū lapi
dem p̄ciosum ī cristallum clarissimū
ac ī radosūm carbūculum. Dem

lapides om̄s nā fortissimi. venustate
p̄cipui. varijs qz coloribus ad orn̄
tātis artam p̄claris vīrtibus ac
vīrtibus sunt dotati. vī vīo illo ser
mone possit narrari. Itē nōne
eadē vīrtus hūdem terreum nūc
vīrt ī lignū. nūc ī florem odoriferū,
nūc ī foliū speciosum. nūc aut
ī fructū naturay tam diuisarum
p̄ter et vīrtutū. Itē quid cōtrariū
q̄ ignis et aqua et q̄ aer et terra
q̄ sūt ī suis qualitatibz oīno cōtr
aria. Quid ē magis cōtrariū q̄
sūme calidum et sūme frigidum
sūme insuper sicut et sūme humi
humidum. Subtle et grossūm acū
tū et obtusū. mobile et imotum
Et tū licet vīus elementū sit al
teri sit cōtrariū. natura tū creatā
quodlibet elementū trāsmutat ī quod
libet elēntū et tu iudicas sūme vīrt
ti eē cōtrariū si panē vīrtur in
corpus suū. Itē natura creatā seu
vīus ipsius aquā putridā seu humo
rem cōruptū vīrtur ī dulcissimū
vinū vīrtur ī oleum aborū oīm con
dimētum et vīrtur ī balsamū nimis
virtuosū et tu iudicas deū nō pos
se panē vīrtur ī corpus suū. et ī sag
uinē vinū tū sūt iam sup̄ dū
hor faciat totū die vīus aīe con
uersua. Itē phīs docet de trāsmu
tationibus loquens q̄ vbi manus est
ymbolum ibi sanior ē trāsmutatio
ī alterū. Ex m̄ de arboribus q̄rū
ille inter se cōueniētē īseruāt
q̄ magis ī natura sibi assimilantur.
vnde cōueniētis īseruāt parum
ī malo q̄ nūc vīl' pino qz humor
attractus a succulo q̄rū illi est
similior tū ī natura illius con
uertitur facilius. Nā et ob hanc
causam facilius aer trāsmutatur ī
q̄ terra vīl' aqua. Ob hanc eadē

C

errore deponere iudicata est ut au-
 reretur. Itaque igitur contraria dum
 alta voce luciferum iuramasset
 continuo affuit sicque igne et lig-
 na dispersit quasi nunquam ibi fuerit
 factus ignis. Cuius scilicet repasset
 igne antioche maiore et ipsam
 flammis ardentibus immerissent.
 Illa ut prius luciferum iurauerat et
 ignis omnis extinctus est ac adeo
 sunt ligna dispersa quasi non
 fuerint ibi visa. Tunc presbiter
 quidam sanctus videns eucire et iun-
 uenire imminere dispendium incita-
 tus a deo iur et corpus illius christi
 portauit et ut igne reparet eduxit
 Cuius tres cum flammis ultrinque
 tradidissent et illa soluto more lun-
 ferum iuramasset ille comparere non
 fuit ausus sed stans in altitudine
 aeris cunctis audientibus dixit. Dominas
 fortiore me nunc ad locum hunc
 aduenisse quare tibi auxilium iam
 ultra ferre non possum. Ignis ergo
 mulierem iuravit et in ferretes time-
 res eam redegit. **In tussia**
 fuit quidam qui ad patrem eiusdem
 domine filium non valentis au-
 hore demone aduocauit qui illi co-
 rona de floribus redimitis appa-
 ruit. Cuius ab eo quereret si mulier
 corpore possit accipere ut sacerdos
 in christi corpore ipse videns ad qui-
 dam morientem conuictum accedat.
 Quem videns dyabolus genu
 flexit et de capite coronam detulit
 dyabolus genu flexit. Cuius postea
 sacerdos inde rediret dyabolus
 genu flexit sed coronam decipere non
 deriuit. Itaque a malefico requisitus
 dyabolus tunc ista fecisset respondit.
 Ad in sum christi coactus sum et genua
 flectere et coronam deponere sed ad
 solu redire sacerdos non habentes

apud se corpus christi coactus sum
 genua flectere reuerentiam illi fa-
 cendo sed coronam deponere nolui.
 Tunc ille qui usque tunc fuerat male-
 ficus infidelis verefidei manus de-
 dit et omnem heresim abdicauit.
Hugo de sancto victore in sumus ad
 morte perierit per viatico corporis christi
 videntes fratres quod omnem cibum
 euceret corpus christi illi tradere time-
 runt. Simpliterque ei hostiam optu-
 lerunt. At ille intelligens hoc in
 spiritu dixit ad eos. Deus vobis in-
 dulget fratres quia hic non est dominus meus
 Tunc illi confusi perterriti curruerunt
 et sibi corpus dominicum attulerunt.
 At ille christum cognoscens et se non
 posse christum sumere videns eleua-
 tis in celum manibus dixit. Filius
 redeat ad patrem et spiritus ad deum
 qui fecit illum. Quibus dominus corpus
 christi disparuit et ipse ibi mox aiaz
 exalauit. Narrat abbas arfem
 cuius verba non sunt habenda dubia
 quod quidam monachus fuerat magne
 vite qui dicebat panem quem consecrauit
 non esse corpus christi verum sed illius
 solummodo signum. Quod duo senes
 alii cognoscentes eiusque lucrum volentes
 cum homo maxime vite foret venerunt
 ad eum ipsum caritative monentes ut
 de corpore christi quod credit etiam
 crederet. et si sibi esset suspectum
 quod ei dicebant deum vna ebdo-
 mada ipse et illi rogarent ut illis
 super hoc aperiret veritatem. Venerunt
 vero libentibus hunc sermonem accepit et
 conuersus cum lacrimis ad dominum dixit.
 Domine tu scis quoniam propter malitiam
 sed tamen pro ignorantia sum incredulus
 in rem hanc. Chirchi igitur deprecanti
 indulget et in veritate manifesta.
 Rogabant et hec alii duo senes
 et orabant ut deus ei hoc mysterium

Exm

Exemplum

reuelaret quatinus labore suum
 no perderet. Die go dicit ad ec-
 clesiam simul venientes ipsi tres i
 una parte steterunt deū orantes
 itaqz i immolaciois hora eorum
 apert sunt oculi videruntqz puerū
 i altari iacentem. Quqz senex ille
 ad cōmunione missae dicit e
 caro vna sanguine truentata.
 Quā cū vidisset extimuit et
 exclamans dixit Credo dñe q
 vere corpus tuū est quod cōficatur
 i altari. Quod cū dixisset nō
 voluit sub specie carnis sz mox
 sub specie panis apparuit sicqz
 fr̄s i vere fidelis. **M**atrona
 quedā singulis diebus dñis pa-
 nis beato gregorio offerbat i missa
 Quqz semel gregorius eidem p
 missam dominici corpus daret. et
 diceret corpus dñi nri ihu xpi sit
 tibi remediū sempiternū i vitam
 etnā. v̄l cōseruet aīam tuā in vi-
 tā etnā illaqz submissus mox pon-
 tifer sanctus manū ab ei⁹ ore re-
 traxit eaqz corā oībus quae r̄s̄c̄it
 iāsuur. Qui illa dixit. Deū a pa-
 nem quē maibus meis fecerim
 tibi⁹ portauerā tu corpus dñi cō-
 ducbas. Tūc ille p ea orauit.
 Et dum ab ordōne surrexit hostiā
 instar digiti carne cō facta uie-
 nit. Quā dum matrone oñdit
 eam ad fidem redit. Tūc 2o
 orauit et ad panis specie hostiā
 reuocauit et m̄icu sumēdā dedit.

Mohānes crisostomus quedā here-
 ticū ad fidem cōuertit sed vxo-
 rē eius vix cōuerti potuit eaqz
 vix ad cōmunioz i ducit. Tandē
 illa fide accedens cū quōnē de ma-
 ni crisostomi accepisset eā ancille
 sue tradidit vt seruaret quā cum
 postea detulisset i lapidem esse cō-

Ex m

Ex m

usam iuenit. **P**erterita go ad
 crisostomū redit et suū cōfessā
 p̄m̄ sincerit illi de retro adhe-
 sit. Sed quid anquaz facta nar-
 ramus quādo et filia nris tēpo-
 ribus facta sunt. **M**ā frater
 richardus de ordine nostro filius
 dñi odofredi bononie me p̄re
 narrauit qd dū cēt ad huc i hīc
 sc̄lari oī die ad domū p̄dicatorū
 ibat vt missam ibidem auderet
 asserens qd corpus xpi sibi dena-
 rius aureus videbatur. Quqz de
 hoc miraret nō modicū et quā-
 plus posset sacerdoti se facit p̄u-
 mū quāto plus se p̄ximū faciebat
 tātomagis aurū verissimū appare-
 bat. Quz omni mane multis tēpibz
 sic videt semel temptatus retulit
 m̄i sue statiqz p̄didit tān bñ sim-
 p̄sionem vt nō postea sic videt.

Frat̄ deodatus genē martianū
 vir vtiqz simplex et p̄uus fuit
 ac fidei singularis. Nā tūc si
 de ad corpus dñicum ferebatur
 vt dum i hispania moraretur
 rapit corā iudeos obligaret pro
 xpi corpore si porca quācuqz
 famelica cōtingi illud auderet.
 Sed timentibus iudeis ad fr̄m ne-
 gotiū nō puenit. Et ex hoc in
 tāā fidem excreuit vt quācuqz
 i dgebat aliquo sic seruire illud
 exposcebat a xpo quasi postularet
 a socio v̄l amico. Nā dū semel
 febres acutissimas patitur quedā
 sacerdotem aduocans dixit ei.
 Vade obsecro et dicit missā meā
 post missam quācumqz qz mox vt
 corpa xpi antepero febribus hys
 carebo. Quā cū fr̄s votū fecisset
 sic statū ille curatus ē q̄ antea
 nime egro tasset. Sic etiā af-

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

serbar se bonome i sacerdotis mai
 bus infantulu rō sperisse fecitq; sibi
 scribi diem et silr sacerdotem et car
 tilam q; si pro reliquis reseruabat
 her oia ego ab eius ore audiu cum
 tū simplissim q; eēt nescebat tacere
 her requisitus. **Q**uante autē hūilitatē
 et q; celeberrime felicitatē sit et te
 narrabilis excellēcie ac dulcedinis
 sumē corpus xpi pbat exemplum illū
 nobilissime magdalene que cū xxx
 ānis i deserto stetit et diuina re
 fertione pasceret essetq; effcā certa
 de dmissiōe pccā noluit tū sine
 sumptione corpis xpi mori. **S**ilr q;
 altera maria q; dicta ē egyptiaca
 tū xlvj ānis stetit i deserto et
 magna meita et opa vtuosa apud
 deū thesaurifasset tū p̄saens mor
 tē suā cōmionem p̄us petri et ac
 cepit. **E**rgo oī die cū deuotione di
 camus. **P**anē nrm cotidianum
 da nobis hodie. **I**d ē nos corpi tuo
 foras et feruētius solito cōiunge
 et i corpa **u** dictū ē sup. **Q**uestioēs
 indentes circa corpus xpi quomo
 sū eē possit i plurib; altaribus sil
 et semel et quō accidentia sint ibi
 sine subiecto. **E**t alia plura q; i libro
 de exemplis naturalib; i hoc solu
 hic adde vt q; x^m nō credit posse
 i lōis pluribus sil et semel esse di
 cat quō fides cū sit vna vna esse
 possit i duabus potētijs s; cogni
 tiua et affirmatiua seu affectiua
Et quō sanctas vna sit i pluribus
 mēbris et i quolibet tota. **E**t quō
 ymago vna sit sil i tribus potētijs
 memoria i rēlligēcia et voluntate
Et quō trinitas nūc simul sit i
 tribus hoibus. et i mille millenai
Et quō aia vna cū tota sit i capite
 esse possit tota i corde et tota i qua
 libet minima corpis parte. **Q**uia
 penao ordū dnice.

Capitulum C' lxx **Q**uante autē hūilitatē
 Equitur et dimitte nobis
 debita nostra sicut et nos
 dimittimus debitorib; nris. **P**ostq;
 posuit petaciones spectantes ad bonū
 subdit alias p̄nentes ad malum
Et quā malorū tria sūt genera
 tres poit petaciones q; bus a moueri
 postulat a se mala. **P**rimū q; ē
 malū culpe ē malū pugne et est
 insuper malum pene. **C**ontē igitur
 malū culpe dicit. **D**imitte nobis
 debita nra. **E**t ē sensus. **P**en
 mus vt quod delinquim; nobis
 peccatū. **T**ria tū dicit. qz p̄mo p̄ccō
 re se ondit cū dicit debita nostra
1o diuinā miam petit cū ait di
 mite. **2**o formā quasi dimissiois
 diuine conserbit cū addit. **S**icut q;
 nos dimittim; debitoribus nostris
Dicit vbum s; saluti nrm. qz
 qui alteri i se peccatū nō pot se
 caritate nō habere ondit. quare
 i statu saluandoz q; r̄lis est nō
 existit. **E**rgo cū caritas sit nra
 ad salutē sicut sup̄ius recolo me
 pbasse. **n**ecessē ē vt dimittamus
 alteri nos ledenti si a deo volum;
 nobis ignoscī. **U**n cōtra se petit
 q; alteri delicta i se illata nō remit
 tit. **U**n remittēdū ē alteri quod
 i nos deliquit nō solū ore sed et
 corde et ope. **U**n dñs dicit math
 18o quōto. **D**iligite inimicos vros
 bñfacite hīs qui oderūt vos. et
 orate p; psequētib; et calumpniā
 tib; vob. **T**ria vba poit. **D**iligite
 orate bñfacite. **D**iligite corde orate
 ore. **b**ñfacite ope vt sint filij patris
 vri qui i celis est. **Q**uasi dicit.
Dimitte corde ore et opere qz et
 celestis p̄ris vū p̄mū ē ita dimitte
Nā q; dñs se odientibus ore peccat
 patuit qn dicitur q; atheni xxviij

Pater dimitte eis qz nesciunt quid faciunt. Quia caritas et amor ad inimicos quia non solum eis pariter rogat sed pro eis etiam allegat eosque excusat. **Ex** hoc habemus de pthomazure stephano actum vno qui pro lapidantibus se orauit. **Item** valde notabile quod dum pro se stephanus orabat in pedibus steterat sed orando pro se lapidantibus genuflexus et exclamauit magnam ostendens affectum. **Item** quod dominus qui in se fuit corde dimittebat patet ex hoc quod dixit **Act** xvij. **Salutem** domino. **Item** vram salutem desidero. sic enim a sancto exponitur. **Item** constat ut richardus dicit quod idem est verbum oris et cordis nisi quod in corde est nudum in ore vestitum. quia vox cordialis est verbum vestitum. Ergo si dominus qui veritas erat et duplex esse non poterat pro eis ore rogabat et alle gabat ergo et corde prebat eosque amabat. **Ex** hoc habemus de fratre bernardo beatissimi patris francisci primo filio qui dum venisset ad mortem fratris exarsit et tandem ad se reuersus dixit ad fratres. **Gras** ago deo fratres quia dominus me a pene purgatoria absoluit nec possum dicere quod fuerim frater minor nisi in vno. **Quia** quid illud vnum esset inquereret. ille ait. quia nullo vniquam me offendit homo quin spiritus alius quidam amor michi nascitur in corde ad eum diligendum amplius quam ante. **Item** quod dominus precat et operatur dicit **Act** xv. **Nam** statim postquam dixit. **Diligite** inimicos vestros ut sint filii patris vestri qui in celis est. **Item** statim adiunxit et dicit. **quia** solum suum oriri facit super bonos et malos et pluit super iustos et iniustos. **Item** bene operis vno communiter plura hic bona conferunt malis quam bonis. **Nam** et fratres quidam in admittunt

sancti francisci fuit qui centaboum fuit appellatus qui feruebat ad hostes et inimicos suos nimia caritate. **Nullus** erat qui eum offenderet quicunque se ab eo seruaret cui non nocere esset ut ei aliquid seruauit exhiberet. **Ex**emplo ergo domini et sanctorum diligendi sunt inimici. **Nam** sicut ex diuersis verbis accipitur diligite eos qui nos diligunt quid mercedis habet. **Nonne** faciunt et hoc pagam. **Nonne** hoc faciunt et sacrificium. **Nonne** iudex. **Nonne** patrum veni omnes qui heretici et hoc faciunt. **Ergo** si magis debent habundare amici dei quam amici mundi corde amandi sunt inimici ut sicut in eodem capitulo dicit. **Possumus** et filii dei vniquam profecti. **Item** cum dominus concludisset orationem dominum iuratum subiunxit **matthei** v. **Si** dimiseritis hominibus partem corporis et partem vestris dimittet vobis partem vestram. **Et** **augustinus** ostendens quod licet graue sit ieiunare. graue sit operes suas pauperibus erogare. graue vestrum intrare nullus in dicitur potest ut ait quod graue sit diligere cum sit affectio in corde. **Item** concludit et dicit. **Elige** modo quod tibi placuerit. quia si inimicos amaueris non solum amicus dei sed et filius dei esse mereberis. **Item** autem inimicos amare nolueris deum propter hoc non poteris. **Item** dicit dominus omnibus placuit. **Item** hoc dicit **eccl** xviij. **Remitte** proximo tuo nocentem et tunc tibi deprecanti partem soluet homo hoc seruat uiam et a deo querit medelam. **In** homine sibi similem homo non habet misericordiam et pro peccatis suis a deo penam ueniam. **Item** homo dum raro sit seruat uiam et penam nonem penam a deo.

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

quis exorabit p peccis illius. q̄
 dicit nullus quia frustra. Et ad
 dit amento nouissimo et de
 sine iurari. Ex in hic pone illi
 nobilis valde pabolice. Et xviii
 cu regi quida fuisse oblati q
 debitor sibi erat dēre milia ta
 lencor. et eū omnia sua vendidit
 sicut vt debita redder illi petenti
 dilacionē. rex ex pietate vniūsa
 dimisit. At seruus ille neqm
 egressus dū suo co seruo pauca de
 bent parte noluisse iraris i eum
 rex dixit ei. Serue neq̄ omne de
 bitum dimisi tibi qm rogasti me.
 Nōne go oportuit et te miserere cū
 serui tui fuer et ego tui miseris
 sum. Tradidit go eū torcoribus do
 nec redder vniuersum debitu. Et cō
 cludit dñs pabolam dicens. Sic q
 pat meus celestis faciet vobis si
 nō remiseris vnūq̄sq̄ fratri suo
 de cordibus vris. De d̄ q̄r ad dñō
petrus. Di peccauit i me si me q̄
dimittam ei vsz septies. Cui dñs
ait. Non dico tibi septies sz vsz
septuagies septies. i. quonens i
te peccauerit torrens dimitte. Po
nitur eū numerus finitus p infi
mito sicut exponit santi doctores
dicit ei quis semp vlt sibi para
si debet ptere alium. Ergo per
camus vt serui dare possimus.
Dimitte nobis debita nra sicut q̄
nos dimittimus debitoibus nris.
Qualit̄ aut p̄o delictū suū
remittere debemus quo nos offendit
andit breuibz v̄ verbis ē sostronq̄
cū iniectione aliqua indignatim
dicens. Nūq̄ nbi ita bis deū p̄i
tū fieri vt nō te quidē ledat au
tar tñ se abs te. et p̄m̄um
tuorū memoria teneat et te vide
uolūt. Non sit fr̄s mei. Sz remit
tar vnūq̄sq̄ fratri suo. nil indig
nōis reseruando. seu aliquo v̄bo

scio aut fr̄o aliquid toruū p̄ren
 tendo. sz sicut p̄rie p̄sone ih̄i
 x̄p̄i confratri seu p̄imo om̄e
 amoris beniuolentiā ip̄endo.
De q̄r ca. lxxvi. s. Diploran
dum hodie r̄. Sz quida p̄e
nolunt iunns
Sed plorandū hodie est qz
 i se peccantibus p̄ant
 pagam sz nolunt parē xp̄iani
 dicit ei tullius i laudem cesaris
 q̄ tante meore fuerit vt nichil
 obliuiscetur n̄ iuriam sibi illata
 tū. Ad et Yedmm̄ fili de co ita
dicit. Marrat est Suetonius q̄
garnus qui postea fr̄s ē ip̄ator
voratus a toberio q̄ patre ip̄ius
i ceria fecerat et m̄em eius in
exilium miserat ad eū vēdit et
oblitus iuriaz p̄is et matris
q̄si nichil iurie passus cet tanta i
tyberin obsequy fr̄is fuit vt post
q̄ adeptus fuisse ip̄erū merito
de eo sic dicit nec serm̄ vniq̄
aliquē eo meliorem nec dñm vni
q̄ eo fuisse peiorē. Despasiānus
ip̄ator vt rōnoz narrat hystoria
offensari et iuriam m̄me meoz
vniq̄ earū fr̄s ē exequitor suo
vltoz. Nam vitellij hostis sui qui
eū i ip̄erio p̄asserat et omnem
domū eius itendit et mozt tra
diderat filia q̄ ex eo remāserat
splendide narrauit eāq̄ ample
ditant. Quēda est q̄ sibi nerons
tpe magnas iurias fecerat ad
se post acceptū imp̄ium veniet̄ q̄
venia deprecantem nō vllis v̄bis
redarguit sz icolumem abire
p̄misit. Sz quis hodie ex xp̄ians
hor fari. Titus nobilis ip̄ator
despasiāni filius tante clemētie
fuit i subditi vt nūq̄ aliquē a
se tristem discordē p̄mittit. Nam

b

Exm

Exm

Exm

et in temporibus eius fuit magis
 populi sicut tam principibus
 quam pauperibus sibi subiectis pariter
 exhibebat affectum omnes per edicta
 pia consolando et per magna do-
 na sicut futurum ac pro-
 corum medendis infirmitatibus nul-
 lam vel diuinam vel humanam opem
 omisit Nam et principatum daret
 se adeptum fore professus se adeptum
 est ut puras seruaret manus
 a sanguine nec postea auctor
 necis alium aut consensit fuit
 Duos autem milites patriam quibus
 conuictos coram se de affectione
 iperum nichil omnino quod ut ab in-
 cepto desisterent ammonuit docens
 a deo dari imperium. **Et** quid autem
 ab eo desiderarent eis se pro-
 misit datum esse. **Hoc** ad unum
 illorum matrem que longius aberat
 rursus quod dicitur misit quod eam
 pro filio anxietatem que captam
 et accusatam ac conuictam audierat
 bono nuntio consolaret illum saluum
 et liberum esse nuntiantes. **Ita** domi-
 nam fratrem suum carnalem sue
 vitie insidiantem et sollicitatem
 contra eum exitum accusatam fugi
 meditantem neque occidere neque pro-
 nul expellere neque in modum honore
 haberi instituit. **Sed** imperium eum
 reuocare et successorem se velle
 habere restitutus est quoniam et cum la-
 mus eum sepe precabatur ut conceptam
 gratia se rancorem deponeret et finem
 affectum ut dicitur feram vinceret
De helno etiam imperatore romano
 ferunt historie quod nunquam de aliquo
 voluerit se vindicare. **Dicitur**
 et huius romanorum principes **Senecam**
 scripsisse nichil magis dicitur principem
 vel regem quam clementem esse pariterque
 subiectis. **Quia** et docet causas

Ex

prenderi exire et nunc unum ra-
 tione puerie nunc aliam ratione se-
 nectate si aliam causam potorem
 non inuenit liberare. **Et** autem
 rationi addit eximium dicens. **Iranin-**
issime valde sunt apes et au-
 lem quoque viuunt in vulnere
 derelinquunt. **Sed** rex ipse carum
 non habet aculeum eorum natura enim
 vltore esse noluerit sine senum
De vltima homines nostris temporibus
 sequent legem rationis et nam
 mutaretur leonem quod si ab aliquo
 laureatus vel prussus existeret
 mox illum inuadit sed illum vltima non
 ledit quod ab eo lesus fuerit. **Ille** et
 lupus per omnia facit. **De** hodie
 sepultra clementia sola crudelitas
 regna tenet et seueria sub pallio
 iusticie prout contra innocentes. **Et**
igitur **Seneca** est delectari sonitu
 cathedraru. quid est sanguinem fun-
 dere quod aspectu suo homines
 deterrere. **Quid** est peius esse si
 leones desuper regerent vel si
 in homines prout serpentes traderet
Crudelis est natura ferarum et tamen
 a sibi similibus abstinet. **Quare**
 lupus lupo non nocet. **Sed** siliu-
 do feritatem et morum facit inter
 feras crudelissimas esse tamen **Seneca**
ait. **ferina** rabies vul-
 neribus gaudere et sanguine ac
 clementia humanitas abiecta in
 beluina crudelitate consistit. **Hoc**
 tum multis exemplis induit et
 edocet sic prudamus indulgeti uerum
 tibus ut ferre dicitur possumus. **Di-**
 mitte nobis debita nostra sunt et
 nos dimittimus. **Debitibus** nostris.
Secunda petitio orationis dominice
Capitulum C. lxxviii. **Equus**
Et nos in

Handwritten marginal notes in a smaller script, partially obscured and difficult to read. Some legible words include "Seneca", "lupus", and "feras".

ducas temptationē. Plana satis
 ē ista penitētia qua populariter
 auerit contra malū pugne qz
 nō p̄ quis nō temptari sed p̄
 i temptationē nō induci et non
 violentari v̄l cogi. Nā hoc qz
ap̄le dicit voluit qn̄ dixit. fi
delus deus q̄ nō p̄mittet vos
temptari supra id quod potest
ferre sed faciet cū temptatione
uentum v̄t possitis sustinere
hoc q̄o petimus nō v̄t nō temp
temur sed ne a temptationibus
superemur. Nā et quidā fuit
sanctus p̄ iohānes noīe qui dū
nimis temptationibus q̄reteretur
a deo petiit nō temptari obtr
nutqz quod petiit. Ardeus
q̄o ad quemdā aliu sanctū qd̄
sibi acciderat enarravit. Ar
ille ait. Non recte pro te cogit
qz i temptationibus magnus cū a
iū fructus est constitutus. Qu
roga deū v̄t temptatio nū quā
p̄ficiat redeat et ne te a temp
tatione superari p̄mittat. Nā
fortius currit i mari nauis et
atius venit ad portū ventis forti
bus et v̄dis impulsā. Et nubes
per aera currit fortius ventis
ducte. Ergo temptatio utilis est
et bona ac iō a viris robustis
aperenda sicut a militibus p̄bis
et foribus certamina appetunt.
Quidā fuit famulus cuiqdā
senis q̄ a rone fortius temp
tabatur. Cūqz senex cernebat
eū nimis afflictū dixit ad eum
Vis rogem deū v̄t a te auferat
stimulum. Non p̄ inquit ille
qz et si laboro me tū i eo p̄fici
video. sz hoc roga deū v̄t me
superari nō p̄mittat. Itaqz cum

quis sentit se magnis temptatio
 nibus p̄sum caueat ne se cre
 dat a deo derelictum qz deus nū
 q̄ deserit illum que tenet afflic
 tū. Sed ex magna disp̄satione
 aliq̄n sit p̄m hoīem finit v̄t de
 se humilia sentiat nec de se ip̄o
 p̄sumat. sz deo se i oībus idige
redat. Quidā nimis tempta
tus ex fr̄ibus sup̄ cōcupiscentiā
mulebu accessit ad patre quēdam
p̄batissimū monachū q̄ i cella
lychi sexagesimū agebat ānum
et cū lacrimis suā temptationē
cōfessus est. Qui dixit ad eum
Non te fili mi hec causa p̄turbet
qz hoc tibi non ex p̄ia culpa sed
ex dyaboli p̄redit imudia. Ecce
cū v̄t hoīem me senē cerne qz
qm̄is auxiliante deo de aīe mee
sollitius sim salute tū vsqz nūc
temptationē sustines. Dicebat
iureiurando qz per duodecī ānos
post quā quagesimū nec nocte nec
die michi temptatio hec pepit i
tū v̄t me a deo credere delictū.
Elegi igit magis mori qz sic tur
pitel viuere. Et vadens me nudū
posui ad iacendū i spelunca lee
ne iacensqz per totam diē p̄stola
bar v̄t veniens comedet me.
Cūqz venissent bestie a capite
vsqz ad pedes odorauerūt me
lingentibqz me p̄ totū recesserūt
a me. Cogitans q̄o qz pepererit
michi deus ad cellā meā reuersus
sum. Verū post paucos dies temp
tatio validius redit ita v̄t a d
blasphemā pene venire. Nam
cōuersus demon i ethyopiā puellam
quā i iunētute meā ali
q̄ viderā sup̄ genua sedit et
vehementissime ad libidīe extrahit
me. Vn̄ nimo furore q̄motus.

Exm

Dum illuminata seu ad bonum allectua
 Unde ysare xxxv. **E**t her mea sit
 consolatio ut affligens me dolore
 non parcat. **I**psius **S**unt i bono
 fecundatua. **E**x^m de filijs israel
 erodi n^o qui quanto magis afflige
 bantur tanto magis multiplicabatur
Antea **S**unt i bono confirmatua
Ex^m i erodo de filijs isrl qbus erat
 a que p muro a dextris et a sinis
Cetero **S**unt i bono confirmatua et co
 ronantua. **U**n^o an^o vi. **B**ean q per
 senacionem parituntur. **E**t iaco
 hi jmo. **B**eatu dicit q suffert rep
 ratione qui cu pbatu fuerit acci
 pier corona vite. **E**x^m de martir
 bus q stat post morte corona acci
 perunt vite ita ut iura faciat
 martiri q orat p martire. **P**er
 tanta bonagregorius dicit. **I**psa infir
 mitatis nre pond^e deorsum condic
 diamur et misericordi manu aucto
 ris per supvenientia flagella sub
 leuam q diffinimus malum corri
 git quod pspicere filius eo q q
 a deo auertit et despat tanto magis
 fir p dnom p^orimu quanto a disciplina
 e magis elongamus. **E**rgo cu bona
 faciant nobis mala no e petendu
 ut oio no feriant s^z tm ne ferien
 do demergant. **E**x^a pauca et bre
 uia posui q oia exepia q i fra adap
 tatur temptatio pnt et malis hys
 adaptari. **E**t i fide optine di
 e oradu. **T**am. **C**lvii.

Uso quid moueat ad orandu
 et quid sit i oratione peten
 dum. n^o vide restat q^l sit oradu
 It n^ondu q oratio ut digna sit ex
 audiri a deo debet fieri aio credu
 lo con^o diffidentia. **L**oco secreto cor
 vanu gl^oam. **A** corde deuoto contra ac
 cidia et ignia. **A**io timoroso cor
 supbia. **A**ffectu continuo contra negli
 gentia. **D**ico q an oia oro debz

fieri aio credulo contra diffidentia
 Unde qudo ad oradu im^o i fide
 et spe obtinendi ire debemus que
 illud iacobi apli. **P**ostulet aut in
 fide nichil hesitans. **N**uq^z ei pos
 tulata i petrat qui se i petranu
 petita non credit nec credit eo
 q de dei largitate et bonitate dif
 fidat. **U**n^o d^ons ut facit fidem
 de se petentibus cu dixerit an
 vi^o omnis q petat accipit q qrit
 uent et postulat accipiet. **S**tanm
 adiunxit. **D**uis inquit ex vobis
 si petierit filius ei q panem nuq^z
 lapidem dabit ei. **A**ut si petierit
 piscem nuq^z scorpem porriget ei
 Aut si petierit ouem nuq^z porriget
 illi scorpionem. **E**t c^ocludit ex hys
Digo vos cu sitis mali nostri bo
 data dare filijs vris q^onto magis
 p^o v^o celestis dabit spm bonum
 petentibus se. **q**i dicit. **Q**uid
 timetis a me peti. **N**uq^z patres
 negant filijs postulata. **E**rgo quo
 ipe non c^ocedam petita qui sum
 pater oim patru. **Q**uid qd igit
 petitis credere q accipiens et fiet
 vobis. **U**n^o et aplus petentibus
 et d^ontibus adauge nobis fidem
 vndit et dicit. **A**me dico vobis
 si habueitis fidem sicut gram syna
 pis et dixeritis huic monti t^osser
 te i mare fiet et nichil i possibile
 erit vobis. **U**n^o marci x. quida
 rogati p filio suo dicit. **D**i potes
 credere oia possible sunt creden
 don de quoda xpiano narratur

capto a sarracenis cu multis alijs
 qbus cu soldanus minaret mor
 tem nisi quenda monte sibi noxiu
 t^osserret ille hor audiens ad me
 moria rediit quid i euagelio s^op
 tu eet. **S**up hoc vbo fide c^orepra
 moti p^ocepit ut i xpi. noie t^osseret

42

Ex^m

R qd' et continuo facti est. **E**rgo enim firmi credo qd' her causa e' q're orantes hodie no' audimus qz i fide obtinendi no' petimus eo q' fide careamus. **I**n dolendu' e' hodie plurimu' et deplorandum q' peioris conditionis estimatur a nobis xpus cu' loquedi et asserenti aliquid p'mo ena' iurati no' creditur q' sit artifex q'cuq' v'issimus. **N**uq' no' sartori de vestibus • pellivariis de pellibus fabris de vomeribus • ac de sua arte oibus artificibus credit. **L**oq' p'man⁹ de compositione sillabar' et l'raz et credit ei. **L**oq' tullius de ornatu' v'boru' et credit ei. **L**oq' talienus de coloribus et indigne v'riari et credit ei. **L**oq' iustianus de discrepatione causar' et credit ei. **H**ec loq'ur d'ns deus de salute aiara et efficacia oro' ni et no' credit ei. **E**t q' ei no' credimus id tota die clamam' ora do nec in postulata accipi'm' q' o'ru' iuxta p'm' cuilibet sapien' sit i sua arte credendu'. credendum e' velle orantibus dare xpm' q' nos iuvat torrens ad petendu'. **E**rgo si quod petis vis obtinere petas i fide spera firmiter illum daturu' tibi petra que copat rebz oibus p'videre. **D**e uo' tibi creature nobilissime postulata no' dabit q' o' creatur' contulit quod sibi nrm' ee' vidit. **N**uq' no' celum vt eet virtuosissimu' ornauit varietate stellaru' vt quod virtute vnius stelle no' posset effic' efficer' virtute altius. **N**one terra fecunditate summa dirigit vt p'ducit herbas et plantas nec no' et sensibiles creaturas. **N**uq' no' omni morbo oiq' veneno remediū curans apposuit. **N**uq' no' brutoru' q' mai

bus rarent vt filios portare no' possunt filys dedit vt mox eius natis m'es continuo sequitur. **Q**uid i rebus talpa e' vilus cu' i ore et pedibus sic p'uidit vt pos sit terra extrahere i qua v'it. **N**uq' no' namatilibus dedit penas ad natandu' et alas ac penas am bus ad volandu'. **N**uq' no' coruoz filys p'bet escam petentibz eam. **N**uq' no' ambus v'uentibus de rapina cunilur curua vl' adunca rotat acutissimos v'ngues vt p'dam facile caperent facileq' duellerent. **N**uq' no' ambus i aquis v'uentibus i v'ra lam et colla longa nec no' et clausos ac largos pedes exhibuit quibz se iuuarent i aquis et cibum caperent de p'fundo. **N**am et castores q' i terra et aq' morantur vnu' pedem hnt ad ambulandu' ap'ru' aliu' clausum ad modum anetaz ad natandum. **N**uq' non diuisis aialibus herbas pascendibus longiora contulit omps deus colla q' aialibus v'uentibus ex rapina • qz sic indigebat coz natura vt cibum pascendo caperent. **N**one diuisis aialibus contulit arma diuisa quibz sua posset tueri natura. **N**am quibusdam dedit aculeum seu aru' ad pungendu'. quibusda' cornua ad ferendum • quibusda' dentes ad dilamandum • quibusda' v'ngues ad carpendum • quibusda' vo' agilitate ad fugiendum. **N**uq' non et plantas tota omne itemperie aeris fortē cortice opponit. **L**onga nimis materia her' velle p'sequi vniu'sa exempla q' sunt quasi innumera nec mltis tractatibus finienda. **H**ec hoc procerto tenendu' q' diuina opera cu' sint sapientie sui opific

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

ostensura nō sunt i aliquo dimi-
nuta sz omnia hnt que decet h're
sua natura. Ergo si sit i oibus
sibi notis ē psum vt nul-
lū valeas notare defem/ quō ne-
gabit homini quod necessarium est
tū sit creatura dignissima ppter
quā frā sunt cetera cui p'as si-
oia collata est. Ergo si nō am-
p'is hoc ē ex eo qz nō pens. si
pens et nō accipis hoc ē ex eo qz
nō bene. vl' qz dubius pens.
surg quodāmodo infidelis existis.
qz sicut dicit augustinus oīs du-
bius in fide i fidelis est.

Oratio debet eē deuota.
Capitulum. c. lxx.

Secundo orō d'z fieri corde
deuoto cōt' actiōā et topo-
rem. debz ei tota orō eē ignea fer-
uore diuine caritatis itensa. Sed
nota qz qui deuote vlt' deū orare/
d'z ab oibus sensibilibus se ab-
strahē reduere itus ad se ad mediū
aīe et stare i se et inde se eleuāc
sup se mēns aīe et sic i supio-
ra consurgē aspectūz aīe i so-
lem etnum rē infigere. Nam
ad sensum videmus qz vbi sur
magnus strepitus magmqz rumo-
res sōm tubarū et cāpanarum
hōimqz confusi clamores qd' ab
vno dicit non audit' nec itelligit'
sz vbi ab oibus siletur eē modū
cā vox auditur et optē itelligit'
quod narrat'. Sic eē dū i corde
sunt sensibiles clamores et stre-
pitus. aīmus p' diuisa distractus
et pluribus rebus itentus nō ad-
uertit quid ore dicit' et i seioribz
occupatus a superioribus ē aīsus
qz nō sit nā simplex sil' ad diuisa
itende nō p't. Ergo orō ē corde
facienda queto nō tumultibus

occupato sed feruido caritatis igne
succenso. **D**icit ei artifex quia
nō p't argētū vniū auro n' fiat
vniū i loco queto et mūdo a pul-
uere humore et vento remoto.
qz si aliquid horū iterpōtur nūq'
p'fecte vniū alii vniēt'. **D**icit et cor
deo p'fecte vniū nō p't n' sit qētū
a puluē frenoz mūdant' a v'ro
honorū elongatū / et ab appetitū
carnaliū humore pētus alienum.
Orō g' nō feruida i caritate ē
sicut carbo vel facula sine igne.
sicut arbor absqz humore / et sicut
radius sine sole q' pētus nulla s't
Nūq' sigillo iungit' cera vl' ab
eo cōcipit figurā et form' si p'us
nō fuerit calore mollita. Nec con-
sili eē nō orando aīa diuina in-
formabit' grā n' xpi amore p'us
fueit liquefacta. Nūq' cōiungit'
ferro ferrū vl' aurū argēto vl'
stagnū plumbo nō p'ambulo ignis
itendit'. **O**rō itaqz feruida et deuota
ē ignis flāme silima. Non est
ei alius quicqz flāma q' q'dam
fumosa substrācia ex materia com-
bustibili resoluta i aereqz succesa
vl' si magis placet eē dicit' aer
i flāmat' vt qnto aer ille ē pu-
rior tanto ē flāma lucidior et luc-
de filior. **M**ouet' eē flāma na-
turalit' succsum et ab omni parte
rei succese linealiter i aīrū ten-
dit / et conū / vnde formā habet
p'neam et acutam et i suo ca-
tumine seu cono p't oīm radio-
rū condūsum i angulo sic acuto
focore et caloris sui imprimt
actionem. Calorē aut' flāma re-
cipit s'cōm naturā materē i quā
agit. Vn' si materia ē pura cla-
rissima lucem facit. sed si obscu-
ra obscurā lucem et turbidam
reddit. sicut pāz i igne sulphureo

et ad iunctas lacrimas puocat q
 supmū aīe t m̄ p̄uor̄ et oīa
 opa q̄ pot̄erant eē fructuosa fa
 riar abornua qz deo nō grata et
 iō mortua **Item** deuota oratio est
 silis nubi que aliquid habet ab in
 feriori et aliquid a superiori. Nam
 ab inferiori habet humorē ex quo
 ḡrariū s; a superiori h̄t calorem
 quo i aerem eleuat. **Hec** ē nōbile
 qz q̄nto calor eleuans ē maior et
 q̄nto se illi p̄fundat s; nubi i t̄m̄
 tanto nubes i sursū eleuat sublimi⁹
Unde si calor penetrās ad i t̄ma
 nubes ē magnus et vapor eleuat⁹
 ē subtilis et purus i t̄m̄ aliq̄n ele
 uatur vt i lino silitudine t̄m̄ s̄for
 metur sicut de hūḡre modi i pressio
 nibus s; de candela et azub ar
 silibus plene i libro merheororū
 habetur **Dicit** et mens n̄ra ad
 existens i t̄ra et existens i corpore
 quod est ex t̄ra diuino calore sur
 censa et penetrā et p̄ orationē
 ad celestia eleuata. sicut p̄ fieri
 p̄me luci silima q̄i sit i illa cōiūsa
 t̄ra aīa quanto est a p̄corū sordi
 bus purior et oratio eleuans est
 feruentior tāto fit sūme luci si
 milior. Nam et ip̄a nubecula q̄
 p̄t eē aīe significatiua q̄nto ex pu
 rioribus vaporibus ē generāta tāto
 magis est lumine p̄ua et solarū
 radiorū influentiē susceptiua. **Dicit**
 et aīa orans q̄nto ei⁹ oratio est
 purior tāto ad irradiationes di
 uinas ē magis ac magis disposita
Et hoc volo te diligent̄ attende
 qz nubes eleuata et i aeris alto sus
 pensa vi caloris i pluuiā resoluta
 ē terre ferunda t̄ra et semina
 oīm p̄ductiua nutritiua et aug
 mentatiua **Adm̄** oratio vicalois
 diuin incensa i lacrimarū pluuias
 resoluta cordis huān t̄ram fe

condat et semina bonarū ~~ex~~
 m̄ meditationū p̄ducti nutritiua mul
 tiplicat et augmentat **Nubes** est
 quus ex aquis maīs sit ḡrata i
 alto i cōtra solem suspensa ac ei⁹
 radys penetrata vi celestis caloris
 omne amaritudinē i dulcedinem
 vertit et aquas dulces effundit q̄bus
 terrā pingue facit et ad fertilitatē
 eam disponit **Dicit** et oratio deu
 ta quus ex amara p̄corū memoria
 generata sit. soli t̄m̄ diuino ex posita
 et eius calore tota i flāmata ama
 ritudinē vi amoris i dulcedinē
 vertit qz que p̄us flebat ex ama
 ritudine culpe fructus vberiores
 consequetur ex degustatione dulce
 dimis diuine qua aīa tota i p̄ung
 uescat et ad omnia bō fit fertilis
Et diligent̄ hic attendat orator
 ne oratio cōuersa i pluuiā lacrima
 rū q̄ sic aīe facta ē p̄ficiā per
 appetitū t̄p̄alis glorie fiat vana
Quia sicut dicit beda. Nubes
 q̄ i pluuiā resoluta tantorū bonorū
 ē causatiua si forte resoluatur
 i ventū plurimū fit nocua quā
 i mari et t̄ra sepe tempestant est
 p̄ductiua **Quo** vt vana gloriā
 fugias considera qn̄ oras si tibi
 vauitas her occurrat qz nubes
 q̄ tibi videtur i alto suspensa et
 celo ē p̄xima ac cōiuncta. ut
 vt illi videatur contigua s̄n̄ compa
 rione quasi aliqua magis t̄re q̄
 celestibus ē vicina. **Dicit** et sepe
 oratio n̄ra tū eē deo p̄xima re
 dit valde aliq̄n ē remota maxie
 cū nō constet vtrū vi diuine cari
 tatis i lacrimas sit soluta. an
 ex vento vani et mūdāni fauoris
 ac t̄p̄alis regmē dariois affectu
 sit aborta lacrimarū effusio **Hec**
 videmus qz vento i ventre nubecul
 le i t̄luso fit nubis dilaceratio

ut saltem bonibus quodulosis quomodo
 et lacrimis nos exaudiat postu-
 laures. **N**am et nauca dum sua
 nauicula mare sulcat rãtoan-
 cam portu applicat. quãto ad
 ventu alaus velu leuat. Sic et
 qui deuote orando ad deũ aiaz
 leuat flante dnico vcto. s. spiri-
 tanto. nro quod postulat ipetrat
 tantoq; festinus quãto feruẽtus
 deum orat. **N**ã sicut gladius vn-
 et idem fortius et debilis hostem
 ferit iuxta mensurã virtus manus
 et brachij ferientis. et sicut i manu
 fortissimi milis magis q; imbecillus
 et debilis. et sicut magis mouet
 cor pncipis orõ sapientis. et cum
 feruore pãntis ac narrãtis q;
 simplicis hois vix loqui sciens.
 Sic et oratio maioris est efficaciz
 virtus i ore feruẽter orãtis q;
 alius frigide se habentis. **Q**u-
 quidã aliqñ sanctus pã dum ihero-
 solimã aduenisset vt loca dnica vi-
 sitaret et vnus ex fratribus loci q;
 illi rãquerendo dixisset quõ pãt
 defectũ aque omẽs segetes deperi-
 rent ille dixit ad eũ. Et quẽ nõ
 orãtis vt pluar. At ille dixit. **D**-
 ramus sed nõ exaudimur. **C**ui ille
 dixit. **P**uro q; nõ deuote orãtis
 Veni igitur et oremus. **H**or aut vt
 palmas ad telũ leuauit telũ ito-
 nuu et habundantissimas aquas
 terris effudit. **E**d dũ fecit rã-
 nuo inde fugit sicq; humanã glo-
 riam declinauit. **I**raz q; deuote
 orãtis nõ solũ supãt se pãm s;
 sepe reuelatione diuina iutãtur
 ad regnũ. **U**nde narrat gregori-
 q; quidã frater i suo mõsterio
 erat anthonis noie qui multas ac
 cordians lacrimis se lauabat. 4

totus ad celestia regna angelabar
 Cũq; sacra eloquia cũ magno de-
 siderio queret et leget nõ i eis
 vba scie s; lacrimis exqrebat vt
 mens eius per her excrãta flam-
 mesceret quatinus her infima. de-
 serens per cõtemplationẽ i sumã
 volaret. **H**uc gõ per nocturnam
 visionem dicitur. **I**sto patris
 q; dnõ iussit te migrare. Cũq; ille
 diceret ad migrandum se nõ habere
 sumptus necõs. **I**lle adiecit. **D**-
 de peccatis agit. **D**imissa sũt tibi.
 Cũq; sequẽti nocte eisdem verbis
 esset mortuus post quãq; dies febre
 correptis cunctis fratribus flentib;
 e defunctis. **V**enerabilis
 pater frãscus dũ adhuc seculari
 habitũ retinens quadã die lacrimis
 pãfus oraret apparuit illi ihesus
 xpũs velut crucifixus eiq; tam
 efficacit ingressit verbũ illud. **C**ui
 vult venire post me abneget se
 metipm et collat cruce suã et se-
 quatur me. vt metẽ ipius imsecus
 et itendio dilãtionis haduret. et ab
 sirtho qpassiois ipleret. **N**am
 ad ipius visionis qntũ liquefrã
 est anima eius. et meõra passiois
 xpi disceribus cordis ipius adeo i-
 pãssa medullitus vt crucifixi dnõ
 plagas oculis meõtis iteius uigr
 ternet et vix a lacrimis se ex tuis cõ-
 tineret. **N**õne et ipi orãtis cũ lac-
 rimis xpũs de cruce vt seraphin
 vnus locutus fuit. **N**õne et eide
 sic orãtis qsi seraphin vnus ap-
 paruit q; eũ xpi signatibus in-
 signauit. **V**ide gõ et cõsida qũra
 sit vnus orõner. **A**d oratio
 det eẽ secretã. **C** lxxi. **U**
Certo oratio debet fieri
 loco secreto cõtra vanam
 gloriã. **D**ũ dnõ in t. vi. Cum

Exemplũ

oracibus nolite fieri sicut ypocrite
 27. qui amat i synagogis et i an-
 gulis platearum stantes orare ut
 videantur ab hominibus. Amē
 dico vobis receperit mercedem suam
 Tu autē cū oraveris intra cubiculum
 tuū etc. In cornely centuriois
artū decimo q nō i platea sed in
domo sua occulte orabat Et ideo
 meruit per angelū visitari et de dñi
 via edoceri. Rex ezechias in
27.º Dum dñm exoraret ad prece
 iō vultū vertit ne ab hoibus aspān-
 bus videri posset. Nam sicut
 dicit gregorius de p dāri desiderat
 q thesaurū publice i via portat.
 Sed et quis mercator si nō sit stul-
 tus hoc facit. Nūq magni thesau-
 ri argenti et auri et merces nimis
 piose publice exponitur i vñs. 4.
 nō potius fortibus seris observat
 i archis ut videri nō possint. Imo
 mlri fuerūt i patores et reges qui
 magnos thesauros hātes. ne aliqñ
 perdi possent om̄s murari fecerunt
 i muris et i foueis abscondi sub tuis
Quis ē qui si lapidem quēdā pio
sum hret tuū vñre regē adire possit
 et omne obnere ab eo qd veller
 et quocies veller q i publicū illum
 rapiendū exponit et nō potius oī-
 bus viribus suis occultaret. Sed
 tuis lapis. Deuota oratio per qua
 ad regem celestem igredimur et
 oīa que petimus obnemus. mala
 mūdanzū effugimus. bella hostilia
 superamus. et celestia regna nobis
 cōgrimus. Quid istis 3 melius
 quid pioius. i quid esse p̄ vtilius
 Ergo ne p̄uenimur hoc tanto bono
 oro facienda est i secreto. s. i
 cordis secreto cubiculo. vbi nota
 sit soli deo ut nullo p̄datur vñ
 musculo. Vñ dñs nō solū hoc

docuit verbo. ut sup̄ dictū est
 sed et suo exemplo sic fieri de-
 bere monstravit. Vñ sicut dicitur
i lucā solus i montem oraturus
cessit a ceteris. Vbi et p̄ nōm
 q illa oratio fuit secreta. Vñ d̄
ibi q auulsus est ab eis q̄ntum
iactus ē lapidis. It̄ fuit hūli-
 ma qua posuit genubus oravit
 fuit deuota. qz fr̄s fuit su-
 dor eius ut gutte sanguis i trān-
 decurrerēt. It̄ fuit plura vnde
 dicit q fr̄s i agonia plerius ora-
 uit. It̄ nōne pres̄ anq̄m ad hoc
 singulas cellas inhabitabat. deserta
 densissima penetrabant. et a ceteris
 hominibus remoti a curis non
 occupati. Orōnes deo solitarias
exhibent. Et quid mirū. nōne
 iudith illa sancta vidua ut hostem
 iudeorū attereret noctibus i val-
 lem bethulie oratura exhī exibat.
 Vbi etiā se laudat dans icelligit
 posteris q orō debet eē secreta a
 tumultibus separet. et aquis lacu
 marū fecundata. Iudith 21.º
et decimo eiusdē habetur quomō
 oratura sola oratorū ē ingressa
 cilicio induta. cinē aspersa vbi do-
 mino se p̄stravit. Petrus actū
dum veller orare cunctis relictis
i superiora domus ascendit. Da
ra rhobie in 1.º volens deū depra-
 ri i superius cubiculū vadens sola
 deo obrulit vota sua. ut et extiter
 ex audita Danielis vij.º dicit q
 Daniel volens deū orare a publi-
 co i domū se cōtulit ut a maluo-
 lis videri nō posset. Venerabilis
vir franciscus solitaria loca quere-
 bat ap̄ta meroribus. ne vlla hu-
 mana laude v̄ gloria cōq̄siram
 perdet margarētā. Quis scōrū
 si potuit nō se orando abscondit.

Daunt bruta dum pariunt suos
 femis abscondere occulta loca deprizibz
 obserata acquirere vt possint que
 amant illa seruare. **Et tu xpiane**
 ne negligis thesauru abscondere
 Natura abscondit omne piosum
 sub vili. Nam omnia piosa me
 ralla generat i oculo i bscibus
 terre. abscondit arboru medullas
 molles et teneras sub ligno duro
 et coarce. **Oculat** molliciem cere
 bri sub pia et dura matre tandem
 sub fortissimo et durissimo osse. **Cor**
 et epaz spalia et nobilissima mem
 bra abscondit i pectore muniens ea
 per gru fortissimo valde osse. **U**
 culat dulces nucleos i castraneis
 nubus auellanis et pimis sub tri
 plicia par pariete. **Delicatos** aut
 fructus sicut sunt ficus et vne p
 dunt sub folio defendente. **Et gra**
 noz omnia genera reponit sub
 aliquo folliculo munire. **Deo** et
 frumeto deus dedit aristas qbus
 seruaret illesum ab omni auicula
 uadente. **Ecce miser xpiane** quomo
 sub vilibus vt p fari z na sagax
 oia piosa occultat. **Et tu** dinam
 dulcedinem terrena et pitiua oia cre
 dentem qua orando te constat acquirere
 nestis ab huans fauoribus et ab
 aduariis custodire. **Hic** ei thesauru
 celoru regno q patis i agro cordis
 absconditis ab hoie venditis oibus
 comparandus. **De quo** xpi h' cur
Quod expones gregorius ita dicit
Thesaurus uentus id absconditur
 vt seruetur. Quia spidm celestis de
 sideri a malignis spibus custodire
 no suffiat q hoc ab huans laudibz
 no abscondit. **Et** si ex ueritate ali
 qu bonu opus fiat i publico semp
 laboradu est vt iteno maneat i
 omilto. vt soli iudat homo placet
 deo. **Quia** res ma i India sur

formice ad tata magnitudinem q
 effodiunt auru continue. qd coferuat
 tota sollicitudine vt vix possit eis
 subtrahi sine morte. cu tm nullum
 fructu consequatur ex auro. **Montes**
 aureos in opbir leones et gryphes
 tanta auditate custodiunt vt absqz
 pculo mortis vix inde ab hoibus
 tolli possit aliqd cu tm i nullo vtile
 sit eis. **Montes** et silue i qbus
 piper nascit tanta auditate a
 serpētibz coferuatur. vt nullus
 audeat homo ad piper a colligen
 da accedere. **ni** prius supposito sil
 us igne quo serpentibus effugatis
 securi siluas itantes colligunt
 piper a ignis incendio demgrata
 q de sui natura sunt alba. **Ergo**
 si serpentes sic piper custodiunt
 ex quo nullm fructu papiunt. sicut
 nec leones nec gryphes. **Indieqz**
 formice ex auri custodia attende tu
 o homo q vigilanti cura ordms debe
 res abscondere fructu. deo odorife
 rum / angelis amicu / tibi vtilissimu
 quo tu regnu co sequearis eternum.
Ordo dz ee timorosa. **Ca** m c lxxij
Quarto ordo debet aio timo
 roso fieri contra supbiam ne
 scz timore supbie pereat fructus
 eius. **Quis** ei loquens cu aliquo mag
 no barone vl rege no ei loquitur
 humili corde huiluz sermone. **Ergo**
 si homine mortalem q nichil est
 ni fumus. sic huilit et reuerent
 alloqueris quid sumo et imortali
 rege faciendu ee decimis. **Dz** du
 oras. deu omnipotentē alloqris.
Ergo huilem te ee decet si desi
 deras exaudiri. **Cix** m de dno mo
 ihu xpo cuius facta omia nobis do
 cumenta sunt et exempla. q p rez
 oraturus pro transitu calias. i tra
 genia posuit et p rēbens i faciem

no

purgant sed iustificantem gratiam
arsuit. Considera qd qd hūiliter
orant vt exemplum eius sequis.
Nam eius oratio p̄mo fuit timorosa.
quia a longo stabat. 2o fuit
ponderosa. 3o ad celum oculos
erigi nō audebat ex quo deū se
offendisse cognouerit. 4o extitit
dolorosa. 5o pectora manu tonda
bat. 6o vero extitit amorosa
qz de venia spem gerebat. Et id
diuinā pietatem sup hoc hūiliter
implorabat et exorabat. Deuoteqz
dicebat. Deus p̄pius esto michi
p̄dō. 7o qd bene orat vt diuinā
gratiā ad se trahat. Nam cōfiteri
diuinā potentiam qm dicit deus.
Confiteor suā nequitia cū aduigir
m̄ p̄dō. 8o ip̄lorat diuinam
clemenciam ab ea postulans veniam
nō subiūgit. 9o p̄pius esto m̄ p̄dō.

10o orō debet esse continua.

Capitulum C. lxxij

Orimo oratio debet eē af
fectu cōtinuo cōt̄ negligē
tia. Unde dñs dāns nobis ex m̄
i orōibus pernoctabat. apl̄s qz di
cebat. Quia oportet semp orare
et nō deficē. Et apl̄us Dine inter
missione orate. 2o quo p̄ hoc faci
Aug⁹ v̄ndet dicens. non desunt
orare q nō desunt b̄n̄facē. Et
bernardus q nūqz defiat neqz ex
dit ip̄a est sine intermissione orō

Debet aut orō fieri affectu con
tinuo. qz durante pugna nō abi
cienda sunt arma. s̄z strictius
amplectenda. ne letalia vulnera
ifligantur ierim. Nō cū exspolian
da ē lorica. nō galea deponenda
nō de manu gladius amouendus
et lancea. n̄ de hoste cōsumata
victoria reportetur. Nūqz remi de
ponendi sunt de maibus q̄ dui

fluctibus nauigamus. Nūquid
abiciendum ē velum anq̄ pueriam⁹
ad portū. Sed arma quibus nos
defendimus quibus hostilia subuer
mus castra et remi quibus nos re
nigamus et velum quibus foras
nauigamus est oratio. Ergo orō
debet eē continua qz nullo tpe
cessat pugna donec perduramus
ad pacē etnā. Ubi vt aug⁹ dicit
non est orare opus qz nullo ege
bimus quod petere valeam⁹. Nā
et aīalia bruta mira cautela sua
custodiunt arma ea qz quantū pos
sunt seruant illesa. Sicut i leo
ne patet et aquila qui vngues
custodiunt admirabili valde cura
eis qz qntū possunt v̄ntur i p̄his
p̄ mutacione. Nam et ceruus qz
cornua aliquā abiat p̄ pondus
p̄ tempore illo dum iermem se
sentit hostilia bella fugit. et
de die ad pasua nō p̄cedit. s̄z
solūmodo noctibus t̄bū q̄rit do
net arma resumpserit quibus ip̄erit
hostem possit. Verres dñ sibi
imminere bella cernit quādam
manūrat asperā herbam q̄ culmos
dentū exaruit et v̄rū bene iudat
eos ad arborem p̄bat anq̄ ad
bella p̄cedat. et i super i luro
se voluit. Sicqz se soli exsicandū
exponit vt luro conglutinato cū
sp̄mis telorū ictus effugē possit.
Ergo si cōtra hostilia tela sic
se munit bruta mira quid faci
deberet creatura dignissima. que
si i bello cadat nō morit̄ sicut
bruta. sed p̄petnam condempnat̄
ad penam. Ex m̄ de theodosio pi
cipe qui videns pugnam iurare q̄
suos i bello deficē arma cōtra ter
ram p̄ciat et ad orationē cōfigit

Ex m̄

Unde docet. qui nō laborat non manducet. Ergo q̄ indiget manducare nō h̄t et laborare. Hoc cū ex p̄sse p̄bat aug⁹ i libro de opere mochoz. Quare si iux̄ dñm̄ s̄m̄am sup̄ iam positam semper orare oportet et nō deficere et constet ex auctoritatibus alijs et exemplis q̄ nōt̄ et etiā laborare. Ergo laborare est et orare. Quare ut dixi sup̄ nō cessat orare qui non cessat b̄nficere seu deum amare. Nisi enī sic eēt apl̄us q̄ dicebat sine ir̄missione orandum nūq̄ manibus laborasset. s̄z nec etiā p̄cepisset. Est et ad hoc ex i d̄t̄issim̄. Item q̄dā fr̄es q̄ dicebant orantes dū ad abbate lucā alij aduēssent et ille q̄r̄ ab eis quid eēt opus eoz et si eoz manibus laborarent. Illi dixerūt nihil parer manibus laboramus. s̄z sicut docet dicit apl̄us sine ir̄missione oramus. Quibus senex ait. Et nūq̄ nō manducans nūq̄ nō dorminis. Qui dixerūt dormimus et manducam⁹. Et senex ait. Dñ̄ hoc facis quid orat p̄ vobis. At illi obmutuerunt nō habentes quid dicerent. Tūc senex cōclusit dicens. Ignoscite michi fr̄es q̄ nō sicut dicitis semper oratis. D̄z ego vobis oñdo quia operans semper oro. Nā sedeo iuuante me deo et ex palmis plectā facio. et faciendo. misere me de⁹ semper dico et sic semper operando oro. Itē q̄n opus fecero p̄n̄m̄ nūmos de opere meo facio ad ostiū duos pono. Aliosq̄ manduco. ⁊ pauper qui accipit illos duos pro me orat dū dormio et manduco.

Dicitq̄ semper sine ir̄missione oro. **N**ota hic t̄m̄ q̄ dñs vult q̄ hoīes cū quadā iportunitate orient̄. Uti luce x̄i⁹ docuisset ap̄stolos dicit pater nōst̄ aduēit et dicit. Quis v̄r̄m h̄ns amicit̄ ibit ad illum media nocte dicens. Amice comoda mi tres panes et ille deit̄is dicit. noli mi molestus eē. Et ille si p̄seuerauerit pulsans dicit vobis q̄ si nō surgat et det ei / eo q̄ amicus eius sit / p̄r̄ iportunitatem t̄m̄ eius surgens dabit illi q̄ quot h̄t necessarios. Et cōcludit. Et ego dico vobis p̄tente r̄ḡ. Ex m̄ est de hoc p̄it̄ luce xv̄m de iudice quoda qui deū non timebat et hominē nō reuerēbatur q̄ iportunitā viduā de aduſario v̄m dicitur. lege ibi pabolam. Ex m̄ hic pone de sancto iacobo ap̄lo minore. de sancto bartholomeo ap̄lo de martha venerabili femina de quibus legit̄ q̄ centes i die et centes i nocte genua flectebant ad orōnem. Est gō semper orandum. quia semper e b̄nfaciendū et nūq̄ a bono opere desistendū. Ubi ord̄ est bene ipeſtrata. Capitulu. c̄ lxxiii. **U**bi quid moueat ad orandū. Vide nūc restat oratiois fructū qui est magnus per omnē modū. Nam ferues ⁊ deuota oratio. e bene et i d̄ulgentie ipeſtrata. e obp̄bri amotua. e vire plougarua. e mortis ena sua. e malorū iſtannū re pulſua. e cōn̄a hostes victorie obtentua. e malorū hoīm et de monū ipeſtrata. e cordū humanorū diuineq̄ s̄m̄e iſmutata.

ff

et

paralipomeno xvi huius a se prece
remouit. **Ex** de beato gregorio q
ignariam pestem q passim hoies
scindebat et pestilentia aeris mlis
pibus effigauit ab urbe sicut i e9
pote iuenire legenda **Orō**
cōtra hostes virtute rufarum

Ex de moyse exodi xmo qui
amalechitas pibus debellauit.

Quis sufficient scribar quociens
udas qui dicitur e mathabeus orō
ne deuote pmissa hostes fugauerit

Mōne ysacia et ezecia oratibus an
gelus i castris assyriorū **lxxv**
milia viorū percussit ysac **xxxvii**

Docet theodosius imperator maioris
theodosij nepos ex filio semp hos
tes oratōibus debellabat. ita vt ad
consumptōē hostiū fulmina et igne
de celo adderet. quos fecit i ma
nū rōsum **Quis** sufficiēt enar
raret quociens filios isrl' p totum
exodum librūq; nū moyse nū
ab hostibus. nū a serpētib; nū
ab ignibus alijs q; pculis suis li
berauerit pibus. **In** quibus autē
ōibus p̄t e9 intelligi victoria spūalis
quā conpat nos obtinē pabus s̄o.
rū **Orō** cōtra malorū hoimz
demonū i peditua **Orō** et
narrat hypsōia triperna q quidā
fuit epūs noie iacobus i partibus
orientis cuius ciuitas erat a rege p
sari obsessa **Que** cū esset optimo
muro neta per ciuitate mediam
flumē decurrebat. fecit igitur
rex flumē detineri vt dū non
i ante deflueret retro succrescit
at alui sui ripas ipleret **Cūq;**
aqua nimū excreuisset eā subito
dimitti faciens cū i murū forti
ipeti irrueret quātq; ante se in
muro iueit ad trā deiecit **Ex** per

tantq; rex die pmo vt alueno
flumē sicaretur credēs se qm die
mox per aluenū desertatū ciuitate
violenter itre **Ad** cū viro dei ia
robo epō relatu fuisse nō ad mu
rū venit s; ad omnipotēti dei miaz
quolans i camera sua p̄tes latru
mosas p subuēctione sibi relinens
ipendenda pfudit **Tunc** cōsolano
ne supna suffultus ad murū venien
do ciuitatis mustras et taphanos
tū est exatū imp̄atus. **Strāq;**
hoim aiālū tāta multatudo adueit
vt equi azini et cameli capistris
effratis deloatissimo cursu diffugient
ferre puncturas aiālū nō valentes
Ad rex dū vidit cōfusus abressit
nō ipeditus aut molostatus ferro
vl' armis s; tū vnus hominis ora
tōibus superatus **Narrat** gregori
q vir venerabilis libertinus fildensis
epūs mōstreny ppositus p vilitate
monasterij capiēns iumento sedebat
Cūq; ei gothi obuassent eū p̄cerūt
de equo **Qui** parent et libenter
iumento p̄din dampnū ferens fla
gellum illis obrulit dicens Tollite
flagellū hoc bobiscum vt hēatis
quo horuimētam minare possitis
Quib; datis mox i orōne se dedit
Et gothi cursū rapido ad vltimū
flumē venientes ceperūt equos
postibus tunde calcantibus cūctatē.
s; licet verbeibus cruerat possent
aqua tū flūis tangē q̄ mortale
p̄cipiū p̄mescebant **Cūq;** reden
do fatigatēnt vnus eoz ait **Et**
ob culpā quā i seruo dei cōmissi
mūs i via hec dispendia toleramz
Qui mox omēs ad eū reuēsi inene
runt ipm i oratione p̄stratum

Ex

sex Et iterum oravit et celum pluit et
 terra fructum suum protulit. De iacob
dicitur in canonicis suis Multum autem valde
 deprecato iusti assidua. Helyas iquit
 homo erat filius nobis passibilis
 et oratione oravit ut non plueret
 super terram. Minus non ezechias
 orando cum profana regressu solis
 in signum obtinuit et retro sol rediit
 decem lineis. Psalmus xxxviii Ma
 et mirus sanctorum pater qui ad x^m
 ex latronibus est conversus dum quadam
 die ex heremo ad civitatem descendit
 et adhuc militum ab ea distaret ac
 iam ad occasum sol descendisset ipseque
 denotat vicum ingredi solet nollet
 eo quod imminere tenebrarum et amaro
 lucis exiret orans dominum soli precepit
 ne se movet donec ipse vicum in
 gredietur. Itaque sol stetit nec a se
 occubendum movit donec ad vicum
 vicum dei pervenit. Itaque quod in rebus tam
 magnum creditur esse sicut profundum
 predestinationis intrare quod credimus
 angelos latere et tamen venerabilis dei
 franciscus hoc aliquando orando pene
 trare peremerit. Ma medicus quidam
 qui beati patrem de infirmitate oculorum
 sepe curaverat fratribus cum magna
 devotione narrabat quod semel
 venerabilem patrem consulit utrum
 sibi necesse foret pro anime sue salute
 ut solo derelicto habitu religionis
 assumeret. Qui venerabilis pater ait
 Expecta me paululum. Itaque ora
 torum mox ingressus post modicum
 exiit illique sic ait. Non omnibus fratribus
 omnia conveniunt. Tu tamen ne hinc
 tui mures sed statimque habes ob
 serva. quod in eo saluaberis pro ut mi
 seris revelavit. At ille quod mag

num aliud miraculum quoddam in domo
 ipsa pro venerabilium virorum factum
 fuerat iam expressis tamen tenens eius
 in sum exhiberamus est tanto gaudio
 ut vir in pedibus pro nimia letitia sta
 re potuisset. Ad quendam ergo de ordine
predicatorum domesticum suum vadentem
 illi que a fratre audiverat enarrant
 At ille cum fratre francisco familiaris
 existit timens ne medico illi her
 posset nocere securitas cum eo venit
 ad fratrem. cuius tunc se dixit ne no
 creverit medico verba que dixerat.
 At frater verba eius benigne suscipiens
 expecta me modicum ait. Oratorum
 igitur ingressus et post modicum
 foras egressus dixit ad illos. Ita
 pro isto est sicut dixi. nec aliter est quod
 dixerim. At frater ille nimium stupe
 factus et forte regi rei tamen magne
 incredulus tibi loqui inquit in secreto
 desidero. Presto sum ait vir dei
 Ambo igitur oratorum suorum ingressi et
 post paululum sunt egressi. frater
 igitur ille multis lacrimis videbatur
 esse profusus dicitque ad medicum in secre
 to. Esto securus quod sic tibi est ut
 frater hic homo dixit. Ma et michi
 quendam mea secreta narrauit quod
 deum nullus novit. Et quendam michi
 eventura in posterum affirmavit que
 spero firmiter eventura eo quod precatorum
 tam luculenta cognitio futurorum est
 certitudo. Deolastria venerabilis
femina dum semel ad fratrem
venerabilem virum benedictum ut erat
 solita advenisset semel in anno et ille
 ad eam extra monasterium descendit
 totam diem in divinis laudibus deduce
 runt. fratres vero sumpserunt cibum
 cumque sederent ad mensam illa

Ex^m

rogabat fratrem ut se ne illa nocte
deseret. Cuius ille stare non ardes-
set extra cellam licet magna cele-
stinitas esset et nulla omnino nubes
appareret illa inclinatio capite do-
mini tante exoravit. Cuius caput
de mensa levasset tanta chorusta-
tionum et tonitruorum virtus tanta
mundano plumbarum erupit ut pede
vir venerabilis mouere non posset
ad exeundam. **Et dicit gregorius**
quod tanta fuit convenientia orationis
ut uno eodemque momento et caput
ex mensa levaret et pluviam de su-
pernis educeret. **Qui fratris ait** Per-
tat tibi soror omnipotens deus
Quid est hoc quod fecisti. **Et**
illa dixit. Rogante et non exau-
diunt me rogant dominum meum et exau-
diunt me. Nunc ergo si potes egredere
et me dimissa ad monasterium recede.
Parvat et gregorius quod venerabilis
vir florentius dum habitaret solus
in terra et diffunderetur per plurimos
eius fama quidam dyabolonus ad
eum de longe veniens ut se eius
oracionibus commendaret dum celle proximus
fieret vidit omnem locum per circuitum
serpentibus magnis plenum. Tunc timens
exclamavit fortiter dicens. Venite
dei ora. **Erant autem tunc** aeris mira
serenitas. **Florētius** ergo egressus
ad celum oculos palmasque teten-
dit ut dominus illam pestem auferret.
Ad cuius vocem mox celum itonuit
omnesque serpentes occidit. Tunc vir
dei iterum ait. Ecce domine occidisti
quos eos hinc leuat choros ad eius
vocem tot aves venerunt quante erant
serpentes occisi que singule singulos
asportantes mundum omnem locum

per circuitum reddiderunt. **Deo** qui
per singula sanctorum narrata mira-
cula que sunt in unum quoniam qui est a-
scis magni facti. **Sue** sit illius
corcorum. **Sue** mundano lepro-
sorum. **Sue** resuscitatio mortuorum
sue curatio quorundam infirmorum
nec non quorundam morborum vir-
tute sit orationis obtentu. **Et**
Non oratio est ad gloriam induc-
ta. **Unde** plures sancti oratione op-
tinuerunt ab hac vita misera sub-
trahi et ad gloriam paradisi deduci.
Ex de doctore eximio augustino
cuius civitas dum fuisset a vandalis
vel affris obsessa dominum exoravit
ut vel obsidionis periculum amo-
ueret vel sibi vera pacem. **Vel**
si sibi placet eum ad se pertraheret.
Dixitque fratribus a domino optinuisse
hoc certum ut per mortem trisuerat
deum. **Vir** venerabilis benedictus
morti adesse presentens se in terram
ferri fecit. **Exitus**que sui dicitur cor-
poris preceptione munuit. **Et** in
discipulorum manibus ibecilla mem-
bra sustentans manibus et oculis
in celum erectis animam in beata oratione
efflauit. **Sic**que ut duobus reuelatum
est monachis ad eterna reg-
na conscendit. **Sic** et venerabilis
vir franciscus orando est mortuus.
Et non solum sibi vitam orando pro-
meruit. **Sed** multis et alijs libe-
ratione a penis purgatoris impe-
tuit. **Unde** audimus quidam fuisse
reuelatum quod expoliaverat purga-
toris locum magnam multitudinem
afflictorum secum deducens ad celum.
Margdalena sanctissima femina com-
municando et orando animam red-

Ex m

[Marginal notes on the right page, partially obscured and difficult to read.]

didit suo xpo. **D**eatus andreas dum
 vellent eum plebs a cruce deponi nō
 posse sed ad xpm quē desiderabat con-
 scendere sicut patet i legenda ipsius
Et qz pater qz oratio ē ad gloriam
 pductua . restat ponendum ex cō
 sequenti qz ē a pena i fernozū liberati
 ua. **P**rimo cāta est oratiōis potētia
 ut dicit qz beatus gregorius traianū
 de inferno redemisse et rixisse per
 scripturam cōpbeur . Nam dum qua
 dā die p forū traiani pēnsiveret
 et opera que egerat pietatis ibidē
 deputa vidisset sue condempnatiōis
 qdolur . Cūqz ad scti petri basilicā
 puenisset ante altare se pstravit
 apli et pro illius cruore amaisse
 flere cepit . factūqz ē post mirū
 flerum diuinū sibi hoc mō rñsum .
Ecce te rogantem audiui et etnā
 penam traiano pepi . s; diligen-
 tissime amodo caueas ne p damp-
 nato aliquo vltius ptes effundas
Damasenus attestat hoc verū cē
dicens qz vicitatis istius oīs oriens
et oridens testis est . Nec debet aliu
cē dubiū traianū non fuisse diffi-
nitue dampnari cū imutabile sit
diuinū conciliū . s; fuisse pabus gre-
gorij reseruatū ob meritū opm
pietatis q fuerat opatus i vita .
Nā qdam die dum ad bellū quod
 dam pceder occurrir illi paupcula
 vidua dicens ei **O**bservo te vt sang-
 uinē filij mei nūc recēt et inocēt
 effusum vindicare digneris **C**ui
 ille virpi animi dicit **E**xpecta
 me pcor te donec a bello reuertar
 et sic tuā penationē pfinā et vlti-
 nemquā pens exhibēbo **C**ui vidua
 illa dicit **E**t si nō redieris qz me

vindicabit **E**t ipator nihil motis
 ad vba ipsius clementi rñdit . **I**n ego
 reuersus nō fuero ille tibi vindictam
 pstrabit qz p me iperabit **C**ui rñdes
 femina ait **E**t quid tibi rex bone
 hoc pderit si alius in iusticiā fecit
Nihil ait . **S**trañqz ex hys oibus i a
 cōclusit et ait **N**ōne tibi melius est
 vt michi iusticiā exhibeas et a deo
 mercedē accipias qz alteri hanc tñs-
 mittas . **S**ed dum audiuit vtrūqz
 pius mox de equo pscilicet et anqz
 vltra pcederet iusticiā exhibuit vi-
 due postulanti . **A**lio tempore dum qui-
 dam filius traiani cū equo per vrbe
 discurret quemdā filiu vidue casu
 pemur **E**t illa cōquesta retens fore
 fctū traiano pate fecit . **I**lle igitur
 vtrū pietatis filiu suū psum q nolens
 hoc fecerat iōqz dignus morte nō
 erat vidue illi filiu suū dedit mag-
 nificqz dotauit . **P**roter hoc igitur
 opa hysqz filia motus ē sanctus
 gregorius vt p traiano oraret qz
 ipē de cōgno hoc meruisset .
Et oratio ē p oia filiis igni .
Capitulum ē lxxvj .
Propter hec cū omia opea
 tam miranda oratio ē vtri-
 us ignee filima iux ppietates omē
 illas . quas Dionysius pōit i libro
de angelica ierarchia . **N**ā ignis hē
 naturā subtilissimā et leuissimā
 supans i leuitate cet elemēta . s; qz
 vbiqz petens alta . nūqz qesrens
 i tūa n cōclusus i aliqua crestr ma-
 teria quada violencia teneatur
Et oratio pauprati cōsona et
 iō subtilissima ad modū virgule
 fumi leuissima et intenso pū hor
 compata nūqz qesrit i terra sed

v

1

mandre factarum. Vno vt patet ad sensum oia senserunt et annuantur q calore igneo no seruat vt videt in semibus i qbus defiat calor naturalis. Insuper ignis oia imitat qz omia q agit sup ar ar i sua forma transformatur vt i ligno apparet et ferro et alio quoz metallo. Sic et oratio illos reuocat et imitat p qbus fit ab oratibus. qz dum illos gratia ipert q carebant eos veritate peccatorum expurgat et i gre nouitatem tris mutat. **I**tem ignis vtur hie calefactua. hoc ei qz oibus e manifestu pbarioe non indiget. Sic et oratio sepe illos p quibus fit calefacit. vt iter du vix calores illos excellentes sustine possunt. **E**x m de quoda inuene valde vago et dissoluto p quo sancta elizabeth orans sic eu calefecit i intus vt extus totus sudans alre clamauerit se non posse pati mendiu n illa orare desiperet. Sic et vncabilis vir fra nris que da abbatem p eo orans calefecit vt i igneu ra lozem coiret. et quasi i alteru hoiem trismuraret. **I**tem ignis vtur hie habet sui coitatu. et si aliqua sui diminutione vltius diffusiu. **E**x m de grandela vna ex qua licet inue attendat i nullo tu illius lumen minuit. Sic et oratio qnto pluribus qitatur et z comunior tanto semper z mehor et efficacior. nec p qionem suo valore minuit sed auget. qz q pro alio orat p semetipso laborat. **I**tem ignis vtur hie purgatiua vnde ab omni storia habet purgare metalla. Sic et ordo dum gram aliu ipetrat ipm a peccis expurgat. **I**tem ignis hie vtur hie saporu imutan

uam. Vnde dum cruda poma et i matua coquitur i sapore mutatur. Sic et oratio feruida corda cruda maturat et sapore cim tvenozum i celestiu saporem qmutat. **I**tem ignis vtur hie habet vntuam q ferru ferro et argetu coingit auro. Sic et oratio et hoies sil nectit et hoies nichilomin deo vnt. **D**istinctio duodecim docet quomodo sit elemosina insistendum. **A**m

13

Capitulum C lxxvii. De elemosina

No de oratione qua placamus deum nre de elemosina e videndu qua placamus proximu. **D**ed an omnia est notandu q dux e elemosina vna que dicit spualis altra q dicit corporalis. Elemosina spualis q dignior est et maior sicut aia e carne melior e septimibus. Na defunctus defous spualis aut e talis vt ei subueniri no possit n per deum. **E**t sic e ord. **A**ut si possit ei subueniri p hoies. vl est defectus potene cogitue sicut e ignorantia agendoru et sic e cofulere. **S**i vo est defectus potene amatiue. aut e culpa aut z pena. **S**i e culpa aut e i nos et e remitti seu peere. aut e i alys et sic e corrigere. **S**i vo e pena. aut releuanda e vbo. et sic e con solatio. aut facta et sic e suppor tatio. **V**sus. **C**onsule castiga solare remitte fer ora. **D**z de hys p magna pre dictu e alibi. sicut de eo q e remitti docet et corrigi dictu e sup i diuisis locis. **E**t de suppor tatione q fit per pariam dicit

vsus

sed de septimo .f. de sepultura d
 i. thobia. Octauum vero qd iam
 ultra ditam sufficeream potius e
 redemptio captiuoru qd pt conti
 neri sub uisitatione eoz qm sicut
 plus redime qd solummodo uisitare
 Sed no mltum est altitandum ut
 sit octo ul septem. Dz tm hoc ob
 seruadu est ut hec oia fidei tm
 fiant mēte p̄t deum qd ueritas z
 et mēte no p̄t. qd mathei v^o hāt
 suam docet dicens. Beati miseri
 cordes qui ipi miam co sequētur
 Et i alio loco. Diserte quid sit mi
 sercordia uolo et no sacrificium
 qd sicut d^r i canonicis iacobi. Iu
 diu sine mīa erit ei qd no fecit
 mīam. Sū ei omnes idigemus
 mīa dignū est ut mīa misericordia
 iueiat sibi qd no alij misereri.

De elemosina qd tribatur corpus
 Capitulum C lxxx a a a

Uso de elemosina qd tribatur
 dicitur de qualibet pte
 i spenali. Et pmo de ea qua tribat
 corpus. qd hec est generalior oibus
 unde ad hanc nos dñs iurat dñs
 i iura. Date elemosina et ecce oia
 munda sunt uobis. hūda i qd qd
 sunt aqua extinguit ignē. sic ele
 mosina extinguit p̄m. De hac
 est sic ait ap̄l̄s. Resurerit
 inimicus tuus tibi illion. et si sine
 rit da illi potū. hoc ei faciens
 carbones ignis congeres sup caput
 eius. i. caritatem i eo attendens
 Et si sit faciendum p̄cipit i iure
 quid e faciendū amico. Nā oibus
 dñs dicitur e illud et xxv^o.
Surum x. Verū ad elemosi
 na hanc p̄ximo exhibendam ml
 ta sunt motiua.

De pmo motiua ad elemosinam.
 Capitulum C lxxx a a a

Est motiua p̄m omniu
 creaturaz ex m̄ tā uicētiū
 qd uita caretū. tā sensibiliū qd no
 sensibiliū. tam elementariū qd ce
 lestiū. Nulla ei est creatura qd si
 possibile est no coitet alijs sua be
 neficia a deo accepta. Nam ut
 generaliter p̄mo uidemus i oibus
 angelis spiritibus qd i feriora ag
 mina docent per sup̄ma i illos
 tres actus ierarchoicos qd s̄ dromsiq
 ponit qd sūt illuminare purgare
 et p̄ferre. Dñ ei dicit qd no minq
 e p̄mo mai⁹ docē aiām ul hōiem
 sciam qd dare corpori alimonia
 p̄mo tanto e illa elemosina maior
 ista qnto corpus e uilius aiā. Ergo
 nobilissimas elemosinas angeli sibi
 p̄stant dū mutuo se illuminant
 p̄ficiūt seu purgant. Per sicut
 contenti ista p̄stare sibi sibi
 sed p̄stant et hōibus. hec dum
 sicut sup̄ ostensum est nri doctores.
 nri supportatores nri et defensores
 sunt. que omia sūt elemosine spi
 rituales et corporales. qd utiqz
 sunt hōis adiutores. De quibus
 ei angeli eum a quo sunt. Sicut
 ei angeli se nichil hēre qd no sit
 elemosina. sūmo accepta sūe nā. Ab elemosina
 sit sue grā. Et id qd grans acce
 perunt grans ipendunt. Dz si
 homo consider qd tot elemosinas acci
 pit tam a deo qd ab angelis sc̄is
 p̄mo ab oibus creaturis. ipā docen
 te natura ad elemosinas iurabitur
 Dz no solum ex lege grē sed
 et ex lege nature tener hō homini
 subuenire. Un quidā de hoc ita
 loquens ad hōiem ait. In hac uita
 congregare no desinis. no hic lo
 ris est ad iorandum ubi ad sub
 ueniendū miseris uocatus es. nau
 fragis opem ferre. egros et egētibz

Sanctans collatiua sicut i balneis
 parat. Scabiei curatiua. et munda
 datua sicut parat i aq marina &
 salsa a quarum lacrialu et fon
 tu renouatiua. Piscu nutritiua
 Ite aqua quedam oculos clarificat
 sicut rosacea vl de vite extracta
 ad am alia febrem sedat vt tyrsa
 na. Item aqua se oibus coicat
 estuantes refrigerat. siccantes
 recreat iras irigando ferdat. ra
 diceb plantaru humectat et iping
 uat sua circiuolutione et circiuiti
 terras fortificat. et sic ab hoste
 defendat ciuitates cu maibus locu
 pleat et omnes riuos lenificat. Vn
 consueuerit hoies aquas nauigio
 trimeare et mane causa recreatiuis
 ad aquas exire et ad nudinas &
 rlia inua. ¶ Sed elemosinas tre
qs digne expme possit Du pstat
 hor habitaculum viuēt. et morie
 ti sepulchrū seipsam lapides et
 ligna ad domificandū. Dat tot ge
 nera plantaru et arboru ad vsum
 diuisum. Dat tot gna fructuu tot
 gna bladorum. tot genera carnu
 et tot gna viuoru ad cibū et potū
 tot gna aiālu ad iuuandū sola
 riandū equitandū trisuehendū
 et p hōie arandū ac laborādū. ¶
Dat tot gna saporū p gustum
 tot florum et odorantoru gna
 p odoratū tot istrumentoz p
 tat mān p audiri et tot tribuit
 colorū genera p visum. ¶ Ecce
quales elemosinas nō buēcia tibi
pstant. ¶ Sed quid uegetabilia oia
 sicut arbor ois et planta. ¶ Nōne
 radix humore que a tra sumit
 et attrahit. trunco ramisqz dif
 fundit. et sicut expedit illum
 distribuit et ex fructibz qz pdunt

elemosinas largas facit. ¶ Truncis
 et i arboribus quod a radice suscipit
 ramis ab eo pcedētibz tribuit
 nec plus retinet qz nōm sit ad
 vitam sibi seruādā. ¶ Sed quid
de sensibilibz dicā. ¶ Nōne equa
 alterius eque pullū nutrit. et pas
 ser filii alterius passeris diligen
 tissime pascat. ¶ Quis digne vllis
expimat verbis qnta sit elemosina
et qz sollicita cura sit auidis cor
uim gnis pcpueqz coruicibus
ad eas qz int se qfenescit et qre
sibi nōna pastus sui nō possunt
Nimia ei cura p illis cibū qruunt
et sollicitate eas pasant. ¶ Dili et
qdam aues per oia faciunt que
bpupe dicte sunt. ¶ Int cyonias
ē reciproca elemosinarū rōdino.
qz qnto tpe parētes filios nutrit
tāto ecōiso filij alimēta parētibz
tribuunt. ¶ Pellicanus du ad vitam
 filiorū sanguinē ex se fundit
 debilitatione nimia cibū tūc sibi
 qere nequit. ¶ Secūda go ex filijs
 bñfms grati sui parentis nidum
 exeunt cibū qruunt et sollicitate ma
 tre pasant. ¶ Secūda aut igni et
 imemores adeo sunt qz matru nil
 tribuunt. ¶ Verū mō vocat verosqz
 postea et roborata gratos filios
 suscipit amat et nutrit s; igna
 tos expellit nec de eis vlt aliqua
 curā gerit. ¶ Dili et pellicanus
nō xpūs q suo sanguine filios
suscipuit. filios qui ipm i pau
peribus nutrit amat et educat
et de eis semp sollicitā curā gerit
¶ Sed alios q eum nō pasant pro
cul a suo amore pellit nō solū
i hac vita s; qz grauius ē i fita
¶ Ite quid leone fortius. et quid eq
pietate mirabilis. ¶ Nā tanta

[Marginal notes in a smaller, cursive hand, partially obscured and difficult to read.]

vinat eum compassio et pietas ad pauperes et debiles bestias et libera
 litas tanta eum comitat^{ur} ut nunquam
 solus predam comedat nisi minimum
 fame sciat et preda non sine fame
 mitigande sufficiat. quin pauperibus
 animalibus se subsequenteribus aliquid
 delinquat. **S**icut et per omnia facta
 aquila que ceterarum avium est regina
 hoc superaddit quod si sibi non sufficiat
 preda quam comedit aliquam de se sub
 sequenteribus in medio comedendam
 exponit ut tamen de ceteris erario pro
 uideat sibi et ceteris possit. Verum
 cum animalia cetera sic ferocitate leonis
 extimet ut eo rugiente quod festin
 gressum figant nec curvum quem
 cauda describit in terra ~~aut~~ pre
 sumat. **V**olantia in super in terra
 omnia aequale preda expauescit
 adeo. ut ea preda venari non au
 deant. sed potius se abscondant.
Quod leonem paupere bestie et
 aquilam preda turbantem. alie se
 querentur auctore non hanc eorum
 libertatem quodam cognoscere instinctu
 nature. **Q**uis crederet si experientia
 non doceret quod falco regis avium omnibus
 temporibus assuetus rapinis habet in se
 aliquid pietatis. et tamen in recolligen
 do pullum quem ex suo nido aquila
 ponit tam mirabilis pietatis affectus
 quod eum pietatum recolligit et cum propriis
 filijs in proprio nido ponit. et sicut
 unum ex filijs suis eum pascat. **H**ic
 preter omnia adaptantur exempla que
 in libro de naturalibus exemplis sunt
 posita. tam de caritate que misericordia. **A**d
 caritate operare fit elemosina
 et elicitur ex misericordia ut misericordia esse
 possit. **E**rgo ut more quodam
 humano liceat ita loqui. si tanta
 est elemosina inter corpora non

buencia. tam celestia quam terrena. si
 tanta inter vegetabilia. si tanta
 brutorum ad bruta contra esse deberet
 inter rationalia. cum homo sit animal
 in principio mansueti natura
 maxime quoque cum rationalia.
 uno principio sint magis unita
 quia ab uno patre tamen descendencia
 cum omnia alia animalia habuerint
 duo principia masculinum et femininum.
Quia et rationalia sunt ad unum
 finem ultimum ordinata. scilicet ad
 gloriam sempiternam et ad ipsa misericordie
 opera impendenda diuinitus sunt pro
 ceptis et exemplis constructa. pro
 missionibus superiorum allertis et
 comminationibus tormentorum iducta.
Hec et omnia plana sunt in scriptura.
Post hec omnia si maioris mundi
 opera tam miranda tibi esse videantur
 non mandata sed que a te remota
 et ab humanis sensibus peregrina.
 te ipsum minorem mundum conside
 ra et scrutare. sicut et vide quomodo
 nobilitate tua diuina ymagine
 insignita est liberalis ad elemosinam
 condono. scilicet carum impendendam.
Quid est nobilior vita pro qua ser
 uanda sic sunt sollicita uniuersa
 non solum rationalia et sentientia sed
 et vegetabilia omnia. **A**d quid
 ei attrahunt alimenta a radicibus.
Ad quid sic radices terre profundas
 inferius ad quid sic nascuntur in locis
 sue nature quemenibus. **A**d quid
 sic medullas condunt inferius et
 fortitudine ligni et corticis pre
 latis apponunt et ymbibus grandin
 bus sicut et nubibus ac noxijs ruit
 rebus nisi ut in vita seruetur. **A**d quid
 sic omnia animalia tam parua quam magna
 totum posse fugiunt sua preda. que
 sunt sanitatum remedia egrotantium
 curatiua. nisi ut sua seruetur in vita

Argo nonne est nobilissima elemosina
 cum anima corpori quirit vitam. **Item**
 magis est sentire quam vivere. **Item**
 et illi maximum bonum addit. Ergo
 dum anima corpori seu carni sentire
 coartat siue dat illi ut sentiat. am-
 plius illi beneficium prestat et exhibet ei
 elemosinas largas. **Quis** digne ex-
 primat vllis vobis quod sit magnum
 alteri dare non videnti ut videat
 non audienti ut audiat. **Dare** gustu
 impendit tactu. et exhibet contractis
 et immobilibus gressum. **Quid** est
 dare alteri virtutem generatiua pro
 speciem conservandam. et in super
 appetitiua. retentiua. digestiuam
 conuersiua assilatiua. et turpitudinu
 expulsiuam ut iduudu conservet.
Veru hec oia tam multa tam magna
 coartat corpori aut carni anima. Ergo
 magna est ad suu coartatiua. scilicet carne
 vel corpus elemosiniua ipsa anima
 miraq; ad ipsam vel ipsum mouetur
 mia dum sit in oibus malis eius sibi
 sic habundantissime compassiua et
 munifica. **Item** adhuc volo ut redeas
 ad te ipsum et membra conside corporis
 naturalia et organica quanta videlicet
 elemosinas sibi impendat admirandi
 obsequij. **Nullu** non cor membrum
 nobilissimu. generatione prima et influen-
 tia maximum toti corpori vire est im-
 pensiuu. **Nullu** non pulmo qui flabel-
 lu est cordis dum eius reperat calo-
 rem vitam per consequens toti corpori
 admittit. **Nullu** non cerebrum ner-
 uos per totu corpus expandit per
 quos ad membra oia sensu mittit.
Nullu non pedes et manus oculi
 aures et nares de suis officijs toti
 corpori seruiunt. **Ad** quid ei pedes
 vadunt. manus ad tanta opera se
 extendunt. oculi tanta cura respi-
 ciunt. aures vndiq; audiunt in ut

est possit toti corpori salus. **Item**
 que sollicitudo non attendis quomodo
 stomachus cibum quem accipit coquit
 et digerit. et purum ab impuro diuidit
 quod noxium est expellit quod purum et
 utile epati iterum digerendum et de-
 purandum amplius tradit et sic in
 ad singula membra mittit. non
 secundum equalitatem ponderis. sed secundum
 quod iusticia exigit. **Quia** secundum
 vniuersumque exigentiam membrum illud dis-
 tribuit sicut membrum vniuersumque expedit
 in quo docemur de puro et meliori
 elemosina esse debere. quod non debemus
 quod est detentius dare nec debemus
 elemosinas equaliter distribuere. sed sicut
 in dignitate pauperum exposcit illas di-
 uidere ut vbi maiorem dignitatem
 conseruamus. ibi maiores elemosinas
 conferamus. **Quasi** sic faciunt
 membra corporis naturalia quoniam
 pituita quid facit debet et mem-
 bra corporis spiritualia appetitum du-
 raturu. **Quanto** enim spiritus est melior
 corpore tanto corpus spirituale est
 melius et nobilius corporali. Ergo
 si tanta est sollicitudo membrum ad
 membrum in corpore naturali. quanta det
 esse proximi ad proximum in corpore spirituali.
Amnes enim vniuersi corporis membra
 sumus cuius corporis caput est christus
 sicut in pluribus locis ostendit apostolus.
Nam propter hoc iam dicta parte fra-
 tris aut in regula. **Si** mater nutrit
 et diligit filium suum carnalem.
 quanto diligentius debet quis dilige
 et nutrire fratrem spirituale. **Christus**
 propterea eximie posuit. quod amor matris
 ceteros amores excedit ut per hoc
 intelligi daret quod si amor fratris ad
 fratrem matris amore superat quanta
 ceteros amores excedit seu exce-
 de debeat. **Hec** itaq; dum antiqui

mosinam acceptant et de venia
 peccatorum suorum spem accipiunt. **Et**
 ipsa nocte dyabolus affuit et
 sanctum virum visus est suffocare
 quasi qui se meritis omnibus ex
 poluisset et alteri sua merita tra
 didisset. **Et** mox illi angelus ce
 lesus occurrit et illum plus in hoc
 facto meruisse asseruit quam in omnibus
 alijs diebus vite sue retroactis
 fuerat opatus. **Possumus** hic po
 exemplum abrahe ysaac. iacob.
 iob sancti eustachii egidii
 aliorumque multorum qui merito elemo
 sinarum multarum magna aggrega
 uerunt dona meritorum sicut eorum
 narrat hystorie et legende.

Terium motuum ad elemosinam

Capitulum 2. lxxxij

Terium ad elemosinam
 motuum primum est luxuriam
 tempore seu comodum transitorium
 Nam elemosinas facere est suas
 res augere. multiplicare semina
 re commutare. et ex duo multa re
 colligere. Ita ut iuxta quantitate
 et mensura seminis sic mensura
 recollectionis. **Propter quod** apulus

de hoc loquens ita ait. **Qui** pre
 seminat parce et metet. et qui seminat
 in benedictionibus de benedictionibus et
 metet. **Hoc** autem quod ad sensum pertinet
 probandum non eget. **De hoc ysidorus**
sic ait Terrena omnia seruando per
 dimus sed ea largiendo seruamus.
 dum ei ut ait cum rebus nostris dura
 re non possumus. **Quia** autem nos
 via nostra moriendo deserimus. aut
 illa nos viuentes derelinquit.
Ergo si multa habere volumus multa
 seminemus et omnibus habundanter
 semus. **Quia** sicut dicit gregorius
 diuine de patria in patriam

seruus per manus plurium quam
 per manus unius. **Unus** deseruntur

Quia facilius unus capitur
 et a predicatoribus superat quam plurimum
 pimentur. **Ergo** sic stultus est
 qui non vult elemosinas dare sicut
 est qui non vult aliquid seminare.

Unde de ysaac legitur quod vniuersa
 quae quodam anno seuit omnia centu
 plicata suscepit. **Genes xxvi.**

Nam et hoc dominus docuit quod omnes
 qui pauperibus darent centuplum
 in hoc mundo acciperent et vitam
 eternam in alio possiderent. **sicut**
 expresse habetur apud mattheum et multiplicata
 iheronimus probatur exemplo.

Nam et quedam mulier fuit in anglia de
 a quodam ex fratribus nostris audiuimus
 quod adeo erat omnibus rebus nuda
 ut propter vitam unam nichil aliud
 in terris habebat. **Quae** semel pre
 dicationi assistit et predicatorum
 audiret dicitra sponcione asserere
 quod dominus dantibus elemosinam centu
 plium redderet in hoc mundo vitam
 quam unam possidebat in mundo ex
 pendit in pauperes cupiens pro ea cen
 tuplum retrahere. **Quae** die quodam
 gratia elemosine postulande ad epi
 scopum missa et cum alijs pauperibus
 elemosinam expectaret episcopus eam
 de fenestra aspiciens vidit quod
 coram ea lucina ardet. **Dum** quo
 plurimum admiratus et credens
 hoc ex aliquo illi contingere promissio
 sanctitatis. eam mandauit quoniam
 ad se duci et cum conditione a
 merito eam cepit ab ea scrutari.

Quae illa mulier inquit Domine
 ego sum peccatrix et nullorum
 michi conscia sum meritorum nisi
 quod dominus semel predicari audissem
 quod omnibus dantibus elemosinam pro

Ex^m

Deum deus reddet centuplum et
 i hoc mundo cu vna solam vocatam
 habere paupibus illam dedi ex
 pertans i dubitaret i me vbum
 veritas implendum q pro illa red
 det i centum. **Quaz** episcopus
 eius simplicitatem miraretur ac
 fidem attenderet i ea diuina bo
 nitatem qui eam sibi nota fecerat
 tanto miraculo. et crederet p hoc dine
 voluntatis existit vt i ea illud euan
 gelu ipler vocato dispensatore
 suo iussit vt illi traderet centum voca
 ras. **Quibus** acceptis plim iam
 lera inde discessit. **De** sancto ioha
 ne patriarcha alexandrino appellatur
 eo q vniuersa daret paupibus
 dicit i gestis ipius q quato dabat
 plura tanto plura accipiebat.
Vnde auditus e qm i nocte cum
 xpo dispiret et diceret Sic bone
 ihu tu dando et ego distribuendo vi
 debimus qe nrm pualebit. Nam
 vt de illis exemplis taceam q con
 tinet eius hystoria vnu hic refe
 ram quod a magno viro me recolo
 auduisse bononie. **Quum** ei semel
 paupulus quida miles ab eo ele
 mosina postulasset et ille dispensa
 tori suo mandasset vt decem libras
 militi daret ille superatus auaritia
 tm illi tradidit centum solidos.
Accidit intra vt quida morrensesta
 conde cepisset notario vt scriberet
 dno patriarche se mille libras legare
 At ille penna voluens et mille
 libras scribere volens semp pro
 mille scriptas fuisse quingentas
 iuenebat. **Quaz** sup hoc plurimu
 miraret et q plures pbando sp
 sic ee coperisset retulerit patriarche
 At ille qualiter eet spu cognoscens dispen
 saw. **Ad** se vocato dixit ad eu. **Quin**
 gentas mihi libras abstulisti quia
 centu solidos paupi militi subtraxisti

Arclomo
piazumi

Exemplum

Arclomo

Trio ei dnm pmississe centuplum
 et i hac vna. **Sanctus** etia qer
 manus altissydorensis episcopi q
 sanctitate clarissimus et miran
 toru fere i auditoru operatione
 famosus du pauper quida semel
 ab eo elemosina postulasset dis
 pensatori que sunt quatu hret
Quaz ille dicit tm tres aureos
 se hre eos pauperi dari iussit
Quaz ille dicit. et nos pater
 vnde vucem. **Ipe** rndit. **Habet**
 deus fili vnde alat paupes suos
Tunc ille tm duos paupci dedit
 vnu sibi retinuit p expensis. **Et**
 ecce dum iter ager quida milites
 eos i sequetes ducentos illi aureos
 abstulerunt. **Tunc** ad dispensatore
 epus sanctus ait. **Accipe** que tra
 duntur et scias q centu mihi
 aureos abstulisti. qz i vno pau
 pem defraudasti. **Argo** elemosinas
 dare no est res pdere. sed ad
 vsuras maximas deo dare et i
 terra optima seminare vbi centu
 plura recipias pmittere illo q
 sicut est veritas sic fallit v men
 tiri no pt. **Vbi** sunt nuc mer
 catores q pontificibus et plar
 pecunias suas mutuati vt aliqn
 eas cu lucro recipiant. **Quare**
 eas xpo no mutuati q ra mag
 nas rependit vsuras quas resti
 tuere non teneris. **Nam** et nar
 rat longobardoru hystoria q rex
 qdam fuit i francia nomine
 giminanus q opa caritatis amas
 larga manu indigentibus necna
 ministrabat. **Sed** nuquit tam
 no bile opus carnis recuperatio
 nis mipe. **Audi** quid accidit q
 mirare. **Dum** ei quadam die cum
 milite quoda sibi fidele super que

Dam riuulum aque

dam rivulum aque staret et caput ad modum dormiens super gremium milis ichnaret miles forma seu figuram tuamdam modum aialis ex aere regis foras regredi cospexit qd aial vt ad rivum aque puenit vt aqua rivulu trāsire nequirit Miles go videns qd aial ibi subsister euag nam suū gladiū seu ensē super fluentem rivulum posuit scqz aiali ad trāsundum pontem fecit Duper ensē ei aial p̄trāsīt rivulū et quā dā ibi mactarem lapidū irrouit atz post modum rediens et per ensē vt vis eundē rivulū trāsire os regis vnde exierat ventūit. **A** sompno igit̄ ver consurgens dixit se mirabilia sompnasse. Videbat aut̄ michi qd sup ferū quēdā pontē aque rivulum p̄trāsissēm et int̄ns quāndā mactere lapidū maximū ibi reperi thesaurū Exhilaratus itaqz miles et nō modum admiratus dum quod viderat regi narraffet thesaurū ibi eē credētes familes cōuocatis fodere ceperunt i loco sibi relicto postenso vbi tātis repts est thesaurus vt erant elemosinis euacuatā nō solum pleni s̄ fieri supplem̄. **C** Adā vir admirabilis pietatis ad paupes iohānes noie cuiusdā mōst̄rii quod rasoli dicit iuxta florenāā sicuti custodiebat oues Quāz om̄s veniet paupes ad se venientes et illis carnes ex ouibus pararet deus i maibus eius augmētābat greges Tandē cōmōti mōchi cōtra eū dixerūt nō eē sustinendum qd faciebat sed eēt ab ouibus amonendus. **H** or go vt ille fuit amotus lupi et visi qui nullo suo tpe apparuerūt passim ouiculas rapiebant. ita qd ex magno grege p̄m̄ effecerūt. **M** onachi itaqz penitentes ipm̄ rogant vt oues resumat et suas elemosinas facere nō omittat. **H** rati qz vt ille m̄sterū

suū resumpsit et dare more solito elemosinas cepit. fugerūt lupi et nusqz amodo sunt ibi visi. ceperūt vt p̄us ouium greges augeri. qz sicut dicit augustinus. qd nō vult dāe dpo necē hē dare fisco. **N**ec credit aliquis hoc eē falsum v̄l fabulosū quous nō sit intellectū p̄m̄ ediffere. **S** modū quō aie fantasmū. qd sicut dicit Aug⁹ nō ē corpus sed sed simile corpori hoīe dormiente sic possit p̄cedere et se absentibus p̄ntare. **S**ed dicit si p̄ quō b̄n̄s ambrosius i sua cathedra dormiens ad sepelendū s̄m̄ marinnū iuerit et ibi totū curā eū offiū fecerit. **E**t quō s̄c̄s frontonius alter ep̄s i sua sede post lectā eplam dormiens ad sepulturā b̄n̄e marthei cū dno iuerit et ibi offiū fecerit amilūz suū et cyroceras ibidē dimisit. **E**t quō vir veneabilis frāscus fribus i arelatensi caplo congregans se p̄ntauerit et f̄i monaldo se videndū obierit. **M**arrat aug⁹ i libro de ciuitate dei qd quidam dū cūda platonico philozopho obuiasset i via de quodā verbo platonis obscuro intellectū ab eo p̄bus exq̄siuit s̄z ille eū tū docere noluit. **T**andē cū vir ille i sua domo cōsiperet et p̄h̄s i suo lecto dormiret et sup v̄bo q̄s̄o se docē sompnaret. eadē hora p̄h̄s illi nō dormiret s̄z vigilanti i sua domo apparuit et sic i lecto sompnabat sic eū i veitate edocuit. **Q**uāz postea hō ille die quadā p̄h̄o obuiasset i via et ab eo q̄reret quē eū i domo sua docuisset qd i tua facē nolūss̄ ille r̄ndit nō feci sed me facere sompnāqui. **D**icit go augustinus qd fantasmū aie iam dicti philozophi dormientis illi vigilanti apparuit. **S**ed fieri astruit miris modis. **E**t alia curā hēt innumera sūt

P

120

haurit aquas ab infimis sibi haurit
Vol dum alius lumē turbat peccatus
 nihil perdit **Hare** quor aquas
 de se mittit alius tot sine dimi
 nutione recipit et ideo sua largien
 do se nō minuit **Arbor** quā fert
 multos fructus quos indigentibus
 tribuit signū certū exiit q̄ mlti
 humoris a trā suscipit **Et** quādo
 pauca poma pducit signū ē q̄
 pauca sibi humoris a trā trahit
Vulmo sicut cordi aerē turbat
 sic ab exteriori ad se trahit **Luna**
 intra mensurā effusi luminis recipit
 a sup̄is **Erge** da multa si augē
 bis bona tua **Mam** et tradit dē
 queda **Scru** queda fuisse antiquis
 senem vitā celebrem et oibus pie
 tata opibus insignē q̄ vitā gere
 bat in quodā fr̄e iuvene gēm.
Contigit aut vti paribus illis
 fieret magna fames. **Vener** gō
 pietate motus oī petenti se tribue
 bat nullūq̄ a sua mīa repellēbat
 et oibus petentibus elemosinas da
 bat. **Horus** at iuuenis timens ne
 sibi victus deficeret dolebat qz sic
 oibus daret **Dixit** gō ad senem
 Da michi de **paupibus** meis pte
 meam et quicq̄ volueris fac de
 tua **Vener** gō illi panes diuisi vt
 petiit. nec tū de sua pte dare pau
 peibus vnūsis omisit **Hula** aut
 ad eū cōfluebant paupes qz oibus
 daret **Et** caritate semis doming
 videns illius paibus bndixit vt iam
 i cista nō deficeret s̄z ipi a dmi
 bitione conuēserēt **Et** iuuenis
 ille frat̄ q̄ nulli oīno dabat cum
 suos panes ternēt defecisse sed pa
 nes semis ex datione creuisse ro
 gavit senē vt eū suscipet ad vitā
 romane **Am** ille vt erat benigni
 animi. sicut inquit tibi placet sic
 fiat **Coiter** gō stabant vt oibus

aduenientibus paupibus panem
 dabant **Quodā** igit die rui pa
 nes i cistula defecissent et pauper
 adesset q̄ panē instat petet man
 daret iuueni senex vt panē pau
 pei daret **Ius** cū iuuenis diceret
 nō sunt pater plures ibi panes
Dixit ad eū senex **Ingrede** nūc
 vide **Cūqz** ille vidē iusser et cistā
 plenā panibus iuuenisset iam
 more semis voluntarie dare cepit
Ergo elemosinas dare ē ad se
 diuinā habundantiā puocare **Non**
 et orta fame apud thebaidem vene
 runt omnes circūstantes populi
 ad apolonū virū dei ab eo peten
 tes elemosinas **Et** ille de hys q̄
 i mōsticio hēbat copiose oibus da
 bat **Cūqz** vnūsa dedisset et tū ex
 oibus tres sponte de paibus remā
 sissent et fames vehemens p̄los
 purget tres spontas ad medium
 ferri iussit et ad deū mōibus ele
 uatis sic corā oibus dicit **Nūquā**
 manus dñi inualda frā ē vt her
 pauca mltiplicare nō possit qui tot
 milia hoīm de quīqz paibus olim
 pauiit. **Hec** cū dicit spūs sanctus
Non deficiet panis i hys spontis
 donet faciemur omē de fructibz
 nouis **Virū** cte **Mam** quor mē
 sibus continas oī populo datus
 ē habundāter ex spontis. nec tū
 defecit i eis sed semper absqz vt
 la diminutione pmanst **Nar**
 rat **gregorius** q̄ eodē tpe quo in
 campania maxima fames erat
 i mōsticio sancti bndicti triticū
 deerat et panes omē p̄r quīqz
 consumpti erant eo q̄ petētibz
 oīa dabat **Cūqz** frēs tristes cē
 ternēt eo q̄ p̄r quīqz panes q̄
 comedēt nō haberet ille aut eis
Iur filioi de panis iopia vt.

Exm

Exm

Quia patrimoniu oio nrm perit
 itent. sed pmanet erogatum. Qui
 ei aut cu rebus nris hit durare no
 possum. qz aut nos illas moueres
 deserimus aut ille deseruit nos vuc
 tes. None udiraret stultus ab
 oibus qui frumens frumenta cotradet
 vbi sine putredine et tinea corrodere
 no. Qui subsisteret et ea cotradere
 terre nollet vbi mltiplurata se cen
 tiplum redderent.

De qto motiuo ad elemosinam

Capitulum lxxxij

Quartu motiuu ad ele mosi
 nam est instu obsequium seu
 reddito debitor. Qui ei mltia sub
 mutio accepit ad mltia reddenda ob
 ligatus existit. Sed oia que hemus
 a deo sub mutuo accipimus et ei
 redde ipo petente tenem. Du go
 elemosinas facimus nos a debito
 suo quo ~~quodam~~ absolui. Quis
 et si postulanti creditori no reddi
 mus iram eius incurrimus et bitro
 ingratiudinis rei sumus. Quis ei
 homo e si no sit ingratus et igna
 rus q debita mutuan no reddat
 et qui insuper grās no rependar.
Ergo si soli deo q tot bona mu
 tuat postulanti tā hūiliter de suo
 ad opm vl pams modicu non
 reddamus maxie cu de vite super
 fluo sibi vl modicu dari possat
 per paupes quid i die distric
 examinis vn debimus. Quis ei
 est alius creditor q totu qd mutuo
 tradit i mudo hor sibi restitui no
 velit. Ergo none es ingratiudini
 us arguendus si tu tot bo a deo
 habebas illi petenti de tuo super
 fluo dare recusas. nec idigētia
 a filio paupe releuas. Deve dignus
 es totu pdere q benefactoi et cre

ditori tuo tam largo no vis. vl
 de sup fluo puidere. Bonus enim
 debitor sibi credita bn reddens
 bonu efficit creditore. Quia libet
 illi que mutiat q velocit et bene
 restituit. Sed q reddere negligit
 quod gratis accepit viam ad pden
 dium quod datu e iucit. et ad
 accipiendu iteru semita sibi claudit.
Quia nemo ille libent aliquid dar
 seu donat qui de ia dante igratus
 existit. et qui dum nre e accepta
 no reddit. Quare mltia dare pro
 deo est cu ad dandu plurima iura.
Exemplu de hoc optimu h' xv bo
 de illo qui pegre pfaciens bona
 sua seruis tradidit ad lucrandum
 donet rediret ratione cu oibus
 positurus. Na illos qui talenta
 accepta cu lucro reddiderunt sup
 magna et mltia costruit. eo q f
 deliter eger int. Illu vo q talentu
 abscondit qms acceptu reddiderat
 qz tu cu lucro no reddidit talento
 credito ex spoliari iussit. et donari
 illis qbus donauerat multa man
 dauit. concludens q oī habēt dabit
 et habudant. ei aut q no habet
 et qd videt hie auferet ab eo.
Ergo si sit austerus apparuit illi
 q acceptu sine lucro talentu resti
 tuit. quid fecurus e illis q nec ip
 su talentu rogati restituit. Nec
 solu no abscondit sed contra man
 datu mutnatis i vams expendit.
Imo de ipo dyabolo ponit seu mu
 do q xpo qui dedit seruitur. Q
 qnti i mudo sunt hodie q a deo
 magna acceperunt. q p mudo ml
 ta expende no pauescunt. q multa
 ioculatoribus tribunt. sz xpo nec
 modica aut vilia dare voluit.
Ergo hies none digni sut totu.

diu expauescens. Placere enim
muneribus que procedunt Et tunc
dicitur Ante mortem opare iusticia
Et apulus ait Dum tempus huius
 opemur bonum ad omnes Et dicit
iobane dicit Et panem dum
 dies est. veniet autem nox quoniam non
 poterit opari Quid est rusticus p
 dest si post perditum bouem vel a si
 nu claudat foribus vectibus sta
 bulum Quid prodest plantas et
 ortos tunc irrigare aqua postquam
 omni plantarum radice exaruit et ca
 lor noxius omnia desiccavit Et quod
 valet si tiriacam tunc primo patienti
 tradideris quoniam venenum morti feru
 ia cor inuasit Et ergo ante pericula po
 nenda sunt remedia Quia dato
 quod elemosine postea valeat quibus
 hoc ratio contingat. non tamen si cito
 liberant. eo quod non ex tunc perfecta vo
 luntate procedant sicut dum tu sang
 uis si a te fiat Ergo si unusquisque
 a deo iudicatur in morte sicut ber
 nardus dicit et constat quod non secundum
 sequentia opera sed secundum antecedentia
 et ante sententiam facta Caue sollerti
 homo stulte ne claudas cum rustico
 stabulum post bouem amissum et liga
 tum ad vitinam iam deductum Ergo
 ante sententiam fac elemosinam et iudi
 cem placari muneribus que procedunt.

Et elemosina est pro consumptiva.
Capitulum lxxxviii
Quoniam ad elemosinam
 motum est quod consumit
 peccatum Nam ex retentione elemosine
 non datur dum quis retinet sibi superflua
 que essent pauperibus eroganda secundum
 iusticie regulam que unicuique reddit
 sua propter gratiam in anima apostema
 Omne enim superfluum tendit in vitium.
 eo quod sit medius corruptibilis in quo

fundatum est omne bonum. Nonne
ut docet in ethicis omnis vitium in
superfluitate corrumpit Nonne boni
 tas et puritas vini a nimia aqua
 consumitur Nonne humore attracto
 superfluo et retento nullis fora
 minibus euacuato arbores vitiantur
 et fructus ab eis vermiculosi feruntur
Quid tunc ad fructum ferendum
 est aqua moderata vitibus que cum
 sunt superflue tunc extenuantur
 et in lutum conuertuntur et funduntur
 dissipantur Voluptas nimio pon
 dere pergrauata sepe sub onere
 ruit que tamen non rueret si pondus
 in plura diuideret et in columnas
 alias ponderis immiteret in fundet
Et quid sunt iuxta scripturam nox
sententiam omnia temporalia non quaedam pon
 dera maxima sub quibus ruit fun
 ditus anima si non fuerit in pauperes
 conuersa Na et nauis quicunque
 sit magna et ex lignis foribus
 fabricata periculose deducit a nau
 ta per maria si ea submersans ni
 mia aqua non fuerit a sentina
 remota Nubes aqua superflua
 pergrauata ex lucida fit nigra ra
 dius solis non pura. et aliquando caedes
 terram est submersura Quoniam
 diuites natura vasis habent quod
 postquam est plenum totum effundit quod
 fuit illi superfluum Et si diuites
 faceret et superflua indigentibus
 darent solaque sibi nimia reti
 nerent propter apostemate non peri
 rent Nonne humor superfluus igni
 ne extinguit ardente. sic et ter
 renorum superfluitas caritate Et
ut dicit in canonicis iacobi Qui
 viderit fratrem suum necessitate habere
 et clauserit viscera sua ab eo
 quod caritas dei patris manet in

regi. Audi rex consilium meum
 et per tua elemosinis redime
Et i lucia sic dñs ait. Dare ele
mosinā et omnia munda sūt vobis
Ambrosius Magna ē elemosine
 virtus q̄ ardentū ciminū globos
 benivolentiae suae fonte refrigerat
 et quodā uriguo largitans ob
 ruit incendia delictorum. ut quū
 offensus deus sit et criminibus puo
 catus. tñ cogatur illū liberare p̄
 elemosinis quē disposuerat pu
 niri tormētis. Tanta go elemosine
virtus existit ut vix aut nūq̄ peat
aliquis qui p̄t deum vacat opibz
pietatis. Un sup illo vbo apli vbi
dicit. Pietas ad oia valet pro
missione hñs vite q̄ nūc est et fu
tura. Quat ambrosius q̄ talis est
 si libum patitur carnis vapula
 bit quidē s̄z nō p̄bit. Quare
 nō perbit quia diuina clemencia
 q̄ amat hui⁹ oia opa tales reducet
 ad p̄mā nō assupram. None
cornelius ille centurio actiu x̄o
gentilis erat nec de condigno
apud deum aliquid meruerat q̄
tñ quia pietatis opibus i s̄stebat
angelus ei apparuit et quid sibi
ēct faciendū ad salutē obtinēdā
edocuit. Placidus q̄ et eustachius
mḡ milite romanz vir paga
nus erat. sed qz elemosinis in
sistebat xp̄us illi iter cornua c̄q̄
dam cerui apparuit et miracu
lose ad se eum cōiit dicens qz
sibi nesciens deseruēt i opibus
pietatis. Narrat et gregorius
qz quidā vir miles dum moriens
ex corpore fuisse eductus. sed
ad illud rediret q̄ tñ dicit. In
quodā ponte vbi p̄bantur anime
quales exissent a corpore quē

dam stephanū bñ norū beato gre
 gorio se vidisse. Quū dū per
pontē transire vellet eius pes
lapsus ē et ex medio corpore ex
pontē deiectus a quibusdā demoi
bus deorsum per coras ia q̄busdā
do angelis sanctis traheretur
sursū per brachia. Et dicit grego
ri⁹ per hoc luctamen apare pa
tescere qz elemosinas amauerat
et qz vicijs carnis nō p̄fecte resti
terat et iō elemosinaz i eo bonū
cū carnis vicijs delectabāt. Nō
tñ est intelligendū qz si q̄s i mortali
decedēt qz saluus p̄ elemosinas
fieri possēt n̄ deus eū ad agendū
p̄mā remittēt. De hoc sicut
puro absqz omni p̄udicio veitat
volunt dicit vba sc̄m̄. Et si
bonū elemosine ē tam magnum
et adeo deo grām si paupi fuerit
eius amore collatum qz deus r̄ez
mozi nō sinat si i talibus opibz
p̄seuerat quin eū ad p̄māz pagē
dam v̄l saltē i fine cōuertat.
Quō i eōm̄ dicit. Volu et re
uolu scripturas nūq̄ tñ me iue
ni legisse hoīem p̄m̄ et misericordē
pisse. Quia nūc t̄st̄m̄ veitat
Et misericordes qm̄ ipi m̄m̄ cō
sequēt. Stulti go sunt sensendi
p̄dicatores illi. qui ut ondant
se sapientes cē elemosinas a p̄cō
ribus fr̄as asserūt nō valere.
cū reuera plurimū valeant qz
ad m̄tra. Nam et si p̄ se i p̄cō
mortali fr̄e ad vitā etnā obtinē
dam nō valent. Nā cōstat qz
p̄mā valet per se ad vitā m̄cra
dam etnā. Et elemosina dispoit
ad p̄mā et p̄ cōdescentionē
dine benivolentiae dispoit ad eā
et sic quodāmo p̄ actūcē ordinat

nō

nō

v

Dunt ad hoc ipm exempla qmplura
 nobis apte monstrantia q elemosina
 e pdrum abster sua in vtriam
 i pntis facta. Disponat ad maxima
 bona cu sit ex benignitate dina ad
 pnam inducna et p qns dispoit
 ad regna etna. Marcut ena gre
gous de plurimis elemosinargis
quoz domus vise sut costrm latitu
lis aureis a qbusdam de morte
sufamns quos latulos ad edifica
none domozu vni et mlres. se
nes et iuvenes deferebant. Dz
vr ipse dicit illi qui hic elemosinas
ab eis accipant. illic eis domos
construe videbantur. Ergo maximu
bonu e elemosina que dum miseris
datur i terris domos parat
sus daturibus i excelsis. De hoc
libro de sumo bono sic ait ysidor9
Dravit i deum delinquit qui
diuice sibi a deo concessis no i rebus
salutaribus. sed i opicibus piis vrit
eo q nesciant eas i partu paupcib9.
opissis subuenire contempnit. ac
inde augent sibi delictu vnde ea re
dime ponent. Et addit hoc solum
habet possessio tpaliu reru. si vite
subiiciat miseroz. Quia pter hoc
bonu temptatio e mudi. lucru. qd
taro i futuro seio maiora supplia
conferit qnto hic plura possessa sut.
De sexto motuo ad elemosina
Capitulum C lxxv. a a a
Sextu ad elemosina motuu
 est instans futuruz pccu
 lum. Naquit no amens et stultus
 existit q ibi oia bona congregare
 non desinit vbi ad modicum vir
 stare possit vbi sepe ardet oia ig
 nis. vbi naufragiu sepe tollit.
 vbi vms oia sepe rodit. vbi tem
 pestas demolitur et desinit vbi et
 latro furat et effodit. Dz Hes
sunt omnes q i hac vita congrega
re no desinit que ipso fto se stul

tos ostendit. Itē si quis eēt post
modum ab aliqua ciuitate pellend9
ad qua no eēt i ppetuu reuersur9
et ad ciuitate alia mirtet vbi eēt
sine fine virturus et i ppetuu mora
turus. Nōne scilicet sciet si con
gregare i pma ciuitate no cessaret.
et no illic oia bona sua pmittere
vbi sine fine durabit. Quod dubio
hy tales stulti sunt et aditit.
Thesaurizare iquit dñs vobis the
sauros i celo vbi neq erigo neq
tinea demolitur et vbi fures no
effodiūt nec furātur. Et nolite
thesaurizae vobis thesauros in
tra. Itē v9 Ergo no i tra
congregandum est sed i celo. Dz
et puerbu ritum est. et ihi experi
mentu hoc tenet q q oia ht i vno
loco. omia ht i vno loco. Ergo
no solum i tris e congregandu
sed est aliquid p manus egentiu
celestibus seruis qmittendū vbi
nullum ea inuadere possit icendū
Ma et iohānes damascen9 de
hoc pabolice loquens ait. q i qua
da ciuitate consuetudo algn fuit
q oi año quemda hoīem extitū
et ignozū sibi eligentis i pncipe
ei plenissimā potestate dabant
vt nullis statutis reger cues. sz
facēt libere quit q veller. Dñ9
sit ille i delictis vincer et sit se
eē omni tpe credet nec de futuris
aliquid cogitaret sola pñcia mēte
voluens repente irruentes i eū
cues eū bonis oibus spoliante
nudu et solū ad quāda insulam
remotam trāsmittēbant. vbi nil
omnino boni inuenēs fame ac
frigore ac malis oibus vigebar.
Accidit go semel vt quāda modo
iā dicto sit dignitatem iā dictū
adeptus cum ciuū caute consue
tudinē didicisset thesauros in nos

Gen

ee iustissimu nec minus z beium
 q' iustine opis aut officiu e' reddē
 vnicuique quod suū est. Et go' relatiū
 regnū solis paupibus est a deo red
 dendum. Quid e' go' diuinitus fa
ciendū. Nullū reuera z remediū
 aliud nisi vt vl' paupes cū paupibus
 fiat. vl' vt a paupibus p' elemo
 sinas emant. Et hoc est q' dno
diuinitus dicit i' lucas. Facite vobis
 amicos de mamona iniquitate vt cū
 defeceritis recipiat vos i' eterna taber
 nanda. Ergo si prudentes negocia
 tores sumus p' illos bona nostra
 trāsmittamus ad patriā futuram
 quos de illa patriā ee' videm' q' nō
 per illos q' tendunt ad patriā alienā
 sunt sūt hystiones et breuiter
 omnes mūdi amatores q' nō ten
 dunt ad celum. sed vto' trāmitte
 ad infernum. Et e' nobile q' secu
 rus e' thesaurū per milros ad nun
 dinas mittere q' per paucos. Et
 milra illuc sunt trāsmittenda qz
 larga elemosina milris data magis
 e' satisfactiua aut si sit extra carit
 atem facta magis est ad grām
 dispositiua. et est e' plurimum iter ces
 soui acq'sitiua ac accipientū eā
 magis ad rogandū obligatiua.

Septimū motiū ad elemosinā
Capitulum C lxxv.

Septimū et vltimū ad ele
 mosinā motiū qd' potest
 ee' etiā bipertitū e' euasio tormentoz
 et sumorū adoptio p'morū. Unde
de hys dicitur Thobie xij. Dō
 e' oratio cū ieiunio et dare elemosinas
 magis q' thesauros auri condere
 qm elemosina a morte liberat. et
 ipā est q' p'ccā purgat et facit
 iuuenio vitā eternā. Quid ipis
melius. Quid eis vtilius. Quid ex
rebus omnibus maius. P'ccā vt

dicit purgat a morte etna liberat.
 purgatorū mungat et alleuat ipmz
 abbreviat et bona celestia donat.
Dñ et thobie iij. dicit. Ex s'p'tana
 tua fac elemosinam et noli auertere
 faciem tuā ab illo paupē. Ita ei
 fiet vt nō auertatur a te facies
 dñi. Quo' potis. ita est p' miser
 coroz. Et sequitur p'mū. Donū
 ei tibi thesaurifas i' die nēritatis.
 qm elemosina ab oi' p'ccō et a morte
 liberat et nō pariet. aīas ve i' tene
 bras. Acce qz liberat a morte pene
nō solum etne s'z et p' purgatorie de
bite p' p'ccō. Unde dicit i' machabeoz
ij. qz vir fortissimus iudas colla
cione facta. xxij. milia dragmas
 argenti misit iherosolimam offerre
 ibi eas pro p'ccō mortuorū. Nūq' nō
videmus ad sensum q' munerā in
diuibus data sunt eozū vna die pla
catua. ad pietatem inclināua. z
sine suspensua. In libris regum
de hys plurima sūt exempla hū p'p'
placitatem nō ponenda sed ibi ponē
sunt q'renda. Et si munerā pla
cant corda i'rena crudelia et feru
na. quid mirū si placit illū q' est
ipā clemencia et qui vīs omnes
ex q'rit ad mīam. Hic vidē quid p'
deft ad purgatoria pena mitigan
dari elemosina fra et q'm nō reat
salte i' fine nō data. ffur quida
hules i' exercitu baroli regis magni
continuo bellatur cū nauis qui
suo ruda cognato quēdā suū com
misit equū exorans attāuans ipm
vt si eum i' bello mori cōtinget
illū seu p'ccū eius p' anima sua
paupibus erogaret. Cū i' bello mor
tuus fuisset et equus cognato ni
mis bene placit mortuū obliuiscō
uicta defuncti vbum nō dedit sed
suis eū cōmodis adaptauit sibi qz
retinuit. sed post paucos dies

3

Exm

eius fuisse ad lauandū nudatū
sic sam iuenti sunt ac si nihil
vniq; vidneris hūissent Quāq; fuis-
set sepulture contraditus et visū
fuisse eius vxori vt quarto die mar-
mor illi suppositū mutaret. Dum
sepulchrū fuisse apertū tāta ex corpore
eius odoris fragrantia emanauit
ac si ex purefcente in carne eius
aromatica feruissent Ex quo apte
colligitur quanta ob meritū elemosine
aia eius gloria eius fuerat asseru-
ta qm̄ ex carne in putrida tāta odo-
ris fragrantia ē euaporata. De hac
materia Aug⁹ loquens sic ait. Da
aliquid fratri tuo. Da pro tuo
Da comiti tuo Da illi aliqd de
facina tua vt illum adiuues et
ab onere te alleues Et diligēt
attende nō solum quid illi das
sed quid ab eo accipias Nam pa-
nis quē das tūa est. i. tūa ei nascit
et i. tūam redigetur Sic gō ubi
plus dat accipiendo qm̄ tu illi p̄-
ueniendo. De ei inquit nō esset
pauper a te elemosinā nō exigeret
Sic gō elemosinā petendo veni tibi
p̄ciosissimā vili p̄cio vendit. Nā
tū das illi panem qm̄ i. tempore perit
et ab eo accipis quod absq; fine
durabit Et addit qm̄ quā multi
sunt qm̄ omnia sua subito p̄dide-
runt qm̄ dare ea pauperibus nolue-
runt quos hostilis gladius captiua-
uit. mare submersit et ignis i. mo-
ro consumpsit. Inquit quō-
tales penitent qm̄ non audierūt
diuinū conciliū quo dicitur ē Da
pauperibus et habe bis thesaurū in
celo Et addit Sic audires a
micam tuū consiliū tibi dante de
thezauro tuo et contempnis do-
minū tuū conciliū tibi dantem de
aia tua Inuasit hostis domū. nū-
q; possit inuadē celum Perdit

hostes tuorū thesaurorū custodem
nūquid occidē posset Dum oim ser-
uatore. hec oia Aug⁹. Ergo o diui-
tes dare supflū et tēnuū. si vultis
atq; colorū regnū. Illas p̄ celo
accepturi estis infernū cum diuit
epulone qui micat panis paup̄.
lazarus denegauit. Unde de hoc
bernardus sic ait. Ego sane diui-
tem euangelicū illum i. nullo inem
accusari nisi qm̄ induebat purpura
et bisso et epulabatur condie splen-
dide. et qm̄ indigentū lazaro paup̄
nihil daret. Quare inquit si eum vno
crūdeltatis arguimus eo qm̄ diui-
tas mūdi hūc et frēm suū egē
conspiciens clausit viscera sua ab
eo. quid vos dicituri estis o diuites
q; tot videtis lazaros idigentes
nudos et esurientes et plus de in-
mētis vris et eorū stabulis qm̄ de
iporū miserijs cogitatis. Sic hic orit
q̄no trahens origine ex p̄missis
De tū de necessario v. supfluo sit
elemosina facienda. Sic dicitur
q; elemosina tribus modis dicitur
s. p̄cie coiter et q̄missiue. Elemo-
sina p̄cie accepta ē omne opus pie-
tatis p̄mo ipensū ad reuelan-
dam eius indigentia corporalem
seu abando seu porando seu despen-
do et quorūq; tali mō. Elemosina
q̄it dita ē omne opus pietatis p̄-
mo ipensum siue sit corporale seu
spiritalē. Sed elemosina q̄missiue
dita ē omne opus pietatis et mē p̄-
siue sibi ipensum. Iux illud eccl̄
xxx. Misere aie tue placens
deo Elemosina gō est p̄ satisfactio-
nis scdm̄ qm̄ coiter ē accepta. Sed
vt p̄t ee satisfactoria debet fieri
nō simpliat de supfluo nec de
nē nōrio. s. de eo qd̄ ē indigēte
nostre supflū. si est status eat v.
necessariū. i. de eo dz fieri elemo.

accepta sed de substantia licite con
 q̄sita. Unde i publico dictu 3 hono
2a dnm de tua substantia Quia sit
i etiam d' i Immolatis ex nquo
 oblatio est maculata. qz dona iiquoz
 no pbat altissimus. sicut d' i eode
libro ysidorus De rapinis ac bo
 nis aliene elemosinas facere no est
 misericordie officiu. s; ruius potiq̄
 ieremiu. Merer quod et salomon
ait. Qui offert sacrificiu de rapina
 paupū rāq̄ s; bñmar filium i
 conspiciū p̄is sui. Ergo si ita est
 q̄ grauius t̄li elemosina eē potest
 qui filiorū regis eim hominidie eē
 pollet. Quis rex nō illū latrone
 vl p̄datorem occidet q̄ vt sibi tri
 butum ipendet filiu regis p̄rium
 spoliaret et spoliando necaret.

Tales om̄s raptores fures et usu
 rarij sūt q̄ de hys que paupibus
 rapiunt quos p̄ hoc fame et fu
 gore mou cogunt largas deo eleo
 sinas faciūt. hec ei est elemosina
quā leo fuit et aquila q̄ tota est
de rapina. falcones et accipitres
 et alie p̄de aues filios suos nutiūt
 de rapina quos et instrunt rape
 aliena sicut et usurarij paupūqz
 raptores de substantia illicita acq̄
 sira filijs faciūt purpurea vestim̄
 ta docentqz filios suos om̄s vias
 ad rapinis extendas. De de hoc
sic ysidorus ait. Qui iuste tollit
 nuq̄ iuste tribuit vl d̄sp̄ndit nec
 dū q̄ alteri p̄bet bene quod male
 a vicinis extorquet. Quin potiq̄
 maximū scelus est res paupū
 dare diuinis et sup̄ribus copū
 fauores cōquiri potētū. quia
 hoc est arenā t̄re sicqz aquam
 subtrahi et aquas flumina irigac.
 quod stultissimū hois officiu q̄stat
 eē. et cōtra illud ysaie Effundā

aquam super siccantē t̄ram. 4
 fluentā super aridam. Itaqz etiam
 est q̄ a deo nō app̄batur elemosina
 illa quā et faciūt homines de rāpi
 na vl de pecunia nō licite cōq̄sita.

Exemplum.
 Unde quidā sicut dicit vsurarius
 fuit magnus qui de pecunijs illi
 te conquisitis magnā etiā fabri
 cauit et de eisdē vsuris eā copio
 se dotauit. Quz ad eā cōsecranda
 p̄rio sil' et p̄abus ep̄m adduxisset
 accidit q̄ dum ep̄us eccliam intraret
 et oculos ad altare cōuertit iuxta
 altare pontificalibus indutu vesti
 bus dyabolū stare vidit q̄ alloq̄s
 ep̄m dixit. Ad quid ep̄e hic veisti
 Nichil oio i hac ecclia hēs. Ad me
 spectat ois p̄ueras eius quā ex illarū
 pecunijs artifex fabricauit. Ad
 ep̄us dum audiens territus inde
 fugit. Quē dū modicū inde se
 elongasset tota ecclia a fundam̄tis
 euersa ip̄a sua ruina quā cecidit
 argumentū notorū et exp̄imentale
 cunctis fecit q̄ t̄lis elemosina deo
 nō placuit s; detestabilis potius
 illi fuit.

Exemplum.
 Fuit p̄terea vt dicit
 vsurarius alius q̄ magna i morte
 pecuniā cuiusdā mōst̄ro dereliqui
 t. hōchi etenū ei m̄iam p̄miserunt 4
 vitam sempit̄nā ac etiam ecclia sepul
 turā. Quz iā mortuū ad eccliam
 deporassent. et p̄ eo vigilas de
 cantarent ille subito de loculo se
 leuans candelabrū quoddā arri
 piuit. monachos psallentes inasit
 et quosdā ex eis occidens ceteros
 acrit vulnerauit. Ad dū paget
 clamabat alius vobis dicens.
 Ite mōst̄ri latrones. acciperint
 pecuniā meā p̄mitteres m̄ veniā
 et gloriā et ecce ad tormentā suū
 dampnatus et̄na. Ergo si vis pla
 cē deo p̄t̄ tuā elemosinā. fac eā

de substantia propria et ex parte in
reuerentia ut fiat intentione recta.

Quae requiruntur ad bene esse elemosine.

Capitulum CXXXVII

Sicut ad esse elemosine
sic ad bene esse alia quatuor
requiruntur. Primum est ut accipie
te sit sanctitas. Item in dono ro
pofitas. Item in dando voluntas.

Item in vultu hilaritas. Item
est ut accipiente sit sanctitas.

In elemosina ad hoc datur
ut p dante ab accipiente rogetur
et soli iusti et sancti apud deum
digni sunt exaudiri. quod ut gregori

dicit Dum is qui displicet ad
suum nutum mittitur postulat

animam ad iracundiam provocatur
reus paribus melius est dare iusto

quam impio. Item si volens aliqui
spiritus a principe vel barone ad
eum rogandum aduersari et non po
tari ei amicum mittit. Item in eum.

Item si cum benefeceris vide cum
beneficere. et erit gloria in bonis tuis
multa. Item si iusto et iuuenes re
tribuonem magna. et si non

ab ipso certe a domino. Item illud
quod dicit in eum. Item Da bo
no et ne recipis proterem. non

hoc dicit proterem indigentem abine
do. sed iustum alius paribus ei
preferendo. Item debet esse in dono

propofitas. Item dicit thobie in
o. Si multum tibi fuerit habundantia
tribue. Non ei debet esse par e

lemosina diuitis et pauperis.
quod plus aliquid grauat pauperem
dare denarium unum quam grauet

diuitem dare solidum. Item
De vidua luce xxj a deo comen

data que in gazophilacium duo tunc
miserat eris minuta. quam mi
sisse plus ceteris saluator asseruit

eo quod omnes ex habundantia. sed
hec vidua omnem suam miserat
virtutem. Item iuxta quantitatem
habite substantie debet esse quan
titas elemosine. Item si ele
mosina ut iam ostendimus super est

timidum purgatum et proterum
satisfactiva illa ceteris paribus sa
tisfacit magis magis quam apud
seu maior existit et ad orandum

accipientem obligat magis. Item nonne
videmus ad sensum quod quanto mu
nera sunt maiora tanto magis re
iudicium placativa. Item in dando

debet esse voluntas. Item tertium est
pudum quod qui cito datur unde
dicitur eum. Item Ne perahas da
tum angustato. Item in alio loco.

Ne dicas amico tuo vade et reuertere
et cras dabo tibi cum statim possis
dare. Nam iuxta scriptam senere.

Item nihil rarius emur quam quod paribus
compatitur. Item quarto dante
debet esse hilaritas. Item ad coram
uero hilariter datorem diligit

deus. Item thobie in o. Si parum tibi
fuerit illud esse libenter imperti stu
de. Item intelligo libenter illum

dare. quod sicut habet gaudium in corde
sic ostendit in facie. ut pauper non
formidet ad eum venire. Item

si elemosina facta deo erit accep
ta et pauper erit gratus. Item iter
quod in proverbio dicit. In omni

dato hilariter fac vultum tuum. Item
ei est quod munus alterius accep
taret quantumvis magnum vel no
bile foret si sciret quod iure vel ex

violencia illi daret. Item sola est sur
accepta voluntarie facta seruicia
quia igitur deus nouit ex qua

voluntate elemosina data prodat
illa solam dignam primo putat
quam proderet ex hilariter voluntate

G

h

ad locū fr̄m̄ deuenere vinnam
 Dicit igit̄ quidā vni illorū frat̄m̄
 p̄ fr̄m̄ apparuit ei q̄ sit ar-
 gente forma velont̄ cū soro suo
 ad hospitiū dñi q̄ xpm̄ et me sus-
 cepit vobis q̄ volo ei repende
 bñficia pietatis Illis aut̄ surgēti-
 bus et ad eū redeuntibus merens
 bñ p̄is oculorū lumen quo orbat̄
 fuerat ob gratiā hospitalitatis re-
 cepit **D**extro hospitalitas h̄ corda
 inflāmare et ad bonū conuertit̄ **N**ā
 quidā frater erat habitans i deser-
 to ad quem dñs quidā h̄ncus hos-
 pitandi gratiā destinasset eo q̄ nō
 h̄ret quo alias duceret ille licet
 hereticus eē sciret eū i eo tñ di-
 uinā ymaginem et naturā intren-
 dens cū multa benignitate ipm̄ susce-
 pit orare eū coegit refecit vt po-
 tuit et vbi quiescēt collocavit **A**ug
 benignitatem consideras manichey
 dicebat apud se tantus Vere ser-
 uus dei eē iste **H**anc itaq̄ surgēs
 cecidit ad pedes eius dicens **A**b
 hac die de cetero catholicus ero
 et separi a te ulterius nolo **A**mo
 hospitalitas facit i morte celeste
 hospitiū inuenire hoies et p̄ t̄no
 celeste cogere **E**x̄m̄ de beatissā
 martha q̄ hospitiā xpi fuit ei q̄
 solliciti ministrant et iō eim̄ hos-
 pitū ab eo accepit **N**ā dñs femina
 tota sancta mort̄ prima fieret
 nocte mediā ante transiit sui die
 ventus vehemens venit et irruēs
 i cereos ardenres illos exēxit per
 maleficiū hois antiqui **A**t illa
 malignorū spiritū turbā videns
 cepit orare dñm̄ dicens **V**i hos-
 pes rare eēt hostes congregati sūt
 cōtra me **N**e go elongeris a me
 sed i adiutorū meū itende **A**t
 eēt statim̄ magdalena succurrit
 que ardenrē faculam manu ges-

tans cereos extinctos reaccendit
Aug sibi mutuo loquerētur eēt
 dulcis hospes eius ih̄s adueit
 ei q̄ q̄ dular dicit **V**eni dulcē
 hospitiā mea merū p̄petuo moram
 ra q̄ sicut tu me suscepisti in
 hospitiō tuo sic ego te suscipiā i
 meo celo **A**t illa cū venisset ad
 mortem foras ad celū se ferri
 fecit et i h̄c v̄ba xpm̄ orauit
Hi hospes rare hant tuā paup-
 rulam suscipe et sicut sepe me
 cū dignatus es hospitari i terra
 sic me suscipe i hospitiō tuo regni
Angelū go passiois dñice p̄m̄
 lucam corā se legi fecit et dñm̄
 dicitur **I**n manus tuas commendo
 sp̄m̄ meum xpo aīam reddidit
 ac i celum ascendit **A**ug de
 nerabilis vir fr̄at̄rus semel
 mediolanū p̄ dicitur accedēt
 miles quidā deuotus eū in p̄bz
 multis ad hospitiū suū duxit **A**d
 cui⁹ ingressum familia omnis ex-
 ultauit **A**ug anq̄ edereut
 vir dei orans oculis staret erectis
 ad celū oratione cōplera hospite
 suū ad se vocat et vt statū con-
 ficitur admonuit eo q̄ eēt ali-
 bi quiescens reddet ei domini⁹
 tibi hodie mercedem eo q̄ rāra de-
 uotione suos paupes suscepisti
Accidit ille continuo et soro viri
 dei oīa confessus est peccā sua
Aug intrassent ad mensam alyo
 manducare incipētibz ip̄e p̄mus
 sp̄m̄ exalauit **D**icq̄ fr̄m̄ est hos-
 pitatans grā p̄merente **V**t iuxta
 sm̄am veritatis p̄pham recipies
 mercedem p̄phete accipet **D**um
 etiā dampnationē euadens etiā
 tabernacula itrouit **H**ec oīa po-
 sita sunt i legenda p̄is s̄i **ca 7**
Duales n̄c̄ p̄nas d̄t h̄c hos-
 pitatans **C**apitulum **C**lxxxv

R
Exm

Et attende qd hospitalitas ad minus debet h're duas circumstantias. Nam dz fieri cum cordis et faciei lenita et cu' intentione r'ra. **D**ico qd hospitalitatem debet comitari leticia q' p'cedit ex caritate sine qua frustra s'nt o'ia p'cepta satis on' sum est sup. Nam q' sit' fuit **S**upra ab abbate ioseph si t'pibus hospitalitatis fratru' e'et ieiunium relaxandum. **Q**uibus sic ait. **T**empus suscipiois fratru' facien- dum est iuxta illud eu'gelial' ym' reddite que dei sunt deo et q' cesaris cesari. **Q**u' go fr'es ad nos veniunt sunt suscipiendi cu' gaudio sed qn' soli sumus tu' luge' et ieiunare debemus. **Q**uidam apalestina i' egyptu' ex fr'ibus venientes dum ad quemda' ex fr'ibus irassent. et eos cum magno festo q' leticia suscepisset q' s'eruit ab eo q're t'pe suscipiois fratru' no' servari statutu' ieiunium. **Q**u' dixit eis. **I**eiunium semp' est mecum. s'z vos semp' mecu' h're no' possu'. **D**icit etia' ieiunium bonu' sit opus. t'n' z voluntatis no' n'itatis. **D**z opa caritatis sunt n'itatis. quia de q' ea regit a nobis. **D**u' go i' me'bra suis suscipio xpm' nullom'o est ieiunandu' sed cu' omni alacritate fr'ibus serviendu'. **N**on e' iuxta documentu' dominicu' p'nt ieiunare filij spon'si q' d'm cu' illis est s'p'o suo. **N**one matheus dum d'ntm suscepisset hospite' fecit illi cominu'. **D**icit et Zacheus gaudens suscepit eum. **Q**uidam fratres veneru't ad quemda' parve aliqn' et gaudes suscipiens eos fecit eos manducare s'eri. **Q**uq' ia' pleni e'ent et ille eos vt comedent a'plus iuraret vnus illoz dixit. iam vltra manducare non possum qz plenus su'. **E**t ille ait. **E**go supu'entibus ho' die diuisis fratribus cu' eis sepn'es

Exemplum

Exemplu

manducavi caritate cogente et t'n' ad huc esurio. et tu t'n' semel comedens sic sanans es q' vltra manducare no' potes. **E**cce quid caritas facit. **E**cce ieiunium soluit orone' ad tempus suspendit. sepe comedit eo q' sit i' rebus o'ibus i' patrie. **U**nde narrat etiam **R**ahistoria q' quida' epus s'assi mus magnis et s'p'endis miraculis clarus nomine spiryon sia i' paupes et hospites expen- debat. **Q**uq' die quadam pegrin' quida' ex s'as lonis ad eu' quadra gesime tempore adueisset et ille quid aliud q' carnes fallitas appone' no' h'et iussit illas coqui. illiq' apponi. **E**t ne forte ille abu' horreret eo q' temp' quadagesime e'et. ille p'mo eas manducavit et sic ad manducandu' hospitem s'eri iuravit. **Q**uq' ille dicit xpianus ego sum. in manducare clia no' licet. **S**piryon ait. **E**t ego fili xpianus sum. s'z caritas nulla lege constrigitur. sed ipa' e' que dat rebus o'ibus legem. **D**ed ad dendu' est qd hospitalitas non solum cu' lenita. sed etia' e' facienda cu' r'ra intentione vt no' fiat ad laudem humana' s'z ad dinam t'n'. **U**nde narrat gregorius q' vir venerabilis fortunatus eccl'ie tu' devotus epus ex obfesso quodam hoie s'p'm imudum excussit. **Q**u' malignus s'p'us cu' vesperascente ia' die secretu' horu' iam t'neret e'e pegrinu' hoie se silans circu- bar vnde quaq' plateas et clama- do durbat. **D** viru' s'm' fortu- natu' ep'm. **E**cce quid fecit. me pegrinu' hoie de suo hospicio repulit. **Q**uero vbi requisit' valeam et i' eius curare lorum no' inuenio. **T**unc quidam cu' v'ce

et filio frans ad igne

et filio stans ad ignem. dum eum
 sic clamantem audisset. et quid e-
 piscopus fecit ille requirit ad suum
 hospitium eum iuravit. et secum
 ad ignem sedere fecit. Sed malignus
 spiritus puerulum filium hospitis stan-
 tuasit atque illum in ignem proiecit.
 et eius animam mox exussit. Ad
 id accidit ut dicit gregorius quod
 ipse intentione bona non fecit. sed
 ut derogaret episcopo. et ut ipse episcopo
 meliora fieri videret. Multa autem
 videntur bona. sed non sunt. quia non
 bono animo fiunt. Nam ex pena
 subsequenti innotuit quod illa susceptio
 sine culpa non fuit. finis enim
 sui operis probavit quod mala inten-
 tio in opere illo non fuit. her gre-
gorius. Itaque exemplo scorum est
 hospitalitatis insistendum et
 cum gaudio est hospitibus seruendum
 quia ad hoc est exemplum animi diuisi
 verbi gratia. colubi cum dum colubam
 aliquam solam recedentem inueniunt
 eam ad se redeunt et suis hospitibus
 suscipiunt. Narrat demum ambrosius
 quod cornices cyrenas ab igne pri-
 bus recedentes et loca calida ade-
 untes in suis sedibus gaudenter
 suscipiunt et eis associantur. dum re-
 cedunt et pro eis defendendis ab
 alijs aibus fortissima bella gerunt
 vulnera pro eis suscipiunt. et pro eis
 in mortem se tradunt. Ergo si ra-
 lia faciunt aues aibus alterius
 species et valde dissilibus in natura
 quod homo debet facere hominum cum
 sint omnes eiusdem speciei ab
 uno patre generati. eiusdem legibus
 in vitam. et ad eundem terminum diri-
 gi ordinari.

Aliud opus misericordie quod est nudos vesti-
re. Capitulum CXXI.

Nunc de illo opere misericordie et e-
 lemosine quod est nudos

vestire. videndum est quod dominus dicit
matheo xxv. Nudus fui et operustis
 me. Et thobie iii. Pauca cum
 cum esurientibus et egenis comedere
 de vestimentis tuis nudos tegere. Et
Job xxxi d. Ab infanzia mea cre-
 uit meum miseratio et de vtero ma-
 tris mee egressa est misericordia. Di des-
 pexi precerentem eo quod non habuit
 vestimentum. et absque opimento pau-
 perem. sed de vellentibus ouium
 meorum calefactus est. Her est caritas
 et hoc misericordie opus dignum est laudibus.
 Ad commendat nam verba et exem-
 pla diuina. ac miracula ex hoc
 facta. Quoque indigentes vestire
 appatur operatione nature. Nuquid
 non terra bombicem hominibus dat
 et linum de quibus fit varium
 vestimentum. Nuquid non quidam ver-
 mes prebent manum hominibus unde fit
 sericum. Nuquid non pelles et lana
 prebent hominibus oues unde diuisum
 fit hominibus vestimentum. Supra
pilea auitule dum reuertuntur pueris
 suos senescit et affligi nimium fr-
 gore eos penes et alio opuntur et
 a frigore eos defendunt toto posse
Dir et cornices pro omnia suis semibus
 faciunt. Nuquid non gallina pullos
 sua operit ala. Primo quod dum pulli
 pueri sunt et nudi super eos incubit.
 et tamen calore proprio quod penes calefacit
Ad hoc opus misericordie appant verba et
 exempla diuina.

Exemplum

Ma quidam
 sanctus pater dum cuidam pauperi
 vestimentum tribuisset. et nudus
 ipse remansisset. et quidam ab eo qui
 reuertit quod eum exspoliasset ille ostendit
 illi euangelium dicens. hic me expo-
 liauit eo quod propter omnia pauperibus
 daret. Nonne hoc est dominus non solum
 verbo hoc docuit. sed et factum. dum a-
 dam nudum cum voce vestiuit

tus hinc videtur. **D**ed et mlti qbz
erat mens sanior gemē alre cepe
rūt eo q nūq̄ aliquid tale fecisset
rū vnqz plus hñtes vestire nudū
sine sua nuditate potuissent. **N**or
te igitur cōsecrā tum sopori se
dedisset vidit xpm̄ clamdis sue
pre vestitum. **V**estēqz quā dede
rāt iubetur agnosce moxqz ad
angelorū circūstantū multitudinē
audiuit ihm̄ clara voce dicentem
Hartinnus adhuc cathecummus
hāt me veste cōvertit. **D**ic igitur
apparitione mirabili dñs ī paup̄e
p̄fessus se eē vestitū. **A**lio tpe
du iā cēt epūs cū ī festo quodam
ad eccliam tendēt et pauperem
quemdā nudū obuiū habuisset mā
dauit archidiacono vt illum vesti
ret. **Q**uqz ille facere distulisset
vir dei suam tunicā illi dedit
quā solam sub cappa portauerat
et mox eū abire precepit. ip̄e aut̄
nudus sub cappa remansit. **Q**uqz
igit̄ archidiaconus ep̄m iuraret
vt ad solempnia celebrāda p̄cedēt
nō possim iquit vir sanctus nisi
vestitus fuerit pauper fr̄s nudus
Doc aut̄ de seip̄o dicebat. qz sub
cappa nihil habebat et id ad mis
sam se parare nō poterat. **Q**uqz
archidiaconus nullum ad eē pau
perem trāfaret. epūs ait **H**ic
vestis huc deferatur et pauper
non deerit vestitus. **T**unc ille
compulsus ad forum accessit. et
quqz argenteis vilem et curram
tunicā emit et ad pedes ep̄i ita
fremens p̄uenit. quam ille arripēs
clam vestit. **H**uius vestis mani
re tm̄ vsqz ad cubitū et longitudo
vsqz ad genua tendebatur. **D**ic igit̄
missam cāra turus accessit. **Q**uā
dam dicit globus igneus apparuit

sup̄ caput eius sūdens quā illi
fusser eius ad paup̄em caritas
quā se nudato eū vestuerat. **D**z
cum ī eadē missa p̄cedēt et cor
pus dñi cū eleuasset. nā brachia
subtilia et nigra hēbat manus
lineis retro labentibus et defluent
bus vsqz ad cubitū quo mēorata
iā tunica p̄tingebat remanserunt
eius brachia nuda. **S**z mox ab ange
lis torques gemati et aurei sur
submissi quibus decemissime eius
brachia sunt opta. **D**ñs
petrus thelonearius dū solus ad
theloneum ier̄ qdā naufragus
fr̄s est ei obuius et vt sui miserēt̄
oraui. **A**t ille nouū quod fecerat
idumētū mox exiit. illiqz dōuit
rogans vt illud indueret ac porra
ret. **A**t ille statim posuit ad ven
dendū. **Q**uqz iā dictus petrus ad
domū rediret. et vestimentū expo
situm vidēt ad vendendū cōrūsta
tus ē vehemēt̄ et domū rediens
nihil omnino voluit manducare
sz plorans et gemens talia rum
nabat. **H**eu me miserum. quā
nō sum habitus dignus vt mei
memoriā h̄er̄ egenus. **Q**uqz sic
anxius aliquantulum obdormisset
ecce quēdam venire ad se de celis
aspexit cuius speciositas solis pulchri
tudinem excedebat et vestitus erat
vestimēto quod naufrago dederat.
Dixitqz ad eum. **Q**uid dñe petre
ploras ille dixit. **Q**uia domine
ex hys q̄ largiris nobis paup̄ibz
damus. illi vo quod accipiūt ī ma
los vsus cōuertunt et expendunt
tibiqz inde nō seruiunt. **T**unc
dñs dixit ei. **R**ognosce hoc vesti
mēto quod induor. **T**ū dixit ei. **F**ra
dñe. **E**t dñs dixit ei. **E**cce ego
vestior illo et gr̄as tibi sup̄ ago.

Exemplū

mi. qz tali die venies ad me **Ad**
 et feliter euenisse compm est.
Uiqz dñs abressisset et puer ipse
 nigro suo her omnia indurasset ea
 die obit quā pius consolator ihūs
 eidem p̄dixit. **V**irgo etiam
 regina mater dei legitur suos vi
 sisse deuotos et i infirmitate
 confortasse. Nam dñ virgo ve
 nerabilis clara i egritudine illa ia
 cet quae erat tñsura ad p̄rem lu
 minu regina celestis maria ad eā
 venit et q̄ dulci eā allocuta est
 et pleny consolata. **Q**uidam
 dicitur v̄gini marie valde deuoty
 cont̄ dolorem quiz vulnerū filij
 eā continue per her v̄ba cōsolari
 studebat eiqz dicebat Gaude dei
 genitrix sancta maria immaculata
 Gaude ab angelo salutata.
 Gaude dei genitrix m̄r pia Tu
 sola m̄r inuira Te laudat dñā
 sis creatura. **H**ic gō p nobis
 pia interuenit. **H**ic gō dum
 veisset ad mortem forti valde
 languore correptus dñ nimum
 formidaret deuotōrū suōrū pia
 consolatrix aduenit eiqz sic ait
Uir **caudellissime** fili tanto hore
 concuteris q̄ michi torēd gaudiū
 poptasti. Gaudeas gō et tu
 fili et ut eternaliter gaudeas
 veni meū. **D**ratiqz spm reddidit
 i manu dñe. **F**uit et vir quidā
 paup qui adeo deuotus dñe nre
 erat q̄ et virtū quē labore ma
 niū acq̄rebat. p̄ illius amore pau
 pidus erogabat et p̄ seipso hostia
 tim elemosinas querebat. **U**iqz
 fuisse i firmatus ad mortē auci
 lū sibi dñe p̄ribus ad eē postebat
Vene illi cōtinuo affuit. eiqz orāti
 sic ait Veni dilecte mi fili ut
 sint pensā sic meū p̄firmare

gaudijs paradisi. **Q**uā vocem
 dum ex affantibus plures audisset
 sancta illa aīa carne ē soluta.
Posui sup̄ exēpla q̄ plurima vbi
 de immortalitate dixit. **S**ed hoc
 vñū referam q̄ tale vbi multitu
 do scōrum aduenit et etia oim
 scōrum rex iherus xp̄us. **C**um
 ei abbas **Isidor** sperulū sc̄rans
 et vir sūme contemplationis
 i firmaret ad mortē et ei multi
 affarent ex patribus resplenduit
 tamq̄ sol faces eius. **I**lle aut̄
 dixit **Ecce** abbas anthoniū
 ad me venit. **I**tē post paululum
 ait **Ecce** chorus p̄pharū venit.
It̄ iterū refelicit faces eius ut
 sol et ip̄e q̄ tū aliquibz loquebat̄
Dixerūt gō ei fr̄es. **C**um quo lo
 quis p̄. **Q**ui dixit eis **Angeli**
 venerunt ad me et ego rogabam eos
 ut me dimitterent modicū peni
 tē. **D**icunt ei senes **Non** indiget
 pat̄ p̄na. **A**l ille dixit eis **Vere**
 nescio me iūta adhuc p̄nē hūisse.
Tunc cognouerūt omnes q̄ p̄frus
 esset. **I**tem t̄rio faces eius fr̄e
 ē sicut sol. **E**t ip̄e dixit ad eos
 ecce dñs venit. **D**ratiqz ad eius
 desideratim aspectū reddidit spm
Virgo si sic visitat suos xp̄us
 di sic bñissima m̄r eius. si sic
 omnis scōrū chorus quid mortales
 fare deberent q̄ et ipsi visitatōibz
 indigent. **V**ñ narrat **Jeronym**
 q̄ qñ aliq̄ fratru infirmabatur
 i heremo omnes alij visitabant
 eū et vnusq̄sqz illi ferebat quod
 melius apud se habebat et illi vñ
 lus eē credebat. **R**onrigit m̄ ali
 qñ ut vnq̄ ex fr̄ibus i firmus eēt
 et retis ignorātibz nullus eum
 visitaret. **A**nglus gō dei ad eū

Nota 6m

6m

venit et illi tam diu seruiunt quousque
 eius facti memores fratres ad locum
 eius visum ipsius gratia venissent
 Sed mox aduocantibus illis angelis
 ab eo recessit. Est igitur meriti ex
 cellentis officium fratrem visitare et
 gratum exemplo trigenarum et celi
 genarum approbatum. Deus suffi
 cienter enarrat quod sollicitate bru
 ta omnia gressibilia volatilia et na
 turalia suos visitant pueros quoniam
 se iuuare non possunt. Deus possit
 ad plenum exprimere quantum cor
 pore isto mortali de membro quoli
 bet infirmo membra cetera curam
 gerant. Deus exprimat illis verbis
 quantum de filiis carnalibus infirmitate
 type carnales patres et fratres visitan
 di pater et iuuandi cura adhibeant
 Verum longe maior est amor spiritualis
 quam carnalis et naturalis. Sanctorum
 maior est colligatio membrorum spiritualium
 quam carnalium quanto maior est unitas
 animarum quam corporum. Ergo si caritatem de
 puulis suis brutam caritatem de filiis
 carnalibus voluit et caritatem de me
 mbra infirmis curam gerant cetera membra
 considera perspicitur quid sit frater
 spiritualibus faciendum. Nam
 patet hoc beatissimus vir franciscus
 a spiritu sancto qui erat imbutus
 et doctus. Sua dicit in regula quam
 iuxta perfectionem euangelicam constituit
 spiritu sancto dictante formatam. si quis
 fratrem in infirmitate condeit alii
 fratres debent ei seruire sicut vel
 lent sibi seruire. Sed si mater
 diligit filium suum carnalem quanto
 diligentius ac feruentius debet
 quod diligit et nutrire fratrem suum
 spirituales. *et cetera*

De opere misericordie quod est captiuos
 visitare. Capitulum 12. et cetera.

Item nunc de illo ope
 misericordie reparandum
 est quod est illos visitare qui post
 sunt in carceribus. Nam ad hoc de
 bent moueri duo. Primum est ne
 documentum. Secundum est ne
 exemplum. Dicitur quoque mortuum
 primum est ne documentum. Nam
 virtus celestis seu solaris qua
 natura rebus vniuersis existit nihil
 iniuratum relinquit. sed omnia
 curat. ita quod in visceribus terre no
 bilia queque figurat sicut corpora
 metallorum et professorum lapidum
 diuisorum. Unde de sole dicitur
 scriptura primo. Dicitur sol et occidit
 et ad locum suum reuertitur. gratia per
 meridiem et fleuit ad aquilonem.
 Terrae quod omnes visitat mundi
 partes. Nonne calor humorem
 visitans soluit quem frigus co
 gelauit et consumit. Nonne
 terra aperitur in vere quod clausa fue
 rit in hyeme. Nonne dies adue
 niens flores aperit quos nox clau
 dit et strigit. Aqua maior omni
 partes terre visitans curat. quod
 terra naturaliter sit sicca si aqua
 irrigaret in puluere vteretur.
 Virtus humani cordis in omnia se
 corporis membra diffundit quibus et
 tribuit vitam et motum. Lingua se
 pe visitat dentem illum quem sen
 tit ex fluxu venientis impediri.
 Depe manus carum et oculi vici
 pbantur asperum ad pedem cyppo
 constructum. Nam et ad passerem
 captum multatudo concurrit vnde
 quod passerem ad omne illi auxilium
 impendendum. Adue si liberare
 non potest ipsum tamen ibidem nutrit non
 desinit. Dicit et et quedam quoniam
 piscium quod dum ex suis aliquem cap
 tum fuerit illi esse posse succurrunt.

eu foras adduxit. liberuq; abire mandauit. **F**uit et alius quidam q ob eius reuerentia ipius uisitauerat lumina et reuerteretur ad ppria.

Quoniam a milite quoda captus in quadam turri e copeditus. **D**ed sanctus leonardus ab eo sepius inuocatus milite pmissus semel et iteru i sompnis admonuit ut sua deuotum absolueret et liberu abire pmittret. **I**taq; ille monita hmoi no curaret. **S**anctus leonardus uenit i castrum et eduens ex turri captiuu turri cu maxima sui parte subint ita q miles fractis curibus uix euasit reseruatus ut miraculi testis eet.

Gudolcus de sco gmano false accusatus q; ueneno itemerat que dam uinu a pntre captus et gussus in uinculis aggrauatus i quadam furturi reclusus. **A**t ipse inocentiam suam et causam comisit beati fran hsi patricio defendenda. **P**otestatem igit cogitare qualis criminis obiecti confessione ab eo posset elici non competens q; p totam penas id faciendu fore existimabat. **N**otum igit dum deberet ad cruciatum adduci. **B**ei francisci pntia extitit uisitatus. et lumine imensi fulgore usq; mane curandus. **E**x quo aio confortatus et gaudis fiduciaq; repletus. spem euasione firmam acceptit. **I**ta mane aduenit tortores et eductu de carcere uiru cruceo suspendere sup eu ferri pondera cumulantres. **P**lures depoinit et iteru eleuat ut dum pene pena surrederet ritus ad confessionem criminis artaret. **A**t ille leu fati se semp stans nulla metum pntendebat i vultu. **D**ein sub ipo succensus i magnus ignis et licet capite dependet ad terram nullus in est i eo capillus adustus. **T**ande bullente oleo p fusus oia

patroni cui se comiserat auxilio superauit. **S**icq; dimissus liber et sanus abressit. **R**esidente i aplina sede dno gregorio nono. quida petrus de heresi accusatus rome extitit detentus et captus. **E**t de pontificis iaduti mandato custodiendus e traditus epd tyburino. **Q**uoniam ille sub pena epatus accipies eu com pedibus alligauit. et obstructo carcere ne posset euade. **V**l effugere claudi fecit. **P**ane illi pbens i pondere. et porulum i mensura. **C**um ille pabus multis et fletibus beatu franciscum i auxilium inuocasset. cui obiecta omni heretica pntate adhuc uicta adheferat. ipa nocte fessuratus sue circa repositulum uentus franciscus miseris eiusdem ad eu descendit i carcere. et illum ex nomine suo docens ut cito surget i perauit. **Q**uoniam quisna esset interrogans franciscum audiuit ad eum. **I**taq; pntia uiri sancti uirula com fratta comspuit tendisse et tabulas carceris seuis uirgo psilientibus apertis et iter planu sibi ad excedum pberi ex miraculo stupefactis fugi nesciebat. **S**ed ad ianuam alteritans custodes suos extitit uir misos. **Q**ui cum eu ad uinculis absoluit epd nunciasset. postq; epd frim audiuit ad carcere deuotus accessit. et dei uirtu dum conspexit ibidem dnm adorauit et uirula illa deferri cora papa et cardinalibus fecit. **Q**uoniam uidentes qd fuerat frim i suo sancto laudauerunt unanimit deum. **I**n massa sancti petri ruda militi debebat quada perume qntitate pauperum. **I**us quada homo. **I**usq; unde possit p solue non hret amore bni francisci sui misereri suppliat ex ora

Exm

Exm

omnes liberos abire permisit. **Qu**z
 cartaginenses aliqui romam pe-
 niam direxissent. ut eorum omnes
 redimerentur captivi liberalitate
 nisi romam eos sine pecunia red-
 diderunt. **Ecce** quanta cura extitit
 pagani pro captivis a viris ab-
 soluendis. **Un** sepe graui sunt
 puniti christiani qui ad captivos suos
 hac pietate non sunt. nisi: quod pro-
 do referat hic exemplum unum roma-
 nis historis exaratum dignaque re-
 lictum posteris ad recolendum.

Qu tunc mauritii imperatoris gar-
 gamus rex auarum multos cepisset
 ex romanis in missis mauritius
 imperator ad eum nuncios cum muneribus
 misit illi supplicans pro captivis ne
 eos ferro pimeret. **Rubus** vobis
 vir barbarus mitigatis pergit ut
 vellet dare unum minimum pro
 aia et omnes remitteret ad sua
 captivos. **Ad** dum mauritius dicit
 nollet medium numerum pro liberatione
 cuiuslibet. **Qu**z imperator aliqui pec-
 nias dare nollet. ille ut erat vir
 barbarus nimio furore succensus
 omnes captivos gladio occidens
 ad ipsam e rediit. **De**d ne ut eorum
 heri ipse fecit. ille videlicet or-
 ridendo. **hic** aut non redimendo.
Na eodem anno romani cum filijs gar-
 gami pliantes eosque acriter de-
 bellantes cum filijs gargami sep-
 tem milia ceperunt ex auaribus ipse
 quatuor filijs in flumine suffocatis deo
 captivorum iterum indicando vin-
 dicare. **dic** deum et bellum ex eadem
 causa perdidit gargamus ubi sclauoz
 multitudine occisa a romanis a-
 uarorum sunt tria milia captiva
 ta. **dic** nec mauritius qui romanos re-
 dimere noluit recessit ipse. **Na**
 postquam captivi per eum redempti
 non fuerunt. sed a rege barbaro
 trucidati exierunt. **vir** quodam hinc

mochtus a regione pitarus per con-
 stantinopolim spata nuda a foro
 usque ad eneam gladiatorum statua
 currens oibus nunciabat imperatori
 gladio occidendum. **Ad** mauritius
 audiens cepit rememeri delictum
 quod exercebat in captivos
 et dolens nimium ad omnes pitar-
 thales etiam sub eius imperio con-
 stitutus et ad monasteria here-
 morum pecunias. cereos et muni-
 sa ut pro ea dignaretur orare misit.

Quz nocte quadam dormiret ad
 portam eneam vidit in visu se stan-
 tem et ex cavitate magni dei et
 saluatoris nostri ihesu christi ad se et po-
 pulum assistente vocem delapsam
 audiuit. **D**ate mauritium. **Et** ca-
 pientes eum iudiciorum misit pite-
 tauerunt iudici residenti. **Qui** iudex
 ait. **U**bi pena pro malis que egisti
 an hic an furuo vis tibi reddi.
Et mauritius tremens ait. **A**ma-
 tor omnium domine et iudex iustissime
 hic potius quam illis reddere michi.
Tunc vox diuina dixit. et misit
 eum fore militi tradi cum uxore
 et filijs occidendum. **Ex**citatus mau-
 ritius a philippo prorege qui sunt quos
 miles foras existit. **Qui** prorege ait.
Quoniam cognosco quod ante modicum
 tempus procurator ab exitu desti-
 natus tuo contradicere imperio
 iuuenis est temerarius quidem
 sed timidus. **Tunc** mauritius ait.
Dimidus est hominada est profecto
 sequenti die a pitebus heremum in-
 heret vobis pro epistola mauritio est missa.
Deus precepta prima tua saluavit
 aiam tuam a te cum sanctis statueret
 cum omni familia tua sed ab im-
 pio cum ignominia cades. **H**is au-
 ditis mauritius glorificauit mag-
 nifice deum. **P**ost hoc foras in-

ueam fecit i qua et uiuens des-
cendit. Nam hoc bonu opus existi-
deoz placere pbant miracula
mortuorum sepulchris ostensa

Sanctus et serbonius popu-
lomensis epus uiuens i sua ecclia
sibi sepulchru parari fecit. **U**t
dicit gregorius. Quoz ob longo
bardoru insania ad illa insulam
confugissent ad morte illic ve-
mens suis clericis mandauit
dicens. In sepulchro meo quod
populemy michi pam me ponite
In cum dicerent quo illic corpa
tua reducere possimus cu longo
bardos ubiqz discurrere d. sciamus
ille dixit. Reducite me securi et
uolite pauere sz festine me sepe-
luc curate. Quoz illo mortuo cor-
pus iposissent nauim et populonim
illud ferrent miraculo deus osten-
dit sibi hoc opus ee gratiam. Na
illie nauigantibus i mensa nimis plu-
uia erupit nec tu i illo spacio
maris quod xij miliaribus pten-
ditur cum percolosa pluuia undiqz
descendet circa latera nauis una
gutta i ipam nauim no cecidit.
Ex hoc go len fa sunt sepelheriqz
festine corpus epi ptnus rede-
uites ad na ue. **H**anc pluuiam
io deus venire uoluit ut lon-
gobardis per eam impedire p-
culqz fugatis impedire sepulchri-
ram non possent. **S**anctus an-
thonus abbas dum paulu mortu-
uistrasset paulus post diuina col-
loquia ait eum. s. anthonium
olim te frater i hyadesertie
hitare te sciebam et te michi
ppiquu fore sed qz iam tempus
mee dormitionis aduenit tu a-

Dno missus es ut humo corpus
meu regas et terra tre respicias
Quobrem pgr qso nec sit
s tibi molestum et defer michi
pallu quod tibi athanasius epe
dedit quo corpus meu inuoluas
Tunc stupens anthonus q ei
sit loquebatur de pallio ptny
ad cellam suam redyt palliu
tulit et sic reuertebat ad paulu
desiderans eu uidere anq deo
redderet spm. **S**z cu adhuc tu
horaru spanu superesset uidit
iter rateruas sanctoru et angloru
nueo candore paulu fulgerem
i sublime conscendi. **S**tansq in
fontem suam cadens et sabulu
rapiti supponens plorans et
ululans sic aiebat. **T**ur me pau-
le dimittis. **T**ur hospite insalu-
tato recedis. **E**cce michi tam-
tunde notus q festine subtra-
heris. **D**urgens go tanta veloci-
tate quod reliquu erat die cu-
currit qz volaret ut aus. **I**nz
speluncam ingrediens corpus iue-
nit gemibus coplans erecta
ceruice maibus ad celu leuay
qz oraret deum. **E**um igitur
adhuc uiuere suspicans et ipc
orabat. **S**z postq nulla ut so-
lebat suspicia pntans audisset
i flebile eius osculum ruenis
irellexit qz deu etia mortuus
praret. **I**gitur corpore obuoli-
to et foras portato psalmus
pus ex more carnis tristabat.
anthonus qz sarculu q tram
foderet no habebat. **F**luctuas
igit uario mens epi plurima
uolens sem aiebat. **S**i ad mo-
nasterium redeam quateridui
iter est. **S**i uo hic maneam nichil

insequentes quemdam pontem transierunt
 continuo rupto ponte submersi sunt
 omnes in flumine. **Ex** go crudelis
 dum tanta miracula audiret timens
 de facto penituit benigne rogans
 ut ad se redirent quia omnia ab eo ad
 libitum optinerent. **Itaque** redierunt ad
 eum et omnia optinuerunt ad votum
 nec non regem et populum converterunt
 ad christum. **At** lupa iam dicta audiens
 haec et per discipulos redeuntes boni
 regis accipiens quibus nimis in corde
 doleret ad eos locuta est in dolo dicens
 boues quos habeo in domo accipite
 et plaustris iugate corpus vestrum iugate
 deferre et locum ubi volueritis fabricate
 dicebat haec fraudulenti regina. quia
 sciebat boues illos esse tauros idomi-
 tos unde credebat quod iugis non posset
 eo quod iuncta omnia dissiparet corpus dei
 crederent nec portarent. **Itaque** non est con-
 silium contra dominum. nam illi non aduenientes
 lupae malicia ascendit in montem et
 quemdam drachonem ex ore ignis mit-
 tentem et in eos praecipit irruentem.
 cruce illi opposita per medium ventrem
 sonduit. **Facto** etiam super tauros sig-
 num crucis velut agni primus mansues-
 cuit. et eos iugentes ad plaustrum
 corpus in lapide super quem illud posue-
 rant sine villo regimine in medium
 lupae palatium portauerunt. **At** illa hor-
 videns et nimis stupens in christum mor-
 tedidit et omnia que postulauerunt exhi-
 buit. **Itaque** palatium sancto iacobo in
 ecclesiam domus magnifice dotavit eadem
Et quanta miracula deus sepul-
 turae officium sibi fore gratum ostendit.
 Non igitur mirum si suis mortuis sepul-
 tura exhibet christianam cum ex nec ei exhi-
 beat et paganam. **Nam** ut omittam cum
 quanta pompa olim romam et adhuc sac-
 ramentum patrum et iudei suos tradiderunt
 mortuos sepulture alexandri rex mag-
 nus ille macedonum in cuius respectu
 siluit omnis terra. sicut dicit primo ma-
 chabeorum primo licet plenus vniuersis
 viciis fuerit et innumera milia hominum

ut fera crudelis occidit ad mortuos
 tamen videtur huic visera pietatis
Quoniam non solum suis sed hostibus in campo
 promptis exhiberi faciebat solitare of-
 ficiam sepulture nec semel tamen sed
 quotiens occurreret illi bellum. et fie-
 ret truncando hostium.
De exemplis ad horipm scdm mortuorum
Capitulum **XXVIII**
Secundo horipm patet per
 exempla mortuorum sanctorum
 qui ad suam sepulturam videntur expectari
 congruum locum. **Item** de iuentione
 corporis pthomatiensis stephani gama-
 lielie et nichodemi. **Nam** tunc honorem
 principis dum pater lucianus in stratu
 suo quiesceret sexta feria circa horam
 noctis tertiam dum adhuc pene vi-
 gilaret tanquam in excessu mentis effusus
 senex quemdam respexit viri statura
 pteritum vultu decorum et pallio albo
 vestitum in cuius summitatibus cruce auree
 illi videbatur inexte et habebat
 caligas in super facie deauratas virga
 auream manu gestans virga eum
 tangens eum gamaliel se esse dixit
 qui paulum apostolum docuit. **Quem** iterum
 alia sibi dixit. **Summa** cum diligentia
 patefecit tumulos nostros. quia inde
 cerneret in loco despecto sepulchra
 cernens. **Et** quanta cura hinc
 mortui de sepultura decernit. **Unde**
 non solum hoc illi dicitur. **Diligentius**
 semel apparuit sed cum negligens
 videretur ter super hoc illum admo-
 nuuit et quasi esset iratus vice tercia
 visus fuit. **Legite** totam hystoriam in le-
 genda. **Item** eucharis a sancto
 clemente instructus et baptizatus
 sub nerone capite est truncatus.
Item quodam orro fuisse sepulchrum
 sepe ruidam viri nomine craton dignus
 est apparere per visum attentius mo-
 nens ut corpus suum leuaret et in
 domo sua pro persecutorum rabie se-
 pehens occultaret. **Quod** cum ille fe-
 cisset ibi latuit corpus eius usque

tabit

Item

Item

Vbi sensus **H**eremum sanctā habuit
 spontaneam passionē se obtulit ho
 norē p̄t hor̄ dedit. et patre libera
 rone iuener. Hoc cū miraculo vidiz
 diuulgato nō solum xp̄iam sed
 iudei filii et pagani eius sepulchrū
 venerari ceperunt. **V**irgo dei
 amabilis karheina i omni genē s̄na
 rū clarissima cū post disputationē
 famosam consumatā sua victoria
 qua deū eē vniū demōstrauit p̄
 bauit p̄t quod quinquaginta p̄hos fide
 les efficit cū a tyranno fuisset ca
 pitali s̄mā ad iudicāta ne remaneret
 ad modicū i sepulcrā corpus e⁹ an
 geli attulerunt et i monte synai
 illud portauerunt. **S**ed quid hoc ad
 miraris i angelis qm̄ p̄ seipm̄ hoc
 aliqñ ferit dñs angelorum. **N**am
 cū apra s̄i hylary filia maritum
 vellet accipe pat̄ eam uirginari
 seruare cōmonit et eā i hoc po
 sito cōfirmat. **Q**uā stabile eē
 cūens timens ne aliqñ eā periret
 p̄ ea dñm exorauit attente vt sibi
 eā assumet nec eā vltra viuere
 p̄mitteret. **Q**uē mox deus exaudiuit
 et puella uirginem ad se traxit qm̄
 et p̄p̄is maibus sepeliuit. **M**ar
 tha nobilissima femina ex regia
 stirpe nata dñi hospita cui uenerunt
 i sororem bethania cū ad mortem
 deo disponēte uemisset et circa eius
 corpus exequie per clericos fieret
 pp̄is beato frōtomo ep̄o i eccl̄ia
 missam celebrat̄ et post epl̄am in
 cathedra sua dormienti apparuit
 ei⁹ sic ait. **M**i dilecte frōtome si
 vis implere qd̄ olim hospiti mee mar
 the p̄misisti surge **no** quantocius
 me sequere. **S**ubito ambo carastone
 uenerunt et circa corpus marthe psal
 lentēs totū ambo officū funeris
 pegerunt et corpus eius i sepulchro
 suis maibus posuerunt. **V**erū cum
 apud petragoricas ubi frōtomi⁹
 ep̄us erat finit̄is canibus oibus

Dn̄arthonus euangelū plecturus
 bñdictionē exposcens ep̄m extitit
 ut ep̄us ait. **C**ur me fratres
 tam uelocit̄ extitatis. **D**ñs em̄
 ih̄s et ego ad sepulchrā hospite
 sue marthe me duxit quā simul
 tradidimus sepulchre. **V**elocit̄
 go mittē illuc m̄ncios q̄ nobis
 anulum aureū s̄i et cyroticas
 deferant q̄ dedi seruanda s̄a p̄
 dum itend̄ erem sepulchre. **S**ed obli
 tus fui s̄i recipe eas tam cito
 exatatus a uobis. **M**issis itaqz
 uelocit̄ nūcys oīa vt ep̄us diceat
 iuenerunt anulu portauerunt et uinātū
 ex acrotens. qz s̄a p̄tra alia
 i testimoniu hui⁹ rei uerunt. **M**ar
 tabar go b̄t̄is frōtomi⁹ q̄ cū ab ec
 clēsia post officū sepulchre uere
 deret frater vnus ex illis nos in
 sequens dubiū r̄quisiuit q̄ noīe
 uocaretur. **I**n dñs non uoce res
 pondens codicem monstrauit illi
 quē tenebat manu ap̄tū i quo
 nichil aliud erat scriptū n̄ uersus
 ille psaltem. **I**n memoria et̄m
 iusta hospita mea martha. ab au
 ditione mala nō timebit. **I**ūqz co
 dicem hinc inde reuolueret hinc
 per totū librū iuenit v̄siculū libr̄
 aureis eē scriptū. **F**igo si nō solū
 sancti et angeli s̄z ip̄e e⁹ dñs
 utrorūqz dedignatus nō ē agere
 officū sepulchre. quis dedignari
 audeat hoc ip̄m efficere et nō n̄cō
 credē p̄m eē bonūqz existē quod
 ille ceteris dans exemplum efficit
 uoluit per seipm̄ q̄ nō p̄t facere
 aliquid n̄ bonū. **Q**uidēnt igitur
 homines donec uiuūt tantūcū
 exemplo frōm̄ illic sepulchram
 elige vt se credant in elius ad
 uinari.

Quā p̄s̄ i amitorio sepeliri
Capitulu s̄i. **S**ed hic orit̄ questio trahēs

n

no iuenerunt . ac si i eius sepul
chro eodem positu non fuisset

Ex qua re dicit gregorius colli
gendu est qua blacione dampna
ta est eius aia cuius caro ab eterna
sic op pietra Ergo inquit quid
santa loca male morientibus psur
er no potius eis ob sunt du pre
sumptione prioribus culpis ad
sunt .

Distinctio 13^a docet qd sit pe
nitentiis ieiunandum .

Dicto de elemosina dicendum
est de ieiunio

Distinctio 13^a docet qd sit pe
nitentiis ieiunandum .
Dicto de elemosina dicendum
est de ieiunio

Utrq de eleo
sina dicitur est
respat conser
de ieiunio dicit
quod e tria ps
pme Veru
em q non oportet . mms i ho la
borare qz de abstinentia et sobrie
tate gule multa et bona et pulch
i libro de exemplis naturalibz me
verolo posuisse . Et tu notandu
hic q aliquid e considerandum
ex pte motiu aliquid ex pte modi .
sz et aliquid ex pte tps congrui
Id e considerare circa ieiunium dem
quid ad hoc moueat Iqs i eo modq
expediat . et quo tpe manducare o
porteat Et ut sic ieiunium valeat
ee deo gratu heat causam i ducere
modu i incidendo seu comedendo
aut ieiunado limitatem et hora

ieiunio concedente condementem
Respat igit pmo vide quid ad iem
nium nos moueat seu moue deat
Na sicut dicit i iob . In tra sine
causa nichil fit Et plato dicit
q nichil i tris fit cuius legitima
causa no pcesserit . Det q ieiunium
nem ut possit ee legitimum et est
deo gratu ut omnia de alijs hre
duplice cam . s . forelem vl exempla

rem et finalem seu mouentem
ut sic ad ieiunandum nos moueat
exemplu multiplicitas et ex ieiu
nio procedens virtus . Itaq pmo
ad ieiunadu nos mouens e exe
ploru multiplicitas et diuacitas

Exempla ei sunt lumina directiva
et sydera via ostendentia et spe
culatiter nobis repndantia per qd
ambulare demus . Ille bonu libz
scribit et veratem q bonu exemplu
ante se ponit . Adeo ei ad oia fa
cienda necessaria sunt exempla ut
nichil fiat ymo nec fieri possit
sine exemplari ca seu ydea q no
e aliud q faciente vl fiende
rei forma exns pns i aia scdm
qua opat artifex exempla . Quis
ei iuxta smam Aug⁹ archam fa
buraret extius si eius similitudine
vl ydeam no hret interius . Dine
exemplo q opari velle e sine visu
colores velle discere . sn auditu
cantare et sine olfactu odores
velle sentire . Decus e em q i suis
fris caret exemplis . hoc e ei am
bulare sine via . et equitare per
nium et absq stella maris obser
uare p maria Ergo ut nra ieiu
nia sint rationabilia et p conseques
deo placenta eoru pmittimus
exempla nos i hoc regularia Nam
pmo exemplum no fallens sz per
fectissime regulans e illud q dicit
Ego sum via Et ego su ostiu
Et ex m dedi vobis ut qadmodu
ego feci ita et vos faciatis . Ipe
ei est exemplar de quo pceptu est
moysi . Vide oia fac scdm exem
plar quod tibi i monte mdsuati e
filio ei dei ut aug⁹ da e ars et
na plena oim rationu viuencu
Ergo du ieiunas p^m aspice ie
iunatem no p se sz p te . no ut sibi
aliquid acqret . aut carne i nullo
sibi rebellem domaret sz ut pestes

nias sanaret et quid nobis eet
 faciendum on daret Quia sicut
gregorius dicit Omnis xpi actio
nra est instructio Exempla et
ieiunandi prefferunt i pibus q
fuerit mores et in i exemplum
posteris dari sicut i moysen et helia
Unde dicitur e per ppheta Illuminas
tu mirabile a monibus et me Nuq no
brqz ipozum xl diezu nuu ieu
nant Rege erodu et tcm librum
regum si horu vis nosse exēplum
Narrat et clemens i itinerario
suo q ieiunans apus perus olius
erat et pane contentus nec vlr
aliquid reqrebat i cibum Dz de
baptista iohane quid expedit dicit q
ois vita fuit a cibo ieiunacōtentus
hic locutus malaz siluestria Dz
none sis illa etas pmaria an dilium
u consumata vivebat tota die ieu
na sero boecio teste ieiunū solue
glande oi tpe concreta potuz aque
et m nobis corpore fuerit maiores
carne saniores vribus fortiores q
vira sen tpe longiores Et q oia
boecius dicit eos q fuisse beatos
sic aieus Felix nimiru por etas
contenta fidelibus armis fanli q
seru solebat ieiunna solue glande
sompnos dabat herba salubres
potuzqz lubricus ampnis Et addit
Omnia mo nra redum rediret in
mores tpa pistoros Philon phus
magnusqz rheologus natione iude
narrat q tpiibus suis religiosi he
breorum vni dibus renuantes nu
di rebus i locis solitarijs htabant
psalmis oi tpe vacantes et vms
horu vt dicit consuedo erat non
gustare cibum an solis occasum
Quoru p tres dies aliq cibum
no sumebant sz retis m diebus
quidebant et a vino et ab hñibus
sanguine oi tpe abstinentes sup tra
iacebant Erat aut eoru cibus pa
nis sal et yfopus sed aqua erat

ibus potus Urchom mochor
maximus vt refert cassiodor
miris vtribus clarus et iparibz
reuerendus gric egyptus relict
a pnbus pmlis dedit oia sua
paupibus studiosi ee frim phi est
mans ihesu xpi imitans exēpla
no solum se expoliare pecunie sz
etia vnti dispensare medicina
Et ei vntes oim zelabat et ad
se traherbat qiq boni i alyz atten
debat Huq ei mēti insedebat et
ierat desiderū abstinentie pono
ris eratqz eius abus panis tm
sal potus aut aqua sz prand q re
pus solis occasus Depe m p duos
dies et amplius sine cibo manebat
In tm vigilabat q orando nocti die
uigebat Et et si sompnus incu
beret stando paululu dormiebat
et plerūqz i tra dormiebat et ia
rebat Narrat hystoria tperna
q quida ex pibus noie por spā
bulans comedebat cibum aut ex
neu aie reputans volebat ne aia
carnis oblectamta sentiret In
ad serm nacharū quda merdie
venisset et sui estuans aqua vt bi
ber peteret vir dei aut fili suffi
ciar tibi vmbra Terū aut nunc re
rogia qnt i mari sur et i via q
caret har mīa Nam et ego iam
p xv ānos neqz pane neqz aqua
neqz sompno sacriatus sum sed
semz pane i pondē manducavi et
aquam i mensura bibi et paulu
lum reclinatns pietibus sompni
repi Narrat cadē hystoria tperna
q fuit i egypto mochs quda iohā
nes noie cui no minus q ppheta
antiqs deus funera secreta reue
launt eius donant vt sanaret in
curabiles passiones a iuvenire sua
oi tpe laudans deū i solitudine
stabat et comedēs radices et her

[Marginal notes on the right side of the page, including a large initial 'S' and various smaller annotations.]

bas aqua dum posset repire bibebat
Narrat historia eadem qd doro
 thei gne thebet her erat vna vt
 cordie lapides a mari colliger. oiqz
 ano vna cellam cellam edificaret
 et alium no valent sibi construere
 eam daret. **N**ortibus go faciebat
 sporras vt rles pasteret. **H**uius
 spabus erat sex vnae panis. 4
 aqua potus. **H**ic a iuuentute sp sic
 vixit nec i senectute defecit. **H**ic
 nuqz visus est i loco dormire. nuqz
 pedes p requie tetendisse. nuqz pro
 voluntate dormire n qutu natura
 opando vt comedendo sibi subripere
 potuisset. **H**ic go se sic omni tpe
 affligenti. quida dicit. **L**uc abba
 sic pimis corpus. **I**lle ait. **Q**uia
 me occidit. **M**oyse moyses i homi
 cidys et maleficye famosus dina
 tandem i spiratione conuersus frus 3
 vix pfrus. **D**z cu ppi fornicidm
 corpore fantasia libidinu moueret
 multo domabat ieiunio corpus pa
 ne solu comedens et mlru opus effi
 ciens. **N**am sex p tota noctem
 stans orabat. no sedens ad modicu
 neqz iacens. neqz oculos claudens
 nec m hoc faciens sic subire corpus
 potuit quin eu nocturnis affligi co
 tinget fantasia donec eu vir cu qda
 sanctissimi oratio liberaret. **A**nthoniu
 eruditissimu viru origenis didimqz
 discipulum **C**assiodorus refert a sua
 iuuentute vsqz ad nouissimu vite
 diem semp ieiunasse et pter pane
 azimu nuqz comedisse aliud. **V**ene
 rabilis vir fransiscus nouissimus hys
 tibus attendens illud aplia dicitu
 q aut sunt xpi carne sua crucifixe
 tur cu vicijs et corrupiscentijs vt ar
 ma sua ferret i corpore tanta rigida
 te arebat brutalis eius appetitis vt
 vix vite necessaria admittet. **D**iffi
 cile naqz dicebat fore carnes appe

titu satisfacere et eius desiderijs no
 parere. **P**er quod condie cibaria
 vix sanitans tpe admittebat. **A**dmissa
 vo. aut admixtione oneru destruce
 bat aut condimeti sapore admix
 tione aque frigide vt plurimu red
 debat insipidum. **D**e potu vini no
 expedit dicit qm et i pti ardore de
 tinabat sufficientia potus aque.
Iuda humus vt frequerius lectus
 erat lassaro corpustulo et sepius
 sedens lapide sub capite posito dor
 mebat vna tm contectus tunica
 vili in nuditate et frigore duo ser
 uebat. **T**erre quoru sunt nobis mi
 randa exempla. **T**erre abstinentie no
 bis forma e copiose exposita q si
 fuit aiabus impissa non erit nobis
 difficilia nra. **N**ec videtur incre
 dibilia q superius sunt expressa. et
 suis auctoribus redditur iusticia
 qz ipe fratre vidi et noui q solum
 panem assumebat i tibu no quale
 cuqz sz illu tm que alij no curabat
Item per xl^m anos et vltra con
 tentus est sola aqua. lectus ei affe
 res erat et lignu ad caput p reu
 cali. **I**tem et ducentas genuflexio
 nes vt publice dicebat p diebus
 singulis faciebat. **I**tem erat cor
 pore robustus. colore vniuersus et to
 tus sanus. **V**idi et aliu frim que
 habui et amru nome taceo qz vixit
 q cu eet nimis pnis i abis a potu
 aliqui i tm se suspendit vt p xl^m
 dies continuos no libet nec ex hoc
 vt dicebat magna pena sustinuit.
De malis que frt hoibus gula
Capitulu C^o q
Sed hic volo q pauu pat //
 tendat q ieiunare rennuat
 et ventu comedendo deseruiunt
 q mala icurrut. **N**am vt longas
 hystorias sub copendio quoda nar

Ex^m

R

Interpat gula & ventre stringit

propter aliquod t'pale celebrari e' bens & veneris restrictum et vanoru om appetitu terminatum. qz dum stringit et consequent libidinem. Nam ob hanc cam dicebat ap'ius. Aspigo corpus meu et i' seruitute redigo ne cu' alijs pdicauerim ipse reprobis efficiar. Corpus ei natura seruius est aie. sed merito culpe anima perdidit et illam sibi vsurpando iuasit. Iusto ei dei iudicio factu' est vt aia q' fuerat d'na ex natura fieret an' illa ex culpa du' suu' superiorem co'tempserit et suo inferiori se sponte submisit. Et propterea videtur ap'ius dicere redigo i' seruitute carne aie subino. que alias ex na' p'bat' illi fuisse subiecta. Ergo gula frenata vel ventre luxuria refrenatur. **C**onstat ei q' gula est ad luxuria via et ca'.

Vnde ysidorus dicit q' du' gula pascat luxuria puocatur. Et ieronimus dicit q' in dno eua i' paradiso abstinetur virgo fuit. sed dum gule seruitur corruptionem mox sensit. Et addit q' sanctus ap'ius corpus suu' castigauit et i' seruitute rededit quod tu iu uenula i' feruore iuuentutis posita vino et dapidibus plena e' poteris de castitate serua. Ergo gula e' quoda' mo' luxurie causa. qz i' delicijs castitas perit. Sed constat q' ca' i' mora remouetur et effectus. quae gula remora remouet seu superat luxuria.

Nuquid sine virtute visua cu' visio nis sit causa colores p'cipiet orulus. si sine audina sonos p'cipiet audinis.

Nuquid sine motu cordis moueri p' brachii seu manus. Nuq' si aia moueri p' corpus. Nuq' sine sole p' ee' radus. Sine mari flum' sine fonte riuulus. Et sine radice riuus riuulus. Ergo si p'fra subinat gula q' est libinis ieiunia nectis frenatur luxuria ex illa causata. **H**ic

quod i' vicijs p'ima pugna e' cont' gulam. quia nisi gula frenetur pus frustra cont' cetera vicia laboratur. Sicut sup' q'rtu' mathi caplm dicit' ubi de temptatione agit pus facta p' gulam q' vicioru om' e' causa.

Ita igit' quoda' attendens ex partibz dum carnis molestia quatitur vt carne i' seruitute rediget et carnis ieiunia extinguet magno ieiunio carnis sup' nihil attendebat. Cuz alius frater ab eo q'ereret quae sit corpus affliget r'ndit. Affligo affligent' me. **S**unt et alius sanctus par' qui ad corpus atterendu' aieq' subi'gendum factulu' arene no' modicu' p' deserta ferebat conuue sup' dorsu' suu' ab eo quoda' queret quae sit corpus attereret. ille ait. **V**endo scidentem me. **S**anctus e'ca' hyla rion sicut pleni' dicit' infra du' carnis rebellionem sentret dicebat ad corpus. Ego te azelle contra me calatrare ordeo solo pascam fame affina vt cogites potius manducare q' lasciujs deserrere.

Ieiunium. est sanctis co'seruatium.

Capitulum. **C**um

Secundo ieiunij e' sanitatis co'seruatium. vireqz plongatium si fuerit modicatu' et racionabiliter factum. Nam dum per ieiunia modicata abicitur sup'flua et admittitur nona sola bene i' stomacho decoquit' et digeruntur. melius mebris i' digen' bus distribuit' et nulla putredine na' inficitur. qre sanitas habita co'seruat' q' vita p' conseques plongat. **V**enera.

Potest ura piudencia corpusculo hui' plongue vitam. si voluptatis pa'rim' coheret. **I**nter contrariu' co'trariu' suu' effus. quae sicut e' albedinis disgregare sic e' per co'tru' nigredinis congregare. **E**t sicut e' frigidis lutu' co'fringere sic e' caloris illud dissolue. Sicqz est i' o'ibus co'trarijs iuenire.

contente eo q nullis balneis nullis lo-
 combus sine aquis mutari pt opus ne
 qmo si quis illud mure contendat federe
 ne necesse est vt offendat Veru tu im-
 parat id exercis bella qris qz iteriores
 immos quos pateris subiugne coten-
 dis Nos aut qz per abstineciam iteris
 res hostes. i. carnis appetus subiam
 nullos fore hostes hemus et omis vsqz
 ad semu vnumus bramaqz vitam cum
 desiderio expectamus.

Ieiunium e demonu fugatiuum

Capitulum rcb
Ieiunium vite factum
 demonu e fugatiuum Tinet
 et demones abstinentes homines carnea
 pte domates **Ex** m de scis aplis
 qui cu demonari que dam curare nime
 potuissent q fueru a dno dicens Vere
 nos no porum eie demonu **Quibz**
 dñs ait **Hoc** genus demonioru non
 eiat n i oratione et ieiunio **Et** hoc
 maxie veru est de spu fornicationis e q
 temptatio. fita fitatur ex ribis eo q du
 gula pasitur caro fornicatur et mor
 libidinis concitatur dum ribis velut
 oleo ignis iteris iflamat **Ergo** si
 bis fornicationis spm expelle ieiunio
 et asperandus carnem pme **Nam** spi-
 ra gravis et fructibus plena sub aristu
 lis purgamentibus ab auidis aeris manz
 tura. qz a spiritibus imudis et aeris eq
 rita est aia cuius caro a delinis elonga
 asperam duat vitam. **Nam** carnis pte
 asperant pellis qua regit a vulpe ri-
 metur. vnde no audet vulpes cu eo
 bellare eo q sub corco aspero carnem
 non possit dentibus ledere qre nra hf
 ab eo diffugere. **Vn** sci olim q volebat
 i se spm fornicationis extigie inducbar
 hanc taxi hellem qua appellabat noie
 coi melocem. **Non** e minue auidie id
 condensa spiracu figuru i perus ari
 piru predatoru **Non** e et i plantis
 ab omni aere tempestrate medulla
 tuta consistit. q illi asperitate cortas
 et duriciem ligni opponit **Non** e ortu
 delinosi et vinee spms vndiqz clau-
 dunt vt sic a bestis tuta reddantur

Dicit et sub austeritate vite ab inferna
 libus bestis e tuta aia. vniqz tuta
 sub carne ieiunia **Ad** hram ei videmus
 q an prandiu minor e calor carnis.
 et post ribu et potu forous italesat
Ex ribis ei calor crescit. et ex eoru
 subtractione decrescit **Na** her est
 causa quire hoies post ribu sunt
 leuiores cum videat q deberent
 ee gmozes pte assumptu ribu qui g
 uis est. qz calor confortatus ex ribis
 gnat et multiplicat spms q alleuat
 ipm corpus **Ita** manifestu e q iei-
 unio sicut dicit **Ieromus** sanatum
 pestes corporis. sicut orone pestes
 mentis **Taro** ei et spms vt dicit
 aplos sibi iure a disantur. et ideo
 dum caro debilitat aia roboratur et
 malignus spms q per carne temptat
 deicitur et fugatur **Ex** m de iudith
 q ieiunans et orans in solu holo
 fernu pncipem caldeoru. demonu
 supboru occidit. s; ena omne eius
 dissipant exitum et fugant **I**
 ment igit demones hoies abstinetes
Vnde de paulo simplia legitur q
 cu quidam demoniaris ad eu curan-
 dus fuisset adductus et ille pro eo
 orasset sed ex auditus mox no fuisset
 duxit ad dnm paulus **Ego** dne no
 comedam n hic homo an fuit sanatus
Et statim exiit ab eo dyabolus no
 bliterna rursurus **Nec** e multum
 admirandum **Ex** m de dancie et soris eius
 q ieiunantes et a cibo regio abstinetes
 sola legumina manducantes aqua qz
 bibentes reus apparueru regna pue-
 ris pigmozes et fortiores q cibo re-
 gio vesceba **Dyabolus** go q semper
 adest et semp vice qur du carnem
 qua nos pmit subiugaram p ieiunium
 cerunt et aiam deuonibus pingue
 itelligit dum vinct se cermit terret q

Ex m

similem brutis reddit et facit. Cū
 ei homo bruta sola ratione pcedat
 dum illam qntum ad vsum tollit
 ebrietas per consequens brutis assilat
 Nos ei videmus hoies mente cap
 tos et ranois vsu puatos iferiores
 i pluribus brutis ee. Nam et de
 hoc ysidorus ait qd sic huana mēte
 ebrietas alienat vt homo vbi sic
 vel quid faciat nesciat. **Exm** de
 loth qd dum mero nimis icaluit
 itepus et stupri flagitū nō adūnt
 Ergo si comessatio et ebrietas
 obnubilat rōspat per cōtrariū intel
 lectū clarificat. Unde sicut de da
 niel iam dixi dum a cibis per ieiun
 niū se abstraxit itelligētiā oīm
 sompniū accepit. De hoc go
 ysidorus sic ait. Per ieiunia oc
 cūlta secretorū celestia reuelant
 at diuinū sacramentū occultā pandit
 qd sic daniel angelo reuelante mis
 teriorū diuinorū occultā cognoscere
 meruit qd ieiunio se afflueret. **Exm**
 et venerabilis vir sabinus dū ali
 qn puer legens illū psalmū dixeret
 mei deus. b. siculū. Asperges me
 dñe yfopo et mudabor ieiurisset nō
 vbi sensum poper cepit manē iei
 unius nichilqz comedens dicens pūe
 velle mori qd nō intelligit sensum
 vbi erat ei ad huc paganus. Tūc
 illi apprensus angelus dixit. Quid
 te sabine sic ieiunio mareras.
 At apud deū grām inueni. Et
 cū accipiens sacramentū baptisma
 tis tūc pcepit sensum vbi quia
 lotus sacramentalibus aquis nūe
 candidior apparebit. Nūqz nō sū
 et aplū viri orātes sil et ieiuna
 res spm sctū partim acceperūt
 qd nō solum eozū iflāmauit affm
 sz illustravit i super itellm. Vn
 et i igne sup eos apparuit qd nō
 solum calet sz etnā rūtis lūet
 ite i linguis apparuit qd sūt ser

moniū sapiētiāū organa. Verbo
 rū cordialū expfissimū. Unde et dñs
 pdixerat ipis aplis dicens. Dp
 sanctus que mittet pr i nomine
 meo ille vos docebit oia. **Exm**
 nō ieiunando et abstnendo i tm
 ē scūs anthomus illuminatus
 quus mīne eet lranus sz lapsus
 vt eius sapiām phi mirarentur
 Nā ad eum aliqū venētes maxi
 mū qudā phi eius fama alleci vt
 ab eo fidei nre posceret rationē
 ipē tam subtilibus argumētis et ra
 tiōibus tam aptis verā nos hōe fi
 dem p hant eisdem vt stupe fi
 nullis vbi sibi valerent quicqz
 opponē. sz ab anthomo reqreret
 vnde sibi cū sine lris eet tāta sa
 piētia itē posset. At ille hūilare
 eos volens qd sūt ab eis vtrū snā
 lras pcedet. vlt lre scām pcessisset
 In phi sicut erat veritas responde
 runt scām pcessisse lras et ipas lras
 inuenisse. Ex qua rñsione cōcludens
 anthomus ait illis. Ergo absqz lris
 possumus ee sapiētes. crqz sensibus
 ē volumus lras nō requit. Tūc phi
 venerātes eius sapiām et donā
 edificari plurimū recesserūt ab eo.
Exm ieiunū est veme ipeituum
Capitulum. et vñ
Quinto ieiunū ē veme im
 petuum. Quia ei cōtraria
 continē mēt. sz calida frigidis.
 frigida calidis. siccā humidis. et
 humida siccis. qstat qd medicus su
 mus qd ppr carnis lasciuas pccōri
 bus penas infligit. per cōtraria opera
 illos par. et sicut ipē ppr carnis
 suauia puocat ad iram ita et eōr
 ppr carnis opa aspera iūtat ad
 veniam. Quac cū ieiunū carnis
 sit punitiū cōstat qd ē diuine ira
 euidie sedatiū. et veme obtenta
 tūū si ppr deū ad hunc finē fuit
 celebratū. **Exm** dicit ei dicit ancelmas

Exm

3

Non potest quis se elongare a terra nisi celo appropinquando quia dum ab una parte se elongat alteri parti illi oppositae vicino appropinquat. **Quia** dum recedit a parte meridie fit proximus aequinoctio et dum recedit a parte orientali vicino appropinquat orientali et sic cum deus magis quam celum omnia continet et includit nullus recedit ab eo potest nisi ei appropinquando quia dum fugis manum meam radis vicino sub manu iustitiae. **Et** contra si manum iustitiae sub fugis manum clementiae te submitte. **Universe** est via domini misericordia et veritas. quarum dum ab harum una declinas alteri vicino appropinquas. **ergo** cum ieiunium divine sit fugatum ut per contrarium me est impetratum et venie. **Unde** sanctus ambrosius dicit quod nullum est tantum grave delictum quod abstinentia non purgetur et non extinguatur elemosinis. **Nonne** dicitur egron ut corpore frant sanum. **Valerius** ait. **Duma** omni medicina est abstinentia. quia omni morborum materia est repleto nimia. **ergo** si spiritualiter curari desideras necesse est ut tibi dicitur contrarium imponas. **In** ambrosio hinc de hac materia datur exemplum quod sic debere facere proceres seu spiritualiter egrorantes sicut faciunt mulieres in luto cadentes. **Na** primo luto sas et sordidas vestes temptant abstergere solis aqua. sed si adverterit quod aqua sola mundari non possunt addunt molliam olei acrimoniaque saponis. sic et tu facias iquit ambrosius. **Ad** si tam grave peccatum commiseris ut non solis fletibus abluat adde lacrimis oleum misericordiae acrimoniaque ieiunium. quia nullum est tantum grave delictum quod non purget abstinentia. et elemosinis non extinguatur. **Da** et sanctus andreas dum per nicholao sene p

tes suas domino lacrimas offerret nec tamen a deo de eius venia rursus amittitur per dum orationem quam dicitur addidisset. **Unus** vero venit ad eum vox de celo dicens. **Syn** nomen andrea pro sene sed sicut te affligi ieiunio se affligat ut veniam merear. **Quia** ieiunium est mirabile opus patrum. **Quia** etiam **Sexto** ieiunium est mirabile opus patrum. **Ab** agna dei sancti a deo impetrant ieiunando. **Unde** legitur quod beatus martinus ne cessitate coactus et costrictus dum ad valentinianum imperatorem venisset ut ab eo quoddam postularet dum imperator sciret quid petere vellet nec illi petita concedere vellet ianitoriibus diserte mandavit ne martinum ad eum ire permitteret. **Martinus** ergo repulsam pluries passus alio obvolutus cinereque conspersus per ebdomadam unam se ieiunio mandavit. **Quo** factum monere se angelo ad palatium pervenit et nullonegante ad imperatorem usque pervenit. **Quem** cum princeps venire conspiceret iustus quod fuisse admissus cognovit non illi assurgere nec ei postulata concedere. **sed** mox sellam in qua se debat digne ignis inuasit et panos ipsiales arripens principem martino assurgere coegit. **Imperator** ergo divina virtute in miraculo tam suspensus dum sensit viro venerabili assurrexit et coactus illi obvia iuit. ipseque amantius completens auget periret aliquid illi universa concessit. **at** plurima illi munera obtulit. sed sanctus episcopus non accepit. **Est** qui quoniam modicum plus dicit voluit plurima postmodum obtulit mutatque virtute per solus ieiunatis. **Bertholdus** gratie nobilissimus antiodori natus liberalibus artibus plurimum eruditus ac tamen rome legibus ibitus

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

tanta apud romanos gratia est adeptus
 ut non burgundie fuerit a senatu
 propositus ac tandem inspirante deo i
 antiochensium christi sit p motus
 s; mox ut epus frans fuit oia sua
 pauperibus dedit. uxore i sorore
 mutavit ac annis xxxv sic corpus
 ieiunio et abstinentia maceravit.
 ut nunq panem frumen nunq vinu
 nunq legumen vl sal p sapore ac
 cepit n q i die tm resurrectionis
 dicitur naturalis vino modico vteba
 Temp go dum ad prandiu accedebat
 pmo cinere plibabat deinde ordea
 cu tm pane sumebat semp cu
 cibo rali ieiunans nunq n ad vespu
 manducabat. et ex hoc e ta copio
 sum munus gric adeptis ut ipe
 traret p facile orando q q potire
 voluisset. Na du pro cofutadis
 hereticis ad britaniam puenit
 semel accessisset ad cuiusda epi mo
 numetu venisset cu de monumento
 dormavit et quo se hret plande re
 q sunt. At ille mox ei de sepulchro
 rndens ait. Dulci rege pfruoze
 dei aduentu saluatis experto. Et
 q manus ait. Vale et ora p no
 bis ut ad illam resurrectione in
 uicem seruire meream. Quq
 vte alia ad tumulu cuiusda sui dis
 cipuli puenisset q i ipa via defunctus
 est i britania eum sequens iussit
 eius tumulu aperire et iuxta illum
 ad sedendu se ponens ex noie m
 vorans q fuerit requisit et si seru
 adhuc militare cupet. Qui mox ille
 i tumulo assurrexit et oia sibi co
 stace suavia dixit nec se velle ad
 vitam hanc miseram reuocari vn
 dit. Quz vir dm sibi i noie dni
 dedisset licentiam ut dormiret i
 sepulchro. mox ille capite iulmato
 i duo regent. Quz i britania
 puenisset et ibi fidem dm p dicit
 set. Rex qz britanie illi peren hos

piru denegasset. Sicqz vir dei i
 platea manet subditus regis re
 gressus a pastus du accepta pre
 bendit sua a palatio remearet q
 sem epm fame et frigore laborate
 aspiceret copassione motus viru
 dm ad pia serm duxit et vnum
 solu vitulum que hēbat hoī dei q
 sochis occidi mandauit. Verum
 consumata cena vir dm omnia
 ossa vituli manducant fecit colligi
 et sup ea pellem coponi. orocqz
 pmissa vitulu reuocauit ad vitam.
 Quod et a vice de mortuo asi
 no fecit quo vtebat p equo. Itaqz
 mane sequens diei epus regi festi
 nus occurrit. et cur sibi hospitiu
 denegauit ab eo patienti iquirat.
 Quis regē tantus noz inasit q
 sibi rndere no potuit. Ad que vir
 dei ait. Forns qnto egredere
 et tu no sis dignus regre reg
 num meliori te dereliquas. Ger
 manus go conditibus nullis
 s; admirantibus vniuersis illum
 a regno expulit et subitru regē
 constituit. qui du regnauit i
 regni sua hereditibus dereliquit.
 Quz ieiuniu e pene etne decli
 natu. Capitulu cxiij
 S pmo ieiuniu e etne
 pene declinatuu et per
 qns ad celestem gram ac gloria
 p dicituu. Celeste siquidem pmiu
 et infernale supplicium ex aduer
 so sunt sequestra et acotrio sibi
 opposita. Non erit ei post iudiciu
 n tm her duo lora. ita q teste
 doctore eximio augstino. ois ho
 erit i inferno q supno no fuit lo
 catus i regno. Et silr equiso qru
 no fuit i inferno pculdubio erit
 i celo. Ergo si ieiuniu liberat ab
 inferno p qns hoies poit i celo.

venni accipiebat. Nonne tota die
camelus oneratus credit amore pan-
cori dattiloru q se hie credit. Depe
vsq ad mediam diem ieiunat boues
arant p trahentes serq pasci pro
labore sperantes. Sic eq sic multi
sic asini onera magna ferunt sine m-
mure ieiunium portant quousq ad
sperata rema pueniant. Ergo ni-
miser homo ieiunac no potis qui
p ieiunio pno quod patiens no quod
cuq modum bonu s; regnu acceptur
es sempiternu. Quid no mlti hoies
perores sepe abstinet et ieiunant
vt aliqua tnsitura platura acquirat
Etam vt de mltis taceat hoc vnu
referam quo pbare itctu meum
valeam. Abbas monachus quida fuit
quales hodie mlti sunt q sanctita
te magna similans se magis ie
iunys affligebat. Quz ia ab oibus
heretur vt frns i abbate ab eis est
elms. Qu vt mox ieiunio pnt
pulso pingues impones comederet
requisit cur vita p pna no teneret
vndit dno. Qu vt colo me seruasse
ieiunium vt venire ad festum quo
ia i pante no est m vltimus iam ie
iunandum. Ergo si ille eiusq con
silia sic se affligere pnt p festo
aut amodo hoc tpali. quid faciendu
e p festo sempiternali. Sed nota hic
diligent q vt ieiunium oia supra
dita p fiant e p posse hoibus or
cultandum iuxta dominicu dnm. tu
Unde de hoc ysidorus sic ait.
Ieiunium sil et elemosina i abstron
ditio ee amant vt solus deus in
sperno existat q merum rependat
qz qui ieiunat vt hoibus placeat
et iuxta sermone dnm facies
suas extermnat vt appareant ho
ibus ieiunantes. sicut p porte sancti
ia sui pmi accepit. It vt
idem ysidorus dicit. Ieiunium est

cu alijs opibus excedum sanctis.
qz ille meritorie abstine pbatur a
cibus q pius recedit a vicijs. Sed q
pius abstinet a cibus anq recedant a
vicijs dyabolo filies sunt q nq
comedens mala agit. Itaqz corporale
ieiunium oio est nullum et nichil
aut parv comedandum iux p fide
partitum si no assit illi spuale ie
iunium tu q quoddam pambulum. Niq
ait dno p ysaiam hoc e ieiunium
quod eligit homine p die afflige ataqz
suam sed hoc est ait potius ieiunium
quod eligit solvere fasciculos dep
mentes. i. iniquitates atam aggra
vantes.

De modo comedendi i diebus ieiunioru. Cap m. et x.

Quod quid ad ieiunandum
moue nos debeat. vide
sedo repar qe i edendo modus ex
pediat. Et ad hoc intelligendum
breuit est notandum q ad hoc eprie
iunium iustitiam vt dum corpori cibis
subtrahit aia spiritum seruire cogat.
Sigo rui temperancia sili mo est
faciendum vt i corpe libio dometur
no na corporis pimatue. Qu do
tuerit antiqu phi et patit docent et
et sancti q imoderata ieiunia ee
iter vicia coputanda. s; moderata
et sobria eent virtutibus foranda. eo
q omnis politia vris co sistant i
medio. s; vniu i extremis. q cor
pus hor num e moderate ieiunys
edomandum vt sic viuat vt onus
pme portare valeat sed libidini car
nali no seruat. Na si notm abu
asino subtraxeris onus ferre no
poterit s; sub onis ruder i dia. Si
aut vltra mensura dederis debita
lasciuens insolescit. Nam et de am
ptate scripsere phi et asseruit hoc ex
pti q temperata debeat dieta nu
trui qz silli nimis dedit ipiguescit

Sed ultimo fit tibi eiusdem i me
 bra i corporano et vno ac p hor
 de p d m restaurano **H**ia ista fit
 vna aie nutritiva q a sup dicto
 opibus nuc dicit Digestiva sive
 tibi maturativa. nuc coisiva. nuc
 imutativa. nuc distributiva. nuc
 assilativa. nuc po i corporano et
 restaurativa **F**ibus eni sic assump
 tus et sic i membra conuersus i
 muicibus. corpus nutrit et augme
 tat. calorem iterius co sumentem
 temperat et frenat. du paululu
 illi pstat. s3 i sibus ipm calore
 confortat. In oibus aut deper d m
 ipa restaurat et custodit ne facile
 pereant. **A**d hoc omnia nota q
 abus vt famo sit det ee v mfor
 mis ne sil i eade massa varia et
 diuisa assumat. **L**ua sicut
 dicit auicenna du vno abus digrit
 aliter corru pnt sicq languores i
 corpore gnan. **E**rgo vt ad vnu sit
 dicit iuo oim sententia me dicitu
 si abus nimis fuerit a comedente
 co sumptus nam aggrauat. stoma
 chum distendit et inflat. vultus et
 tortiones gnat. malos omnes hu
 mores augmetat. nauisam et vomitu
 puorat calorem naturale exting
 uit et suffocat. spasmu et nervoru
 contractionem causat. vlcera simul
 et scabiem et apotemata fieri pe
 curat. seniu sil et morte arreleuat
 contra qua per riboru multitudinem
 se armabat ac se defende credebat
Acont qn abus nimis paucis su
 mit natura debilitat ac sensus
 omnes eberat. fluxu capillorum
 et caluie generat. thym et hiaz
 pcurat. corpus totu attenuat et
 desinat eo q humidu radicale con
 sumat. cuius consumptio morte arre
 leuat et peiores i corpore passioes
 q repleto causat. **E**rgo si tanta ma
 la facit abus supfluis. si tanta

facit diminutus constat q medio
 cris et moderate medios sup
 ditoy opatur efficit. **D**u deper
 dita reparat. vtur ne conseruat
 sanguine augmetat. calore con
 temperat ne humidu radicale fa
 cito consumat. **I**te igeniu acut
 vires ad opandum tribuit. san
 tatem custodit. et insuper dulces
 sompnos induit. **N**ota q si
 p abu maior fuit fra restaurano
 corpus minuitur sicut patet i sibus
Ergo si medio mo fuerit restau
 rano vt equetur deper d m. **C**orps
 i suo esse custodit sicut patet i ui
 uentibus. **T**erz etu est q alio modo
 pasendi sunt iuuenes. et alio mo
 senes. quia abstinentia tibi q e in
 sibus facilis. difficilis e iuueibz
 valde ppter calore iterius co sume
 tem. **D**u pporo dicit Senes fa
 cile ieiunium ferunt. s3 difficilis
 iuuenes. s3 pueri grauius oibus
Sam i sibus calor nalis est
 debilis s3 i muicibus e valde foris
 et io ad reppionem caloris et restau
 ratione deper d m maior qntas ti
 bi est nra iuueibus q hoibus se
 nibus. **E**st et eade ratio qre mi
 nor abus ad digerendu facilior
 e dandus qescentibus q se eci
 rantibus. qz quies calorem nature
 debilitat que exarano moderate
 extitit. **E**t nota q oia sup dicta
 det medicus aiaru attende du
 iponit penitentiis penitentiis iei
 unare vt sicut tu magis tu ve
 ninq graue sit ieiunia face qz
 alys paribus plus satisfact iu
 uenis ieiunado. q senex. qz sibi
 e difficilis eo q forcioze calore
 iterius co sumetem parat. **S**3 ity
 nota q cu oibus sup dictis consi
 deranda sut tpa. quia plus vno
 tpe gnan ieiunia q alio tpe.

deper d m

Et id tunc sunt magis satisfacto-
ria p̄ pena q̄n magis grauant
si fuerit cet̄a paria. Nā constat
q̄ laconi dieta indiget hoīes i
hyeme q̄ faciunt i estate. Unde
de hoc p̄pore ita dicit. **Ventres i**
vere et hyeme calidissimi sunt
et sunt homines eo tpe sompni
longissimi. **Ad** hoc tpe plures
obstructiones sunt dande. quia
tunc ē maior appetitio et melior
celebratur digestio cuius fit totum
cūm i estate. **Itaqz licet con-**
cludē ex p̄missis q̄ ad hoc ut ieu-
nia sint meritoria. Debenr congrua
h̄c mensurā. considerata ieiunā
forandine et etate et abilitate
et q̄nitate et ieiunāns labore
et quere. et i super tpe cogruentate.

De i ieiunio sit modus.
In quo tpe manducare expediat

Capitulum cxxj

Postq̄ visum ē quid ad
ieiunandum mouere nos
debeat. et q̄s i ieiunio modus expe-
diat. t̄cio vidē restat quo tpe iei-
unare et manducare oporteat.

Nā sicut h̄etur i collarioribus
patru tribus modis violatur ieu-
niū et minuit. v̄l p̄dit eius meriti-
dum ieiunans non obtinet illud
bonū ad quod optinendū ieu-
niū est institutū. **Primo** si eadem
i edendo tempus statutū puenias

2o si lautas epulas et ferula de-
licata nimis pares. **3o** v̄co si
nimis gulse ea q̄ paria sūt edas

Quamqz q̄ violat ieiunū v̄l
saltem eius minuit meritū. qz
s̄z nō est sic pene debite solutū
si q̄s comedat an̄ horam. Nā
certissime constat ieiunū ad hor-
eē i statū v̄l p̄ ipm corp̄. **Do-**

met et carnis ieiunia frequentur
v̄l sic eius supalū confingatur
et spiritū seruire cogat. **De** si
q̄s manducandi horā pueniat
carnis afflictio remouet q̄re nec
corpus p̄f̄e donatur nec spiri-
tu seruire appellat. **Sicqz** ieu-
niū fructus subtrahitur v̄l sal-
tē minuit. **Ex** huius sumat

De quodā rege magno q̄ si h̄eat
rebelles aliquod castrū vel alij
ciuitatem volens eam sue sub-
dere et reddē dionū frumenta
et fructus v̄ndiqz p̄adi mandat
i gyro. **Iubet** etiā vineas ampu-
tare et arbores et fontū caput
obturari v̄l virtualibus v̄bi
subtractis sponte redeat ad eius
mandata et debito iugo colla sub-
iciant v̄l inuit. **Sic** mō cōsiliū cas-
tris corporis n̄i suo regi rebel-
lare volentibus vel actualiter
rebellantibus sunt supflua retrahenda
et vix sūt illis virtutē
cessaria danda v̄l corpus ipm
fame sinqz laboras vana non
appetat. **Spiritu** nō v̄sitat sed
se sponte illi subicit. **Nam** turpe
valde est et rationi ondit eē cō-

trariū v̄l homo ieiunās p̄t̄ de
i non faciat. quod tam solente
bruta seruant. **p̄t̄** sua sanitate
maxie n̄ illa ex ieiunio dedinat
aliquid p̄culum tempale. homo
vero p̄culum etnāle illa nichil
mercedis v̄l nullū ex hoc asse-
quit̄ p̄mū. hō v̄o assequitur
maximū p̄mū apud deum.

Itam vultur q̄ntūqz famēs
cat ad venādū n̄ cū tempus
expectat semp qz a mane vsqz
ad mediā diem ieiunq̄ famem
tolerat et post egrediens p̄dam
q̄ritat qua se pascat. **Ergo** tu

Nota
E

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

diem mediam expectare et ieiunare no
 potes ex gratia. qua tam sollicita q
 us expectat ex natura. **Q**uid rause
 tibi est q sit ad tibi festinas. Nam
 leo si copiose vna die comedat postea
 per tres dies fame patiet potabit
Mugus ena qius gulosum sit aial ml
 tu tu ieiunat et fame diuiciu cole
 rat. sepeq ieiunni esu tre soluit ad
 no manducans. et tu nec ieiunare pre
 vsq ad debita horam et nec pane vi
 noqz conctus es sz regius exasita a
 baria et delirare cortos multiplices
 pfectes. **H**erodis aus pdalis est
 et ppi sua nobilitatem nuq putidas
 carnes edit. et qius fame mlra la
 boret parient in ieiunni tolerat et ex
 pectat donec illi congruus cibus oc
 currat. **F**irgo qd ille obseruat pro
 corporis sui salute aie tue negligis
 obseruare. **E**t qd ille facit p seruado
 bono peituro tu no potis face p bono
 pueno acqrendo. **N**one aranea stans
 i tela tota die ieiuna expectat nec se
 mouet donec occurrat ei musca. vl
 alia sibi copertens pda. ymo qd valde
 etia e mirabile videt stare tota
 hyeme nec aliquid maducare sz se i fra
 quada telam concludit suqz ieiunans
 vsq ad veris tpa pmanet. **T**u go no
 potes p media diem expectans ieiu
 nare. **N**one glues stant to hyeme
 et no comedunt. sz solo sompno pig
 uestru. **S**ic et vir peitens si citem
 planone diuine sompno dormiret
 fame corporis vix sentiret. **E**t m de
 maria magdalena venerabili ad modu
 feia q ppi xpi amore no potens pan
 vide aliquo homine deserv densissi
 ma penetrant vbi tota diuis ynis
 et laudibus itentia xxx continue an
 nis absqz nbo corporali pmasit. **D**e
 moyses sr helias et ipse saluator et
 dno nr absqz oi nbo corporali xl
 continuis diebus ieiunantes exm ieiu
 nandi et tempus nbi sumendi. **D**ebitu
 expectandi postius relinquere. **A**b
 bas sysey cu die quada dine citem
 placionis sompno obdormisset ime

mor tibi sic diem ad vesperum vsqz
 pduxit. **S**u aut a discipulo suo vt
 parū tibi sumeret iuraretur dixit
 ad eū. **N**uqz no hodie comedimus
 fili. **S**u discipulus non pz. **D**ixit
 ad eū. **S**i no comedimus offer
 vt manducemus. **N**one turres
 aues caste fidem marinis no solu
 diuis sz etia mortuus seruantes i
 estate qru loca frigida captans
 amica et i hyemis stant i nudis
 in no exeuntes nec vllu nbi qretes
 sz qz eent mortue ieiune pmanetes
 sz et prudines iueiunt i hyeme
 i roraus arboru trunco quasi mor
 tue nec toto frigoris tpe aliquid
 manducant tempus vernu et cali
 du expectantes. **V**ia ei tempu hnt
 et oia bona i tempoe suo. **E**rigo
 solus homo ad cui fructu sine co
 modu e ieiunni i pmanet tempus
 no potit congru expectare ad e
 deudum. **Q**uid gulositate quid
 de carnalitate nri tpus hoies in
 uenerunt vt ad refectoz corpis
 media diem expectare no possunt
 cu tu pres nri annuq vt pluri
 mu nuqz nbi sumpserit an solis
 occasum. **Q**u refert hystoria tri
 ptra q abbas anthony semper po
 ciores abstine quodis iueiebat et
 taq semp inprebat vl inpres ali
 q inouabat. **P**anis et sal eius
 erat esca. potus vo erat aqua. sz
 pndy tepus erat solis occasus.
Ita m q sepe p plures dies oino
 sine cibo manebat. **Q**u et vqst
 qda alius scis parer qui hora a
 bu sumet. **N**uqz sol me maducare pndit
 vidit. **E**rigo si volumus pdece
 ieiunni fructu cu de sui natura
 debeat ee penituu et libidinis
 corpus dormitum ac desidiarum
 carnis frenatiuu tempu congru
 ad comedendu e expectandum.
In ieiunio no sunt qrenda lauta
 cibaria. **E**t m cc xy

Secundo violat ieiunium
 et minuit eius meritum
 si ieiunans nimis laeta abaiā sibi
 parat. qz qz corpus nō affligitur
 s; potus cōsolatur dū bonū pran-
 diū expectatur et mādurat. Dicitur
ei i sctis martiribus considerano
pmū minuit vim flagelli. sic et
i ieiunātibz considerano expectan-
quū minuit et enervat meritum
celebrari ieiunij. eo qz ieiunij penas
raro nō sentiat qz mox pasca delicia-
ris tibi expectat. Vn magnū glu-
tones qn magnā cenā expectant ma-
ne prandē nō curat qn potus ieiun-
ant. vt sacro vario multa i cenā
pape valeant. Verū sic facē nō ē
ieiunare s; gule potus deseruire.
Unde de hoc sic Isidorus ait Dper-
nit omnino ieiunij qd vero pensat
i vesperis repletionē ciborū nec re-
putanda est abstinentia vbi ventris
glumes fuit subseruta. Quare
aut vē ieiunij nō dicitur qd in
vesperis delictis cōpensatur quia
et tota die delicias ruminat qm
vesperis sibi delicias parat. Ergo
si satisfacē deo volumus ieiunando
nō sunt ferenda nimis delicta pa-
vanda sed vilia qz fame auferat
nō libidine incendat. atqz nām sic
nurtiat vt ad carnis scelera non
pducant. qz qz carne delictis nutri-
unt ea necessario qz carnis sūt et
quunt. Nam vt dicit Isidorus et
cetera qd eōdē mō et ipā experientia
docemur. Prima valde ē vētri
libido sicut loco ita et vino. eo qz
i ordinatione mēbroz vt inur-
genitalia vētri iungit. Quare
dū vinū imoderate reficit. alim-
ad luxuriā puoratur. Ex cōfedera-
cione qo mēbrozū intelligenda est
cōfedecāno vinorū. Gula em ē
ad luxuriā recta via et luxurie d^r
et cū. ita vt cōtinē vix valeat

qz delirate manducar. Vina gulosi
attenderet quō sic faciendo con-
nām perent. cu natura qz alijs
atilibz ora longa et lata cōtradi-
dit. hoc os pūū contulit. Itē quid
absurdus qz dare carm gustu de-
liciosa que oīa suo tactu reddit
abomināda et omīsa qz accipit
pūū i latrina cuncta cōtēnd in-
stretora. Et pōtā dicit Seneca.
Virtus ser tibi ex facili re vt non
atcedas ad cibum p explenda cor-
poris voluptate s; tm ad temperā-
dam nōtātē vt placū tūm fa-^{pal}
mes exriet nō saporē. Itē air
solus tibi panis bonus et sapiens
fieret et licet fufureus aut gros-
sus fuit frumentinū tm et tener
vinū fames reddet. Itē nō qz
ā plus manducandū qz fames ipā
iperat. Nam et pōt hor i cōtō
d^r. Inuū vite hominis panis et aqua
Seneca dātō ad omē cōndimēti
est sal cū pane. Corpus cū ad modū
asim calatrans et omis reapere
venūens herbis crudis et vilibz
nutriēdū ē tibi. sepeqz ad terendū
flagellū vt dicit nō lascaijs de-
seruire s; iugo xpi colla submittē
Nūq; nō multa fuerunt pces qz cor-
pus hys pasceret. Nā et quidā ex
pribz cū per desertū irēdet quem
dā vidit hominē nudū mare besne
herbas tre pascentē. Fuerunt et
aly duo pces dū p desertū irent
ad quādā deo inspirante puenire
speluncā vbi quedā feū erat he-
remita qz xxxvj ānis mēhi come-
derat pter herbas. Maria enā
egyptiaca turbus tm pambus qo
ad desertū tendens serū tulerit
longo tpe fuit vsa qbus cōsump-
herbis sustentabatur ad vitam
p tpa dūmna. Magnus ille antio-
nus miraculis vnde qzqz famosus

Ex

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

Semp habebat i pmpri hoc studiu
 ut corpus posset subiugare ptiuu
 ne forte victor viciorz frns iterato a
 vicijs vincetur. **T**rio medie ar
 vigiliari i tm patiens fuit vt vix
 credi ab aliquo posset. **P**er noctabat
 i oratione sepiissime. edebat oi
 tpe semel tm i die ita vt aliqui p
 tudiu su cibo pmanens. quarta
 tandi die cibum sumet. **N**ec tm
 sumebat delicata cibaria. no vna
 portio vl forna sed eat cotent
 pane et aqua. qz fames valde sa
 pida faciebat. **F**ames omi e opti
 ma salamentu vt plus m ea fa
 puit vilius cibis qz sine fume gli
 ber alius cibis conditis optimis
 sperebus. **N**nde datus rex pparu
 du ab alexandro virtus sedens
 equo fugit. **S**iqz defuit. **D**e equo
 descendens i quadam pssana hu
 mano sanguine repleta os ad bibe
 du imersit. **Q**ue vnu ex milibz
 eius videns ait ad eum. **V**nd est
 marie ipator quod bibis. **S**imille
 ait. **I**n omni vita mea no bibi sic
 duliter. **Q**uot fueri i obsidio
 ne i m facta p tiri quibz plus
 sapuisset panis ordecacus p tiri
 qz tpe sue habundantie panis fru
 metinus cu optimis caribus du
 passim p tom vrbe. **P**ermet fame.
 et parentes. **S**iqz parvibus n / flis
 bum e fauibus riaberet et ia i
 ventre traierit iteru ad fauces
 violentia reuocaret mozeqz ranu
 ra detestanda semel comesta et
 euomita iteru manducaret. **E**rgo
 vt superiora redea no deliriosis s
 asperis e corpus nutriendu ne diu
 ni excurat a se iugu. **V**n vena
 bilis vix fransus delicata cibaria
 numis qz condita cineribus deuasta
 bat et aqua. **D**es est dei hylacion
 sacro vilissimo cooptus dastri soli

tudine fruebatu edens tm vbi
 capras i die post solis ortum
Et ne corpus suu lasciuus con
 sonneret pertus sepe pugnis fe
 uebat dicens. **E**go te aselle sic
 fame et sit affligam. sic frigore
 et vigilijs atteram vt no audeas
 calibus repugre. **N**on ei pssibus
 vl carne te pascam. sed ordeo tm
 alam paleis qz coficium vrabu
 ponis cogites qz ptra. **S**ic go her
 baru succis et caruis vado valde
 paucis post ieiuniu tum quqz
 dierum defaentem ai am susten
 tabat orans insup freqit et psal
 lens ac tra vastro effodiens vt
 sit laborem labor ieiunij opie ag
 grauaret. **E**t quid ista miram i
 hoibus frs q sepe inuim i bestie
 et iunctis. **N**oneserpens sua a deo
 datam datam maledictione ser
 uauit ita vt eius abris sit tve pul
 uis. **S**ic et dno du ei maledicit
 dixit. **g**enesis pmo. **S**uper pertus
 tuu gradieris et tram comedes
 sibus diebus vite tue. **E**rgo si ser
 pens ai al venenosu sit obseruat
 qd deus ei i posuit. quare sic ho
 a sibi i posita maledictioe recedens
 delinas conqit. **S**ic ei dicitur est
 hoc. **g**enesis pmo. **I**n sudore non
 i dulcore vel requie vultus tu
 veseris pane tuo. no carne vel
 pisce. **V**t. s. q per gula offenderit
 p abstinentia emendaret quod egi
 rat et sit suu pena teneret aucto
 rem. **E**t quid miraris si pane et
 aqua debes ee cotentus q ptra
 totus es plenus qn samel ille frs
 ppheta tam altus et i caldeorum
 regno tum iturus nec pane ad suf
 ficentiam edet s se legumibus
 pascer. **Q**uid no saturitas pa
 nis sodomoz ptra fuit. **D**i m
 no credis salte ezechelis vbis sic

Dicentis crede. **N**ec fuit iniquitas sodomorum supbia satietas panis et orum. **Q**uod expones. **I**sidorus ita dicit. **P**anem sodo more imodeate sumentes in turpitudines defuxere flagitiorum atque inde meruerunt comitare supbia celestibus aduersi iudicis ex quo modum non tenuerunt edantur. **E**rgo si tanta libidinem pomere iudicis soli panes. quid facient panes pisces et carnes. **I**ta o homo attende. vnde frus sis et pane habundantia reperabis. **N**am sicut **I**sidorus dicit. ab humo est dictus eo quod ex humo nascitur sicut et homo dicitur ab humo. **H**us vero quod ex humo nascitur et nutritur. **Q**uod et tu homo qui delimo humi es si ad descendendum non sufficit tibi humus. **S**altem panem sis ipse contentus. **N**am et talpa quia ex terra est facta est ipsa terra contenta. **N**ec vniquam dicitur sanari ea. **L**upus etiam quod me sit animal gulosum terra in dum multum fameliter comedit. **V**erum tu gluto idem ista non diligis nec vilius contentus existis quod nullo tunc famelitus eo quod fame appetitum camino in edendo semper puenas. **O**mnia ad memoriam reuocaret illos sanctos patres qui diluuium precesserunt quod nec vino nec carnibus usi sunt sed omni tempore ieiunantes semel quod in die manducantes. non tamen mane sed sero ieiunium glande soluebant quod nisi non vniquam tunc est cibus porcorum et tamen nobis erant praua grandiores. et corpibus pulchriores et viribus fortiores. et cursu velociores. et corpore saniores et vita longiores quibus enim edulio pauciores. **O**lim usque ad ipsam nostram magnam erat carnes edere ter in septimana sicut modo non sufficit eas habere in prauo

dio non habeantur et in cena nec sufficit eas habere sub ferculo vno bene cotto. tamen in vno ferculo non cotto sed crudo contentum sunt lupus et leo. sed dum ferculum ferculo additur et sapor varius illi adiungitur appetitus ad edendum amplius excitatur. **U**nde in **br** habet in principio gen. **O**mnis cibus homini et bestis similis sit datus et in archa que hominem a diluuium liberauerunt ex omnibus iquit dicitur ad nos cibis qui manducantur per terram portabitis in artham et erunt tamen nobis qui illis in escam. **E**t constat quod nec vinum nec carnes portauerunt tamen nec dum usus carnum vllus esset nec vlla esset adhuc habitus cognita vinea quod primo per nos post diluuium constat esse plantatum. **M**ultum ergo recessit homo a natura in ista ieiunia imo tamen etiam a corrupta ut non solum ferus frus sit filius sicut plurimum in deficit a iumentis. **Q**uod auditas in comedendo maxime destruit mentem ieiunans. **C**apitulum cxxiii. **T**ercio in ieiunando requiritur ne cibus appositus nimis aude comeditur. **N**am constat quod hoc est quod maxime mentem ieiunans annihilat et in quo vniquam gula consistat. **U**nde **Augustinus** ait. **N**on multum refert quid aliquis comedat sed magis quam auiditate id faciat attendendum. **E**xemplum de esau qui lentilam comedendo peccauit non rationem comestibilis quam ad modum vilius erat. sicut quia eam tamen aude contempnit et sumpsit quod per ea sua progenita fratri dedit. **N**ec tamen peccauerunt apostoli qui carnes et pisces pro loco et tempore comederunt. **U**nde de hoc **I**sidorus ita dicit.

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

Non qualitate ciborum sed cupiditatem potius cavere debemus quia sepe a turacibus parata sine gula concupiscentia degustant et quedam abiecta et vilia nimia audacitate assumuntur. Sicque fit ut non sit culpa ciborum qualitas sed illud potius deputatur in vitium quod nimia audacitate est sumptum. Est igitur meritorie ieiunare volentibus circa cibum sollicita cura concupiscentia refrigeranda ne dum nimis aude cibum appositis capit non solum meriti ieiunij eneruetur. Sed etiam quod summo bono potius est dignum ipsa audacitate transcat in vitium. Nam sunt Psidorus de har materia loquens ait. Quisq; cum temperamento et debito modo fit ad salutem valet corporis et anime. Sed quod debita mensura excedit periculosum utique homini fuerit ad vitam eius vitium. quod ipse manducans intendit dum cibum qui sumit ad sanare et ad vitam servandam et exretudinem causat et mortem non solum corporalis substatie sed quod est gravius anime ad imaginem dei facere. Nam etiam sic videmus esse ad sensum quod terra nimiam auidam aqua quibus sit eius impugnativa et fecundativa de sui natura si cum ipsa aqua fuerit ei data tunc si fuerit nimis paucam non est eius emolliativa sed per oppositum potius indurativa dum vitium solis ex paucitate aque fortius eam vitium.

Et si aqua fuerit nimia dum a terra nimia audacitate suscipit in tanta quantitate ebibit quod ab ea terra sepe subicitur. Lux illa secundam Iob. Si continerit aquas omnia siccabuntur. Si autem eas emisit subvertentur. Ita et nimis aude comedentes leoni sunt siles qui tam aude cibum

sumit quod illum masticare et dentibus obtruncare omittit et negligit. Quare nimio potius sepe euomit quod tam aude potius sumpsit. sepeque manus fastidium sentit retinendo quod delatione senserat in edendo. Alia est non ruminativa tam aude herbas capit quod eas non masticatas in ventre trahunt modicamque in edendo delatione propriunt. Quod et omnis gulosi quod iter faciunt quod cum locus delationis brevis sit ipsi tanta audacitate manducant quod quod potius in ventre deponunt quod sentiant. Ued in hoc multum deficiunt a brutis animalibus ruminantibus quod illa aude comesta et in fauce collocata ad os redunt et ea morosius ruminando magnam tunc in cibo delatione sentunt. Ued gluttones hoc facere non possunt sed cum nausea per os cibum euomit vel cum fetore in secessum emittunt. Gluttones etiam canina audacitate laborant. quod more canum vilissima queque nimis audacitate deglucunt. Sunt etiam sicut siles qui tam aude cibum cupit quod sui periculum non attendit quod accidit quod dum nucem rotam sub scutella querit. ipso suo opere se concludit. fitque ut unde credit vitam servare inde reneat ad mortem. Ued et gulosus sepe spiritualiter et corporaliter inde perit. bene vivit se ducius putavit. Nam et versus dum mel nimis aude querit in arbores altas ascendit in quibus mel esse novit ex quibus quod sepeissime ruit et mortem ut gulosus incurrit. Nimis ergo tibi audacitas dum te cibum nimis cupide sume fit vitium digestivam ois impedit et naturaliter digerente calore ab humiditate nimis suffocato tibus cum

no valeat coqui putrescat qui e
 gritudine varioru et sepe eia
 mortis causa existit. Ma vt sup
ia tactu est sicut ipara diena
 sanitate et vita plongat sic su
 yflua recepta morte accelerat
 varios morbos causat. Exo vt
ex sup dno sibus concludamus si
 vis ieiunium tibi ee pfectu deoq
 acceptu est et platum caue sol
 leter ne tepus comedendi i eden
 do puenias. ne nimis delicta
 cibaria tibi gras. et ne qruqz n
 baria etia vilia nimis aude et
 gulo se sumas. Quia vt ierom9
dicat Dic manducandu e ieiunati
 vt surgens a mensa statim legere
 possit et scribere. stanqz os ora
 re et vniuersa q del sunt valeat
 exercere. amamam

Distinctio decima quarta docet
 quo sit temptacionibus resistendu
 De temptacione et pugna spiri
 tuali Capitulu et xiii

Dico de pma et
 eius pibus.
 Consequenter
 de tempcione
 et pugna dicen
 du est. Nam
 dicit et congrue valde post tcratu
 de pma aliq sur dicenda de pug
 qz omnes qui ad pnam inducunt
 more tyronu ad spualem milia
 consarbit. Pr quod i ecnastico
scriptum est fili accedens ad ser
 uitue dei sta i iusticia et timore
 et ipara aiā tuā ad temptaco9
 dyabolus ei vt se a pccōibus as
 puit delictu mox parat illu bellu
Quia vt gregorius dicit illos so
 lu pulsare dyabolus negligit quos
 quieto iure posside se sentit. Et

go per cō rru eos foribus telis
 petir. et cōtinus eos bellis iua
 dit quos no ee sui iuris sz per
 pnam eos pdidisse se conspiciat
¶ Unde et mare quod e pme sigficat
 tum eo q sit amaru et oim immun
 dicitu a se excussiu. scabei et
 pruriginis abster suu et psruium
 ad se cōfluentu nutritiu. Semp
e quasi ventis plenu et vndaru
 se mutuo colligētu cōfluentiuum
 qz pma caru e amara. oim in
 mudicatu pti abster sua. et pe
 nitētu oim nutritiu. Sp vens
temptacionu et vndis tribulaco9
e plena Met miru qz nos est om
niu baronu et pncipu q si pdu
aliquid castri sue dinom suppo
situ mox exercitu cōgregat. bella
turis multa munda donant et
mag auxilia pegrina si uat est
ad se vocant et castri exantibus
circuallates tō diu illud machi
nis et balisne oppugnat donec sue
illud ditione restituar. ymo tan
to illud gimus ipugnat et isistit
fortius qto illo carius ante erat
dic go dyabolus mudu pncipis
dsurpacione tyranica no debita
mox vt hoem que i pccōis tene
bat p pnam pdiderit qtinuo ip
sum tuade non desistit. nec ad
recupandu eu quit q de cōtinge
tibus obmittit. Vn legit de sa
eustacio cogromto planda q post
q dno e ei locutus i seruo et ip
se cōuersus fuisset ad xpm et
assumpsisset baptisians sacmētu
mox dno dixit ad eum Quia
eustacio dyabolū reliqst et sac
mentū mee fidei suscepisti ac
ad me toto corde conuersus es tō
cōtra te i iuribus toto posse art

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

Et ut te varijs temptacionibus in
pugnet. Sed tu in omnibus constantis
et foris esto quia ego in omnibus terris
ero. Item velut ait iob fuisse re
in dampnis et flagellis attritus
ego tibi uniuersa vestimenta et ad
tua ipsam gloriam te reduca
Sicque homo dei eustachius domum
reuerens primo omnem domum sue
substantiam perdidit et dum nudus
in uxore et liberis fugeret uxore
in mare per nauis nauclero dave
liquit indeque perdens filios am
bos amisit ac xv^o annis omni
humano solatio destitutus in rupa
cia gemens mansit. Rusticus ser
uens qui antea longum tempus in roma
gesti militem fuit. Sed postquam ictibus
malleorum tamquam politus est et qua
dratus a romanorum principe deo dis
ponere quisitus et iuentus ipse
significans est restitutus et uniuersa
bona sua que amiserat recepit.
Uxorem etiam et filios reuenerit et
in eisdem postea ad maronem pal
mam peruenire meruit. Legenda eius
hypocrita in legenda sanctorum.
Quoniam est etiam ad hoc ipsum de
quodam monacho sancto qui habet gratiam
a deo acciperet ut sicut videret
homines sic etiam et demones.
Quiaque totum suum cenobium cernit
demonibus esse plenum et ab eis vnde
quod vallam credens hoc esse propter ali
quod grande malum ibidem a mo
nachis peritum extorsit licentiam
ab abbate ut ad aliud monasterium
transferret. Accidit autem ut dum
illuc iret et per quoddam forum transi
tu faceret ubi erat innumerabilis
multitudo hominum ut vnum solum demo
nem adesse videret qui per unguis
disturberet. Itaque admiratus super
hunc demonem admiratur ut cum

deregret que in suo monasterio tot demo
nes essent ubi monachi sunt tam pauci
ipse autem ibi solus esset ubi homines
essent multi. Qui dyabolus ait. Ut
video simplex es non attendens quod
ibi non est necesse multos existere bella
tores ubi et si multo multi. tam ta
biles sunt hostes ut vno solo bella
tore vincantur. Sed ibi est necesse multos
assistere ubi contra fortissimos
quosque quis paucos pugna committi
tur ut a multitudine superentur qui
a paucis minime vincuntur. Quia
igitur hominum hec multitudo non est
ad plenum subiecta domino faciens
sine bello omne quod fugio suggestio.
ideoque hic solus dego nullius omnino
egens auxilio. Sed quia in monasterio
sue cenobio sunt monachi multo quidem
pauci sed animo acres et ad bella for
tissimi. et quod magis est anglorum
custodia premitur. et multo diuino
curandam. quod non solum nec a tela non
fugit sed virentia nobis in facie
resistentes tela ignea in nos mittit
nostrique sepe castra subitunt et redu
cunt in nichilum. Non multos necesse est
ibi existere bellatores ut dum vna nra
ru arceri deuenitur bellum per aliam
reparet et mortui qui non cedunt vni
tedio superati cedant saltem alteri
acie. Hec dum vni dei audiuit ad
suum monasterium redit tamquam ad locum
extreme scitans et narrans fratribus
quod audiuit eos ad bellum fortiores
efficit et ad pugnam fortius animatur.
Itaque concluditur hinc exemplis quod ve
ros peritentes dyabolus non in
uadit. laborans recuperare quod
perdidit que temptari et fortia bel
la pari signum est scitans. Non autem
temptari aut impugni signum est pi
culose securitatis et quod hostis iam
manus inuaserit qui suos iuxta sen
tencia gregori in premissam. pan
fice sunt vivere in peris. sed per-

extremis p[ro]p[ter] q[uo]d omni populo glo
riosus apparuit. **C**esar p[ro] iulius
q[ui] primus solus imperiu[m] tenuit a q[ui]o
ceteri imperatores vsq[ue] n[on] cesares
sunt appellati tam strenuus mi
les fuit vt semp[er] noua bella appetet
vbi eius virtus emitt[er]e posset. **V**n
et de morte pompey aduersarij
sui i[n] t[em]p[or]e doluit q[uo]d lacrimas conne
re non potuit. ferturq[ue] dixisse heu
me quia non h[ab]eo cu[m] quo de cetero
bellum. **Q**uis sufficere exprimat
bella illa fumosa per moysen et ioseph
fra[ter] filij p[ro] reges isrl[em] et iuda nec
no[n] per machabecos filia t[ame]n gloriose
conserua belloru[m] sp[irit]ualiu[m] signifi
canda. **Q**uis sicut dauid gloriose
apparuit sicq[ue] victoriosus i[n] p[ro]p[ri]js
Quis filius machabeo q[ui] nullus hostij
vultu d[omi]n[us] fugit pusq[ue] mou[er]e potuit ac
viti p[ro]uari q[ui] i[n] fuga co[n]t[ra] i[n]t[er]it a
viris fortibus t[em]p[or]aliu[m] spranda s[un]t
plu[m] ad merita augm[en]tanda quis
sunt a viris pauidis et debilibus
fugienda. **I**n t[em]p[or]e signu[m] filij isrl[em]
dum p[ro]cederent ad bellum co[n]tra hos
tes clamari facebant p[er] exitum
vt omnes fortidolosi et molles q[ui]
ip[s]o a[n]no duxissent uxores et teneri
a delictis nimis q[ui] vineas ad biben
da viti plantassent ad p[ro]p[ri]a rema
rent. Nam leo fortissimus bestiaz
dum venatores adesse cognoscit si
videri se estimat nu[m]q[uam] fugit et vbi
relinquit et lepusculus se fugit co[n]mit
tunt ille ad publicu[m] venit et stans
i[n] medio campi vbi videri ab ho
ibus possit iaculis et cambis se ex
ponit. sicq[ue] q[ui] gloriose sit o[n]dit
fortis et p[ro]bus rams lupu[m] no[n] fugit
s[ed] potius illi obuiu[m] currit quem
vix aspice audeat ouis. **N**o[n] et for
tissime fluctus maris vbi nauem bona
et fortem no[n] ledit. **V**bi vetusta et fra

gilem diuidit et subingit. **V**eni
tus omnino idem q[ui] forte et va
lidam arborem ad modicu[m] mo
uere nequit nouella et teneram
radicibus e[st] tira diuellit et qui
monte no[n] mouet domu[m] fragile
a fundamentis euertit et q[ui] mag
nam nauem i[n] fluctibus adiunat
vt cursu suu[m] cito p[ro]ficiat puam et
fragilem collidit fluctibus ne frangi
ter p[ro]cedat. **I**mpetus currentis
fluis lignu[m] leue festucas et pa
leas post se trahit eaq[ue] dissipat
et euoluit q[ui] solidu[m] saxu[m] i[n] medio
sui collocatum nec co[m]mouet nec
euertit. **I**ctibus malleorum lapi
des et ligna rumpuntur ex q[ui]bus incus
amplius solidatur. et vbi es sub
malleo clamat sicut sonat et rumpit
ibi auru[m] nec sonat nec rumpit
s[ed] solu[m] amplius dilatatur. **I**bi
etia[m] a tira a vomere facile extrahit
vbi lapides ab eodem leuatur. **D**ub
eodem omnino igne vbi auru[m] rui
lat ibi palea fumat. et vbi lignu[m]
consumit et i[n] cinere sterilem verat.
ibi auru[m] fulgidius et splendidius
reddit et ab omni stercora purga
tur nec t[ame]n i[n] valore nec est i[n] ponde
mioratur. **E**t sub eadem tribula vbi
palee co[m]minunt ibi frumenta pur
gantur. **E**t pari motu exagita
tu[m] et fetet horribiliu[m] cenu[m] et mi
rabiliter fragrat vnguetu[m]. **D**ili
i[n] eadem aqua vbi natat lignum
submergitur plumbum. **E**t idem
ventus q[ui] magnu[m] igne incendit
et inde maiorem flamma[m] exurgit
fit. candelam seu puu[m] igne exing
uit. **S**ic et p[ro] o[mn]ia i[n] sp[irit]ualibus ce
pbatu[m] q[ui] vna eademq[ue] temptatio
seu pugna q[ui] viroz e[st] fortiu[m] p[ro]ba
tina roboratua et meitoru[m] aug
mentatua e[st] debiliu[m] subisua. **Q**uia e

quocumque in p[er]nici expellat. beatus teste
psidoro de summo bono li. 7. ca. xxiij.
 i cogitationem. cogitatio transit in
 delictationem. Delectatio neglecta i
 consensione. consensio non curata
 i actionem. s[ed] illa neglecta i con
 suetudinem et consuetudo i[m] non
 curata i[n]curatorem. Ita ut p[ro]pheta cla
 mare ad deum cogitur et dicitur De
necessitatibus meis erue me Nuquid
no modice aque gutte si fuerit in
cadendo aut descensu continue et
nulla occasione fuerit impedire tor
rentes grandes efficiunt q[ui]bus vniu
sa que coram se i discursu rapido iue
niunt diuellunt et verentur. Hone
mlu riuuli q[ui]us p[er] i vniu si fuerit
alucum conuincti flumi valde g[ra]nde
efficiunt. Nam et ex fontibus valde
puis aque crescit i flumi sunt ex
for et dan fontibus iordans flumi
g[ra]tiatur. Nam aque gutta valde e
mollis et tenera in si continue ceciderit
sup[er] petram nec fuit a loco imota.
durities lapidis est foranua et vsq[ue]
ad eius i[n]ima cauata. Minuta plu
uim est arena s[ed] in valde e pondero
sa. Sic et temptaciones p[er] i inico
quasi nulle si no fuerint impedire fi
unt duritate t[em]p[or]is maxie et adeo
ponderose vt sint nauis aie submer
sue. On aug[ustinus] Vicia st[er] grandia vide
ne obruaris arena. no q[ui] obruat
q[ui] diu sit p[er]ua. s[ed] t[em]p[or]e q[ui] ex p[er]uis p[er]
contemptu et negligencia sunt mag
is aqua eni que i nauis recolligitur
sentina si eet a naua neglecta et no
sepius vacuata du i sentina paula
tue succrescit nauem i fine submer
geret. Quia valde sunt nulli g[ra]na
s[ed] crescit i cumulum magnu plima
conuincta. Dillidua e p[er]ua gutta
aque ex aliqua p[ar]te cadens i domu
q[ui] luet sit p[er]ua mollis et tenera si no
fuerit a loco remota t[em]p[or]e supra
qua sepe cadit pressu t[em]p[or]is p[er]uescit
fat. Leuis e valde stipula s[ed] nauem
onerat plima i[n]tus admissa. Ergo
temp[or]e anq[ue] crescit e ceterenda

Quia iuxta p[ro]phetam ille b[ea]tus dicitur
qui allidit p[er]uulos suos ad petram.
quod expones i[n] eod[em] ita dicit. Im
possibile e i sensum ho[mi]nis no irruere
motus medullarum calore decotto
Ille laudatur ille dicit b[ea]tus q[ui] statim
vt ceperit cogitare i[n]f[er]at cogitatus
et eos allidit ad petram. Per aut[em] est
xp[istu]s. Nam febris effimera de sui
natura p[er] vniu in diem e hominis
afflictiva. vnde sit e dicta a q[ui]da
p[er]se. s[ed] a quadam marina belua
cu[us] talis asserit ee na vt eodem
die qua nascit moriat. Veru hec
febris si p[er] patiens icuria ipsa
die no fuit terminata transit in
putridam. et q[ui] e p[er]uis aliq[ui] in
ethicam. Nuquid no modice venem
i p[ri]ncipio no curat sed oino neg
lecti ho[mi]nem cogit mori. Nuq[ue] no ex
modica ignis scintilla ex petra vt
ferro extrussa i[n]fra stipulam recol
lecta. maxima ignis i[n]gurgit flama
q[ui] totus domus e consumptiva si no
fuit i p[ri]ncipio exincta et ne p[er]dat
ipedita. Forame p[ro]modicum
aut male obruaru du trahit vniu
ex vase effundit aliquoties totum
vinum si sit p[er] negligencia fuerit
diu delictu et vltimus transit q[ui]to
rius i aet[er]nu. Phis i libro de ente
et e[ss]encia dicit q[ui] p[er]uis error i p[ri]nc
ipio maxim[us] est. fine si no fuerit
i p[ri]ncipio attritus. vnde modicus
valde morbus si i suis i[n]g[er] curat[us]
no fuit sit pressu t[em]p[or]is valde mag
is et q[ui]z moriferus. ad quod p[ro]
bandum vniu sup[er]t[em]p[or]e exemplum t[em]p[or]is
bus n[ost]ris patum. Fuit i roma
viola quida frar rupo quondam
forliuy cu[us] erat nome auardus
valde vtiq[ue] laudabilis vire taq[ua]m con
spirans sanctitate vt ei sup[er] altare q[ui]
dam vire missam dicit. Ihu xp[istu]s
dignat[ur] sit apparere et eu super
quibusdam q[ui]mone. Quia et multa
miracula fent post morte sicut.

Ex m

nec manus suorum effugit q̄ fortissimas
 hostium ares non declinavit. **A**rede
 bar cesar pompeyo deuerto pacifice se
 vivere posse. sed dū de sua p̄tate p̄
 sumpsit mortem ubi nō credebat in
 tuerit. **A**t qui vndiqz hostes deuceat
 i manus suoz cimum iudic ac se
 natōm p̄p̄tōibus totis p̄foratus or
 cubuit. **A**postura iulianus cōtra per
 sas vadens ad bellum ubi demōibus
 p̄mittentibus credidit eē victor ibidē
 lancea p̄foratus iuentus z corinthe
Alyrus famosissimus persarū rex
 post multas variasqz victorias q̄bus
 sibi totū orientem subdiderat i ma
 nus iudic mulieris q̄ caput eius
 abscisum a corpore i v̄trem sanguis mitti
 iussit eiqz sic ait. **D**acia te sanguine
 quem sumpsit. **D**ed quid per exēpla pe
 cunia distulerimus. **A**lyrus ei sic vic
 toriosus sit v̄tute bellozum famosus
 vt iudas q̄ dicitur e machabeus et tū
 post multas āplaqz victorias nō sū
 gemini patre totus ierit et que
 nō formidabat gladiū nō euasit.
Alyronathas sic eleazarus fratres
 eius post gesta miranda q̄ pariterat
 i manibus hostium tenderunt. **D**ed q̄
 symon alius frat̄ eozū dū post mor
 tem fratru magna bella gessisset triāz
 toram a sua gente possessam sue ditiō
 ni subdidisset. et se pacem h̄re crederet
 ac speraret a genere suo occisus or
 cubuit. **A**ly similes eē potuerit p̄
 apibus rōnorum qui per p̄ia orbem
 sibi subdiderit vniuersum q̄ p̄ mag
 p̄te non gladius hostium. s̄z mucron
 bus mortui sunt suozū. **A**t sicut ē
 i bello hoc t̄pali sic ē et i bello sp̄i
 tuali p̄ vt p̄babur exēpla plurima
 ip̄a ponenda. **I**ta vt frequer eueiat
 q̄ qui v̄tutē i p̄mis sit v̄tutis in
 v̄lūnis. **A**ly q̄ dū sumus i via
 vbi eē non possumus sine pugna
 nulla est p̄ quarūqz victoria seru
 ritas assumenda. **N**ō arma vniqz
 n̄re milite deponenda s̄z more po

rius gūm et anserū semp i castris ē
 vigilandum vt gladiū valeamus ef
 fugi infernale. **A**ly **A**ly **A**ly
De temptacione i sp̄iali
Capitulum cxxvii
Sicut de temptacione i genera
 li dicendum ē de ea i sp̄iali
Est igit̄ hic nōndūm q̄ sicut ex di
 uinis libris accipim⁹ temptat nos
 aliqui deus. temptat caro p̄p̄ia seu
 corpus. temptat mundus et temptat
 dyabolus. **T**emptat nos aliqui deus
 sed semp ad bonū. temptat nos caro
 mundus et dyabolus s̄z semp ad ma
 lum. **N**am temptat nos deus vt
 erudiat nos temptando. **T**emptat
 nos corpus vt luxuria ificiat. **T**emp
 tat nos mundus vt ad vanitates illi
 ciat. **E**t temptat nos dyabolus vt
 decipiat et seducat. **V**erū tempta
 tio diuina venit ex m̄a. temptatio
 carnea venit ex lasciuia. temptatio
 mūdāna venit ex auaritia. s̄z temp
 tatio dyaboli venit ex iudicio. **D**ico
 p̄mo q̄ temptat nos deus s̄z nūq̄ ad
 malū s̄z semp ad bonū. **V**nde dicit̄
 i canonica iacobi q̄ deus neminem
 temptat. **E**t quo hoc dicit̄ adūgē
 do explanat dicens. **D**eus ei in
 temptator malozū est. **I**taqz deus
 temptat nos. **P**rimo temptat nos
 deus vt nos temptando erudiat.
Temptat vt qualis v̄l quāuis temp
 tatus sit oñdat. **E**t temptat vt
 corrigat et ad p̄fectionē p̄ducat.
Temptat igit̄ p̄mo deus vt tēp
 tando nos erudiat. **N**am q̄ntones
 omnes quas i euāgelijs sacris dis
 cipulis faciebat ad eos erudiendum
 erant. **N**on eī sapia dei ab eis q̄
 rebat vt disceret aliquid ab eis. s̄z
 tū vt eos sup aliquo edoceret. **M**os
 eī ē oīm iugiorū vt discipulis suis
 aliq̄ grant q̄ntus ex v̄tutis corū
 m̄am eruditionis assumant. **E**t
 go ex q̄ntōibus eis multas aliquod
 v̄nū exēpli gr̄a ponā. **A**ly quid
 sequētibz eum turbis a philippo

P

R

R

B

aplo quesunt ut scribit i Johanne
 Unde ait ememus panes ut ma-
 durent huius Et addit ewangelium dicens
 hoc dicebat temptans eu. Ipe enim
 sciebat qd eet fructus. Et ego temp-
 tabat no ut ab eo aliquid disceret
 sed potius ut doceret. Nuq potest
 albedo pura i gradu suplativo sta-
 tuta seu i ultimo sumo gradu deal-
 bari amplius dealbari. Nuquid
 nigredo suo contrario penitus immixta
 pot amplius deingrui. Inno i uera
phi vram suam rei suplatiue nichil
pot addi penitus. quia suplatiua no
 esset nec i sumo posita eet sic ali-
 quid addi posset. Ob qua etia cam
dicit qd pfectioni nulla possibilis e
additio. Et si ista vera sunt i per-
fectione creata. quid e sciendum
 de i creatura. cuius comparata pfectio
 creata dicenda e ee nulla. Ista etia
e qd sapiencie i creatura no est aliquid
ignorare nec aliquid posse discere.
Quare si qrebat. no hoc faciebat
 ut disceret. sz tm sicut dicitur e do-
ceat et erudiret.

T Secundo temptat deus ut que sit
temptatus ondat. Et am et vbi
Secundo temptat nos deus
ut qualis sit et qntus qui
temptat ondat ut en sit ponat
retis i exemplum. Hoc modo legit
temptasse abraham du ei precepit fi-
liu suu sibi imolare. ut sit eius
obediencia i occasione filij vni sui
marieqz dilecti ac miraculose in
seno generati. et ex matre sterili
et iferunda cutis daretur genibz
i ee. Temptat igi deus abraham et
dicit. Tolle filiu tuu qd diligis
ysaac et offeres illum michi in
holocaustum sup vnu montium
que dico tibi. Qui nullo modo
perastinans nec coactus vllis va-
cans tan ppter hoc apud deu merita
exerit qd deus filiu suu priu i qo
oim eet bndictio genciu se daturu

illi iuravit dicens Permeripm
 iuravi dicit dñs qd fecisti rem har
 et no pepisti filio tuo vnguento
 pte me. In semine meo bndicent
omnes gentes. Et e sensus vbi
non dñs cordialiter qd videtur
filiu tuu vnguentu imolare in
holocaustu patris fusti iuro tibi
qz tibi dabo et meum i quo e bene-
dictio oim genciu. Thurres val-
de. sumaqz admiratione dignissiu
qua i eode loco vbi umbra et fi-
gura ibidem et veritas est oblam
Quia vbi abrahe imolatus
est filius seu pro filio aries. Ibi
saluator oblatu est xpñs. Et
aut non ysaac sz pro eo aries
e imolatus. Significat qd no xpi
diuinitas. sed solaciu e passa hu-
manitas. Ysaac qui dicitur e risus
sup nam ex matre sene et sterili-
uatis. est dei filius ihus xpñs q
sup nam ex vigne maria genciu
attulit mundo risum. Quid em
aliud est paradisu n homin parad
risum dum hoiem a risu desulu
reduxit ad risum. ffuit et i ysaac
valde notabile qd sicut ille sup
se ligna portauit. sic dei filius xps
ihus lignu sup se baulauit. Et
igitur hoc opus fuit admiratione
dignissimu ut daretur posteris
i exm et vone figure et ratione in
super rei figurare et vone obedie-
tis imitatione dignissime voluit
deus sic abraham temptare vtiq
frus erat p omniu ~~crede~~ creden-
toru ex eplaru fiet ex eplorum
Itam et postea fuerit multu vni
santissimu q ab abbaribus suo i
hoc ipo pbat. abrahe filies i hoc
opere sunt inuenti. Mam aqu
venit quida ad abbatem sysoy
volens hui accipe monachalem
Qui dixit abbas. Habes ne quicq

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

in sclo. **D**icitur autem **D**icitur dñi fi
 lū hō. **I**n dicit abbas. **I**n vis
 mōchus eē. **V**ade et i flūie pice filū
Quā cū ret vt vbu sens ipleret
 misit abbas post eū fratē q̄ illum
 ne mandatu p̄ficeret p̄hiberet
Quāq̄ eū iam in flumine p̄ire
 vellet. **D**ixit ad eū frāt. **N**āc
 ne feceris. **C**ū ille dixit. **A**bbas
 hoc m̄ p̄cepit. **E**t frater aduēit
Et sic ita dixit mō ne fanas
 p̄cepit. **T**unc ille filio dēlecto vēit
 ad senem. et p̄bansimus factus ē
 mōchus. sic ab abbate temptatus
Fuit et mōchus quidā alius sc̄s
 qui p̄r filū quē dereliquit i sc̄o
 tristis stabat i mōstero. **C**ū ab
 bas dixit. **V**ade et dur ad mōst̄e
 rum illum tecū. **Q**uāq̄ iusser se
 cūq̄ tulisset abbas accepit fan
 tem et osculans eū ait. **A**mas eū
Cū ille ait. **E**cce parer amo. **E**t
 abbas itē dixit illi. **D**ño dili
 gis eum. **E**t dixit ei. **E**cce par
 m̄rum. **C**ū abbas ait. **E**t i gr̄
 tolle et i ardente hūc furnū pice
Cū cū nichil deliberans hoc fe
 cisset. statim furnus totus rotundus
 factus est. **E**t quare sicut abbas
 dñs dignatus est reuelare filis fr̄
 ē abrahę patriarche. **an**

Tertio temptat deus vt corrigat
 caputulum **C**apitulum **C**apitulum
Tertio temptat deus nos
 nūc vt filios corrigat.
 nūc vt eos ad p̄fectū adducat
 et sic i ex̄m̄ alys ponat eos. **T**āq̄
 eni auū i fornace p̄bauit elc̄s
 dñs. **V**nde et iob vir ille sc̄issimus
 sic grauit a deo temptatus ē vt
 dicit ad dñm. **P**obasti me quasi
 auū quod per ignē transit. **A**n
 rū ei nō sonat si malleo feriat.
 malleam non sc̄ndit. s̄z tm̄ sub
 malleo dilatur. si p̄uū ē i for

nare i nullo cōsumit. nec i ponde
 nec i valore minuitur. s̄z vtrū sit
 purū p̄batur. qd̄ si i purū fuit a
 sc̄oria exiit et fulgidus iueit̄ur.
Sic et vir sanctus temptatus a
 deo nō clamat sed i om̄ibus pa
 cienciā seruat. **N**ullaira a deo
 diuidit sed caritate āplus dila
 tatur. **N**on i merito sub flagello
 minuit sed potius augmetatur.
Et purgatus ab omni sc̄oria
 p̄tū āplus fulgescat. **D**ñi **g**ḡoi?
Quā d' fornax auo. qd̄ lima ferro
 quod tribula frumento hoc fuit
 tribulatio viro iusto. **V**ā dicit̄
 ē viro illi sancto thobie ab anglo
Quia eras accipis deo necesse
 fuit vt temptaco p̄baret te. ad
 hoc vt relinquer̄ posteris ex̄m̄ pa
 ciētie eius sicut et sancti iob. **I**n
 tm̄ est verū signū filiorū dei i har
 bita temptari et penis affligi vt
 anḡl' firmat asserat q̄ om̄is q̄
 exemptus est a nūo flagello rū
 p̄mo qd̄ nūc exemptus ē a nūo filio
 rum. p̄mo qd̄ nūc ē hoc idē dicit
 āplus per alia vba. **Q**uis iquit
 ē filius quē nō corrigit p̄r et cor
 rigit. **S**i ē disciplina estis dñi
 principes facti sunt om̄es. **S**upple
 filij gō adulteri et nō filij estis.
Quid ignis ap̄tus. **E**t ergo nullo
 mō est de tribulacione dolendum
 s̄z valde gaudendum. qz her dine
 filiationis ē etū signū. **V**āq̄ non
 abel p̄mū iustū firmo ad mortē
 ē gladius p̄feritus. **Q**uis suffere
 ter enaret q̄ntas abrahā p̄fauit
 et iacob i ter gentes passi sunt in
 iurias. **N**ōne ioseph i nocētem
 et sc̄m̄ fr̄es ex inuidia vendider̄
Nūq̄ nō dauid a deo elc̄m̄ saul
 ē p̄feritus ad mortē. **Q**uis plus
 sic flagellus ē attritus vt plus isrl'
 p̄electus. **Q**uis vt ioseph ait fuit
 iospa sanctor. q̄ egyptiaco

ino

venis libe exponentes se et sua
 Et in aliqui amdit vt mercator in
 uenit no possit quod tanta pualis
 regit **E**rgo tu no potes pati
 p diuina gracia quod illi sustinet
 p mundana pecunia **N**ec tuis suf
 ferre p regno etno. quod illi tole
 rant p spali hoc vili lucro **M**axie
 cu sanctus dicit aplus q no sunt
 condigne passiones huius tpe ad
 futuram glam q reuelabit i vobis
Et **S**idorus dicit **A**d magnam
 vilitatem sui mens usq malis i har
 uita atteritur. qz si p hys gras do
 egerit suqz culpe eo q sit dignis ma
 la sufferre reputauerit ei quicqz pan
 tur p vrbibus repunt.

Quintu remediū cōtra diuina fla
 gella **C**apitulu cccxxiii

Quam si quis credat se se
 esse iustu vt dicit cū **J**ob possit
 non pertam et i amaritudibus
 moratur oculus meus qm̄s tuis de
 se hūilit non sentiat. pmo forte nō
 de deo fideliter si deū penas nec
 iflūgi neqz curare credat **T**amen
 hoc quātū remediū sibi assumendum
 consulo. et q xpianū se ee et re et
 noie recognoscat. **N**ā si se recogno
 uerit xpianū sciat et xpianū sic
 a xpo ee dicitur. et nō solū noie s; ^{nam}
 enā re sequat i oibus xpm̄ **Q**uia
 alit falsum loquat et nō verum
 cū se afferit xpianū. **E**rgo si vē
 es xpianus non tū es inortior
 xpo. nō es sanctior dno. nō es mū
 dior regē tuo **Q**uia si ipē sanctorū
 scis quis nulli fuit pēto obnois
 quod de nullo alio dicit eris ausus.
 tulit tam uersoria vba. tā dura
 flagella et verbera. tā vltio ne
 phanda supplitia laboratu ferre si
 nūlia es si fueris sū culpa vt vē
 valeas ee xpianus et a xpo capite
 sic vomitus **N**am cōtra nām ee
 videmus et cōtra expcienā hoc te

nemus vt caput nō dolcat quin
 alia mēbra sentiant **E**rgo si xps
 inocens doluit. penas qz sustinuit
 tu a pens eris imurus. **E**rgo quo
 ruenstrqz tu pareris etiā si liber fuēs
 a pns et corde dicas et ore xpia
 nus sum et sequi deo regē meū volo
Et nō hūc diligēter qz ista pffessio
 ē tānti ponderis et vrbis vt do
 lores acerbissimos minger. penas
 alleuēt. tormēta admichilet ac vices
 amissas restauet et reparet si
 sepe int tormēta flagellaqz seussi
 ma corde vō et credito dicitur
 frequētius cristianus sum **E**t vt
 credas verū ee quod duo duobus
 exēplis autēticis hoc pbabo q narrat
 epistola ecclē lugdunen et eusebius
 cesariēn eadē ex^a desēbit vt sic
 dubitac nō liceat de ex^o duobus
 famos **N**ā apud lugdunū
 gallie dū i xpianos seua nimis
 psecutio grassaretur **A**ndit vt que
 dam delicta puella et tenera vota
 ra blandina ad infidelibus rapta ton
 etie pauore icurēt timendo ne sup
 plius cedens xpm̄ negaret **D**ed
 xpus ihūs quid i fragili possit sexu
 ondit. dum eā superare oīa tormēta
 fecit **D**epe ei q fragilissima sunt
 p videntur et pbantur fieri p grā
 fortissima. **E**rat igitur iuuen
 cula nobilis corpe tam delicta et
 debilis vt nō crederet fideles eam
 posse vl mīma pati tormēta **A**tra
 men tāta vrbute ad tolerandum
 firmata ē vt carmificū manus p q
 oīno deficerent quis plures sibi
 mūto succedēt q blandina **N**ā
 a pma die luce vsqz ad vespā semp
 inouātes i eū tormēta se vrbos
 ad vltimū ee fatent stupentes oīs
 quō i ea aīa pmaneret cū sine
 supplio i eius corpe nichil penitus
 pma fisset. **D**ed beatissima puella
 sicut postea ipā narrauit quōtes

Ex

q̄ multa dolui dī de exilio depositus
sunt Nam hic non pono exēpla scōz
eo q̄ sint valde multa et i eozū hys
totoz enarrata q̄ facile a legentibus
et studiosis cōperiri poterūt.

Septimū remediū cōtra dina fla
gella **C**apitulu c c xxvi

Sed septimum nūc addam
remediū singulare tribula
torum refigiū quod ē ad dei matrem
configere et i omni tribulatione eam
i auxiliū p̄buz aduocare. **P**erurū
iquit bernardus o hō hēs accessum
ad deum vbi habes filiū an p̄rem
matrē an filiū. Nilū oñdit patri
latus et vulnera. m̄ oñdit filio
pectus et vbera. Nec vlla poterit
ibi eē p̄rem repulsa vbi tot cōturēt
amoris v̄ caritatis insignia. **E**t ad
dit q̄ misereri nolit m̄e regina aur
quō nō poterit m̄ oipōtēte. **E**rgo
si mat̄ ē oipōtēte constat q̄ mise
reri p̄t. si m̄ ē clemēte cōstat q̄
misereri velit. **I**gitur si tribularis
si allideris quid restat n̄ ad thronū
gracie eius q̄fidenter accede et ei
auxiliū iplorare. **I**dem. **N**ilē solus
a laudibus eius abstinere qui eam i
sua n̄tātibuz iuocata sibi viderit
desuisse. **I**p̄a ē ei illa stella maris
polo diuino viana q̄ iter densissi
mas tenebras oculos aie obnubilātes
dirigit nauigātes. **I**p̄a ē collum
torus erit. **Q**uia sicut a capite it̄
mediante collo sensus et motus descen
dunt ad corpus. sic a deo ad hoīes
p̄ ip̄a mediātem gloriosa v̄gnē
maria descendit omnia dei dona. **E**t
sicut corpus nō p̄t capiti inherere
n̄ collo mediante sic nec deo poterit
cōiūgi quis cui auxiliū dālassime v̄
gnis defuerit. **N**ā et her ratio vna
est q̄re ei dies sabbati deputat.
Quia sicut a die veneris i do
minica nō ē puenire n̄ p̄ sabbatū
iūmedū. sic ex mūdo nō ē posse
puenire ad deū n̄ p̄ m̄vis dei maie
melliflue v̄gnis auxiliū. **N**ā et

ip̄a ē virga qua ad defensionē ppli
isrl captiuati sunt p̄cissi egyptū s̄z
hebrei saluan. **I**p̄a ē illa nubes. i
m̄s q̄z columpna q̄ per totū desertū
filios isrl p̄cedebat nocte cōtra tēbras
illos illuminans. s̄z cōtra ep̄m de die
refrigerans. **I**p̄a ē illa abigail nō
bilissima femina q̄ p̄abus suis et
meritis n̄a dāuid. furore q̄z placuit
ne nabab p̄uēt q̄ p̄cedū figuram
tenebat. **I**p̄a ē illa iudith prudē
tissima q̄ de manu crudelissimi holo
feris dei pplū liberauit. **I**p̄a ē illa
hester regina assuero nobilissimo des
ponsata et ab eo sup omnes feminas
adamata q̄ was regis smē reuo
cauit. **I**p̄a illa celestis luna ē que
iter terrenā et celestia mediat que
lumen quod a sole deo accipit. tris
refundit q̄ tenebrarū normalū re
pulsuātoris ē causaria quo t̄re fe
cunde reddūtur et sc̄p̄t̄es s̄z hostes
huām gn̄s a nocumtē solus re
frenatur. **E**t p̄cā b̄nardus de ca
sit ait. **I**n p̄iculis i angustiis i
rebus dubijs respice stellam iuora
maria. **N**on recedat a corde non
recedat ab ore q̄z ip̄am sequēs non
deuias. ip̄am rogans nō desperas.
ip̄am cogitans nō erras. **I**p̄a te tenēte
nō corruis. **I**p̄a p̄regere nō merus.
ip̄a dūre nō fangaris. ip̄a p̄p̄ia
puenis. **E**t sic i te ip̄o experieris
q̄ merito dūtu sit nomē eius maria.
q̄ imp̄erat̄ stella maris et domina.
Apuđ mōtē pessulam quidā xxij
annorū extitit adolescens i oibus
vane viuens. s̄z sicut ex cūmstrā
t̄is colligitur virgim maie deuo
tus ex̄s. **H**ic dū i domo sua qua
dā die sedet et sicut puro vanis i
tendit duos sibi app̄aruisse demo
nes asseruit adeo asp̄cū terribiles
vt exp̄mē v̄bo nō possot. **Q**ui illi
app̄imātes dixerūt ad eum. **T**u
vsq̄z nūc nobis seruisti et rivalis

bnardus

Ex m

fanam punitam et ego sanabo. **N**o
ne idem medicus et ferro punitas
carnes incidit et si necesse est. **V**rit
igne qui et vnguentum nunc mitiga
tium nunc sanatum apponit. **I**dem
medicus qui aufert febricitatibus
vinu. **S**propum eisdem tribuit cura
tium et suis anxie sedatiu. **V**erū q
ad eum i piodis e. recurrendum
triplex e motiu. **I**nu qz factor
nū est et creator. **I**nu est quia nū
diator et rōr est. **I**nu vo est qz
nū pater e et amator. **D**uo qz mo
tiu pūm dans accedendi ausum
est qz nū frōr e et creator et non
secundum partem sicut utrifres alij
s; sōm eorū. **Q**uia quicqz sōm
vtrūqz hoīem sumus. quicquid pos
sumus quicqz sumus totū ab illo
accipimus. **A**plūg. **Q**uid hēs
quod nō accepit. **E**t anclmus
i libro de casu dāboli. **Q**uī seipm
nō hē quo a se aliquid hē. **D**e eī
de quo magis videtur nō iest. qūto
forius de quo min; nō iest. **E**rgo
si magis videt qz homo seipm a se
hēt qz qz alia ad se ferent si se a se
ipō nō hē. **V**mo nec hē pū qūto for
tius nec alia a se hē. **Q**uare restat
qz quicquid est et sūr quicquid hē frōr
e oīm nūorū. **V**erū naturale est
qz omnis artifex diligit opus suum
tū vt vix pan possit audire dia qz
ei aliqz derivabit. hoc fabri. hoc car
pentarij hoc et pellipaci faciant.
Nam et aues pūdis suis quos fa
ciunt magna sepius gerūt bella s;
tut it' coruos aliqui frōr est et fal
cones. **N**ā et puule aues que nidi
ficiant inter vepres a sinos suis ni
dis appi quantes. nō magnitudine
verentes nec fortitudin deferētes
toto nisi quo possunt iuadunt la
cerantqz rostris suis et pūgunt
et a suo nidulo fugare contendūt.
Apidule aues parue foribus iabus
illos pūgūt qz suos fauos iuadūt
ita qz suā vitā p dunt dū aculeū

i vulne dereliquit. quē mox inter
num consequitur. **I**tem qd' morne
eorū e inductiuū. **I**tem sūr ex a
ex qbus collige a minori qz si creatū
bilis et qz si nulla sit sua pū dilige
opa qz facit ex p existenti materia
aliunde accepta qm dēus opus suū
diligit. qz totū quod hē opartur et
effiat ac forma et materia tribuit.
Unde dicit' i libro sapie. **D**iligit oīa
qz sunt et nichil odit eorū qz fecit
Et si sic diligit oīa quid sentendū
est de nobilissima creatura sua pūa
gine insignita. et sola ad eternā bñ
tudinem rōrpe ordinata. **E**rgo dū
te pens exercitiat eū adire nō time
as tu tūm pūm et benignus expar
m motiu e si attendas qz nōst'
e diator et rōr. **N**aturale eī e qz nō
sua amet. **U**nde amat hoīes suas
terras et vineas domos et be nias
et palatia ornata. Ita vt magnam
de oībus cura gerant. et pūrent to
to posse ne pereat. **U**nde et rex qz
cūqz magnus et nobilis sic modica
regni sui villulam diligit. qz si quis
ei eam subtrahē velit. v' forte sub
traxerit p ea defendenda seu recupā
dā si fuerit pūa diuicias regni to
tius pū et pūanas expōit. **E**rgo
qūto forius rex excellis cui nōst'
seru sumus. et bonos patos est
adiuuare si perant. et malos ad se
reducē si auxiliū eius postulare nō
negligant. **S**um de recuperatione o
uis pūre dragmeqz amisse et reuēre
lucē xv. **U**n sapie xi. **P**arū b
omnibus qm tua sunt. **E**t ezech
xviii. **E**re oīs aīe mee sunt.
et quibus dā i pōsins addit dicitur.
Nūquid volūtas mee e mors ipū
dicit dūs et nō ponus vt cōūrat.
Ergo planū e qz i tribulacionibus
adiuuat. **U**n bñs martiris. **E**xēplū
dū ambulans iter alpes i manus
p dōnū irruisset et vnus latronū
eū pūre veller. s; alr eius brachiū
tenuisset posteaqz ab eo qzisset si

6

2

Exēplū

Auq̄ p̄is tu p̄sonā expauescas
 De timeas care fili s̄z ad p̄rem
 tū q̄ntoq̄ redi. quia ego p̄ te rō
 nem morū scelerū xp̄o reddam
 Illiq̄ p̄ te sanctam. teq̄z ī ḡciā
 illi respiciam et libent̄ fili mi pro
 tua salute ī morte me tradam.
 sicut p̄ nobis xp̄us ē mortuus. Ergo
 ad pat̄e sic totis visceribus te a
 manūe dulcis fili reuertē q̄z me
 xp̄us misit ad te et huic me fecit
 laborem assume. Ad̄ audiens iu
 uenis corde compunctus ad apl̄m re
 dit et ad pedes eius p̄dens ama
 rissime flere cepit solāq̄ dexterā
 manū qua ml̄ros hoīes occiderat
 ab apl̄o occultabat. Ad̄ sc̄s apl̄us
 dum adit̄ cōtinuo genu flexit
 et ip̄am manū eius p̄ ore deosculas̄
 illi a xp̄o veniā imperiit. nec p̄q̄
 desinat donec eū ī omnibus emendatū
 eidē car̄e p̄fecit ep̄m. Nondū c̄i erat
 fr̄m de ceterum de irregulitate homi
 cidarum. Ergo si sic amat filios
 fere siluestres. si sic carā carnis
 p̄ces. si sic insuper p̄ces spirituales
 quid de sumo bono p̄re sup̄celesti ac
 sempiterno sentiendū est a quo accipim̄
 totū quod hēmus. **U**n̄ ad hoc p̄bādū
 īferam hic v̄nū ex m̄ amoris xpi exi
 my oī suū ad vniūson̄ genus hoīm
 p̄cedim̄. **M**am narrat dyonisiū
 ille magnus apl̄i pauli discipulus q̄
 sanctus corpus ep̄us vir eximie sancti
 t̄ t̄m q̄ nūq̄ missam celebrat̄ quin
 ei altissimus sue cōsolatiois sp̄ualis
 gratiā aliquā p̄traret aut reuelaret.
 Aliq̄n̄ c̄i dixisset q̄ dū ex ī fidelibus
 quidam quēdam ex fidelibus p̄ntiss̄.
 ip̄e hoc adeo dure tulit vt ex hoc in
 firmat̄ incurret corporalem. Verū
 dum p̄ eorū illorū cōsilio orare
 debisset et d̄iso deū orabat vt eos
 disperderet. Cum igit̄ nocte quadam
 circa mediā horā noctis orationem
 pl̄baram faceret domo sua ī duo p̄tita
 ac diuisa fornax quēdā magna ingen
 ti igne succensa apparuit n̄ se a

puā quam viri iam dicti tremētis
 nimū stabant eo q̄ serpentes duo
 terribiles de fornace p̄cedebant
 q̄ eos mirebātur trahere ī fornacē
Der nō et ibi quidā hoīes foris
 stabant q̄ ī eam illos fortiter ip̄ige
 bant. Quā ep̄us surū respiceret
 et celū eidem pateret vidit illi ih̄m
 stantem magna sup̄am milita au
 gloriū. Quāq̄ ista duo sil̄ aduērit
 sic delectaba. v̄dē ip̄os maleficos in
 fornacem quōtius p̄trahendos vt
 sup̄e visionis oblitus nec ip̄m do
 minū respicere dignaba. **N**a quodā
 modo moleste ferebat q̄ nō ī fornacē
 ritus a serpentibus traheretur.
At ih̄s clemētissimus hoīm illorū
 p̄torū miseris ex sup̄celesti quo
 residebat throno descendens vsq̄
 ad illos miseros se inclinavit ac ad
 illos manū pietatis extendens eos
 a fornace remouit. et cōsusus ad
 carpū sic ait. Tu carpe delectare
 ī p̄dione hoīm p̄cedim̄ p̄ q̄bus adh̄
 ego mori parus sum. Et hoc michi
 semper ē amari. nō q̄ pereat p̄cō
 res. Ergo si sic in me d̄ns p̄cōres
 amat q̄ ad eum recurrere timeat.
Et flagellum immer. **De**
De secunda tēptacionē q̄ ē carnis
Capitulū c̄ xxviii
Assō de p̄mo temptatore q̄
 semper ē bonus. nūq̄ mal̄
 cōsequi de tribus malis videndū
 est. **P**rimo q̄ de carne ē videndū
 q̄ int̄mū cū aiā gerit cōtinue bellum
 hosti extiori magnū p̄bens auxiliū
 ad castrū aiē subitendū. **F**acile r
 uitas subiungitur et castrū si h̄c̄at
 p̄ditorem int̄mū q̄ hosti extiori por
 tas aperiat q̄ int̄mū introdurat
 cū quo postea vires feriat et om̄dat.
Nulla enī peior pestis vt dicit boet̄
 q̄ domesticus iūctus a quo dum ī
 nullo cauetur cito castrū iūaditur
 q̄ teneri pacifice credebat. **De**

[Marginal notes in a smaller script, partially illegible due to fading and angle.]

ei alexandru occidit. qd darium
 morti dedit. qd miliu cesare pfora
 iit. qd omnes ronos pncipes ire
 mit. n qui credebant amici q non
 habebantur. vllomo suspecti et id
 no credebantur ee cauendi. **Nemo**
 adeo crudelis et deditus bellis q
 caueat sibi ab amio seu quos a
 micos sibi ee estimat et credit. **Cor**
 iunim enim iunim sumere arma
 nemo valeat. s; fugi demu est
 necesse. **Quid** em pdesse pr cotra
 febrem interius affligentem am
 pe gladium scutum et loriam cu
 arma hmoi cu cotra adusaios ex
 teriores valeant n i vllio itiores
 ipediant. **Hic** e ille hore domestico
 et iunio q sampsonu viru fortissimu
 exercant. qui dauid regu sassimu
 ad turpia iclinauit du p adulterio
 ram nequando honorem dertandu
 admisit. q est salomonu regem doris
 sumu vsq ad ydolatriu iclinauit
 qui holofernu tyranu sensissimu
 matris femine iugulauit. **Virgo** for
 tissimus hore hore e cor que non
 valuit fortitudo sampsonis. no scias
 dauid regis. no sapia salomonis. no est
 potena holofernis. **Et** qd vniq scdu
 ab hor hore liber fuit illa sola duraxar
 excepta q dei filiu pnuuit. **Quis**
 ei aplo paulo superior qd scire eo
 sublimior. **De** quo dicit gregorius. **De**
 par aplo paulo i meitis fuit. cui et ipe
 datus est stimulus carnis. **Itaq** con
 hunc horem iunio ad ipugna du for
 tissimus non e ererta fronte bellan
 dum. sed e ab eo potius fugiedum.
 q hoc e cotra eum sumu remedum
 ius id apli dicit quo dicitur **fugite**
 fornicacione. **Alia** ei vna vniuersa
 sunt viribus respicndus bicenda. for
 nicacionis at viru fuge sole auxilio
 tutissimo e debellandum. **In** hor vniq
 solo bello facti sunt cuniculis filies.
 et leporebus. et ac herites sunt con
 formes q nuq se hostibus pariter

opponit sed sola fuga se munit
 Tunc ei lepores i maibus venan
 tum incedunt qn dimissa fuga
 adusaios isequentibus vultu vertit
Vndu ei fugiunt vix a canibus no
 capiunt. s; dum ad canes fugiedo se
 vertunt i ora ramu icidunt. etia
 qn nolunt. **Heic**us at si fugere
 qnq no possit tanta fortitudine
 intra suas spiculas se icidit
 vt saluo corio aperiri vix possit
 Per qd dar nobis icelligit modus
 optimus plandi et arumis fare
 fugendi. si sensus omis dauatru
 corporei et hore copunctio spicu
 lis resistatur. **Istos** ei duos bellan
 di modos reuuis nos dore vider
 q nuz cuiusq velotissimo hore fu
 git et vix ex transiu aque resumit
 nec vsa vix cornibus se defendit
 s; tur du cum lupo bellare cu con
 tingit. loca hura struem iuonim
 qit vbi circudari ab hore no possit
 ar ibi lupo securius se cu cornib;
 opponit. **In** libro ei de arte militan
 di doremur si aliq ee bellandum
 q sepe vt ibidem dicit locus plus
 valet ad horem vinceru q vbius
Na legitur q rex ille alexander ma
 gnus qui strenuus vbiq apparuit n
 vllum aliq bellum pdidit du qua da
 veller cape curare solus i ea msi
 lyt et ruda loro se applicans vbi so
 lu a pre anteriori poterit ab hore
 ferri tam diu ibi se defendit don
 videntia fructo muro totus ei cer
 tus iuonit et vi curare optinuit
Optima g e ceru doctrina de du
 plin mo bellandi. et scura i plio
 spual. **Na** cornu hore xpianu quo
 lupi. s; herenti et pagani debellant
 e xpus ihus filius regis sum de
 quo p zacharia pphetam dicitur est
 luce pmo. **Exerit** nobis cornu sa
 lute in domo dauid pueri sui. **Hor**
 itaq cornu dignissimo nobiscum

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

hīro i loco p̄me valde p̄nto. quia corpore pena famis tabefacto resistere possumus iūmico carnali scz nos ipugnantē vino. et dicit cum Job sancto libera me dñe et pone me i m̄ te et t̄m̄q̄ manus pugnat̄ con̄ me. Nam ap̄lus ip̄e dicebat Siā possum i eo q̄ me r̄o forat. Si deus p̄ nobis quis cōtra nos. Domini q̄ illuminatio mea et salus mea quē t̄mebo. Dñs p̄tor vite mee a quo trepidabo. Si cōsistat adūsio mo castra nō t̄mebit̄ cor meū. Si exurgat adūsio me plūm i hor ego sperabo. Et et alius bel landi modus quē et silr̄ docet ceruus q̄ i bello carnis maxie ē obseruandus ut scz fugiamy p̄ ut sup̄ allegat ap̄lus dicenda. Fugite fornicationem. Dñi p̄romis de har mā loquē i t̄m̄t. Depe q̄ puḡt̄ d̄strim̄ se cōmittit et cū belli v̄t̄ms set euentus. sicut vincē. sic p̄t̄ v̄t̄m̄. Quid igit̄ inquit ip̄e necē est certā p̄ ichs dimitte. Aut sc̄nto ait aut pedibus mors tibi ē fugiēda. Et addit. Qui fugit non vincit̄ i eo qd̄ fugit. p̄mo hostē fugit ne vincatur ab hoste. Et statim sua d̄cta cōcludit et dicit. Nulla potest hōi cē securitas. vidēo serpente dor mure. qz et si nō semp̄ p̄nciat̄. p̄t̄ m̄ cē q̄ feriat̄. Quis iuxta viperā ait dulces sompnos caput. Quē et si nō somper feriat̄ semp̄ m̄ sol licitat̄. Figo securus ē i q̄ fugiē erab hoste p̄re nō posse. q̄ iuxta p̄t̄ culum nō perisse. Unde narrat gregorius quā i p̄uina nūsie fuit se p̄biterū q̄ f̄ p̄bit̄ fr̄is illā quā p̄us hēbat vxorem ut sorore diligens sed velut hostē p̄fidum fugiens ad se nūq̄ accedere p̄mittebat. sz a se om̄ne familiaritate eius abiderat qz ut ip̄e dicit sc̄t̄ v̄i h̄nt̄ hor̄ p̄m̄ q̄ ut semp̄ p̄ul̄ sint

ab illicitis a se plerūqz q̄ licit̄ sūt abridunt. It̄ igit̄ venerabilis p̄f biter ad extrema d̄ductus. cum vxor p̄spir̄et eū iam p̄ p̄m̄ū cē morti. met̄ eū aliquis posse loqui p̄xima illi facta cepit ex q̄re si mortuus cēt. Quē ille p̄sentē q̄nto an̄isū potuit et voluit sp̄ū iardescere. Vox qz collā ait. Recede recede mulier paleas tolle qz adhuc ardet igit̄ulus. Illā igit̄ fugiente cū magna cepit lenia sacerdos clamare. Bene veniat̄ dñi mei. bū veniant̄ dñi mei. Quid ad tantillum seruitū v̄m̄ dignat̄ estis v̄ire. Ecce venio. ecce v̄c̄io gratias ago. Quā asp̄t̄es q̄erent quibus hoc dicit̄ ille ait. Nūquid aduēisse sanctos nō videns pet̄ū et paulum ap̄l̄orū p̄ncipes. It̄az conūsus ad eos i eorū m̄ibus am̄mā exp̄irant̄. Figo qui vult mercede cū hoc sac̄rdote p̄ipe d̄strat toto posse feminas fugere. Et si ille sic fugit vxorem quid sit de alijs facien dum adire. sc̄ia enī ut origenes dicit ē armatura dyaboli caput p̄m̄ et expulsio paradisi.

Remedia contra carnem.

Capitulum CXXIX

Remedia contra carnē qd̄a sunt i fugiēdo. qd̄a vero i auxiliādo. It̄a fugiē n̄cē 3̄o p̄mo carnales amores. 1̄o vanos as pectus. 2̄o vanas audicionēs. Quarto m̄l̄rū q̄saciones et d̄sicionēs. It̄ i auxiliādo p̄mo valent p̄m̄ exhortaciones. 2̄o occupacionēs et extirpacionēs. 3̄o carnis afflictiones. Quinto si q̄s cogit̄ p̄m̄ ferocēs et pugne v̄l̄m̄tes. 1̄o si sc̄s hēamus auxiliato res. It̄o qz si p̄f̄e volumus cōn̄c̄ et it̄m̄ h̄nt̄ hostem deūte ante oīs nobis n̄c̄m̄ est fugiē amorē illicitū seu vanū. om̄nēqz amorē i n̄c̄m̄.

aliorum eas a te separe equali distancia
 ut non sit una dilecta alia odiosa nec
 una magis amata quam altera quia tunc
 de his rectissime iudicabis quia nec
 teis eris odio nec amore. **S**ed si
 nos volumus fugere carnis vitium fructu
 mus abire amore hinc pium et vanum
 quia malorum omnium radix est et principium
 Quia palmas potit vitas educere
 si fuerit humor desiccatus in vite. **N**on
 riuus aqua poterit esse munda si in
 fonte aqua infecta fuit. **Q**uia si
 fundamentum domus est malum super
 erigere poteris alium stabilem murum
 Quia ex radice corrupe et mala pul
 lulae potit arbor sana. **Q**ualis est
 radix tales rami. **I**uxta sententiam pauli
 apostoli. **D**ominus est in his ait quod arbor
 mala non potest fructus bonos facere
Quia in arbor amor sit omnium affectio
 nam cordialis radice principium si a
 morte ante omnia non abieris a te malum
 nullum ferre poteris fructum bonum deo pla
 cum vel acceptum. **A**nt omnia ergo amore
 hunc ceteri et vani abire et non est
 difficile carnem subire sed erit facti
 mum continere. **Q**uia quod non amatur
 nullo tempore concupiscit. **Q**uare valde fa
 cile est mulieres effigere nec curare
 ante eas in peccatis amare. **Q**uia est
 difficultum solum deo seu de eius gratia
 habere possibile hunc fallacem amorem
 deponere et a medullis anime removere
 potest. **S**ibi animam subiugavit pleno
 iure. **Q**uia narrat ieronimus se legisse
 quendam qui vix ossibus herebat hoc
 malo amore arsisse et post vitam punitam
 potuisse quod amoris huius peste caruisse.

Secundum remedium contra carnem

Capitulum ccc xxx
Huius amore illiuto a corde
 remoto tibi est secunda re
 medium contra carnem icon
 du assumendum. **S**ed respice vani asper
 tum ne per eum fiat reditio in amore
 dimissum. **N**am res visa gratia sua
 spernit in anima et per eam sepe est amoris
 in anima occasio. **N**am generatua. **Q**uia
 si cupis huius peste non turbari amoris

ipone te per animam oculis que sunt fructus
 per occasio mortis. **Q**uia in manu
 eia oculos clausos tenuisset ut vide
 pomum verum non potuisset. **H**oc ei
 dum illud aspexit sua allegra pulchri
 tudine illud concupuit. **U**nde bernardus
 dicit. **N**on licet inueni quod non licet
 concupisci. **U**nde Augustinus dicit quod
 impudicus oculus impudicus cordis est nu
 cius. **Q**uia mala causat malus et
 vanus aspectus si non fuerit refrenatus.
Quia iacob patriarche filia nobilis
 dum vide voluit quod vide non debuit
 et ipsa visa concupita et capta pudici
 tia perdidit et illa curas gladius suorum
 fratrum ruit. **S**ampson si misericordiam
 alienigenam non vidisset ea non ama
 ad amasset et sic vniuersa que incurrit
 nullatenus incurrisset. **R**ex dauid si
 berisabee se lauante de solario inuenisset
 non fuisse adulterum et homicidam
 declinasset et persecutionem certatam
 per absalonem passus postea non fuisse
Quia primo genitrix regis dauid quia sero
 rem suam impudice respexit ea rati
 ardentissime concupuit quia ob nimie
 tatem amoris languore incurrerat
 quam postea dum oppressit odium absalonis
 incurrit cuius gladium non euasit. **A**spexit
 iudith sic holofernis animam vulnera uir
 ut pre magnitudine libidinosi amoris
 sui periculum non aduertit. **S**ed et ipse per
 industriam femine perit et ois ex parte
 eius se fugere commisit. **U**nde hec rati
 mala impudici aspectus sequentia ro
 mane marcone sic olim legit fuisse
 pudice ut hominem toto posse declinaret
 aspectus. **Q**uia narrat valerius maxi
 mus quemdam libellum repudij dedisse
 uxori eo quod semel inuenit eam respice
 hoies per fenestram. **S**ed si vis esse
 castus ante omnia frenandus est tibi visus
 et a muliere ois tibi est auerendus as
 pectus. **Q**uia dum quidam ex prius se
 mel alexandria descendisset colloqu
 turus episcopo. ne ante mortem incurreret
 sic oculorum aspectum cohibuit ut per totam
 ciuitatem transiens nulli oculo faceret

R

tendant. no p̄ ee casta aia vbi oia
sunt in casta

De remediū contra carnem
Capitulum cccxxi

Quarto no solum cohibendus
e visus s; etia auditus. vt
refugiat quis audire pulchritudines
mulierum. **Q**uod si rlia audiat cu
memorie comendetur postea natio
ruminaur. s; q; disponit hoicm ad
ruram. **N**on igit pdest vl saltem
no sufficit si claudat ad illius visus
si ad vana clausus fuit et auditus.

Quid ei pdest si ciuitas aliq ex oi
pre fuerit conclusa. s; solu fuerit ex
vna su pte conclusa. **Q**uid ei pro
dest i nauu vndiq; pforata ciuita
claudas du solu vnu no clausum re
linguas. **Q**uid pdest homin leualit
i pluribus pforato si oibus vulner. bz
cura adhibeas du solu vultus vnu
absq; cura dimittas. **A**rگو si claudis
visum claudas p̄ et auditu. q; sepe
via e ad p̄miam maxē eius ipator

i tanta flagitiorū fere et ceno car
nalis inuidie vfabatur vt om̄s
matronas nobiles rōnorū q̄s oculis
no videbat. s; ee pulchras solo p̄cipie
bat audiri ad se dū q̄uorū fa
ciebat. **T**antus q; t̄ior omnes opp̄
serat vt nullus palam cōtra dice
auderet mori timentes. **D**ū q̄ tribus
q̄dā erit vome matrona noie eufro
sina corpe pulcherrima. ammorasta
et religione. qd̄ maxē e oibus xpiana

Dū q̄ pulchritudine femine cu libi
dinosus maxentius auribus prep̄p̄
na ad hū parulū tenebat auditū
eam statū nūq; missis ad se q̄ro
quis dū missis. **A**r nobilis femina dū
vba m̄norū audisset rē retulit ad
maritū q̄ erat vnus de nūo sena
torū. **Q**uod dū ille audiuisset ait

Quid dūa m̄ facē possumus. **A**ut
oportz nos mori aut oz her pan
Quare illa vt vidit vnu metu mort

ee turbatū ad nūos illos ait. **W**e
paululu expectare donec me oznem
vt decens est. **P**az camera suam
igressa genua figes i tra orauit
Deum p̄ venia. et sic tāq; imolans
pudicitia suam deo m̄uonē arri
puit et p̄ pectus sil' et visera se t̄isso
dit. **S**iq; ruram manus iuasit euasit

Maxerat cassiodorus idem q̄ sup
q̄ fuit apud alex andria vgo q̄dam
noie dorothea ex nobili qd̄e orta
familia magnis diuitis plena. pol
lens maxima purela. infemo et
indupria clara et i t̄m formosissima
vt dei sp̄nale figmētū ab oibus cre
deretur. **Q**z qz mente xpianissima
erat. hanc suā pulchritudinem cristo
deuouent et videri ab hoibus ren
uebat. **A**t maximus q̄ i p̄ribus
orientis rem publicā tyrannice gubna
bat dū rāta eius pulchritudine aur
bus prep̄p̄er missis ad eā nūq; ad
stuprū eam m̄neribus iurauit.

Qz cu m̄nera oio dorothea respue
ret nec ee dignū assereret vt mor
tali homin daret qd̄ dūo regi ce
lesti sp̄spondisset. **I**lle maiori libi
dine inflamatus ex d̄is dū cognat
eam iuade violenti illa q̄ possidebat
oibus delictis tyrannicis manus effu
git et ad loca rōnora se t̄stilit.

Vbi cognata dūo sermuit. **E**re q̄
malū sit aures ad vana a p̄re et
eas ad lascīe vba no claudē. **D**e
ei maxentius et maximus supra dū
aures ad plibata oia no dedisset.
nec eufrosina se gladio t̄ssodisset.
nec dorothea relicte oibus aufugisset.

Ded de visu p̄ et auditu m̄tra dif
tinctione r̄na sup̄ d̄it. vbi de claudē
disportis hūam corporis. seu de
carnis eius longū tractam digessi.

Quare hic dicē plura no r̄nam
Quartum remediū cōtra carnē
Capitulum cccxxij

Exm

Quarto sunt fugiende mulie
 riu conuersaciones et visitatio
 nes ac rohabitationes. scilicet et filie
 vstro quo voluere reli demerit et
 capitur. qz ex conuersatione cu feis
 no solum viri trem s3 capitur et
 et celestes. Vnde Ieronimus dicit
 Ego arbitror q si viri cu mulieribus
 habitent visitatum no deent ibi dya
 boli. Et nota q maxime sunt tria
 q mouent viros penitentes ad feis
 visitandas. Prmu e caru scitas. Im
ppia castitas. 3m est consanguinei
tas. Veru scitas mulieru est corde
 amanda et orobus adiuvanda. sed
 no sepius visitanda. Et visitatio
 sepius iterata seu amor q a spiritu
 i caput i carne frequer desumit
 sunt parer supra i exemplo quod
 posui i tractatu de pna de morba
 gallica q du fuma sue sanctitatis
 ad se multos attrahet cu alie que da
 deo deuoti attraxerunt mulie. Idu spu
 familiaris ee inpietes i carne presse
 ruit eoru amores q carnis erant ope
 qsiman. Ob hanc igit causam bne
 martinis quada valde scam femina
 comendauit qua i cella manente
 dum visitare veller pnt sue promissa
 sanctitatis. illa ad eum tale mnu
 remandauit. Parce mi pcor te pe
 nec corpe visitare me curas qz ex q
 intiu hanc cellam a nullo sum hode.
 visitata. Et hoc ieronimus ita dicit
 Si pudius ee desideras feminam
 auente diligas qua videis bu conuer
 santem s3 frequer eam visitatione no
 videas. Un comendat nminu scam
 paulam qui postq ad deu conuise
 cu nullo homine quicunqz eximie
 scitans exisset ad me sa voluit
 manducare. Et ad conuersandum
cu feminis no det moue cofiden
cia de pna castitate cu fortissim vi
deantur a feminis. Vn Ieronimus
de hoc dicit. Hostolu tuu pedes

mulieru raro bl potius nuq tenu
 Nec sub eodem recto cu feminis
 maneat neq de pna castitate co
 fidat. cu nec sis dauid sanctior
 nec salomone prudencior. nec samp
 sone fortior. s3 sp meoz esto q
 paradisi coloni femina a sua posses
 sione deiecit. Et forte dices. Non
 sum stipula neqz femi. s3 cum
 sum comitatus i ferru conuersa
 ciones no timeo mulierum. Deo
attende q ignis anru dissoluit
ferrum. et qdruqz metallu. Vere
si luxuria ignis est p et ferreos
aios imutare ad malum. Vnde
Ieronimus. Libido carnis ferreas
 mentes domat. Dicit et ex duabz
petris duris se mutuo collidit
egreditur ignis sic ex familiaritate
duaru psonaru q vident ee lapi
dee seu ferre ignis egreditur quz luen
rie. Attendat etu vt vir sanctus
q et si colupna lapidea no com
burat applicata et affixa sibi ran
dela tu eius igne et fumo bu fir
mitur. Sic et sepe vir de et si non
semp ruat ex familiaritate mutua
mulieris sepe tu ledit ex hoc con
scia. Et a deo quodammodo distit
aita dum cogitur cogitare de fe
mina et demgt sepius eius fama
Crede mihi qz no p cum deo to
to corde hicare q feminis copulat
Ego nuq e confidendu de pna
castitate cu sepe liquecat ab igne
luxurie. Miles quda erat noie
Genebaldus q nepti sancti remi
gn hebar uxorem. Quq religiois
amore se ab actu carnis mutuo
consensu absolussent beatus remi
gnus ipm genebaldu apud laudu
nu ordinauit epm. Rem de sua
et uxoris castitate confidit eam
sepe vt de diuis instruet ad se
venire facebat. Veru ex conuer

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible due to fading and bleed-through from the reverse side.]

larone frequē et colloquio mulie
 bi carnali amore succensus cum
 ea lapsus ē i p̄m̄. **¶** Que concipit
 et pariens filiū hoc f̄m̄ mā dām
 ep̄o. **¶** Quī confusus remandant illi
 dicens vocetur lano q̄ de larone
 natus est. **¶** Sed ne de hoc aliqua sus
 p̄cio surerit vxorem sicut an ad se
 venire sinebat. **¶** Itaz f̄m̄ est vt post
 p̄m̄ p̄m̄ fletu iterū cū ea rueret i
 p̄m̄. **¶** Que cū filiā pepisset eam
 iussit ep̄s vocari. **¶** Vulperulam.
¶ Tandē ad se rediens ep̄m̄ Dimitri
 voluit. **¶** Sed beatus remigius non
 permisit eūq; p̄ vj ānos i quādā
 cellula pua clausit et ip̄e interim
 eam gub̄nauit. **¶** Et sep̄no anno
 cōpleto ei āgelus dicit dicit tene
 apparuit ei p̄m̄ sibi eē dimissū
 p̄hibuit et vt foras egredetur in
 dixit. **¶** Qui ille ait. **¶** Nō possū exire
 qz dñs meus remigius ostiū clausit
 et suo sigillo comminuit. **¶** Tūc illi
 āgelus dixit. **¶** Sire vt scias tibi pa
 tere celū sigillo saluo t̄ aperitur
 hoc ostiū. **¶** Itaq; ostiū ē ap̄tum.
¶ Tūc ille i modū cruris i medio
 ostiū se p̄uenit et dixit. **¶** Et si do
 minus me i h̄is xp̄us venerit ego
 hinc non egredior n̄ dñs meus re
 migius veniat. **¶** Tūc archieps ad
 montē āgū illuc venit et eū sue
 dignitati r̄stituit. **¶** Gregorius
 ep̄ i t̄no de dialogorū de horita
 ait dum facta virorū forūm narro
 ad memoria venit quid erga audie
 am fundane dicit ep̄m̄ diuina
 m̄ia fecit quod sic exopto valere
 legēmus. **¶** Vt qui corpus suū con
 tinentē deditur h̄itare cū femina
 nō p̄sumat. **¶** Nam hic vir venerabilis
 cū vitā plena v̄tutibus durer. **¶** seq;
 i arte continentē custodiret quōdam
 simoniam femina quā serū pua
 habuerat noluit ab ep̄m̄ suo cui

ra repellē cōfidens de illius et sua
 castitate. **¶** f̄m̄ ē go vt hospis anti
 quus aditū temptacionis exgreter
 et spem mulieris illius oculis ip̄i
 met. **¶** Ita vt nephandā cogitare
 cepisset et ad hoc vsq; ductus fuisse
 vt manu eius posteriora ferret.
¶ Ad d̄m quidam de iudeis per
 alloracionem demoni agnouisset
 ad eū cōtutus venit et qd̄ a demo
 nibus audierat indicauit. **¶** Ad
 d̄m ille audiuit i gemuit statiq;
 de habitaculo suo femina ex pulit.
¶ Ad cōuersandum cū femina
dicit mouē cōsanguinitas / qz scdm
 q̄ theodorus dicit i et 2° regum
 viij^o h̄etur. **¶** Amōn p̄m̄gentis
 filius dauid thamar sorore suam
 corrupit. **¶** Vn̄ et br̄is augustinus
 cū nulla mulie voluit colloqui solus
 nec sororem vl̄ aliquā ex ip̄i quis
 serū h̄itare volebat eo qz sepe occa
 sione talū p̄p̄uarum alie mulie
 res adueiant q̄ ruine aditū parat.
¶ Venerat etiā quidā magnus h̄irans
 i deserto i magna excellētia vite
 seruens deo quādā p̄ntē h̄ebat i
 mūdo q̄ ob grām v̄sitanōis eius
 ad eū aliqñ venit. **¶** Quā cū adm
 sisset i cellam temptatus ex ea lap
 sus ē i p̄m̄. **¶** Sed a deo postea
 q̄fortatus p̄m̄ laticus exprauit
 et mulierem effigauit. **¶** Ergo fugien
 de sūt om̄s mulieres qz nō potest
 homo i simi suo ignē abscondere
 quin eius ardeant vestim̄ta. nec
 icedē sup̄ p̄uinās quin cōburāru.
 plante eius ac pedes. **¶** Iō mulierū
 vitandus ē asp̄n̄s. **¶** De vitandis
auditis ē conisatōis vsus fundū
abridendus / et abridendus ab
 ea rotatus. **¶** Tūc ei cēt serperē
 cōtingit q̄ manu manu ferē appli
 care. **¶** Vn̄ quidā ex p̄ribus dū m̄em
 iā valde verulam p̄ quādā aquā

v

Ex m

3

bl' alleuaria cu q's fuit pulsatus
 hac pena ut pugna **Et** go p'mum
 remediū ut homo hanc pugna no
 celer. s; confitendo. reuelat et ora
 tionibus se inuari ab alijs possit
Deinde fuit quida a fornicatioe
 nimis stimulat' ad q'dam ex se
 nubus iur et sua illi pugna ape
 ruit. At ille sicut erat ho dei ex
 toto illi corde apertus dicit ad
 eum. fili caue attente ne cum
 dyabolo elia tibi suggerent qren
 das. sed ad me semper venias q'
 cius te molestat. qz nichil sic
 peccati fornicationis allidit q' ut
 p'ribus reuelatur quod suggerit
 Et e contra. Nil sic cu lenficat
 sicut si homo eius stimulos oscul
 ter. Quia ille semel venierit ad se
 nem turbatus. et magis stimulis a
 gratus. et qualia patetur cu dolo
 remuluo animi inditaret. senex illi
 ait. Saue fili ne turbetur. qz ego
 qui senex sum valde affligor hys
 stimulis. Et crede indubitanter q'
 si meas temptaciones deus i te
 transferri p'mitteret stare no pos
 ses. Quod inuenis frat' audiens
 plurimu confortatus est. Et p'pter
 meriti sens et p' caritatem qua
 illi o'ndit deus temptacione carnis
 ab eo fugatur. **Et** valet tempta
 ciones alijs reuelare. qz du alijs q's
 sua temptantia reuelat. orones
 eoru p se fieri ipenat eo q' p' lib'
 orare caritas eos cogat. Quis in
 quit aplus i firmatur et ego non
 i firmor. **Con**stat cu hor ce p'p'riū
 opus caritatis et officiu panentibus
 copari p scandalizans vti cu egro
 rari hibus q'mori. Ergo du mala
 tua vris caritatis emittas eoz
 suffragia oronū ipenat qz mag'
 construit ee auxilia cōtra carnis
 et demonis irōndia. **Qua** et
 quida ex fr'ibus noie moyses

q corpore fortissimus erat cu ex la
 crone ad deu fuisse conuersus vi
 cia carnis superare no poterat q'
 ius abstinentia magna et laboribus
 magis corpus attereret. Ita ut
 sex continuis annis tota nocte stas
 no sederet nec sompni ad modicu
 caperet. **Et** modo ut abbas ysidor'
 p' coprauit q'mis ab eo tempta
 tio accessit. **In** quo datur apre
 itelligi q' carnis temptacio non
 vincitur ab ope nro. s; tm diu
 no cōsilio ut nemo i seipō sed tm
 i dno glouetur. **Ad** auctoritate
 o'nditur et exemplo. **Ma**i libro
 sapie b'mo capitulo vna fuit ita
 scriptū est. **Pro** q' no possu ee cō
 tinens nisi deus det et hoc ipm z
 sapie. scire aut ee hor donū. **Quo**
 hor planius dia potuit. **Quo** cu
 quidam ex p'ribus nimis de vxoc
 qua i sclo reliquit temptaret et
 hor sensibus retulisset iposuerit ei q'
 iussimū onus cu debilitare volentes
 Quod ille ferre no valens tanta
 debilitatem corporis incurrit ut sur
 ge de lecto no possit et tm tepuho
 no cessabat. Quia dispensante deo
 quidam pegrinus et paup'ulus fi
 ad eu visitandi gra venisset et cam
 ab eo sue infirmitatis audisset dicit
 ad eum. **In** me paululu audire volue
 ris bñ vtiqz tibi eit. quia et mēte et
 corpe sanus eris. **Hic** a te omnia
 graua onera. et sume modicu tibi
 i tempore suo. et fac aliquid operis
 et vires recolligent. **Deu** ora. car
 i ipm pone omne spem tuā. **Per**
 credas hanc passionem tuas vires
 superari posse. s; potius ope ope
 illius qui sacram rupē fundē iussit
 aquas.

Secundum remediū ut sup'
Capitulum cc xxxv
Secundū remediū e h'c

porales valent ad carnis periculosa
 subiugandam qz sicut iam sup dixi
 dum dicit intendit vni no p p tu
 irregulariter intendit alteri. **Unde narrat**
 iom q dū ieiunys et vigilijs carnem
 pfer subingit no potuisset. ne libidi
 nis flāmas extinguit se ruda hebreo
 i discipulu tradidit ad lras addiscen
 das hebreas vt iā i illis animū omni
 parer. mens eius a carnali medita
 tione recederet. **Narrat et idem**
 hominus q i mo scio quoda egypti
 adolescens quidam mochtus erat q
 nullis oino ieiunijs nullis laboribus
 corporeis flāma poterat superare
 libidinis. Sed huc monastey pz sic
 curauit. **Iuda** ei monacho pbaro
 pcept vt eū diebus singulis magnis
 pcuraret i iuris et in ipe pius accedet
 corā se et de iuvene quomonia de po
 ner ordinans vt eti mochtū corā iu
 uenem testimoniu phiberet. **De** ne
 fiet ei hoc medicamtu mortiferum
 sicqz transfret anridonū i venenum
 solus abbas iuuenem defendebat. q
 eū corā illorū testimonia excusabat
Iuqz p cōmuni aū excusabat
 hoc condie fieret erat adolescens i
 magna animi anxietate ita vt nihil
 aliud cogitaret. **Abbas** go post aū
 iuuenē ad se vocans dixit ad eum
Qualit fili **Quē** tu carnis reprobōe
 agit tecum. **Nūq** eius nūc i sultranoē
 pulsaris. **Iu iuuenis** ait. **Quid** ē
 pat quod qruis. **Ecce** videns q no
 licet michi cū mochtū viuē vixqz au
 deo suspirare quō go posset me tem
 prano aliqua agitare. **Aur** quomō
 parabit michi carnalia cogitare. **Tūc**
 abbas ielligens eū hoc mō naratū
 sibi fecit eē qd' gessit manifestum
Tertū remediū vt supra
Capitulum c c xxx vi
Uterno valet si quis cogitet
 p m carnalis turpitudines

et feroces et tū hoc pugne valentes
Quam et ruda monacho nimis
 de carne temptato dispensante deo
 queda illi ethiopiissa mulier i de
 secto apparuit tu turpis et fenda
 vt fetorem eius sustinere no posset.
Iuqz sibi claudet naras. et eam
 a se toto posse repellit. **Illa** aut ad
 eum. **Quid** ē q me repellis de qua
 die noctiqz sic temptatus. **Ego** em
 sum illa carnis concupiscentia q m
 turpis sim et fenda tota carnalibz
 hoibus videor dulcis et pulchra. **T**
 monachus i tū fetore illum ē detes
 tatus vt iā de hoc vltia no fuerit
 simulatio. **Beatus** et **augustinus**
Qu semel dispensante deo spm for
 nicationis corā se astrare vidisset. q
 qd' eēt eius rūsione agnoscer. tam
 deformem et fendū eū vidēs. dixit
 ad eum. **Iu** tam deformis sis et
 despectus. te de retro no curabo.
Debet considerare et temptatus qn
 tus ipius temptacionis sit aie fructus
Et dum eam sibi aspicit eē vtilem
 qm grauem det eā equo animo to
 lerare. **Quis** ei hoim posset enuare
 labores quos volūtarie ferūt et qruis
 dum sibi viles eē credunt. **Non** e ruf
 titus tota die laborat i vinea ppter
 fructū. **Non** miles tota die fert fru
 tum et se subiat ictibus lancearum
 ppter pmiū expectari. **Non** e tota die et
 nocte i ymbrie vento tempestate esta
 te et hyeme i nauigat nauta mare
 vela erigit remos duat. fluctus pro
 cellosos et vitā piam cōtempnit pro
 bili pno quod ampt. **Sic** ei **gregori**
Dicit **Consideratio** pmiū minuit vni
 flagelli. **Quis** ei vl' ad modicum ex
 pnat. quāta mala passi sūt sū omīs
 considera magnitudine pmiū. **Nec**
 mirum quia sitata possit portari
 icōmoda pro pno tpali et vili. qūta
 ferenda sunt p pmiū eternali.

Ex^m

Ex^m

C

futuro. Quia reliqua cella rediret ad
 semel. Venit ad eum vox de celis
 dicens. Reverte ad locū tuē solitudinis
 et quiesce quia nō vlt̄ de carne tempta
 beris. Et hoc tibi nōm̄ sit. Quia iuxta
 mensuram temptacionis quē novē iam
 annis portasti es p̄mandus i celo. **Itz**
 iuxta quantitatē victorie reddenda ē tibi
 corona iusticie a deo iusto iudice. **Vnde**
Dicitur ap̄t̄us. Reposita ē m̄ corona
 iusticie quam reddet michi i illū diem
 iustus iudex. Ergo corona respicit
 meritū diuinā grātia acquisita. v̄r valeat
 eē iuxta iheremā autē nutritur et cres
 cunt ex pugna seu p̄p̄tus ex ip̄a pa
 tencia qua firmamur i pugna. **Vt**
 tū omnibus sup̄ d̄is attende quid vtilius
 p̄r fieri i vna q̄ id vnde gl̄am possis
 obtinē p̄p̄tiam et penam effugē semp̄
 tnam. **Itz** her duo sunt temptacionis
 tolerātia et victoria cōsumata. quē nō
 ē temptatio respicienda sed ē omnino
 appetenda. et diuina semp̄ iploranda
 clemētia. **Ex̄m̄** de iosephat̄ igit̄ iude
 nobilissimo filio. eodē xp̄ianissimo. et
 carne cristissimo quē p̄r paganism̄ auct̄
 volens gn̄lo quoddam maleficia viris ab
 eo cunctis eietis v̄gines illi pulcherrimas
 sonant q̄ suis cū asp̄tibus et āptibus
 gantur ad luxuriam nitēbantur. Nemine
 cū hēbat aliū cū quo staret. cū quo
 aliq̄ loqui posset. cū quo solariū vlt̄
 p̄p̄t. cū quo eē m̄ duceret. Verū
 it̄ has eēt vna cuiusdā regis defuncta
 filia nimis speriosa q̄ t̄lia loq̄batur
 adolescēt̄. Si aiām meā amas. et me
 ab ydoloīū cultura saluare desideras
 mirionio m̄ quēte. Nā m̄ cōstat q̄
 xp̄ianitas mirionio nō abhorret.
 sed p̄durat eē s̄m̄. et i mirionio vnic
 eē asserit castitatem. Nam et quidam
 ap̄torum et p̄ph̄arum uxores p̄bant
 ac filios hūisse. **Qu** adolescēt̄ ait
 frustra talia meū p̄sequis. q̄ et si
 uxores h̄re p̄mitti xp̄ianis. nō tū
 illis q̄ voto se astrinxerit castitatis. q̄
 illa i pudica tunc subiicit. **Dit** ita
 ut loq̄s. **Itz** si aiām meā deo sal

uatori vis reddē meū tū p̄ra vna noc
 te et spondeo tibi q̄ me xp̄ianā fieri
 faciam sumo mane. Nam si asseris
 q̄ tū gaudū ē i celo sup̄ vnius p̄na
 p̄p̄t̄is. nōne illi magnū p̄mū erit
 q̄ aliquē ex paganism̄ ad xp̄ianism̄
 et ad deū cōuertit. Ergo semel michi
 solūmō arq̄este. et parū sum q̄ quid
 iussis facere. **Itz** factus iuuenis
 fortibus cepit agnari p̄cellis. et va
 r̄is ac validis nimis ferri ventis
 dūm eum ex p̄te vna salus puelle all
 teret. et ex alia caro eū fortē q̄mo
 ueret. **Itz** lacrimis totis infusus.
 dūm diuinū iploraret orans auxiliū
 mox fuit resolutus i sompniū. **Vidit**
 itaz se dūm ad quoddam prarū nimis
 antenū decoris nimis floribus or̄tū
 vbi folia arborū reddebant auribus
 dulcem sonū. et insuper auro quada
 garrata gratissima. odorē suauissimū
 euaporabant. quo reficiebant olfactū.
Itz et fructus ibi visu pulcherrimi
 gustūq̄ suauissimū. **Insuper** fuerat
 ibi sedes aprate ex auro et lapidibus
 p̄p̄tis fabricate. ac lucidissimū nimis
 lecti deaurans p̄anis construit. et
 aque illuc limpissime stantientes.
Deinde i quādam elegantissimam
 inductus ē curatē cuius muri turcum
 nra p̄ ḡrū ex auro erant obriso.
 qui claritate sup̄ineffabili choruscabat.
 vbi elōrū tam suauissimū cātus re
 sonabat. ut nullus sufficiat sermo
 narrare. **Post** her ductus ē ad locū
 teterrimū omnibus malis plena. **Cue**
 dū nimis horreret. **Dicitū** ē sibi a dur
 tore suo. **Di** sup̄are potis corpis temp
 taciones et penas has p̄p̄tias deu
 tabis. ac que vidēt̄ locū delectabilia
 obtinebis. **Itz** sanctus exortans
 iuuenis. et de cetero puellaz q̄ for
 tia nō mirant̄ s̄z delcacionē carnis
 t̄qm̄ fendū stercus abhorruit.
Quartū remediū de sup̄
Capitulum c̄c̄ xxxv̄
Quarto locū cōr̄ carnis temp

¶

Ex^m

cudā sancto accidit sar'don i dyoc
 florentina sicut ab eodem me verolo
 auduisse. **Q**uā et castus cēt et casti
 tate t alijs amaret illos detestabar
 non modicum ac malos iudicabar
 ex corde q̄ confitebantur se temptari
 de carne. **P**z deus volens vt fra
 gilitate suam agnosceret. et vt huius
 esset nec alios iudicaret. sz cōtinē
 dei donū eē intelligeret eadē tēpō
 tione qua ceteros ipm̄ ferri et cola
 phizari p̄misit tam arriter vt sicut
 ipē me audiente veniit quod faceret
 ignoraret. eo q̄ quocūq̄ irer. q̄ quāq̄ se
 videret hanc temptationē carnis cu
 anabus maximis et stimulis senti
 ter. **I**tas sua passione exartus est a
 hys cōpar q̄ nesciebat antea alijs
 misereri. **M**am et p̄ oīa sile cūdā
 ex semibus in deserto scribitur acci
 disse ad quē dum iuuenis quidam
 fruit a carne ḡuit stimulatus pro
 galio accessisset. Ille tū temptatus a
 carne nō esset. nō ei cōsuluit vt de
 buit. sz ipm̄ vanū et miserū eē dicens
 nec dignū hūc mōchali p̄asserens
 desperare potius coegit q̄ bellare.
Sam ille dū talia a sene audisset
 et eū mentiri oīno nō crederet de salute
 desperans cella relictā cursim redi
 bat ad sc̄lm̄. **Q**uā mox dispensante
 deo occurrit abbas appollo. **C**um
 igit̄ nimium r̄p̄tem videns sic allocut⁹
 dicens. **D**ic michi fili quid habes
 q̄ sic r̄p̄tes et merens appareas. **A**r ille
 ei omnia per ordinē veniit q̄ dixerat.
 ei sene et q̄ sic despicātis ad sc̄lm̄
 remearet. **A**d dum vir sc̄us audisset
 velut medicus sapiens monuit eum
 dicens. **V**ide fili amabilis ne des
 peres. nec tristes efficiaris ex hac
 causa qz et ego q̄ vt cernis totus su
 canus et iā ex pte p̄mortuus valde
 carnis stimulis inquietor. **S**uāc nō
 est vnde tu admireris nec vnde tur
 beris si tu q̄ es iuuenis seu floride

Ex^m

iuuēntis. cui seruet iuuenis corpus
 sanguis hys stimulis agitans. **I**tas
 dulcis fili te rogo vt hodie annas
 michi quod a te populo. et ad tuam
 cellam venire modo. **A**nforinus
 ille hys v̄bis ad cellam mox rediit
Antabbas appollo ad cellā illius
 semis accessit et stans ibi foris de
 p̄ratus est deū lacrimis dicens.
Dne dñs nr̄ q̄ seruis tuis temp
 tationes v̄luerit inferre quā bellā
 illius iuuenis i hūc senē. vt ex p̄
 mento distat quō alijs cōpari deat
 ne suo iudicio peat q̄ stare se pu
 tar. **S**ūqz orationē completeret quē
 dam iuxta cellam eius vidit ethro
 pem senē illum foris sagittantem.
Ambus sagittis iūis foris p̄foratus
 mox velut ebrius huc et illuc p̄ cellā
 ferebatur. **S**ūqz illa sagittans iures
 santer inspiraret senē confede sus
 telis. **P**ener iam sustine nō valens
 ardores carnis a cella velut amens
 exiliens concutus redibat ad sc̄lm̄.
Quā abbas occurrit appollo et dicit
 ad eum. **S**uo sic celeriter p̄gis sene
Et q̄ est causa tam belons inuēns
 tu. **Q**uid ē enā q̄ turbatus eē vi
 deris. **A**r ille videns q̄ appollo sc̄
 ret qd̄ sibi accidisset p̄ verecundia
 aliquid dicit nō audebat. **Q**uā abbas
 dicit. **H**erit ad mōsteriū tuū. et
 cognosce te eē infirmū. **E**t sc̄as pro
 certo q̄ ignoratus es a dyabolo. v̄s
 modo. aut ab eo cōtemptus oīno om
 nino. **A**r quā causam nō meruisti
 iuxta viros virtutis eius temptantia
 sentire q̄ nec ad momentū potuisti ei⁹
 iuxta cōmuniū sup̄mere. **H**oc autē
 totū tibi accidit qz iuuenē illū a dia
 bolo ipugnatum. tū debuisses v̄bo
 cōsolatiōis armare eū ferens des
 perare nō cogitans v̄bū sapiēt⁹
 dicens. **F**ruē eos q̄ ducit ad mor
 tem. **P**z neqz v̄bum attendisti sal
 uatōis dñi dicens. **A**rū dñe con-

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

Ergo dicebar ei callidus hostis quia
 esset angulus lincis per te ipsum ad nutum
 vade et tuas sportulas ibi vende. nota
 tibi eme. et ad tuam cellam revertere
 Sed dum feris nulli onerosus eris
 vixque humilitatem servabis. In ille hinc
 suggestum adit et audiri pander
 taque bone et consone humilitati dicit
 ad nutum ire cepit et facit sicut ei
 suggestum fuerat a demone. Sed dum
 vana videri cepit in talibus dyabolo ope
 rante delictus est. cum delectationem
 dum assensum prebisset patri formam
 cuius irruit. Itaque post factum igne ni
 mium effusus cum in quoddam desertum
 venisset cepit apud se cogitare cum
 pudore quam deum offenderat. quod
 animam suam perdidit. quod tunc bo
 que fecerat amiserat. quod dyabolum
 lenificauerat. quod sanctos angelos suos
 custodes contraxerat. et quod sanctos
 presbiteros turbauerat. quorum multi in
 civitatibus hircantes temptamina dy
 aboli superassent. Et non attendens quod
 deus est qui hominem conservat sed de
 dei bonitate desperans in flumine se
 precipitare voluit ut de se perfectum
 gaudium faceret immensum. Sed demens
 dominus cui ille dum serviebat et quod de eo
 aliud disponebat hoc si non permisit.
 sed ei contrario inspiravit ut ad
 cellam rediret et se ad statum pristinum
 per condignam penitentiam repararet. Ad cellam
 igitur rediit ostium celle repagulavit
 et punire carnem acriter cepit. Nempe
 semper de venia dubitans a fletibus
 non cessabat sed omni tempore ieiuna
 bat. Ergo dum continue per annum
 faceret solempnitates paschales advenit
 tunc ipsa nocte paschali homo dei surrexit
 et lucem novam tollens sub rorabo
 nouo copavit et prosternens se coram
 deo gaudio sic ait. Misericors et mise
 rator dominus deus totius demens qui
 neminem perire pro te confugio fidelium

omnium saluatorem. Misere misere
 mi domine quod velut perditus ovis erravi
 et tuam domine misericordiam ad iram contravi
 ar inimici de me gaude fecerunt. Et
 ecce sum mortuus obediens illi. Tu
 autem domine deus meus qui sceleratissi
 mus miseris et misericordiam impendi pro
 misisti precepisti misere humilitatem meam.
 et fac merum secundum multitudinem misericordie
 tue. Pro enim et firmum credo quod
 nichil est impossibile apud te domine qui
 de nichilo tam multa tam grandia et
 sperosa fecisti. fac igitur misericors
 domine mecum cum possis et scias si tua
 sola sola voluntas attendat quod est
 secundum iustitiam et secundum sumum. Et audi itaque
 me domine quod desit spiritus meus. tunc
 factum est cor meum ita ut iam vix
 non possim tuo amore constructus.
 Ignoscere igitur domine michi et igne tuo
 celesti prece hanc lucem accendi. ut
 ego ex hoc fiducia me tue accipias.
 residuum vite tempus quod mihi donaveris
 in tuo mandatis servandis expendam
 et devotus solus tue bonitatis deser
 uiam. Quibus omnibus cum lacrimis dixit
 surrexit ut videtur si lucina arderet
 Et cum ea non vidisset accensam. cecidit
 iterum in faciem suam orans et dicens
 Pro domine et factor toto corde quod per
 cam nobis. Parce igitur domine mihi misero
 Sicut enim iterum ac iterum tue bonitatis con
 fiteor turpitudinem meam quam cum
 omnibus confiterer si scandalum non
 timerem. Itaque domine audi me et so
 luta bonitatis hanc lucem de supernis
 accende ut misericordie mee sit signum
 puritatis tue. Tunc surrexerit et
 lucem ardere non vidisset iterum in faciem
 profusus lacrimis se prosternit postu
 lans lucem accendi. Tunc surrexerit
 oratione completa lucem aspexit clare
 ardere. Itaque exultans in spe et
 vixit quod lingua exprimi possit admirans
 domini bonitatem lacrimis lenne totus

in fesus dicebat ad dnm. Gratias
 innumeras tibi ago dnc deus meus.
 qz in indignissimo peccati veiam tu
 buisti. et hoc magno nouoq; signo in
 de venia spem dedisti. Itaq; igne illu
 omni tpe vite sue seruauit nec pmi
 su extinguit. **H**ic pnam qua gessit
 p ista ad statum pynnum redijt ita
 vt fratribus vniuersis sit factus
 i exemplū et xpi seruis insignis.
 In tūz deo placuit vt ei obitum
 suū aq; de redet reuelauerit.
Fuit et quidā sanctus epūs gra
 tiam a deo hanc hūc vt cognosceret
 i quo statu eēt qu ab eo rōne
 arripent. **T**ūz duas semel mulieres
 qmunicasset eas resplendentes gra
 videns q fuit ab anglo illo q ei sepius
 loq̄bar. si ille mulieres quas tales
 viderat bone eēt q sic erūt infames.
In anglo ait. fuerūt vradisti ali
 qn male sz nō pna sūt emendate q
 vniū nūc sobrie iuste et pie. **I**n epō
 ait. Admiror mlm de tanta dei bo
 nitate q p pns hatteris petrans
 pens eas nullis supposuit. sz eas ponit
 dōm gratiarum darys deridit.
Angelus v̄dit. Admiraris o homo
 dare te volo firmis q dñs deus nū
 cū sit naturalit bonus misericors et
 pius hys qui a pccō distredunt et ad
 eū p pnam se cōtunt nō tñ eos
 tormenta subire nō sūt. sz eos cof
 sua gra dignos facit. **S**i ei deus
 p pccōribus filiū suū dedit. et eum
 p inimis vt amia fieret mort sup
 posuit. **Q**uid admiraris si homines
 penitentes admittit vltro ad eum
 redentes et vitā suā emēdantes
 at ppe sus lacrimis seipm i holo
 castrū duo mactantes et offerētes.
Hor itaq; rissime scias qz nulla hoim
 crimina nulla qnq; facinora diu
 nam pnt supare clementiā. si qis
 p delictis assumit pnam. Nouit ei

dñs om̄s infirmitates humanas
 et affrōnes omnes prauas quas
 caro her generat et om̄s cōt nos
 dyaboli astutas et malicias. **S**ic
 volis tanq; filys facile pccā relaxat
 et cōrectionē brām parat expectat.
Sicut paulus q simplex ē dicitur
 anthony magni discipulus tāta apud
 deum gratiā iuenire pmeruit vt
 anglos videt et demones. et i quo
 statu homines eēt ipō aspectu cog
 nosceret. **A**d etiā qō quandā veit
 aliqñ. et ante fores ecclie ad orandū
 se posuit. videre volens quales eēt
 esset homines qui ad missam audiendā
 intrent. **T**ūz om̄s remeret ingre
 dientes claros et cū eis gradiret an
 glos et lechantes vniū tñ solū vidit
 intrare obscurū et mē eū demonā
 quēdā per naves eius cū capistro eū
 tenentem. **A** longe aut psequētem eū
 et tstem angelū eius bonū. Itaq; paulus
 gemens et pernis suū fortit manu tui
 deus valde pro illo dolebat quē talē
 nauis esse cernebat miserā. **I**git̄ ama
 rissime plorans et p eo attentius deū
 orans i silencio expectabat donec
 finita missa egredere ille cū alijs foras
 Et ecce quem pius videret nigrū ceruit
 exire p fulgidum mē qz eū frante hy
 larem angelum eius bonū. et pnt ab
 eo rystem sequi demonem. **T**ūc paulus
 exiens foras cū magno gaudio cla
 mans dicebat. **I**neffabilis misericor
 dia dei nū. **B**onitas pius altissimi.
Miserationes diuine et bonitates
 imense. **V**ente iquit frēs et videre
 eū qui neminem vult pccē. **T**ūq;
 om̄s vndiq; amurissent et paulus
 oīa q viderat narrasset irogauerit
 virū vū sibi tāta misericō cōtingiss.
Tūc ille ait. **H**omo fornicator maximū
 qz peccōi vsq; hodie frēs fui. **D**z cū
 nūc i ecclā legeretur lauanum mun
 di estote et auferre malū cogitatio nū
 vitarū ab oculis meis. **E**t ex vba ppe

Exm

pheta **A**ur impy quasi mare feruens. Ergo sicut luna post se trahit oceanum. sic hic mundus cor humanum bene igni mundus in illo proprio lapide est signatus qui liparia appellatur. et dicitur esse visus ad se omnia animalia trahere et de latibilibus ad se foras educere. **P**ropter quod venariorum in insulis et latentia possunt cape animalia ferunt hunc lapidem ad deserta. **R**et ipsa mundana substantia ad se trahit omnium hominum genera. sicut ipsa condiana terminus experientia. **A**ntiqui milites comites barones duces maritones et reges facti sunt mercatores propter vendentes et ementes. **N**am et ipsorum frequentis in eis auro ditissimus sic tamen erat a lapide hoc attritus. **V**t eo tempore quo faneriam obsidebar a mercatoribus primum acciperet qui in exitu suo erat. Ita quod earum quilibet unum grossum die sabbati soluebat nec hoc contentus erat sed saltem quem a seruitibus vili pretio comparabat. totum primum magno pretio venundebar. **N**ec a lunde quod emi poterat nisi ab his quod ipse ad hoc per singulas civitates straverat. **M**undus ergo illi pisci similis esse dicitur marino qui retis appellatur. **H**ic et piscis cum habeat grande ventre recolligit. **I**n autem famelicitate odorem quemdam ab ore maximam foras mittit et per aquas vnde quaque disspertit quem dum piscis sentit illuc currit et odoriferam valde diligit. **U**t quoad ad vasa nova factus qui ad vetera tendunt quod magis redolentia sunt. **I**n odorem iam dicitur sentit sequitur in ventre tenet et ibi subito demergit. **S**ed ille post odorem emissum statim ore aperto nec apertum os claudit donec peribus plenam se senserit. **D**icitur et dicitur hic mundus deceptus et occidit. **C**aribdis est mundum significat qui est quidam in sculo mari vorago a quas absorbens et vorans quodam

munda appetit et multum vorat

vi attractiva omnes approximantes attrahens ad se naues. easque deglutendo subingens. **N**on enim corpora nostra sunt naues sed anime naues illas regentes qui sepe ut rimus caribdis mundana vorantur. **E**t enim mundus per insulam signatus qui eodem mari supra dicto circumdatus periculosus est valde locus. **V**bi fabulose dicitur et prope ne tam dulciter decantantes ut ad naufragium pertrahant nauigantes. **N**on vere et non fabulose est hoc mari magno. scilicet mundo Syrene sunt qui suis choribus et cantibus naues subingunt humanas. **Q**uia scimus est scitula maria sulcare nauigis qui munda na. **Q**uia ibi ex multis nauibus pauca perunt. sed hic longe plures sunt qui perunt quam sunt qui euadunt. **N**on ferunt quod quidam mortuus dum redisset ad vnum dixit fuisse qui quattuor quinquaginta milia hominum siluam iherosolimitanorum de quibus tamen quinquaginta quinquaginta saluati fuerunt ceteri dampnati. **D**icitur et dicitur quod in caribdis humana significat auaritia. **V**imque hominum per diuitias absorbit. **N**on per insulam ubi Syrenarum sonat dulcis sona cantum per cognosce de ignari luxuria qui multos ad periculum trahit dulcedine quadam soporifica seu falsa. **I**sta est duo perit in homine maxime regnat ita quod naues humanas ubique submergit. **V**e igitur mundus mons est ille calamitarius. qui in quodam maris loco dicitur situs esse qui naues ferreas clauos habentes quodam violentia ad se trahit nec a se vult separari perimitur. **V**nde videmus homines attritos a mundo. **V**ix est instante mortis articulo posse perfecte separari a mundo. **I**ta ut vix affectus munda nauis rerum abinaret et male ablatum ut plurimum male reddant. **V**ere igitur dicitur hic mundus esse panthera similis. **E**t enim panthera bestia nimis pul

chra varia p totu et maniosa albisq;
 maculis suspicita ita vt videatur
 tota i superficie orilata sz corde est
 valde seua. **H**ec igit bestia sua pul
 chritudine et odore oia quasi aialm
 post se trahit quia illis sola extiora
 et no rez ondit. **P**mo bestias sibi
 apprimates inaudit deuorat et ondit
Hic et mundus odore vnguicoru
 odore ciboru. odore vinoru. sdo
 re saporu. ac cu hoc varietate p
 totu camporu et floru varietate
 lectuoru vestimentoru ac pulchritu
 dine varia metalloru. ac piosoru
 lapidum diuisoru omnes q; hoies
 ad se trahit quos m pdir et fallit
 solunq; illis morre emu i fine p
 soluit. **E**st igit mundus p oia
 supradicta basi piscatoru silimus
 quod quadam esca dulci qua con
 tinet ad intrandu elliat omnes
 pisces quos du ad sua interiora trexit
 ia vltra exire no sinit donec illos
 occidendos piscatori seruaucrit.
Habet ei na sa i pmpio os valde
 lam sz in fine stricissimu. Quare
 facile illam pisces intrant quis no fa
 cile exeat. **D**icit mundus homines
 qbusdam dulcibus modis ad se trahit
 nec intrantes ipedit p latitudine
 oris i inneris mundialis qd valde
 amplum i ingressu. sz sic artu est i
 egressu vt pauci sint valde q exeat
 et qui i eo vitam no malefirmant.
Exm de laborinto i que factum est
 intrare. sz no facile est exire. **A**m
 pla e via et spaciofa q duat ad mor
 tem. **V** dicit dicit i matheo. **V**erupti
 ista via q sic ampla e dum viuimus
 stricissima ee pba du morim. et
 ratione piculi et vde iudij et vde
 insuper lon ad que sur miseri dedu
 cendi.

De tribus remedijs cor mundum
 Capitulum CCXLI

Quoniam huc reptatore vanissim
 et q eius vana delectamenta
 deberet sufficere hoc vnu remediū

qz mundus hic oibus defiat. mlti
 nobis picula igit et nulli vng
 fidelis existit. **P**ro quod ggoi dicit
Contempnedus eet mundus iste si
 no bonis suis deuidet. sz cum
 tot sup nos mala igeminat quid
 aliud q vt diligenter no clamat
Ita obmissis multis remedijs sicut
 e appeno supnoiu bonoru. et noz
 infernalium tormtoz. **T**ra nu po
 namus hic remedia q ipa condia
 na experientia sur nobis q; nota
Itaquit o homo curiose et vane
 te mudane delectatur diuine. **C**
 considera apud te pmo qz sur ineffi
 caces et vane. **1**o qz sur debiles
 et infirme. **2**o qz sur iuuiles
 et nonue. **3**o qz sur pmo an oia q sur
 inefficaces et vane. **I**nefficaces no
 pnt donare quod pmititur. sz et
 vane qz vmbra sunt et dum credunt
 teneri deficiunt. **N**am q sunt in
 efficaces pbat hoc no. **C**onsequ
 omne illud inefficax ee pbat qd
 dum ad aliquod opandū assuunt
 no frir illud ad quod faciendum
 indurit sz eius contrariū opatur. **V**
 gra. **N**ono illa medicina dicitur in
 efficax q ad aliquē morbū curadu
 accepta no fuffit ipm curaret sed
 potius augmentaret. **I**nefficax bal
 neū dicitur i quod ad guttas sana
 das vl saltem mitigandas aliquis
 introuet si nullū ex hoc qmodum re
 portaret sz dolores porq augetet.
Silr ois ille cibus induraret esse in
 efficax q acceptus vt fume arret
 si ea potius intraret sicut de qbusda
 vanis et leuibis cibis dicit q famem
 no auferit sz accendit. **N**one stult
 eet q veller aliquē magu igne ex
 tingue si paret i illū aliqd modū
 aque cu hoc esset eu potius i flamm
 re. **N**one stultus induraret ab oibus q
 volens firm extingue comedet aliquo
 cui e firm accende. **N**one stultus est
 maretur q calore magno estuans

De tribus remedijs cor mundum
 Capitulum CCXLI
 Quoniam huc reptatore vanissim
 et q eius vana delectamenta
 deberet sufficere hoc vnu remediū

dum veller a se hunc calorem amoue
 si se ad feruidum sole ponet vel ad
 ignem vel si multas panis se facit
 opiri. **N**unc stultus iudicarentur ydro
 pin qui contra sinu potu amprunt
 qua incendunt potibus no extinguunt
 Na quanto plus bibunt tanto plus su
 sinur. Ergo a potu abstinenda est
 eis no bibendum. **I**um est ydropis
 no sit aliud q̄ defectus seu error.
 vntis digestus tumores ḡrans v̄tris
 et epans. stultus et amens est qui
 curari veller si medicina capet q̄
 appetitua extiraret ad abu cu danda
 sit potus me diana appetitus supflui
 extirpaua. **I**unua talia ad hoc pat
 haberi exempla a p̄dicantibus copitanda
 sed no omnia hic ponenda. **E**t vt
 ce oibus iam dicit q̄ suppositu corlu
 datur. **P**onne auari et mudi amatores
 sūt stult q̄ volentes diuitis sanari
 et suum extinguere. seu h̄ndi diuitias
 congregare non cessant. q̄ appetitū
 h̄ndi no sanant s̄z inflantur. **A**uari
 q̄ illi stulto sunt filii. q̄ volens
 igne extinguere ligna no desunt con
 gregare et igni adungere. cu quanto
 plura illi ligna addant tanto semp
 amplius augueret. **N**ā iux̄ suam
 sapientia. **S**imo qd̄ e manus et uera
 experientiam exēplis inuis apparuit
Arestat amor nūmū q̄ntū pecunia
 crescit. **V**nde videmus ad sensum
 q̄ mlti dnm paupes eent liberales
 erant et legales q̄ diuites f̄a tena
 restet cupidi. **A**uaritia ei affilata
 frugori cui e officiu aquam fluida
 deire i crystallum et i durū lapidē
 molle lum. **E**rgo mudi amatores
 sūt valde stult et ibidē incunt fieri
 variū v̄a credeb̄ posse repleri.
Vnde docet boenus q̄ si auarus
 tot pondera auri congregauer. q̄
 mare arenas. et quot cōnz sydera
 celum no tū sine h̄ndi cessaret sed
 potus crescit. **V**n̄ poit ex̄m de quo
 dā auaro q̄ petebat a deo hoc do

na. vt quodq̄ tangēt v̄teret in
 aurū. **I**u deus sic ait. **S**ultus es
 quia non attendis q̄ si omnia v̄teret
 i aurū que ringeres q̄ comederes
 quid biberes quid indueres no h̄res
Auam ringeres tibi potum q̄
 vestitū her oia v̄teretur i aurū
 quare ad moriendum te rogerent
 siq̄ aurū no v̄tile tibi foret. **E**t
 si omnia v̄terentur i aurū q̄ ringeres
 cum teipm cōnue tangas. tu ip̄e
 an oia v̄teris i aurū. **E**rgo quid tibi
 valet aurū iā te conuerso in
 aurum nisi q̄ i alreius tu venires
 dominium. **N**on sūt ḡo sanariue
 diuitie quia aie appetitū sic se h̄t
 ad mudi diuitias sicut budellum
 ventris ad ciboz delicias. q̄ q̄nto
 plura cibaria i vna die susceperit
 tanto die alia ad plura recipienda
 capaxus fit eo q̄ amplietur ex
 cibo sicut ecōtra ex paupertate ciboz
 q̄strum pauis inuenit ecōtēntū.
Auarus no impletur pecunia
Capitulum cxxij
Sed hic oritur questio trahēs
 origine ex p̄missis q̄ sit cā
 q̄ auarus no p̄t implei pecunia.
Et dicendū q̄ huius rei duplex est
 causa. **V**na sumit ex p̄te aie. alrea
 ex p̄te pecunie. **E**x p̄te sumit aie
 p̄ma/co q̄ aia capaxitans quoda
 no sit infinte quod ex hor apre
 p̄batur. q̄ no p̄t tot scire quin pos
 sit plura addiscere. **S**imo q̄nto plu
 ra disat tanto semp ad plura dis
 cenda fit capaxoz et reddū ad a
 capiēda abilioz. **C**apaxitas namq̄
 infinta nulla repleri p̄t creatū
 ac limitata substācia cū replentis
 ad repleri quēdam debeat esse
 portio imensa. **S**icut ex̄m haberi
 p̄t i vegere vno plena. **B**onus ḡo
 creatis q̄ntūz multiplicat non
 p̄t repleri portio aie affina sicut

facit nephas attrahē nō desinat
 Vide go q̄ sūma ē humana stul
 ticia n̄ n̄ hō sit nobilissima crea
 tura. Quia cū oīs sūdar ip̄ia
 q̄ natura nō facit aliquid frust
 nulla ē creatura tā vilis et modica
 q̄ si fuerit vacua aliquid ad se tra
 har n̄ id solum vnde eius vacui
 tas repleti valeat. sicut exempla
 de attrahētibz sū sūm p̄batur
 Vola vō rationalis creatura q̄ est
 sapiētissima ex natura sic ex volun
 tate facta ē p̄usa. Et n̄ se incit
 vacuam attrahit sola illa q̄ eius
 appetitue neq̄unt eē repletua.
 Quae omni tpe agit frust. oīq̄
 sit stultior creatura.

Secundo auarus nō impletur pe
 cunia. Capitulū cxxliij

Secundo id auarus non
 impletur pecunia quia oīs
 creatura 3 bana i q̄ntū de nichilo
 facta. Vanitas ei subiecta ē oīs
 creatura sicut ap̄lus dicit. Et in
 emasno dicit. Vanitas vanitatis
 et oīa vanitas. Et si de hōie dubi
 tas audi p̄phetā qui dicit. Nō vani
 tati solis factus ē dies eius sicut
 umbra p̄tercunt. Et quid ē umbra
 vani q̄ solā h̄r apparenā et existe
 re n̄a nullā. Vnde idē p̄pheta sic
 ait. Verumptē vniusa vanitas oīs
 homo viuens. Non dicit q̄ tātam
 vanitas sit. s̄ vniusa vanitas. q̄
 nichil ē vanitas qd̄ i hōie iueni
 nō possit. Et si sit vanus ē. hō
 creatura dignissima. qd̄ ē oīs alia
 creatura. Itē vanū ē sicut dicit
 hugo qd̄ nō p̄bet fulamētū inuētū
 nec querē laborātū. n̄ plenitudinē
 q̄tinētū. s̄ mūdus h̄r oīs non
 p̄bet fulamētū inuētū. q̄ fulare
 nemine p̄t. On̄ i ysaiā sub figā

mūdi dicit de egypto. Egyptus vane
 et frustra auxiliabitur. Ergo oīs
 hic mūdus p̄bat eē vanissimus
 vmbrez silimus. q̄ dūm creditur
 h̄r p̄ditur. et dūm teneri creditur
 nō tenet. Silis ē mūdus angulle
 q̄ q̄nto manu plus frigit̄ cato ci
 tius ex manu delabitur. Vbi cū
 sunt nūc mūdi p̄ncipes barones et
 reges q̄ aurū congregauerūt vt
 lutum. Quē michi dabo ex oībz
 q̄ mūdo inuētū nō finali sit subri
 sus. Mūdus silis ē vacuo arum
 dūco extius pulchro. intus per
 forato. extius solido. intus vacuo
 seu iam cū iuxta vanitū. ysaie
 si inuētū fuerit hō p̄forabit̄ am
 bas manus eius dūm inuenit̄ pon
 dere confringetur. Mūdus flori
 ē silis qui odoriferus apparet et
 pulcher s̄ i modico calore atterit̄
 aut gelu seu frigore arefat et sic
 ratur. Bernard⁹. Quidq̄ formo
 sum mūdus gerit̄ aut p̄rosūm
 floris h̄r morē cui dar̄ nā calore
 iox vt sicut̄ totus calor anichila
 postea nec florem monstrat nec
 spirat odorem. Mūdus arum ce
 lesti est silis qui magna h̄r pulchri
 tudinem i aspectu s̄ existēciam
 p̄iā i statu. Magnus et longus cor
 rubus eminet s̄ post modicum
 defat. nec vllum sue apparen
 tiae vestigiū reliquit. Pulchri est
 arboris foliū. s̄ cedit omni vento
 q̄ratū. nulla vniq̄ stabilitatē.
 firmatū. Magna nubes apparet
 et lucida s̄ dissoluit̄ vento modi
 co cōtata. Quid calore et pulchri
 tudine corpis humani formosus
 q̄ modica febricula cōtadit̄ disso
 lutus. S̄ silis omnino ē mūdus i
 sup̄dictis oībz signis. Ergo oīd̄ eē
 vanus fulamētū non exhibens
 inuētū. Item mūdus q̄tē non

Vsus

De oibus concludendum vsqz ad trem
 elementu quod no 3 continens sz con
 tenui Ergo si silt ee i spualibus
 credendu est. scias oino te ee variu
 et no plenu si ad silitudine xpi triu
 no habes cor speru a tremo oino
 remoti et ad sola celestia eleuati
 pier virtus et veptus nrm. Na et
 corpus speru si mouea sup plana
 i solo puncto 3 tangens ipm sed in
 casu pntus e ab eo eleuati. Item
 vas pte plenu p omne foramen
 sui emittit de eo quo e replem
 sicut patet ad sensum. Et non ademitte
 foras pr n qd intus habet. Ergo
 scias te deo ee variu et no plenu.
 si de deo no loqrus sz de mudo. si
 vauis plusq diuine intendis. si
 i spualis si olfarias libentius her ter
 rena q q pte sut celestia. Ex ha
 bndaria ei cordis os loqrur. Et in
 richardu. oino sur verbum cordis
 et os n q i corde e nudu sz i ore
 veptu qz vox vbi cordialis e vept
 mentu. Qualia sur vba os vbi ee
 creditur vba cordis. Ergo si sola q
 sur mudi loqrus deo varius ee videtis.
 Quia in p m i vno piazmetaru
 vores sunt earu q t aia sur passio
 note. Et sicut argumetru de olfactu
 sic suo no pr argu de auditu sic de tar
 tu. sic de visu qz oculus cordis e natus
 et ipudiu cordis nudus est ipudius
 oculus. Et casti cordis nudus e castus
 et pudius oculus. It vas quod aliquo
 liquore e plenu. ois ex eo liquor effu
 ditur si manueur ad tra. Ergo te
 deo nois ee variu si p affm oimodu
 te ad tra pspms iudiatu. It vas qd
 duo liquore est plenu nullu pr admitte
 aliu n ille aliud ab eo plus fuit effu
 sus. sic scias te amore diuo r plenu
 no posse n amore et affm tremu ex
 corde no totalit effunderis et extir
 paueris. It vas aliquo solido ple
 nu no sonat vniqz prissum quus
 sonet plurimu si sit variu. Quia
 pr m mlti resonet veges varia
 manu conacta. vix sonus audit

ex plena. Ergo vacuu et no deo ple
 nu te ee firmiter scias si i tempra
 nibus et flagellis murmurans 4
 no ponis den laudes. Scias te po
 rno ee cupru q auru qz illud non
 istud resonat ferro consum vl malleo
 prissum. Sic igit ad supiora reuer
 tentes cu mudus fulameti non
 pbeat inuicem. nec qere laborati.
 nec plenitudine continent. conpar
 ee cum vauissimu et p qns nec
 aie huane replem. Unde n ver
 alexand' audiret phos apud arthe
 nas. Dissipate et quosdam ex eis
 asserere alios mudos ee voce la
 uentabili dicit. Heu q mudu mudu
 vnu mudu optimi qn potero a os
 optine. Dum go diuine ineffaces
 et vane. Capitulu et xliij.

Qualiter sur diuine iuiles
 Secundo sur diuine iuiles et
 hocie. gre nullatenus sur
 anande. Nq no oia attrahena
 attrahendo deficiu. si plus q eis nre
 sur attrahit. Nq no stomachus
 magno dolore extendit si cibo su
 pfluo repleatur. Nq no mēbrū
 quod de nutrimeto plusq nre sit ar
 tpit i se qnat apostema. Nq no
 lucna seu lampas extinguit si hudoz
 ab ea nimis attrahat. Na et terra
 q de aqua plusq indigeat accipit no
 solu semini recepta no nutrit. sz
 ea plus destruit et corrumpit. Ergo val
 de noua sur her mudana q vlt ne
 cessitate attrahit dolores et sollin
 tudines gnant. supbie et timore
 creant apostemata ita vt bo sem
 na destruant et corrumpat. et mor
 te sepe vniqz introducat. vniqz
 lucna extinguat. It vtilitas et ma
 lina veru ex effecti subsequere cog
 nostri sicut subsequitibus pbatur
 exemplis. Nam vt scit saturnus 3
 planeta malivolus suis aliqz non
 uis. It iupiter econt planeta be
 niuolus suis. aliqz pfectus nulli
 qz nonuus n ex eoru effecti. Na

diuicias inuadit ciuitates et ville.
 inuaditur p[ro]p[ri]e. et q[uo]d maius est et
 grauius est. regna inuasa sunt et
 destruta. **D**icitur gothoru[m] et wan-
 daloru[m] et longobardoru[m] et tartaro-
 ru[m] plurima p[ro]bat exempla. **N**am
 et rex iclunus macedonu[m] alexander
 dum p[ro]lras a p[ro]p[ri]a rege dario sibi
 missas audisset magna auri copia
 ee i p[ro]p[ri]e. ita ut sole claritatem
 excederet contra ip[su]m dario mouit
 arma. **I**n quo bella agens fortis-
 sima quidam centena milia occidit
 ex ip[s]is p[ro]ter illos quos i p[ro]p[ri]e cu[m]
 satrapis eius gessit occidit qui deces
 centena milia fuisse narrat. **E**rgo
 no[n] nocue dicuntur diuicie ee que
 tanto malis occasione[m] dederit.
Are no[n] tibi videtur iunles ee diu-
 cie q[ue] inuare no[n] possunt i morte
 no[n] liberat corpus a vme no[n] eripuit
 a ferore s[ed] potius ip[s]eduit a salu-
 te. **V**bi ei sunt reges et barones
 vbi romanoru[m] ip[er]atores. vbi sumi
 pontifices qui omnia possiderunt.
Qui michi vnu[m] solum ex oib[us]
 quem diuicie liberare poterunt.
Quias diuicias salomon congrega-
 uerat. ita ut diuicias reges vniuer-
 sos exerserit s[ed] mortem declinare
 no[n] poterit potuit. **M**ero ip[er]atoz i
 tu diuicias habundauit ut renbus
 aureis piscaret et du[m] mille carru-
 nis sonatus incederet et q[ui] om[n]e sale
 rabatur argento et rote filii car-
 turaru[m]. **Q**uod sibi aurum p[ro]fuit
 qui fuisse dentibus ex arato p[ro]p[ri]e
 ra se missidit. **M**orus rex iclunus
 indorun tu dicit habuisse aurum.
 ut h[ic] totum palatium ad grossine
 digni auro vestitu[m] i quo feruntur fuis-
 se columpne tote auree quadringenti
 tu auris capirellis inter q[ue] vmea
 aurea dependebat ex p[ro]p[ri]e valde
 lapidibus h[ic] vnas. **D**ed hoc illi
 quid p[ro]fuit q[ui] ab alexandro i acie

virtus et palatium hospidedit. aurum
 macedombus dereliquit. et vltimo
 ip[s]e hostili mucrone interit. **N**arrat
 fuisse quoda[m] mercator ditiissimus
 auarus. q[ui] p[ro]t aurum nichil amabat
 deum nesciebat n[isi] scire curabat qui
 omne[m] spem suam i auro posuerat.
Uiq[ue] disponere deo egrotasset ad
 morte[m] no[n] adeo q[ui] poterat s[ed] a diu-
 cis congregans salus sue exposce-
 bat auxilium. **N**am cunctos thesau-
 ros longis tempoib[us] et magnis la-
 boribus et p[er]iculis congregatos cora[m]
 se misit offerri. **et iuxta quod i fili-
 exemplo dicit lucas vi ad aiam sua[m]
 sic ait. Ecce aia mea quata tibi per-
 me para sunt bona quibus semper
 valeas delectari. Ergo p[ro]ter te ne re-
 cedas a me sed bonis h[ic] fruere.**
Haude comede et letare. **U**iq[ue] videt
 se i nullo p[ro]ficere morbo cotidie tres
 centis natus sic aiam e[st] allocutus.
Ut video ecce me deseris. et bona
 tanta refugens mala q[ui]ris. meritoq[ue]
 letari non appens p[ro]t quod ex nunt-
 ego te centu[m] milibus demonu[m] verome-
 do. **U**mbus ab eo sic dicit mox mi-
 ser q[ui]m[m]a exspirauit. p[ro]p[ri]e dante
 illis quibus se moriens comedauit.
Ergo mundane diuicie no[n]e sunt iun-
 les et nocue q[ue] tot maloru[m] sup[er]ius
 narratoru[m] occasiones ee p[ro]batu[m]
 et cause. **Q**ue ut no[n] solum inuare
 no[n] possunt i fine. s[ed] p[ro]p[ri]e sunt causa
 ruine p[ro]ducetes ad morte[m] q[ui] semp[er]
 e[st] sine morte. **V**nu[m] dicit i lucas. thoz-
 tuus e[st] diues et sepultus e[st] in in-
 ferno. **V**bi miser tanta[m] iopia[m] vicit
 ut qui i m[un]do habundauerat cunctis
 bonis vna aque gutta h[ic] no[n] po-
 terat qua[m] potuit. **Q**uid tunc faciet
 p[ro]p[ri]e quibus nec diuisa vicia suffi-
 ciunt q[ui] sit mortifera estuantes quid
 bibere valeat no[n] h[ab]ent. **E**rgo diu-
 ces excluduntur a regno et sepelientur
 i inferno. **I**t no[n] fuit nocue cum

De m

cōseruando q̄ paupibz donādo. **Dr**
 quod i em d̄ diuine congregare
 malum domini sui. **Dr**
De diuine q̄libet ifirme sur
Capitulum cc xlv
Dr Fermo diuine debiles sunt
 Ter in firme nullus ad aman
 dum potēte. **Dr** hoc sic pr legē
 patere. Nam experētia certū ita
 ut nec rustici dubitent. **Dr** q̄q̄ e
 rem ad aliquid spandum vl effiē
 dum oportet aliqua eē mltra. nec
 ad hoc sufficiūt pauca. signū est
 debilitatis i singulis quia natura
 nūq̄ fati per multa quod p̄ facē
 equo bñ per pauca. **Dr** ut phis don
 semp naturā opant p̄ pauora
 q̄ntum p̄. quia hoc notabiliter
 et sapie opusā. **Dr** melius bec mon
 stramus si tam i nā q̄ i airē ex
 ponamus. Nam i natura sur ex a
 iura s̄ nō oia hie ponēta. **Dr**
 sufficiat ponere nūc q̄dā pauca.
 ex q̄bus lōz recognit mltra et silia
 alia. Videmus eī aīalia mltra corpe
 quōdē pua eē mltrapedia seu mul
 tos pedes hīra. **Dr** que aut sunt
 corpore maxima. s̄ camelos eq̄s
 elephantes. **Dr** non tot hīra pedes
Dr que eī iporū causa. **Dr** nō oim
 pūm naturalis eī ista. **Dr** diua i ai
 libus et aīalibus pua tāta eī mltra
 tūdo pedū ex eo q̄ i vnoq̄q̄ eorum
 vīs deābulatua est adeo fragilis
 et infirma q̄ nī mltrudo pedū
 virtus suplet defcū nōne per
 derent hie aīalia gressum. **Dr** sicut
 eī iur philosophica s̄mān natura
 nūq̄ defiat i nōis. sic et nūq̄
 habudar supflus. **Dr** mltrudine
 q̄ pedū natura illis pūdit ut
 qd dari nō potat pauca mltrudo
 supleret. **Dr** nā p̄t pūitate corpis
 cūlis. ut eēt p̄portio mēbrozum
 ad corp q̄ p̄t nā requit pedes adeo
 giles eē oportur q̄ ad sustentā

rone corpis nō sufficeret si pauca
 essent. **Dr** quare p̄ mltrudinem
 natura suppleat quos pauca p̄por
 rone saltem salua dare non po
 tuit. **Dr** i aīalibus magnis vltimū
 p̄portione debita pedes sūt fortes
 et ḡndes ad sustentandū pondēis
 abiles sūt nūō pauiores pedes
 q̄ natura nūq̄ appoit plura. **Dr** ubi
 suffire videt pauca. **Dr** hoc eēt
 facē aliqd frustra cū ipā nō sit
 supflua nec eēt diminuta. **Dr**
 des igit̄ plures debebat hie ver
 miculus q̄ elephas. vl leopdus
 q̄ eēt armis vl equis plures
 pedes debebat hie riles et pedicu
 lus. **Dr** Item ad quid natura tot in hu
 mano corpe posuit mēbra. **Dr** frust
 hoc fecisset si vñ ad oia eque bñ suf
 fecisset. **Dr** Ergo hie frustra nō
 fecerit iō mēbra mltriplauit ut
 singulorū defcūs mltrudine sup
 pleretur. **Dr** cū eī ut phis ait potē
 tū cognoscatur p̄ actus et actus
 noti sint p̄ obiecta sic nōis diuer
 sos oportur eē sensus. **Dr** quia cum
 coloris som suavis et amari ac
 odoris et sic de alijs oibus sit diuisa
 natura iura diuisitatem sensibilū
 diuisitate oportur eē sensū. quia
 vnus solus sensus ad videndum
 audiendū. olfacendū. gustandū
 et tangendū nō potur sufficere.
Dr sic eī intelligendū q̄ scdm diuisa
 officia spene et nūō differētia
 mēbra consimilia et officialia tam
 interiora q̄ exteriora oportur con
 similit̄ esse diuisa ut defcū vnus
 supleret officū alterius. **Dr** Item
 hie eī causa q̄re nā tot stellas collo
 cauit i celo. quia cū earū influxu
 hie corporalia disponāt. sicut ad
 diuisos influxus nūō et spene dif
 ferentes oportur eē cōsilit̄ diffē
 rentes. sic et stellas oportur eē
 diuisas que efficeret has influēcias.

A

Unde pho teste omnes stelle differunt
int se spene et p qns differunt vntre
No ei ponit potuit vna stella cui
est nro vntre vna eale factua . et
i frigidatua humertatua z deserta
Qua vt bhardus dicit No eorum
pr ee vna eencia qru opano z diuisa
sicut eoz vna e substantia qru
e opano vna Ergo multas oportuit
ee vt qd vni dari no potuit daret
multas . vt vntre mltarude fertu p fieri
singularu Quae constat e tntissimu
iuxta ne sapienstime documtu q
multitudo et multiplicatio rerum

defruis est signu singularie Quia
si possi natura face p vnu vel pau
ca qd fnt p plura ager illa frusta
cu nullo modo ducendum su frusta
aliqui rebus fieri quas diuina constat
prudencia gubernari illi par hor
ipm i arte Videmus ei i gmatia et i
alia quanz sra plures dari vgdas
eo q ad diuisa docenda etu est non
suffire posse paucas . Prudus ei mgi
ille eet q si vna vgdla eq bn distipu
los suos sicut pluribus docere posset
vgdularu mltitudine adhibet . cu eet
falle hor no docet et itellm ipedire
potius q iniare Ergo si vntre docuit
gmatia pntan . si recte vthoiam
tullius et sic de singulis artibus

mltitudine regularu defruis e singulari
Ut qd no pr vna suppleat alia sibi
iuncta faber si possit archa vl scru
mu ex vna asside fabricare si mltre
ager nuq plures apponet Qu g
artificio requirente . plures appont
defru singulari supplet pluralitate
ignora si vna sola colupna in
domo suffret et eque bn pondus sus
tinet vt plures domificatoz amen
cia laboraret si domu colupne i
plet . Nonit igit plures vt mltitu
do suppleat quod vnanō pr . Item
stultus artifex ille eet q rippam eq

ualetem ex vna libra auri facere
posset sicut ex pluribz si plures
apponet . **D**z quia her face nequit
io plures appont . **U**t ad quod
duo bones iuguntur ad aratrum
duo digiti applicantur ad arum
plures equi iuguntur ad quadrigu
pedes plures ponit aliqui ad
balustram . funes plures ad mago
nellam . plura fila vntur ad
telam . nisi vt defru singularu
suppleat mltitudo . **N**one videmus
ad sensum q qntu panu ad fo
mentu caloris naturalis sunt
vntre debilioris tntu plures q
induc ex eis . vt efficiat plurimi
quintu quod nequit effic pauci

Ut none videmus q qntu nauē
trahentes su debilioris . tntu eis
nre e ee plures . Ergo mltitu
doreu i singulis debilitans e
signu . Nam ex hac ca plura su
vntre rarentia q vntre plura i pl
vegetabilia q sensitiua q rōnabilia
quia oia illa illis defru su maiora

Ut ex hac causa plus e de plumbo
q argento plus de argento q de
auro . plures su olue q cedru
et plures tnt lapides q prosu . **U**t
plures su hoies viles q nobiles
plures paupes q diuites . plures
miltres q barones . plures barones
q duces . et plures su duces q
reges **E**t ipator vntre ee debet
Qua plenitudo prans i eo est

Ut iuxta more antiquu ee daret
Ut ex hac causa plures su pbu
q archidyacon et plures i ferio
res plan q epi . et plures epi
q archiepi **E**t hñ su plures q
pmares . **D**z vntre e pontifex su
mus i quo e plenitudo prans . **D**ic
igit paret ex hñe oibus q qntu
res sunt plures . tntu vntre et po
testate minores . et suma prans
totius in vno solo consistit **A**d

ll

[Marginal notes on the right side of the page, including a red heading 'De re temporibus respondens']

superiora igitur redeuntēs et illis
 dicta sunt adaptantes cū ad ex
 iudendam t̄palem nōtariē inuābi
 les solent homines diuinas cogre
 gare eo q̄ nō sufficiat pauca iux
 more patrie viuere uolentibus
 parer apte q̄ diuine sūt debiles
 et infirme. **Mā** si quis denariū
 unū h̄ret per quem h̄re oīa posset nō
 ultra aliquid q̄reret q̄ frustra id
 facit postq̄ ad oīa illa unū suffi
 ciet. **Ex** de denariū illo et nō
 laborantibus i uinea r̄missio. q̄ q̄
 ad oīa sufficet nullus ex h̄ribus
 aliquid vlt̄ q̄ret. **Ex** iam dictis
 parer apte q̄ mundane diuine sūt
 inefficaces et vane. sūt inuiles et
 noīne. et sūt debiles et infirme.
 quod cū p̄mittit nūq̄ efficere p̄t.
 Nam idcirco solet q̄ eas appetere
 et indigentia a se possit expellere
 et t̄n̄ **boetio** teste magis faciunt
 indige. **De** quatuor diuinas q̄ plures
 h̄t tanto ad defendendam et conser
 uandam sup̄ellertile plurius sermo
 eger et pluribus domibus sp̄us h̄t
 p̄t q̄ **boetius** c̄t̄. **Et** dicit eos
 p̄mittis indige qui p̄mittis possi
 dent. **ergo** mundane diuine sūt
 vane q̄ non p̄t q̄ p̄mittit efficere
 nec suos amatores p̄t inuare i
 morte. **Quid** cū p̄fuit alexādio q̄
 mūdi totius diuinas congregant
 si q̄ id q̄ seminant cū labore mes
 sūt cū p̄more. s̄z r̄liquit t̄n̄ dolore
 diuina. **Dis** aiā dūcere quō labora
 ut inuānū et recollegr̄ i ventū
 p̄t̄m postq̄ mūdum subegerat
 et se patem inuēisse se credebat tūc
 oibus derelictis vira miserā uene
 no finit. **Sū** cū sui i auo eo tu
 mulo sepelissent tres phi ad eius
 tumulum uenētes et uāritatem
 tam mortuū q̄ uiuū uerō pensantes
 dixerūt nra uerba utiq̄ laude digna
 et posteris q̄mendanda. **Nam**

primus dixit. **Ecce** tū totū aurū
 mūdi nō sufficiebat s̄z totū possi
 debar. quō nūc possidet ab auo
Secū dicit. **Ecce** tū totus nō suffi
 ciebat h̄c mūdus nūc tribus bra
 chys ē cōtētus. **Tercius** dicit.
Ecce quē totus se q̄batur mūdus
 nūc ē solus ab oibus derelictus. **Et**
 quid istis oibus ē uānū. **Et** p̄tra
 uox uanorum s̄z dampnatorum.
 i **Sap̄ie** libro hec est. quā in inferno
 sit auit. **Quid** nobis p̄fuit sup̄bia
 et diuinarū iactantia q̄ cōtulit no
 bis. **Transierūt** omīa tanq̄ umbra
 et tanq̄ nixus p̄curuens et tanq̄ nā
 us q̄ transyt fluctuantē aquam. **Et**
 tū p̄tererit non ē inuēire eius
 uestigū carine. et tanq̄ auis uolans
 i aere cui nullū inuēit argumētū
 itineris illius. et tanq̄ sagitta i locū
 destinātū emissa cui ignorat uia
 et sicut lanugo q̄ a uento tollit
 et sicut spuma q̄ a p̄rella disper
 gitur. et tanq̄ fumus qui a uento p̄
 pellitur. et tanq̄ memoria hospitiū
 unius diei p̄teritū. **Quid** p̄fuit
 diuine quid epule quid deliciae. nō
 iq̄ liberant aīam de morte nō de
 fendūt a verme. nō eripiūt a fetoē.
De qui sedebat i choro i palatio.
 ecce q̄ uilis iacer i tumulo. **Et** q̄
 nūc gaudebat glosus i aula ecce
 despectus apparet i tūba. **Et** qui
 uescebat i deliciis i cenaculo. ecce
 nūc cōsumit a uinibus i sepulchro.
De modis temptādi iūnia.
Capitulum c̄c̄ xlvj. **iii**
Quartus temptator et
 malignissimus ē ip̄e dia
 bolus. cui q̄ temptāta sūt nobis in
 mīa. q̄z uerē diuinas h̄t artes
 si q̄s attendat temptātiōnū eius
 uarietates. temptātiōnū cōtinui
 tatem. et ipugnātiōnū uinuersa
 litatē. **Nam** dyabolus p̄mo uariis
 modis hōiem ipugnat ut quem

unomodo nō supat per aliu modū
 demat **Ex^m** de tempracoibus
 dñi vārgē tharhei terno. **Ex^m**
 de tempracoibus vārgē iob cu
 amo omia spalia abstrulit. **3°** ofi
 hos et filias omē occidit. **3°** ipm
 vlcere gram pūssit. **3°** cōtinue
 ipugnant vt saltem nos redidū
 cant. **Ex^m** danieles tūo dem
 mstris regis demones significābz
 de quibus dicitur qd nō cessabant
 fornarem succendere quia demo
 nes nullo tpe cessant hoīes ipugne
3° vniūsalit omnes ipugnant
 fortes et debiles. iuuenēs et senēs
 diuites et paupes. viros sil et
 mulieres. qmō ipugnet foras
 penitentes p̄r eas quas supcius
 posui rationes. **Vnde** Job iustus
 homo dicebat. **Obsederūt** i gūo
 tabernaculu meū. **Et** p̄pheta. **Cur**
 runderūt me sicut apes. **Et** domi
 ne i q̄ quid multiplicari sūt q̄ tribu
 larūt me mlti insurgūt a dūsum me
 vultū dicit aīe mee nō ē salus
 ipi i deo eius. **Et** p̄r her omnia
 sancta synclena i vīns p̄m de
 hac maria sic loquēs ait. **Diaboli**
 dyaboli sūt vīz valde mlti. **Nā**
 nūc per paup̄tate nos tēp̄tāt. nūc
 p̄ diuitias. nūc per laudes huānas q̄
 banas. nūc per cōtūmelias. nūc
 p̄ corpū sanitates. nūc p̄ egritudi
 nes. nūc per detractiones. nūc per
 afflictioes. **Et** addit q̄ infirmita
 tes graues mōrtis imittit per
 quas conā eos pusillānēs red
 dē et tristes effici. sicq̄ eozū cari
 tatem turbare quā eos ad deum
 cōstat h̄re. **Verū** cont̄ her oīa d̄t
 remediū esse paciētiā de qua dicit
 ifra sic aiens. **3°** q̄mō corpus to
 taliter q̄rdamur seu validis febribus
 iflāmentur seu fame v̄l sit i tolle

rabili affligat̄ caueas neruiberis
 s̄ cogitā tecum dicens. **Perturbo**
 es et digne her sup̄tēs et sic pa
 rientes ferēs. **Gregorius** **Tur**
 illara cōiūca h̄t portam q̄ in
 secrete mēns ad mala penam
 recurrimus. **Quia** per hoc q̄ nil
 pe pondus agnoscat̄ afflictiois
 pens lenigatur. **Ex^m** de paciēte
 quolibet dām seratur licet pluri
 mū doleat gaudet tū cū p̄ hoc se
 sanari sciat. **Vnde** gregorius dicit
Santo quis paciēter ferrū me
 dia tolerat q̄nto plus puridū
 nouit quod serat. **Item** ad sup̄
 dicta sancti synclena alia re
 mediū addens ait. **Quia** patens
 v̄l tempraris penas etinas attende
 quia nō turbaberis s̄ gaudēbis
 si her modica patens v̄l effugere
 illam possis. **Item** aliud dat reme
 diū dicens. **Quia** patens vel
 tempraris gaude quia te deus dili
 gens visitat. et se de te curam
 h̄re ostendit. **Nam** ip̄c q̄ dicit.
Ego quos diligo arguo et castigo
Arguo i q̄ v̄bis s̄ castigo flagellis
Vnde quidā fuit sanctus par
 qui dum omni anno infirmaretur
 mltas sup̄ hoc deo grauas r̄ferbat
 eo q̄ per hoc se a deo amari crede
 bat. **Quāz** āno vno nō fuisse solus
 infirmatus merens plorabat quasi
 eius dñs fuisse oblitus. **Vnde**
 et quidam alius senex fuit qui di
 cebat q̄ p̄ vna infirmitate quā te
 visitat deus cētū ānis cēt a te
 laudandus. **Et** sc̄a synclena ad
 dit aliud remediū dicens. **Quia**
 tempraris et attereris p̄ flagella
 tūc salubrit cogitā. q̄ talibus
 expurgā facinora et p̄m. **Et** v̄re
 si ferrū es per adhiberi n̄bi calore
 et ignē omnē perdis rubiginem
Et aut̄ iustus es q̄ tūa patens

de magnis dei donis ad maxima pro
moueris. **Si aut aurum es quod
potius de magnis dei donis**
nichil in te de fortuna hinc oino qd
in non est. nec tu de te ipso psume
debes aut credere per igne pbatus
ostenderis. **Vnde et iob dicebat**
Obasti me qd aurum quod per igne
trasti. Item Vasa figuli probat
fortna et homines iustos temptatio
tribulationis. Item sca simplicita
addit dicens. Tu per carne a dya
bolo stimularis gaude qz paulo frus
es filis. Dico qd i omm tribulatioe
inquit. Transimus per igne et
aquam residuu est quod sequitur
et eduxit nos i refrigeriu. Op
timisti pmi. experta scdm. Et
addit. Si infirmatis tibi molestia
sur grauis ira vt psalle no possis
raue solitare ne turberis. Nam
vt oia ad hunc finem sut instrua
vt destruatnr carnis incendia et
sola apperatur diuina. Ergo si infir
mitas a te tollit carnis incendia
remoue a te cuncta supflua i hor
maxime deum lauda. Si etiam
oculos amisisti no sur tibi cure qz
instrumta vanitati oim amisisti
et pdidisti. et oculos habes ius qui
bus potes celestia contemplant. Si
aut frus es iudus. caueas ne tur
beris. quia iam vltra vaitates au
dire non potis. Et si totu corpus
quis nimis infirmitas occupauerit
videas ne turberis. qz i interiore
homine sanus crescat ex hoc et
ad modu auri purior redderis
et bndidm proximoz inuenieris
et. Santa simplicita. Ergo vt
duo vbo plura comprehendat du
temptatioe quatu a dyabolo te
scms pulsari. pmo recogita mala
q feris. 2o q penas p has temp
tationes euadis dum eas patier
sustuleris. 3o q a deo diligeris

2o qz a sordibus purgais. 2o qz
vt aurum pbaberis. 3o qz frus
fis filis. 4o qz ad eternu brauiu
pararis.

Duo genera temptacionis
ab hoste. Capitulum cc xlvij.

Quibus vtz ex pte inue sunt
hostis insidie. nuz tu diam
sacre scriptie possimus dice qz
duo sunt generales modi qbus
nos constar ab hoste tempti. Nam
aliqu dyabolus sicut iuasoz acri
mus nos temptat qz leo aliqu
vt insidiatur astutissimus qz draco
omni facit hostiliter inuadendo
vtz vt puz agamus de hoc modo
qua raro conngit. dicamus qz dya
bolus sicut leo aliqu xpianos inu
dit hostiliter eos psequendo. huc
ei modum raro psequitur quis i eo
amplius delectetur. qz eo vti raro
pmititur. Et constar qz nichil potest
nisi pmissus sicut i. **qz huc pbat ex**
de potas. Et aliud simile i dya
logo gregorius poit. Et patenter
ex iob ostendit. que in nullo aggre
di potuit n postq diuina iuden
cia concessit. Imz pmo dum potest
aggreditur hoiem hostilr inuadendo
nuc p seipm. nuc per feruuz foris
terrorem incuendo. Nonne beati
francisci et viru venerabilem bene
dictum legit inuasisse et eos acriter
berberasse. Sanctus arthomus du
i quodam se mortuozu tumulo co
luisset. dyabolus nimis dolens
ne forte p resu tyis i hitari heremū
facit eum p seipm aggressus for
tissime vberant ira vt magnitudo
dolorum et sensu ei aufret et
vocem. Nam et ipse postea ad se re
diens referbat vulneta illa fuisse
tam graua vt oia superet genera
tormentoz. Ar ipse dicebat ad eos
Ecce hic sum ego arthom' no fugio
vra etamina et si soltu infernt

maiora flagella. **Q**uidq; faciens
 quicquid i xpi militem seuatis me
 sepere non potens a dno carita
 te. Nam et qmuis ob plagas
 acceptas sedere vl stare non
 posset. orans p pstrans clara
 voce dicebat. **S**i consistat adu
 sum me castra no timebit cor meū
At dyabolus dum dia ab eo au
 dit et iterū satellitibus ab eo con
 gregans ait ad eos. **I**te iste
 vbera nra no timet sed prouo
 cat nos audacter ad bellum.
Dia igit arma vna pare et for
 ter i ipm irruite vt dicat experi
 mento et vbera quos audeat pro
 uocare. Itaz sonus repentinus in
 tonuit ita vt omni loco funditus
 agrato atz pietibus patefatis
 multitudo se demonū hic inde dif
 funder. Nam et serpētū et ferarū
 formā demones induētes locū
 vndiq; repleu. formis leonū
 forū taurorū. aspidū. et lupoz
 scorpionū. serpētū. pardorum
 murū. et vrsorū. **I**ugiebat leo
 volens eū inuadere taurus corn
 bus minaba. scorpiones sibilis
 psonabant et omnes iuxta suam
 naturā i eū irruē videbantur.
Itaz tructibus eorū insultibus. vlc
 eribus dolorosis et plagis diuis an
 thomus confossus et flagellatus
 sentiebat corporis penas acrimas
 sz intus stabat mente pugili et
 quasi de eis luderet sic aiebat. **D**
 vrum aliq; hēris sufficit cor vnu
 vnus solus ad plūm. **D**z qz xpo vos
 eneruare frāgnūm vrbus multi
 tudine intumit dolores et troces
 inferre tū est sic hoc totum die in
 firmatū iudicū qd foras irruo
 malū induis bestiaz. **I**taz sic aie
 bat ad eos. **Q**uid valens si po
 testate sup me accepissis ecce

assum. **D**euorate concessi. **S**i autē
 valens quid frust nūmū. **V**iz
 illi dentibus frēderet i eū eo q
 attemptacionū suarū nullū con
 sequeretur effrās sz pon9 eis gigne
 retur irrisio nō oblitus ihesus
 milis pugnatōis. eidē mox pro
 tectorē frās. **V**erū remediū
 cont9 demonū hūc insultū ē cru
 cis xpi signaculū. ac orōisuffra
 gū cū eleuatiōe oculorū ad deū
Quā idē dicit anthoni9. **D**ignū crās
 et fides ad deū nobis iexpugna
 bilis murus ē. **E**t sequit9 qz cū
 oculos eleuaret ad celū vidit agni
 re desuper culmē domus et re
 pulsio tenebris radū ad se lucē
 influere post tū splendorē ad
 uentū nec demonū vllus apparuit
 et oīs dolor corpis ex templo cessa
 uit. ac omē illud edificū quod per
 demones fuerat dissolutū ad
 statū p̄mū est restauratū. **I**ta
 vero dei p̄nā sensit anthonius
 et ex intimo pectore trahens sus
 piria longa dicebat ad deū. **V**bi
 eras bone ihu vbi eras. **Q**uā
 uan a p̄ncipio affusi m vt vul
 nera mea sanares. **I**u dūs. **A**n
 thoni. **H**ic adērā. sz serpētū
 vidē quomō decer tares. **E**t qua
 viriliter dimicasti. semp auxilia
 bor tibi. et te p totū mūdū sanā
 noiarī. **I**taz itaz conformatus an
 thomus plus se sensit vniū vte
 pisse q ante pdiderat. **I**te antho
 nius cū relicto sup dūto sepulchro
 desertū penetrans prexisset ad
 quēdam mōtem vbi verus cas
 tellū iueniens se ibidē cōclusit
Ad cui9 introitū ingens turba
 serpētūm inde exiens mox an
 fugit. **I**bi panes duos et exigū
 um aque hūc solitarius pdura
 bat i tm. vt nullū aīno venper

[Marginal notes in a smaller, cursive hand, partially obscured and difficult to read.]

per viginti annos ut nec tū panem sibi
 deferendus n̄ bis i anno vllū h̄ret
 colloquū ad quem demones venientes
 dicebant ad eū **Q**uid te n̄is h̄itatu
 lus ingeris **Q**uid tibi anthoni cū deserto
 est **A**bscede a fimbis alienis qz non
 potes sustinere n̄as insidias **S**ūz
 sic nichil p̄ficerent i mō terrū eius gre
 ges oīm ferarū heremū induverunt.
 que n̄ ei victu oris v̄l motu corporis
 minarentur itelleit anthonius hōz
 adeē suauam. **D**ixitqz ad feras. **D**i a
 dno i me est vobis data licētia. deuo
 rare cōcessum. sin aut̄ huc demonū
 v̄l n̄o impulsu abite quoniam qz fa
 mulus xpi sum. **M**obile remedium
 contra impulsū demonū. **z** notare
 se xpi seruu. qz mox vt seruu xpi
 her p̄tulit. d̄mis illa multitudo fera
 q̄ quasi diuina v̄bis cedētur au fugi
 tū dūm semel sportulam cōrederet
 quādam coruū sportule t̄er quā t̄er c
 bat. **A**d cuius tractū vir dei surgens
 vidit bestia humanā faciem p̄ferente
 si desinentem i asinu statimqz ad so
 lū remedia recurreb̄ v̄l fugiens
 sibi rursū depingit in fronte. **D**ixitqz
 ad bestia. **D**ixit seruu sum si ad me
 deuorandū es missa nō fugio s̄ gressus
 figo. **D**icit vero informe p̄dignū cum
 turba satellitū fugiē i medio fugi
 tuens a tra velut correns absoritū **z**
Marrat br̄s gregorius qz dū darianus
 medialanē ep̄s constantinopolim
 causa fidei p̄geret chorinthū deuenit
 qu dūm largū hospiciū q̄reret eo qz
 haberet magnū comitari nec congruū
 iueniret. quādam domū aspexit sibiqz
 eam p̄parari mandauit. **S**ūz ei di
 cerent t̄ues qz i ea remane nō possz
 eo qz dyabolus i ea h̄itauer̄ et iō iam
 annis multus h̄arua remāssz. vir
 venerabilis r̄idit dicens. **p**mo hic hos
 pitari debemus vt inde dyabolum
 expellam. **S**ūz eam hospitaturus
 intrasset it̄eposte noctis silencio cū
 vir dei q̄sset antiqui hospis adue
 niens imitari cepit rugitus leonū

balatus perorū mugitus asinorum
 sibilos serpenū stridores porcorū
 et sonitum vt timorē viro dei in
 cuter̄. **V**ultū ei studet hoibus timorē
 inducere. facis securitatem cordū
 magnū in temptacionibus h̄mō esse
 remedium. **S**icut p̄batur p̄ hoc ex̄m
Nam vir dei darianus hys clamo
 ribus excitatus nichilqz timens ait
 ad demonem. **V**nde tibi contigit mi
 ser. **D**i ei qui dixisti ponā sedem
 meā ad aquilonem et ero filius altissi
 mo. ecce nūc portis et v̄sis filiis
 factus es q̄ imitari deū dignū vo
 lūsti ecce nūc vt dignus es bestias
 imitari. **A**d quū vort̄ ita dyabo
 lus erubuit qz eandem domū ad ex
 hibenda solita monstr̄ vltius non
 int̄uit. **T**empōibus n̄ris i ro
 manola p̄e p̄molam erat qda per
 uulū lonis f̄m qui riu i rasiarius
 dicebatur. **I**taz ibi vt fr̄s referebat
 antiqui a quibus ip̄e andūm erat que
 dam cella i silua i qua p̄t parentes
 iuaciones demonū nullus stare po
 terat ad orandū. **S**ūz ad eūdem loni
 vir quādam fr̄s die quādam venisset et
 ip̄a a fr̄ibus andūmisset exp̄it volē
 audita fero facto cellā illā oratū
 intrauit. **S**ūz i oratione p̄sisteret
 more solito hostis aduenit et p̄mo
 eū t̄ere clamore et sonitu mtebat̄
 s̄z n̄ intrepidus frater p̄aret. **D**ya
 bolus cellam intrans ei sup̄ scapu
 las eius scandens eū calibus mo
 lestrabat. **A**t ille ad scapulas manus
 nutrens et dyabolū fort̄ v̄raqz
 manu arripens omni an̄su quo
 potuit eū ad t̄rā p̄ieat. q̄ virtus
 aufugit nec vltra r̄paruit. **D**i
 tū fetorē ibidē reliquit vt fr̄em a
 cella t̄r̄ repulerit. **F**r̄ iacobus
 narocē fauentinus vir totus deo
 deuotus et p̄dicari egregius. qui
 ob suā sanctitatē cellam h̄ebat in
 orto i loco quo stabat i qua diebus
 ac noctibus orū vacabat me audire

Ex^m

Ex^m

cos quasi inferna ludibria. Iuxta illa
apostoli petri suam Adversarius
vbi dyabolus tanq̄ leo rugiens cir-
curat q̄rens quē deuoret. cui resistere
fortes in fide. Itē i alio loco dicit an-
thonius Quocens o filij demones
velut milites coarmati cū multitudi-
ne scorpionū necnō et serpētū me
vallauerūt i gurū et meā domū mltā
i plenerūt. Quz eōtra psallens di-
cerem. Hy i curubus et hy i equis
nos aut i noīe dei nostri magnifica-
bimur. Depe strepitus sepe sibulos
ingerebam sed me psallente et deū
iuorante sonus eorum i voces fletū
cū vtebant. Nā et vidi q̄z dya-
bolum corpore p̄maximū quo se dei
virtutem et prudentiam eē dicebat. et
ad me sic dicebat. Quid vis vt a me
tibi donetur anthoni. At ego spura
i os eius q̄ geminans totū me i eū
xpi noīe armatus igessi. Vox q̄z ille
p̄teritus aspectus me medias manus
exiliuit xpi nomē audire nō valēs
Alia vice sanctus anthomus Dū sui
mōstrem osnū pulsari audisset foras
vidit hāem enormi sublimitate por-
rectum. Iūq̄ quis nā esset inderet
dyabolū se eē vīdit. Iū vir dei ait
Quid hic hoīm hospo s̄ris. Et
dyabolus ait. Iū me mōstrem et omēs
exiam maledicunt. Iū ait sanctus
Iuste hoc facit quia tuus sepe mo-
lestrantur insidie. Et dyabolus sub-
ditus ait. Ecce iū ego miserabilis fr̄is
sum nec vllum inuenio michi locum
nulla iam michi sūt arma s̄z per
omnes vndiq̄ nationes cunctas q̄
quātas nomē xpi p̄sonat. Iū an-
thonius ait. Non tue vitian hanc
recrensitā asseribo suam. q̄ cum
fallare raput sis. hoc tū vere com-
pulsus es confiteri. vē cū ihesus
tuas vires funditus enarauit ita
vt honore nudatus angelico voluta-
ris i sordibus. Mirū r̄te quia vix
vbi i plenerat illic sublimi denoia

tionē deiectus est et absorptus. Iū
remediū et sūmū post deū ē xpi
mris iplorare auxiliū q̄ apud filiū
optinuit p̄mū locū i tm vt deca di-
cat q̄ quodāmodo i throno dei sedz
q̄ filiū ex se genitū cōspirat eē deū
Et iuxta danielis testimoīū p̄uēisse
vsq̄ ad antiquū dierū cū q̄ solum
accepit diuinū. Non eī rapina arbi-
tratus ē eē se equalem deo. Nōne
sūmū ē excellencia mris dei quā
omnes angeli et chori omēs scōrum
adorant. et quā filius eius deus
honorat. Nam si xpus nichil man-
dauit alyo qd̄ prius ipē nō fecit
cū iuxta actū lāoz p̄s semper
fecit q̄ dorerit quō qui p̄ces ho-
norari p̄cepit ipē nō m̄em suā
omni honore dignissimā honorauit.
Nōne i figurā huius salomon ille
p̄ntificus assurrexit bersabei ve-
nienti et thronū eius iuxta se pon-
fecit. Et q̄z fiduria recurrantibus
ad eam q̄z ipā ē mulier sublimissi-
me p̄ntis q̄ caput dragonis attri-
uit et rotas mūdi p̄cipiti obtinuit.
Dū i apocalyp̄ sic legit Dignum
maximum apparuit i celo m̄let amictu
sole. et id̄ ea nichil pulchus et lina
sub pedibus eius q̄re nil ea sub deo
poterit. Et i capite eius corona stel-
larū duodecim q̄re nil ea sub deo
fulgens. Quō dicit q̄ i mōstrio
quodam quidā cōsus fuit exime
sanctitat. Nam habitū q̄dem des-
pectus apparebat exterius. s̄z intus
generosus et m̄ri dñi valde deuot.
Hic cellam r̄morā hēbat i qua lau-
des v̄gini cōnue decantabat. Iū
demones iūderet et ipm̄ extur-
bare volentes cū sero quodā i cella
q̄stret et de celestibus cogitaret
intruerūt ad eum i forma ferarū
dantes rugitū horridū vt ipm̄ for-
tus Demone diceret. At ille
dū tremere et p̄ nimio timore si-
daret ecce demonū p̄nceps adueit

Ex 7

remediū posset hēre. **S**icut illuc fr̄s
 abrosius fungens legationis officio
 aduenisset dixit ad m̄icrē dyabolus
 Sicut sicut te diligis ne hinc viro
 aliquid de hoc dicas. **E**t ego q̄ tu
 amatoz maximus fu fierē inimicus
 nec ille te nuare posset et ego de
 te grauem expererem vicionem. **A**t
 illa vba dyaboli nō curans ad virū
 dei confugit et cōt̄ vocationē demo
 niū v̄l remediū postulauit. **T**unc
 homo dei barnūm suū tradidit mu
 lieri. **E**t q̄ p̄cepit. **V**t barnūm intra se
 i lecto poneret et facit dyabolus
 q̄ quid posset. **Q**uod dū illa fecisset
 nocte soluto dyabolus supueit sed ad
 opus solum in re nō ponit. **S**z praus
 a remone magnus illi inferrebar
 minas et post recessum sancti se i
 cam mirabat magna mala esse fut̄
 rum. **Q**uod illa dum hōi dei v̄ctu
 liser ille p̄lo congregato candelis
 attentis et extinctis. qd̄ nūq̄ audi
 tum fuffet fuit anathematis mu
 rone p̄russit. et accessum ad mulierē
 illi coram p̄lo incidit. **D**icit q̄ fōm
 est q̄ dyabolus ad eam v̄trius non
 accessit.

Quicquid modi temptacionū ab hoste
 Capitulum. C. C. v̄lix

Sicut igitur pater q̄ dyabolus
 temptat hospitaliter inuaden
 do vt leo. **N**ur vide sup̄est quō temptat
 callide insitendo vt drachon. **V**erū
 hoc quadruplur facit. **P**rimo mala
 bonis. et amara sub dulcibz abscon
 dendo vt homo p̄mū non adurat
 se xpm̄ v̄l lucis agl̄m oūdendo
 vt se adorari faciat. **S**ecundo carnis
 delectabilia suggerēdo vt per vana
 allinat. **T**ercio laudibus extollendo
 vt homo p̄ vanā gloriā euanescat.
Quarto q̄ dyabolus p̄mo temptat mala
 sub bonis abscondendo. et amara cū
 dulcibus palliando. **V**t dū homo

nō cauerit sz ille tāq̄ apparētibz
 bonis intenderit i fine salti laq̄o
 inuoluetur. **D**yabolus et volūrate
 nocendi cū sit malignissimus ad
 modū flum̄ decurrens si i parte
 vna sibi claudit v̄ia. q̄rit eā et alia
 vt aliqui se subtrahit et se a temp
 tatione suspendit vt subito irruat
 i secūm. **D**icit si flum̄ retinea
 tur fortis diutissimus impigit i
 murū. **E**t go dyabolus p̄ter
 malitiosam cautelam quā i se h̄t
 et qz vt nocent latet draconē vt
 dicitur est i filis qui latitat i cauinis
 et sepe se occultat sub aquis vt
 inuadere turos possit. **N**on narrat
 ex̄m q̄ erat ciuitas q̄dam i lobia
 silena vocitata iux̄ quā erat stag
 nū p̄maximū. i quo drachon pestif
 latrabat. **H**ic ad murū ciuitatis
 aliqui v̄tredebat et flum̄ suo oēm
 sic aerem corūpebat q̄ omnes
 infirmari cogebat. **I**taz cōpulsus ciues
 dabat ei cotidie duas oues vt eis
 v̄tandias m̄ngaret. **S**z cū paucis
 h̄erent et iā pene deficerent. et ex or
 dinatione regis sorte filij omniū
 traderent. accidit vt filia regis
 que v̄tra illi erat sorte cū alijs
 dephensa drachoni cēt̄ adiudicata.
Tunc rex cōtristatus ait. **T**ollite
 argētū meū et aurū et regnū mei
 dimidiū. et filia q̄ modo ē v̄tra
 michi rogo dimittite ne tū turpit
 moriaris. **A**d quē p̄lus ait. **D**i
 edum̄ fessis et m̄c postq̄ omnes
 q̄ mortui sūt filij tu p̄p̄riā filiam
 vis saluare. **N**isi ei in tua cōpleueris
 quod i alijs ordinasti succedemus
 te et domū tuā. **A**d rex audiens
 flere cepit et dixit. **D**eu me filia
 mea dulcissima quid de te faciam.
Quid amarissima mea dixit. qn̄
 v̄tro filia mea nō videbo nuptias
 tuas. **D**espibus go regalibus eam
 induit et cōplexans eam cū lacri

Exm

deuoracionē accedit. **L**ances dya-
 bolus est. s; conuulsa aīa dimis vir-
 tibus quallata. ex nulla aut pre-
 consarta et id hostis irrupcionē nō
 pua hanc dyabolus dum aūtere
 qur vias omē exquirir. s; frustra
 id agit q; diu clausis sensibus i se
 sinit. **S**i alioi vanitati se aperit
 tād dyabolus lapillū pēn i ea pīat
 vt iam solito **X**laude se nō possit
 sed parcat dentibus inua dentis.
Mercurius si ros vaitatē et lapillus
 pīm sigficat cū ros ad cōtractū solaris
 radn liquefiat. et pīm diuā et frigi-
 dam mentē reddat. **M**ergulus ē dya-
 boli sigficatiuus. qz sicut mergulus
 insidiatur tota die pisabus sic dyabo-
 lus tota die hoībus. **V**nde beatus mar-
 tinus trāsens aliqū iuxta mare dūm
 angulos cernēt pisabus insidias ponē
 lacrimas cōmne nō potuit et fribus dicit
Merguli ista figura gēderit dyaboli
 q; insidiari nō desunt hoī. **I**am cōuersus
 ad aues. **I**n nocte dū iquit quōda
 abire et amplius redire nolite. q; con-
 tinue auolantes nō sūt ibi āplius vise
Ite dyabolus lupo ē filius q; cū canem
 sibi fortiter resistentem viribz supare
 non pōt illi occultas ponit insidias.
 vt dūm sibi non cauerit ora luporū
 nō effugiat. **D**unt et canes quidam
 viles et pūi qui nūq; i maifesto sed
 semp mordent homines i posterioribus
 i occulto. **V**ere et dyabolus i scro-
 pōibus et mugroībus designatur
 qui facie hoībus blandā onduint s; z
 semp ferre pan sunt. **S**i; semper
 demones et si ostendit aliqua bō-
 mīnōm eoz semp ē mala. **E**t et
 dyabolus ob causam iā dictā ruda
 filis pūo angūi qui aues mandu-
 care desiderans corpus totū suba-
 renis abscondit et sola **a**z cornua
 filia aūibus foris ondit. **C**ūz conērt
 ad cornua vt ad vermē nō inēiūt
 vne s; atrossimū augmē eas atā-

rit deuorātem. **T**unc dyabolus
 sub arena temptacionū se abscondit.
 qū sola bona tempratis ostendit.
 sub quibus latitat dolus mortis. **V**ul-
 pes facit hoc idem que dū aues co-
 medere cupit i tū rubra se voluit
 et q; sit mortua sup trā se ponit
 ad quā dū veniunt aues vt ad
 animal mortuū sanguē truerātū.
 dum ro stris incipiunt eā depilare
 grauius depilantur ab ea. **E**t si a-
 ues cōtemplacionis homines desig-
 nantes et quasi i celestibus cōuer-
 santes sic ab hoc hoste falluntur.
 q; sic ceteris timendum hoc ipō pē-
 ditur. **N**ūq; nō i pūibus dictum
 est q; frustra iactat vethe aū ori-
 los pennatorū. **E**t qui sūt vt pēnat-
 nī cōtemplatiui quorū cōsano z
 i reho. **H** q; diu volati sunt
 alii vethia non tmet dyabolū. sicut
 nec timent vethia hoīm aues ali-
 q; diu i alto aeris sūt suspense.
Si; tūc ambus vrisq; natūe timent
 dum est cū altitudine reli dimissa
 descendit ad tram. vbi hoīm et de-
 monū censa sunt vethia inuolūta
 gradiētes i tram. **I**te dyabolus
 more ruda gnis aquilarū pisabus
 insidiatur huānis et se ad tempus
 subtrahit vt dū seruū reddidit
 nec aditū ruis vulnus i figurat.
 qz vulnus forcius atpīr q; stans
 feruus rīpēū utriū nō opponit
Sam et aquila sup dūm pisces
 dum cōmedere cupit i tū aeris
 alta scandit vt pēntus videi non
 possit. **E**t s; aruissimū visus q; in
 natantes pisces i mari aduertit
 quos dū seruos eē cōspexerit ad
 illos subito demgt rapit occidit z
 comedit. **E**t sup dū gō maifeste
 apparet q; dyabolus et leo eē pba
 et draco. **L**eo qz nūc latitat in
 cauinis et ex ipūso bestias seruās
 inuadit. nūc i altissimo mōre scandit

adolescens quidam qui domo p̄na
relicta deserti inima penet̄uit deo
deuotius seruauit. **Q**uāz veiss̄ ad
locum sibi colūm paratum ibi puula
se cōditit i cella sollicitam curā de
aīa sua gerens. **Q**uāz dum p̄ sexan
nos ibidem steteret dyabolus p̄fer
tu suo inuidens latere illi insidias
parauit instar astra dragonis.
Quāz i spene alius heremite ad
eum aliam venit et eius ordnē expe
tuit. **Q**uāz orasset dyabolus dixit
dremus iterū bone frater. **Q**uāz
ita iam orasset dyabolus ad eum
sic ait. **Q**uāz sūc dies mī frater
quibus te hincare cognouit quibus hic
proximus eem tibi. **Q**uāz dixi merū
vadam ad hunc hominē et serū
loquar de salute aīe mee. **Q**uāz
mīta hinc de dixissent dyabolus
ait. **Q**uāz tū p̄fer verbis tuis q̄ non
frustra me video laborasse. se d
vnu est mī qd̄ timeo. qz salutarem
hospitiam non accipimus quā eē aīe
vitam agnouimus. **Q**uāz videt̄ itaz mī si
videtur et tibi vrad mōsterū ad tria
miliaria hic p̄inquū sūc iremus et
cōstantes sic ad cellas n̄as rediem⁹
Quāz hoc illi vnicōsalum videret
fallacē dedit consensum cellaqz re
licta ad mōsterū cū sorio sepn̄abat
Quāz ad monasteriū puenisset dum
eciam oraturus intravit dyabolus
eo disparuit. **Q**uāz itaz fr̄a cum
soriū nō videret q̄rebat ab alijs de
sorio quid fr̄a eēt. **Q**uāz omnes asse
reuer̄ solum ipm̄ venisse n̄c vllū
soriū hūisse credidit sicut erat illu
sum a demone se fuisse deceptū
sub hac spene boni. **Q**uāz cūcūit
et cū monachus manducavit. sicqz
ad cellulam suā redit. **Q**uāz sic
deo ibidē seruaret dyabolus itn̄
ad fallendum eū adueit quem
diligent̄ considerans nūc i facie
nūc aut vbiqz i corpe q̄sunt ille ab
eo q̄re sic eū respicit. **Q**uāz dyabolus
ait. **Q**uāz videtur michi eē hīs p̄sona

in fallor cū ego sum conuictus q̄
talem s̄no te hūisse p̄rem s̄lr̄ talem
m̄rem. nec nō et talem familiam
habuisti. **Q**uāz ille f̄c̄ omnia dom⁹
sue per ordinē dicit sic ille ait.
Vere ego sum ille. s̄z quare ip̄a p̄se
queris ignoro. **Q**uāz dyabolus dixit
ideo ip̄a dico. qz p̄c̄ tuus ē mortuus
et te oīm bonorū suorū dimisit
heredem. volens per te oīa paup̄i
bus erogari. **Q**uāz expedit ḡo tibi si p̄is
animā diliges vt teneris vt ad p̄ia
re deas. **Q**uāz ille diceret nolle se re
dire et se iam omnia abnegasse. nec
sibi ipl̄itacōz talū expedire. dyabo
lus dixit. **Q**uāz portet fr̄a vt cancas
ne dum aīam tuam saluare deside
rans cam p̄das. **Q**uāz i die iudi
cij es diciturus si tāta bona paup̄i
bus nō erogentur s̄z i malor̄ vsus
p̄ tuam negligentiam expendentur.
Quāz dōne et de p̄dita pecunia. et cul
pa ex illa cōmissa. et paup̄ū indigen
tia redditurus es rōem. **Q**uāz
itaz tibi vt venias et elemosinas
facias paup̄ibus. et egrīs subuenias
et sic gaudens ad tuā cellulam reu
taris. **Q**uāz ille nimis facile credens
et diuinū b̄n̄placitū sup̄ hoc non
requrens nec signo crucis cōtra has
talia v̄ba se munies. s̄z dyaboli po
tus v̄ba timens ad cūctare eū se
cutus est. **Q**uāz quā dū puenit mox illū
dyabolus reliquit. **Q**uāz p̄nā domū
ingredietur illi p̄c̄ i ostio obuiant
et q̄s eēt attentius i q̄sunt. **Q**uāz
eī ob abstinentiam nimiam facta ear
i eo mutatio vt nesciret quis eēt
filius ḡo nimia verendia ductus
p̄mo obmutuit. sed requisitus iterū
dixit illi. **Q**uāz filius tuus sum. **Q**uāz p̄c̄
ait. **Q**uāz dūate dimissa cellula tua huc
venisti. **Q**uāz ille mentiens et quid illi
euenit nō dixit aut ad p̄rem. **Q**uāz
pater desiderans te videre. **Q**uāz
moraret̄ i domo p̄is fornicator
carnis inturrit et ip̄a experientia
dicit didicit q̄ sit malū nō exami

bus adhibenda de leui sed magis q
 apparet timendus et ei lupus q scō
 anglo sue xpūs. Nam dyabolus
 ex more aucupis p dices cape volēns
 caput et corpus rubeo operit vt a
 ydibus cognoscī nō possit. s; vos eē
 credat nī qbus stare nec eos fugē
 consuenerit t pasaus. Quae sub
 hac similitudine falsa falluntur et ab
 eo que nō cauent i reia eis posita
 deducuntur. Sic et dyabolus dum
 sub onē abscondit lupum sepe decipit
 et fallit incautū. Nam et qdam a n
 pabola cōnnet q lupus int capras
 agnūculum pingue videns et man
 dicare cupiens eū sollicitē qmonebat
 vt ad matrem rediret q vbera sibi val
 de plena seruaret et p capras ire
 desisteret vt ei i via insidias pra
 raret. At prudens agnūculus ma
 laciam lupi faciens cuius modis nul
 latenus arguētur s; melius et tu
 nis esse asseruit lacte nutrit capre
 q ore deuorari lupino. Quā sapiēs
metre pabolam cōcludit. Nil meli9
sano. manūi nul peris iūquo.

Consilium sequitur terra ruina mala
 Lerno temptat dyabolus delē
 bilia offerendo. Capitulu cclj

Secundo temptat dyabolus de
 labiliā corpori suggerendo
 vt per vana decipiat. Magnū ei
 sibi caro nra pstat auxilium dum
 aduersario p dicit capsum. Vnde it
 temptaciones omēs forissima est
 temptatio carnis. dum ipa interius
 vires enervat. muros effringere
 capri temptat. viam hostibus parat
 et foris amsi toto dyabolus por
 ras pulsat. Quā dū sanctus archo
mus viam pfectiois fuisse aggress
us ipareter hoc ferens dyabolus
opiam nois iunius ipm per carne
et p delerabilia mudi qbus caro h
delectat eū forit e aggressus. Itz
vt eum ab incepto retrahēt ad eius
meoria reducat qura tpalia bona
dimitserat. s; forore qua p uanq reliq

rat nobilitate gnis qua fulgebat.
 mudi gloria qua habebat ciborum
 delectamenta et carnis reliqua blan
 dimēta. Postremo ondebatur illi ar
 diu vite finem et maximū pueniendi
 labore. nec nō et corporis debilitatem.
 plurimā erantem et ralia nlla ad eius
 meoria reuocabat. vt eū retrahēt
 ab inceptis vl saltem remissius se
 hēt. Depe etiā illi thesauros in
 deserto vel vt eū alliceret p mūdāna
 vnde dū semel p desertū ieceret i
 via argenti discū iūcit. q visa hos
 tis agnouit astrictam. Itaque iūtre
 pidus dixit. Vn i deserto hic discus.
quā hic iter est et ferarū nō hoim
rem si portatus fuisse ab homine
lapsus e sarcina p magnitudine
non potuisset latere portatē. Sed
et q hunc pdidiss; ruerus huc qreere
p solitudine loa iūemisset pfecto
qd ruerat. hoc igit e arripit tui
dyabole. s; nō ex hoc i pedes meā
voluntate. Argenti hoc mū tēcū sic
i pdicōne. Quibz sic dñs mox
discus vt fūmus euamit. s; post
hoc nō fantatū s; veri auri maxi
mā massam illi obrulit tūscanti.
qui radiāre metalli magnitudine
admiratus illud q quoddam iten
dū rapido cursu fugit. Verū de tēp
tacione mudi et carnis sans hac
distinctione dicit; supet eazū qnt
remedia subiecta. Restatq; solu
hic ponē quid hys temptacionibus
obiciat. arthomus qd qz remedium
adhibeat. Dicit ei de eo q tūlibz
viano vritū illi contrā opponēbar.
sciens vianā cōtrās vtrūbz dissipari
Optim9 bellandi modus e iste.
Quā gregorius dicit q sicut arce me
dicine calida frigidū. et frigidū ca
lida curatur. sic dñs nr contrā
opoit medicamēta pñis. Quare
luxurie opoit castitatē. temeritatē
largitatē. auaricie paupritē. i. p
ritatē. gule sobrietē. ire mansuetū.

ita ut dum ante ymaginem eius
 in facie semper illi genua flecteret
 canis deuotissime salutarer. **A**m
 dicitur ergo ex temptatione dyaboli. q
 illa de carne granit stimulara
 moxerit foris egressa di volub
 tari se tradidit. **S**z mira bonitas
 et dignitas miris dei q in moxerit
 mox adueit for in illius mox alie 7
 figura p omnia induit vniusa facie
 regna reli q eius antea facebat
 anolla Tandem illa adiuuare se
 dia ad renobit redyt et dia statim
 disparuit. **A**uz magnas expertaret
 p culpa iniurias et nulla ei aliq
 daret sz plurnm honoraret. illa
 dum factu inqeret et audiret
 admirans supra modu vgnis
 bonitatem quod gesserat totu con
 sibus publicauit omnes ad sumu
 exhibendam virgini reuerentiam
 intravit. **Q**uidam sumis ponti
 fex fuisse narratur i cronis. que
 i m dyabolus instigauit q ad se
 quada mlerem i camera sua fecit
 Tandem go dyabolus nimis me
 diolam ad scm ambrosiu iur. eiqz
 legenti apparuit et q glorians q
 fecit indignavit. Tunc vir dei de mo
 xem admiravit et seroma q an
 portari fecit. **P**ape ostru mox pul
 sauit qd audierat indignavit. et
 ne i m malu rueret ipediuit
 paqz nocte mediolanu se portari
 fecit. **A**pis quidam religio
 sam niman ducenti vitam sanctu
 andream spenali venerabant af
 fertu ita ut i oibus opibus que age
 bat semp huc tytilum ponebat
 Ad honore dei et sancti adree Inui
 dens igit dyabolus ad en de cepit
 dum tota caliditate se contulit. seqz
 i formam pulchissime domicelle
 m spozit. et ad eius palacu venes
 se illi velle confici mandauit. **C**ui
 spis remadat epus ut suo debeat
 vitario coficri. cui omne suam

tradiderat pretem remittit illa
 q nulli alari nisi sibi secretu co
 sciencie sue reuelabit. **H**ys ascriptis
 epus verbis eam ad se venire
 prepit. At illa ad pedes eius se
 pitiens sic eu e allocuta. **O**bsi
 tro m dne miserere mei. seqz
 auxilium. **E**go ei i annis puellaru
 bus ut ceruicis cofirma ex regna
 strpe pgenita et ab infancia deli
 care nutrita huc pegimo habim
 veni. **N**am pater meus rex vtiqz
 valde potens cu dam potentu me
 volebat mionio copulare. **C**ui
 cu diceret virginitate mea duo
 deuouisse. et ia ad copulam matu
 nalem consentire no posse sic me
 arrauerat q me oportebat vel
 dictis adhibe consensum vel multi
 plex adhibe tormenon. **I**taqz int
 her posita latenti au fugi magis
 eligens p mudu exul ierere q
 fidem xpi mfrangi. **V**erū dum
 audim prepi vte pzonu sntans
 ad vram me caritate contuli cre
 dens sub alio vris posse saluari
 et meū desideriu facile idipleri
 At epus stupefactis i ea nobilitate
 gnis et eloquentia considerat sic ait
 ad eam. **E**sto serua o filia. quia
 illi ob rui amore omnia reliquisi
 tibi i pni tumulu gratie et i futurū
 plenitudine glorie largietur. **S**z
 et ego seruus illius ipius me tibi
 et runcta q habeo offero et p bono
 pncipio ut meū comedas volo. **C**ui
 aspicte nimis illa rudit. **N**oli pater
 sup hoc me rogare ne forte ex hoc
 fieret demigratio vte fame. **C**ui
 dixit epus. **P**lures filia eius 7
 no soli et io no potit inde mala sus
 pino gūari. **V**enieres go ad mensam
 parante dyabolo. eode epus et
 illa ex opposito cōsederut ceris con
 sedentibus hinc inde. **I**ntendit in
 eam crebro epus. et nimis admirat
 eius pulchritudine. sicqz fit ut du

plex profusus. Quis potest tumores corporales repingere ut saphirus. Quis bradamas gratiosum potest efficere ex cunctis hominibus. Annua sua exa in quibus lapidibus dicitur invenimus pro vera humilitate debemus in hac misera vita quia a vita carentibus superemur. Non post iram volo te considerare a quam sine quarationis immundus effes pulvis. totusque fordescentes. sine nite in quibus videris feda cent sine qua terra sterilis est nichil oino pro ducit quare nemo fame pires. Non volo te considerare heremum bene fructus est quod dicitur. quia eo subtratto continuo suffocatus quo frigidus ventis amoro turbatus et quo peccata ex aliq causa frigidus non solum corripitur sed et vita perit. Item quomodo volo te considerare ignem quo absente de nocte ut ceteris exignis. ex frigore mortem incurrit. nec absque eo quod habes vide nubes congere possis. De l. ut dicitur aug. Quid igne lucente venustus. quod eo coque nite vtilius. sed quod illo exurent molestius. Non loquere de lo considerare celestia corpora tam imensa quae divinos tam fulgida quam est minor effratia sine affluentia in her infima corpora quae exprimat vlla ligna. Nonne celum est materia purissima est emuncta sinis alissimum est continentia capaxissimum. est aspectu pulcherrimum. est quiete purissimum. est firmitate solidissimum. est permanere sine corruptione permixta figura sperium est et sume et effratia virtuosum. De quod de stellis dicitur quaedam sunt ipsorum calefactae. quaedam in frigiditate. quaedam humectatae. et quaedam desiccatae. Item stellae sunt celestis corporis ornamenta. sunt typum distinctae. sunt luminis emissivae. sunt aeris purgatae. sunt errantia directivae sunt generatiois et corruptionis cause. Narae sunt pure. sine sunt alte. figurae sunt sperite. formae sunt pulchre. effratia vtriose luce radiose. Item sunt incorruptibiles. sunt infangabiles.

et sunt inhospitalis. Attende sol licet in quantum nos deficiamus ab imis in quantum a medietate in quantum a summis. Vnde de hys inoertis sic ait. sicut deus hominem de limo terre. quod ceteris vilior est elementis. Considerans homo aqua vilem se inveniet. considerans aerea viliozem se agnoscat. considerans vana ignea postremoque celestia vilis sima se reputabit nec audebit se equare celestibus. nec preferre terris. quia se parem iumentis inveniet et silem se cognoscat. Attende videtur quod natura sua sublimia. quod operatione magnifica. quod forma pulcherrima vita carentia et vite nrae nra. De si sunt terra her nra inferiora. qualia sunt vegetabilia quod dicitur. et vincta. Deo considerans ista vide vilitatem tuam quod sicut inoertis dicit. illa de se predicant frondes flores et fructus. tu lentes vrinam et sterces. illa de se emittunt suavitatem odoris tu de te abhominabilem fetorem. Cogita si de tuo corpore aliquid egrediar non fetidum. Cum multe sint arbores quarum redoler lignum et cortices fructus et frondes. Quid nobis ligna ad arandum ad pontificandum. Quid nobis oleum doloris mitigandum. vulnus sanandum. et aborum omnium quod dicitur. Vnde vni nature tam consonum. vulnerum mordantium et sanantium. caloris naturalis confortantium et digestionis adiuvantium. Quid balsamum visus arantium. humoris noxi consumptum et corporum a putredine sanantium. Quid nobis cor genera spererum. tot genera odorum et florum tot genera fructuum in ex plantis. Attende quod sunt sensibilia. volantia narrantia. et gressibilia. volantia a quibus multis accipiuntur ad laenam pennas. coru ad castramentum. cornua ad ducum usum. pelles et lana ad vestimentum. Carnes ad cibum. sanguinem equorum ad medicamentum. sed ipsum finem ad ortos agros et vineas in pinguedinem. Item nunc quod ponit

ppal ad quod dicitur in heremum
et non in malis corporibus
et in malis corporibus

R

R

R

equari elephantis i corporis mole
nigra tauris i robore. nunguid aibus
et tigribus i belonrate. nunguid par
dis et pantheris i varietate. Item
nug equari poris / aquilis et lin
tibus i visu. nunguid lupis i auditu
nug vulvibus i odorati. nunguid
araneis i tactu. nunguid vulpibus et
leporibus ac multis alijs i vestitu
Nuguid aibus i volatu. nunguid
piscibus i natatu. Ergo discere humi
liari cu te videas a brutis qsi i
oibus superari. nec sine vilioribus
rebus i esse possis conservari.

¶ Secundo considera q sunt in te
quid considera. et quid ad corpus
et quid ad animam. Nam circa animam
tuam considerare te volo qz e vana
vanitati subiecta. qz de nichilo est
creata. qz sit imperfecta et varia qz
creatur vt tabula rasa i q oino est
nulla pictura. sicut dicitur i libro
de anima. quia vis vsu privata
vt minus p hinc videatur hie q
bruta. quia vniuers oibus destituta
vt non possit erigere naturam sui az
pis conuenit vt videamus infra
brum mox post pntes recurrere in arana

natu continuo standit telam texere
imprens qz in ventre hoc didisset
Item considera si hies granam. si flo
res sua qua non ad a te sz a deo.
sunt ista. go vnde nbi gloria. **¶** Sed
hies aut apulus. qd non accepisti. **¶**
aut accepisti quid glaris quasi no
accepisti. Item attende quia sine
doctore e prudentia formicurarum. **¶**
industria apium. astucia vulpium
multis doctoribus. multis laboribus
multis verbeibus vix possis acquirere
sapiam. Item ex pte carnis attende
qz corpus tuu e ex luto formatum
e factus stercoreu. e sentina ferorū
et e abus vermiu et serpenti mox
futuru. Item considera scdm bndictū
vni demis et erubescit. vbi sis. et in
gemisre. quo vadis et gremisre.

Attende qz i sordibus gramur
qz i tenebris confouemur. quia
mensuris nutrimur. et qz i dolori
bus plurimum. qz veste sangui
nea opimur. qz i pntis vniuers
et i doloribus morimur. **¶** Attende
qz ploramus i medio et ploramus i
ultimo. Item e considera cinerem
et attende primo cineris vilitatem
qz inferendus ee pbatur. **¶** Cineris
lenitatem. qz modico vento
dispergitur. **¶** Cineris irrepabilitatem
qz ad statum materie ex qua
fit nunguid reuirtur nisi solo diuino mi
raculo. Sic et corpus inneratum
resurgere. vbi ad suu statum redire
no potest nisi virtute diuina. **¶** Dilat et ho
cadens i pntem quous sit facile ca
dere est in impossibile resurgere
sine diuina gratia opante. Ergo
considera circa te totum dato qz so
fis magis et negligentiam pfaciendi
et difficultatem standi et difficul
tatem et dubium resurgendi. **¶** Et no
huc qz cinerem no se reputat qu
corpus suu stultens exornat no
se cinerem reputat qz excellens ab
amur. Non se cinerem ee putat
qz vna petrem p pntiam no emen
dat. **¶** Di aut vis sine vnu sig hu
milis ista sui signa pbana. **¶** Omni
e amor psonaru humilia. **¶** In
fuga oim pntu. **¶** In e desiderio
pntu qz pntu. **¶** In est appetito of
fioru viliu. **¶** In est nullu sper
nere. **¶** In e commelibus patienti
ferre. **¶** In si i bonis appetit se ee
vtrium si i omnibus se inueniat
obedire patri. **¶** Breuit ista narraui
dans reoribus nam cogitadi. qz
si oia vt oportet exponeret. et ex
eplis et auctoritatibus ornaretur
sexim plurimum impletur. **¶** Et no e
huius opis de humilitate tractare
qz satis copiose me recolo diuise

8

Signa humiliantis
semetipsum

Job 17 putredine dicitur p...

in fine de p
dicitur de p
finitur de
pille ff 89.

Handwritten text on the right edge of the page, partially cut off.

libro de naturalibus exemplis. ubi de
tentacionibus agitur. **an**
remedia cont. temptaciones. **an**

Capitulum. **pc luy**
Distinctio. **q** docet quod vnlissim
sit temptari. **an** **apremulu**

Dico de temptacione q
insignum pponen
da sui gnalia pauca
quedam remedia qbz
admittatur ne ab hof
ribus debellantur. **q**us et illud sit
generale remedium qd de truer dm
dicitur est supra q oia diaboli tempta
menta sapantur. qz dyabolus val
detinet signu quo demctus pdidit
pnapantur. **Ex** de sco xpo foro
i legenda ubi dyabolus pnt dicitur
crucem dimissa via duxit xpo foru
p deserta. **Ex** de sancta iustina
cu apparet dyabolus ad fallendu
sepe inuictula stant se signabat pn
nus aufigit. **Ex** de fra pelagia
cu dnm dyabolus appareret illa do
mimo se signo munitur dyabolus
velut fumus euantit. **Ex** de fra
theodora q sepe dyabolum sibi insi
tere hoc vneabili signo fugant
Ex deindeo dyalogoru libro rrio
dum i templo quoda ydolis fabri
to nocte quadam se ponet vt dormi
ret tmes cruce se munitur studuit
qius ei deficeret fides crucis. **q**uz
i illo templo demones quiescissent
et ille nimo pauore tremere. sps
qui ppe alio videbat ad munitur
astantes sic ait. **Qui** ille est qui
bit iare psumpsit. **Tu** cures deones
vt viderent qd eet tinn signu crucis
dixerit. **De** ve vas vniu s sed
signatu. **It** milanus aporina du
cet infansulus et tuisdam malefai
cet discipulus amdit vice qdam
vt absente mgro libru aperuisset que
asserit ee sacru moxqz demonum
multitudo aducesset et quid veller
iquirerent et ille tmes signu sibi
nuus ipmeret pnus aufigerit

Siquz her mgro redent refert
ille dicit. **I**nter oia q sui maxime
demones timet hoc signu. **Verum**
remedys mltis omisiss quoz aliq
subbreutate sunt suptrata. **tria** ge
neralia hic pnt poni remedia que
valent contra omia tuptanta. **pm**
vnlitas sine fructus temptacionu.
instrumtu qz maloru. **pm** e toleran
tia aduforu. **sz** tinn e efficacitas
exicior. **f. dmi** et **scru**. **Dico** q re
mediu vnu et pnus est si qd cogitet
fructus temptacionu. de qua vnlita
te et si aliqua dixerit i trututu que
de pna sepi circa fine libelli. **ubi**
de dyabolo questionem pposu quare
deus ferit cu dampnadum eu esse
p fruet. **pt** ni dicit hic **sz** temptatio
valer ad munit q medullinis cogita
ta sunt penaru vnu lenitua. **nam**
temptatio imo est cordu illuina
io e mentu duraru emollitua.
no est ad pnam inductua. **q**z
metroz anguina. **q** e thoris
hois pbatua sine examinatua.
q e huilitas cōseruatua. **pm**
ois spualis vngime abstina. **q**
e nubilose mentis serenitua. **q**
e debilu firmatua sine roboratua.
de como e frigidoru iflamatua.
no est humoris vteris desiccata
sz e spualis gaudy frenatua. **q**
est glorie collatua. **Dico** q tempta
tio seu tribulatio e recoru cordium
illuminatua et hoc occasionaliter
qre p ignem figuram e. **scriptura**
ubi dicit vir temptatus et afflictus
trem pmo. **De** extelso misit ignem
i ossibus meis. et erudit me.
Dicit ei dicit gregorius oculos qd
culpa claudit pena apit. **Ob**quam
causam homines qui alienantur a
mente consueverut ligari vt p do
lorem corpus redcat sensus mens
vidimus ee vris tibus parharenos
qui videbat constanssim i errore
sz corpus p forati dolore redierit

tepra ad
munita

sz hopy pbi
ma sz e pite
cu ifertua

ad fidem. Deum et vsare vobis
 sola veritas dabit intellectum au-
 ditum. Nonne iustibus docetur canali-
 stare erecti. Docent boues et equi
 iustibus. et elephantes fiunt domesti-
 ci et discunt iudicare se regi. Ex
de nabugodonosor cui dictum est. Sep-
 tem tempora mutabunt super te. do-
 net scias quod altissimus commuetur
 in regno hominum. Quia ei cecatus fue-
 rat per superbiam illuminatus fuit per
 deiectionis ignominiam. Vnde ipse
 dicit ibidem. Post finem dierum illor-
 um illarum ego nabugodonosor
 leuavi oculos ad celum. et sensus
 meus redditus est michi. hec 9°
 illuminatio aie rae significata fuit
 in illuminatione thobie qui illuminatus
 fuit ex felle. Quid est et amaritudo
 do felle nisi amaritudo temptatio-
 nis. Nonne pueri disciplina discunt sa-
 pientiam. Si enim non credis et si con-
 dianam experientiam non aduersus lau-
 di quod dicit salomon i. p. Disciplina
 colligata est in corde pueri. Si viga
 discipline fugabit eum. Si non fuga-
 tur contrarium nisi per contrarium. Et stul-
 ticia et sapientia sunt sibi contraria
 9° si per vigam stulticia expellitur
 a corde per eam intr. oduat sapientia.
 sed per occasionem potius quam per causam
Nonne in igne posita fuit metalla
 omnia radiosia. Nonne lapides flu-
 uiales igne ad plenum decorti fuerunt
 colore albisim. Sic et animi fuit
 temptatioibus erudit. Vnde dicitur
 iheremie v. 9° secundum aliam lectionem. Per
 omnem dolorem et omne flagellum
 erudieis iherusalem. Et Et

Quo temptatio seu tribulatio est
 cordium durorum mollificatio

Capitulum c. l. v. Et

Secundo temptatio seu tribu-
 latio est cordium durorum molli-
 ficatio. Sicut enim terra liquefit et
 fluit ad penam ignis sic cor durum
 mollietur ad tribulationis penam
 quod in scriptura dicitur ignis. Et sicut

terra ex terra et ex ignis applicatio
 emollita et mabus attritam ac
 compressa veterem ymaginem facile
 patit et nouam accipit. Sic anima in
 bulacione calefacta facile veritate
 deposita nouellam accipit vitam
Nonne viga tota pro fieri rati. si ig-
 ne exorta fuit modo debito debito
 emollita. Quid est ferro durus
 vniuersa domatur. Quid etiam est
 auro solidius et tamen non solum ad for-
 tem ignem mollescit. sed quod maius
 est etiam liquefit et currit sicut et
 ferrum. Sic et fornix temptatio-
 corda durissima mollescit et ad
 currendum post deum disposita. Vnde
 dicit iob xv. Duro locus est
 quo conflatur. Quis est spiritualiter
 ille locus in quo aurca conflatur
 corda et ex duris in mollea conuertit
 nisi tribulatio. qua ad deum impy
 reducitur. Exempla infra sunt ad hoc
 in exodo et libro iudicum ubi filii israel
 ad mala duram postquam se grauer
 videbant affligi et ab extraneis op-
 pressum. in lacrimis resoluti patiebant
 deum sibi propitium fieri. Nonne vas
 turpiter fabricatum et in ipsa suam
 propriam forma duratum per ignem calore
 solum formi in vase pul-
 chrum. Sic et cor humanum malitia
 induam igne tribulationis exortum
 pro fieri liquidum. et ad gratiam suscep-
 tionem dispositum. Nonne pams bis
 coctus est tactu durissimus. sed fit
 mollis et tener si fuerit in aqua po-
 situs. Nonne aqua in septima tribu-
 lacionis est significatio. Salu-
me fac deus. Sanctus ait propheta
 qui intrerunt aque vsque ad animam
 meam. Ergo sepe et cor mollescit
 et petuisse se gerit dum id aqua
 fortis temptatiois inuadit. Nam
 et si quis durissimum aliquam panem
 accipiat et illum in aqua rigat et
 prope in furno calefacto reperit adeo
 tenere fit quasi si frigus tunc fuit.

Vnde cum maximus in

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

Unde cum maximus in partibus
 ouens teneret ipseum et velut e-
 delissima fera vbiq; etiam vastaret
 affuit rutilibus suis diuina clemē-
 tia q; ipm actorem sceleris qm pētre
 pmissit. Nam qui prius incedebat
 carne pinguisissimus subito iflans
 osensibus totus distendebat; intrens
 in partibus etiam petrosus exortū est
 sem vultus quo totus se pascebat
 minus et minus. Item quibusdā
 ferulis est prissus i corpis superficie
 prurulentis. meatibusq; aptis de
 miriabilis vultus puris facti venis
 ebulire cepit certam inna vnum
 multitudine. Ex eo go fetor tam intol-
 lerabilis predebat vt nullus oino ne
 medicorum q; dem ppus posset accēde
 Ob quam vniq; causam plures occidit
 iussit medicorum. eo q; ne fierent
 morbo mederi. nec fetoris vni fer-
 re possent. Quz quidam ex medicis
 iugulandus potius q; medicamentis
 adductus fuisse inspiratus a deo sic
 ait. Cur ipator sic turpit eras
 vt flagellum dei tu pures ab hoibus
 posse curari. Non ē hic huams hu-
 manus morbus. qre nec ab hoibus ē
 curabilis. Recordare te obseruo qm
 mala dei seruis intuleris et sic scire
 potis vnde tibi potenda sint reme-
 dia. Nam et ego postero mox mēris
 sz tu p medicos curari nō poteris
 Et dicit cassiodorus q; tur pmo maxi-
 mus se ee homine intellexit. Et suoz
 scelerum recordans ex duro mollis
 effectus confessus est se curasse. i pie
 se gessisse sicq; cum deo sanstare velle
 Valerius ipator vt narrat hystoria
 triumphā in vniūsa dei etnis suis
 pastozibus spoliasset i cesaream ca-
 padone venit nūq; pful eāt basilus
 lūmē tū mūdy totius et firma co-
 lūmpna emē. Impator go pfectum
 pmissit vt aut ad heresim arrianā
 basilum flecterēt aut eū expellerēt
 Pfectus go cesareā veniens basilū
 pmo adiuuans honorauit et vt

ipator peret admonuit vt sic ami-
 cus fieret pncipis. Sz vix dei fortis
 simus ita ait. Quers her vba diuis
 quibus talis suadela conuicit. Nam
 qui diuine instructi sūt eloquīs
 corrupe de diuina dogmatibus nez
 vnam sillabam patiūtur. Amittas
 pncipis quos pmitte ego magnas
 arbitros salua fide. sine qua pncipē
 potius has appello. Quz pfectus
 i cum seurer stultiq; voraret. for-
 tissimus ille ait. Hanc quā stultitiā
 semp me hre opro. Eue nō pfectus
 egredimberet. aut quid de eo furi
 debet cogitaret. et ipē hoc tempus
 ad deliberandū acciper ille rōdisse
 demo phibetur. Ego tpe ad deli-
 berādum non ego. quis qualis sum
 modo. eras p omni talis ero. Ego
 etiā ad te eras regredior sponte nō
 mūris dūmō sententiā tu non mu-
 tes. sz vtrius potius vrbibus tua.
 Sz mox illi deus plagas imserit. ita
 vt filius eius egrotaret ad mortem et
 vroz varijs passioibus squaretur.
 Cognoscens igitur vberans causā
 suoz maloz basilū quē interime
 nitebatur ad se venire pncipis est
 rogans eum attenuis vt p se. pro
 filio et p vxore deo deuotus suppli-
 caueret. Ete quō tribulatioē ignis
 cor duricia laborans molliuit et ad
 meliora nō tū intelligendū q; q; tu
 bulatio corda molliat effraue sed tū
 dispositiue. Nam si tribulatio affit
 si grā dei absit nō tū temperatio cor
 emollit sz potius durū effiat dū
 afflictus tribulationē incurrit. Ex m
 De pharaone quē mltiplex plaga
 emollire nō potuit sz durant ad
 mortem. cuiq; tū omnibus suis ad
 finem pduxit per quā ad supplina
 etnis transiuit. Daul quoq; spūs
 dñi malus agitauit durus sed
 eū nullatenus immutauit. Sz sp ad pe-
 iora pduxit donec vitam in malo
 finuit. Magnus pems herodes asta-
 lonta pūntus ē. sicut iosephus et

nō

Scolastica hystoria docent s; tamen emendatis no est. De pena magna antiochi. 10° machabeoru 10° scribit docent s; emendatis ad plenum no legitur s; male fuisse mortuus phibetur.

Quod temptatio seu tribulatio est ad pnam inducitur. 1° et 2°

31

Quod temptatio seu tribulatio est ad pnam inducitur. Nam postq homo e illuminatus et corde remollitus quid restat nisi pnam accipiat et sic diuinu auxiliu ad se trahit. Pharaos eni diuinam potēna plagis illustris agnouit et aliq remollitus suas smas reuocauit et deu p se orari precepit. Dz qz ista no fecit pnam agens s; vt penas effugeret diuinam contra se iracundiam no placuit. Itaqz pmo temptatioibus illustra. et secundo ex duris insup molles effecti deit rno ad pnam cōiti temptatioibus seu tribulatioibus extrahi. sicut i vsau scpm e xxvii^o

Dne i angustia sua requisierunt te Dns vniq illud qrebat cui memoriam nuq hr. Dz tribulatio facit cogitare et meditari auxiliu siqz ad deum recurrere p pme sacramēti qre valde hoc est desiderandū remediū. Vn de phariseis legi q circa fimbrias vestiu spinas pūgentes habebant. quibus puncti diuina pcepta ad mēoriam reuocabant.

Nōne tribulatio est calcar in quo punctus equus ad viā reducitur et ambulare fortius cogitur. Nōne tribulatio z stimulus quo pūgitur oues vl' boues aratrum Seductes vt fortius trahant vl' vt directius sulcum agant. ps. Multiplicite sunt infirmitates corū pēa accelerauerit. Et e nobile i animalib; bruis qz dum stimulus agitatur no murmurat nec videtur cognoscere qre eis id fiat. Dz videlicet vt vl' ad viā dimissam redeant

vl' si i via sunt fortius p eam incendant. Dz si homines fuerent nullomodo murmuraret i tribulatioibus s; ponus grās agerent. eo q per afflictiones. vel ad viā redirent. vl' ex viam se eē p pmi cognoscere. vl' si in via p gratiam eent. i ea vl' feruētius ambularent nec repiditate torpesceret.

1° sicut e dnm semel sentiam delinqt mox ad eā redit dum leuari cont se barlum conspiciat. Unde go pat her omia dicit p pheram. Imple facies corū ignominia et qrent nomē tui domine. Et itim dnm occidet eos qrebat eum 2°. Et ozec vi^o dicit. In tribulatioe consurgent mane ad me.

2° de filijs isrl' q no sunt egressi de egipto. i. de mudo obscuro. n' venerunt i desertum pme significatiū i vegenibus egiptie et quasi ex pellentibus vt exeret. Na et manasses rex iuda cū ydola adoraret et dnm isrl' reliqueret omneq isrlm isrlm simulacris ydolorum repleset nullas pharum mims ad deum isrl' rediit s; multos ex phens occidit ipamq isrlm sanguine pharum repleuit. Dz mox vt diuino iudicio captus fuit. et manibus ferreis copeditus penituit et ad deum dum corde rediit eū a vinculis liberant et regno eū suo restituit.

Nōne stultitiam sapit q ictus sentit gladij ferientis. si arma imbia no opponit quibus ledi munitio ne no possit. Dz arma nre defensionis. sūt. contritio cordis. confessio oris et satisfactio operis. que pnt sunt sacramēti pme. Quare dum temptatioe te sentis pulsari si amencia no teneris ad hec arma militie xpiane deus quocunq te to posse cōfugē. Quia m p pnam teipm punieris dina flagella pna

[Marginal notes on the right page, partially obscured and difficult to read.]

declinabis. **Q**uoniam ei deus non peccat
 nat. bis in die si tu tempus pumeris
 non a deo ulterius pumeris. **S**i
 ratione non credis saltem aplo cre
 de qui dicit. **S**i non fuerit ipse iudex
 remus non vngit a deo iudicarem
Dixit homo aceruo qui du bellum
 sibi videri instare qrit locum strictissi
 mu hntem introitum ibiq; lupum
 expectat ad bellum. **S**i tu qui i
 continuo bello es caue ne vias latus
 exqras. sed ad vias pme frige stric
 tas. **V**bi contra dyabolum te fanle
 defendas. **N**am cu balisto pugnam
 ra iustela pasat se pmo ruta. q
 herba est gustu aspera et pme sig
 nificatiua. **E**rgo et qui hac passus
 fuerit herba non timebit serpentem
 inuicena. **N**am et ad lram ruta
 e serpenti figuratiua. **V**n iuxta
 saluam i orbe plantari consuevit
 vt ab ipa salua qua serpentes amar
 rura eos vigeat et expella. **N**one
 maria nauigantes dum pcellis fe
 uuntur et ventis nauem amplectant
 et stringit vt p ea fluctus euadit
 et ad portum saluus attingit. **S**i
 none pma sda e post naufragiu
 tabula qua nauigamus her maria
 pcella. **E**rgo tribulatio e amada
 dum nos cogit ad pme viam qua fi
 nalit venimus ad patria. **V**n gre
 goius de hoc ita ait. **A**la q nos h
 pmur ad deu ire compellit. **E**t aug⁹
 de hoc ita dicit. **Q**uoniam temptationes
 et mala e huius vite fragilitate cre
 brescunt et etna bona nos amplecti
 compellunt. et sepe considerenos fa
 ciunt. qz hic quide mundus periculosior
 e blandus q molestus. et magis a
 sapientibus est cauendus cu se alluit
 diligit cu amonet se cotempm. **E**r
 go nos du malis atterim et temp
 tationu ventis et vndis allidimur
 ad nauem pme recurremus q maris
 vndosi pericula declinemus. **N**am
 et columba auis simplex et pura
 aie significatiua ab uicpitue ipe

tra mox fugit ad penam. **V**bi nec vnq; albi e penna
 posita et fundam ab hospite de
 fendit emia. n pna qua ab accipi
 tie infernali ara fit serua. **V**nde
 dicit psalmo. **P**etra refugiu heri
 naris. **H**eriman animal spinosum
 pcoris e signu franciu cui corpus
 armat spines pcoru. **Q**ui dum
 temptacionibus pulsari se pcepit dif
 fidens de viribus ppris ad penam
 refugit vt saluetur. **N**aturale est
 em vt ho a serpente pmissus vel
 mucrone hostiu vulneratus medi
 cinam saluus exquirat qua saluari
 a vulneribus valeat. **V**n caprea
 e aie significatiua. eo q visu sit
 acutissima. salu lenissima. et co
 habitatione altissima. semp appetit
 montu sublimu alta rarissima.
Que dum vni sagitte fuit vulnea
 ra mox qua dam recurrit ad her
 bum cum qua exurit a plaga sa
 gutam. **E**t q est her saluifera her
 ba i eme orto plantata sagittaru
 spualu expulsua nisi pma.

Et q e her petra
 supra quam

Et itro tribulatio seu temptatio
 e meritum augmentatiua.

Capitulum cclvii

Quarto temptatio seu tribu
 latio e meritum augmen
 tanua et per qns mltoru i futuro
 bonoru cumulatiua qz dum crescit
 meriti ex qnta crescit et pma. **S**i
 hac ra pphetia dicebat. **I**n tribulatioe
 dilatatiue. **T**ribulatioe ei exercat
 homines a sompno. et compellit orare
 ac diuinu auxiliu implorare. sicq; se
 ad gratia maiorem disponere. **E**t
 scdm dispositioe aie fit infusio gre
 vt plurimu ab agente. **Q**uia actus ac
 tuoz pto rpe sut i panere pdispo
 sito. **Q**uia qnto qo magis se parat
 tato de cogitudo maiore illi gra deus
 donat. licet scdm pnu legu pnatim
 aliqui aliter faciat. **I**tem tribulatio ad
 bonu nos exercat. **N**uq; no ignis in
 domo succensus hoies exercat ad cla
 madum. **N**uq; no aqua nauem ex ali

q̄ pre mirans nauitas ad clamandum
sollitatur. Nonne fornicer clamor eēt
tus dū hostes eum valde iniadere
sentuntur. Augustinus Jō i cōtra
iusti p̄mūtur vt p̄ssi clamore cogit
clamantes exaudiant. et exauditi i
meritis augetur. Sicut eī d̄ ad cori

29° Virtus in infirmitate p̄ficiat

q̄ non venit ad p̄fōm nisi p̄ augmē
tūm. quā nihil fit subito sumū

Virgo dum temptacionibus q̄ p̄mit
virtus pulsata erigit. erecta auget.

qua aucta maiora semp̄ meliora cu
mulantur. Dū dicitur i ad corinthios

1° Fidelis deus q̄ nō p̄mitteret vos
temptari sup̄ id q̄d potestis. s̄ fa
ciet cū temptacione p̄ueni i virtutē

augmētū. Sicut eī dicit Seneca

mltū crescit virtus lacessita. i. suo cōt
rio p̄uocata. Nonne ignis p̄mo flammā

et aqua post sup̄aspā p̄mūtur vt suc
cessit amplius augetur ac erigit

Nonne nauis q̄nto aq̄ plus crescit
scilicet i mari peccatū innumescit tanto

semp̄ magis i altum subleuatur. et
erigitur. Sicut aīa deo deuota q̄nto

plus fuit malis p̄ssa tāto p̄ panam
maiora cumulat. Hoc aut̄ signū

fuit sp̄ualit̄ i arānoe. quā sunt
hērū gen̄ v̄o crescentes aque eleua
bant i sublime a t̄ra. Nonne aqua r̄u

bulacionis signū fuit est ē herbarū
florum et gēminum p̄ductum aug
mentatum et mltiplicatum. In quibz

virtutum opa sunt signa q̄ p̄fectum
accipiunt p̄ tribulacionis aquam. Aque

eī multe nō poterūt cōtingū r̄u r̄u
tem. sicut hērū i cantas. Et sicut

bernardus dicit Caritas semp̄ aut̄
p̄ficiat aut̄ deficiat. q̄re stare nescit.

Ad quid eī stimulus carnis sc̄o pan
lo datus fuit. sicut a d̄no ip̄e audiuit

n̄ vt crederet apud eū i meins. Ad

quid eī rex dauid ē fugatus. ad quid

thobias ē excreatus. ad quid iob sc̄o
tot temptacionū ruina attritus. ad quid
p̄lius dei torrens vberatus
n̄ vt fieret a malo recessus. et ad

meliora de bonis aspen suat. Temp

tatio eī vt patet ex verbis iob.

ē quedam militia. et cū hoste queda
pugna. Dū ibi bna l̄ra hēr. Temp

tatio ē vita hoīs sup̄ t̄ram. Alia

l̄ra p̄ temptacione ponit militia

Et comparat ratione verissima et expe
riencia certa q̄ i mali militia seu

pugna. militia apud p̄ncipem ille mēt̄

et p̄romys magnus exollit qui pro
sui regis honore. nobilit̄ militat

fortiter pugnat. hostiles aces pro
cul figendo vulnerat. n̄ a pugna

do cessat donec ad plēnū de hoste
triumphat. Ex de saul p̄mo regū

1° qui magna ille p̄mia p̄mitterebat
qui golyam gogantem p̄uiceret

et de ip̄o vitoriam reportaret. Dauid

rex dauid 1° regū v̄o p̄misit illi
primas p̄ncipam qui p̄mo p̄u

ter iebuzem. Judas m̄thabens

cū fr̄ibus suis i p̄ncipam opprimt
sup̄ iudeos qz p̄ eis maria bella strē

nuc gessit. et hostes gen̄les gladio
suo stravit. Et dauid qz ip̄m golyā

i lapide funde stravit. p̄mo fr̄is est
gener regis. deinde regē mortuo

ip̄e regnū obtinuit. Theodosius mi

les strenuus a griano ip̄at̄ie
p̄nceps romane milicie fr̄is dum

ad bellum cōtra barbaros pressisset
et magnā eis strage faciens in

numabilem multitudine p̄strauisset
reuisus ad p̄ncipē post triumphū mor

ab eo orientale sortis est ip̄erū

fuit et i constantinopolim quidā

seruus qui quia i quodā bello spe
mie fecit et vitoriam de hostibz

reportauit voce cōi oim sumptus
fuit ad imperiū. hōm vt d̄ i lib̄o

de arte militādi p̄audos ac becor
des et formidolosos sicut degeneres

militres repellebant et militibz ierpnos
p̄ frumētō ordē dabant. nec re
dabant donec arte militandi addis
cerent et emē darent i quo ante
deliquant. Strenue vero bellan
tibus magna p̄mia cōdombant

et ad dignitates maximas pmoie
bant. Nam et de alexandro regē ma
cedoni legit q̄ spolia om̄iam hostiū
deuictorum pugnantibus exhibebat
militibus. Quibus curiales et castra
etiā exhibebat nec nō et magnas
quiritas illis dabat. quos maxie
strenuos eē cernebat. Imo stren
nie militantes tanto arbitrabat̄
honore dignos et p̄mo. q̄ dū semel
i india i magno frigore eū exani
eēt. ac ip̄e ad magnū ignem sedēt
quēdamq̄ ex militibus strenuum
bellatorem frigore deficiē cōspexiss̄
mor nobilis ip̄ator de sua sede sur
rexit. et q̄ntorū ad militem cur
rens ip̄m sup se eleuauit et ad
ignem velociter portans sup sedē
ppriam collocauit. sicq̄ eū vire
restituit et salutē. Et quare talē
bellantibus dabatur p̄mo. n̄ q̄
i bellando magnū erat et meritum
Ergo si tremi reges et p̄ncipes sic
suos ample remunerat bellatores
rex regū sumus cui impēiū nec
icepit nec finierit cū sit oim̄ i
in finitum largissimus. non illis do
niū augmentat i via et maxima
pparat i p̄tia qm̄ p̄ sua honorificē
tia gerunt magna ardua q̄ r̄am
na i quibus quq̄ ponit et vitari
di em̄ vt romane t̄ dicit̄ historie ty
berius q̄ postea fr̄s ē imp̄ator dū
illius sup̄ato. iam redisset. rom̄e
eo q̄ strenue militasset eū hono
rare volentibus vrbem est laurea
coronatus ingressus et cū tanta pom
pa susceptus vt thronū spectantibz
om̄ibus ascendens int̄ duos con
sules sinni cū augusto sederet.
quod p̄tus suis militibus legitime
decretantibus et i via ac i p̄tia da
turus ē x̄b. cū largitate liberali
tate ac magnificētia sit imensus
Nūq̄ non vt sup̄ iam dixi. dixit
anthoma. post itamē. q̄ vultit̄

uisti ac dimicasti te p̄ totū mūdum
faciam notari. sicut et ope q̄ pleuit
et fama. Quis vniq̄ de regibus
sic honoratur i terris purpuratus et
om̄is sicut pennis itineratus et
mortuus et sicut paulus eius con
forus. Quis ex regibus corpus et
tumulus sic a fidelibus honoratur.
vt apli iacobi s̄m̄ corpus. Quis ex
mūdi p̄ncipibus sic honoratus ē vt
franciscus ad cuius tumulū tantus
hoim̄ ē concursus. Et quid hec adnu
riat de sanctis q̄ de valentiniano
narrat cassiodorus q̄ n̄ eēt i exani
vulneribus. eēt q̄ miles foris ac
strenuus bellorūq̄ expertis ab
apostata iuliano qui tunc tenebat
imperū a mula ē deierctus s̄ a
xp̄o p̄ fide seruata ad gloriā imp̄
ri post modū ē assumptis. Nam
et p̄t̄ fidem quā habebat ad xp̄m
que negare noluerat requisitus ne
militaret a tyrāno fuerat dicit̄
Itaq̄ certum h̄s exemplis q̄ temptatio
pariter portata et meita auget i
via et p̄tia p̄fici et cōsumat i p̄tia
Et i temptatio seu tribulatio que
est xp̄iana milita ē inioris hoīs
p̄batia et bonorū oim̄ examinatia
Capitulum cō lon̄
Vinto temptatio seu tribula
tio q̄ est xp̄iana milita ē
iniorum p̄batia et bonorū oim̄ exa
minatia. Dū ei s̄ntes si hūils
deve es et m̄tis et sic de cetis beann̄
dimbus si p̄batus pugna nō fuis
Denata n̄q̄ i igne positus statū
cognoscutur si sit verus vl̄ falsus
Dū q̄ nō aurū an verū sit aut pu
rum igne examiate cognoscut̄. Sic
et homo qualis sit i tribulatione
videt. Gregorius. Et hec vniq̄sq̄
apud se lateat illata cōtumelia p̄bat
Et am̄ h̄oim̄ examinat̄ olim
qui dicit̄ cēphus si pariter
ferret iurias p̄notatus quim̄. Sic

ei em' xxiii^o d^o Vasa figuli p
 bat fornax et homines in ros temp
 tatio tribulationis Et eiusde no
 in igne pbatur aurum et argenti
 Et Job dicebat xxiii^o Pbatu
 me q' aurum quod per igne trāsierit
 Et Hiey vii^o Dicitur est quia
 acceptus eras deo. necesse erit
 ut pbaro temp pbarere. Et pbe
 ta Pbatu domine cor meū et
 visitasti nocte igne me examinaſti et
 non ē rē. Quis hōim vires suas
 sine bello cognoscat et nō potius
 puidus est miles qui se fortem
 gloria² i pace si vniq' exptus est
 q' qm i bello. Nemo ei qualis sit
 v' qm pfect i int aspera et p'spe
 ra cognoscat. Quia sunt dicitur
 ad romanos quito. Patientia
 pbatonem operatur. Quō miles
 agnosceret q' pbus sit si tempibz
 nullis arma sumpſit. si hostem
 impugnātem nō habuit. si utiq' nō
 vidit. nec vllos ictus militis feriet
 accepit. Quō strata v' arma cē
 fruntur. fornax et securā. et utiqz
 sagittariorū et gladiatorū nō pua
 si mucronibus nūq' fuerit exposita
 Tunc ei defensionis arma cē cre
 duntur solida et firma quōdo sub
 mucronū ictibus seruantur illesa
 Inuis ei fortis cē cognoscat q' a mal
 leis non rūpitur s'z firma². Pba²
 solida esse illa lorica q' nullis ictibus
 gladiatorū ē pua. In oibus ei rebz
 philozopho teste experiētia facit ar
 tem. Quis ei bouem v' equū mi
 lam v' azimū bonos cē asserit v'
 credit qm tūc pulchritudine ful
 serint si nullis eos exctis pba
 ut. Depe ei que aspectu sunt an
 malia pulchriora corde et ope sunt
 vltiora sicut tō die pbat experiētia
 Qu' docetur i libro de arte milinādi
 q' ad milinā eligendi sur v'sta nō
 hoīes delicati qui sub diuo et in
 laboribus nutrit. q' caloris sint

patientes et frigoris. qui pluuas ven
 tos q' nō curent. q' balneoꝝ sunt
 neſci. delicatū sunt ignari. pno et
 rufico rbo cōtem. ad omnem la
 boreū ex v'su parati. quibz portare
 ferū gestare onera ex cōsuetudie
 nō sit graue. Et addit q' ex agris
 splendidum ē robur exctis qz nō
 nisi gen' mutat armorū. Nec ti
 met mortem. qz delicias ignorauit
 i viti. nec fatigat laucea v' mi
 crone qz pus laborauerat i legone
 Et addit. In erectione turā. nō
 rā m' statua corporis. si magis
 fortitudo et vires plis cōpbara. Nā
 qualis sit later an coctus seu cūctus
 sit tunc bñ sari p' si pōtur i aquis
 Quia cūctus i aqua dissoluitur
 s'z coctus ibi manet illesus. Non
 cognoscatr t'ra si sit sterilis v' fe
 cunda n' aratro cōcūata semina
 recepit nutrienda. Quō sari pōit
 si lignū impuribile fuerit dum nūq'
 possum ē i aquis. Nam q' plius
 ibi posum putrescat. s'z medulla quer
 cis i ferream quasi duriciam se con
 uertit experientia certa pbat. Vnde
 de resare narcat hystorie q' semp
 bella noua congissit vbi eius v'nd
 emt potuisset. Nil rex alexander
 idius q' forte eēt sūdet bellānā
 q' declinabat nullas homines arce
 expauebat s'z semp se illic imerge
 bat vbi cē conspiratoria et fornora
 etanua videbat. Quō ei fortitudo
 nūus cognosca poterit ab aliquo.
 si nullos vniq' vndarū ictus accepit
 Quis fore pōit vtrū plaua tre
 fortibus radiabus sit iuxa. si nullo
 vniq' vento fuit cūctissa. Quomō
 scies palatu bñ cē fundari qd' nul
 lus tre moribus ē concūsum. Non
 stat nempe q' temptacionis moleſtia
 tremotus et ventus olim pbaui
 adam. pbaui abrahā. pbaui sū
 iacobū et thomā ante omnia pro
 bauer celestem miliciam vtrū esset
 solida v' infirma. Inz par ex iam

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

das q tempore seu xpiana mili
na e minoris hominis pbatus. Er
raue sollicit ne frangaris ire vndis.
ne vento elationis turberis. quia
nemo vniq fur i celo assumptus
seu orim pmu e assensu q prius
qualis esset non fuit i bello pbato
Vir pagonem pbati fur omne
fantom sancti. vtru eent lapides
vni vlcereu. vtru auricalam vel
aurum. vtru plumbum vl argentum
vtru sophyram seu verum metallum
Vere qui fore cupit i quo statu sit
consideret qualem i tempore
se inuenit cum i consolatione hoc
sari no possit.

Quo pugna seu tempore et tri
bulatio i bono et humilitate e conser
uatiua. ca. et li. v.

Sexto tempore seu pugna et
tribulatio est i bono et humi
litate conseruatiua. Vn dicebat aplos
De magnitudo reuelationu extollar
me datus e michi stimulus carnis
mee angulus sathane q me colaphizet
Et gregorius de hoc ira ait. Dum
uos vicia temptant pficietes i nob
durtures humiliat. Et id iebuzem
sibi tolerat vt de se humilia sentiat
du nima pta no super. Deuotio
An pr nobis iee supbia cu belm
uolimus intra nos hiter iebuzem.
Subiugari inq pr. sz penitus extr
pau no pr. Nonne humiliatiois materia
nobis datur dum pulices supare no
possumus. Nūq bellatoz milu e
gloriandū qn vndiq sibi istat bellū
Non gloriatur acinctus eque vt
disantus sicut dicitur inq regum
Nūq gloriabit nauia nisi forte la
borer demencia qn diu cu nauicula
pua fragili et infirma. et ex aliqua
pre rupta. ac aquis vndiq conmissa
venis foribus et prellis allisa
maria sulcat vndosa. nescies si ali
qn ad portū sit ventura. Quis
princeps exanis audeat absq tre

pidatione adusarioz cineses i pugna
re. dum sibi reuirt hostiles et pba
tissimos gladios imnere ne sciens
vtru possit effigi. Nam et seneca
qms phis licet de contempnenda
morte mltra tradiderit. tu letari
no poterat corde vl fure dum
ubente nero. ne sibi arueret sup
caput et verticem gladiū acutissi
mum dependi qui crebro motu suo
morte sibi minaba inferre. vmo
ab eo quente nerone. que sic itas
eet dicit vndisse homo sum et
timeo naturalit mortem. Dile ex
fuit i greca du tyrānis quidam
uoie dyomisius cui dā alii pho teste
boeno suspendi fecit gladiū super
caput sui. Tertū ex hētur in
hystoria barlaam de frē. quē
qui quesuit a rege quare sit tris
semp eet. qratu illic. fuit et
quidā rex alius qui quē dā se bñfi
cantem i quadā cathedra poni fecit
q ruina illi continue minabatur.
et circa cathedra magnos ignes fecit
accendi. et ante simū gladium
sup eius verticem fecit tenui filo
suspendi. pcepitqz illi cibaria de
licata apponi. ac vt comedet iutari.
Nūz ille comedi non aude. eo qz
sibi morte vndiqz instare conspiceret
rex dixt ad eū. Quo go similitu
dinarie me pdicas ee felicem qui
i ruinosā cathedra mortalis carnis
ac dñanois trisuoie sedeo. ignem
infernalem ex t meo. ac gladiū
dine sine expauesco. quā michi
imnere iam video. Sexto gloriari
no pr homo q bello nondū finito
eet si sepius hostes pstat vtru
virturus sit eos finalit nescit
Nam et iudas q dicitur e macha
bens q i opibus velut leo fortissi
mus apparuit tociens hostes stru
uit. et tot homines suo mucrone
confodit. vt vix ad medū diti

possit. ipse finalit mortem non euasit
 sed hostili mucrone profusus occubuit
Cezarius frater eius et ipse vir
 strenuus dum vellet sibi facere
 nome quo posset coram alijs glari
 hostiles artes gladio diuidendo usq;
 ad elephantem in quo ex apparatu
 est manit esse regem curtis ad dex
 teram et leuam occisus aduenit.

Dz bestiam ipse cum hoibus occiden
 do et cum ceteris occubuit. et casu
 contritus est elephantis. **D**icq; in eo
 currit ubi gloriarı posse se cre
 didit. **Q**uid de ionatha et symone
 fratribus dicam qui a plus aucti virtu
 rıs et ipis gladijs sunt inforti.

Quantos strages hoim dedit in
 luis cesar qui stolis pueroru occu
 buit. **V**icesies quinquies centena
 milia ex pre p sarum maximus
 alexander occidit. sed ipse veneno
 pueri pınatis interit. **N**uq; supbit
 lepusculus cumulus seu ceruus du
 venenatores adee pferunt. et ca
 nes se inuadentes attendit. **V**alde
 humiles sunt columbe et pauide du
 accipitres sentunt pures adesse.

Ergo temptaciones et bella sunt
 humilitatis ca. non solum factiua
 sed conseruatiua roboratiua et fir
 mania. **N**one aqua est castrorum
 minitua. **U**nde dicit in exodo q; aque
 erat filijs isrl p muro a dextris et
 a sinistris. **N**onne ignis fornicar
 latere que videt ambure. **N**onne
 frigus conuertit aqua in glaciem ymo
 in crystallum lapidisq; duricie. **N**one
 spuma maris calor vertit in pınit.

Omnia ista scdm aliquas sui pıeta
 tes significant tribulaciones quib;
 sepe que vident debiles sunt fortes
 et boni et oibus amplexande. quibus
 in humilitate nutrim ne in vicium su
 pbie incidamus. **T**emp in debemus
 attendi. **N**ec vniq; det a corde nro

recedere q; sicut possumus birc. sic et
 possumus p dere ar. **U**nuq; et pure
 eo q; sit. **V**arius belloru euentus
 et nunc ipse nunc illu gladius bella
 toris absumit. **U**n frustra hanibal

princeps carthagini post duas vic
 torias in quibus tot ex romis om
 derat ut tres cophinos modios
 aureoru aniloru de manibus in
 nobiliu ex tractoru carthaginem
 mitteret in gloriam ex hoc elatis est
 humana. **E**o q; mox romo ex tri
 reparo in tno bello in eisdem romis
 q; misso ab eis est superis ex toto
 ita q; qui multos occiderat alienos

fere in suis oibus sit occisus. **E**rgo
 nuq; est gloriantu sed humilitagen
 dum q; diu super hostis q; egredi
 possit ad bellum. **N**one sepe in ma
 nus mulierum reges maxime deue
 nerunt ut non possent mleres effi
 cere qui mundum sibi ponierunt

subiugare. **N**one p saru rex maxi
 mus dum multis bellis uiuante
 deo sue ditioni asyam subiugass;
 tandem a femina quada uicinis
 et capite detrunctus in virem

sanguis cap eius her femia de
 mersit et ad eum sic ait. **D**ana
 te sanguine quem sinit **C**rausus
 est collega iulij cesaris et pompey
 cu multis gentes romo imperio
 subiugasset tandem a quadam
 muliere pecunie sponcione de
 ceptus est. **S**ing aurarem dum
 cum pauis intrasset illa eum
 mox capiens auru liquere fecit
 et in eius gutture bulliens mergi
 iussit eiq; sic ait. **A**uru sinit
 auru bibe. **M**aximus alexander

iam p saru imperio et india sub
 iugans regina candane dum
 videre cupet et oblata sibi mania
 cu candolo filio regine iam dicte
 ad eam videndam accessit. dixit
 se esse antygonu militem alex

andri ne ab aliquo posset agnosci. **Au**
 diens go regina qd in candalo filio
 ad se videndam veniret nūnus alex
 andri induta regalibus vestimentis et
 dyademate coronata obviam illi iit
 ac eum cu magno tropheo suscepit
 qd eū diligenti intuitu alexandri
 ex signis eē cognouit eo qd eius yma
 ginem i mēbrana depictā hēret adeo
 illi p oia simile vt facile per eam
 cognosca posset. **U**qz ipa ei suas
 diuicias oñdiffer et eū ex nomine suo
 vocaret ille turbans dixit ad eam
Qua nō sum alexander s; antygo
 na miles eius. **T**unc rapiens eum
 manu ad ymaginem suam duxit
 eiqz sic ait. **C**ognoscas hūc phiso
 nomia alexander. **A**tille dum se
 cognitum vidit cepit velut amens
 agitare corpe tremere vulnūqz pa
 lesere. **A**d quem sapiēs regina sic ait
Quid sic trepidas et pallescas des
 tructor totius orbis. **E**cce p spem
 et mediam desinxi. **i**ndia supasta
 et orbē iam pene totū tuo impio sub
 iugasti. **e**t nūc sicut vides i manus
 femine indigna que si veller facere
 posset te occidi. **N**e tūc tūc quia
 nihil hic paneris adisi s; cū salute
 reuertens ad patria. **H**oc solum
 volo rex idire vt attendas qd p nulla
 p speitate que amdat p nulla virtutia
 q omittat det vt sapiēs supbere
 s; semp hūit sape cū se videat posse
 corrumpere. **n** vniqz hosti aspiciat
 impudias deficere s; sepe vbi non
 estimat hostem posse micronem
 deseuire. **D**nas ei rex nobilissime
 q nullus ē homo q nō inciat sibi
 parē. **e**t se sepe meliorē i vtrite q
 potentia. **D**na sicut p supare sibi
 fortuna fauente. **s**ic et ab alio p
 supari fortuna illi ex opposito re
 sistentē. **Q**uāc rex bone nullus
 relinqnat locus supbie. s; potius
 deat regē eē hūilem semp. **E**rgo
 vt colligit hūc exēplū qm dū i p ho
 sumus. nec pleni de hoste triumphū

accepim; hūiles eē debemus quia ad
 hoc ipm deo dispensante temperamur
 vt hūilitate seruem; **V**bi accipe hoc
 ipm notabile numis exēplum de dario
 rege p sarum et alexandrio rege ma
 cedonū. **N**am dum alexāder multus
 p hē daruattū fer. tandē ad vln
 mū rex darius leualiter vulneratus
 a suis i campo q mortuus ē delictus
Ad quē casu veniens alexāder mox
 vt eum vidit trissosus iaculo peratū
 ad terram de equo descendit et illum
 spoliatum a suis p pte suo mantello
 operiuit. ac eū amplexans et osculās
 et sicut potuit vulnera eius ligans
 flere cepit amare et dicit. **I**uge rex
 idire surge et esto totus totus orbis
 dñs sicut an fuis. **A**ccipe nūc dya
 dema p sarū et esto vt antea glorio
 sus. **P**ro ei tibi p deum q tibi tūc
 nolo auferre iperū s; opto solūm
 terrim sic eē et viuere. **s**icut filius
 cū parente. **N**ullus ei ipator si
 fuit sane mēns gaudē iamr debet
 tū ab alio fortuna recesserit cū et
 ab eo recedē possit pari mō. **A**t darius
 ad hec verba tūc pia aprensos oculos
 quos tenebat ex angustia clausos cū
 alexandri fuisset i tūris. **i**pm est
 fornt amplexatus illius qz de osculās
 pedes et manus sic eū prudētē c
 allocutus. **F**ili alexander rex idire
 toto posse caue p cor te ne tibi fūere
 fortuna i supbia elenaris. s; esto
 potius mansuetus et mitis. qz ipsa
 fortuna q tibi victoriā dedit. potest
 cū voluerit eā ad aliū diuare. **p**os
 serqz tibi fieri aspera que vsqz nūc
 tibi blanda fuit. **Q**uāc et si deoz
 opa feris et manus vsqz ad celum
 porrexeris sy nomissimoz te p cor
 recordare. **C**onsidera fili considera
 qz ois humana gloia fragilis est et
 vana velut fumus et vmbra et q
 dum ad vni tūc. mox alterum
 derelinquit. **qz** sic prudētia supna
 disposuit a qua pās ois huāna
 descendit. **I**nniere qso te fili meip
 su et vide quid fū heri. et ad quid

hodie sub mōto de ienē. Respice
q̄so respice te et vide q̄ misere de
iectus sum hodie et vsq; ad mortem
et puluere qm paulo ante totus
eram dñs orientis. Et qui eram
pene dñs omnis t̄re nūc michi p̄
suis curco p̄t̄re. Ergo et tu fili
humilis esto et te semp cadere posse
memento. *u u u u u u*

Quomodo temptatio seu pugna seu
tribulatio ē vīnoꝝ s̄m purgatio

Capitulum cclx

B

Septimo temptatio seu pug
na aut tribulatio ē vīnoꝝ
s̄m purgatio absterfus et mun
dantia. Nonne p̄ru est aque tribu
lacionis significatiue maculas a
vestimentis absterge. Asperis enā
rebus vt ipā experientia edocemur
sordes corp̄m abstergit. Nonne
arena vasa mūdant. Nōne luna
a ferro rubigo detrahitur. Nitro
faneū macule abstergit. et forti
igne metalla purgantur. Sicut aspi
tate aur̄i t̄ri et mā ducan sepius
admissi sic sordes cōsumūt stomachi
vt a lepra homo curetur aur̄ adeo
pallietur vt nō facile p̄ndatur.
Dic et ī sp̄ualibus et t̄p̄tationibus
at afflictionibus expiamur. sicut
ī aqua expiacionis ī lege moysi
significabat. Nūq; nō forti luxurio
si vestimenta lauentur ab oibus sor
dibus emūdantur. Nūq; nō tribule
tibus frum̄ta a paleis sep̄antur.
Fortibus ictibus dum p̄nus lineꝝ
ad p̄nā p̄ant et forti long. a
quis dum maibus conficitur ad
albedinē magnā adducit. Et dū
anima asperis p̄nis at̄t̄imur et
arduis opibus conficitur ab oib; sordibus
expiamur. et ad puritatem
q̄ īnocētie reuocatur. Nam et manus
varne nocte coloribus. Vt luto q̄
rūq; infecte aquis forti cōfiteat
ab oibus maculis fuit munde.
Aqua maris eo ip̄o q̄ salsa est et

amara stabili et pruriginis est
curatiua. Nam et oues et bestie
vt a sordibus fuit mūde ad aq̄
deducit a pastorib; ad aquande

Vino forti et furfure dum lo
rica ī p̄nā rotata et cōclusa fuit
om̄s ab ea rubigo abstergitur
et q̄ fabricata nouit de albatu.

Itaz quia ī rebus hys oibus asp̄cis
vt amaris alijs q̄ similib; temp
tatio seu pugna significat. q̄ vīq;
viri uisū p̄mūt̄ r̄cē dicit. q̄ ru
bigo p̄nā p̄nis et temptatio vīnoꝝ
remouetur. **Vū dicitur ē ī thobia**

Trasceris et p̄p̄ius eris et oīa
p̄nā hominū ī tribulacione di
mitis. **Temptatio ē ignis et aqua**

de q̄b; s̄m̄s ait p̄p̄ha. Transsumit
p̄ ignē et aqua. **de hoc est tribu**
lacione igne s̄m̄s sic ait ap̄pl̄us

Vino q̄q; opus q̄le sic ignis p̄bat
Nam et mare nūq; ab imūdijs
expurgabit n̄ forti cōfusione vō
torum et forti concursu aquaz
at eleuacione fluctū p̄turbetur.

Nōne aqua q̄ manet a ventis
ī mota. nec vīq; ē concursu aq̄
rum aut vndarū int̄ se cōfusa.

Sp̄ ē pacifica et quēta. et totū die
recolligit turpia et nō solum nō
expurgat a fetulenta mā sed
oīm turpitudinē fit sentina. do
nec putrescat totalit̄ ī seipsa.

Vū quidā scribit eē latis. qui
a nullo vento mouet nichil in
eo posse viuē cōp̄bar. **En vīnū**

rapiunt n̄ moueāt aquē. Nū
et feruū nullis motib; agitatū
s̄z ī q̄ere dimissū. nō effugit ru

biginis vīnū s̄z īmūrit. Ped et
rubiginatū splendū fit et pul
chrum. si desuper limatura vel

arena fuerit aspeā cōfiteatū
Itē aqua q̄ iā purida et mūda
splendida fit et clara si per are

nam asperā longa via fuit ad

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

astinam diuini. Nam et ex
 hac causa ceteris aquis est melior et
 subtilior aqua pluuialis quae diu
 per aera descendendo expurgatur
 ab omnibus omnino. In huiusmodi ab ea
 amaritudo quae a mari leuauerat
 remouetur. Immo et illa aqua ex
 pluuiabus melior est et sanior
 quae maioribus temporibus
 agitur. Carnes et illorum anima
 lum saniores et digestibiles
 esse feruntur quae multis moribus agi
 tur. sicut in capreolis esse probatur.
 Quae quidam ob hanc causam dum bo
 ues uolunt ut verres occideant prius
 laborant eos canibus effigare.
 Ut dum motu calor iterior excita
 tus superfluo consumit humores. te
 neriores et saniores edentibus fiunt
 carnes. Ita maius festum est huius
 exemplis quae sunt in rebus corporali
 bus sic in rebus spiritualibus fit purga
 tio noxiarum per dura et aspera. De
temptatione pugna seu tribulatione
quibus affligit anima est prodeum
omni purgatio.

De temptatione pugna seu tribula
tionis mentis serenitatis et quietitudinis
Capitulum c. lvi.

Omnino temptatio seu pugna
 est mentis serenitatis et que
 titudinis. Nonne suauiter ille gessit
 qui in pugna diuinus laborauit
 Nam non aratores agrorum post
 laborem diuinum et arduum dulce
 caput nocte sompnum. Sic et ille
 quies appetit mirabiliter dulcis qui
 diu in temptationibus laborauit. Nonne
 et videmus in mari ad sensum quae per
 conuersionem ventorum et nimiam ele
 uationem undarum mirabiliter
 fit tranquillum et in tranquillitate
 adeo spiritum et petram. ut quae
 usque ad eius fundum per se facile
 radit omnino. De et de videm
post fortis contra se ventorum occur
sus et postquam ex multa eleuatione

vaporum et inundationum aquarum
 nubilosus factus est et obscurus fit
 adeo rutilus et serenus quae ipso aspectu
 suo et ex refulgentia. valde visui
 fit iocundus. Nam non post densas
 tenebras noctis diu aduenit pul
 chritudo. et post obscuritatem noctis
 in temporibus subsequitur delectabile lu
 men solis. Nonne frigore hyemis
 omnia congelante calor subsequitur
 mox vitalis omnia dissolvens
 et post casum fructuum et foliorum
 mortuorum plantarum fit iterato pro
 ductio fructuum florum et fructuum
 quasi truncus mortuus ad vitam
 caloris beneficio fit reditus. No
 ne sepe post fortissimos febres
 acutusque dolores sanitas iocunda
 succedit. quae ratio amplius cordi fit
 gratior quanto praedit infirmitas
 grauior. et nescit homo quantum bonum
 sit sanitas nisi eam praedit infir
 mitas. Sic nec bene cognoscitur quid
 sit serenitas vel tranquillitas mentis
 quam per tribulationem non pressit. Quam
poetam dicitur quod est verum probatur ex
mentem tristissimum. Ex mali gustu
fit dulcius omne bonum. De
Dulcia non meminit quae non gustauit amara
et contra grauius cernitur et ma
lum quod praesit sublimitas dig
nitatum. pro quod boetius dicit.
quod infelicitissimum genus infortunium
est fuisse felicem. Nam verum ex sola
prosperitate dolor. dicitur ergo ob hanc
eandem causam boetius quod mel sapit
gustum dulcius si prius amarum ali
quod comedit. Nam romani ex hac
causa pueris bellare discantibus
duplices ponderis sturum et clauam
dare iubebant quae eorum in bellis usu
ri. ut cum postea milites essent arma
leuiora sumerent velut graui pon
dere liberam securiores alacriores
que pugnaret. Hec igitur est una de
causis quare deus homines temptari
permittit ut per temptaciones quae fortiter
mentem permittit. sapiat dulcius bo

De

tatem de speculo remouet et yma-
 go i eodidm no possit iramens
 cogitatioibus agitata ac perturbata
 non pr ee parata vl quera . et p
 quod nec serena . et id nec sui est
 spectua . Nam aqua cu terra co
 iuxta sit turbida . et forni agi
 tata vl mota natura potit specu
 latiuum quia ymagines facient
 q apparent i ea dum quies est .
 maria non apparent .

Quo temperatio pug vl turbu
 latio est mens debilis corroborata
 qua . et fortificata .

Capitulum cclxx

Duo temperatio seu pug est
 mens debilis roborata et
 fortificata . quus q dāmodo p ardes
 Non ei sunt hoc tēptā virtutem
 augendo . sz cam ponus excitando
 ad bellum . Nam virtus ixtior mens
 dum a suo contrario extus se pul
 sari sentit mox etiam sopira con
 surgit . et contra pulsans virum
 inalest . Nam videmus ex pūne
 to certissimo q ignis no tactus . in
 illo vento pūssans seipm exingit .
 sz stimulanis et vento cōperenti pul
 satus . valde ingentem mox flāma
 erigit . Unde coquinari i rōmūra
 hāt que bufferos aut suffleros vul
 gaiter vocat i quibus dum aerem
 attrahunt igniaz q nullo refundit
 i flāmas cum exire cōpellunt
 Depeqz videmus ignē deficē si illi
 a buffando defereūt . Sicut et i
 fabrorū edificis plane volent as
 pūere appebit vbi ignis ex ventu
 emisso erigitur et ex retento re
 mititur . Est tñ hor nōbile q si
 sumus cēt ventus et ignis cēt pmo
 dūis . sicut ignis qui ē i candelā
 vl i quāz pua matia . nō ignē
 icēdet sz extinguet eū ponus vē
 tilaret . Quia si tēptatio tāta
 cēt vt vires humanas nimis
 excederet . virtutē non erigeret sz
 ponus suffocaret . sz deus qui

vires humanas agnoscat nullū
 sup id qd pr temperari pmitit .
 sicut a plus suis dicit . sz facit
 cum temptacione pueniam vt
 possimus sustinere . Ergo vt ad
 supiora redeam q de ipis hoī
 bus sunt ex pta omne cōtrariū
 ad pūam sui contrariū extitū
 fortius reddimur ad agendum
 digna manifesta sunt ista . q i eodē
 frigore citius pinguedo q ius co
 agulatur . et eodē hūmus tpe citi
 ficus oleum et vinee q alicarbo
 res desiccantur . Item ex hac causa
 i aliquo vno loco i hūme aqua ca
 lida pūta et frigida citius calida
 trāsit i glaciem q faciat frigida
 eo q frigus i illam fortius agit
 vbi plus de suo contrario inuenit
 Nōne ad nuem ludentibus plus
 frigide valde manus . sz ex ipso
 frigore contrariū calore et ad lo
 cum certaminis concurrere sūt
 adeo calide q ipā sua rubedine
 monstrant culorem illuc cōnisse
 Nōne illuc fortius vēms ipellit
 vbi resistētiā inuit . et tūc for
 tius in surgit cū sibi cōtrariū
 ventū sentit . Later ignis i calore
 nec aspectu pūdit . ibi cē . sz stan
 vt aqua illi cōtraria eodē in fundi
 ignis qui latebat gūuis extitū
 sicut ex ipō feruore aque pbanit
 Videmus etiā et dorem a fabricis q appas
 aqua modica ignis i fabricis fortis
 icalescit et valdius i suppositum
 ferrum agit . Quia et si ad modi
 cum videatur frenari extius for
 tius tñ calet ixtius . Sicut maior
 est i corpibus nris calor i hūme
 q i estate . eo q ponus frigore ob
 turatis . et calore a frigore i pūis
 so extius calor inalest ixtius pū
 qd pluribz q i estate i hūme indi
 get homo alimēns . Videmus et
 et i quē hoīm q fortes milites tūc
 maxime aīmant ad bellum cū
 ad eē pferant ixtius . Vb quā

causam boerius dicit qd vir fortis
 moleste ferre no det qneus i
 etamine adducit. nec indignu
 dum bellicus tumultus audirur
 eo qd ex hoc virtus dicitur qd suis
 viribus metes non superentur ad
 uersus. Hic qua causam olim
sola virtus fortitudo a phis di
cebatur eo qd scdm phm platonē
 viri constet ee officiu animu
 cont omnem ventu age pnicu
 nichilqz n turpia timere quin
 potius tam adusa qd pspira for
 ter tolerare. Un alexander vir
 omnino vt credebatur fortis nul
 las hostiles ares expauebat. sed
 semper an omnes illuc se conu
 nio imergebat vbi ares ee cer
 nebat fortius constipans. None
uidas fortissimus uidas macha
beus lebm per omia silis frus e
 rar. ita vt nuqz hostibus terga da
 ret sz illam anem iuaderet vbi
 cernebat hoies ee foriores. Na
et de leone dicit fortissimo bestiaz
 qd ad nullius pauet occursum. et
 qd nuqz fugiat si ab hostibz viden
 se credit. Quin potius qd sit for
 tis et gl'osus vt appareat i mediu
 campum venit. et rictis hoim ia
 culis et canibus se expoit. Ex
har etiā ca rom vt dicit vt dicitur
i libro de arte militandi. no eligebat
 ad militā homines delirare viuē
 tes. no hoies piscatores. non
 aucupes. no leones. vl que car
 me sunt sapientes vl aliq carnis
 solana postulantes. Quin potius
 tales omnes et silēs iudicabant
 esse pellendos a castris. sz viros
 fortes laboribus assuetos rursu
 cos et ceruoz aproni taluqz si
 milū venatores milite sonari
 debe drebant. Quia tlibus armis
 exercitatis bellare nā hostibus hostesqz
 videre fortitudo non erit. sz eos po
 tuis hostiles delectabit iursus.
Unde brivnu narrat historie qd

militres regis artuu bella nuqz q
 vauit rebant i quibz arte bellandi
 condiscerent. sz se ad fortitudinē
 exercerent. Extra ei i bellis plq
q valer qd corpore fortitudo.
Unde dicit i libro de arte militan
di qd rom ex longo vsu militiam
 didicerunt. eo qd ars bellandi p
 ferenda sit multitudini. Peru
 qd expti duces. no tā multos
 qd milites bñ doctos et paucos
 hñc voluerūt. Extran ei milites
 emulanone virtutum. Pluim
 magis optant qd orium qua ne
 mo cogitat de multitudie et tu
 multu. qui de arte bellandi et for
 titudine fidengerit. Omnes
 artes et omia opa cotidiana vsus
 exercitatorū pfrunt. sz i puz
verum qntomagis i maximis. sz
quis inquit dubitat arte bellan
 di ee rebus oibus potiozem. per
 quam libertas habetur iugius
 expugatur et ipugnatur. pui
ciatū oim iura defenduntur. et
regna ac iperia conseruātur. Hic
omnia i ipō libro p̄fato vbi de mi
lita ty ruculi arguitur rex de
hoc est apum de ottonē ipatore
et rege franne ludouico vt puro
sz ei bñ recolo vtrū ludouicus
fuerit vl philippus. Hic ei octo
ad imperū sublimatus fruiola
ca sumpta exercū duxit i franā
volens sibi regnū franne vsurpare
 pluribus ex baronibus franne
 eidem toto posse fauētibz. Qui
cū sexcētis militibus nobilibz rex
 occurrit ad pluim valde doctis
 qdus adeo multi eēt hostes vt
 cont vnu milite defendentem.
Decem eēt milites ipugnantes
Itaqz exercitibus ad bellum se paran
tibus rex franne coram suis vig
ni coronam deposuit. et eos allo
cutus sic ait. Nuln sut ex vobis
o strennu milites met me et cor
pore animoqz maiores. pruden

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible due to fading and bleed-through from the reverse side.]

na domores et viribus fortiores. ita
 or sola vos corona pcedam quam cora
 vobis de posu defendendam. Nunc
 go si vultis eam ab hostibus defendere
 Nam et si omnes vos fugerint. ca
 tam diu si me vita fuit. Tunc vnus
 ex oibus i mediu surgens ait ad re
 gem Resume pcedam te rex idcirco
 coronam et honorem regni coram vo
 bis eam defer i capite. qz ea i specta et
 vna i dubiu no veremur. Non ei
 detremur multitudine hostiu sz pon
 amnam. Quia p multos raris vic
 toria est sz i exercibus fortibusqz
 militibz de victoria e confidendum.
 Itaqz pauca milros hostes aggressi. cu
 plenam ex eis victoria reportarunt
 vt maria multitudine iterempra et
 alia captiua vix iparv effugeret
 Tre qua plus valent pauca et stre
 nu armis exercitu qz imunci ad bella
 non docti. De hantbal ipennuris
 yraliam pus Doctorem q fuit armo
 ru cuqz coralis doctus et vsus qz us
 vobis est inferior nro simul et
 viribus longe mior cor m i oibus
 supavit sicut hystorie mlti narrant.
 Et i libro de arte militadi dicitur Per se
 rex ysaru quis inuabilem collegit
 multitudinem pporum ita vt mare re
 plerent et terram m a pauca e tur
 pir supans eo qz nimium copiosus
 exercitus ipa multitudine sua confudit.
 qz pluribus casibus subiacet amplior
 multitudo qz pua. None rex mace
donu alexander cu quoz milibus
 milium et quigenis cu quadrigenis
 milibus bellum egit et semel et bis
 i quibus daru sic deuicit qz omne
 psarum imperiu subuiguit et sibi
 eius dyadema iposuit. Iusto vobis
exercitus et strenuus poptunda su
bella vt vnus qz valesat ex ocio exa
terru ex bello. Vnde fuerit mlti su
pice qz scientes vntes ai plus ex
tari. no solu patient hostiles insi
dias supnebat. sz ad bella deones
puorabant et adeo temptari pete
bat. sup plura exempla supposita
pbant. Ma man exercitatu et labo

ribus assueti nec calorem qz cur ar
 nec gelum formidat nec vnij tre
 pidat ad hostiles aspectus. Dicit ma
 nus nimu delicata et i deliois e
 mit. ita nec vllis laboribz assueti
 mor dolet modicu agitari et qurru
 fugata i pugna. nec no et defat
 vulnerata modicu vl' prussu. Vnde
videmus equos gallicoz et hispanoz
ppr conuui exant i curendo tota
qz die trontudo credere ne curare
quis mris maiores sint et miores
Hostiu aut quis sint valde magni
pingues nimis et pulchri. qm labo
ribus no su assueti ad vnu cursum
qz deficiunt fangari. Nam et de equis
terraroz audiu qz de die no come
dunt sic edocti. nec m iuveniuntur
i laboribus defectui.

Quo temptatio e caloris i flama

Capitulu de lxxi
 Temo temptatio siue pugna
 e cordialis caloris i flaman
 ua ipm exercitus ad agendum. Necess
 ei videmus ee qz homines qz fortiter
 dimicant itus calestant. Exant
ei exercitus exant calorem iturus.
 Quia dum foris mēbra fangar itus
 calorem exant qz larebat. Vnde
 videmus laborare omē ac viatores
 et pū omē se laboribus exantentes
 ex conato itus calore sudare. Hor
ei et si i se calidus no exant. calore
m larentem exant vt insurgat.
 Vb quam causam calefari dicitur
 non qz p se hoc fanat. sz qz pstat
 occasionem vt fiat. Dicit ei qz oca
 sionem dat dampnu dampnu dedis
 se videtur. sic et qui dat occasionem
 luari luarum dare asserunt. Et qui
 calorem exant incendētem. quoda
 mo calefari dicit quō qui tangit ig
 nem et flama illum itendit domū
 dicit illustrare et astantes calefari
 no qui ipē hoc faciat sz qz dat oc
 casione vt fiat. None qui poit ut
ne i paleis vl' i domo domū dicit
i flama et paleis et m no ipē est qz
robuit sz ignis. Et m dicit hoc fa
re quia ignē apponit. None fenestm

E

vnu rōtū i alterū agit. **P**rimo
 ab eo tollit quod sibi rōtū exigit
 deinde suam similitudinem i mām
 suppositam induit. **Q**uo rōtū
 factū fuit. **F**ormā suam i eadē
 subito intrōdit. **V**igra. **N**on
 stat q̄ int̄ elementa ē cōtinua pug
 na quā dum vnu qd̄q̄ ex quolibz
 fr̄abit nec ē aliud vnuū elemētū
 corruptio q̄ aliū ḡnū et filij ei
 uis. **D**ū ḡo exempli gr̄a ignis i aerē
 agit cum calidus et humidus sit nō
 ab eo caliditatem tollit. **S**ecūm au
 gendo vsq̄ i summū caliditatis gradū
 addunt. **D**icqz ex illa pte i sumo
 aerem ad ignem disponit sicqz ex
 alia pte aer sibi per hūiditatem na
 turalem resistit ignis an̄ omnia
 illam hūiditatem calore cōsumit
 deinde aer em i siccitate sibi consi
 milēm introduit. **U**qz aerē i su
 mū caliditatis et siccitatis gradū
 adduxerit vt iam i materia illa ad
 ignem nate facta sit subito ignis
 qui corrupendo formā aeris suam
 formā i materiā introduit. sicqz
 ex aerē ignis fit. **E**st tū dissimilitudo
 itē spiritualium pugna et corporeū
 ignem. q̄ ignis per se ē hūda desiccā
 s̄ temptacionis et pugne p̄ armis.
Dua dum quis a mūdo v̄l venere
 pulsari se sentit. mūdū et carnis
 artum effugit. et se cōfert ad auxiliū
 saluatoris cuius ope et gr̄a q̄ ignis
 ē spūalis et mūdū affcū exsuperat
 et venereū humorem desiccando an
 nihilat vt p̄uale nō valeat. **H**oc ex
 modo loquendo pugna h̄ mirre salis
 balsamū nām quozū natura ē per
 calorem sup̄fluan hūiditātē q̄sumē
 et siccitatem ex consequē indurare sicqz
 carnes a putredine cōseruare. **V**nde
 m̄li ex p̄ribus. **D**ū i pace nō possent
 carnis et mūdi amōre abire. **D**um
 cepissent stimulus agitari fortissimē
 aplexantes tōne affcibus sumū bonū
 et carnis vitium et mūdū totūm
 p̄ carnis mareritōz desiccates hūidē

venereū mūdūqz subp̄tate depo
 nētes affcū. **V**nde dum paulus
 p̄m̄ heremita cepisset mortis tempta
 cione pulsari et p̄ cognatū velle u
 diabus p̄di. mūdū an̄ omnia rō oibz
 deliquit. **V**nde farcē de unitate v̄
 turem deserti iurma p̄cērit vbi
 amorem rā carnis q̄ mūdi abicēd
 omnes i se motus lasuue deserta
 iur. **Q**uidā alius sanctus p̄ affli
 gebatur valde ex pollucōe noctur
 na ita vt q̄ eū a p̄posito mōtū reuo
 carer. **S**z vadens ad vnu de sembz
 ab eo sup̄ hor cōtū req̄siuit. **N**o ille
 ad eū ait. **N**oli p̄ hor t̄p̄e esse
 herē cū adhuc rā sunt purp̄ia q̄bus
 astrigere consuetudine p̄p̄na. **S**z
 si i p̄posito abstīnēcie steteris p̄sue
 raris. mēbra tua mortificas. clau
 dens ostra seu suū cōtra libidinis
 icentūm demon luxurie fangaris
 et vitius aufiget. qz raro cu fo
 menta vborū non porrigis deserta
 ra libidine tibi molesta eē nō potit.

Quo temptatio seu pugna
 est hostium subuersua.

Capitulum cclxv

Doctrina pugna ē hostiū
 subuersua. **V**n̄ q̄m̄ ad hoc
 figurā egi aqua. q̄ sicut ē rāp̄i p̄p̄
 munitua sit ē rāp̄i hostiū
 subuersua si sup̄ ea fuit doctrina
Ex m̄ hētur exodi xv̄o. **V**bi filij
 israel liberatis i mari om̄s subm̄
 si sunt egypti. **I**n quo dat̄ apte in
 telligi q̄ temptio sue pugna que
 recte aquas maris ē significatiua
 eo q̄ adusta sit et amara ē oim̄
 p̄ccōrum subuersua. **S**z bonarū affcō
 nū ē nutritiua. **V**peruit eī aqua
 t̄bulantes eos v̄nis ex ore non
 remansit. **E**xodi xv̄o. **S**piritalis
 eī pugna ē illa mōsi v̄ga qua egypt̄
 tus ē tota p̄russa et ad nichilum
 ē redacta. **E**gyptus eī interpretatur
 tenebra. **E**t quid ē teneb̄ nisi
 culpa q̄ mētē illūare p̄ gr̄ā est

6

cinet

aterrū et pens q̄ si sint i delictis
 Nōne regem dauid virū exime bo
 mians tribulatio i omni bono nutrit
 que p̄p̄eritas sic deient vt i mag
 p̄m̄ cauēt. Nōne p̄mus p̄r noster
 adam qui i paradisi delictis peccando
 putruir i lacrimarū valle a p̄m̄
 putredine resurrexit. Nōne manaf
 ses rex iuda int̄ p̄sp̄era emaruit.
 Deūq̄ vite sue auctore deseruit
 que postea i carce req̄siuit et req̄
 siuit inuit. Nōne nabugodonosor
 rex babilonis int̄ delicias super
 buit. s̄z deū verū eiectus ab hoibz
 recognouit. Et quō iter homines
 ignorabat cognoscere p̄meruit iter
 feras. Nōne paulus ap̄lus q̄ stans
 v̄m̄ i suis p̄sequatur deiectus ad
 terrā et corporali lumine puatris
 ab ceteris fuit itius illigianus vt
 illum quem p̄is q̄rebat excludere
 sc̄q̄rentur postea toto posse. Nōne
 filij isrl̄ q̄ dū vixerēt sub delictis
 i egipto nō vident me moēs fuisse
 dei s̄z mox vt fuit op̄p̄e sub luto
 et latere ceperunt diuinū implorare
 auxiliū. Vidi iquit dñs afflictos
 ppli mei q̄ ē i egipto et genui eoz
 audiu. Quocens filij isrl̄ recesserūt
 a deo i delictis que tenes liber iudi
 cū et regū narēam. Sed quocens
 redierunt ad deū cōm̄ban a gēnibz q̄
 vehemēt ab eis affliti q̄ eoz dēy
 librorū hystorias legit nō ignorat.
 Nōne non piante puri frus et vi
 nec ferūt sapidiores et saniores
 fructus i montibus vbi ē tra marior
 et fierior ab hoibus hūore q̄ ferat
 i vallibus vbi ē tra pinguior et
 aquis humidior. Eadē de causa
 oues q̄ pascunt i montibus melio
 res sunt ceteris paribz eis q̄ i valli
 bus edūt fructus vt herbas necnō
 eam carnes sūt gustu sapidiores
 et totū corpori meliores. Varrā
 largē pasuis impinguiata renūit
 ferre iugū s̄z subtractione talium
 frā manā sub iugo spontanea po

nit collum. Uterque bñ p̄p̄us
 et pinguedine dilatatus et manu
 ad auem imperendam dimissus
 cū bñ volare nō possit ab aue ipe
 tione se subtrahit et reuocatus
 ad manū nō redit s̄z se deuocātē
 cōtempnit. Si vomaret et fameli
 cus fuerit qd manū mox ruocātis
 occurrit. Valline i augusto qua
 esca intruit amplissima q̄ nūq̄
 ab eis iuenta nō redeunt reuocare
 a dñā. S̄z deficiente eis exitus
 esca voce mox currit clamans
 audita. Nichil p̄ficiunt naues in
 portibus q̄sentēs s̄z marie dñe luc
 ferunt iter alias vndas et vicos
 maria p̄elloso fulcres. Homines
 eoz vt narrat iheron̄ q̄ i delictis
 i firmatur i m̄ra mensa et tenui
 liberatur. Spiritualit̄ aut̄ oīa ista
 exēpla significat q̄ sicut delictis
 sunt spiritualit̄ ueritate vt mēns
 i firmatur sic temptaciones et pe
 ne sūt aīe referre. Quāc loquido
 q̄ter meliores sūt homines infirmi
 mare dep̄ssi q̄ corporis sanitate dū
 ri. Vñ dum q̄dam abbatē iohānē
 rogaret vt eum a febre curaret ille
 dixit ad eum. Rem tibi vtilē et ne
 cessariam aīe p̄m̄ pens auferri
 q̄ sicut p̄uigatur corpa n̄ra int̄
 ista aīe temptacionibz et languoribz
 emūdamur. Int̄ pater ex hys oibz
 q̄ temptaciones et pene sūt aīe refer
 tue. dūm homo cogitat q̄ vituli
 conseruandi p̄m̄m̄ iugo. s̄z con
 tinūe occidendi liberi dimittuntur
 i prato. Nam et sapiens medicus
 nullam dietam illis egris iponit
 quos mortuos p̄m̄m̄ eē nouit.
 S̄z illos magna et foris dietā cō
 strigit quos liberandos eē cognoscat
 vñ siḡm̄ ē mortis etne. et q̄ homo
 filius dyaboli p̄p̄tio sūt furiosus. si
 nullis hic temptacionibz agitatur
 sicut i sc̄q̄n capitulo a uirtutibz
 p̄babitur. Am ar m̄

Inuore ybar Augustinus sic auens
 Omnia terna bona hō xpūs con
 temptat vt contempnēda eē mō
 straret. Et mala terna sustinuit
 vt sustinēda eē ostendit. Vt nec i
 illis q̄ reuerent felicitas nec i istis
 vlla tmeretur aduersitas. Ergo si vt
 idem aug⁹ dicit vniūq̄ ille filius
 de patre substrahat quātus scdm̄ foim
 dei patri p̄ omnia coequalis vni
 etim p̄ qd̄ facta sunt oīa carne in
 dūto e vt sine flagellis nō esset.
 tu p̄vīr i mādus flagellari venies
 Et si deus p̄r sic flagellari voluit
 filii sui p̄vīrū mīq̄ absq̄ flagello
 relinquet filium adoptiuū. Item
 si amore adoptiuū vniūq̄ vberunt
 ip̄e adoptiuū sine verbē p̄r̄sibit
 Ergo dicit quilibet adoptiuū cum
 sic p̄p̄ra. Quid retribuā dno
 p̄ omnibus que retribuit m̄. Salūtem
 salutaris accipiam. i seruum pat̄r̄ p̄e
 ligam. Et cum meis vibus id agere
 neq̄am. nomē dñi iuocabo. i eius
 auxiliū implorabo. Item temptatio q̄
 afflictio i har vita dñm̄ amoris e
 signū. apoc̄ tno. Ergo quos amo
 arguo et castigo. Nonne p̄res ver
 berant filios delinquentes. Nonne au
 cupites filios verberant negligētes
 et nō vident eos pigros ad excūdū
 cibūq̄ q̄rendū. eos exire cogunt
 et eis cibum subrahendo et vstris
 isuper feriendo. Vñ dicit p̄bior
 dñi. Qui p̄r̄vige odit filii. qui
 aut̄ eum diligit instans eū erudit
 Et amū eēt̄ xxx^o d̄. Qui diligit
 filium assiduat illi flagella vt lētē
 i nouissimo suo. Qui eī filios suos
 vga non tangit eos lanones et ho
 minū homicidas efficit et sic i eis
 i nouissimo dolores iueniunt.
 dum eos capi. vberibus affia ocul
 puari. et occidi cōspiciunt. Ergo
 i har vita temptari et pati sig^m
 etim e filiorū dei. Itē qd̄ arguit
ap̄tus ad heb^{ra} sic. Qui diligit
oīo castigat flagellat aut̄ oēz

filium quem suscipit. Deus iquit
 e filius que non corrigit p̄r. Vt
 si ex disciplinā eīe eius soluer
 discipline facti sunt omnes p̄ri
 pes sup̄le filij. go adulteri et nō
 filij eīe. Motuū arguētū et
 firmā vniūq̄ subm̄xi cū ore apliū
 sic plani et p̄bati i quo xpūs do
 minus loq̄batur. An inquit ex pi
 mentum quātus eius q̄ i me loq̄r
 xpūs. Ergo in cōclusionē apli
 si nullus filiorum e exemptus ab
 emmētia verberū. cōstat scdm̄
 aug^m eē iustissimū. nec eē verrendū
 i dubium q̄ si quīq̄ es exemptus
 es a passione flagellorū. exemptus
 es a mō filiorum. Elegant igit̄
consolari pagani iudei om̄s heren
ti. om̄s qz filij dyaboli q̄ eīe in
condēte sunt parati. Et absit vt
filij dei hic appetant consolari. s̄z
cū xpo potius hic appetant tribu
lari. Vñ aug⁹. Noli inquit attra
hi sensu et pueri agitari i sana
vt apud te dicit plus pater meus
diligit frat̄r̄ meū. cū ei omne
quod vult facere p̄mittat q̄ me
quē acit verberat. Sed volo po
tius vt sub flagellis gaudeas. qz
tibi seruanti hereditas. Et illis
nunt ad modū p̄r̄ qd̄ ierū dāp
nabit. Non go timeas flagellari
inquit s̄z hereditate potius eīa p̄uari
regius. Nisi eis quos corrigit
deus hereditate dare disponēt. eru
dire eos p̄ molestias nō curaret
Ergo ait ne conq̄ras de verberē
dum nescis q̄ te expectat p̄mia in
retributione. Quia iquit dñs hic
q̄busdam p̄r̄ vt eos i p̄vīrū feriat
Et quosdam hic alios ferit vt
ierū eos p̄r̄. Deus enarrat
quos eē i egipto quos eē i deserto
quos eē i israhelino p̄lo sunt af
flicti filij israhel. vt sic ad deum
post p̄r̄ rediret et ip̄m q̄rēt

depostentia

ne terram parent **Quis exprimat**
 dignis verbis quoniam deus datus
 amittit que se post ferantes arte
 pit et ad regnum summe dignitatis
 euexit. que in valde sub saule
 afflixit quem post perim **berthabee**.
 sub absalone filio suo sic a regno
 turbavit. et quem populi nuacionem
 idebitam sic pumit **Un scriptu**
amos m^o **Datum** vos cognouit
 ex omnibus cognationibus tre **Idcirco**
 visitabo sup vos omne uiquitates
 vestras. **Itaqz** temptat deus diuisis
 vris suos electos vt a se quodammodo
 redire cogatur ne eternalit pumit
Unde narratur i vris prim q tpe
 in apolloni q i egypti pibz hntabat
 erat ppe cum dicit quada vana
 supnaone detentus vbi erat tem
 plum amplissimu i quo erat simula
 chru demoiibus consecrum **Ad** mox
 erat a sacerdotibus circūferri a
 hys consequētibz vniuersis. vtilibus
 ope que deu ee credebant aqua suc
 ti estent flum redudaret i campos
Quaz hoc simulachru circūferrent
 agndit vt abbas apollonius inde
 transiret **Quz** videret miseros dya
 bolica fraude sedua. et p rāpos q
 cent ebrii corrumpuolu i spiratus a
 deo eorum miseratne errorem. deu
 fixis i tragētibz iuocant vt mi
 seris ex mia opem ferret. **Itaqz**
 factū est q omē in simulachro suo
 stare fecit immobiles ne oino pgre
 di vl mouere se possent. **Sic** ergo
 per totā illam diem i maximis
 adustionibus pmanferit ignorātes
 vnde ipis imobilitas her conuigisset
Quaz ex alijs locis homines vidiqz
 concurrissent ad tam grande specta
 culum causam tam arduū misterij
 pquirebant ab eis **Tunc** illi se ne scire
 affirmabat. s3 suspicionem sibi
 dari dicebant q apolloni opus
 eet q i illis pibz morabantur.
Tunc quada ex illis verū ee qd
 spinebant afferunt eo q tunc per

Ex m

eandē viam rū mōchis ptransissi
Itaqz illi pmo boues addunt q
 virtute credebant et posse moueri
 silachrum **Et** rū nec sic i aliq
 pfrasset omni humano frustrato
 a vinculis piter et ab errore dissol
 ueret **Quem** per legatos fuis
 sent apollonio nuaciata pimus
 descendit ad eos et oratione ad
 deum fisa cōtinuo eos soluit **Et** illi
 vnamur omnes omni dilatioē
 postposita ad deum configunt i
 ppm qz credetes ei p bñficio mag
 nas grācias psoluent. **Sic** igitur
 certū est q deus illis hic ipedimti
 pstat quos ad se conuicere et saluac
 desiderat **Quac** influmo aduer
 sorum et diue dilatioē ē signum
 et magni bñfici pcedi iudicium.
Un dicit qo **marthaeoz** **vj** **Non**
 finire pccozes ex praua sūa agē
 s3 statim dilationem adhibe magni
 bñfici est iudiciū **Nūquid** nō gaudz
 egrotus curā gerit. de eius egrotu
 dine medicus. **Et** quid ē pmi nisi
 aie egrotando **Quid** ē autē temprano
 n aie medicina et morbi mortiferi
 curatua **Ergo** gaudē debemus rū
 anxietantibus pmmur eo q sigm
 exprit q de nobis celestis medicus
 curā gerat. **Nam** qbus egrotis a deo
 her salubus medicina nō datur
 p despeāne hntur **Gregorius**.
Desperans egrotis medicina omneqd
 petunt illis dari pppit **Et** illis
 q ad salutem reditendi sū dant
 quod appenit q dicunt **Quare**
 equit cōtinuus successus rpalū
 certū fure calamitatis iudicium
Et addit **Im** pms ad sibi debuit
 morte currens effrenatis volup
 tantibus vntis. qz vituli i marello
 martandi liberi i pastus reliquit
Et insus a trisitoria iōnē dicit qz
 numrū vituli cōseruadi sub pmit

[Marginal notes on the right page, partially obscured and difficult to read.]

Andit go ut qd p̄d̄ribus videt
 m̄r eē seuna sit magna n̄a. Augu-
stinus i epla ad marcellinū Qu
 lūentia iūquitate eripitur v̄lūre
 binatur qm̄ nichil est ifelicitus felici
 tate peccatūm qua penalis iūrit
 spūitus et mala volūtas velut
 hōis iūoz roboratur. Et p̄sa i qur
et adūsa corda mortalū felices res
purant hūānas cū rēuū splendor
attendit aīonū. cū theatrorū
moleb extruuntur. et effodūtur fi
dāntia virtutū. cū glosa eē effusio
nō infama. et opa nīe deridentur
cū ex hys q̄ dimittibz hādant
luxuriānti hystiones et nūtiū vix
hūt vaupes. Et addit. Si igit̄ deus
her i m̄do polle p̄mittit tunc hōi
buz ḡnū indignat̄ her si ip̄m
tā dimittat tunc p̄mittit ifeptus
Quo vo euerit subsidū viciorū
et copiosas libidines copes et ma
rias reddit tū misericordū adūsat̄
Ergo qualiter hū affligi signū ē
amoris d̄m̄i. Et i har v̄ta non
sentire quicq̄ aduersi d̄m̄i iudiciū
e ody. ū d̄m̄i d̄m̄i eze. xvi. Au
feret̄ zelus meus a re iūm et
abi non irasat̄ amplius. Et ozce
q̄to d̄m̄i. Non v̄strabo sup filias
v̄ras cum fuerint fornicate. Que
om̄ia d̄m̄i ody sunt signa.
Et tēptatio siue pugna est gl̄e
collatiua. sc̄m̄i c̄lxviii
Quinto deniq̄ temptatio
 siue pugna ē gl̄e collatiua
 siue coronatiua. Est eī tribulatio pon
ditus quo aīa detrahitur ad lorū sibi
debitū qui ē celum. sicut qd̄ liber
clēditūm per pondus sibi nātūre
indurū ad sūū iūmatur lorū. sicut
ignis sūsum et t̄ra deorsum. ū
d̄m̄i p̄no ad cor̄thēos q̄toz. Id
aut qd̄ in p̄n̄ est momentanū et
leue tribulatiōis. sup̄ modū i sub
limitat̄ gl̄e et̄ne pondus op̄at̄ i
nobis. D̄m̄i igit̄ p̄ nātūre oē corpus
appetit sūū lorū nec alibi p̄ eē
quēn̄ n̄ violentē derēnūm p̄ aliq̄d

illi obstriculum obiectū. fit anima
p̄ nātūre appetit ip̄m d̄m̄i sūe ce
lum qd̄ ē lorū aīarū p̄p̄ū. nec
alibi p̄ eē quēn̄ quocūq̄ p̄n̄
obstrūlo impedita. qz n̄q̄ aliter
p̄ eē lora. ū auḡ d̄m̄i. Inq̄m̄
e cor̄m̄ d̄m̄i donec requiescat
i te. ū sicut ignis quodāmodo
violētia i t̄p̄tū marcia dēmet
i corporali substantia q̄ carere
quodam conclusa. ita v̄t clāmet
ph̄a. Et d̄m̄i d̄m̄i de cur̄e aīam
meam. Et ap̄lus d̄m̄i. Cupio dis
solu et eē cum xpo. Et i libro de
spiritu et aīa d̄m̄i. Diliḡ aīa
carerem sūū et iō libera eē nō p̄
V̄tholice t̄ intelligēda sūū ip̄a. cū
aīe cū carne sit v̄nicio nātū. ūde
carer̄ eius est ex p̄tē corrupciōis
q̄ p̄tē nām illi accidit. Nam si hō
nō peccasset corpus carere aīe non
fūisset. nec v̄m̄q̄ ab eo v̄t aīa car̄e
recessisset. s̄ cū eo ad b̄n̄d̄m̄em
p̄uenisset. Itaq̄ qd̄ d̄m̄i ē repetēns
temptatio pondus est quo ad celum
aīa n̄a d̄sp̄m̄it̄ et ad coronam
et̄nām p̄ actū p̄p̄a. Nam cum
stat q̄ pugna via est ad victoriā
qz nullus v̄m̄q̄ victor eē potuit
n̄ antea non bellavit. Et uac̄ a des
trūctiōne q̄ntis vbi nulla oīo est
pugna. nec vlla p̄ eē victoria.
Vbi aut̄ victoria nulla est nec corona
p̄ actū eē debet. qz sicut d̄m̄i maxi
m̄us. et exp̄iēcia p̄bat̄ corona
victoribus i p̄m̄ū dat̄. Quare ar
gumētū n̄r̄ū cōcludit̄ de p̄mo ad
bl̄m̄ū argumētando qz vbi nulla ē
pugna omnino nulla d̄t̄ eē corona
n̄ omnino fuit ḡt̄s d̄m̄i. ū fit i
p̄uulis baptizans ob meit̄ d̄m̄i
passiōis. Ergo si tu qui adūnis
es. desideras coronari nō redēas
s̄ gaudeas te temptari. Et v̄t exi
m̄i doctor d̄m̄i. Vbi nulla ē temp
tatio. vbi nulla ē victoria vbi aut̄
nulla ē victoria ibi nō debet esse
corona. ūde d̄m̄i ap̄lus iū d̄t

Vini. Quia aqua scripta est in dicitur
 est super tribulationis et significata sed vinum
 significat gaudium quia vinum lenificat cor
 hominis. Sed non hic est dicitur quod sicut ista
 saluandorum est in fine vertenda in gaudi-
 um dampnorum est vertenda in aquam
 et luctum peritium. Et hoc mirum postea
 post mortem hominis fienda in dicitur et
 lazaro est scripta. Luc. xv. Super quo
 euangelio bernardus ait. Ego sane
 diuinitum illum euangelium de nullo
 alio audio acrisari nisi quod inducitur
 purpura et bysso et epulatur condie
 splendide. Si subtrahatur mundi
 hinc et frēm suū videns egerē dicitur
 fuit visara sua ab eo quod vos dicitur
 etis qui tot videtur lazarus indigen-
 tes nudos et esurientes et plus de
 uimentis vris corūq; stabulis q; de
 paupim miseris cogitatis. Et addit
 ad tremendum abrahe iudicium
 veniamis. Memerit aut filii quia re-
 ceperit bonam vitam tuam et lazarus fili-
 mala. Verūq; est negari non potest. Fer-
 go pnam quam paucas vobis et ex pssa
 sma negotii qua ait. Tu dices bonum
 sed lazarus mala suscepit id hoc conso-
 lanur tu aut cruciariis. Et addit
 Ex pssimū igitur ebrū et qz nūc
 consolamini diue flere quia heret
 cruciatū diuine tora rā. qz recepit
 bonam vitam suam. Et addit. Non enim
 de paradiso voluptatis diuina aiadii vo-
 vos eiecit ut hic alterū paradisu hūana
 sibi aduēno pararet. Itaq; non sūt temp-
 tationes fugiende non ipancit ferē
 de sed potius appetende sūt et amāde
 cū sint mīa nre corone. Nā iuxta
sām apli cā vniūsq; p mēde acci-
piat suū laborem. Quia ē mē men-
 suram laboris i pugna apparebit pro-
 pms i corona. Quā rquisitū qdā
ex pibus qre mī i sua pma laboraret
cū infirmus eēt. senex vndit. Crede
in fili hinc qz nū puenit fuit ad mei-
cedem abraham veller aplius labo-
rasse. Quādam nīm vulpi sunt
 files q attendens nūc dum i nūc
 uenit amantudinē teste nūq puenit
 ad dulcedinē nūdei. Sic et hoīes

qui tempore veniunt et labore pme
 non assumunt sed toto posse refugit
 ad bona glorie ipectū no attingit.
 Ad remedium contra omnia
 pericula. Ca. ccl. xlv.
 Distinctio decima sexta docet
 quomodo sit scitum parie portandum
 Secundum remedium
 contra omnia pericula temp-
 tationū hostium sin-
 gulorum et patientie
 fornicido qua vir con-
 stans et forte ardua bella de fideat
 nec declinat. Et non solum pericula non
 formidat sed in gaudio portat et tolerat
 quicq; penarū occurrat. Fornicido
 est et pāna sūt duo hīus. ita q; vnus
 sine altero hīi non potest. Tame hor certū
 est q fornicidinis est aggredi ardua
 sed ad pānam pmet equanimiter portat
 aduersa. Unde fornicido est hāpale
 terentū quo viriliter hostes aggre-
 diuntur. sed pāna est icorruptibile scitū
 quo contra hostium tela cōmunitur
 et defendimur ne ledamur. Nullū
 ei hostis telum vires fornicidinis potest
 ledere qm diu i regnū māserrit istud
 scitū parie sūe carnes vngulis
 radas sūe baculis ossa cōfringit.
 sūe ignes adhibeat. sūe bestie tor-
 pus radas. sūe morte cū frūz gūis
 inferas. Ex m hēmus i scū ignatio
qui dicebat. Besne salutaris que
mechi parat qn emittet qn libet
eis caribus meis vesa. iurabo eas
ad deuorandū meam. Dolum ei hoc
 timeone forte sicut i multis vidim
 elōrum no audeat attingi corpus
 meum. Sed ego eis vim faciam et
 dentibus eam me igerā. frumētū
ei xpi sūt dentibus bestiarū molar-
ur pams mūdus efficiat. Et addidit
 dicens. Ignes dentes bestiarū. Dis-
psones ossū. Disserpiones mem-
brorū sūm et omia i me vno suppli-
ca arte dyaboli cōgstra qflentur
dūmō ihesum valeam adipisci. Itaq;
 pāna est scitū telus sūa missum
 qd manu sinistra delam et ictibz

Exm

ambulantibus pigne non comburere
Pana paupertate dicitur et ad modum
 verberibus in pinguis et ut sal
 mandra tribulationis igne fouetur
 et ad modum a sim punctuibus pascat
 et ut struo ferreis et duris delatit
 verum modum pigne aqua marina
 et amara nutritur et lapides duri
 quibus ab aduſarijs lapidat et in pa
 nes conuertitur. Item pana in non a
 putredine seruat quod non solum suos
 fere non sicut sed respirare magnis
 odoribus facit. Unde gregorius de
mirribus loquens ait sicut uro
maria odorem suum dum receduntur
 expandunt sic viri sancti qui de vni
 uersis redolent in tribulationibus inores
 nunt. Ad hanc et fuerunt sancti qui
 ignibus conuenerunt magnos a tribu
 reddiderunt odores sicut de sancto
 polycarpo beati iohannis euangeliste
 discipulo etiam hanc narrat historia
Unde augustinus de uincere dei libro primo
ait Non qualia sed qualis vni
 quibus panatur attendendum est quia
 pari motu exagitant et feret horu
 biliter tenui et suauiter flagrat vni
 uentum quod si in tribulationis igne et
 boni ponatur et malum redolent
 illi ferent. Non est redder inensum
 nisi fuerit igne et emam in piper
 redoler nisi tritum nisi conuomum
 nisi dentibus masticam. Nec laur
 lignum siue solum nisi fuerit fornicer
 frangi. Sicque nec redoler odore vni
 tum que non pbant tolerancia adu
 seru. Est igitur pana murus ex pro
 sis opum gemis exstructis quo
 ciuitatis ante custoditur ne hostibus
 tribuantur ingressus. Est etiam pana
 fortis sepes qua vinea ante claudi
 ne pateat bestiarum inuisibus. Est
 etiam pana stragno silima cuius virtute
 ferri seruiatur ab igne illesum.
 Ob quam cum artifices frangi quomodo
 ferri igne nimis vnum ipm
 in aqua in igne et auroz pte

Vir iusti partem seruatur illesum
 Unde gregorius de hac custodia lo
 quens ita ait. For sapiensissimus sa
 lomoni ioh funditus sapiencia pdi
 dit quia nulla eum disciplina exiens
 custodiunt. Liber igitur homo sibi p
 cibum mortem intulit qui p discipli
 nam reductus ad veniam melius
 inde vixit. Sed quomodo deus nos ex
 dispensatione grauius punit tanto
 amplius nos custodit. Notat Dis
plina quia ubi non est disciplina
non apparet et pana que discipline
est quedam tolerancia

De firmitate patientie

Capitulum CCLXXI

Seruo pana non solum est
 a malis conseruata sed et
 etiam in ipsa pericula a plus solito fir
 matur. Omne ei corpus suo ponde
stabilis in loco suo et tunc stabilis
 quanto pondus est grauius quod o rationale
 mouetur difficilius sicut nobis in
 dicat ipse sensus. Nonne ipsa terra
ipsa membra ipsa membra sua Mineralia
 pondore stant in locis suis stabili
 et ita corpus illud stabilis et a suo
 loco mouet difficilius quo grauiori
 pondere stabili. Nam corpora illa que
 pio vel qui nullo sunt pondere stabili
 ta sicut palee et folia nunquam sunt
 qui stabilia sed facile a pio loco mo
 bila. Sic et pana cum sit vniuersi
 sima cum periculis sustinet pondere
 stabili et per ea. Itaque quanto tribu
 latio grauior est et ad ferendum pon
 derosior tanto pana fit stabilior
 solidior per quam et ipsa anima constantior
 appet et firmitior. Ex hoc ex
esse habetur in columba quod dominus est
sustentantia quod nunquam est bene firma nisi
quando magno pondere est compressa.
Quare constat etiam quod solo sta
bili pondere pimente. Unde videmus
quod lapis in muro tanto stat fortius et
a muro euellit difficilius quanto fuerit
pondere grauiori. Et ipse. Et cor
arudines facile inuuantur et facile

ponit i auro et ligno que si ambo i
 eodem igne ponantur omnino lignu
 corrumpitur et inueneratur. aurum
 vero nullo modo corrumpitur sz purgu
 no i ponde vl valore minuit. sed
 ee fulgidius iuenit eo q forma au
 ri nobilissime qmifendo aquam cum
 tra ipm no sunt ab igne cofsumi.
 neci pabulum illi dari. qz nime
 pr a terrea materia separi q sepa
 bilitas fuit purpim consumptionis
 et inuentionis i lignis. **Dz** quada
 forte alii dicerent q hanc i corrup
 tionem causat i auro nobilitas sue
 forme q sic p fiat appetitu marie.
 vt no appetat sub alia forma ee
Dz qz multa hoc no concedit non ar
 bitroz multum de rebus ligandis
 qua nihil itest ad solutione vtru
 veru sit siue falsum. **Ex** hys igit
 certum est qnto qsqz patienti minus
 ab eo quod passioe illatuu riu. **Est**
 minus hē de illo qd est passioe pn
 apum. **Dz** pncipiu corrupcionis i aia
 est sola culpa. qua exclusa remanet
 i passibils aia. Quia cu illatuu
 passioe sit diua iusticia q nemine
 punit sine culpa. non ē vnde pu
 nienda sit aia. At culpa potissime
 ab aia excluditur p patientiam q ad
 modum cuiusdam ignis est omnis
 scorie culpabilis consumptiua. et ad
 modum lime. asperuqz arene ois
 venisse rubiginis abstersua. **Dz** si
 n no credis. audi qz gregoriu dē
 homay inquit tribulatioe per pa
 nentiam ligna vinorum itinerat
 et aurū virtutū expurgat. Ergo tan
 to te ad patientiam exhibe placidum
 qnto te magis p spiritū ee i firmū. Ita
 qz vtra paret qd valde maximum
 ē pēpianu sit homo q dāmodo
 irremphibils est i corpe corruptibili
 eo q verēta patientia nō possit hō
 corripī. nec a deo vllis suppliis
 separi. pr qd dicebat apłus. **Quis**
 nos separet a caritate xpi. tribu

lano. an psecutio an gladius. **Act** 9
 sum inquit qz neqz mors neqz vi
 ta rō. **P**atientia ē diua vntas. q qnto
 ab aliquo pfectius possidet tato qz
 cōtra malum i bono āplius solida
 ita q nullo tormto corripit. sed
 ad modū iudis malleozū ieribus
 solidatur. et ad instar auri ab omni
 storia expurgatur. **Pr** hoc enī
 patientia dicit hē opus pfectū i canonica
sancti iacobi. Patientia iquit opus
 pfectū hēat. **Et** qd illud sit ostendit
 primus cum subiungit. **Vt** sitis p
 fecti et integri i nullo deficientes
Vir ei sapiens i nullo defiat. quia
 nulle vniqz pūlo cedit. eo q sa
 gittis non diuidit sz ponus retro
 pellit. **Nūq** nō lapis dū ad murū
 edificij puenit diuisio i eo figit
 sz retro percussus tela a muro reuertit
 fragile ei a solido rūpit. si vnum
 cum alio feratur. sz solidū a sou
 do non facile rūpitur nī alterū ab
 alio superetur vl nisi ambo pter cō
 fringantur. **Dz** vbi maior ē potē
 tia resistentis q agentis. semper
 agens a patiente repellitur. **Vnde**
 videm q ad sensū q ianulū lancea
 tum qd i ligno facile figit a lapi
 de pūil et ferro repellit. **Vn** icon
 de har mā loquē aī. **In** lapide
 sagitta nō figit. quia vir patientis
 nulla reprobatione cōfrigitur. **Ex** m
 de hor pōē de scā theodora. de scā
 maria. de scā pelagia. de sancta
 margareta. de sancta luna. de scā
 agatha. de scā katherina. et alijs
 multis q nullis potuerit superari
 cōtimelias vl adūsas. sz adūsarijs
 pno fatigatis ipē superiores effē
 nullo se suppliis superate. **Et**
Quo patientia aiam lenifiat.
Capitulum de lxx
Airno patientia est i aduersis
 aie lenifratua valdeqz con
 solatiua. **Vn** dicebat apłus. **G**audē
 mus i tribulatioibz. **Et** i canonica

magis

T

iacobi **D**omne gaudium exprimate freres
 mei in in temptaciones variat in
 deitis **F**lores ibi **N**o e religiois
 i rpalibus extolli s; potius deprimi
 quia mali nichil hnt i celo nos vo
 nichil i mudo. **D**pe go illius boni
 ad quod tendunt q; q; mali conigat i
 via gaude debent. **U**o et i actib;
 apostoloru dicitur **I**bant apli gau
 dentes a conspectu cordaly qui digni
 habin fut p noie ihu conameliat
 pati. **V**irtus e pane vt **B**uardus
 dicit no solum fac portat mala
 patienti sed libent pit et gauderet
Nda pati parat e oim peccatum
 et maxie iniquita. pati libenter e
 pfectum s; pati gauderet est
 hoim pfectum. **A**mnis ille pfectus
 est qui i tribulacionib; gaudet. quia
 omnis hie i se nichil hnt mudi. vl
 carnalis amoris. **A**z omne sibi
 i fereret iniurias diligit et si potest
 deuoto ille aio seruit. **V**nde de
 venabili viro **B**uardo prius fransia
 pmo filio dicit q; fuit vir gnuie
 sanctitatis i omni pfectione que
 ptem sequens. **H**ic ei vir dei cu
 venisset ad mortem visus est quasi
 rnsue a corpe. s; p modum rediens
 sic ait ad freres **G**racias agite deo
 pro freres karissimi. qz me sum seru
 lum vl indignu. tanta e mia pse
 cutus vt ab omni sum p eu penit
 purgatoria absolutus. quis i vno solo
 fuerim frat mox. **L**uz aspantes
 freres quid fuit iquirent ille ait
Dica vobis no ad laude huana
 s; laudem gloriag; diuina. **N**emo
 vniq; fuit q; me freres offendit. vl i
 verbis iniuriam i ferret que amore
 feruenciori q; pius i quoda spuali
 gaudio ex hec nouiter i me orto
 no eu amaueri. **I**ra q; postiq; amor
 ip; pius i adeet affinis. et ad dili
 gendu corde. et ad seruandu i ope
Az freres du audierit magnas do

Exm

gracias reddiderit. **N**amet de san
 melana ronoru nobilissima nar
 rat ieronimus q; viro eius mor
 tuo et adhuc valente eius corpuscu
 lo nondum seplire r dno duos
 filios quos habebat amisit. qui
 eripi cum pre iarebat infirmi.
Anis iquit ionim? no crederet
 illam more lumphatro spersis cu
 mbus veste conassa triste pectus
 pugnis inuadere. maxillas vngu
 bus lacerrare et lacrimas irremedia
 biles fundere. **A**z audi mirabile
 qz adeo patiens femina facta fuit
 q; nec vna lacrima fluxit ab om
 nis eius s; ad pedes ihesu manes
 imobilis q; ipm teneret aruist
 gaudens et ad eu sic ait. **G**ras
 tibi ago xpe quia tibi de retro ex
 pedians seruan fuit et tpe iulian
 i apostate **D**rachonus quidam cap
 tus. qui a mane vsq; ad noctem
 p omia tormtoru genera afflictus
 i tm vt tortor; deficerent vires
 et man; i tm se patiente ostendit.
Sicut enseb; d; casariensis q; per
 smia supplina facta illi non potuit
 ab eo remoueri hylaritas favei
Az i dimissus et ab ipo eusebio
 req; situs e plane confessus se inter
 tormeta illa no solu no doluisse s;
 mira semp leticia exultrasse. **E**t
 quid hec miram i sancta diuina
 gracia et amore succens. q; et
 ipi phi sicut ex verbis patet boem
 ponens ex m m; d; vir q; sibi arro
 gabat nome phi. q; cu panenam
 arripuisset ad tempus vt sic cre
 deretur ee phus. et illatas si a quo
 dam iniurias quiclus i panenam
 vt visum est tollerasset. tandem
 cu non verus s; factus eet phus
 illo ab iniuris quiescente et ipm phm
 ee credente se conne no valens ad
 iniuriam se sibi ait. **N**uc cognouit
 me ee phm. **Q**uille ait **C**ognouit

Handwritten marginal notes on the right edge of the page, including the word "Cognouit" at the top and various smaller annotations.

vā quidem si tarius fess **V**ergo de
multis omnium vniuersū tū ex
ad pbandum hoc ponam. **Q**uā
apud athenas q̄ ciuitas phi phannū
erat vt narrat valerius maximus
mos olim fuit vt senes quidam
illuc sederent i portis qui aduenē
tes omnes contumeliosis increpa
bant vbi s̄ fore volentes vni
iurias ferre patienti panā esset
Quē gō has patienter ferre vi
debant tūq̄ qui dignus erat et libe
rum p̄stabant ingressum. **I**z quem
ipatientē eē cernebant erim p̄nq̄
repellebant nec irē p̄mittēbant
His t̄pibus phis quidā fuit qui vt
p̄fert patienter fieret longo t̄pē ho
minibus p̄cium dedit vt sibi iuro
sa verba dicerent **T**andem ex
longo vsu i panā consumatus nō
solum de iniurijs nō dolebat sed et
corde vulnq̄ gaudebat **Q**ūq̄ post
hoc athenas venisset senes de quibz
iam sup̄ dixi obuiam illi facti mag
nō eū iniurijs sunt aggressi **A**t ille
non solum patienter s̄ gaudenter
audiebat vniuersa i t̄m vt leniam nō
valens celare ridet **T**unc admirati
plurimū senes dixerunt ad eum
Quid est qd̄ ad rāms contumelias
rides et gaudes **R**idibus ille sic
ait **Q**uō nō ridere qui p̄cum dū
dedit vt possem audire iniurias. et
nunc p̄cio nullo dāto me conuict
audire quod audire desidero **T**ūc
hilarēs facti senes dixerunt ad eū
Vergo letatē ciuitatē ingredi
qua dignus es intire **V**ergo si
tantā patientiam ob laudē lucrada
humana potuit exhibē phis vir
paganus. quid debet facē xpianus
xpi discipulus vt fieret suoregi
i celo cōsonus. **P**anā gō si fuit
gaudē i tribulationibus facti **D**e
eū toto corde nō gaudeat si suspi
nendo suū a discipulo sup̄at. sicq̄

militet vt suoregi p̄ omnia placeat
Panā sola omnia sup̄antur
hostilia tela. et gō ipā eē aie lenf
catua. **N**ōne multum lepisculus
gaudet. si euadē porit dentes canis
Nōne letatur capriolus siue cer
uus. si brancas porit detinac
leonis. **S**ic et multo āplius gau
dent sancti ab hoste p̄ panā libe
rat. et suo regi ac dno ḡn̄ faci
Unde et andreas fr̄ xpi ap̄lus
dum ad sup̄licium duceretur
videns a longe crucem exclama
uit et dixit. **V**alue crux p̄iosa
q̄ i xpi corpe dedicata es et ex mē
bris eius tamq̄ margaritē orna
Inquit bona crux dū desidera
ta tollunt q̄ s̄ra. et iā concupiscēn
tiam p̄parata. gaudens et lenis
vemo ad te. ita vt et tu gaudens
suspiras me discipulum eius qui pe
pendit i te m̄gr meus **T**antu ei
tenebatur i ea magnitudine gaudi
vt nullo mō su passus ab ea depo
ni. sicut ex eius portis vidē legēda
q̄ hic eēt i referenda nō longitudo
numa eēt opus breuitati contraria
De venerabili et v̄gine agatha
legitur i sua legēda q̄ sic gaudēt
ibat ad carcerem q̄ eēt ad epu
las iurata **N**am et i tormentis po
sita sic aiebat. **S**icut qui audit
nūm bonū. et sicut qui videt
quē dū desiderauit. aut sicut
qui mlros thesauros iuenit. sic ego
delector i hys penis corporalibus
posita **Q**uare sicut nō p̄ fr̄ u
mentū reponi i horreis n̄ eius res
ta fuit foris ḡlata i palis. sic
nō p̄ anima mea i paradysum dei in
trare cū palma martirij n̄ p̄mise
ris corpus meum a carnificibus
attēctari et dilacari.
De victoria patientis. **¶**
Capitulum Cclxxij **¶**
Quarto panā eē oim hostiū

dem qua contra iob sancti paucis
 pmlit. quia sancto viri quot occasio
 nec dedit tot illi casu victorie mstravit
Ad horipm gregorius narrat ex m
 de quodam viro noie martinus q i
 monte masico i ca panie ptibus sro
 solitarius i cella manebat. Qui iudes
 homis antiquus cum inde toto posse
 expelle nstis. Nam serperem igressus
 bestiam sibi familiarem et noni
 cepit stare secum solus inuenit cu
 solo. eoq orante cora illo se ferre
 et cum cubare pariterq cubare. **Sz**
 vir dei iperitus manens manu
 ad illum vl pedem extendens dice
 bat ad eu. **In** licentiam accipisti
 vt foras me quid moraris. Ecce
 qua te no phibeo. **Sz** hor contine
 p tndum geretur die d quadam
 dyabolus hac eius fortitudine et
 panca supans. totus ipremiit
 seq p dextru montis latus i papi
 num serpens dedit. oiaqz illius loci
 arbuta flama ex se ex cure corve
 maunt. In quo nostrare copulsus e
 cogente sedeo ante vtrius fuerat
 q virtus abcedebat. **N**arrat et
 cassianus i libro de collat. oibus pim
 q venerabilis vir pafmian. Dum
 eet adhuc adolescens. tunc apud
 omnes sinate pollebat. vt vndiqz
 noiam iam fame se moibus equaret
 Qui iudens adam senex dolens
 q se famosior eet considerauit qn
 ille a cella recederet vt ad etiam
 irer. Et queda rudicem que habebat
 magni valous i illius cella abscondit
 latenti. **Sz** qz post eu ad etiam pe
 rauer. **Sz** solempnis celebrans
 cora senioribus coquestus e vniuis
 q rudicem ipm pdiderit sibiqz furatq
 p aliquo fuit. At illi turbat omis
 p re tam i solia et apud eos harron
 iaudira habito deliberato cocho re
 timuerit omis fies. Et quosda ex
 se mittentes mandauerunt vt omis
 cellas exqerent si forte rudicem
 inuenirent. **Sz** itaqz co dex i cella pafmian

inuenit. et ad etiam cora
 oibus est portatus. **Sz** ab eo qerret
 quare tui flagran qmisset ille i
 nullo se excusans. sz cora omnibus
 pstratus veniam postulabat. **Tu**
 dyabolus illum iudum frem iua
 fir que forat verans cofici coegit
 q quid cont virum scm fuerat ma
 chinatus et quo fuerat ex iudia
 ad hoc motus. **Tu**nc fies pro pafmian
 maqz inoentia et panencia tanta
 gaudebant. sz pro pro alius et e
 veratione dolebant. **Sz** omnes
 p ipis liberacione orarent. nec a do
 aliquid iperire potuissent rogauerit
 pafmianum vt p hoste suo deo orano
 nem offerret. **Sz** ille ad deum
 manus leuaret. dyabolus pondus
 pondus orois ex tanta pania pre
 dentis ad modicu sustine no valens
 ytnuo e egressus. **Sz** fuit et quida
 famulus cuiusda semis q semel ad
 ciuitate descenderat vt venderet
 sportas suas. **Sz** quidam hns filia
 demonara sub pretextu sportarum
 q eas eme veller. eu de duxisset
 ad domi suam puella demonara
 mox eu inuasit. euqz forat i maxilla
 prussit. **Sz** uo vir ille panes stran
 illi ad ferendam maxillam altera
 obtulisset eius pania virtus dyabolus
 mox recessit. **Sz** lra adhuc sunt
 ex epla. sed ad pbandum sufficiat ista
 panca. sz q patientia sit dyaboli
 figatua. **Sz** pania vimat seipsum. **Sz**
Capitulum i. c. lxxv.
Iteru qd e in omnia maxi
 p patientia vimat homo seipm
 qd est genus vince di rarissimum
Vn i libro de naliibus qnoibus sene
 cu dicit. Innuabile sunt q plos
 vrbesqz vicerunt. sz paucissim q seip
 sos. **Sz** de iquit fardius e gentem
 vnam q vni homine forte deure
Vnde narrat bernardus q tyran

Exm

Exm

sanant **U**nde scō ppheta ait **M**le
 meus qui bñ te dicunt ipi te decipiūt
 Ecce quales eē debemus ut nos ipōs
 vincamus. **I**n sū nōnulli qui seipōs
 domare non possunt ab ipacientia subiu
 gan. **U**nde quidam mōtus fuit qui stas
 solus i cella scōi sepius turbabatur
 Inijr go cō alium et a sene quodam sup
 hoc requisuit. **I**n sene ait **V**ade hu
 milia anim tuam et fias subditus et
 habita in congregacione cu fratribus. **I**n
 gō et fecit qd alii senu s3 sustine non
 ponit. **A**d senem go p cōsilio redit
 In sene ait. **I**n neq3 solus neq3 cō
 alis stare potes cur monachus fieri
 voluisti. **D**ic nī inquit sene quot an
 nos hēc i hīu isto. **I**lle dixit. **D**cto p3
 Et sene dixit. **E**go lxx annos hēo
 i hīu isto nec vna die potui requiem
 inuenire et tu i octo ānis requiem vis
 hēc. **N**ōne idcirco fuit cō mōtus ut
 tribulaciones sustineas. **V**ade ergo
 et pacēter age et recipi p paciam
 vince. **Q**uidam alius fī fuit
 qui dum i congregacione staret et
 se ipacientē esse videt ira se ait
Vadam et solus ero et sic ipaciam
 declinabo. **E**xiens go a cenobio so
 lus hīrabit i cella. **V**na go die cum
 iplesset vitru aqua subito ex vitro
 ē euerfa. **Q**uāz sedo i plesset iterum
 versa est. **T**ercio vo iterū v rū iplesset
 et iterū versa eēt ira qmōtus baculu
 cū ira cūssit illud q3 fregit. **A**d se go
 dum redit dixit. **E**re solus maneb
 ab ipacientia victus sum. **R**euerter
 go ad congregacionē meam quia ut
 video vbiq3 opus ē pacia. **I**n gō
 vult bñ pacens eē semp sua pccā
 recogitet et sic se eē dignum peme
 iuemet. **V**n tūc nos aliena mala
 bñ portam3 cū ad nrā interiora mala
 recurrām3. **E**t quis tanto pacēt3
 ferrū medici tolerat qmō plus pu
 tridum nouit qd secat. **I**us ei ē
 qui sensualitate doceat et racione
 dum putidas frō carnes a se con
 spiat amoueri et nō gaudeat por3

toto posse. **E**rgo multo fortius corde
 gaudere ipm vince ipacientiam sus
 tine dum putredine anime tue dino
 conspice a te amoueri mucrone.
Capitulum c. lxxvi
Quoniam quā ostensum est
 qd pacia ē sui contrarij supāria
 tua et qd pccā ē eius dē excitatiua
 et quodā modo causatiua. **O**rit hīc
 qmō difficilis et non pua quō contrarij
 qd sui contrarij ē destructiuū possit
 eiusdem eē gēnatiuū vlt mō aliquo
 causatiuū. **I**n mōs ei actio ē a con
 trario. et per qmō vis passio et cor
 ruptio. **Q**uare cū vnus rei sit vni
 ca actio eius cui3 ē aliquid corrupe
 nō est eiusdem illud generare. **V**ide
 mus em qd frigus quod ē cū conge
 lationis aque vlt lun nūq3 ē causa
 dissolutionis eiusdem. **S**ilicet calor
 solis cui3 ē coagulariū dissoluē vel
 mollire nō eius officiu illud coagu
 lare. **S**ol cui3 officiuū ē illuare nō
 ē eius officiu obscurare. **E**t similiter
 ignis cui3 officiu est calefacere nō
 ē eius officiu i frigidare. **E**t sic est
 i omnibus inuenire. **E**rgo quō contr
 rarij suum gēnū p3 generare vel au
 gere. vlt mō aliquo excitare cū sit
 eius officiu ipm corrupe quod inuit
 sibi contrariū eē. **I**n ad hoc intelli
 gendū breuit ē nōndum qd rplex 3
 ratio per quā videt gēnū oriri ex
 contrario. loq3 do p actus nō p se
 Nā p se loquēdo nūq3 vnu contrariū
 generat alterū. vlt eius est causati
 uū. **I**unior gō ratio vna ex parte
 vtriusq3 contrarij. **Q**uā ex pte ipsius rei
Quā vō ratio est ex pte sūt pmi
 agentis. **D**ico qd ratio pma sumit
 ex pte vtriusq3 contrarij qm videlicet
 dispositio contrarij pacētis qd i ipō con
 ceptū ē p mouerem3 ad oppositum. **Q**uā
 contrarij agentis. **Q**uā de hoc hēmus
 i calore. **V**bi ex sup fusione aque

Ex

Ex

3

2

debilem. **N**one sol maiore calore generat aqua sibi s; contraria q; i; tra. **N**onne et ipse sol circa altallum ex aqua inualibus agelatis et idurans i lapide g;ratam et ei ex aduerso oppositam tantum generat calorem vt incendatur ibi fungus et stipula. **N**one igit foris q; i; aerem agit i aqua. eo q; magis sit ei contraria. eo q; aer i sola s; qualitate vna. s; i; dua bus sit opposita illi aqua. **I**tem sit iam dixi supra frigus citius congelat aqua calidam q; frigidam eo q; forius agit i eam iuuenes magis sibi contrariam. **D**ic g; opatia dum pilsantur a pena mox validior surgit. et tanto sit robustior quanto illi applicata e maior. **A** rano quare contrarium g;rat. s; i; ex pre m; q; m; patientis sive vnius patientis rei. **H**ic m; hui; h;emus i magno igne magneq; vnius quia admodum aqua vl' venio no extinguitur s; augetur quia semp minor virtus i rebus a maiori virtute supra. **V**bi q; maior q; i; agere e virtus a contrario patiente vnius patientis vnius succubir agens. **E**x m; de radela q; facile extinguit et supra i aqua. quid ei facer pauca aq; i flama forians ardens effusa q; plus q; aquam atingat e a flama vorante consumpra. **N**one t;re nime aude aque et laborari nima siccitate si aque modicum de nubibus tribuatur illa no solum no mollificatur s; aplus desiccat. **D**i homini et nimium famescenti cibis modicis tribuatur no famies tollit sed auget. nec appetitus extinguit sed aplus excita. **D**u virtus i firmior a potiori superatur. **D**i modicum venenum multas et medianalib; i mergat

q; ex har mixtione fuit g;ratum non erit aliquatenus venenosum s; fiet aliam patienti aut donu et virtus veneni agens a patiente i superata sit egrotari i mediu. **C**onstat ei q; coronia si coru serpentes ymedur venenosos et e eis g;ratissim; abus. q; esset homini et leoni smortiferus. **D**u virtus veneni agens a patiente virtute superatur. **D**icit et i cotinibus et passeribus pater q; sepe grana ymedunt venenosas nec i villo ledunt s; potius nutritur. **Q**uid fiant viru si re riderit sup saxum consistat q; saxu no ledit sed seipm confringit. **F**erru molle si agit velut i lima dum credit ledere ledunt et dum credit rodere rodunt. q; vnius agens a patiente superatur. **Q**uid fiant torrens vl' modicus ventris si impingat i montem q; no aliquo agendo sed m; super patiente. **Q**uid fiant mules debiles si conpanem et fortem i pixerit. **N**one cu sola forioris q; frama superabit. **Q**u; ar pugna ma p; l;us et i firmat. q; vt dama; dicit non p; deicere n; volentem alla p; p;na superari virtute g;ra. **V**nde vni patientis e illud dauidi v m **D**i consistat ad usum me pluri i hoc ego sperabo. **A** **A**stendit cotinu ex cotriu g;rat. **C**apitulum e' c' lxxvii **A** rano qua ostenduntur virtuum ex cotrario genera ri sive augeri vl' extingui sicut ex pre agens p; m; s; dei. hoc ei agens p; m; cu sit vt d; vni o phisicorum. **I**n fine totius nobilitatis nobilissima. ita vt i fallibiliter sciat oia. cui oia sit p;na et nulla finira. et sola voluntate

possit p[ro]ficere uniuersa. Dubet ei ei
cu[m] uoluerit posse. ut dicit i[n] libro sapie
Di ei ut uocatus docet ee ut modum
aliquid q[uo]d no[n] posset cu[m] sit iposs[ibile]
finito et imenso aliquid addere.

Itaq[ue] hoc agens nobili[ssimu]m ex uno co[n]tra
trario p[ro] facit alteru[m]. q[ui]e ex malo
semp[er] elegit bonu[m]. Nos ei semper
uidentur ad sensum q[uo]d omnis effe
tus a pluribus p[re]cedens agens
q[ui] formatur semp[er] magis i[n]tentionem
primi et maxime p[ri]ncipalis agens
eo q[uo]d omnis cu[m] p[ri]maria. sicut dicit
i[n] libro de causis magis sp[iritus] e[st] influe[n]s
q[uam] q[uo]d cu[m] s[e]c[un]da. et s[e]c[un]da magis q[uam]
tertia et sic e[st] de o[mn]ibus alijs quado
plures cause ad idem opandum i[n]ue
niunt concurrere. et hoc e[st] r[ati]o de
ca p[ri]ma q[uo]d o[mn]i[u]m causarum e[st] causa
q[uo]d qua[m] nulla p[ro] ee resistencia ut eius
actionem i[m]pediat u[el]la cu[m]. cu[m] t[ame]n
nulla alia debeat. Sic causa illi cause
potentissimu[m] q[uo]d para. cu[m] ab eo o[mn]is
causa alia sit facta et causata.

ratu

Ex[emplu]m est etiam ad hoc i[n] mal
leatione cultelli i[n] qua faber p[ri]ncipa
lit[er] agit et p[ri]mo. sed malleu[m] agit
s[e]c[un]dario p[ro]pter quod i[n] cultellum
non mallei forma inducitur. s[ed] illu
m q[uo]d a p[ri]ncipali agere i[n]tenditur.
Itaq[ue] qua i[n] tribulationibus sine
pugnis p[ri]ncipale agens e[st] deus. se
cu[n]dai[us] e[st] homo uel dyabolus. non
fit per temptationes i[n]fluctas ho
m[inu]m quod intendit deus. q[ui]e mani
festu[m] est nec adiuuari q[uo]d debet
si p[ar]tia cu[m] sit u[er]us diuina. quia
ipse est p[ar]ticipans i[n] a. o[mn]i[u]m maloz
sit sup[er]natua et co[n]tra omnia dyaboli
temptatione sit plenarie victorie
collatua. Un[de] hic breuiter nota q[uo]d
vix forte et p[ar]ticipat nulla hostilia
timet s[ed] sicut p[ro]p[ri]os miles ad soni
cu[m] belle gaudet. Unde seneca.

Tru[st]e q[ui]erenti u[er]idet. v[er]u[m] forte
asp[er]dit nichil timere nec etia[m] ip[s]am

mortem. Nam cu[m] sibi i[n] p[ro]p[ri]a pul
ti dicitur. Seneca moriens. Ille
ait. har[um] condicione i[n]t[er]iu[m] ut exire
Et ille ait. seneca moriens. In
seneca dicit. Seneca lex e[st] reddere
quicq[ue] accepit. Et ille ait. it[em] Ho
rueris. In seneca ait. Degnano
e[st] her[editas] u[er]a tota et qui diu abulat
debet redire ad patriam. It[em] ait
Inapientis moriens. Cui ait. seneca
ca. Stultum e[st] timere q[uo]d vitare
non possit. et q[uo]d o[mn]ibus actum
hic ei non effugit qui diu disulat
nec p[ri]mus ero nec ultimus. Multi
ait me p[ro]cesserit. multu[m] sequet[ur].
Et ille ait. Seneca p[ro]gre moriens
Ego ait. patris sum reddere fenu[m]
acceptum t[ame]n uideat q[uo]d me p[ro]tra
har[um] fenerator. Et ille dixit. Iuue
nis moriens. Optima i[n]quit. se
nera e[st] mori anteq[uam] videas ponde
ra senectutis. Et ille dixit. In
sepultus iacebis. In seneca r[ati]o
debo tibi uirgiliu[m] illud. quia
facile e[st] iactura sepulchri. et sili
illud aliud. Volo regnare q[uo]d non
habet uirnam. Et ille ait. seneca
exulabis. Et ille. p[ri]ma inquit. est
obit[us] h[uius] ee si sapiens es. Et ille
dixit. Dolor tibi sena i[m]minet.
In ille ait. Si fuerit exigua fere
et leuis e[st] p[ar]tia. et si fuerit grauis
feram quia p[ar]tia non est gloria.
Et addit q[uo]d damno b[er]ba. Valde ma
teie huc apta. Tu i[n]quit. dicit. qua
non es forte. igit[ur] gaudes q[uo]d
iuria facere p[ro]ximo tuo no[n] potis.
Di dicit. ego p[er]niciam p[er]didi. fe
lix es. quia maloru[m] man[us] p[er]didisti
et eris ex hoc i[n] uia expedior. do
ni securior. Un[de] q[ui] tu estimas
ee dampnu[m] est tibi magnu[m] reme
diu. Et it[em]. cogita. quia qua[m] nu[n]c
p[er]didisti alius ante te p[er]didit et
qua[m] tu non habuisses n[isi] an[te] te i[n] e

De sec[un]do 62
De t[er]cio 63
De q[ui]nto 65
De s[ext]o 66
De s[ep]timo 67
De octa[ua] 68
De nona 69
De decima 70
De undecima 71
De duodecima 72
De trigesimo 73
De quadraginta 74
De quinquaginta 75
De sexaginta 76
De septuaginta 77
De octoginta 78
De nonaginta 79
De centesimo 80
De centesimo primo 81
De centesimo secundo 82
De centesimo tertio 83
De centesimo quarto 84
De centesimo quinto 85
De centesimo sexto 86
De centesimo septimo 87
De centesimo octavo 88
De centesimo nono 89
De centesimo decimo 90
De centesimo undecimo 91
De centesimo duodecimo 92
De centesimo trigesimo 93
De centesimo quadraginta 94
De centesimo quinquaginta 95
De centesimo sexaginta 96
De centesimo septuaginta 97
De centesimo octoginta 98
De centesimo nonaginta 99
De centesimo centesimo 100

pdidisset. **S**i dixis. oculos
pdidi non tibi sit cure quia a mi
si cupiditatis tibi via abasa est
Duli ei iuramenta sunt vicioz
et dures oim sceleru. **Q**uare
stultus es si mortali morte de
fles. et si doles qd pite aqz pituri
Unde quda phis fur qd dum
e mortuu filiu audisset in
nullo doluit sz dixit. **T**rebam
ei me genuisse mortale. **L**arho
sapientissimus du audisset mortuu
filium. nullum ex hoc dolorem
audir sz tm hoc dixit. **R**eddidit
tubutum quod ex condicioe redde
tenebatur. **H**ic ei adeo modera
tissimus fuit. **V**t sicut de eo iero
nimus dicit. **D**emel tm i vita
sua miserat. **I**te seneca ad superboz
dia addit dicens. **T**u inquit dicit
q naufragu perulsi. **S**z noli co
grare quod perdidisti. sz cogita qd
euaseras. **S**i dixeris nudus exi
ti exi et si omnia pdidisti. tu tm
in omnibus pite potuisti. **S**i dicit
in latrones mudi. noli turbari qz
maderis sz gaude qd ab eis effugis
Si iteru amicum pdidi. no pdidisti
quia no habuisti. **A**micus ei int
laberes querendus est quia ad men
sam res ista non qritur. **U**nde ro
phis arguit filiu alexandru q
illos credit sibi amicos de qd pio
ol rquinge qd passet. **I**tem seneca
ait. **T**u dicit inquit bona vxore
amisi ne tuces quia vxor acutale
bonu est. et id si pdi pt mirandu
non est. sz potius si moitur est
gaudendum tu a grandi sarana
liberatus sis. **D**ic go ait. **V**iri
fortes sumus et semp triquille
vne volumus i expedito. **S**emper
hnda est aia. siue go illa siue egu
tudinis perant. quod aliud debeo
q cam a corpe exeutem horrari et
tu omnibz eam bonis emittere

cuqz sic dicere. **V**ade vade
fortiter vade feliciter. vade serui
ut nil dubitans quia illud facis q
aliqui faciendu est na veru que te
generant expectat et locus melior
et seruior. **S**i sicut ex sup dicit
omnibus patet tam i generali. **p**ho
stra omniu mudi via potuit ee
fortitudo. quia ee deberet i homine
Xpiano. **N**on ei vt ieronimus ait
i per paciam adimpletur illud qd
dicitur. **R**egnu celorum vi pacie
Quis inquit scru sine pacia
coronatus est. **A**rumbulis aut
ete vsqz modo no defiat iquiras
sanctos pmena. nec iustos pacies
Quod pna e oim infernaliu pena
rum euasiva. **C**apitulu cclxxviii
Quinto patientia est oim in
fernaliu penaru euasiva.
quia dum per amorem dnu via
mala tpalia libens portat. etnalia
per consequens mala vitat. quia du
deus hoicm bis i idipm no punit
restrat ut illum ia vltra no affli
gat qui sponte her oia mala portat
Unde gregorius dicit. **I**deo ei deus
quosdam hic non flagellat vt eos
etnalu punit. et id erot quosda
hic vberat vt eis ipeituu ibi par
quia despectis infirmis. **M**edici dari
pripunt omne qd volunt. sz illis
q salut vstnu pnt dari q appetit
non pntunt. **D**ire inquit psser
suffessus tpalium reru. e certu futu
calamitatis iudicium. **S**i et conti
nua toleratio tormetozu e certu
iudicium celestium pmiozu et per
consequens certu euasione iudicium
infernaliu tormetozu. **I**te vt ggoi
dicit. **A**mnos martires ee possi
mus si hui mundi mala i pacia
toleremus. **D**ed sicut aug dicit
In iuriam fuit martiri qui orat
p martire. sz no faceret sibi iuriam
sz magna miam si ille ducetur ad

cuncta animalia rugientem leonē .
 suis et agnulus lupū . mures mur
 legim . **D**imnes autē aequilam
 pisces hamim . latrones parbulū
 sed nemo est q̄i qui timeat infernale
 supplium . **I** forte dicit . quō timeo
 quod non video . sed nūq̄ hō est
 stultior agno . **N**onne agnus timet
 lupum quem nūq̄ vidit statim vt
 videt agnoscat . moxq̄ surgit incipit
 sz nūq̄ nimo timore curere desinit
 et sibi p̄ . **B**enigno et pio vultu
 porcus q̄ balam . **D**ius ē i mudo
 incitator qui n̄ curis meribus p̄
 illam viam iēdet . vbi latrone expe
 dantes eē audiret quib̄ oculis eē
 sculis non vidisset . **E**rgo si p̄
 auditū solum declinamus vias
 ob dampna t̄pālū venim . **q̄re** 4
 p̄ter auditum nō declinamus
 vias p̄tēū ob p̄mā aīarū et cor
 porum . n̄ forte quia esmas hō
 magis eē credendū q̄ mendax est
 q̄ dei filio . qui veritas est et mēn
 ri non p̄ . v̄l quia forte magis
 esmas eē dampnū p̄dicationem am
 marū nullo t̄p̄e morerem . sz v̄men
 tū ierim . **I**z quodcūq̄ hom̄ facit
 amens eē p̄bare cū veritatē sit silr
 credendū et totū hūc mūdo i valo
 re p̄feratur dignitas aīarū . p̄t
 quod est omnis fr̄is a deo h̄c mūd̄
 sed de hac m̄a q̄re sup̄ d̄stinctioē
 quā vbi de infernali pena m̄l̄m̄da
 sunt . et h̄c ē ibi q̄no venulata et
 multō exemplis ibidem soluta .
De hoc etiā i libro de naturalibus
 exemplis i tractatu de fide a quō
 potis iēnre . **C**oncludit q̄ mag
 nū bonum est p̄nā . q̄ dum p̄ter
 deum h̄c penas portat penas
 declinat eras . **au au**
P̄nā ē i bono p̄seruatiua
Capitulum . c . lxxix . p̄nā
Extō et vltimo vera p̄nā
 est in bono q̄sumatiua .

qua ē i celum eleuatiua . et i ip̄am
 celestem gloriā inductiua . eo q̄
 sit i corruptiōne i homine causa
 tua . **V**̄l aduō discipulis dicit
 ē . **I**n p̄nā v̄ra possidebitis aīas
 v̄ras . qd̄ nūq̄ p̄ferte fir n̄ i celo
 vbi p̄ferte possidet homo seip̄m
Nam q̄ p̄nā i corruptibile homi
 nem reddit sic possumus ranoē
 colligere . **N**am constat q̄ oīs for
 tanto magis ip̄m i corruptibile red
 dit . v̄l ip̄m a corruptiōne magis
 distare facit . eo q̄ i corruptiō m̄a
 m̄i boni sit et maxie p̄xi^m deo
 facit . **E**x^m huius apparet aptum
 si p̄ omnia huius mudi corpora a
 terra vsq̄ ad celi naturā quis
 gradatim ascendat . eo q̄ q̄nto qd̄
 corp̄ r̄nq̄ sit celo p̄ximius . et s̄m̄ alii
 est p̄ximius r̄to constat eē nobili⁹
 et a corruptiōne elongatum ē am
 plius donec i fine om̄ corp̄ v̄l
 mo pueniatur ad celum . **q̄ iuxta phi**
losophum dicitur ab omni corruptiō
 ne ē elongatum . ita vt dicat a phi
 corpus quō a n̄a quatuor corp̄m
 eleuatum / q̄n̄ g^o i ascendendo per
 corpora n̄bi occurrit corp̄ i corrupti
 bile tū corp̄ in p̄t eē celeste . **I**z
 igit p̄nā reddat hominem i supra
 bilem nulli aīone q̄t̄ r̄ redentem
 sz omnia r̄nt se agenna sup̄ante
 fant ip̄m suo mō celeste . **E**t nō
 q̄ h̄c maxime iter cuncta mirabile
 q̄ p̄nā corp̄ qd̄ est ex t̄ra et ad
 h̄c conuertiatur i terra i quo etiā
 d̄natur ista t̄p̄s natura fant
 eē celeste nec v̄lī sup̄lucio locū dare
 sz omnia superare . **I**tem q̄nto ali
 qua forma nobilius p̄fiat aliquid
 q̄ntū ad suū esse nobilius etiam
 p̄fiat illud q̄ntū ad eius opari v̄l
 agere eo q̄ iux̄ dicitur phi eadem
 forma q̄ p̄ncipium ē essendi . est
 et p̄ncipium opadi . **E**x^a huius
 dicit appareant i forma lucē . q̄

212

corp̄

multis p[ar]tibus in h[ab]itu malleo[rum] p[ar]t[em]
 Vestis que est p[ri]ncipi applicanda
 cordis aspectus i[n] p[ar]te erigit et m[ul]tis
 diuisionibus i[n] vestem regiam adap
 tatur. Sic a[n]q[ue] quis deo p[ro] gloria
 vnamur n[ost]r[um] p[ar]t[em] est vt multis i[n]t[er]
 bus vnamur r[ati]o[n]em et ad stabili
 tatem p[ro]p[ri]am q[ue] quadrat. De
de vna etia[m] q[ue] sup[er] d[ist]inctio[n]e q[ue]
ubi late t[er]rat herma

Quo p[ar]t[em] o[mn]ia p[ro]ficat
Capitulum. c. c. lxx

Quo quid fructus patientie
 offerat et quia hostes ex
 super vide n[ost]r[um] v[er]it[as] q[ue] e[st] deat
 vt omnia sup[er] dicta efficiat. Nam et
 si i[n] libro de naturalibus ex[em]p[li]s vbi
 de virtutibus tractatur et v[er]it[as]
 de v[er]itate multa dixerim p[ar]t[em]
 n[ost]r[um] qualis e[st] debeat v[er]it[as] queiat non
 recolo me dixisse. Et sic hic ignitur
no[n]dum q[ue] p[ar]t[em] v[er]it[as] efficiat omnia
que de eo hic et ibi sunt dicta d[ic]t[ur] e[st]
pura. d[ic]t[ur] e[st] vera. nulli omnino
vanitati supposita et d[ic]t[ur] e[st] continua
quia nullo tempe de feruita. Dico
primo q[ue] p[ar]t[em] debet e[st] pura ab o[mn]i
suo contrario elongata nulli o[mn]i
patientie sue i[n]e p[ro]mixta. Tunc
ei dicitur vniu[er]sum p[ur]u[m] q[ue] p[ro]fecte ab
omni fere est separatum. Quum
tunc dicitur e[st] p[ur]u[m] q[ue] e[st] ab o[mn]i s[er]uata
expurgatum. et nullo adulterio
metallo p[ro]mixta. Aliquid dicitur e[st]
album s[ed] no[n] p[ur]u[m] e[st] albu[m] q[ue] i[n] sola
sup[er]ficie est dealbata. Sed illud d[ic]t[ur]
album vt ait p[ro]p[ri]e q[ue] e[st] i[n] g[ra]o i[n] p[ro]p[ri]e
mixtus. Illud aut[em] dicitur e[st] al
bissimu[m] q[ue] e[st] albedine p[ur]u[m] et de
ingredine p[ro]mixtis nichil h[ab]et admix
tum. Et s[ic] i[n]telligere i[n] o[mn]i
sup[er]latiuo cui[us] res possidet i[n] su
mo p[ro] separatione o[mn]imodum
a suo contrario. Nam co[n]stat certissim[us]
ne e[st] i[n]stantia dare q[ue] q[ue]ntomagis

aliquid a suo contrario elongatur
 et ab eo est i[n]mixtus tanto effi
 catus operatione p[ro]p[ri]a q[ue] sequen
 tem s[er]uam agit vniu[er]sus. Vis
ei substantia iux[ta] dam[us] s[er]uam
habet operationem aliquam p[ro]p[ri]am
qua vel i[n] experie[n]t[ia] e[st] non p[ro] qua
tanto semp[er] efficacius agit q[ue]nto
a suo contrario magis elongata
consistat. quia co[n]trariu[m] co[n]trario
mixtum ei[us] op[er]atione i[n]pedit et si
p[ro]ualeat tollit substantiam su[am] cen
triam co[n]trariu[m] dum corru[m]p[er]it. Ex[em]p[li]m
o[mn]i horum h[ab]et p[ro] i[n] v[er]it[as] q[ue] d[ic]t[ur]
eius op[er]atio sic calefac[er]e. tanto effi
catus calefac[er]e. q[ue]nto plus purus
fuit. et de aqua minus admixtu[m]
habuerit. Nam aqua eius caliditate
contraria i[n] eo q[ue] sit n[ost]r[um] frigida
ei i[n] p[ro]portione p[ro]mixta eius calore
diminuit. et nimia mixta fuit
vniu[er]sum n[ost]r[um] o[mn]i sua op[er]atione corru[m]p[er]it
Albedo ena[m] r[ati]o magis est vi
sus disgregatiua sue si magis pla
ret dicitur albu[m] q[ue]nto magis e[st] i[n]
ingredine separatum suoq[ue] co[n]trario
i[n]mixtum. Nam nigredo illi per
mixta dum calore per admixto[n]es
generat mediu[m] no[n] solu[m] visum non
disgregat s[ed] co[n]format sicut i[n] colore
rubeo sive v[er]it[as] experie[n]tia certa
p[ro]bat. Item horu[m] p[ro] v[er]it[as] e[st]
i[n] lumine mediu[m] illustrare quod
r[ati]o a p[ro]p[ri]e e[st] i[n] p[ro]p[ri]e medij illustratiu[m]
q[ue]nto magis e[st] p[ur]u[m] et tenebris et
nebulis i[n]mixtum. Ob qua[m] r[ati]o[n]em
no[n] sit illuminat i[n] aurora sicut i[n]
die media sue nona. nec sit i[n]
tempe nubuloso sicut illuminat
i[n] sereno. Ergo manifestu[m] e[st] esse vniu[er]sum
q[ue] o[mn]e co[n]trariu[m] r[ati]o efficacius
exist i[n] suu[m] actu q[ue]nto magis e[st] suo
co[n]trario separati i[n]mixtu[m] sue a suo
co[n]trario separati. Ergo et p[ar]t[em]
q[ue]nto magis e[st] pura et ab o[mn]i i[n]t[er]
et i[n] p[ar]t[em] eloga[m] r[ati]o p[ro]fectus o[mn]i

portat aduersa. **N**ūq̄ nō vniū
limpharum et mixtū facile euanes
cit modicū calefant. tāroq; minū
q̄nto aque pmixtus. Nonne me
ridiana lux si tenebris misceatur
i crepusculum vertitur sicut fieri
desero p̄batur. Depe die media
sic mediuū obscuratur nigris oc
currenibus nubibus vt vox quo
dā modo infundi. Desuper videamr
Nam et ip̄e cū inuis hominibus
vidi sic die media aerē obscurari
q̄ stelle appareret et galli auesq;
cantaret sicut eis mos est facere
i auroa. Nonne cibus de se san
si fuit veneno pmixtus fit accipit
mox ferus. Nōne frumētum qd
purum est. hō valde sanū ita vt
panis ex eo confectus nulli egro
negetur. si ei lolium misceatur fit
s. humani salutē cōtrarius. Sic gō
et panā si fuit ire pmixta videtur
transire i viciū sicut et vinū nime
aque mixtū. Desunt eē vniū et
m̄s i alterū a sua spene alterari
sicut si vniū modicū aque dolio
sit i mersum.

Qualis esse deat patientia
Capitalium. C. lxxj

Secundo debet eē patientia
vera nulli omnino vanitat
supposita nō silata. nō ad laudē
humana ad tempus arrepta.
non sophisticata q̄ consistit i sola
appencia existētia nō curata.
Talis eē panā q̄ ponit eē ipānā
solam similitudinem hē vniū sed
virtus pemptus nō existit. quia
vt ysaias dicit. Diligēdo eē m̄
falsitans 2 appere. Exm de nouo
auricalco quod adeo est sile auro
vt credamr a rusticis eē aurum.
Nlr plūbūm vt aliqñ ip̄e vidi. tūc
quoda artifcō tūctū apper suph
cialit eē aurū sicut qñq; stānium

videt eē argētum. In hoc igitur
ponissime consistit alkymia vt
quibusdam pulueribus et artifi
cialibus aquis cū de comoidis ad
ditis rebus pondus t̄buat et co
lorem. Est igit h̄c nōndum q̄
res sophistica defiat maxime i
tribus a vera. **P**mo i p̄ositate
q̄ntū ad valorem. **2**o i v̄tiosi
tate q̄ntū ad op̄ationem. **3**o
i motū et pondē q̄ntū ad indi
nationem. **D**ico q̄ res sophistica
sue sophisticata. **P**mo a re vera
p̄ositate defiat et valore et con
i pondē et i motū i dinatione.
Exm oim horū accipe i balsamo
de quo dicitur sup librum v̄ge
tabiliū q̄ balsamū sophisticatū
nō est tantū valoris nec adeo p̄
ciosum vt verū ipā exp̄ientia pro
bati. quia sicut vinū balsamū
nō h̄c verū ita nec eius habet
efficaciā. quia vt aqua quibus
dam rebus colorata ita vt appa
reat eē vinū. vniū nō h̄c effm̄
sicut nec vinū album quib; colo
re appareat eē aqua nō t̄n aque
h̄c efficaciam. cū aque sit i
gidare. s; vniū sit calefari. **D**ico
sophisticatū balsamū nō valet
vt verū q̄ passionem epilepticā
nec tūc om̄i marila nec est
cōtra alia carnis mala. **2**o
sophisticatū balsamū nō solum nō
ē tante v̄tiosū nec est tantū pon
deris vt verū est. Nam fere m̄
omnes liquores liquor veri bal
sami magis est gravis. s; sophis
tici longe m̄ioris est ponderis
3o. sophisticatū a vero defiat
i virtute et defiat ab eo i pon
dere consistit q̄ ab eodē defiat i
valore. quia maxie v̄tiosū rē effiat
p̄ciosam. **A**damas turpis est. et

[Marginal notes in a smaller hand, partially obscured and difficult to read.]

ad quod valet si tante virtutis non
 esset. **D**ynapip granu credetur vi
 lissimu si no pbereur tantaru esse
 virtutu. **A**rgo cuius virtus e magna
 et ipa e piosa et si no semp estima
 none humana m ex sua natura.
Sepe et habentia hndancia vile red
dit quod de se piosum existit. et qd
e vile raras rarum facit. qz sicut
scimus dicit. Dp qd ruru est ma
gis appetit. Vn dicit qz pulegium
apud indos pipere e piosus. **Doctm**
Omne qd est crebrum nimio vile fat
i vsum. Omne quod e rarum ra
rum ee solet. **Exm** De manna a bo
dulassime. f. abo suauissimo De celo
filio isrl' num nro pue i ad mira
none maxia habito. sz ex vbi i tra
gilitate vt ei pponeretur cepe et
allia cucumeros et piponeo sicut ex
mesara lege patet. **N**onne plus
longe valet frumetum qz aurum
cu sit vite necessarium sz henu vilis
qz ex eo qd est multu. **Q**uid valet
homibz aurum cu no sit ne vt plus
dicit nutrimentum. **N**am videmus
i obsidionibz vbi defiat abus qz ois
datur pro modico p modico abo the
saurus et p nichilo henu aurum
vbintuc rarissimu est frumetum.
Itaqz ita est sup dicta conclusio qz si
sophistram balsamu a bo defiat i
virtute ab eodem defiat i valore.
Quid go est i sophistram pacencia
pr humana laudem a d tempus as
sumpta sicut remli de pho quoda
Arimo i piositate. qz vera valet
regnu celorum qd vt dixi sup est
violencia sue ei vni fructum. **D**z
sophistram no solum no accipit regnum
celorum. sz lucratur p contrarium
etnale suppliciu. **I**tem sophistram pa
cia defiat a vera virtute et opera
none qz non solum vera pacencia
facit opera meritoria. opa vtriosa
opa nra sicut ex a posu iam sup
Item et si opa exteiora aliqua do

videant filia. hi interiora valde sur
 dissilia et apud cordu cogtoram
 valde diuisa qre vera vita ppetua
 sz cofusione etna e digna sophistram
 Nonne iter hoies confunduntur ca
 puuntur ad suplicia ptrahtur qui
 vendunt plumbum p argeto. vitru
 sophistram p vero saphiro et auri
 calcum fello bouino tinctu p vero
 exhibet auro. **E**rgo no finaliter
 confundetur qui p vera pacia offe
 runt deo falsam. **S**it go summa
 Vanasqz stulticia velle sophistram pa
 cia pati mala vt sic ad mala de
 ducit etna. **3o** sophistram pacia de
 fiat a vera i pondē iclinante. qz
 sicut ignis pondē suo tendit sursum
 et tra suo deorsum. sic va pacia
 iclinat ad celum. sz sophistram con
 trario pondē ad inferna. **N**ā con
 stat qz omnis rei iclinatio nalis
 e semp ad id quod sibi e optimum
 i ad id maxie iclinari i quo habet
 maxie delectari et silu quietari.
4o hic de virtute gustatiua qm
 sit eius delectio i sapore id ad su
 me sapidu naltur iclinant. **I**ter silu
 se ht virtus auditiua ad cantilenam
 sine melodiam. et virtus visiva ad
 pulchritudinis excellētia et olfactiua
 ad sumā. et sic e etia i omnibus a h
 iuenire. **N**ūqz no nra virtus ieller
 tua cognoscere appetit sumū bonum
 i quo maxie delectatur. quid qru
 bruta omnia n illa qz credut sibi ee
 suauia. **E**rgo cu virtus pane vere
 et virtus false pme sut ex opposito
 aduise sicut vera ppi deum solu
 pati desiderat sic falsa vt hoibz
 placeat. **E**rgo si vera iclinat ad su
 mu. sic falsa ad ymu sumo illi op
 positum. **N**on cu pr homo recedere
 a timo vno opposito. n alti oppo
 sito timo pximando. **D**z enim
 ab oriente recedet qz no nro om
 denti appimet. et quis recedens

6

a pte meridici . no uero appimet
 a quom Nam et colores medij
 cu sint ex extremis oppositi qnto
 plus ab vno extremo recedunt tanto
 uario alii amplius ppe sunt . Vn
 quida magis ad nigredine . qda
 magis ad albedinem vtiunt . Et
 sicut i coloribus est . sic et i saporibus
 ee patet . quia sicut se habet
 colores medij ad extremos colores .
 sic saporibus medij per omnia ad
 extremos saporibus . Quia g^o infer
 nis et celum sint inimici ex opposito
 conditi . nre est . ut omnis qui
 recedit a celo fiat pinguis inferno
 Ergo sicut pania vera remouet
 ab inferno appimat sumo celo do
 nec pfre veniat . vtiat deo . sic pa
 cencia falsa vere opposita dum e
 longat a celo pproximare facit inferno
 donec viuatur vsqz diabulo .

De pania det ee continua
Capitulum CCLXXV

Quero panencia det esse
 continua no tm ad tempus
 virepra sed cu pseuerancia sine q nulla
 virtus qmruqz summa sit et opa per
 ficiat ardua coronari opademare
 no est digna eo q sola pseuerancia
 ad sui finem e aie vntina Vn
genera dicit Nihil oio est quod no
 compleat actio pseuerans . Vnde
 videmus debiles mulies et etate ia
 senes pseueradologas i inne valde
 pegmationes exple . Duo cursores
 quoz vnus oro abulat sz continuat
 sepe pansans exalt plane iccedat
 viam iterqz qmruans nre erit vt
 ad finem vie citius vlamus iste
 pueniat ymo si pimus mlru quies
 cet . vix aut mqi dictum explet
 Na et lumaca vt sic liceat dicere
 licet mlru tarde vadat si tm iter
 continuat pueit ad magnarum
 arboru summitate . Item videmus
 natura qmruie operando et ab o

pe no cessando ex modica valde
 mire irepabili quada addinone
 arborem valde magna et subli
 me effire et floribus folijs et fron
 dibus ac fructibus exornare q
 fedum est omne aial qmruqz
 sit pulchrum si cauda q finis e
 corporis illi defuit . que hoc a
 symia si no credis . Vnde co suer
 runt homines qui volunt alios ru
 bore confundere ab equis corum
 caudas auferre . Quid valet i
 ras et ortos excolere . arboreqz
 i eisdem eugere sz fructus eoz
 non capet . Quid valet ad luan
 naues oibus bonis onerare et
 cu perulo maria pcellosa sulcare
 si ad portu negligas puenire .
 Quid pdest mlru bellatozi si
 cont hostes instantes foriter ar
 ma arripiat . valet hostem in
 uadat . sz arma an vitrona pinat
 et negligentia bello cadat .
 Quid pdest si ad sm iambu ire
 quis volens viam feruet inpiat
 et vsqz ad vna dietam pprox
 loco fiat si ibidem pmerat et ad
 pnam vnde venerat vltu vnt
 Done adam bn iccepit et viuere
 felicit ichoavit . sed qz ab icpro
 recessit . Deicertus a delinqz supno
 fut . Nam vxor loth a sodomis
 exnt via sue saluatiois iccepit sz
 i stamiam versa est salus qz ad
 sodomam vltum vernt Nemo
 ei mittens manu ad aratum
 et aspinens renv apus est regno
 dei .z . Optime ex egypto pls
 isrl exnt . qz sed desiderio ad egypt
 tum faciem sepe vernt . et i mur
 mur a se conuertit i ipis deserts
 occubuit . et ad riam pmissionis
 puenire non meruit . qz ad riam
 oppositam vltum vernt . Saul
 optimus i inicio regni fuit et hu
 militer valde se hnt . sz qz desinit

ab inceptis in sensum reprobum datus
 fur. quem deus regno et vita pri-
 uauit. et perseuerant in bono propositum
 illud dedit. Salomon in suis iocis
 magna merita cumulauit. et famo-
 sissimis mudo fuit. cuius vultus
 desiderabilis omnibus exiit.
 sed quia se ydolice inuauit deus
 illi aduersarios contauit et sub filio
 eius delem ptes regni aduersario
 eius dedit. Achitophel
 amicus inimus dauid fuit et i-
 cunctis consiliarius exiit. sed quia
 in amicitia non durauit. sed ab sa-
 lon contra dauid ad herendo contra
 lia mortis dedit orante dauid di-
 uino iudicio frui fuit q in sanatus
 laqueo se suspendit. Dali pditor
 iudas post scelera multa ad xpm
 dum redit remissione oim pccat
 accepit et bn se i pncipie hnc apos-
 tolicam dignitatem optinuit. sed
 dum pccatione i latro omnia
 uerit sic bn agere desinit usqz
 ad dmi venditionem de ductus. vltio
 laqueo suspensus iterit. et p mediu
 ventrem fossus diffusa sut omnia
 viscera eius. Bola magdalena que
 dnm perseuerant q sunt. et a sepulchro
 discipulis recedentibus no recessit
 pma oim dnm vide meruit. Magi
 et qui perseuerant dnm q serunt
 nec a repto itinere recesserunt mte
 desideria dnm rpeierunt quem
 adorantes munera illi mstris op-
 tulerunt. Nam leopardus ex par-
 do et leena adulte gnatus et io-
 noie ex vtroqz posito sic e dicitur
 di ee salm aglimus. Ad bestiam
 go ex cathena dimissus sic virili-
 tam i sequit q si cursum gnuiauerit
 vt incipit nro capet quod itendit.
 sz post tres vl quatuor saltus
 curu desinit. cui sum m bestia
 sepe pdit. Agnis mox vt lupum
 conspint que nny alias vidit ag-
 noscat. eoqz viso mox fugit. sed
 qz no conuiat casu morte no

evadit periculum. Lepusculus si cir-
 sum continuaret vt incipit facile
 effuger dentes rane. sed quia ad
 rane sepe facit vnt et post ter-
 gum se respicit morte qua mirebat
 effugere incipit. Non talis a sinis
 siluestris q sola conuatioue tur-
 sus leonem superat i deserto. qz
 dum eu conspiciat mox an eu effi-
 ge incipit et tu sit patiens laboris
 et sine i tu labore adducit q leone
 ad eum mortem adducit. Sic et
 vir patiens si perseuerant i vnt
 habuerit valde leonem i feralem
 affligit. Ad no q ad perseueran-
 tiam hanc habendam valet vivo.
 patenti plurimu se semp mediet
 teneat sumu bonu ad quod hi
 diu sit a deo ee frui. Nam constat
 certissimum qz omne qd e ad illud
 natura mouetur ad quod per im-
 pssam sibi formam disponitur. Vbi
 violenti alibi reatur. Ex de lapide
 et eius grauedine. De igne et eius
 leuitate. quoru vtrqz ex vi sue forme
 ad debitum sui locum mouetur n
 alibi violentia teneatur. Depe ei
 ignis sursum et tra sue lapis ero-
 tra mouet deorsum. et sicut e in
 ipis sic e i alyis oibus. Ar locus ho-
 minis ad quem factis est possidendus
 colun est sue deus. Figo ex vi sue
 forme ratiolis s anime naturalit
 tribuatur ad illud. Quare si per sp
 illud memori retinet du illud ap-
 peteret omnia mala ppi ipm in-
 paria toleraret. vt sic finaliter
 ad suu locum pueniret. Item
 omne mobile posint it duo mouen-
 tia. quoz vnus superius trahit. sz
 alteru ad inferiora deducit ad
 illud nro finalit tendit qd plus
 ht de vntate motuz. Ex de fer-
 ro int duos magnetes. Lapides
 conspint quoru vnus de virtute
 attrahente plus alius ht min.
 Nam certum e q ad illu ferrum

mediūm rapietur i quo plus de
virtute rapiente eē pbatue. **De** tū
homo temptatus et tribulatioint
deum subleuantem et pena sue
deprimente dyabolum su posuit
n voluntate ppria per ipam
fuit impeditus e ad celū fina
liter rapiendus. **V**rgo ut pue ad alu
nre possūmū. nra est panētia
cum p seuerantia. nec mercedem
hī obsequium nec fortitudo pro
mum. nec panā meitū.

Aerum et blmū remedium zc
Distinctio dea maseptima docet
quoz ex^m est ymitandum.

Capitulum **II** c^o lxxv

Utrum blmūqz
remedium q̄ repta
cionū pūila est
efficitas exēplorū
Depe eī plus uīs

et effectus mouēx q̄ vba. **De**
hic attendendū est q̄ qui vult bonū
librum et veratē transcribere
ad exemplar vū nō falsum debz
aspicere quia si ad corūptū exem
plar aspinat q̄ q̄ scdm illud mis
cripserit falsum erit. **D**icit q̄ eī
ex falso exemplari aliud q̄ eī ibi
poterit inde scribi. **D**icit enim
q̄ illius oculi infirmāt. qz sepe
infirmos oculos alius inuenit.

Vrgo si vis non timere dyaboli
ca temptamenta semp rō sidera
verissima exempla sanctorū. **De**
em ex oībus sanctis fuit q̄ i har
vira bellum non senserat. **Q**uis
liber ab omni temptaone transiuit

Quis coronā accipit si ante le
gittime nō certauit. **Q**uis aplo
paulo meritis aliorū. quis eo xpo
familior. qui carnis stimulum
passus fuit nec remouē orōibz
potuit sed audiuit. **S**ufficit tibi
paule grā mea. **N**am virtus i in

firmitate p̄fatur. **Q**uones
hic ap̄tus sanctus resus. quones
naufragus. quones carceri man
cipatus. quones a falsis frībuz
derelictus et p̄ditus. quones su
muit latronū incursum. quones
extitit ad mortem q̄suis. sed et
aliqui lapidibus est opp̄sus. **I**pe
pauca de se narrat. **V**t ex paucis
plūima recognoscas. **I**te omnes
sancti q̄nta passa sunt mala. vt
per ea puenirent ad palmam.

Vnde de s̄c̄s dicitur ad hebreos

Aly d̄streni sunt nō suscipientes
redemptionē vt meliorem inuēret
resurrectionem. **A**ly ludibria et
verbera expti sunt. **I**n super et vin
cula et carceres lapidan sunt secti
sunt temptati sunt i oratione gla
dy mortui sunt. **V**itauerūt i me
lons et pelibus capris angustia
ti afflicti quibus non erat dignū
mū dūe. **V**n̄ dicit **H**obie 20.

Hanc temptacione p̄misit d̄ns illi
euenire vt posteris daret ex^m
panē illius sicut et sancti iob quia
nō est i aliquo contrariū q̄ ei
plaga certans eueniret. **E**t iaro
bi 60 d̄. **E**x^m ampire fratres
exitus multi logam mirans labois
et panē p̄harum. **E**re beaufica
eos qui sustinēt panā zc.

Iob audis 27. **E**t quid multi si
tanta passi sunt sancti p̄ regnū
celorum q̄ tanta panit p̄tōres
vt malum p̄ficiant quo deducen
di sunt ad infernum. **T**anta susti
nent agricolē vintores ob frumē
tū et vinū. tanta singuli merca
tores ob tpaliūm lucrum. tanta
milites bellatores ob p̄nūm stipen
diūm sue fevdū. **I**taqz sanguis
scōrum vbiqz effusus p̄ mūdum
nobis p̄mittit i ex^m vt fortis
animem ad plūm. **N**am et ele
phantēs i plūm aciunt dum

es sanguis mori ponitur. **L**ambus
leporarius aliqui sanguis datur.
ut ad insequendum amplius animet.
Ergo legentibus sanctorum legimus
et sepe qui passi sunt ruminemus
ut ad similitudinem eorum qui tenuerunt
ferus in ventre concipuit. sic patet
in exemplo iacob qui vigas ex pre-
decurtatis ita ut eas in colore
faceret varias posuit coram grege dicitur
veniret ad aquas ut dum in ipso fer-
uore corpus eas ceruerent ferus
maculas conciperet sicut et frum est.
Nam et sepe mulieres dum agnos-
cuntur a viris feris illi conceptum
assimilant que per tunc cogitatur dum
illo feruore laborant. **U**nde narrat
augustinus quod dum quidam mulier
africana quidam ethiops yma-
ginem haberet in camera propter aspectum
quem habebat ad illam dum maritus
cognoscit eam omnes filios filios per
magnum pariebat. **U**ique querebant
a quodam sapientissimo medico
quid hoc esset. Ille qui sicut quid as-
piceret dum vir eam cognoscit. **D**icit
ex muliere dicit agnouit quod
aspectus ymaginis causa esset que
omnes nigros pareret. **V**irnis
et estimativa que maxime virtus est
illam similitudinem feribus impri-
mit quia in ipso feruore corpus as-
puit. **E**rgo hanc exemplum fit no-
bis aperit quod valeat seruire deo
volentibus plurimum ad exempla
semper aspici meliorum ut consilia
et concipientes affectus consimiles
pariter operentur effectum. **P**uto et
hominem nullum esse ita stultum
qui si videt alium hominem meten-
tem in maris et vindemiantem in
iunio et sic de filiis eius esse
dicit imitandum sed potius verbe-
ribus atterendum. **E**rgo quanto

potius nemo imitandus est ad
peccandum. **I**deo dum temptamur
non debemus ad illos respicere qui
in temptationibus defecerunt sed ad
illos non qui vincunt hostibus res-
terunt ad usarios deciderunt et
tam dum eleuati clipeum more
iosue tenuerunt donec de hostibus
subigunt et mortuus coronam
per victoriam preperunt. **H**ic heu
hodie est dolendum et amare plo-
randum quia citius ab oibus ac-
cipitur malum ex magis quam bonum et res-
picitur plus ad finem ex magis quam ad
verum non ad illud deprecandum
sed potius faciendum. **N**am et in
rebus naturalibus ceruimus quod
modicus valde ignis citius incendit
multam materiam aridam quam magnus
ignis modicam humidam. **S**ic mo-
dica candela accensa magnum subito
paleare accendit. **S**ed sic subito
magnus ignis vixit ligna consu-
mit quia hodie videmus plures
vni malum ex magis occidit et ad mala
facienda succendit quam exempla bo-
na et plurima mouere et ad opera
bona possint et plus vni malum
verbum etiam modo ledit quam per di-
cuntur plura bona possint. **N**am pro
vni verbum malum quod dicitur
homo quod occidit et tota ciuitas
perturbatur. **H**ic tota die veritas
predicatur. **D**icitur dicitur promittitur
vobis et assensibus acclamatur
et patres ad promittuntur
et non est qui suis scelibus moia-
net per corruptione ciuitatis anime
conturbatur. **A**men
Nonfortanna exempla reprobis.
Capitulum CCLXXIIII
Ubi obmissis innumeris scorum
exemplis eo quod in eorum sint
contenta legendis reprobis oibus
et afflictis in ex magis misericordiam ponatur

ex^m

R

insibunt qui huc cu p^{ro} venerit
 Nuncz go temptans xpiane t
 tibi tu deo her exempla p^{ro}ne et
 erit facile oia supare Nam et cu
 dam monacho tribulato semel x^o
 apparuit ei qz sic ait **F**ili quoniam
 tibi aliqd durum occurrerit nige i
 i vulneribus meis. et sic tibi dulassi
 mi apparebit **Q**uid e ei rivulus
 p^{ro}us ad fluvium. quid fluvius ad
 mare ad oceanum. quid oceanum
 mare si uniso fuit spatium. Sic
 omnis passio siue pena est qⁱ nul
 la **p**assio **p**ossunt **o**mnino **o**mnino **o**mnino
 corde feruet pensatu e omnis dolo
 ris p^{ro} extinctiva. vt saltem plun
 nu leuatiua. **p**er qua causam ber
 nardus sic ait **Q**uoniam dum dixerit
 memor ero laborum quos xpianu
 sustinuit i p^{ro}dicando. sanguinoniu
 i discurrendo. temptationu i ieiui
 nando. vigilarum i orado. et lacru
 maru i copando. recordabor. et
 dolorum xpianu quicoru spurosum
 colaphoru. Subsanoniu clauoru
 et horum similia. **A**lioq^{ue} req^{ue}ret
 a me sanguis iusti qui effusus est
 sup terram **E**t itm dicit x^o q^{uo}d no
 fallitur cu sic sapia dei patris elegit
 i hoc mudo qd erat carni molestus
 et fugit omne illud quod ee potuit
 vl poterat carni dulcius **E**rgo
 illud e hic simplini melius sipliat
 nobis vnlus quae potius eligendu
Ergo aspiramus ad hoc exemplar
 etnum qd nuq^{ue} e deceptiu sed
 ad omne bo^o aiatiu. acudie coz
 dis ablatiu et duri cordis imin
 uia **N**am int miracula sacre
 virginis scribit qz fuit quida hini
 monachus sz corde vagus. qui tra
 bat semper qⁱ accidiosus nullis
 omq^{ue} bonis opibus occupatus
Ut itaz sic semel i certis tris
 praret. mie mir adueniens. cum

sic allocuta est dicens **Q**uid sic
 tris et indevotus existis **Q**uaz
 ille no vnder. eo q^{uo}d quid diceret no
 h^{ab}eret. illa cum p manu accepit
 et ante transfixi ymagin^e cum t^{er}
 it. ei qz sic ait. **A**spice fili q^{uo}nta
 p te passus sic filius meus d^{omi}n^os
 deus tuus quibus d^{omi}n^os mox illa
 disparuit. **A**t ille ad transfixum
 oculos leuans. et granatatus passio
 nis b^{ea}t^{ae} p^{ro}ponderans. Dum i illi
 plagas carnis oculos fixit et metis
 illuc eduxit iudicium v^{er}usq^{ue} hois
 oculis amarissime flere cepit. **S**ub
 ito go de supernis a deo respectus
 et totis i virum alteru mox muta
 tus valde ex m^o factus e h^{ab}it^{us} deo
 deuotus **E**rgo fratres instar co
 lumbe aus simplissime valde qz
 ferunde amoremi i foraminibus
 petre. cauna materie iuxta flue
 ra aque vt scitur simus ab infer
 nali accipit. **N**am et columba
 nuq^{ue} est alibi natura tuta n^{on} q^{uo}d
 quiescit i petra. stat sepis m^o iux
 aquas. vt per vmbas. accipitres
 recognoscat vt sic declinare valeat
 hostis insidias **Q**uid significet
 columba. quid per petre foramina
 quid aquaru fluentia. et q^{uo}d iuxta
 aquas residentia. quid de aus pre
 de omni tpe assueti. p^{ro}ire itellig^o
 nbus ee nota. et alibi per me ad ple
 nu sunt exposita. **N**am dum vxor
 apli petri diceretur ad morte ille n^{on}
 mens ne t^{er}iq^{ue} m^oler i pugna defi
 ceret sollicitatur eam vt petram
 x^opi aspiceret et vt i eius forami
 bus latitaret. sic breuit illi dicens
 vt ex modico totu colliget **C**onix
 memento deo d^{omi}n^o cui⁹ du sancta
 mulier memor fuit i penis p^{ro}terri
 ta stent. **I**n ip^o ei capite n^oo cau
 reru fern est quo corpus hui et me
 bra ceti sut sanata. **D**exterum

ad mare
 mare

67

brachium dicitur est vulneratum
 ut sanitati redderetur amisse cor
 pus eme unumsum. **H**ira et et tunc
 vultus amplexanda capitis mi
 dilio qua se posuit i vna statera
 et omnia mali nra i alia et suam
 stateram trahens vsqz ad infima
 nra vsqz ad celestia sublimant
Hirum valde e q deo sanguis
 effusus ad spualia bella ^{no a. d.}
 cu videamus q vnus lupus et si
 p nram non comedat aliu si m
 cum aspexerit vulneratum ex so
 lo aspectu sanguinis atatur ad esum
Nd aialium viuens ex sanguine
 non efficitur animosum si sangui
 nem cora se tenet effusum. **I**raz
 fendum e turpe est rano cotru
 est vt non respiciant milites du
 cem. serui dnm suu regem pro
 eis tam acriter vulneratum. **N**on
 ei decet quiesce militem vbi dñs
 rex laborat. nec delictis ciborum
 vacare vbi rex abstinet et ieiunat
 nec sub umbra quancz dormire
 vbi rex lanceam dextera manu vi
 brat et i sinistro brachio scutum por
 tat. nec ena ex bello sanus exire
 rege toto corpe vulnerato. **I**uffiat
 ei discipulo si sit vt mgt eius. et ser
 uo si sit vt dñs eius. **R**ego respice
 ad exemplar sumu. ex^m verissimum
 no falsum ipm memoru tene. no
 recedat a corde no recedat ab ore
 non recedat ab ope quod continua illa
 febris quam ad posteros pmus
 adam transiuit. effusione sanguis
 ppy. secundus adam sanauit. **R**es
 pice qso respice q fuit admirabilis
 caritas dei patris qn p salute serui
 vnqz mali serui et de ante acceptis
 ingrat omne thesauru suum
 Detrahendum deposuit et omne
 qd hnt omemqz qd potuit dedit
 dum filiu carissimu de senatu
 p auerso a se homine mori fecit

Vnde ap[osto]lus ad he[braeos] **R**ecogita
 te cum qui talem sustinuit aduer
 sus semetipm p peccatis contra
 dictionem vt non deficiens ani
 mis vns qm et postposita sibi
 gaudio sustinuit crucem confu
 sione contemptu. **H**ic qua cam ex
 clamat gregorius **I**nquit
 netm ade pan quod xpi morte
 delerim est. **F**elix culpa que
 tu ar talem meruit hie redemp
 torem. **I**neffabilis dilio cari
 tatis. vt serui redimeres filiu
 tradidisti. **D**eus vnqz hoc fecit
 qui no exhibet aniu no porrigit
 verbum. quod traderet filiu marie
 occidendu. **H**oc ei sup natura
 est si caritas nam no vinceret
Igitur quia ita est sicut puctus no
 est aliquid linee spatii. nec infra
 collatum ad tempus ne centum
 si ad circiferentia sit collatu. **S**ic
 omnes passiones et pene sunt
 modice siue nulle xpi ihu passioi
 bus copate. quare libenti animo
 sunt portande. **D**igit homo si
 angustis pmeris si rempacionibz
 agitur. si fluctibus vndiqz
 marinis et atrozibz ventis aqua
 loms exponere. **R**espice pcor
 te pns oculis ad exemplar. respi
 ce ad passionu sim ppitum tibi
 signu. **R**espice ad patendi claris
 simu speculum. respice ad victo
 rie tue vexillum. **R**espice semp
 i laudam xpi fane amatissimi
 pris tu. ac nobilissim regis tu
 cui luore et sanatis. **N**one
 lores omnes p[er] et scriptores res
 picit lumbibus intentis ad li
 brum p exemplari illis appositi
None mulieres ad faceru man
 las exigendas sepe oculos vnt
 ad speculum. **N**one balistrari at

terre respiciunt oculis sui signum
illis ad sagittandum expositorum.
Nam et ille dicitur melius sagittare
qm signu diligenter intuens p xi
mus illi sagitta emittit et maxie
si illud tenerit siue illi sagittam
infixerit Vñ dñs dicit i reus

hach popu
em p p m
Posuit me sicut signu ad sagittam
Et i canit dicit Nonne falcones
regie aues sepe vñt aspectu ad
relinaroru et maxie si sit sangui
neum colore et libenter ponunt
super illud ad suu abum qrendu
Ergo nos minores falconibus
eramus vt ad reclamante xpm nos
non oculos contumimus qui adeo for
titer clamauit vt omnis terra
tremuerat ita vt tremore eo audito
moyses dixerit Vere filius dei erat iste
Ergo sicut illi pres annu ab ignis
serpentibus in deserto vulnerati
i serpentem eneam i palo suspen
sum conuertebant aspectum quo sa
nabantur morsus serpentu ignito
ru Alit et nos ad dnm vulnerati
et curam nobis i cruce suspensum
contine contumimus intantum vt sic
euadamus morsus demonu repta
corum qua sicut dicit i iohane. Di
xit moyses exaltauit serperem in de
serto sic exaltari oportet filiu hoie.
Sic dicit vt intelligatur q similitu
do est gualis sz longe plus fuit hic
qua ibi fuit sola figura et umbra
penitus sensu carens et vita hic at
conspicitur umbre veritas i seipsa a
q vt sanare posset hnt ipa umbra
Ergo ad serpentem hunc vnum
i ligno suspensum sepe conitamus
aspectu vt morsus euadamus ser
pentu inferorum Nam et i
ordine mo dicit fuisse nouius que
ob temptaciones nimias qe conti
nue sustinebat pñ fransus tenere

non poterat sz recede omnino vo
lebat Quqz iam locum fisset egres
sus xpus frus est ei obuius ei qz
cum plagis sanguinolens apparuit
et eidem sic ait Ere fili respice
quod plage mee iam dudum fuitate
nnt quasi noue sunt sanguine crue
tate eo q dyabolo confesum Et d
ille dum audiuit et vidit amaras
lacrimas fudit et reuisus ad frs
quod viderat et audierat enarrauit
vitamqz suam i melius comiuit.
Veru i hoc exemplo alijsqz salibus
celeps media bonitatem attende
et predica pietatem. Na repit
et credit ee magnu. si magnus ali
quis medicus et famosus ad egro
videndum accedat et maxime si
per longissima viam distat. et ad
huc magi si absqz salario illuc
vadat. et ad egrotantis expensas
illi curam ipendat. Et adhuc ma
ius eet si expensis pprie totum
hoc faceret. Et maximu super
omnia adhuc foret si pena egro
sup se sumeret et si mortale pono
nem assumeret per qua fiet sanus
eger. Et quis vniqz medicus hoc
omnia fecit n filius sumi pris
Ergo eius passio p nobis pñtibz
facta nuqz depon deberet ex nra
memoria. sz vt recent facta eet
omni tpe cogitanda. Dicitur ei in
libro de quixnoibus elementorum
q si occisor alienu hominis pñs as
sit et aspiciat que occidit q de illu
vulnere sanguis fluit. ipe finem
ca de vñre attritu. vbi sic ait
qua tractus fit dupliat aut a filim
dine naturali aut accidentali. A
naturali vt os trahit sanguinem
melancholici. Ab accidentali vt ap
pater i conceptionis principio cum
pregnans co phos seu carbones pt
solu appent scdm diuisuram recentu

sanguinis stomachū multipliciter
 afficiens. Sic et cuncta vulnera
 inter ferreos spiritibus et factum
 aerem sibi affectum eodem mō
 sentire trahit. Ut vere itrepto
 locū sanguinis locū occupante sang
 uis aeris inclusionē ebulliens ex
 manat. **Ad** si verum est et conspici
 qd nos xpm credimus. Dū nūc rō
 est mortuus. nūq̄ enim recte as
 piciamus nec illi vere patres sumus
 n̄ eius sanguis effusus. **Sic** nos cō
 passionis gladio mente trāuerbet
 sicut si hic recens sanguis effluet.
Debet enī omnis aīa sancta p̄
 passione iūme p̄forata sic se h̄re
 suo modo per oīa sicut olim que
 dum se habuit vidua. **Iu** 9 dum
 fuisse filius interfectus. illa veste
 illius seruauit. q̄ tota erat aduer
 sancium gladijs p̄forata et sang
 uis filij tūentari. **Ita** quicūq̄ con
 sanguinei filij et amici cū iūctis
 et om̄sibus filij ad pacē venire
 volebant. illa vestem iā dictā in
 mediū p̄ferrebat et corā oībus ex
 ponebat quā dum illi videbat se a
 pacē cōtinuo suspēdebat. **Ergo**
 ut nos nūq̄ cū mūdo carne vel
 dyabolo q̄ponamus mortē fuis mō
 p̄ris et deo tunicā illam tunicā
 i sanguine sēdi vniat sp̄ memoria
 teneamus. **Miro** ei mō dyabo
 lus signū hoc effusi sanguinis tūc
 quo deiectus et virtus est. **Et**
 enī libenter gladiū aspiciat quo
 letalit vulneratus fuit. quis illuc
 libentē vadit vbi suū victorē ad eū
 p̄sentat. **Dicit** ei ph̄iq̄ elephan
 tes aliqui int̄ se forā valde pugna
 cōcertant et duas aīas sub duo
 bus duntibus facientes dum vnus
 victor extiterit alter q̄ virtus est
 vocem sui victoris extimet. **Ita**

stat quod si eū timet audire.
 multo formus et videre. quia vide
 verecundus est q̄ audire. **Dicit**
 igitur hōi vultu sic et dyabolo
 debellat. nulla maior cōfusio
 esse p̄t. q̄ si vexillum ondas et
 arma sub quibus occubuisse se
 meminit. et letale sui roboris
 vulnus cepit. **Nūquid** carnis illuc
 libentē accedit vbi baculū et credit
 v̄l̄ termit quo p̄cun cōsuevit. **Nū**
 q̄ aīas v̄l̄ iocūm dicit ad laqu
 illum redit i quo aq̄n capti fuit.
Iū igit filius suū regis vt dia
 bolū iūstret et rapet hamū
 sue potentie et virtus sub esca
 infirmitatis hūane absanderit
 vt cū dyabolus escā iūadet nes
 cius capetur ab hamo. **Timet**
 go dyabolus illuc ire. vbi passio
 nis illius i signa tūc eē. **Ultimo**
 itaq̄ hic nōndum ē diligēter q̄
 tanta regis nr̄i humilitas. tam
 excelsa pietas. tūq̄ submissis
 caritas quibus p̄ nos descendit
 ad infima nō est contēpnenda
 v̄l̄ obliuioni tradenda et post dor
 sum portanda s̄z semp̄ an̄ cor
 dis oculos ē tenenda. ac flecto
 corde et genibus adoranda. **Nū**
 q̄ vilis vestis quā rex assumit
 et induit et nō potius cum ip̄o
 rege ab oībus honorat. **Videntur**
 ei i se plurimū carbo vilis. sed
 firmus pulch̄ et nobilis postq̄
 ignis se misit. et ad virtutē quodā
 mō ducit. ita vt iam v̄l̄ a sine
 lesione tangi nō possit. **Sic** et hu
 mana nā q̄ius p̄us eēt vilis ex
 culpa valdeq̄ deiecta et vsq̄ ad
 infima iūctata ita vt eēt analla
 et serua sume n̄ est nobilitata. et
 ad sumū creaturę puerta dum
 dei filio ē vnita. **Quis** sumi regf

augem et vixorem esse non asserat no-
 bilem et adorandam ee. etiam si con-
 stet eam pns nobilem no fuisse. **U**
 ista non credis. **H**ester regnam attende
 q non ortam multu ex nobili genere
 postq assueo regi e copulata est ab
 sibus vt regna honorata. **Q**uid
 ponit homini fieri mai^r? **Q**uid eidem
 conferri nobilius q vt fieret homo
 deus. vt vna psona eet assuens et
 assumptis et vnus et idem eet dei
 filius ihus xpūs. **F**igo ex^m dnice pas-
 sionis taq cor oia temperamē sin-
 gularē remediū nūq recedat a corde
 nūq ab ore nūq ab ope. qz nūq d^r dicit
 aplūs. **D**i fuimus som passionum
 vniū et consolationū. **W. W. W.**

Repentio que dam breuis.

Capitulum C. lxxv.

Anima hic conclusioe ponendū
 est q qui deum trinum et
 vnu crediderit. qui se ab oīdibus ab-
 straxerit qui cadens a pccō surrexit
 qui pnam vci contritus et confessus
 pegerit. qui pccō remissionem ve-
 nerit et adiutus sup dñe remedio dia-
 bolū mūdum et carnē vicerit victorio-
 sus regnū sūme pulchritudine obtine-
 bit. **U**t **bernardus dicit.** Verū et
 sūmi gaudium quod nō de creatura
 sed de creatore pppit qd nū possideis
 nec a te tollē potit. **Q**ui cōparā aliqū
 omnis iocunditas meōr ē. **O**īe suau-
 tas dolor est. omne insup dulce amarū
 amne decorū fedum. et omē postre-
 mo quo qd valeat delerturi molestrū
Unde **aug⁹** de hoc int ait. **S**up illud
 bonū est nū qd fide nō attingitur.
 spe nō cōphendit et caritate nō capit
 qz desideria et vora tñsgrēgit. sed
 atqū p^r eo qz celestis illa fēmius
 sit gaudium sine fine. sit eritas
 sine labe. et sit securitas sū nube.
 vbi ē vinere sine egeitate. vita pe-
 trā sū morte. et xpūs ē ibi abus ne
 homo esuriat. potus ne sitiat. vita
 ne vlla eū fenestra dissoluat vbi sūma
 i corpe sanitas. i aīa sūma tñ illūie
 at i vnōqz sūma securitas. **Hec**

spūa
non pp

aug⁹ Item vt sapient quidā dicit
 Celestis illa gloria q ab hoībus appe-
 titur per nām. eo q sit totus anime
 p fūa. oīm ē appetitū q plenua ita
 vt nō appetat aliquid ex cū sit oīm
 honorū plenissima i nullo penitus
 diminuta. **E**t addit. pbatū aut
 ee carissima si qnto pretio sit sūa
 vendita ppenferat. **V**ndi ee pulch-
 rima si pulchritudo florum vnalū
 et syderū celestium attendatur.
Vndi ee clarissima si rñsfortū
 dnice corporis gloria. rēpenseferat.
Essē pbatū suauissima si mente
 ribus ille voluatur quo ruitas illa
 p fūtur. **V**ndi ee dignissima dā
 nobilitate regie regū oīm decorat.
Et pbatū ee spenossissima si nobile
 oradema quo sancti coronandi sūt
 estimetur. **E**t forte hic qres vnde
 gaudū tū pueniet. **E**t dico q a sex
 maxie pcedit illius sublimitas glē.
Pmo et pncipalr a beatissima tūta-
 te. **S**cdō a iocunda sonorū sonerare
 qz a corpis dignitate. **T**to ab infer-
 m horribilitate. **S**exto a mūdi te-
 nebrōsitate. **D**ico q pncipalr illud
 habet gaudium puenire. **P**mo ex
 ipā tūtantē beatissime vñsione. **2**o
 ex hūanitate assumptē cōtemplā-
 tione. **3**o ex dei et hominis vniōne
Gaudū scōrum tū ex iocunda
 scōrū sonerare. **P**mo cābit ex
 eoz multitudine et inuōsitate. **2**o
 ex eozum oīm regia dignitate. **3**o
 vō ex eozū mutua caritate. **G**audū
 beatōrū veniens ex loca amem-
 tate. **P**mo venit a loca illius indubili-
 claritate. **S**cdō a loca illius sublimi-
 tate et spenositate. **G**audū beatū
 pueniens a corpis dignitate. **P**mo
 veit a corpis claritate. **2**o ab eius
 sublimitate. **3**o ab eius agilitate
4o ab eius i passibilitate. **G**audū
 elcōrū pueniens ab inferno. **P**mo
 cābit ex euasione deorārium
 tormētōrū. **2**o ex pūitione suoz
 carnificū et tormētū. **3**o vō ex cō

ex loca
amem-
tate

3

4

7

non fructus est absque ullone scilicet in ysaie 32

quod delectat plus sine murmure
 i cole nra quieti homines nullam
 indigentiam habere. **¶** q̄ gloriosa
 dicta sunt de re civitate dei. **¶** Orta
ius fructus est sine omni perturbatio
ne eterna pax p̄. **¶** Deum posuit
 fines suos paxem. **¶** Ysaie xxxij **¶** Debit
post illud quod dictum e supra ^{populo}
Debit ^{populo} populus meus i pulchri
tudine pane ^{magis} stam adiungitur. ^{pube}
tabernaculis ^{indie} fidurie i regne opu pax
lenta. **¶** Deimus fructus est sine
omni ignorancie recitate p̄fecta in
relligence illuminositas. **¶** p̄ma ad
corinthios xij. **¶** Videmus nunc per
speculum i enigmate tur aut facie
ad faciem. **¶** Tunc ait cognoscam
scire et cognitus sum. **¶** Bernardus
quid est quod no videat ubi
videntem omnia videt. **¶** Vident
fructus est absq̄ ignobilitate glosa
sublimitas. **¶** col m **¶** Quum xp̄us appa
ruerit vira nra. tur et nos appa
rebimus cum ip̄o i gloria i gloriosi
seru cum dno glosa. **¶** Quodermus
fructus erit sine villo dolore festi
uitas sumaq̄ iocunditas. **¶** Ysaie
lenna sempiterna super capita eoz
gaudium et letitiam oppnedunt
apocalyp̄ vj. **¶** Absterget omnem
lacrimam ab oculis eozum **¶** ih̄ xvj
intra in gaudiu dñi tu. **¶** Quid est
en̄ intus gaudi n̄ per magnitudine
gaudi. **¶** Vndiq̄ circūangi. **¶** Vndiq̄
vallari. **¶** Quid istis vibus p̄ cogniti
melius. quid eis vtilius. quid eis
appetibilis. qui her oia per nam
non appetat. qui b̄tis eē nō desi
derat. **¶** Ergo si b̄tis her omnia sup
dicta faciunt q̄ nō faciunt q̄ non sūt
ml̄ta. **¶** sz vnu i summa essentia. con
stat q̄ ab oibus appetitur per nam
tra eī xij. **¶** sut xñ illa sp̄dera
quibus m̄lez sole amicta. sub cui⁹
pedibus erat luna **¶** apoc xij **¶** appa
runt coronata. **¶** Que ē m̄lez ista
n̄ aia dignissima creatura gloria
celeps solis ornata quolz deo filima

sub cui⁹ pedibus extat luna quia
 sub eius affectibus animis m̄dialis
 ē machina duodecim iam dictis fruct
 bus quasi dyademate coronata.
¶ De hno igit vibus aug⁹ de civitate
dei sic ait. **¶** Sp̄c dñs deus n̄ finis
sim affectus n̄ orū erit. qui sine
sine videbit sine fastidio villo ama
bitur. et semper sine fangatione
laudabitur. hic ē munus hic affric
hic actus. **¶** Et addit. **¶** In illa civitate
supna morietur ois n̄cō n̄ctas
vbi sanctitas dignitas vbi pax fe
litas. et vbi vita eterna. vbi null⁹
ozitur quia nullus moritur. vbi
sol visibilis ip̄e non nascitur. quia
sol eius ē deus. et lucna eius ē ag
nus. et vbi fulgebunt iusti sicut sol
i regno p̄is eozum. **¶** Et qualis erit
tur claritas aiarū. qn̄ solis clar
itatem hēbit lux corporū. **¶** Et addit
vbi reuera summa iocunditas summa
felicitas sumaq̄ libertas. nulla
ibi oino tristitia nullus dolor null⁹
timor. nec mors. nec vlla infirmitas
ibi erit. sed p̄etia sanctus p̄mane
bit. nulla omnino ibi malicia. nulla
carnis miseria. nulla voluptas.
nulla voluntas peccandi eē potit
ol p̄is sed sumam lennam opti
nebit et gaudium homines ange
lis sonari. **¶** In hac b̄itudine tanta
q̄d semel optinet ietnū nō p̄dit
quare nichil ea glosius ē vl pul
chrius vl verius. nichil oino illa
seruus. nichilq̄ habū d̄ctia illa
p̄t̄ itelligi copiosius. **¶** Et p̄t̄ her
summa exclamat dicens. **¶** In t̄ate
pulchritudine visio glosa. sumo
amore dignissima que sola non
hira quiry heatur nō faciat hoies
b̄tis sz miserū. **¶** Et ex hno vibus
concludit sic. **¶** De dignetur igitur
homo iam vltra seruire peccato
cui tantum bonū repositi ē i celo.
¶ Deo sunt gr̄e reddende
¶ Capitulum c̄ lxxxvj **¶** ca

S in superioribus bene bl
 vere siue vultur aliquid
 dictu est alle solus laudes et gra
 rum accipiat actiones. qui sciam
 rupam funde insitit aquas qui
 asine qui voluit loqui dedit et vir
 galam aridam pduca flores fecit
 Ille ei idem qui vinu et balsamum
 pducit ex vite. mel et ros ex aere
 et diuisos siquidem fructus ex fetu
 do limatre. Ipe em q omis veri
tates i corde ponit et iubet qn pla
cer exire sicut arbore floridam
folys et fructibus redimita exire
iubet ex puulo semine bl ex tortuo
sa radice q sim est infima tartu
aspera. aspectu harpissima ita vt
visu iudicetur idigna. Ipe ei vt
doctissimus plato dicit et doctor
eximus augustinus replicare non
desunt. suam hanc laudare plato
met. Est creator sim creaturatu
e lumen sim rationu et e simis
sim actionum. sine quor vt dicit
nulla na subsistit nulla scia i seruit
et nullus vsus expedit. Omni ei
pbat omnipotentem. In sume
sapientem. sz truu pfecte beniuole
tem. quare cu ab eo solo sit oe bo
num et silr eius et vnu nullum
verum a quocuz maxie pcedre plani
est aliqrenus cotempnedum du nec
aliqrenus vile putandu. sicut ex 18
multis et variis i tetanis hui
pnipio e pbatum. sz ipe laudan
du et magnigracis extollendus
q sicut ad ostensionē sue potēre
tam magna corpora et formosa
ac splendoribus radiosā ex natura
deformi pduxit sic quocuz voluit
ex treo vasculo et abiecto vna pro
pinat sapie salutaris. Veru si
i oibus supdicte aliqd ponit iuciri
no veru vel etim veritangz cotruu
sue no ppris vbiis. dictum rati
est i purandu no inqj alicui mali

ae voluntatis sz potius nescientia
 rationis qui iuoto deum testem oim
 cordium cognitorem et ipm anglm
 pinnis mee risto dem qua dicit
 vero bona et vtilia valui et volui
 sz nescim id no renuo corrigi a
 quocuzqz fideli. sz suplico animo
 humili per sapientiores itegre e
 mendari quicqz no bn dictu bl
 ipropriu ponit iuciri. Verum qz
 augustinus dicit q nichil melius
 et corde geramus et ope pmam
 et calamo exprimamus. q deo
 gratias agens q nichil hic dicit
 breuius bl audiri leuius. nichil
 itelligi gratius nec agi fructuosi
 us pr. Jo duo deo nro pnipio
 potentissimo et etno sumo et ito
 mutabili bono i psonis tno sed
 i ecēna vno. A quo omia. i quo
 omia. tot sint laudes et grane.
 quot exprimi nequt plectro lig
 ue. quia ipe qui dedit scribendi
 pnipiu iuno rōmūxit et medium
 medio gressit et extremu semp
 me i omnibus adiuuante stella
 clarissima nauigantiu directiua.
 certorum illustratiua regia feia
 ex dauidica suspensata mundi ton
 dūa et regna dei nr electa. pto
 vū potentissima aduorata medua
 tux nra i omni gratia optinen
 da. Et id cum ipō que gratia dei
 gcepit et peperit et lacrimat sic
 per omnia benedictu. Amen

Explicit

[Marginal notes in red and black ink, partially illegible]

Incipit tractatus de penitencia. **P**re-
 facio seu phemū huius operis.
Incipit prologus huius libri.
In omnibus q̄ scribūt mediū
 est tenendum. **P**rimū cā.
In p̄mo faciendū est q̄ docēdū sed
 v̄m dīmū nullo mō est con-
 temptū. **2^m**
In nō sit contempndū v̄bum
 dīmūm eo q̄ sit v̄nissimū. **iii^m**
Expliat prologus.
Punctio p̄ma docet deū eē in
 cēntia v̄nū s̄ i p̄sonis trīūm.
Deus est quī.
Deus sic h̄t verū eē vt non pos-
 sit cogi. **vj^m**
Deus tm̄ vnus est nec p̄t eē
 plures. **vij^m**
Harum i diuinit p̄sone sunt plures.
De v̄bo incarnatō. **ix^m**
De v̄tute personarū i diuinit. **x^m**
Punctio 2a docet deū se
 esse hoīem v̄nū s̄ obliquasse
 per p̄m̄.
Deus fecit hoīem v̄nū. **xj^m**
Quare homo dicit̄ m̄ior m̄ndus.
Quid sit p̄m̄ et q̄bus rebus pos-
 sit assilari. **xij^m**
Quibus rebus p̄m̄ sit sile. **xij^m**
De castro hūam cordis claudenda. **xv^m**
De clausione portarū. **xvi^m**
De claudenda ē porta audim̄. **xvij^m**
De porta oris q̄ p̄ tpe sit apienda. **xviii^m**
De porta oris ē claudenda ad
 simlaciones. **xix^m**
De claudenda ē porta oris ad lites.
De claudenda est porta oris ad
 iudicia. **xxi^m**
Contra iudicium cordis. **xxij^m**
Contra iudicium p̄sumptuosum
 non faciendū. **xxiii^m**
Iudiciū de alijs f̄m̄ sepe ē flm̄.
Qualia dent̄ eē verba loquētū
 et quanta. **xxv^m**

De v̄ba debent eē vera et
 mendacia declinanda. **xxvi^m**
Sit graue mendacium alios
 diffamare. **xxvii^m**
De mendacio quo quis iudicat̄
 ad mortem. **xxviii^m**
Vba hūana dent̄ eē rationabilia
 claudenda sit porta gustus. **xxx^m**
De claudenda sit porta tactus. **xxxj^m**
De homicidio nō faciēdo. **xxxij^m**
Quāz iustū est occidē hominē
 pro p̄cō. **xxxiii^m**
Custodiēda sūt festa sc̄rum.
Cohibendus est tactus ne ipu-
 dita contingat. **xxxv^m**
De claudenda ē porta inoris affr̄.
De auarīs qui sumū bonū po-
 nunt in diuitijs. **xxxvi^m**
De diuitijs sunt hūanorū cordū
 afflictio. **xxxviii^m**
De diuitijs sūt iorsue timoris.
De diuitijs sūt possessorem fa-
 ciunt indigentem. **xl^m**
Dispūcio cont̄ humanā poten-
 tiam. **xli^m**
Dispūcio cont̄ illos q̄ coherent.
Dispūcio cont̄ dignitates haben-
 tes. **xlii^m**
Dispūcio cont̄ humanā gloriam.
Dispūcio cont̄ nobilitatem. **xliiii^m**
De porta affr̄ sit claudenda
 respectu lasone. **xlv^m**
De sic verūdat̄ aīa i tactu.
De sic homo supat̄ a bruns. **xlvj^m**
Punctio q̄ta docet q̄ntū
 a p̄cō surgēdū. **xlviii^m**
Viso de p̄cō videndū ē deis remedio.
Punctio q̄ta poit̄ m̄lplex
 motū ad penitēdū.
De p̄mo motū ad penitēdū. **l^m**
De secūdo motū ad surgēdū. **li^m**
De t̄cū motū ē ex^m itinēdū. **lii^m**

LANDES-
 BIBLIOTHEK
 DÜSSELDORF

Purgatoriu eē et auctoritas docet
 [C. xvi]
Effe purgatoriu docet etim expiri
 [C. xvii]
Valent suffragia hie qm fur
 purgatio [C. xviii]
Distinctio 6 docet qd sit penit
 vtilissimum [C. xix]
De penitencia nuc i g'ali dican
 dum et de vilitatibus eius [C. xx]
Pma est bonozū oim iustitia [C. xxi]
Pma est ab oibus hostibus
 liberatio [C. xxii]
Pma e malozū punitiona [C. xxiii]
Pma licet sit aspera certius est
 tū inuis aie delectatio [C. xxiiii]
Pma e sonerans appetitua [C. xxv]
Pma est peccozū purgatio [C. xxvi]
Pma est aie sanatio [C. xxvii]
Pma e aie nobilitatio [C. xxviii]
Pma est i corruptiois donatio
 distinctio 7 docet qd tri
 bus modis e penitendum
Dex requirunt de p'bz p'me i rō [C. xxix]
Distinctio 8 docet qd p'mo est
 de p'co dolendum
De contritione nuc dicēda [C. xxx]
Contricio e cordis renouatio [C. xxxi]
Contricio e peccozū oim purgatio [C. xxxii]
Contricio est i bono rōseruatio [C. xxxiii]
Contricio est sordū oisua [C. xxxiiii]
Contricio e dim amois significatio [C. xxxv]
Contricio e cordis dulcoratio [C. xxxvi]
Contricio tota spirans est ad eter
 na [C. xxxvii] *u a u a u*
Distinctio nona docet qd p'm
 e confitendum
De confessione [C. xxxviii]
Ad confitendum iduat argu
 [C. xxxix]
Confessio e verecūdie
 causatio [C. xl]
Confessio e dei honoratio [C. xli]
Confessio e sc'pture dyaboli
 ce delentia [C. xlii] *u a u a u*

Quidam ad confessionē boni
 non veniūt [C. xliii]
Confessionem eē uerā pbat
 alyo exemplis [C. xliiii]
Confessio debet eē hūilis et de
 uota [C. xlv]
Distinctio denma docet qd sit
 deo satisfaciendum
De satisfactione [C. xlvi]
Sualis eē debeat medicina aiaz
 [C. xlvii]
Sud oporteat scire medicinam
 ex pte egroti [C. xlviii]
S oporteat aliquid scire medicin
 ex pte morbi [C. xlviiii]
S oportet medicinam aliquid scire
 ex pte remedij [C. xlv]
Distinctio 11 docet quō sit orādu
 due sūt illa q requiruntur
 ex parte egroti [C. xli]
De oratione [C. l]
Ad orandum mouē debet pur
 gatio uozū [C. li]
Ad e orandum ut euadamus iūm
 ozū periculum [C. lii]
Ad id sit orandum ad deū [C. liii]
Ad id monui ad seruire perendum [C. liiiii]
Ad id monui [C. li]
Ad id sit a deo petendum [C. lii]
Petenda petno [C. liii]
Perna petno orois dūte [C. liiiii]
De motiuis ad obediendum [C. li]
Ad ad obediendum inducim per
 exempla naturalia [C. lii] [C. liii]
Quarta petno orois dūte
Ratio et auctoritas pbat qd cor
 pus xpi vē e i altari [C. liii]
Ratione oñdit qd corpus xpi
 vē est i altari [C. liiiii]
Confessio corpus xpi vē e i altari
 pbat ex p'ciētia certa [C. li]
C quinta petno orois dūte [C. lii]
C quida p're nolūt iūmōs [C. liii]
Sexta petno orois dūte [C. liiiii]

Omnium remedium cor' dina flagella
 Capitulu' ccxxvii
De 2a temptatione q' e' carnis ccxxviii
Remedia cor'ra carnem ccxxix
Quod remedium cor'ra carnem ccxxx
Tertiu' remedium cor'ra carnem ccxxxi
Quatu' remedium cor'ra carnem ccxxxii
In quibus modis extinguendus est ig
 nis luxurie ccxxxiii
Primu' remedium cor'ra pcc' & luxu
 ric ccxxxiiii
Secundu' remedium cor'ra pcc' ccxxxv
Tertiu' remedium cor'ra pcc' ccxxxvi
Quatu' remedium cor'ra pcc' ccxxxvii
Non sunt contempnendi temptatio
 nes sed co'pacendum est eis ccxxxviii
Remedium resurgendi p' pcc' ccxxxix
De tr'o temptatore . ccxl
De tribus remedijs cor'ra munda' ccxli
Quod auarus no' implet penuria ccxlii
Quod auarus no' implet penuria ccxliii
Dualit' sunt diuicie iustiles ccxliv
De diuicijs qualiter i' forme s' ccxlv
De modis temptandi i'ua' ccxlvii
Quo' g'na' temptationis ab hoste ccxlviii
Remediu' cor'ra temptationes ccxlviiii
Quasi modi temptationu' ab hoste ccxlix
Quo' dyabolus se i'figuratur in
 christum cccl
Tercio temptat dyabolus delabi
 lia offerendo cccli
Quarto temptat dyabolus per
 uana' gloriam ccclii
Quintu' remedium cor'ra temptatio'es
 est se humiliare deo cccliii
Instructio i' docet quomo
 do utilissimum sit temptari
Remedia cor'ra temptationes cccliiii
Quo' temptatio seu tribulatio e'
 cordiu' durorum mollificatiua ccclv
Quo' temptatio seu tribulatio est
 ad pcc' inductiua ccclvi
Quo' tribulatio seu temptatio

est meritoru' augmentatiua ccclvii
Quo' temptatio seu tribulatio q' est
 xpiana milita' e' interioris hominis
 p'batia et bonoz' sim' ce'antatiua ccclviii
Quo' pug' seu temptatio et tribu
 latio i' bono et humilitate e' conser
 uatiua ccclix
Quo' temptatio pugna seu tribu
 latio est uictorum sim' purgatiua ccclx
Quo' temptatio pugna seu tribu
 latio est mentis serenatiua et quieti
 tiua ccclxi
Quo' temptatio pugna uel tribulatio
 est mentis debilis corroboratiua et
 fortificatiua ccclxii
Quo' temptatio est caloris i'flama
 tiua ccclxiii
Quo' temptatio e' amoris carnalis
 desertiua ccclxiv
Quo' temptatio seu pugna est
 hostium subuersiua ccclxv
Quo' temptatio est penite' cu' refer
 tiua ccclxvi
Quo' temptatio siue pugna e' hui'
 us gaudij frenatiua ccclxvii
Quo' temptatio siue pugna e' glorie
 collatiua ccclxviii
Distinctio i' docet quo' sit scitu'
 patientie portandum ccclxix
Quo' remedium cor'ra omnia pcc'ia
 De dignitate pa'ne ccclxx
Quo' firmitate pa'ne ccclxxi
Quo' pa'na' a'iam lenifiat ccclxxii
Quo' victoria pa'ne ccclxxiii
Quo' pa'na' uincit dyabolu' ccclxxiiii
Quo' pa'na' uincit seipm' ccclxxv
Quo' pa'na' e' su' cor'ra' sup'antia
 Capitulu' ccclxxvi
Quo' si cor'ra' ex'g'io g'uari ccclxxvii
Quo' pa'na' e' oim' i'fernalium pena
 rum euasua ccclxxviii
Quo' pa'na' e' i' bono conseruatiua
Quo' pa'na' uia p'fiat ccclxxix

163°

Maria qualis ee deat | cclxxxi
Quod parthena det ee continuat cclxxxi
Omnino in dicit quoru ex^m
est ymirandum *me*

Tertium et vltimum remedium in cclxxxiii

Confortancia ex^a temptans | cclxxxiii

Repetio qdam breuis | cclxxxv

Quod deo sunt gr'e reddende | cclxxxvi

Descriptio et completio gratia spiritus
sancti opitulante per me Iohannem

Sulken cognomine parentu topur

Anno domini millefimo quadringē^{mo} No^o
sexta feria ante festum penthecostes

Orate pro scriptore |

Inquit plogus huius in libro compositum
sup ludo scakorum de moibus hoim
et officiis nobilium

Quotum sim ordinis nri
et diuisorum scolarium
pntibus pswasq; dudum
numis requisitis negau
it m scabem ca solam ludu scakorum
videlicet regimms mouu ac belli huan
guis documētum. Dane cu illu ad
pplm declamacione pdrassen multisq;
nobilibus placuisset uia honori
coru ac dignitati curau asserebere
mouens eos ut si fors eoru menti
ipfferunt bellum ipm et ludi vntem
corde poterit facili renne. Hinc
aut libellum de moibus hoim et offi
cis nobilium si placet intrulac deere
u et ut ordinatus pcedam i eo an
ipm opus. ledu capitula posu ut qd
i eo sequi dicit plem elurefat. In
trattatus aut qoz opus ipm laoz
nouit ee distinetu. Unq; titatus
huius libri e de cu inuencionis huius lu
di et conmet tua capitula. Capit
tulum pm sub quo rege hic ludus iuenis e
Capitulu 2m quis ludum iuent
Capitulum 3m de rpla ca iuen
cionis huius ludi scakorum. Deqt
capitulum pm sub quo rege iuenis
e hic ludus

Capitulum pm sub quo rege iuen
tus est hic ludus
Inter omnia mala signa i hoie
vnu est qu aliquis homo non
timet deum p culpam et hoies per
iordinata vitam offendere qz non
solum correctioes negligit sz et correctioes
tione affligit. Quadmodu de im
peratore legitmus nerone qz ipse sene
ca mgtm sui occidit eo qz i crepano
nes suas ferre no possit. Ipe vero
euilmoza dach regis babilonis hois
iustit crudelis lasam qz pns corpus na
bugodonosoz i truceitas ptes diuisit
et truceis uiteribus dedit hic ludu
iuentus e. Hic est rex it a mala
vnu hebat pessimu qz correctores

suos occidebat et i crepanones ode
rat qd stultissimu est. Hic silabar
pni suo nabugodonosoz qz du sopnias
ser et euigilans no recordaretur
sompni. Voluit occide omes sapie
tes babilonis eo qz ipm sopnium
no poterat regi iudicare. De her
i libro danielis pph. Opinat aliq
hinc ludum iuentu fuisse tepore
belly troiam. sz hoc no habet veri
na a caldeis ad grecos trisunt ut
dicit grecus dromedes. sequit ca
2m quis ludum iuent

Capitulu scdm quis huc ludum iuent
quis ludi ac uentatis iuent
erunt plus quida noie xerxes
apud caldeos. U philemetoz apud
grecos quide e apud latinos qz iust
cie sue mesure amatoz. Huius noie
fama apud grecos et arhemenses
i tm pullulauit ut postmodu mlti
pbi pbi et stie amatores hoc noue
aciperet. Tante aut iustice erant
ut pon mori eliger qz uilitate a seque
i delens regalibus spreta iusticia
vitam finiret. Aperta iusticia Nam
cu plus uidet vitam regis detestabi
lem et neo cum culpac audet ppe ei
crudelitatem qua i hoim sapientiam
nere onderat. rogatu plinegletem
vira mori se exposuit thales pro
iusticia vitam finire qz ad modicu
tempus ea duce butis moibz defor
matam. Idem et fecit ut dicit
ualerius maximus. Theodoros
tyrenensis qui fur auct affix pro
eo qz igem lismatu p suis obscenis
et iustis artibz i crepare ausus est
Qui cu i aculeo pender dixit ei
tuis conliariis purpuratis sit her
pena qua timent mea si qdem nihil
iret veru huius ar i sublimi putre
fiam. Voluit dicit qz par uabab
de morte et mortis mo dnm ino
cet et p iusticia moueret. Legimus
democri phin sibi met oculos eruisse

barorū igētia penēt et crudeles
hostiū oculos emollit. **Philistaru**
athemēsum dux dum iuuenis
quidam amore filie sue viginis
esset accensus et captasset locum
et tpe quo ipa vige triseret cum
matre et iuueni sbruam esset **fra**
virginem iuuenis spoliatur. **Matre**
vero virginis nimū cōmūbata cū
a patre viginis dūce supphāū capi
tate requireret de iuuenē **Rūdit**
philistarcus. **Di** eos qui vos amat
it faciemur quid hys faciemus qbz
sdiu sumus. **her** cū vox de ore pncipis
ex humanitatis radice et clemētia
pressit. **i** hūc modū filie tulit iu
riam et mltro laudabilis suam.
Hic quoz pnceps amicu hūit aruf
pum noie qui cor ipm i tāta ira
ac voce vborū pncipitate exarsit
vt i ipius faciem spuēt. **Ac** pnceps
sic ante vocē et gestū ab ira cōhi
buit vt nō pararet eum audisse vl
suscepisse iurias s; laudis **horos** horos
filios aut suos violatē matre pat
panū subuēre cupieret a vīdicta
retraxit. **Postera** aut die arufus
considerans culpā quā i pncipem
cōmisit seipm volūntate permere
voluit. **Ed** audiens philistarcus
ad ipm accessit de dirq; fidem illi et
iuramēto firmavit se i eode pncipie
amante gradu pmanfurū. et sic eū
ab itrepto hoicidū tuorauit. **Equē**
etiā mtrō fuit aimus pncipi regis
qui cū audisset quos dā carēnos i
quiuo multa et innā ifamatoria
verba de se dixisse. **Arrensus** eis
sibus qui i quiuo ifuerūt q̄rere
cepit. **An** de se tlia ihonorabilia
p̄tulissent. **Tunc** vms ex eis rēdit
visti iij nobis vīmū defensset. **her**
q̄ tibi **relata** relata sūt p̄ alijs q̄
de te locutus eram; ludus fuisse
et iocis. **Dz** mirū nā tam urbana

rapule excusano rāz simplex vita
tis cōfessio iram regis vortit i ri
sum et iō hac clemētia et misera
cione tātm honorem et laude affe
ritus est et sobry rarcēm regis
grās agent et ebrū bona i p̄raret
veitātē i corde et ore semp attendat
falsa labia dērepter. **Vix** illud veitē
meditabit gurtur meū et labia mea
dēreptabitur impiū. **Tum** cū rōne
offm deo quodāmo sit filis ipe
ant deus sit ipa veitātē iō omē e;
verbū vīm sit vt qd p̄mittat dīmo
de attendat. **Et** iō dicit **valerius**
q̄ cū alexander cū suo exercitu ira
cōmōtis irēt cū magno ipem ad
q̄dam ciuitatem lassam noie diruen
dam et eūendam. **cūq;** aut ciui
tatis anaximenes phite q̄ fuerat
mgf alexandri audiens regē alex
andri sic venisse ciuitatē exiit
vt regi p̄ces porrigēt p̄ salute ciui
tatis qd cum alex tnet ne postu
lare volentem martiam audiendi hiet
hēt rex i loq̄do phm p̄cēt q̄ ne
iuro per deos q̄ nihil horū que
peneris faciam. **Tūc** phūc conside
rans sapiēt iuramētū. **Rūdit** peto
go dñe vt lassam ciuitatē nāntat
mee diruas et disperdas. **Quam**
postulationem attendens alex
salutem vrbī cōcessit. **h** alluit irā
et volūntatē quā hēbat q̄ ciuitatē q̄
amittē q̄ cōtra iuramētū venire.
et ira salus vrbis vni iuramēti bñ
facio obrenta est. **Valerianus** dicit
q̄ iurare n̄ nātē sit gūi vīo. **i** nobi
li viro et famoso parū quēnit.
Verbū eī sans simplex i rege vel
pncipe firmius est q̄ iuramētum
i mercatore. **Dz** eī i pietatē dēre
tari difficile. **n̄** videt p̄m hoies ipia
morte perire et crudeles hoies cū
deli supphno legim; iēmpros. **Oro**

suis dicit quod quidam perillus nomine eris
 et metallorum opifex credens placere
 phalaridi tyranno et crudeli qui aggru-
 nos depopulabat et exissis tormentis
 cruciabat fecit taurum erem magnum
 et latebre fecit hostolium per quod di-
 mittent qui erant morte dampnandi
 ut ira supposito igne cremarent. **U**iz
 utlusi voca forasq; pena non videbat
 vox humana sed feralis et hoc fecit ut
 phalarides minus ad pietatem mouetur
 Tum aut opus fieri nimia crudelitate
 apud regi phalaridi precesserit rex opus
 laudauit. Inuictorem aut exsecrans
 dixit. **I**n te pmi accipies et pbabis
 quod in crudeli tu crudelior precesserit
 Nam ipm artem suam sua inuentione pu-
 niuit. **N**ulla ei lex equior est quam neque
 artem arte perire sua. **U**t dicit ouidius
In eo debet esse iusticia. **Q**uid ei sur-
 regna sine iusticia in silatrocinia. **E**t
 id refert augustinus de ciuitate dei quod erat
 quidam dyonides nomine qui vna galea
 mare infestabat homines rapies et exspoli-
 ans. **U**mq; minus tibi sic tunc tibi
 fuisse infestus regi alexandro nuncia-
 tu est quod alexandri intelligit parari fecit
 diuisas galeas et dyonidem iussit insequi
 et capti sibi pretrari mandauit. **I**n hoc
 factum esse inuigant alexander dyonide
 d. quare te habet mare infestum. **R**ndit
 dyonides propter quod et te orbis terrarum
 d. quod illud facio vno nauigio latro
 vocor. quod vero tu idem facis magnalasse
 hoc est magna nauigium multitudinem di-
 ctiis ipator sed si fortuna mea man-
 sueraret fierem quoz melior. **D**e quo
 fortunator tu deterior eris. **A**lexandri
 vndit fortuna tibi mudo non affe-
 batur fortune malicia tua sed meritis
 et sic factum est ut qui pius pirata maris
 et latro fieri princeps et iusticie mira-
 bilis imitator. **C**ontinencia carnis mari-
 me d. hinc quod reputat vna sola regina
 que sedet a dextris eius. **C**redibile natus
 est ut cum rex bonis moribus pollet

et iustis actibus nitet quod filii qui
 ex eo nascuntur eosdem mores sequuntur
 Degenerare ei non dicitur filius sed con-
 siderare ut a quo recepit naturam
 insequetur vniuersum et mores. **N**am
 contra naturam facit aliquando rex et
 homo quilibet cum relictis vixit aliam supin-
 duat. **N**am in omnibus animalibus et aui-
 bus ubi masculus habet curam de filiis patris
 quod masculus vni soli coniungitur sicut ma-
 nifestum est de colubis passeribus et aui-
 sibus. **I**n quibus tam masculus quam
 femina nutrit prolem. **I**n quibus autem
 masculus non nutrit prolem ubi mascu-
 lus multus coniungitur sicut gallus in-
 differet ad multas gallinas accedit
Et quia filius edumandus hereditandus
 et honorandus pro contra naturam facere
 videtur quod sprema vixit aliam supin-
 dit. **D**e hac continencia refert valerius
 maximus. **I**n tripio africanus
 sit bonus quod affrica dicitur cum esset
 romanus quod etate xxiii annorum
 et in sua patria rediisset vixit cartha-
 ginem et in multos obsides accepisset
 inter quos cum oblata esset ei quedam
 virgo exime pulcherrimum adu-
 etatis ut suis frueretur amplexibus.
Iuuenis princeps et celebris esset victor
 postquam scivit eam desponsatam cui-
 da carthaginem indibili nomine nobi-
 lissime gentis celestine fecit vixit
 parentes puellam quibus virginem et spon-
 sam inuolaram tradidit aurum etiam
 quod ei pro redemptione puelle positum
 fuerat dotis nomine adiecit. **C**ua
 continencia et munificencia dicta in-
 dibilis sponsus virginis aios omnium
 nobilium de sua gente applicauit
 romanis. **E**t hec de rege dicitur suffi-
 ciant. **I**n seculo 2o de foris regine et
 eius progressu. **C**apitulum 2o de foris regine et
 eius progressu. **P**rima autem regine instituta
 fuit sic. **N**am super solium collo-

ratam ē dñā quēdā pulchra cō corona
i capite deaurato vestimēto et cla-
mide circūamicta varietate. **A** sim-
tris colloca regna ppter amplectens
maritales. **Vñ i rannas d^o** leua
eius sub capite meo et dextra eius am-
plexabit me. **E**st autē a sinistris re-
gis collocata p grām. **I**lla melius ē
hō reges per successores pme gente
q̄ per electionem et pncipi volunta-
tem. **D**epe ei pncipes diuisis causis
inuenientibus discordes fiut et dissi-
dentibus volūtatibus necē est aut e-
lectio tardari aut pncipi volūtatibus
attendentes psonā regis i electionem
nō meliōre aut digniōre s; vtiliōre
quodis pncipi affectare. **D**ui vō
p ordinem pncipiōre ad dignita-
tem regalem ascendit necē ē edura-
tos ēē bonitate et moibus et iustis arti-
bus quibus rex gētor iportur. **E**t
necē est pncipes timē nō mouē in
regno discordiam nō viuēte rege. **E**t
natiū pncipiōre q̄siderat ignatū
Regnam vō sapientem castā morie-
ratam. honestā pncipiōre natam. **I**n
nutritione filiorū ēē sollicitā necē ē
Dapnia aut nō solum apparet i gesti-
bus veris et vbiis. **E**t maxie q̄
cōt nam mlerum secretū i corde
q̄seruat. **C**onferēs i corde suo et
alys denegat aperire. **I**nhulicis ei
nā cōis ē male celare. **D**e hoc dicit
macrobius i libro de somno typonis
Ad puer quidā rōnus. noie papiri
semel pncipi iunctus intrat senatū sa-
pientū rōnorū vbi quoddam secretū
suum est hūm q̄silium qd non lice-
bat alium reuelare sub pena capita-
lis supplij. **S**iq̄ papirus domum
redisset. **E**t m̄ irogaret vnde
veniret et quo iisset. **R**ndit
puer se misisse cōplio senatoris
cū p̄re. **A**t illa. **Q**ue et qualia ege-
runt p̄res i senatū. **Q**ui ille. **N**on

ē licitū dicit q̄ sub pena capitis ne
reuelentur ē secretū. **Q**uicquid audior
audidi secretū et scilicet pueri iud-
p̄ibus nō minus nō terribus ann
pueri i diuisa iclinare desiderans
i q̄m p̄ euerbeant. **S**ic sic pe-
nes puerū numium est cōleg. **M**o-
lestra leuis mēdary cōplum acce-
pit vt penā effugeret et tñ secretū
tenet. **A**ctū q̄ i i senatu dicit
vtrū melius sit vtrū vnus vir ha-
beat duas vxores. an q̄ vna plu-
ribus sit nupta. **A**d cū illa au-
disset atq̄ filij monuisset vt **u** nē
u secretū hoc dicit. **I**lla statim
illud secretū retens matronis retu-
lit. **E**t inde tñ f̄m ē cōe vt rōne
femine omnes hoc secretū i publi-
cū h̄rent. **P**ostea autē dicit omnes
ad senatim confluunt orates vt
vna p̄nā duobus nupta fieri q̄
vni due. **S**enatores q̄ cēt mlerū
i remp̄ies et q̄ sibi illa postulano
veller mirabant nō vt p̄e rei p̄-
gū panebant ēē v̄endi sexus i
pudicā insaniam. **T**unc puer papi-
rius i rans senatū dicit q̄ timē
mris q̄ sibi minēbat mortē hoc
mendariū iueisset et q̄ secretum
cōsily publicare nō possit. **T**unc
senatores m̄m q̄mendabat inge-
niū pueri. **A**t statuerūt vt nullū
puer i posterū cū p̄ib; ad cōsily
accede p̄sumet p̄r papirū quem
voluerunt cōsily semp iresse.
Astam et honestam **et honestam**
ēē dicit vt tñ tñ ex dignitate cō-
fert ex grā oib; honeste et caste vi-
uendi sit forma. **Vñ refert iōm̄**
cōt iōm̄manū q̄ duellū nobilis
rōnus q̄ p̄mo rome nauali bello
certado triumphauit at hostes vi-
cit ylia noie v̄gnē duxit i bro-
rem q̄ tūte fuit pudicior. vt illo

tpe quo i cotinencia fuit pon9 erat
 madam q' viciu i ex^m capre viciu
 bus fieri hic Duellus iam senex
 et trameus corpe i quodam loco
 audiunt ab emulo suo sibi exbrari
 os fendum **Quoq** domu trupe se
 contulisset et vroz conq'stus e'et
 quare sibi hoc no dixerat vt huc
 vicio medet **Ille** r'ndit fesssem
 libenter u putassem oibus hoibz
 sic os ole . laudabilis i v'qz nobi
 lis et pudica femina **Et** si igno
 rant viciu viri et sic patienter
 tulit **Et** q' mairus ifelicitatem
 corpis sua non v'ois fupidio sz
 pius couicio sensu i'nuia **Aurina**
 vidua quedam cu cam quada mo
 ueret p'p'ius vt alii nubet alle
 gas ei ee etatem i'gra et faciem
 i pulchritudine bonam **Ille** r'ndit
 neq'q' hoc fatam **Diem** virum
 bonu iuenero vt au habu Nolo
 timere ne p'dam **Di** malu q' nate
 est post bonu pessimu sustinere
 sic et castrare seruae melius ipa
 decerunt **Desert Aug** **De** c'itate di
 q' fuit rome lucrecia noie nobi
 lissima moibus et g'ne cu q' mair
 collatu noie q' iparoz tarq'm supbi
 filiu serui noie castru ad videndu
 suu collatuu noie iurauit **Diu**
 cu fuit igressus ibidem vidit lucre
 tiam i' multas nobiles marronas
 residentem **Quo** r'gio filius ad
 unsser amu vt moe's maturitate
 et gestus lucrecie i me'te reuoluet
 p' nima corpis pulchritudine tactus
 mala amoris libidine rapit et obser
 uato tpe quo rex a roma abeet
 et collatuu lucrecie mairus cu rege
 i exaru exunsser **De**us filius re
 gis ad castru collatuu vbi lucrecia

viderat cu sodalibus suis iur **Ibi**
 cu honorifice e'et susceptus et tepus
 quo de nocte homines quiesce solet
 aduenisset pariqz e'et folio regis
 suu decenciam ipius stratum **Ille** no
 vt hospes sz vt hostis cōsiderato
 loco pius vbi lucrecia q'escebat clam
 itrauit et sinistra manu opp'iso e'q
 g'ucture et dextera manu gladiu
 tenens dixit **Tate** lucrecia sext
 sum supbi tarq'm filius ferrum
 i manu mea est mouens si emise
 ris vocem **Ille** p' sompno stupe
 fra tacuit **Tunc** ille m'icris am
 nu'e p'missis nu'e terroibz et minis
 iclnare nitit ad cōsensum **Quoqz**
 am illius velut am marmoreu
 iuenisset . adiecit . u' n' cōsensus
 seruu tuu p'v'ngularu nudu cor
 poru tuo nudo et i'ngularo i hoc cubi
 culo sonabo vt fama per urbem
 discurrat lucreciam ob stupri cau
 sam qua cu seruo q'msit i'ngulara
 q'sqz nouit **Tunc** illa timens h'oi
 ifama coacta cōsensit **Quo** regis
 filius expugnato decore mulieris
 recessisset **Ille** postera die ad p'ez
 et ad fr'es suos et ad collatuum
 maritu suu atz ad viciu noie p'ron
 sulem ipius tarq'm nepote l'ras ex
 suo noie destinauit vt stan sine
 mora ad eam veniret **Quo** om's
 adecit **Ille** sic p'locutus est filius
 regis tarq'm heri domu mea i'ruit
 hospis p' hospite **Tu** aut collanne
 scias vestigas viri alieni ee i leu
 tuo **Veru**ptm corpus q'de violatu
 est animu quide i' sonu v'u a cul
 pa me absoluo a pena tu no liberos
Quo cu hoc fecit et si i me'u det
 metum hoc fecit i suu tu eit si
 vos vni estis **Et** ne aqua i'pudica
 et ex^a lucrecie viuat q' ampere

C

der castru amicitia **V**bi et ipsa
 erat cu filio suo et vidisset de mu
 ro ipm regem pulcherrimu corpe
 eius amore capta occulte ei man
 davit q si vellet ea i vxore duc
 castru sibi tradet **A**uz ille pmi
 sisset ac inuanto pacto qfirmasset
 apud castru aduan qui et vngui
 bur et illuc discurrerent mulieres
 et homines capent et filij eius
 anfigent quoz nimiu grimoal
 dus noie postmodum bnuentan
 dux deinde longobardoz rex
 exant **D**ue vo filie e9 acceptas
 carnibus pullaru mamillarū car
 ne talefra fetentē odorem reddent
 et sic intacte relictē viginatē
 seruaret **A**d m adnan ad eas ac
 cederent et stan nimiu sentirent
 fetorem eis relictis ad se iuicem
 loquebat q fende su ite longo
 barde **V**na vo earu postmodum
 regna france **A**lia almaie fuit
 her vo cartan9 noie mrem eaz
 ma tm nocte sala sibi matrimonio
 copulauit volens seruare pmissum
 Postera vo die xij adnatis i vn
 gariis illudendam publice tradidit
 a vo die eam p nam feat ligneo
 palo vsz ad gulam mssigi dicens
 Talis libidinosa vxoz q ppe coru
 pistenciam ciuitate suam pdidit
 talem dz hie maritu **E**t her de
 regina dicta sufficiat **D**e **2**

Capitulum terciu de for et iudi
 cio alphiloz ppe olden

Sciendum est alphilos fuisse
 formatos ad modu iudici
 assessoru i cathedra cu libro aperto
 ante oculos **E**t quia quedā sunt
 re criminales quedā vo et possessio
 nes et res tpales lingarvie **D**eo
 duos iudices nate fuit ee i xquo
 videlicet vnu alphilu i nigro quo ad
 pmos alim i albo q ad 2os **109**
Iur iudex gladiu portat cu nulla

resandat **V**rimina si nō ipmit
 terroze nocentes **H**orū officium
 est regi consulere leges de mā daro
 pncipis condere toniqz regnū mori
 bus i formare q silia equa et recta
 sn psonaru accepoe postulanz vnde
 causas iustas fouere scdm allegata
 smas diffinire qreplanoū intendere
 vt q aly opatur manu e9 ipi mēte
 et sua sapia disponat et ordinet
De iudex ee firmus et costans vt
 non amore petune aut luore iudic
 aut carnis origine corruat **Q**uo
 ad p^m dicit seneca i libro de bñficio
 q potētiōz erat drogones alexandro
 oia possidente pl⁹ ei erat qd ille nol
 let accepe q q iste posset dare dicit
 e9 q maris tulius egregius rōn9
 noie cu obsidet sapientas i beneuen
 ta omē et illi audisset eū paupem
 rebus tulerūt et magnū pondus auri
Auz eū i castris inuenisset sedētem
 ad cenam et lignis vasie i abo vti
 nō aureis cogitauerūt eū paupē et
 diuitem eū fieri velle **D**ixert qz
Ere qd tibi mun9 sapientie i bñuen
 tati deseruit postulantes vt de ob
 sidione discedas **Q**uibz ille rōdit
 Narrate i9 sapientie mōtūliū
 magis loquētibz impare q ipm lo
 quētū ee **E**t memore eū nec in
 acie exutus vna n^r pecunia corru
 pi posse **A**lum exitum hē illud qd
 virtutibz et meritis efficit **D**e cu id a
 pecunia tpatur **R**efert olymā dū
 q demoscenes cu ariscodimū auctoem
 fabulaz **E**t ille rōdit q auri tā
 lentū ac ego ait demoscenes plus
 accepi vt tacērem **I**ta iudici et cau
 sidioz lingua cauidita ē vl dāpm
 fira nec eam vt dia solet frūbz az
 gentis vnicas **A**duōtio igitur
 etiā ipm silentiū venale ē **A**d vos
 cauidia q lingua venditis assi
Vos vocat ifernus vos respuit oido su
 pernus **V**n refert valerius q cum

[Marginal notes on the left side of the page, partially obscured and difficult to read.]

morte cōdemnaret^r qui cū ferro
 senatū intrass^r et ipse casu de vil
 la veniens subito ad senatū vōt^r
 oblitus ferrū deponere a cōsedere
 monitū tur oblitus fuisse gladiū
 deponē ipm ferrū quo cinctus
 erat coram toto senatu exemisse
 et q^d senatus voluit se p^{ro}pria ma
 nu pō gladio pemisse. Et heu ho
die multe civitates et iudices i
faciūt q^d dixit ananiasus dices
leges siles araneam telis sicut
ei illa aialia maiora et valencia
ra cōsire p^{ro}mittit Infirmiora vō
ut muscas tenet et necat. Sic
videmus i firmiores et plares
ligari. Maiores vero et potēiores
nō cōstrigi. Et id ex hoc nascūt
bella ciuilia et ammore. Disceoz
die sup miores exēnt paupes
rebū et nobiles nō cōstrigi legib⁹
mouēt ad p^{ro}stra exant latron
nia nec mirū quā q^d diuina nōz
nō retrahit nec pena p^{ro}mulgate
legis p^{ro}mittit nec est i omē scel⁹
et flagitiū dilabi. Quō vō lex in
solennas potētiarū seuerē et cru
delit per pena q^d exaggeat stan
ex^m eius inferiores castigat. Non
templandi scripturay. Deit itende
na et fabri orū artifices lignorūq^z
refores mltā opa se gloriāt^r edu
ce et agricole se vnles mūdo p^{ro}dicat
hy tū iudices scripturā cōtemplan
tes plura hys oibus faciūt et opā^r
in dicit seneca. Q^ode m q^d qui
nihil agē videntur maiora agūt
humana diuinaq^z simul cōtat
iq^z it artifices nulla ē q^oes pla
rda n quā vano iudiciū ipa cōposuit
Et id dicit agellius i libro noctū
et dierū actū^r actū^r de sorte
Quo stare consueuerat q^oz im co
gitabund⁹ vt per diem naturalem

a sumo lucas vsq^z ad solem altm
 orientem inmutabilis esse de ve
 g^o ore atq^z oculis i eūdem locum
 directis tāq^z quedam secessumēto
 atq^z an^o f^ois alienus a corpōe
 Et irrogatus cui attentū se eē
 dixerat mandans inq^z. totius
 eī mūdi se incolam et tuem arbi
 trabanur. Refert Valerius q^d car
 neades laboriosus et durus sa
 piē miles. Siquidem x^o ex plens
 āms ira se mūficiū doctime opi
 bus addixerat vt cū tibi capēdi
 causa ad mensam seder cogitaci
 bz tū inhebat vt manū ad ribū
 ponē obliuisceretur s^z mellisa noie
 vroz eius quā magis vite societatis
 q^d carnalis copula sibi unxerat
 t^opatē in i studia et medio futur
 vendi officio dextera eius vsibus
 nēritatis aprabat ne vir nobilis et
 sapiens fame p^{ro}uer. Didimus ad
alexandru dicit. Nos nō sumus i
cole hū⁹ mūdi s^z aduene n^o ita i
orbem t^oarū venim⁹ vt i eo libeat
q^osistē s^z transire nichil cū indecoz⁹
pena dignū contingim⁹ q^oppe qui
mūda cōsūā p^{ro}gredimus vt expedi
ti ac faciles spānū p^{ro}positū decur
ram⁹ inueris. Deq^z w w w
Capitulum quartū de forma et
officio militi⁹ w w w w
Militem sup equū iposuitm cū
 bus armis decoratū nouim⁹
 hūit ei galeā i capite. Hastā i manu
 dextera clypeo p^{ro}ectus fuit i leua
 Insis et claua i eadem gladius
 i dextera lorica hūit i corpe pla
 tas i pectore ferreas. Porreas i tibys
 calceib⁹ altaria i pedibus. In amba
 bus māibus ferreas cyroticas equū
 doctū et ad bellū aprū cū phaleris
 hy dum accūgūtur balneant^r vt no
 uam vitam ducant et mores.

Deneueran⁹ Dux de quo i fine
 capitali de regna mentione facti p
 gaibaldum ducem taurinensium pimum
 p ducem longobardorum interfecto
 egodibro longobardorum rege ad
 regni gubernacula per violentiam
 atq; fraudulentiam ascendisset fu
 gatus etiam dicit⁹ egobri fr⁹ germa
 nus noie partharib vsq; ad vngar
 ros fugisset. **O**mulph⁹ miles domi
 partharib recosiliari regi grimoal
 do curauit vt de vngaria vbi ob
 timore regis grimoaldi n⁹ viuere
 poterat saltem ad pedes regis venies
 et veniam petens et securam vitam
 sibi dignitate regali q; sibi debebat
 posset decem duc⁹ ac vbi cu recos
 siliano eet expedita. **G**rimoaldus
 rex postea turpibus nimium male
 dictis linguis credulus ipm partha
 rib que sibi rogauerat i castro
 otade disponens. **E**t vnaque eu
 icubare possent ne sui saluti pui
 det mandauit pparare. **O**re res
 per onulphum militem partharib
 no latuit. **P**o accersit armigero
Omulphus partharib cooptu lecti
 stramine t⁹ pium armigeru de
 domo educens cu iurnis et vberibz
 eu ad domu pparat adduxit regis
 grabis an fores partharib collocans
 et opinam ribz adductu onulphi
 armigerus nodu nocauerit. **E**adem
 est nocte et galliaru onulphus ipm
 domi sui partharib de muro citans
 cui domus hebat fine submisso e
 misit. **Q**ui acceptis equis pastoralibz
 bz fugiens ad citatem altren puenit
 et de loco illo ad regem frade ppe
 ravit. **I**uz fco mane onulphus
 et ei⁹ armiger fuisse a rege detenti
 exanimatq; fuisse de mo et for
 et qualiter partharib domi sui liberas
 et p omnia sim⁹ ruidissent vitare
 dicitq; rex suos cosiliarios. **Q**ua pe
 na sut ipi puniendi q; sic cot regna

niam voluntate fecerunt. **E**t cum
 omnis capitali supplicio. **A**lius viuos
 excoiandos diceret. **A**lius vo acu
 leo eos pcedere affirmaret. **R**udit
 rex p i⁹ q; me nasa fecit. **N**ulla
 morte sut digni sz oim honore i
 sic fideles suo dno extiterunt. **E**t
 io rex grimoaldus multis honoibz
 et muneribus eos pmiauit. **P**ari
 baldus vo pduoz et thurneshum
 dux p manu armigeri egodibri
 quodam regis que sua prodicioe
 vira et regno puauerat i solepm
 festo sancti iohannis baptiste apud
 taurinuu iuste et miserabiliter inter
 factus est. **N**o aut solu detz eos
 fideles ee ad duces et pncipes sz
 ad seipos vt fidelis ingat⁹ ami
 cia. **M**ilitem et atres militu rictur
 ab hostibus cu i eis fidelitate et
 amicitie vinculum inuolabile opina²
Ac cont⁹ **S**um i ane militu diffi
 dia oritur raro belli victoria expec
 tatur. **M**ilites go sic se amore fo
 ueant vt honorem altius sua pu
 tent victoria ee. **E**t moiti milites
 alt p altro se exponant. **T**ales fue
 rit illustres milites voab et abysai
 q; contra syros et armoitas bellan
 tes sibi iuncte fideles amia⁹ subsidia
 pstantes hostes i fugam vterunt.
In dix⁹ voab abysai. **E**sto vir fortis
 et pugnem⁹ p populo nro et p ciuitate
 dei nri. **E**t si puauerit adusus
 me tunc eris mi i adiutoriu. **D**i at
 filij amo puauerit adusum te eo
 aut auxiliabor tibi. **S**icq; pugna⁹
 omis fugauerit. **R**egim⁹ est q; da
 motos et phinas sic vocati fuerit
 nobiles milites ac pitagoe discipuli
 h⁹ iter se talem aduenerunt aicna
 vt cum dyonisius rex alicie apud
 siratusa constaret. **A**lm eoz ortu
 de veller et eis rps ab eo pusi⁹ pe
 rueret domu pfr⁹ vt ordinaret

res suas iperasset. **A**ltri vadem
i seruitutem p eius redim tyrano
dare no dubitavit appiquare ergo
psara die n' eo redeunte vniuersis
stulnae tam temeraria sponsorem
dampnauit. **E**t id de amica con
stantia nichil metue p dicitur.
Et odē nāz moito et hora a dno
insio qstituta qui eam accepit sup
uent. **E**t admiratus rex eorū aim
mortis supplicū remisit eosqz insu
per vt ipm i societate amicae et i
tin sodalis gradum recipet roga
uit. **E**t vices amicae mortis cō
temptū ignorare vire dulcedinem
extinguē crudelitatem mā suēre aduim
i amore conuēri penā bñficio pēfere
poneret. **A**ntonius dicit qz miles cesar
amiciatō nō facile admittit. admis
sas cōstantissime retinuit. **D**opio
affertus dicebat nichil eē diffialy
q amicitia vsqz ad extremā vire
diem pmanē. **A**nter dū eī amicitie
dimittit contumacione luxurie vel
alteri q comodi cā qd' adipsa vīqz
nō p' v' amicitie diffiale reperiūt
i illis qui i honoibus reipublice ver
sant vbi eī iueiet qui honorem
amici suo an ponat. **L**ibales mi
lites eē oportet. **S**um miles comoda
ppria respiciat subiectos sibi tyrones
lucū iudicia pmit. **S**um vō qmilito
nes corpa ppria p'iculis exponere
ductores vō milites sup'us et lucū
m'plicatē despiciūt cūq' visus hosti
bus rīga v'unt firqz sepe vt apud
eum qui m'plicauit pecuniam
neglecta victoria sibi credit auaricie
tenacitas i ruinam. **A**nti hodie
desit v'ibus q' diuicias attenti
habundare cupiūt. **V**ideat q' o
miles liberalitatem h're i suis nec
auaricia ductus tenacitate lucū
putans hostis emulus alieno ere
dues eff'ē suū p'lm liberalitate sol
licet vt q' nā bellis p'uit sine

v'ibus et exortis fortuna ne pecunia
attēptat. **D**epe eī fit vt qd' nā
negat pecunia v'itat. **E**t ideo
suma violātia attēptandū est i
imūere belli p'iculo pecunie fier
eractio. **A**tende tibi plane tuq'
nūc dūaris sz tu alij dūantur
intra urbem spoliat' p'p'us vt
ad qd' cōfuges alienum. **S**i tu
pp'us per tuos ardētes auaricia
spoliatus nūq' per extēos exi
mas dicitur. **A**bsit nō eī sua re
liq' et aliena sperans duces fir
gīa q' sint int' milites p' arma
luc' vt quibz d'z eē q'is victoria
q'is fit et p'da. **E**t id dauid in
libro regum dicit. **E**quid erit por
tio discedenti ad plū et rema
nenti ad sarranas pp' qd' rema
nenti volūtas tūc erant vt nō
solū eum mili' h'rent p'ncipem
sz et regni postmodū coronam
h'ret. **A**lexander macedo i for
simphas militis poro indoz regis
curiam visitauit vt p se ipius
statū et curiā exploraret. **S**um
igit' alexander a poro rege fuisse
honorisre susceptus et q'suisset
de alex' v'ibus et cōsuetudinibz
nō alexandrū p'ius ipē porus sed
antagonū alexandri militem eū
iuitauit ad mēsam suam. **A**lexander
vero sub antagoni noie post cui
cūqz feruili delacionē vasa au
rea et argentea dapifera clam
et furim sibi vt ppria vendica
bat. **E**t postq' sup h'is alexander
poro regi p seruitores dapiferos
accusatus fuisse post abum alex'
regi assint' et q'sinus sup h'is res
pondisse fert. **O**ro dñe mi rex vt
tuis assistentes fortes milites la
teribz consuetudines z munificē
ciā alexand' audiant. **E**t d' cū

factum est alexander sic proloquitur
Ubi dicit rex. Audiens ego maximam
 famam tu maiorem esse alexandro tam
 milia quam expensa ad te. Supplex ego
 antonius confugi ut tibi maiori tibi
 non sibi possem assistere. **U**m quod lex a
 lerandri est ut ois miles post abum
 vasa aurea et argentea in quibus tibi ad
 mensam cibaria proponit ipsa sibi ven
 diat et asportet te non more eo puni
 eandem consuetudine in tua curia ser
 uare deareu. **A**d milites poru au
 dicentes cum relinquemes et alexan
 drum ducem sequeres in castra muneri
 bus honorati vna cum rege alexandro
 contra ipsum poru regem indie venie
 tes ipsum occiderunt totamque indiam
 alexandri ditioni subegerunt. **M**emento
 miles bursum tibi clausam nulla
 tibi afferre victoria. **U**na. Munera
 crede in caput hoies quod deos quod
 placatur domus iupiter ipse dans
 et multas aures tibi sit visio mollis
 et tu pecunia effunditur belli nego
 tia prosperat. **F**ortes milites esse dicit
 non tam fortitudine corporis quam animi
 plerumque etiam multi fortissimi robore
 corporis debiles sunt. **A**io. Magni cor
 pore fortes esse possunt. **R**aro vero animo
 sos esse novum. **M**ediores vero animosos
 magis et ad bella aptos existant.
 foris est quod qui parantur et non dedunt
 in vincitur. **R**egimus cedru ducem
 tantum fuisse animi ut cum esset arhemien
 sum princeps exercitus contra polypem
 ad bellum paratus et in ipas aces lex
 esse edira ut illi victores existeret
 quorum princeps et dux exercitus cederet
 bello. **H**ic peregrino non militari suscepto
 in hostes se dedisse bello precipere ut sic
 saltem prorsus ab hostibus iteraret.
Maluit quos mori ut viveret sui
 quam suis vnic superans dulce et decorum
 est pro patria mori. **N**emo si spe magne
 felicitatis pro patria se offert ad mortem
Nia in milite relucet. **N**ihil est quod cum
 preclarum faciat militem quam cum victoria

venit vnius hanc prostratum cum possit
 occidere fere potius quam militem oppo
 ne aduersum non morte sed victoria
 finire. **P**ro quod legitur quod cum
 Dilla romanus dux exptus esset mil
 tasque victorias contra romanum idio
 res habuisset in non ut primo bello
 apud apulea xvij milia. **P**artem
 tandem sibi urbe tria milia occi
 disse in armis. **Q**uidam catulus
 palam dixisse fertur. **D**ixit modo
 esse misericors cum quibus tandem victu
 ri etiam vincitur sumus si armatos
 in bello in parte in armis occiderimus
 placionem extremam recipiemus. **D**u
 mu genus vindicte est et glorio
 sissimum pro cum posset occidere hic
 bonus miles dux exercitus dauid
 debellato absolute cum suo exercitu
 cecinit bucina et retinuit populum
 ne persequeretur fugientem populum
 israel volens pro multitudinu. **M**ortui
 ei erant ex eis xxvij milia hominum
Hec est ioab ex pugna abner prin
 ce regis saul cum viris suis dum
 fugientem insequitur eum sic allo
 quitur. **N**umquid ad intemporos tuus
 murgio deserviet. **A**nignoras quod
 periculosa res despectio sit. **V**sque quod
 non dicas populo ut dimittat persequi
 freres suos. **Q**uo audito per milites
 ioab insonuit bucina et stetit ois
 exercitus nec insecuti sunt ultra israel
 nec inuicem ramina. **C**ustodes
 populi dicit esse milites. **Q**uod cum multi
 tudo populi in castris moratur militem
 acies semper iungit. **N**am ob id le
 giones milium a romanis de diuisis
 nationibus romani vocati sunt ut quoniam
 artificibus populares vacare possunt
 non est pro arte quod modo artifices
 itendere et bello vacare sine in se
Et id milites populi custodiat. **A**pi
 vo plures milium septem artifices
 solliti insistant. **Q**uo belli tpe
 securus erit agricola non militem

fuit vigilancia custodiam et dicitur
na custodia. sicut et glia regis
sunt milites sic et milibus necna
congregant populares artifices
Dicit et nemo sibi militat sic et
artifici nemo sibi laborat. **I**usto
diant igit milites plim vt plus
gaudens pace milibus superius
accumulet et expensas. **R**egim
ei q atqz rex 1o regu datus
milita dicit. **E**go custodem capitis
mei oi tpe. **R**elare ei debet p legi
bus milite qz regiam maiestatem
no solum armis decorat sed et
legibus opus e ee armata. **L**a
borare dnt milites vt iuste leges
diligentius obseruet. **A**dmodu
t plus poptus re fert de ligurgo
quodam nobili milite q fert quas
da leges et qz plio dicit videbat
tu ena qz iuste erat auctore eoz
apolline delictu dicit fuisse.
Uqz eas plus p duricia solue
vellet et ligurgo plim i ciuitate
iuramento astrinxisset qz eas non
soluent donec consubisset apolline
ne delictu ac reusis rnsam repon
taret ad cretam insulam i exiliu
exiit ibi pperie exiliu egit vt
p dicit leges obseruaretur. **M**ora
qz delus insula e i qua eat replu
apollis et locus diuacois sicut
dicit qmetator eth 7 pmo. **E**t in
dicitur apollo delictus. **S**uz ap
piquassz morti ossa sua i mari
pca mandauit ne si forte mortua
ossa ad ciuitatem iurata fuisse
delata estimarent se solutos ee
iuramento. **A**d eas aut leges quia
iuste erant et viles h' subscripsim.
Pma lex plim i obsequiu pnapu
et pnapes i obsequiu pli atz ad iust
ciam i prioru et infimoru pauit.
Deda omnibus per symonia pswasit
epistmans labore militiae assidua

ponate

frugilitana consuetudine facilio
rem fore. **D**icit qm singula no
pecunia sz compensacione mercu
iussit. **L**a auri et argenti oim malore
luxuriam scelerum man abstulit. **D**icit
admiratio rei publice per ordinem
dicit sic. **R**egibus potestates belloru
magistrantibz iudicia et animas sanxio
nes senatu custodias legum et plio
eligendi vt creandi quos velit ingrat
pmissit. **D**icit feudos omis eq litem
diuisit vt equa partioia neminem
alys potestatem redderet. **D**icit
quidam omis publice iussit ne tu
diuicie sit causa luxurie i occulto
Dicit avaritiis nul aplius vna
veste vn toto ano pmissit. **M**ora que
vos paupes no i foru sz i agru
adducit feat vt pmos anos non i
lusu aut i ioco sed i ope egeret. **110**
statuit vigines sine dote viuere
nube. **V**ndecima vt vxores liga
rent et eligeretur sine pecunia. **112**
maximu honore non dunt nec
potentia sed p gradu emne semu ee
voluit. **N**ulla aut lege aq i alios
ipc sanxit nisi pmo conseruado
alys no fuit i ex. **T**ales ena
legislatores fuerunt illustres milites
magistras et filij eius. **V**t pmi et
sedi libri marthabeoz mostrat hys
toria. **E**t hec de milibus dicta
sufficiant. **D**icit.
Dequit capitulu qm de for et
officio rochorum q sur vicari regis
Vicari regis seu legati sut
voti quoz forma sic i scribi
Nam miles sup equu cu clamide
de vario et circa capud hns i dextra
vngam extensam posuit fuit. **V**t
em psonaliter rex i regno suo vbiqz
ee no pr idora nra fuit vt aucto
ritas que est i rege sicut i fonte dicit
dante ad rochos suos qz vicarios
vt ipi psonaliter regnu visitent

nāq; quā sūa videbat pcellere
illos pueros aū urbem excedi
ludi grā a muris paulatim elon
gando exthens demū ad castra
romānū blandis sermōibz pduxit
et ad camillū pducens scelestū
facinorū scelestiorem sermonem
aduxit asserens se falscos i
romānoꝝ manū tradidisse datz
pueris quorū p̄res i p̄rate urbe
haberent. **Q**ue cum camillus
audiuit ait nō ad silimū mem
iquit tu nō p̄lm nec ducē scelestū
ipe cum scelesto mune vēisti. **T**ū
nobis belli sicut et pacis iura iusta
q̄ nō min⁹ q̄ fortit seruare de
creuimus. **A**rma quoz hēmus
nō adūsus eam erant. **A**u eam
captis vrbibus p̄t̄ s; adūsus
uematos et ipōs falscos. **T**u es
iq̄m i te fut nouo scele vincti.
Ego romanus eos arte et virtu
te vinctū nō sōm aut spreuit
p̄fidiam m̄gri s; cōsūt vt pueri
p̄ditorem post r̄gum māibz liga
tō ad pentes reducent. **Q**uid
iusticia aīmi eozū b̄nficio magis
q̄ armis victi senatu citans vōto
tanti mīcio ciuū aīs est uerba
vt motu ferali deposito et hostili
pacem peteret et portas aperiret.
Narrat florentinus q̄ medicus
puri nocte ad fabriciū venit
p̄mittens se p̄irum occisurum
veneno si aliquid ei dact. **Q**uem
fabricus vinctū reduca fecit ad
p̄irū dnm̄ suū p̄irū qz omnia
dici iussit q̄ medicus cōt̄ e⁹ caput
spospondeat. **T**ū rex p̄irus
admirans eum dixisse fertur
illis. **I**lle fabricus est qui diffialy
a legalitate sua quā sol a suo
cursu auit p̄. **D**i go ignari legis
dine tales fuerit i opibz iusticie
et cupiditate fame et amore p̄cie

quales hodie debet eē xp̄iam i
opibus iusticie diuine. **H**ic heu
hodie lombardos bella vndiqz
p̄mūt atz nō tm̄ arma missilia
et iacula ferūt s; p̄ditiones
dolofrates fraudulencie q̄mnie
succrescūt. **H**ostes qz p̄stermūt
nulla lex nulla fidelitas nulla
iuramta nulla pacta custodiunt
homines et vasalli contra suos
duos insurgit diua naturalia
fugientes q̄runt libertati donari et
viliſsimorū ciuū seruū effectū d̄nos
naturales p̄didisse suspirat. **P**ie
tatem eos h̄re decet que ad oīa
valet. **P**ietas aut̄ d̄n̄ e⁹ s; i
effrū et i affrū. **E**st aut̄ pietas
i affrū per cōpassionē. **I**n effrū
p̄ remissionē p̄ largitionē et per
condescensioz. **P**ietas aut̄ est ex
benigne mēns dulcedine gr̄a oibz
auxiliariū affectū. **R**efert valei⁹
libro p̄mo q̄ nobilis sanguis mi
lierem p̄cor aū t̄bunal suū cu
p̄itali crūcie dampnā i carcere
necandam cōdidit. **H**e aut̄ q̄ car
ceris custodie p̄erat m̄a moris
nō eam p̄tinus strāgulauit aditū
qz dedit filie s; diliger̄ excussit
ne quid miri portare posset furivū
exymas vt fame p̄iret. **P**lūibz
aut̄ tr̄factz diebz serū ille q̄rens
quid nā eēt q̄ rā d̄m̄ cōseruaret
curiosiq; obseruas aīaditū filia
extracto vberē famē m̄is lactis
sui subsidio releuātem q̄ tam ad
mirabilis spectaculi nouitas ad
iudices plara r̄missioz pene mi
lieri ipetravit. **Q**uid ei nō pe
netrat aut̄ nō cogit mandata
nouitas et pietas. **Q**uid enī
tam iostitutum et iauditū q̄ m̄ez
filie vberibus alitā puraret
hoc cōt̄ r̄z nām credidem eē

fmi n pntes diligi ppa nē lex cet
rex apu vt dicit seneca omnino
 sine aculeo ē voluit ei nā nec
 seuū eē nec vltionem experere
 aculeum detraxit et nām eius
 i armē reliquit 4x^m hor mag
 nis regibus cunctis qz potēty in
 gens vt pudeat ab exiguis aiāli
 bus nō trahē mores Refert valei⁹
libro 6° qz marcus marcellus mp
ns ab eo syratifanis cū eēt i cur
 ri constitutus opilentissime vrbis
 et afflictorum fortunam ex alto
 rernēt carmen lugubre cohibere nō
 potuit Refert idem valeius de
pietate pompeyē regē germanie
 qui cōtra pphū romānoz mltra
 bella gesserat vinctum i cōspectu
 suo supplicem iare nō ē passus s;
 benignus vrbis vteatim dyade ma
 quod abiecerat repom iussit caput
 et i pshne fortune hūm restituit
 equē iudicāna pulchrū eē et vīcē
 regem et pā Consile dicit valei⁹
de quoda cōsule paulonōie qz tūqz
 quēdam captiuū ad se dūc audiss;
 occurrēt ei et illū volētem ad ge
 nua sua p̄tumbē a tra cū leuauit
 et ad spem hortat ipm i cōsistōio
 scētū sedē fecit nē indig^m eum
 honore mense iudicauit dicens
 Nam si egregiū est nō eē hostes
 inimicis nris laudale est miserie
 felicem sibi eē et benignos Cesar
 audita morte cathonis emuli sui
 dixit se eius glē iudē et illius
 glorie non iudisse patmonium
 suū liberis suis icolumē r̄serua
 uit Dicit ei virgilius iſtituit p̄n
apēs pphū regere libro 6° Et
retrat Iug⁹ de citate dec h. 10°
Tu regere ipio p̄leromane me
mto. her tiberur artes potētyqz
iponere mores p̄r subiectis et de

bellare supbos Et alibi Die pig⁹
 ad penas p̄nceps ad p̄mia veloci
Nihil reddit p̄nceps ac corū
 vtrios magis curos scit affa
 bilis et grā corū cōsacio q̄ exra
 dice benignū pietatis qz exoit
Mam legit^r de iuuāno qz cū cum
 argueret amici qz i sibus vltra
 quā impatorem dēret eē m̄mis
 q̄ descendēt Andit se velle eē
 talem ipatorem qualē quisqz p̄
 uatis optaret De alexandro
refert valeius q̄ cum i tempeſta
te ducēt exnū milite cōfractū
 senio frige obstupeſcō respicit
 ipē sedens i sede sublim et appi
 quans ei statim descendit et ma
 nibus suis ipm in sedem suam
 posuit Idē eū saluarē futurū
 dixit qz apud p̄sas p̄m⁹ fuit i
 regnū solum occupasset quid gō
 murū si sub eodem duce militare
 anhelabant milites cū q̄ milite
 icolumitas p̄o fastigio i digni
 tate curior erat Humiles eē de
bent De rō cū maior ē hūmka te
i sibus. Refert valeius magn⁹
libro vñ qz public⁹ valei⁹ adeo
 semp plebem dilexit vt merito
 publicola cognōiaret Idē edes
 suas i medio foro exātes dirui
 fecit qz nimis exēsse sup terreas
 appebant. q̄ntitūz enī domus
 inferior tanto gloria superior
 exiit Deo pauper mortuus ē
 vt sumpto p̄prio nō potuit sepe
 lru debent sic eē hūiles vt offi
 cys cedant atz alijs honore comi
 tent hoc cū est regnū nolle regre
 cū possis Idem valeius libro 20
qum fabi⁹ maximus a se et
 patre et auo et pauo maioribqz
 suis sepe consulam gēstū aiādū
 teret cū p̄lo constant egit q̄ m
 potuit vt baranos hui⁹ honoris

faber genti tradet non quidem de vni-
tibus filij diffidens. **I**rat eum illis
sed ne maximū honorē vltimū
peruim i vna familia cōtinuac.
Quid hac moderatione valen-
tius qua est prius effe q̄ possi-
mi hntur supauit. **I**dem fabius
cū a maioribus totius senatus
et cōsensu p̄ferretur et ille se
excusaret q̄ p̄ senectute non bñ
videt. **I**nstantibz cūctis iquit
alū nobis q̄rit ad quē honorē
tūfferatis nā si me eū gerere
cogeritis nō eō moēs vros ferre
nec meū iperū pati poterit.
Hec quidam fuit subtilis ingenij
iudicij quē ferre sibi tōtū dya-
demā p̄sū capiti iponēt verētū
diu considerasse et diuise. **D**
coronā nobilem magis q̄ feli-
cem si q̄ peccatus q̄ mltis solli-
citudinibz i p̄iculis sit referta q̄
nosceret nec humi quidē iacētū tollē
vellet post glām iudiciam sequi
memincis. **I**raz q̄ clarior eris eo
magis anxū atq̄ sollicitū te eē
oportet. **L**egimus et iosephus reci-
tat q̄ cū amici tyberij cesaris eū
culparet. **P**̄sides p̄uinarum
nimio tpe i officijs occupatos ab
officijs nō amonet. **E**t rñdit
fatemur iquit hoc dēre fieri si
reipublice et subiectis populis
expediret. **M**emini me iquit vidis-
se hōiem pleni vlcibus muscas
q̄natū. **Q**ui cū ego cōpares ar-
repto flabello muscas depellem.
Dic rñdit. **U**ir muscas plenas
mō sanguē meo repellas et fa-
melicas aduenire p̄mittis. **I**n
duplum i cruciatū p̄bes et au-
ges vñ i subuenire existimas.
Vis eū aculeū famelicæ muscæ

cibe replē acriorē duplo eē du-
bitat nisi is qui nō corpus carnea
s̄ lapideū h̄re se p̄bat. **D**ic et
ego ait tyberius diu i officijs p̄-
sides p̄mitto regnac quos scio
ditatos ne eis amot̄ alij pecu-
nia vacu i officijs substituti re-
lucta iustitia aspiciant ad munera
sineq̄ populis i exactionibz gra-
uiores. **V**espasianus t̄tate huil-
tatis fuit vt nerone mortuo vi-
tello imperij captos t̄pit a rō-
nis trūcato acclamantibz legio-
bus vespasianū dignū iperuo et
mariano dicit eū diuissime re-
phendente tandem vix coactus
consensit. **M**ente laudabilis
eē te coactū iperū assumere q̄
vltro te honori offerre. **H**ic hu-
milis ille viraius dauid iobab fi-
lius darine dum tiratem filioz
amon obsidet videns q̄ capienda
eēt citas sc̄psit dauid vt veniret
ad obsidionē vt cū capta eēt ci-
uitas nō sibi s̄ ipi dauid victoria
asscriberetur. **P**ana dicit eē i eis
sue i p̄essione iurariū i vbi
sue penarū i corpeibz sue i re-
missione culparum sue i modera-
tione disciplinarū i correptionibz. **D**e
pana alexandri d̄ q̄ m̄ aungo-
nus ei dixisset q̄ ei nō cōpetet
regnac maxie si etas ipius con-
siderare eō q̄ nō erubesceret i
corpe suo d̄narū voluptatis et
luxurie. **E**t id eū indignū iurato
dicebat panēt durā rephēsioz
tulit nichilq̄ q̄ p̄ se corrigere
et bonos mores et honestos assu-
mē dixit. **E**odē narrat de pa-
nencia iulij cesaris cū ei calu-
eēt et hoc grauissime ferret et
capillos defluentes a ceruice ad
frontem reuocaret milite et q̄-

dicente fanlius e te cesar caluū
 non eē q̄ me i rōno exenti tim
 de q̄q̄ egisse i mēre panēter
 tulit Cum est Julij cesaris q̄dā
 eius matrem origine despiceret
 et paucis eum videret videndo
 protulit ns Quid melius est
 mas an q̄ nobilitas i me incipiat
 an i te desinat Cum eidē uho
 cesari alius dicit Q̄ tyrāne
 panēt r̄ndit ns. Di eēm nō
dicēs. De typhone affricano
 qui fuit bellicosissimus narrat
 q̄ tū quidam eū dicit vilem
 vultū eē sub armis at eū parū
 pugnatem vocat panēt r̄ndit
 dicens Impatore me genuit
mater mea nō pugnatorem
De vespasiano dicit q̄ nō quidā
 ei dicit lupū posse mutare pilū
 nō aīm hōm aut neutrum mure
 posse eo q̄ pecunie eēt cupidus
 nec auariciā minuet pressus
 etans sue R̄ndit hnc omibz r̄su
debemz nobis dare a correptionē
et penā t̄mbus De anngono
rege narrat seneca q̄ nō audissz
 aliquos male existimare ac obloq̄
 de co ita q̄ it̄ dicit et audire a
 eēt solus paries medius sū sola
 cortina illū leuit q̄ mouit ns ex
p̄ persona alius discedit hūc ne
rex audiat audit eī vos ipā cor
 tua Pacientes dnt eē arm pe
nas nam refert valeius de ana
tarso q̄ tū tyrānus eū torq̄ri
 ferisset et ampū ns lingue cōmi
naret Non est iij hec p̄ corpus
mei tue ditoms Et iō dētibz
eam absadit ac q̄mmuaram
i faciem tyrānū expuit Magnū
ai est mure et expectabilis nō
oīno obliuisti nō iurias Paciāz
habeat circa correptionē facien

das Refert valeius q̄ archi
 ca carentinus qui fuit ingr
 plarōis cū vidisset agros suos
 negligencia villā destructos
 ait. Duxerisses a me supplicū
nō tibi eēm marz chaluē enim
ipm̄ ipūm dimittere q̄ p̄
iram plus iusto grauit punire
Refert idem valeius de plarōe
q̄ cum adūsus delictū seruū sui
vehementer exarsisset Depe sippo
ne poti suo ex sorore mandauit
modum correptionis deforme sibi
existmans si aī adūsio sua rep̄
hensione mereret de eodē dicit
q̄ tū seruo suo irascer̄ iussit eā
truncā deponē scapulas qz vbe
ribus p̄be sua manu ipē cesurq̄
postq̄ aut̄ irelletit se irasa ma
nū suspēsā dennebat sicut sus
tulcat et stabat p̄uicēdo filis
Interrogatus aut̄ ab amico q̄ sup
ueit q̄ agit r̄ndit Exigo penas
ab homie irascer̄ s. exns tu at
seruulū ipm̄ vbeibus obuigza
Nam ego irascer̄ p̄ qd̄ cedere
nolo nam irascer̄ plus faciam
q̄ oporteat Id̄ fanā q̄ ne sit
seruus iste i sui p̄ntē q̄ sua nō
est qualis sum e et obliuē ser
uū quē potius castigaret incit
s. seipm̄ abstulit qz sibi p̄ntem
i seruo Et id̄ ait seneca Nihil
tibi liceat cū irascer̄ et hoc iō
qz tibi nō irascer̄ oīa vis licē
Si vīcē iram nō potes te illa in
piet vīcē paup̄tas volūtaria
adeo i antiquis fuit p̄ncipibus
ut magis fama q̄ pecunia diu
tes eē affectaret Narrat valei
libro r̄rio q̄ tū sapio accusaret
 pecunia apud senatū r̄ndit Cū
 totam affricam p̄rān vīcē subiec

Act fictilibz

teri nihil ex ea qd' meū dicitur
p̄ter cognomen retinuit. fuit ei
virtus sapio affrican⁹ eoq' affri-
cam deicit. Non me iij affricā
neqz frēm meū asiaticū diuice
et gaze auaros reddiderūt. nam
vriqz ur̄m magis iūdia noīs q̄
pecunia locuples est. **Marrac** de
arthagagla rege qui dicebat q̄
auro tāq' fictilibz et q̄ auro vtr̄
dum eēt. longe ei melius et p̄stan-
tius ē moibus fulge q̄ rebz. fuit
enī eūdem regē i fictilibz vasia
tenasse. **Querētibz** tam vndit
Ego sum rex italie sigulo su genit-
re natus fortunāqz reuereri
hēs qua diues repente exui a
p̄gentore meo et p̄ gēntis domo
Considerans ei ortū suū humi-
lem fictilibz vtebat vrensilibz
hui⁹ aut volūtate paup̄tatis nō
fuit quia vtilitē rei publice intē-
debat et nō suā. **Et id aug⁹ ait**
Qui prudēt attendit plus do-
lent paup̄tē q̄ opulētiā perisse
romāna. **In** illa ei scz paup̄ta-
te mori iūgritas seruabatur
p̄ hanc. s. opulētiā nō muros
orbis sed mētēs hoīm diranēq'
Via oīm hoste peior corrūpit.
liberales epeoz vt pplm munc
allement a labore labor ei porra
melius nō respiciūt vōres suos
recognitiōne bñficiorū atqz
Sua p̄ntia assistendo supportāe
Legimus q̄ titus vespasian⁹ filius
adeo liberalis fuit q̄ oībus aut
dabat aut p̄mittēbat. **Quqz** a
suis carioribus q̄ suis eēt quare
plus p̄mittēt q̄ posset dare. **Int**
q̄ neminē decēt a facie p̄ncipis
tristē discēdi. **Et** cū quadā die
nihil dedisset aut sponso dasset
ait suis. **D** amici hodiernū die

pdidi cū nihil hodie boni fecim.
Legimus de ulio cesare q̄ nūq'
militibus suis dixit ite sed veni-
te dicens q̄ labor cū dūce p̄nci-
patus videt militibus mior.
De eodē ulio cesare legitur
i libro de magis phorum q̄ cum
veteranus quidā p̄litarētur
corā iudicibus vōuit cesarem
vt se in publico adiuuaret. **Ius**
cesar dedit bonū aduocatum
et ille ait. **C**esar te p̄litate
i libello asiatico nō vicarium
q̄ suū sed p̄ te ipē pugni detexit
qz vicitēs vulnere q̄ i susce-
perat. **Trubuitqz** cesar et vicit
ad vocandū vebat ei nō t̄p̄
sup̄bus tm̄ sed et i gramis videi
Idem vultus cesar ait. **Qui**
nō laboat vt militibz gratis
sit milites nescit armare.

Equit. incipit 39 tractatus
de formis scakozū popularū
id est vime **v v m v**

Tartatus trinus de formis
et officis p̄larū. **Capitulu**
1m de agriculturā. **Capitulu**
2m de opibz fabroz. **Capitulu** 3m
de lausario. **Capitulu** 4m de mato-
ribus et rampforibz. **Capitulu** 5m
de medicis et p̄gnētariis. **Capitulu** 6m
de tabnariis. **Capitulu** 7m
de titatis custodibus officij
mūbus et pedagoga. **Capitulu** 8m
de pdigis ribaldis lusoribz.

Capitulu p̄mū de agrolatura
Dopulariū formas et
officia p̄strigētes. **In**
p̄mū a p̄mo p̄lari i acie po-
sito dextere regis quē an dex-
terū rochū pomū qz ad regū
vicariū per hūc oportz ton v̄g

no nra ad victu puidē Et huc
 i nro ope agricolam vōm⁹ fuit
 aut sic vōm⁹ patuē nā fuit i
 humana specie frū hns i ma
 ni dextera ligonem quo terra
 foditur. In sinistra hūc virgā
 qua aialia et armenta durgit
 In corrigia seu ringulo hūc fal
 cem seu sarculum quo orti seu
 vinee purat⁹ et ex eis supflua
 pstantunt ad hec ei tira ois agri
 culatura reduatur. Quilorem
terre p mū legim⁹ fuisse cayn
ade p mō gentū Nccē aut fuit
 hoīem tre culture insistere. De
 qua tira est mō oim qua ex ea
 omā formacois sumpsimus
 uicū et illam hēbimus i fine vite
 domicalū debuit nobis viuētibz
 nro labore reddē nutimētū. dz
gō agricola deū timē et cognosce
legalitē hēc morte cōtempnere
et labori insistere Cognoscere
 deum eē nra ē vt a quo bona
 tpalia recipit quibz vita sibi dōta
 sustentet. ei gratiarū actio fiat
 decimas rerū deo offerat. eli
 gatqz meliora ne belidali cayn
 respuat. Aut qui decimam p m
 p t deum tribuere teneatur sibi
 omia ingruere tēpestare aut hos
 tum guerra suborta tollantur
 nempe qui p eo qd hē ingrus ē
 homo deo cum p pte vtrū suoz
 consilio aut indytrie tpalia mlt
 plitari affribit dei dispenere in
 dicio omia tollit⁹ i g r a t o dignū
 est ei vt homo q i habundācie
 fortuna deū non nouerat vl
 sic saltem adūsante fortuna ve
 quirat. Legimus dauid regem
dum sibi fortuna arripit adul
terū et homicidū pētrasse fu
gentem vō saul adūsante sibi for
tuna i v t u t i b z et dei amore mā

sisse. Legimus p m iudaicū fame
licum ac facientem deū i deserto
imitasse p abus i crassatū aurē
et carmbus estuantem an v m
culum iēptis saltasse lupbus
Qu gō varius deū cognouerat
Plenus ydola fabricauit. lega
lem oz eē agricolam vt cū dñs
eius sibi nichil retinuit. Ille do
minū psonā gerat. Quet gō sol
licit⁹ aliena q sua nam maiorū
et nobiliū vita est i māibz la
boratū. Sic ei acres sūt disposi
te vt nulla sibi sufficiat s; sua
alys cōmunicando tūc valeat.
Depe ei fit vt agricola tibeit
grossioibus et dno suo subalio
ra reportet. Refert libro sexto
valer⁹ q anthom⁹ orator cla
riissimus cū accusaret de iēptu
et dur cā vcalaret accusatores p m
produerent seruū eius terrarū
suarū cultorem et tēptē eo q dū
anthom⁹ isset ad stuprū. Ille
reportasset lucnā et ex hoc anthom⁹
vehement⁹ q fundēt ac apud se
sollitaret. Pompeius noīe an
thom⁹ agrorū cultor iē vlt⁹
hortatus ē eū vt se iudicibz tor
quendū tradet affirmas n m ex
eo v m exiturū qd cām ill⁹ possz
offendē ita pluribz verbeibz lace
ratus aculeo ipositus candē
tibz etiā laim⁹ vsqz oēz vim ac
cusacois cusodita rei salute sub
uit purū et fortē gr̄ns spm pom
pionis noīe iclusim⁹ fuit quidā
pompion noīe q seruū noīe rhe
mū hūc. Vic fuit admirabilis
fidei nā cū apud penapū p s p tū
venret milites ad occidē dū them⁹
ipius seruus ne cognosceret imi
tauit cū eo vestem p mūit et
cū eo anulū seqz i cubitū lenqz
recepit et vt penapionē se occidi
passus est. Dz quid pleiqz hoīm
stult⁹ serules vestes fugiunt

seruiles artus moresq; nō fugiūt
Hīs sapiens liber est et omīs
stultus seruus. Omīs est autē de
bilis et hūilis fractusq; timidi
tas seruus est. Morte timere
nō debet. Vñ Valerius. Vitam
diligē mortē nō timē p̄cepit. Kidi
culum ē curē ad mortē redio. Vite
vir fortis et sapiens nō debet
fugere e vitam sed curē. Vñ poeta.
Quid q̄ liquidū q̄ quicq; cōplecti
aer. Quicq; alit telus q̄ q̄ maie
equora vint. Quid flumī vol
uit q̄ nutre paludes. Quanta
tus p̄ter cedunt aīalia regnis
lunari subiecta globo q̄ sepaus
auris. Ambit et etnas mortalia
separat aīus. Sub tua purpurei
uement vestigia regis. Deposito
luxu turba cū paup̄e mixtu. Dia
mors equat. Verificator. Forma
genus mores sapias res et honores
Morte ruit subita sola manent
merita. Labori iſtant vt vitē
ocia laborantem agricolā opoz
p̄mū de fructib; collige. Ita en la
bori iſtat vt sacre req̄ſcat
diebus. Vñ tybulus scabillius
luce clara req̄ſcat humi req̄ſcat
arator. Et graue suspēso vo
mē resset opus. Soluite vitula
uigis nec ad p̄ſepia ducat. Plena
coronato veruce stare boues.
Vos iubet omē p̄ul sil' et disce
dat ab aris. Qui tulit bestia graui
dia nocte venus. Ad agricolam
p̄tinet animalia et armita nu
trire et iō vgam digat vt du
cat ad pasua et reducat p̄mū
hō pastor fuit abel q̄ iupus fuit
et meliora deo i sacrificia obtu
lit. Sic i^m decet sequi nō solū
arte sed moibus et vtiū. Et
mēmo q̄ ille nō p̄t eē abel quē

capn malina p̄ter. Ad agrico
lam p̄tinet role arbores et iſe
rere plantare vineas et p̄tine
hoc p̄mo fecit noe. Nā refert
roſephus i libro de cauſis rerū
naturalū q̄ noe p̄mo iuenit
vineam ſilueſtē i labuſtā
q̄ a labro maris sic ē dicta q̄
cū amara eēt accepit quadru
genus ſanguinis. ſ. leonis ag
ni et porci et ſymece. et de hōi
ſanguine admixtū tra fecit ſi
mū et ad radia m̄ cuſlibet vitis
p̄ſe poſuit vt amaritudine
vitis repulſa dulcoratū fructū
reddet. Quq; de vino ei9 bibiſ
ſet iebriatus ē et nudatus in
tabernaculo q̄ a ſilo ſuo m̄ore
cham ſc; dignitate deriſus eſt.
Et cum ſobrius fr̄s eēt con
gregariſ; ſilys eius nām vi
nec v̄dit dicens. Iō ſe ſang
uinem dēvū aīalium appoſuiſſe
vt diſcrent hoīes q̄z p̄t v̄mū
ſi leones p̄ iram. q̄z agnos
ſue mente p̄ v̄cūdiā. q̄z
porcos p̄pter luxuriā. q̄z ſymeā
p̄t curioſitatem p̄ſumptam.
Nām ſymeā q̄ q̄ videt ſi cona
facit et deſeruere ſic et multi cū
ſunt ſobrii contenti ſub p̄p̄ye
officiis. V̄brii vō circa aliena
officia ſe occupāt et cū ſeruire
ſe credunt de ſeruiē noſcūt. Va
lerius dicit q̄ v̄mū v̄ſus olim
romaniſ; fem̄e ignot9 fuit
ne. ſ. i aliquod deditus plabe
rētū. Quid9. V̄na parant
aīos faciūt qz coloib; aptos.
V̄na fugit ſubito multoqz
diluit mero. Sic v̄mū v̄ſus
tū paup̄ cornua ſumit. Tū
dolor et cura rugaqz frontis
abit. Et h̄ de agricola et opa

vis et dicta sufficiat **De**
De quibus **ra** **2^m** de opibus fabricorum
Abrum sic formatum rem
 que an militem i dextera
 regis situatum dicitur **Et** merito
 qz milites indiget hie freno et tal
 raria et fellas que oia per fabricu
 expleantur **Nam** frus fuit i forma
 humana hie i manu dextera malleu
 et dolabrum i leuia et temerarij
 crullam i angulo **Ad** huc reduci
 omne artifice vt sut fabri ferarj
 artifices monera exponere nau
 clei et lignoru resores **Elementary**
 de mos mures ac turros edifica
 tes **pm** signatur i malleo **2°** in
 dolabro quo ligna planat **3°** in
 crulla qua cemenru it lateres spo
 nit **4°** in oibus hys dz ee fidelitas
 sapia et fortitudo **fideles** eos ee et
 legales e note **Dicta** naz eis qm
 titur no so m metalla sz est nam
 gantibz humana corpa perua fabri
 qmitti corpa cemenarj et lignoz
 resozibus vt i coz edificat hoies
 domibz et frigoribz ptegratur **Cum**
 cozibz aie sub umbra naucleri i
 piculis secoratur **Ca** pte fideles
 exstant quibz tot et tanta qmitti
2^a **2^a** vsus **Qui** fidem perdit
 nichil ultra pdere pt **Non** aut ht
 tam loquedi cui credi no pt **fides**
 aut est sanctissi m pectora bonum
 nulla nitate ad fallendu cogitur
 nullo pmo corrupit **Refert** valei
 qz fabius recepat captiuos romoz
 ab hanibale iterposita numoz pacto
 ne **Qui** cu a senaru no pstantur
 misso i urbem filio hindu qd vniu
 possidebat vendidit et pmi pimus
 hanibali nauat seipm potius pmo
 nys qz patra fide iope ee noluit
Duma amencia est i coz fide spe
 hie quoz pfidia rotiens deceptus
 sis **Et** cum fortuna stat cadit qz
 fides **h** artifices sumo ope vnles
 sut mudo **Arre** etm demus qea

a. ca. m. a. n. b. u. s.

q i tuis gignit ad opus huani
 rari hoies aut hoim cu gnatos
 fuisse vt ipi iter se alio alij pdesse
 possit **In** hoc debem nam duc
 sequi et ges vnitates afferre in
 mediu pmi ei fundamtu iustae
 est vt ne alti noxtat dem vt qm
 vltimam seruat **W** **Nam** tria
 res agitur paries cu primj ardet
Et neglecta solent incendia sume
 vices **Nichil** ht fortuna maij
 q vt possit neqz na melius q vt
 velit seruare q plurimos **Sapient**
 tes eos ee oportet vt sibi iure
 no videant vt nullus de alio sus
 picione inducat **na** nam hois
 deus hanc ee voluit vt diaru
 ieru cupidus et appetes cet sz
 religiois et sapie sz hoies deo
 falluntur qz aut religioni susa
 puit obmissa sapia aut sapiam
 religione pmissa **Qu** alim sine
 alio ve ee non possit **Alim** sine
 altero appeten ab vroz deficiat
Sapientis ei nichil qd penire possit
 ppim est facere nichil iurem sz
 splendide grauit et optat **Dispo**
 ne oiaqz honeste iudu no ee si
 nulli iudicis maior eris **Qui**
 ei iudet e mior **Inuidia** siqde
 e dolor ex alienis qmodis nulli go
 iudet vir bonitate pditus **Inuidia**
 hic loquitur faloz seges e alienis
 semp i agris vniu qz pecus g
 dms vber ht **Duspicione** careat
 ne veificet i eis qd dicit **Seneca**
 hoc ht ois affris vri qua re in
 sanit i eade put omis fure **Quo**
 msus rithie tyranus adeo suspi
 ciosus fuit et mētrulosus sciens
 se ab omibus habitus odio q sub
 morz amnis i eoru locu ferocissi
 mos barbaros qbz vire sue custo
 diam qmittere substituit et etia
 consora meru filias suas tunde
 docuit quibz etia adultis no e au
 sue ferru qmittē sz candentium

gladiū et mltā putamibz barbam
 sibi et capillum adimerē adhibuit
M se securiore adhibuit. Filiaz
 vt p̄m lan qz q̄s cap̄ lam fossa
 foras t̄xit i que se ligneo ponte
 reapiebat foresqz cubuli exiisse
 r̄us et custodibz et clausura Diligēt
 obseruabat p̄t cui suspiciois
 sue mām plo tū vidisset Dicitur
 dromisum nalie regē sit crum
 spectū custodibz ei publica voce dixit
Ad tam iquit mali foras vt a
 ta causa mltis nōtē nōtē hēas custo
 diū fortis ei debent maxie qui
 nauigatioi insunt De ei timidi
 existeret r̄orem alyz ip̄tis et
 picula neficētibz iurceret. Itaqz
 fieret vt oibus timētibz desinē
 aīnis a labore cessantibz despera
 rent nauē ei p̄cellosa tempestas
 citā absorberet cū de finēte gub
 natore aīo cōsilio qz p̄dūo ceteros
 suo q̄missos regimēt r̄oz iuoluet
 dit gō i eis fortitudo ai q̄cōn
 siderata p̄culorū p̄essione Timē
 ei gubnationē nō decet et si con
 tingat picula spem tū saluē
 ceteris quicūqz p̄mittat Magnū
 ei amī ē magno aīo picula susti
 nē. Et hec dicta de officio fabroz
 sufficiant. **De q̄tur**

**De q̄tur t̄m capitulū de lausica
 bz noris et alyz populaibz**
Quē an alphilū dextrā situa
 tū dicemus et t̄m qz it̄ hos de
 quibz loq̄mur sepe lites et cōren
 ciones oīuntur. quas nōtē est per
 alphilū rāq̄ iudicē t̄mari et per
 notariū an ip̄m sedentē i aucten
 tias scripturis poni h̄it aut sic
 formatur. Nam homo ē h̄us i
 manū sua dextera foras p̄s
 sinistra gladiū magnū et lamī
 i cor r̄gia pugillare et penatolū
 et sup̄ aurem dextera calamū

ad scribendū. **H**orū officia sunt
 instrumta per q̄ cōtractus sūt
 i auctētiās scripturis ponē iudi
 cibus assistere q̄ dempnatioē recu
 tare que sigūit pugillari et ip̄e
 i auris p̄itus calamū. **A**ly h̄nt
 p̄anos iudē et cōsue r̄ondē et colo
 rare eosqz t̄re barbāqz radere
 q̄ omīa rep̄ntat foras p̄s. **I**ntel
 lus sue gladiū r̄p̄sentat cerdoneos
Vorianos. coriorū cōfessores
 pelliparios. hacellaros seu botta
 ros aīalū scissores h̄y omīs pre
 dicti lam fias appellant quā aut
 notariū aut pellipariū aut coriā
 et pellem ip̄am opantur. aut la
 nam ip̄am aut pilos considerat
 vt faciūt p̄anos iudentes q̄sue
 colorates textores barbary p̄a
 norū cōsiores aut carnes ip̄as
 vt matellariū et aīalū scissores
 ad has p̄inet artes q̄bz sūt dedi
 ti diligēt et fidelit̄ extere. **I**n
 hys p̄cipue d̄z cē socialis aīria
 honestas continētia et v̄borū vei
 tus. **N**ōry repub̄t mltā v̄lēs
 crueat ne sibi appent q̄ q̄tans se
 Nam h̄y si boni fuerint p̄ optime
 reputabūt. **S**i mali sūt republi
 ce sūt pessimi. **I**n ei p̄ eos cause
 et q̄stiones sub iudice et assessore
 scribāt mltā. **I**n eis si veritas q̄
 legalitas fuit magna q̄tān a
 iuum v̄litas emergit. **C**auēat
 ip̄i cōsuetudinē ne forma cōtractū
 v̄tiant qz illi ad emendā tenēt
 cū sub dolo inscripto mētū sunt
Statura curiam totū die plegūt
 atz s̄riet et cōsideret et si cōr
 deum et iura ea cē cōferta noue
 rint p̄lim et r̄ores alligant
 ad mutandum. **I**uris ei nō h̄t v̄n
 culū qd̄ cōtra fidem et bonos moēs
 saurimū est. **S**ed heu hodie q̄ pla
 de re publica nouerūt bona agere

12

pmissio dei timore istos et in
 suos populares se ducit ad con-
 iurationes et ad iura collegia
 attrahit et venientes in unum sedi-
 ones in civitate ponit quod cordium
 federa nuncunt Nullum est hodie
 lombardus est tamen notum collegium
 quod non vult in quibus iucitur dis-
 cordia voluntati ut in civitas
 pace gaudeat ad concordiam et aini-
 tiam se hortetur De qua dicit
Iulius quod amicitia est voluntas erga
 aliquem bonarum rerum illius in qua
 diligit in pari voluntate quod omnibus
 rebus proponenda est Nichil enim tam
 nec aptum tam quoniam ad res
 speras vel ad usus quod aini-
 qua sit vni ex hoc intelligi potest
 quod ex infirma gratia humani societate
 qua consiliatur ipsa non ita contrita
 est et adducta in Augustum ut eis
 amor iter duos vel iter paucos
 consileretur quod per eum vita vult
 quod non amica mutua benivolentia
 quod quiescat Quid est dulcius
 quod hinc amicum quo audeas loqui
 sicut te omnibus heri aini-
 datur super bonum delectabile et hoc
 est amicitia iuuentutis ubi regnat
 calor quod delectationis principium Quid
 fundat super bonum honestum et hoc
 est amicitia viri in pulchro Amicus
 non tribuit quod rone securum possit et
 tribuit quod non sit equum quod officium am-
 onie est honores et voluptates et
 cetera huiusmodi quod videtur esse vana nunquam
 aini- anteponenda sunt De neque contra
 re publica ut contra iustitiam aut
 contra fidem amicitiam vir bonus
 facit Si omnia facienda sunt que
 amicitia vult non amicitie res sed
 coniurationes putande sunt Quoniam
 id quod vult videri in aini- in eodem
 est honestum non turpiter iacet humilita-
 tis spes vacillat honestas heri
 ignis lex in amicitia servet ut
 neque rogemus res turpes neque rogamus

faciamus Turpis excusatio et
 nime accipienda est si quis contra
 rem publicam amicum se fecisse gloriatur
Refert Valerius quod cum quidam rufillus
 nomine amico suo cuidam iniuste rogatum
 resistit Isque cum indignatione dicit
Si ergo in est amicitia tua si quod
 rogo non facis hinc primo quod michi
 tua si pro te quod inhonestum fructus
 sum Quid Alter ego nisi sis non
 es in veris amicus Si in sis ut
 ego non eris aliter ego Quid fundat
 super bonum vult quod tam diu durat
 quod diu vult durat in vult
 in super dicit quod aini- diuini sunt
 palee et grana Vis autem expi- ca
 laicosus episcopus Dixit Seneca de quibusdam
 quod ipse videtur necone sequitur mel-
 ius se sequitur cadaverum lupi Id
 dicta sequitur in turba non hominum
Iulius refert quod parquus superbus
 quod nepos ex sorore brutus nomine
 de roma expulit dum exulat dicit
 nunc primo intellexisse se quod fidos
 huiusmodi amicos quos infidos cum
 iam ventris gratiam referre posset
Idem vult in assumptum est tam
 diu placebit quod diu vult erit Et
 quod amica fugit inde probatur ne
 gratia est ipsa non amicitia que
 ad quomodam accedit Quid vult
Dirpe quod dicitur si si non vult fatemur
 vult amicitiam vultate probatur
Vix duo tres de michi tot superbus
 amica Extra fortune non mea tur-
 ba fuit Dum felix fuis multos
 nabis amicos Quia si fuerint
 nubila solus eris Quod felix tu
 cognoscuntur amica Doce par-
 misera quod sit dilatio vera Amici-
 tia ergo si infirmum ad fructum non
 et non ad illius quomodam que diligunt
 non est amicitia sed miratur a quodam
 vultate suam Quid Illud amica
 quoddam venerabile nomen Quod
 et in questu pro mercede sedet

Vsq

Vsq

baldathem medietate divedes
 possidet atq; suspendi tormetur
 effugit **W** **L**um fortuna ro
 nat fugitivos terret amicos
Quis amat aut qd no sola pro
 cella docet. **I**f. **F**idus i aduersio
 onditur ois amicus. **D**i nunt
 desipat falsificat amor **Q**i
 rustitati et gneracie studeat
 in ei pda arte requrens eoz
 officio nre habeat sepis cu
 feis consai loq; decet eos ce
 honestos et castos ne feias solli
 citer vno ab eis orulis et nutib;
 sollicitan effugiat **T**erulianus
 refert Democritu phm exerceisse
 seipm eo q; mleres aspice sine
 novalcib; carnis concupiscencia **R**efert valci^{noie}
 q; excellens pulchritudina pliuoz ^{pnuia}
 sollicitabat oculos ac ex hoc vi
 nis et pnbz eam ee se suspem
 sentret **V**ris decore vulneib;
 fodit facieq; tota lanceolis fer
 roq; exaruit deformitae faciei
 sanctuar sue fidem magis q;
 pulchritudinem iritantu aliene
 libidinis ee maluit **A**egimus scio
 nialem vigne anglicana eo q; oru
 loru suoru pulchritudie vge que da
 sollicitaucat sibi oculos eruisse re
 giaz sollicitato misisse eos pro mi
 nere. **P**lonc phm ditissimu legi
 mus patria et patrioi reliasse
 et achademā eligisse villa ab vr
 be pcul no solum deserta sz enā
 pestilente or cura et assiduitate
 morborum iperue libidinis frige
 vñ et ples eius discipuli sibipis
 oculos effoderu **R**efert elyman
 dus q; demoscenus stomachum
 laudis noie nobilissie mētracis
 iocando subpalpirans et q;ritans
 qntu hor **I**n ille dicit mille dena
 rias. **R**nt e o re tan pcy no emo
Quidius **R**d' inuat exiguu pl
 e qd ledit amates **E**st vnus plan

tris abstinnisse bonis **A**ugustin⁹
 libro pmo de citate dei dicit q; egre
 gius romie noie marcus melli
 q; spratusanam honorissimam
 urbem cepit frur cu pue fleus
 se ruitura et an eius sanguinem
 suas illi lacrimas effudisse **G**essit
 est cura pudia i ea honeste ser
 uande na pus q; opia misisset
 iuadi constituit edito ne qe corp;
 liberu violaret **V**eniam attendat **V**eruat
 q; iten^o et smo et actus hois in
 re i bono concordat nec i vlllo iter
 se dissentant **V**ñ **V**erissime dicit
 q; veritas no qit angulos **I**pa
 ei est vnus qua qe omni timore
 seu fraude seposito cu quadam
 spe libertate quid re sentit affat
Valeius magnus dicit q; tyrān
 cyale dyonisy cu omi syrasani
 iteritum optarent qda vltime
 senectute feia sola cotidie mati
 tino tpe deum orabat vt iolumis
 ac sibi suppes eet pdictus dyo
 nisius **R**d' audiens dyonisius
 admiratū tam itrogauit **R**e illa
 puella cu eem iqi et gne tyrānū
 habere rare eo ra cupieba succes
 sit peior et illo eam cu rare cupe
 rem tū re iportunore ceteris
 hie repun **T**imes go detiore
 tibi succede caput meū p tua sa
 lute deuoneo **W**a **P**eor ano pi
 ee studet pre neqnoz q; filius in
 sequens feret neqssima ples
Tam facerem veritatis anda
 na dyonisius punire erubuit
Et hoc de lamfice deā sufficiat
Dequit capitulu qntu de mer
 catorib; et campforib;
A **H**ere regem plare qntum
 situam nouerim **N**am
 i humana spe fuit hns i manu
 dextera libra cum pondē et i fi
 nistra hnt fustem siue brachii

novalcib;

noie pnuia

171

mensurale. In singulo habuit bur-
sam cum pecunia paratam ad rēdēdū
sibus iuste poscentibus. Et isto
reputatur mercatories pānozum
telarū et quācūq; rerū et hoc i bra-
chio mensurali. **Q**uāpsores pecu-
niam q mutatores et hoc i libra
vl' ponde depositorum receptores
et pecuniaz et hoc i bursa. **H**ij oī
debent auariciam fugere debita
cauē. pmissa debent attendere
et seruare et i integritate debent
q missa deposita restituere. **A**n regē
congrue situatur qui thesauris
regis dnt posse et p regē militibus
i stipendijs rēdere. **A**uacat igit
auariciam q ē ydolorū seruitus
de q dicit **psalmus**. Auaricia ē tu-
piditas accipendi vl' rēnēdi. **V**lt
necitatem immoderātū amor hndi.
Hoc vitio nullum dēterius ē maxie
i pncipibz et re publica gubernātibz
hoc ei oēm hoīem ad quodius malū
ipellit et maxie i senibz rignat.
Quare hoc cōtingat nō icelligo
Quid ei absurdū ēē pē q q min
restat vix plus viticiū qvete.
Ex pūbye sapiētū. Auarius nō tū
morit' nichil rēe facit. **Q**ui q malū
nil optes nō vr dūi vimat. **N**ulli a-
uaro bonus ē sibi malus iopi pess.
Negūdi cū nūq' mas defiat. **W**
Quō plus potat ydropicus
atruis ardet. **Q**uo plus auget
opes plus idig' oīs auarus. **R**efert
Seneca q ab antigono. **S**unt q pē
tnt talentū. **R**ndit argonus. pl
ēē q' cūntū pete dēcet r'pulsū petnt
denariū. **R**ndit min' ēē q' rgen
dare dēcet. **T**urpis igit Seneca
rāuillano i denario regem i rā
lento cūntū r'pērit cū posset r'q'
tūnto dare denariū et talentū r'
rex. **N**ihil tam erigū ē q non
i honeste regis tribuat. **h**umanitas
Auaria cupiditat' pē genus oīm

ē libidini. **W** **D**nt quos pauca
pudet et dare maxia nolunt.
Refert ioseph' xviii^o li^o anqratū
Quod fuit rōna paulina noie ma-
ior dignitate p'clara studio castran-
tenta honestatis opioe p'p'icia
opum magnitudine locuples et
vultu decora ea etate qn mulie-
res de pudicia glant. **H**ec nupta
ē saturnino opibus cetero qz cultu
consili hui' amori tenebatur
miles quēdā emerit' q' eam
muneribus et pmissis sollicitas
miseris pectus marmoreum ne-
quunt i flecti. **M**aluit cū illis
muncibz carere q' auaricia durti
carnis pudicia amitti. **R**eg' q
q fuit mulier q' dam sollicita
vitam ducens congregata auri
magna q'ntitate ad ext' mū vit
deducta est. **D**z post mortem
eius cū hoc ad noticiam ep'i pue-
risset de mādato ei' aurū i ei'
sepulchrum ē pietatū. **A**t postq'
hoc aurū sepulchri fuit tribz die-
bus miserā se clamare audir'
maxio dicens se cōstitū i cendio.
Qu' aut' multis diebz vitios ml'
expliat molestaret de ep'i man-
dato ad eā extimulanda vēr'
ap'roqz timulo aurū colarū i ei'
os igne sulphure repit' vr v'it'
v'm sit illud. **A**urū sitisti aurū
bibe. **C**orp' aut' ei' fendū ac-
ceptū ex timulo i cloacam pie-
cerūt. **D**eneca i declamatioibz
oīm vitiorū fundamētū ē auari-
cia. **V**aler' max' q' **A**uaria ē
latronū idagant' luaroꝝ ma-
nifeste p'de vorago audissia neqz
hndi fructū felix est et q'rendi tu-
piditate mis'ria. **H**ec aut' sep-
timulus noie possidebat q' cum
eēt familiaris cūda hō noie

ciatis in tunc exarsit auaritia ut
 ad sponsonem auri qua sibi
 quida sponosus nomine pmisit
 non e veritus capere tra amica
 sui abscide ac per urbem palo
 fixo fere Insuper et cauacram
 capere prem quo ponderosus
 eet liquato plumbo impleuit ut
 ponde ipius auru sibi pmisum
 acciperet **Adiosa** hec septimiu
 li auaritia **De** prohmci regis epip
 norum visu psequenda **na** cum
 anthomg impator eu magnas
 o pes hie respicit ac ppeas pmi
 ru se videt **Do** qz cu pecunia nauibz
 iposita i aliu pressisset classe pfo
 rata suo puer arbitrio et antho
 m9 hostis pda caret auru et
 argenti nige no sustinuit **sz** fu
 turu necis sue pmiu domu reuer
 it. **Hic** pmiu dubio diuicias no
 possedit **sz** a diuicie possessus e
 titulo tali **Quida** rex egypti
 aio no pecunie miscabile man
 pu ex pbye sapien pecunie
 ipare oportet no seruire. pecu
 nia si vn scias ancilla est. **Di**
 nescas dna **pecunia** no facit auru
 sz volutas **Salustiu** Auaritia
 fidem pbuarem retinet qz bo
 nas artes subunt et pbye sup
 biam crudelitate deu negligere
 omia venalia hie docuit **Ca**
 ueant oino nimia corbe **debita**
Ambr de tobias paupras no hr
 crime sz debe viciudu est **Dices**
 res paup es no sumas mutuu
De duces nulla parere petendi
 mutratem **Si** paup cogitared
 dendi difficultate **Ex** pmbio sa
 pientu. **franc** e accipere qd no
 possit reddere **De** pmo docen
 di sut qui libent accipiunt reddere
 et eos qui obligati sut aioqz no

tui equie sz etia vince **Itaz** sibi
 frica grane collata reddenda sut
 multo foroz mutiata **sz** qnz
 mlti gran amica qda videntur
 ee i petendo sz imia sut i red
 dendo **Jo** Demas phis dicit a
 mico meo rogare pecuniam me
 tuo ne et ipm et pecunia pda
fuit apud **Janua** mirator quida
 et campfor obertus quatus noie
 asen natioe hic tate legalitans
 exstint ut cu quida qngctos a
 pud eum deposuisse aureos me
 daat dicit **Illeg** mme super
 hoc cartulare scriptu aliqd rept
 ret nullosqz mendosqz depositoz
 testes addiceret et meator fide
 lissim9 dicit se deponit mme
 recepisse et ille clamans vonsera
 re velle obert9 cu stan vora
 ut dicens **Tace** fili accipe qngt
 tos aureos quos te apud me de
 posuisse affirmas **Itaz** sibi pe
 cuniam nuauit **Maluit** ei impre
 pecunia pde qz bone fame sui nois
 aliquid detrahe **sz** ille abisset
 et pecunia i dampnu aie prepra
 luars exposuisset diuisis accidit
 ut ex ea libe xl milia lucraret
Qui cu mortu apuisset liberis
 caret sum i oibus obertu fidelis
 simu mercatore herede istant
 asserens ex qngennis aureis qz
 fraudulent receptat tot et tatas
 obseruasse pecunias sicqz frim z
 ut disponere dei iudicio qz puz re
 cepte pecunie fuit latio fidelis
 mercatoris **sz** eq mlti sut **merito**
 res fiet p mercator **sz** eq mlti
 sut **meritores** noie quid i seruandis
 dia deposit9 fideles sz cu oportu
 nitas dederit deposita sic qmissa
 negre non erubescit **Unde** legi
 m9 **meritoru** quedam i seruandis

De fide merita
 tore

De fraudulentis

Deposito clare fame sed ubi ad car
oportunitate fuerat et latro. h9
famam extrinsecus qda audiens
thesauru no modicu resuandum
reliquit post anos vobres homo
a mercatore suu ipeccat accommodati
sibi depositu. Mercator aut sciens
illum nec testes hre sup hoc nec
croq phu aliquo depositu negas
seipm mme cognoscere assebat
Ad ille audies ibat tiste et me
rens. Qu cu obvasseret vetula que
dam cam rate tistie ab eo scisti
tabatur. **Audm.** Tu ille q
ni et tibi est mulier vade i pace
Ar illa obsecro te vr m cam tue
rignae enaritas. forte ei consi
lium saluberimum tibi dare poter
vittus go homo i fortunm suu to
tum per oz ne mleri dixit. Ac
sagax et prudens vetula hcs ne
iq aliquo i hac civitate amicum
tibi fidelem. Rndit homo hcs plu
res. Tunc illa vade iij et dic eis
q emanat summa depuira sine co
phinos pulchros et iplentes ea vilibz
rebus fingant i eis gemas prio
sas et thesauru magni valoris
portantes ad mercatore m. Dicant
se velle apud illu thesauru mag
nu deponere cu audierit famam
legalitatis sue no modicu ee et ire
heant ad ptes mliu rimoris.
Ille go cu mercatore loquens tu su
puemens petens debum tuu qd
tali tpe apud eum deposuisti. Dpe
ro em q ppt maiu luuu et astan
cu aitoru tuoz. **Secundiam** sibi
legalitatis fama iponecu stan
tibi tuu ex iregro respicuet the
sauru. Cave m ne noie ille mer
cator illos aicos tuos. **Mag**
nu mleriu cosilu. Mulieris em
e nale i dubijs hre pmpa consi
lia et bona. Abnt go ho et ux

consilium mulieris faciens. **M**
ris cu mercatore loquens de fero
thesauru apud eum depono frue
nit et ipe repetens suu deposi
tum. Tu mercator ait bn tibi te
cognosco tu es talis et tali tpe
venisti et portasti depositu. Depo
siti optime custodivi et procurator
suo ait. **Vadente** et da huc
depositu suu. Dicqz accipiens de
positu homo abnt gaudes. **Inse**
lix vo mercator a sua defraudat
malicia vacuus remasit. **Qui**
dat bnhaa deum imitat. **Venera**
plura pope debent bn solvere
Tu du aut solutio ipa e confes
sio viro sapien notu e qnta res
qqz taxanda e et oia secum
exaiabit qtu accepit a quo qn
vbi qdamodu. **Quers** quid
nobis faciat obliuone accep
toru cupiditas accipiedorum.
Et hec de mercatoribz dea sufficiat.
Dequit capitulu q tu de medi
cis pigmentarijs et chirurgis.
Collocant media et pig
mentarij an regina. **In**
hac forma. Nam cathedra magna
h collocatus e homo hns librū i
manu dextra vtreolu pigment
tarij i manu sinistra. **In** corri
gio seu cingulo hnt frantia
vulneris et vlturis. **per h** intel
liguntur phiri et hoc i libro per
que ean caput accipit omis
gmatia loyn rthoia geometria
arismetria et musica et astrolo
gi. **Nam** pfectus medicus phisic
lratuua gra te podes assumptio
nes gclusiones dyalente plocu
tiones et facidia verli orice di
misiones geometrie armonia
pulsuu tq armonia qda musi
ce. **In** dadis vero medicinis et

limitaciones astrolo

limitaciones astrologie et mūtiocō
 scie ē nctā In vtrcolo signū pig
 mentary et medianay cōfectores
 et puluere et spērū aromaticay
 roadimatores. In frāmīs que
 i singulo defert medicos cyrurgi
 eos significat dicim⁹. horū oīm
 pmi theorā sperulaves sūt vlam
 duo pcta sūe opati vocātur.
 Medicos phisicos studiosos cō sportz
 circa scias. Quā cū vira huāncōpīs
 quodāmo sūt i manu medici nisi
 periciā habueit mltarū scripturay
 potissime si medicine arti opam
 non dederit magis dōctoz hoīm
 q̄ egritudinū curatoz potit existare
 In hys p̄tē moris manarū v
 borū facta. corpīs castitas Ad
 i firmos mltā sanūtatē pmissio
 frequens visūtio curay causay
 signorū egritudinis r̄quēndorum
 i libris auctoz maxie yportis ga
 lieni et auicēne sollicitudo oīmōda
 Cum ad infirmū mltā sil medici q̄
 fugiūt nō se ligatores aut dispuo
 res exhibeant ne videant magis
 mūdi famā q̄rē. Dum dispūdo
 viasse. vident⁹ q̄ egri salutem
 decumbent tractare. mīroz cur
 iter eos cū maior i firmo icūbit
 nctas s̄cūtatē fac cōrūtatē
 obiecto. Quā nō de corpe et vira
 hoīs vēntē cū et ille se sapiētē
 repūat qui subaliores et plures
 q̄travietā adduat. Eunt inter
 uis doctores vbi nō de vira hoīs
 s̄ de rebz t̄palibus ext hoīm cōrta
 Ille prudētiōz repūtur q̄ per suū
 cōsilū diffidentes nouit melius
 q̄ cordac. Tollant gō medici q̄tra
 uerū aiōrum ne magis appare
 studeat q̄ curare. An reginā vo
 medicos sinatur vt castitatē cor
 pīs hīe siḡficat. Cum cū rignarū
 ceterarūq̄ femīarū egritudines
 mederi habeant. oculūq̄ atq̄

venta inspirere q̄z. castos cō ne
 cesse est. Nouemus gō vt ex a q̄
 sequit⁹ inspiciant et ex a castoz
 virorū castitatē sectando alio pūdi
 ritie sint. ex m̄. Refert valerius
 q̄ yportis mire erat q̄nēcie Nam
 apud arhenas scōrū erat nobile
 facieq̄ decorū. Quū iuuenes et
 adolescētes lubria s̄pōsponderant
 talentum si yportis aīm ad cōn
 tinētiā potuisset iflectē q̄ ad cū
 nocte veniens accubuit iux eum
 nō tū cū cōtinētiā i aliquo labefent
 Quāq̄ eam iuuenes dūderent q̄
 illū aīm illecebris flectē nō potuf
 set p̄cūq̄ victorie repererēt. Illa
 vnt nō de statua sed de hoīe scōi
 pignus posuisse. Vōur cū phy sta
 tuam p̄r imobilem e9 cōtinētiā
 hoc idem i fert valerius de xenōrte
 pho q̄ cū mler ei decubent nīmū
 nocturno tpe fūsser ifesta et ille
 castissimo firmoq̄ p̄posito imobile
 pūat pūat i tū vt nec ad eā
 humerū v̄rēt. Illa se despētā q̄p̄icē
 q̄fusa d̄cessit. Cornelij cypio mis
 sus ad hyspaniam eo tpe que cast
 itū oīa q̄ voluptatis essent cū iuf
 sit tolli. Vn et duo milia maxia
 scōra abysse legūt ab exitu. No
 uerat cū vir i d̄p̄tū q̄ voluptas
 aīos effemat et enervat corpus
 voluptatē subiectū. Vn et i fabulis
 poetarū dicit. Vt fontē syrenarū
 igredientes enervēbāt per eas et
 vris effimiat sexū adimebant
 et hoc dictū fuit i figura volup
 tatis. sicut dicit i libro p̄mo de nu
 gē phorū. Viras egritudinū atten
dant q̄ cum fiat aut p̄ file vt i
cyrurgia cū vorūdo vulnē lāccolū
vorūdam adhibet et longo longū
Aut per cōrū vt i phisica vt cali
dum frigidū aut gaudiū t̄p̄na
curādū est. Multi cū gaudiū p̄erūt
aut p̄ nimio gaudiū mēbrorum
vsu de p̄ntū q̄tracū sūt. dicim⁹

pply et taba mēbra tribub
 hama i hōm mēbra calic
 apparet m
 mēbra mēbra calic

hic incidit quid sit gaudium et quo
gaudio aliquis mori iuentus est

Gaudium est diffusio animi cum apprehen-
sione quicquid seu delectabilis.

Omnes enim tendunt ad gaudium sed
vnde stabile magnum quod consequatur
ignorant. Et sapiens quidem nunquam
sine gaudio est. Gaudium autem hoc
non nascitur nisi ex virtutis constantia et
non nec irripit nec desinit. Sed ei
non dedit fortuna non eripit. Marcia
lis totus Gaudium non remanet sed
fugitua volant. Vnde narrat Valerius

libro 10 quod virum visibilem et credibilem
videt quod eripendo vitam a corpore
idem possit facere amor et gaudium immo
delectum quod fulmen valuit nam
nuntiam clade quam romis accidit apud
larianum traumentum. Alexander bina nocte perit
pater suum virum eadem clade perisse
eoque insperate redeunte ad ipsam do-
mus sue portam illi obviam facta tunc
euocato vel eucto est gaudio ut
illius complexu statim exspiravit. Alia
quorum cum fletu mortis filii nuntio meste
se domum daret ad patrem conspectum
redeuntis exanimatus est sicque quam
dolor non extiruit leticia consumpsit

De miris mirum quod inleres De
ecce plus iustaculosus quidam nocte
cum in torrensia quam nuptialam sub
egerat dicit sacrificaret acceptis
lris quibus a senatu esse supplicatio
nes mirabatur. Interevillio autem leges
extra caligine forniculum ante collapsus
mortuus est. Que quid aliud

si nuntio gaudio euctu putem
philomoni quod vis imoderati risus
vitam abstulisse legitur. Hinc gau-
dio remedium propter rem medicum
invenisse legitur. Nam cum diutina
mora ex parte propter sapientiam amore
gerisset perhibisset at fama et
opio sume sue sapientie apud patres
et patrem cum domum rediret et pro-

appiasset nuntium de suo adventu
promittens nuntium punitus pro
tratem puniti oculorum luce ad
patriam remeate. Leticia de reditu
aios puniti oculorum punitio nuntia
paret punitat ei quod euctos
leticia moituros. Legimus tunc
vespasianum filium in castris et iheroso-
limam residentem. Audisse vespasia-
num patrem suum totum senatus volu-
tate ad imperium gubernacula sub-
limari. ea propter tantum euctus
gaudio ut subito membrorum corporis
fortiter desinitus obliqua mem-
brum fieret quod contracta. De iosephus
qui romanorum tenuit. Historiam
medicis perissimum cum egritu-
dine sue cognoscere rursus si
totum orbe erat emulus cui non
totus notari abhorreret. Sed
tum quod de insinuasit iosepho esse ho-
minem cui non totus abhorret
in tum quod nec eum in gloria sua a quibus
notare audet. Iosephus eum fecit
venire et statuto die mensam fin-
lissimam ante oculos totum fecit pari-
pincernas quod et dapiferos iuue-
nes adunari. Mandavit quod oculi
te ne ad preceptum tunc aliis punit-
presumeret. Sic autem sibi ordinans
emulum tunc fecit cum omnium hono-
re et ipsa magnificencia in men-
sa collocari et sibi a iuueibus ser-
uitoribus affectuose seruire. At
totus inimicum conspiciens hominem
statim ira cepit velut ignis ac-
tendi mandavit quod suis hominem
oculis. Cum nullus sibi man-
dante emulo obedire auderet
quicquam ministrare in tum succensum
et ut qui usu corporis carebat me-
bra que habet gratia sana membra re-
cipet nisi inimicum punit sed ut sin-
cerum amicum sibi postmodum copu-
lant. Pignemurum vero curam gerat
sollite que eis mandant a medicis

adimplere ne obliuione. Vt diuisis causa
occupari i medianis vl' qfectiombus
vno p' alio posito hoim se p'beant
occafones. Fallacias fugiant ne so
phistantes aromata fures potus
q' pigmentum induat. Vnguentu'
dz face vnguenta suauitans et q'
fice vnc' ocl' sanitate. Venenosa et
simpli b' ipis req'rentibus vl' suspens
nullatenus p'no q'mz tribuant ne
ducti malina ad dapna p'iorum
illa q'itant fiantqz p'ncipes imis
h' qui gere debent cura saluis.

Cyrrurgia qz sint q'pacetes egros
ne facile se p'beat i passores vulnoz
vl' vlcera ne p' dira fama carmifere
potus induant q' vlcera sanatores
h' omes cu' oim egroiu' cura gerat
siuipius potus h'eat vt purgans
passioibus moibus se sanos p'beat
que at sint i' boeatus ondit p'o
libro 2. Nubibus atris conditi nllim
fu'dere pnt sydera lumē. Tu qz
si vis lumne claro. Certe v'm tra
mite rō carpe callem. pelle nōre
gaudia pelle spemqz fugato. Nec
dolor assit nubila mens et hec vbi
regnat. Et hec de medina et pig
mentarys et cyrrugias dicta
sufficiant. De q' a a m

De q'tur capitulu' sextu' de raber
narys et hosp'itibus d'ne populaibz
Sextus status p'laris an al
philem sinistru hanc foim
accepit. Na homo fuit h'ns dexte
ra manu extensam ad modu' iuitat'
sinistra manu h'ns pane et super
ipm pane natu' vim. In corrigia
h'ns clanes hic v'p'ntat tubnarios
hosp'itaios v'ruqz custodes et h' an
alphilem t'q' an iudicē collocantur
qz sepe it' eos rixe et turbationes
orte p' alphilem regis iudicē h'nt
tractari. horu' officiu' est bona aba
ria p'curare ementibz. Turiales ee
debent ad aduenientes oia q' a sup

uenientibus deferunt salua p' eos et
sub ita custodia depurantur. Primum
horu' reputat manu leua i qua e'
panis. In v'p'ntat manus extensa
ad modum iurans que dextera e'
In reputant clanes dependentes
i angulo seu corrigio. h' fugiant
gule vitium. C'nto ei plures eden
di bibendi qz ca ad eos d'ndunt r'ato
se r'ibi et potus p'itate r'stringant
vt ad eos venientes zoru' ex' n'na
nō supflua corpoi tribuant. Depe
ei ex trapula orit' rixe et onoloru'
suffossio et iuraru' iunctio atqz
pressio. debet ei hō edē et bibē vt
duat nō aut vnic vt edat et bibat
Taurus paucissimoz ingerit reple
tur pascoru'. Vna silua elephann
bue pluribus suffiat homo vo tra
pasctur et mari. veru' p'm nō fa
mes ventris magna costat sz am
bicio. Vn' dicit q'ntilian' In grandibz
tenis q'qz hoc nobis accidit vt cu'
optimis faciat sumus varietas
tn ex vilioribus gratia fit. Et luca
nus. Q' p'diga reru' luxures n'q'
cōtenta p'uo apparatu' et q'storum
cia. pelagusqz ciboru' ambrosia
fames et laure gla mense d'stute
q' p'uo licet p'duce vitam. Indul
gi' gule noliqz. v'ctus aita e'.
Vent' ei et genitalia p'xia sūt. sic
et gule viciu' luxuria parit. Pessia
pestis luxuria ex qua r'atur men
tis ebeudo q' e' rōnis acire obtu
sio carnalis it'p'ancie v'no crassis
sensibus inducta. Quid aut' hoc
vicio fecidius. q' eo dampnosius
quo v'no atterit. Victoria lang
uescente sopita gla i infamiam
q'ntit' atqz p'it et corpi v'nes ex
pugnatur. Et id dicit blasilius
Vm ventri deseruim' et gutturi
pecora sum' et belius siles esse
studemus q'bz p'na ee et r'ia respi
cere at ventri obedire nā conces

Amulata
femib

vero et sinistris duo iudices assessores
scilicet sunt In scindulo capitis iudi-
cis i dextera talis est usus. Inret
securi qui qret vnic puri. In semi-
circulo capitis iudicis i sinist est te
usus. Infidus excludi timeat vel
carere trudi. In semicirculo aut
to totus parte hic usus est. Cesaris
iperio regni custodia fio. In semi-
circulo sup caput regis hic usus est
In miseros facio quos variac scio
Mouit go iudici est. custod timere
regis aut pes p dicitibus aminae
Dionysius antie rex hnd fratre q
itine diligebat semper qm qz pget
seru ducebat. Sum ci i curru deam
bulanti occurrisset duo paupes leti
facie habituz despect. Ille statim
de curru psiliens eos cu omni hono-
re et reuerencia suscepit. Ac ex hoc
barones no so m mirati sut sz aio
turbati tam m iusuran negotij timor
reterit mme qseruit p frēm m regis
rogauerūt certifiari de causa.
Cuz Dionysius a frē suo audisset te
fore btm maxie qz tot diuicis honoi-
bus et delatōibus eet refertis
Rex frēm suū requisuit si btm dē
suam expiri veller. Duo vndēte
desidero. et raro Rex mādaunt
omibus sibi subdins frī suo vt sibi
i omibus obediret cu refectōnis
hora venisset et mēsa epulis eet re-
fecta ac i mensa regis supsedet
nobilissimos quoqz pū tuos aspiciet
misticos sonos cum suau dilectioē
audiret. Rex frēm suū icēpit qre
vtrū btm se putaret. Duo vndēte
btm me puro vt expior. Rex dionisi
clā limatū gladiū fecit portari
eūqz eripi. seta sup caput fratris
distribens fecit appendi. Quqz
regis frat nē manū ad mēsam
porriget nec oculos ad surdōes
quiteret. Rex dixit. Cur frat nō
comedis. Sum te btm dicas et sent

Ant ille me btm nō censo cum
gladiū tremebūdu sup caput
meū cōspino. **W.** Cur gladius
capit supeminet absqz pudore.
Nec sompno fruit nec dula vesat
esta. Quis m etne mortis tormta
veretur. Tunc rex aperuit q
vultu rēti quocūqz se verteret ibat
eo q gladiū occultum die vlnōis
i corde suo semp cōspicit. Nē mām
hēbat leticie vbi tantus tior sibi
ieet qm nūc paupes vō idarco
leta facie honorasset eo q eos se-
rena facie et leta cōscia cōspicit
sane rex i hoc oit nō fore beati
hoiem tu timor iect. **Vn qntlia**
nuu excedit omne **lammare** diebz **calayan**
at noctibz time. Reuera q timet
a mlis mlras timet qre minus
q seruus ē dūs q seruos timet
Quissima vō res est nichil tēre
p̄ter deum. Interdū audaces cogi-
m cē metū. **W.** Est vbi dat vices
nūm q tior appat illos. Timor sol-
licitū reddit qui custodie qmittit
p̄parat ne peant et nimū tōdū
nūmūqz seruū cē viciū. **O**fficia
les cōmunes discreti sint ne vlt
q ratio postulat extorqant ab e-
mēbz vel vendētibz psonam cē
qez gerunt. Idarco qmunes oibz
se exhibeat hoibus et qz it empro-
res et venditōes p̄tax lingua se
inserit. Idarco sit i eis diuina
sapia. Equo cē aio honesta amāda
sunt. **C**ontēpnēdus ē ipē cōtemp-
tus. qtempne go i eruditorū qre p-
tus si vis ad sumā p̄g di. **I**nūria
cē iuste irrogata eius ē ifamia
q facit. **D**ocratē qudā p̄tax
intues ait. **O**culi corruptōes
puerorū. Cuz discipuli irruētes
i eum vellent punire illam m̄grō
quicū hac smā vepssit eos dices

Quiescite o sodales q̄srate. **Q**uo
dam tpe dum idē socrales ifinita
quicia a sup̄iori loco a zantipe
vxoze sn̄a audisset nec idem resti
tisset aqua p̄fusū imūda nichil
ei amplius v̄ndit q̄ capite det so
Diebam iquit futurū vt ista
tonitrua ymb' se'z. **Q**edas go
pugnān qz cedendo victor habere
Catho. Dum v̄e vmas non tu
res v̄ba malorū. **A**rbiterij
m̄i nō est qd̄ quisqz loquatur.

Asper. Nusquā bella bonis nus
q̄ discrimina desunt. **P**edagogy
nulla pedagoga extorqueant nisi
q̄ant impator aut legis conditor
instituit ne videātur potius
raptores q̄ exatores pecunie
ad dubios viarū tr̄situs mun
endos q̄ eos ex officio tr̄bit et
a quibus de iure debet exigere
sue iuria et otumelia postulet
nō affectant tantū vilitatem
rei publice q̄ iurāt dāpnūm
q̄srate. **U**e qui predais nōne et tpe
p̄dabere. **T**hesaurary seu clau
ry giratum omne legalitatem
heant ne p̄e qd̄ sibi debet rei
publice subtrahant vt qui debet
ēē custodes fiant furces. Nam ulli
cui rapina feliter cessit. gaudū
rapn̄ dimittit i postremū. **E**t hec
de custodibus et officialibus dicta
sufficiant. **D**e qui **an** **un**

De qui capitulū octauū de
ribaldis p̄dignis lusoibz et cursuobz
Ribaldos et lufores an̄ simf
trum vohū dīom̄q̄ simant.
Ad vicariū ei regis qui vohū ē
p̄ncat hoīes captos et lo' regi
gr̄ia exploranda et cursores qui
tuo portet l̄as et regis mandata
p̄ude. **S**ic aut̄ fuit formaty. nā
hō fuit h̄ns r̄ues hyspidos et

velutos i manu dextera h̄ns pe
cuniā modicā. **I**n sinistra vo tres
cavillos et i corda quā h̄t p̄ cingulo
p̄xidem l̄as plena. **I**n p̄mo rep̄n
tantur p̄dign̄ et dilapidatores
rerū suarū. **I**n 2o i p̄ntatur luso
res et mētricatores. **I**n 3o cursores
et l̄arū portatores. **P**̄dign̄ et
dilapidatoibz d̄nt dari curatores
ne bonis suis dissipatis furari
cogantur. **Q**ui aut̄ habudare
consuevit pecuniā eam expenden
do lascae cum ad mēditatem
veniret cum aut̄ mēdicare a furari
necēz. **V**ales ei aut̄ delicti sunt
et laborare nō p̄nt. **A**ut nobiles et
mēdicare erubescunt siqz fit vt qui
dilapidauerit p̄na accipiet aliena
magis viciū est p̄dignitas q̄ et
si q̄ v̄alitem alia ad temp̄q̄ pariat
fui alit t̄i p̄ois fit dampnosa. **H**os
ei ca' s̄rodorus amonet sua seruae
ne nec te suborta aliena mendicare
aut furari cogant. **M**aior ē i q̄
i q̄ seruādis q̄ i iuēndis adhi
benda cautela. **C**laudian' i volūte
maiori potius ē seruare q̄ sum
quā q̄isse nouū. **E**t id̄ d̄nt i pu
bio. **Q**ui nō cauet exp̄sas ante
mendicat q̄ senat. **V**idius 2o
libro artis amatoie sic ait. **N**on
m̄ior ē v̄tus q̄ q̄re p̄ca tuere. **I**lli
casus iest h̄nt velut artis opus
Vult d̄nt m̄tra arguit a casu aut
sue volūtare aut s̄n̄ discrecione
nichil aut̄ s̄n̄ prudētia a p̄udētia
q̄ seruā. **Q**ui quidā noīe iohānes romanaya
canata d̄nt s̄m̄q̄ cēt n̄ h̄ret n̄
duas filias nuptu tradidit illis
duobz nobilibus citans. **E**t cum
transduxisset i t̄m p̄r generos
dilexit vt aurū et argentū et bo
tp̄alia succedente tpe i p̄reuit
Viz durābz denarijs ḡn̄ et ma
riti filiarū p̄r nimis ecēt curiales
et b̄n̄fa v̄tū ē tpe q̄ d̄ntribūt

vibus Iohannes canarava nihil
habet siqz fr̄ est vt qui durātibz
denarijs videbant grati supermi
nente media p̄barctur igrati Cū
aut prudens esset par idigencie
sue volens occurrere ~~in canonem~~ ^{nicanoz}
adit sibi nom̄ ab aliquo dērem
milia librorū sibi p̄stari ad t̄m̄m
tum dērem exposulauit Quāqz
pecuniā mutuo acceptā ad domū
reporraser. In quodā nobili et so
lempm festo generis filiabusqz
nobile pauit cōuiuū. Postquā
vero amendcant eo i cubiculo clam
ictuso p̄us tū sermo nouo fabri
cato cum tribz firmis clauatur
obfirmato pecuniā sibi mutuata
tā de sacculis sup capenā strata
fundēt vt filie ext̄ cubiculum p̄
rimas hosti pecuniā possēt inspi
rā hoc facto ita pecuniā ipam
collectam i sermo rēndere sila
uit ad miratorem eā postmodū
itēgre reporrauit. Die v̄o alia
generi et filie p̄rem̄itrogant quā
tā eēt pecuniā i sermo sic obfir
mato deposita Quāz ille fuger̄
xxv milia eē librarū quasi de
posito deposuerat vt sibi testa
m̄tum faceret ac reliquet generis
et filiabus. Hi tū scdm̄ modum
q̄ tū eo cū filias nuptu tradidēt
se h̄erēt. Illic hoc audito nimū
gausi q̄ q̄ honoris eēt tā i vesti
bus q̄ i tabis vsqz ad finē vite co
nabant p̄ri seruire Appiquate
rās sine vite sue v̄no generis
et filiabz sic eos alloquit. Anq̄
morias non itendens facē aliud
testam̄tū n̄ qd̄ i sermo obfirmato
reliqui stān corā me dū ad v̄no
fr̄ibus p̄ditatibz et m̄ioribz cētū
libras et heremitis quinquaginta
libras assignare curētis a quibz
cū sepulmo fuerō clauēs serm̄

et mei deposita quas i suo h̄erēt
deposito reperatis. In q̄libet at
clauē meū apposui sigillum in
testam̄tū p̄m̄sserū v̄m̄uz aut
et̄ne aut reduse certā pecunie
q̄ rem dū lēo dēribēt donari
fecit. Qd̄ et fecer̄ libent̄ spe
testam̄tū qd̄ i p̄ximū expectabāt
Quāz diē clausisset extremum
celebratēqz eēt funeris exēge
et v̄j eē dies obitū solep̄m̄
fuisse explens cū solep̄m̄itate
magna clauēs apud sup̄d̄cos
religiosos depositas p̄cerunt
tribz acceptis. Scdm̄ i quo
deposiram p̄bat pecuniā aperire
tes solep̄m̄it̄ nihil i eo aliud
iuenērūt n̄ clauā enormit̄ gros
sam et magnā i manubrio sc̄p̄
tū erat. Ego Iohannes canarava
tale cōdo testam̄tum vt quilibz
marter̄ hac clauā q̄ sc̄p̄o neg
lecto altius curā gerit. Proli dis
simū est opus p̄ria p̄dige expen
dere et aliena postmodū appere
do expectare. Sive filius sit sive
filia an̄ manū tuā dispensan
dam respiciat quā tu dispen
sandā respicias alienā nec bo
m̄ ciuem existimes eū qui et m̄tra
expēdit et modicū possidet t̄lz
existimes nouitates appere do
minia m̄re bella itētima libēt
moue. Ac cont̄ qui habūdat libe
ras certisqz rebz quibz t̄renos ho
mines felices p̄m̄is ciuū no
uitates d̄noz p̄m̄uocēs p̄tur
bacoēs ciuū displicet suis con
tenti sūt nō alicui cupidi. P̄di
gū aut nō bo m̄ ciuē nec v̄ilem
reip̄ublice existimam. Post hos
lusores stozozū t̄p̄itudines in
segr̄es d̄no peiores dicim̄ q̄s
tū ludi taxillorū calor nouitatis
qz cupido v̄ libido ad pauperiē

traxerit latrones et ydones fieri
 necesse est post hoc sic i fidelibus ~~pro~~
 ydionis textura eductans qz vicia
Unu sequit' h' bella sequit' militumqz
 castra no optantes tam victoriam
 q' p'dicta multa cu licet eis d'pna
 i'ferant et pua luc' repoztat. **Utr'**
bndictus equo insedens obuiant
 cu'dam lusori. **Qui** lusor ait velle
 vir dei lud'e tecum ai'am p'eq' cu
 insedes ponendo si placet. **Indic**
 bndictus. Si ai'am n' obligas d'ndo
 si plura me pucta p'icris tribus
 taxillis sp'ore equu' et g'ne p'mitto
Ad ille gaudens accepit t'bus
 taxillis xviii puncta t'icet. **Tran's**
 lusor t'us credens ee de lucro fir
 nu equi apphensens suu equu' non
 asseruit. **Qui** bndictus expecta fili
 qz plura su't h'ns q' vides pucta
 i' ip'o taxillis p'icris qz eos sua
 vice t'ius taxillus diuisus est per
 mediu' i' sup'na p'te i'p'ntat' sex et
 i' alia q' diuisa rep'ntat' vnu' sic qz
 fr'm est vt alijs duobz i'p'ntat'ibz
 duodec' et i' t'io sept' pucta dec'e
 et nouen noue se p'icasse i'ac'er
 bndictus. quod miraculu' lusor cu'
 adiu'sset ai'am sub ip'ius obedi'cia
 dedit fr'usqz mo'chus laudabiliter
 vira' finiuit. **Quisores** et l'atoru'
 portatores iter' i'ceptu' expedi'ant
 ne mora' trahere' mittent' eos
 vl' eis ad quos mittit' ip'a mora'
 i' dampnu' redat. **Depe** fir vt cur
 sor i'peditus modica hora. **Alij** p'uenier
 q' cot'aria deferens is q' p'uenire
 debuit postensa causa seu lup' copia
 p'dit i' mercatura. **Inducat** ig'
 cursores cu' eos igni vitary mit
 tut' no se ma'e r'bo g'uare nec se'ro
 meo reple ne debilitate ner'uis
 lassans substiterat. **Qu' at'** t'nsendo
 ad ciuitates quast'ber p'uenierit
 no' curio'si sit eas t'ra'ns'p'icere aut
 explo'aret n' ~~face~~ si hor' ma'dam
~~face~~

heant sp'ale Nam ille stultus viator
 est q' per amena p'ra p'piciens ob
 liusat' quo tendat. **Expeditis** h'ns
 q' ad forma' scakoru' et eoru' officia
 p'inent tam nobiliu' qua' p'laru'
 de p'gressu earu' breuiter videamus
Sequit' t'rtatus q'rtus de
 p'gressu scakoz et mori' eoz
Capitulu' p'mu' de scakorio i' g'ne
Capitulu' 2m de p'gressu regis
Capitulu' 3m de p'gressu regine
Capitulu' 4m de p'gressu alphyoz
Capitulu' 5m de p'gressu militu'
Capitulu' 6m de p'gressu rothoz
Capitulu' 7m de p'gressu p'laru'
Capitulu' 8m de epiloga de p'missoz
Dequit capitulu' p'mu' de scans
 i' genere

De scakorio locutu' d'ic'm
 q' ip'm i'p'ntat' ciuitatem
 babilonica' i' qua h'ic ludus fuit
 iuentus vt d'ic'tu' e' sup' i' p'mo ca'
Circa q' videnda su't 4 or. **P'mo**
 quare su't lxiii quadrata pucta
 p'm q're circ'u' qz labia ip'ius ta
 bulary su't atra. **2m** q're p'lar'es
 situan' su't an' nobiles vt p'z cu'
 tabularu' e' plenu'. **3m** q're i' ta
 bulario plenu' t'm e' de varijs q'm
 e' de plenu'. **Circa** p'mu' e' sc'edum
 q' sc'dm d'm b'n' i'com'm' ciuitas
 babilonica fuit q'drati. **Quodlibz**
 aut' quadru' h'uit xvi milia passu'
 i' nu' et me' su'a q' xvi milia
 i' 4 or quadrata cre'st' e' lxiii
 miliaria more labardio seu leu
 cas more gallia. **Ad** i'p'ntandu'
 at' har' mensura' **ph'is** iuentoz
 hui' ludi tabularu' constituit q't
 nens lxiii quadra' puncta q' et si
 apphensa sint t'a' i'trius q' extius
 circa labiu' v'obiqz su't xxxij
 hoc fr'm e' ad ludi decore et more
 seu p'gressum scakoru' on' vt
 pat' i' sequentibz. **Circa** sc'dm est

sciendū q̄ labia tabularū r̄pirat
muru dicit c̄tans et q̄ fur alas
simus id labiū ī aluī statuit
Dicit et̄ cōm̄ sup̄ illo v̄bo p̄sare
Quod sup̄ motem caldeum
quod ~~sc̄it~~ est de babilonia q̄
sc̄it fuit ī caldea nō aut̄ de illa
q̄ sc̄it fuit ī egypto ī maxia pla
nacie **E**rat t̄m ī altitudine mu
rorū sic aluī q̄ p̄ nimia alitu
dine caligine cōm̄te regebatur
ī t̄m q̄ pre caligine humanus
visus ad murorum r̄os altitudie
se nullatenus extēdebat **E**t ī
mons caliginosus ab p̄saria dia
Alitudo nāq̄ murorū v̄t dicit
ī cōm̄m̄ erat mēsurā passū
tria milia q̄ facit tā miliaria
lombardia In angulo aut̄ c̄tans
ip̄ius erat turris triangula cui
cārumen p̄tendebatur ad men
surā passū v̄n milia hec turris
vocata est babel ī iuros v̄o iuxta
turri cōstruit semirānū v̄t dicit
v̄ngulū **C**irca t̄m sciendū q̄ po
pulares statuit an̄ nobiles iuxta
campū ī p̄ma quadra p̄mo q̄ po
pulares sūt quodāmodo cōna no
bilium Nam dicit rodm̄ q̄ ē vira
vius quid posset facere n̄ an̄ ip̄m
cēt situatus agricola cui cura est
t̄p̄alia ad victū ministrare **Q**uid
miles facit n̄ an̄ se fabriū h̄ret
q̄ facit calcaria at sellas parer
Quid valet sū equo miles **A**d
q̄ ad oim̄tū milie p̄tinent c̄te
nichil **E**ntū c̄t populares et forte
min̄q̄ possz valē **E**lit sū v̄gnbz
nobiles v̄mēt si decessent qui
m̄tes aut p̄anos v̄dēt a facit
Quid reges et regine aut c̄te
faciēt sine medicis **E**lit ḡo no
bilū ac vira populares sunt ne ḡo
tu miles aut nobilis populares
despicias an̄ nobiles populares ī hoc
ludo situatos nonc̄is **R**a c̄a est

q̄ populares an̄q̄ bellae incipiat an̄
varia quadra simat̄ v̄t ex hoc
discant suis officis et aribus
itende **C**onsilia v̄o et c̄tans
regimen ac bellorū ordinem no
biles p̄mittant c̄tate **Q**ualit̄
c̄t facit cōsule popularis q̄ nūq̄ s̄u
dicit circa cōsilia **Q**uale dabit
cōsiliū q̄ ad̄ ignorat nām rei
sup̄ qua cōsiliū ē habēdum **V**acet
ḡo et itendat officis ac myste
rys quibz sūt ap̄t̄no curant
itē cōsilijs aut aduocaciones
hoim̄ aut q̄m̄tiones inueniant
q̄ per v̄olencā subitūt cōsilia
et deficiētibus sapiētibz c̄tates
trahunt̄ ad v̄ma **P**lo c̄m̄ dicit̄
br̄as fore resp̄ublicas c̄t eas a
sapiētes regeret̄ a carū r̄ores
sapie studeret̄ p̄us ḡo popularis dis
tat loqui q̄ ī cōe pare velit **D**e
pe c̄t f̄t v̄t qui plus velit c̄t q̄
sit min̄q̄ facit q̄ est **C**irca q̄m̄
ē sciendū q̄ tabulario extenso
t̄m ē de varis q̄m̄ ē de pleno
q̄ id est q̄ quāq̄ aq̄ gentem
occupat ad regendū coronari d̄z
v̄t civitates et cast̄ et posses ocs
occupet q̄ sufficiat genti ad habi
tandū et excolendū **R**egis sine
regno nō v̄anū est et itane **N**o
bilitas sū moibz et rebus fatu
tas potius ē censenda et v̄cūda
paup̄tas que adeo ē gravior q̄
ē v̄nūq̄q̄q̄ sublimior paup̄em
popularem nemo oburgat iū
rys/nobilem et paup̄em n̄ cū
morez venustet̄ v̄nūq̄q̄q̄ fasti
dit **D**ine r̄rum habūdāna r̄g
na lat̄ocina sūt sū potencā
originis nobilitas paup̄tas ē et
defc̄us **D**z licet sc̄itorū c̄tate
qua diximus p̄figetur t̄m totū
īperū et r̄gnū mūdūq̄q̄ sigt̄ **D**i
ab vno quadro incipietes v̄nū nūm

Qualiter
facit et

cu[m] h[ab]et r[ati]o[n]em ad h[ab]it[um] et p[er] aliu[m]
 vsq[ue] ad xl^m quadrum duplicando
 p[er] d[omi]n[u]m n[on] s[ol]u[m] m[od]u[m] e[st] uale[n]s
 super[est] sed plures m[od]os n[on]
 pat[er]itur ex[te]ndere. *a m[od]o*

De qu[est]i[one] r[ati]o[n]is de p[ro]gressu regis

Hic regno rex ip[s]e d[omi]nando
 p[re]sident et hoc motio[n]is et
 p[ro]gressio[n]is n[on] m[an]ifestat. Cum
 ei resideat i[n] p[ri]mo quadro
 Qu[od] si ip[s]e n[ig]r[us] h[ab]et a dext[er]is i[n] albo
 militem Alphilem vo et rochum
 i[n] nigro. In sinist[er]o vo h[ab]et tres te
 nent loca opposita. Qu[od] r[ati]o e[st]
 p[er] quia cu[m] gloria et corona regis
 sint milites cu[m] co[n]sequat[ur] i[n] sua
 sibi residentia qua[m] facit. De i[n]
 dext[er]o regi sinist[er]e regine sedi
 sibi sociantur. Cum vo vicarius
 regis sit rochus dext[er]e Regnam
 i[n] sede sibi sociat q[uod] et iudex alphi
 lus sibi m[od]o facit. Simil[iter] vo roch[us]
 et alphilus regem i[n] sibi sede sociat
 et hinc inde sibi co[m]posuit regnu[m] q[uod]
 i[n] rege et regina luceat ip[s]is i[n] locis
 et sedibus ad m[od]u[m] co[n]e succinctis
 securus ob co[n]firmet. Cum eni[m]
 iudex miles et vicarius regine
 regem p[re]muniunt oppo[n]it vo i[n] regis
 dext[er]a regina custodit. Totu[m]
 regnu[m] firmitate girans i[n] vnu[m]
 quod ad consiliu[m] et robur p[er]tinet
 et regit et regni negocia seru[er]e
 disponit. Si aut[em] vnusq[ue] p[ro]p[ri]a
 attendet n[on] q[uod] regno aut regi
 debent[ur] defendet vl[ter] curaret cito
 fieret regni disio et p[er] co[n]sequens
 regnu[m] p[er]deret nome[n] regni et regie
 dignitate. Quia vo rex sup[er] o[mn]e
 p[ro]p[ri]et dignitate et dominum
 r[ati]o[n]e dignitate n[on] deuit eum
 m[od]o spano a regni solio absentari
 et id cu[m] moueri incipit t[er]ra n[on]
 excedit n[on]i[m] Qu[od] ei moueri incipit
 de suo quadro albo nam sequit[ur]
 rochoru[m] a dext[er]is et a sinist[er]is

n[on] p[er] se ponit i[n] loco nigro iuxta ro
 chum situatu[m] i[n] albo et p[er] se po
 nit i[n] albo loco iuxta dext[er]u[m] locu[m]
 vl[ter] i[n] rochum ad angulare quadru[m]
 ubi sunt situati ciuitatis custodes
 et i[n] h[ab]et nam p[ro]gressu i[n] tali p[ro]gressu
 gressu. Istos aut[em] duos p[ro]gressus
 fortit[er] vite regne q[uod] cu[m] regni
 et rex p[ro]p[ri]o m[od]o vnacaro sint
 lo rex a sinist[er]is de loco p[ro]p[ri]o
 pambulat ac si ip[s]e i[n] quadro
 regne quos est nigru[m] collocatus
 eet pambulat aut[em] i[n] r[ati]o[n]e per
 m[od]u[m] rochi ad quadru[m] album
 d[omi]naret q[uod] rochus n[on] sit ad
 uisarius discooptus i[n] aliquo spano
 2 e linee Di ei i[n] eet rochus albu[m]
 discooptus i[n] 2 a linea t[er] rex nig[er]
 ad 3 am lineam n[on] posset t[er]sire
 Sic gorex fortit[er] nam rochoru[m] a
 dext[er]is nam milites q[ui] ad duos
 p[ro]gressus q[uod] de loco suo p[er] se po
 nere i[n] loco fabri qui e[st] i[n] nigro
 et ad spanu[m] seu quadru[m] nigru[m]
 sz variu[m] an[te] lam[ina] seu noru[m]
 A sinist[er]is aut[em] h[ab]et duos p[ro]gressus
 militares q[uod] an[te] media[m] p[er] se po
 nit i[n] spano vario et quadro nigro
 ubi sumat tabnary. Sic go ad q[uod] or
 quadra rex militu[m] nam i[n] p[ro]gressu
 fortit[er] alphiloru[m] vo seq[ui]t[ur] natura[m]
 q[ui] ad duos p[ro]gressus quia i[n]
 dext[er]is p[er] se ponere i[n] quadro
 albo et vario an[te] tabernaru[m]
 Istos aut[em] p[ro]gressus h[ab]et du[os] i[n] sinia
 tus i[n] loco p[ro]p[ri]o h[ab]et eos i[n] vite
 an[te] incipiat moueri. postq[ui] aut[em]
 moueri incipit n[on] p[er] t[er]sire nisi
 ad vnicu[m] q[ui]drum et t[er]c[us] nam
 p[ro]p[ri]a i[n] p[ro]gressu fortit[er] i[n] herro
 go hanc nam om[n]i rex habuit
 q[uod] cu[m] o[mn]i vite q[ui] est i[n] m[em]bris sit
 a capite et mot[us] totu[m] corpus
 vnicu[m] aut[em] vite fit a corde.
 sic eet om[n]e subiecti regie dignitate
 q[ui] h[ab]et d[omi]n[us] a rege se cognoscit

*a sinist[er]e
 dext[er]e
 a dext[er]e*

capnuans nulla ipis regibus p[ro]p[ri]e
 p[ar]te victoria. Quis ei regno
 rex posset gaudere si nullos sibi
 subiectos haberet sup[er]stites de nobi-
 litate regni gloriam et absq[ue]
 subiecto[rum] multitudine vanu[m] est
 atq[ue] ridiculu[m]. Nonnisi aut[em] i[n]
 hoc ludo regi i[n]uehendo dicitur fre-
 quenter per adu[er]sarios t[ame]n nobi-
 les q[ui] p[ro]p[ri]os drack q[ui]e mo-
 ni fuerit. Et hoc fit i[n] carceru[m] suoz
 aut fornicatione aut sapia muma.
 Sed id fit quia cu[m] regis regimen
 aut nimiu[m] iustum est aut duru[m]
 est sepe subiecti bellare desistunt
 ut sic per adu[er]sarios rex amit-
 tat dominu[m]. sepe ei cu[m] neccitas
 iminet. Plus et miles a
 p[ro]p[ri]e suscipit iurias ad me-
 tem reducat. Et cu[m] int[er] urbem
 vindicare sup[er] p[ro]p[ri]am eas no[n]
 p[oss]unt occasione p[ro]p[ri]a ex bellum
 p[ar]t[em] visis hostibus terga v[er]tunt
 ut p[ro]p[ri]e solo relicto co[n]fusionem
 patiat qui dura manu regibat.
 Quis vero per militem vel aliu[m]
 dicitur scak stan i[n] tali loco dicit
 scakmat tunc rex p[er]dit vicariu[m]
 suu[m]. fatuus ei rex est qui ad t[er]m[inu]m
 devenit ut p[er]dat eu[m] cui delegata
 auctoritas p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e. Quis ei nego-
 cia regni potit pagere si eo p[ro]p[ri]e
 qui totu[m] regni erat p[ro]p[ri]e. Dar-
 culum vo p[ro]p[ri]e t[er]m[inu]m q[ui] cu[m]bz
 captivatis i[n]cludit civitate.

**De q[ui]t[ur] capitulu[m] t[er]m[inu]m de p[ro]p[ri]e
 regine.**

Progredit[ur] aut[em] regina de
 loco p[ro]p[ri]o sonata regi q[ui]n
 moveri i[n]cipit p[ro]p[ri]a na videlicet
 na alphilorum. Cum sit nigra
 a dext[er]is ad locu[m] nigru[m] et v[er]t[er]it
 an[te] curians custodes. Naturam
 vo rothoru[m] ad tres p[ar]tes sonat.
 P[ri]mo a dext[er]is ad locu[m] nigru[m] ubi
 collocat[ur] alphilus dext[er]e. Vo a

ap[er]ta

sinist[er]is ubi collocat[ur] miles sinist[er]
 vo t[er]m[inu]m ad locu[m] nigru[m] et va-
 riu[m] an[te] mediu[m]. Quis ca[usa] est q[ui]a
 auctoritas vicario[rum] q[ui] su[n]t rothi
 i[n] regna e[st] p[ro]p[ri]a. Un[de] ip[s]a p[ro]p[ri]e ml-
 ta subiectis concedi g[ra]tiose. Al-
 philoru[m] vo sapia cu[m] sint iudices
 i[n] regna d[omi]n[us] e[st] ut p[ro]p[ri]e i[n] capitulo
 de regine forma. Militu[m] vo cum
 sint bellatores et arma portatores
 regia nam i[n] p[ro]p[ri]e no[n] tenet
 qua[m] miles p[ro]p[ri]e fragilit[er]e bellis
 t[er]m[inu]m p[ro]p[ri]e non est. Postq[ui] aut[em]
 mota fuerit de p[ro]p[ri]o quadro
 nigro ubi p[ri]mo fuit locata non
 p[oss]it p[ro]p[ri]e nisi de q[ui]dro i[n] quadru[m]
 v[er]t[er]it hoc angularit[er]e siue p[ro]p[ri]e
 siue retrocedat siue capiat siue
 capiat. **De si q[ui]t[ur] t[er]m[inu]m regina
 bellis exponatur cu[m] condicio m[er]i-
 tus debilis sit et fragilis.** **De est
 si scire velim q[ui]t[ur] moent[ur] hic sc[ri]pt[ur]e
 ubi viri ad bella p[ro]p[ri]e m[er]it[ur]e
 et v[er]t[er]it cu[m] tota familia ad cast[er]u[m]
 deducunt Tartari ei hoc faciunt
 et licet v[er]t[er]it arca magis ho-
 mines p[oss]unt i[n]pedire q[ui] corpus v[er]t[er]it
 tem p[ro]p[ri]e sternere. In solatu[m] t[er]m[inu]m regis
 factu[m] est ut ad amoris o[n]sionem
 p[ro]p[ri]e v[er]t[er]it regina regem ad bella
 sequat[ur]. Curandis naq[ue] cura
 populo et sollicitudo de regis succes-
 sione et vo v[er]t[er]it no[n] solum i[n] civitate
 v[er]t[er]it ca[usa] ad castra regis voluerunt
 adduc[er]e p[ro]p[ri]e filios posteros regnu[m]
 ip[s]is p[ro]p[ri]e maneat. Quale vo h[ab]et ip[s]a
 regina iux[ta] sinist[er]a regis i[n] regno
 aucto[ri]t[er]e t[er]m[inu]m q[ui]t[ur] i[n] bello quia
 v[er]t[er]it est nigra v[er]t[er]it alba v[er]t[er]it castra
 v[er]t[er]it v[er]t[er]it e[st] debet et q[ui] miles
 no[n] d[omi]n[us] nimis discurrere. Vo extra
 lineam t[er]m[inu]m p[ro]p[ri]e no[n] nisi
 v[er]t[er]it quadro discurrat licet miles
 i[n]fra t[er]m[inu]m suos sint seruire so-
 nate p[ro]p[ri]e ex t[er]m[inu]m p[ro]p[ri]e**

gome suspecte debet pcedere et omne
vros dat suspectos hre. Nam
dum i domo srm suoru queunt
sz statim cu cum curiose ad vi
dendum a as rignoes exiunt a
filio sythem corrup fuit. Deneca
dicit q mleres q mala faciem
hnt. sepe etiā ipudice sunt non
si illis deest animus sz corruptoz
Valmus dicit q p mleres pauca
aiālia coyū mouent grauda.
Ugram faciem ad oim vvorū
aspectū hre debent ne ab alijs
sollitate de iymēna diffamēt
vū omdius. Que dant q negat
gaudet tū cē rogare. hūit for
mose casta est quā nemo rogant
vult dicere omdis q nā coiter
loquēdo mleris est q sine det
corpus suū sine neget sz placet
eis cū requirunt de amore. Dz
ille q sunt formose i pulchre
libenter ludā appetū coyū tur
pes aut mleres et deformes qz
nullus curat de eis iō magna
appetit q formose. Et iō dicit
theo frastus pulchra cito adamat
fedā facile corrupiat. Et ex hoc
cōcludit q se omē pne sūt ad
amplexus. et hoc dicit omdius
Ustrā. illa sola est q nemo ro
gunt. Et hoc dicit valerius ad
vufinū. Nulla lucra nā penolpe
fuge omē. q dicit. licet ille due
nobiles matrone fuerit castissime
illō tū pauce sūt eis siles. Et
iō cauendū est ab eis et fugiēdū
Drulpaur. feia mobiliorē vctis
Iuueālis. Cognoscat mler q toto
fiat i orbe. pma videt famam
rumocē qz iā reuētes. Excipit
ad porā fugiat qo curiositate

et vvarū discursū si castitatem
seruare cupiunt. Et hec de pro
gressu regine diota sufficiant.

Dequit capitulū quartū de p
gressu alphilorū

Alphilorū pgressus ē talis
nā i sede ppria ille q est
niger ad dexterā regis collocā
Et i vō ē albus ad sinistram
regis situat et dicitur albi et
nigri nō ex colore sbe sed loci
situaōe. Dūe go albus sine ni
ger dūm ppris locis situati sūt
pnt ad duo loca pambulare. Dex
t em q niger est vsus dexterā
pgens se i spāno nigro et vario
an agricolam locat. Ad et cō
gruū fuit vt iudex possessionis
et laboria et iura sibi credita
defendat. Dūm vō vsus sinistra
pgens ad spaciū nigri et variū
an medicū pambulat. Ad satis
agruū fuit quia rōne sūe me
dici et iudices sunt affines hō
officio diffamā. Dicit cū medi
tus hē curare corpa et ad sanita
tem reducē. Dic et iudices hnt
aiōsas cōtentiones sanac et re
ducere ad cōcordie vnitatē. Di
nisi vō qui albus est ex ppro lo
co pgressus adūsus dexteram
ad spaciū album et variū an
nicatore et hoc qz cōgregationes
indiget sepe cōsilijs et lris eaz
hnt p iudices tminari. Alim
pgressū hnt vsus sinistram
ad spaciū album et variū an
vibaldos et quāties sepe rixas
et qz furca mittit p iudices
hnt puniri. Est at sciēdū q al
phili sepe pcedit de 30 i trū

quadru semp servando pprii situm
 i forma vt si niger est semp i nigro
 si est albus semper i albo et hoc
 procedendo semp i angulo Angu
 laris ei pressus sigt caucelam
 qua semp i suis pressibus dnt
 hre **R**ua ei quadra repntant
 tria q iudices dnt attende **E**t
 iustas causas dnt foue **R**ca
 co silia dare. **D**n psonaru accep
 cione qm allegata smas diffi
 nire. **V**n et iudex siue alpbilus
 aut semp albus e aut semper
 niger. **E**st aut sciendu q dext
 qui est niger a pprio quadro.
Vbi nix regem residet visus
 dexteram procedendo et vltimus
 visus sinistram declinando etia
 sex standibus et pressibus totu
 tabularu circulari pagit et tuc
 i loco vbi pmo sinatus fuit
 se iucit collocatu **E**ode mo sinist
 q est albus pcedit q pz i spicm
Ius sig o accipitur quia licet
 omnis pfectio debeat deat ee in
 rege sume dz ee i ille q regi et
 regne. **S**ule hnt **N**ulla ei ar
 dua et dubia dz rex acceptare n
 iudicium et sapiendum suoru con
 siliu iruemat **E**t id puertus ne
 cesse est ta scia q moribz decora
 ri **E**t hoc rpnat motus ille que
 de trenario i tinaru qdu pgre
 dientes tenent. **I**n senatio ei nu
 q pmius p fuis est nuc motum
 p fiant singulari **D**ui motus
 pfectus est eo q finem quigt
 pn **E**t her de pgressu alpbiloru
 dca sufficiant. **aa**

Pequitur ca^m quatu de pgres
 su militum **aa**

Vnt ad miloru pcederes
 pgressum dicim⁹ q ni

les dexter siue sinster **V**im
 dexter est albus et sinster nig
Voris aut coru rliis q glbet
 coru rlem natura ht vt albus
 pcediat ad nigrum quadru
 quos declinat i alphilum qdu
 sicut patet de milite dextro qui
 e albus **E**t hic tres pgressus i
 loco pprio situatus ht **V**num
 visus dextram i loco nigro an
 agricolam et congrue **D**ua
 cu agricola laborat et agros colit
 eum miles custodire debet vt
 sibiipi milia ac equis pabla col
 ligat et mtrret **T**er tenet
 monedo an lamfrem i spacio
 nigro et vacuo **E**t congrue q illum
 debet ptegi qui vestes et alia
 corpori nena regimra opantur
 et facit **T**er pgressum ht visus
 sinistram i loco vbi incituz situa
 an regem qui e locus niger
Et congrue qz psonam regis
 tamq ppriam habet defende et
 tueri **V**im vo an regem sta
 tutur sex quadra de abulare pt
Cum vero ad mediu tabularu
 decurrit octo quadra pstrigit
Idem de sinistro q hm situm
 ppriu niger est et semp albus
 fit **E**t eodem mo ad bellu pgre
 diens sua virtute crescit et mltiplicatur
 i quadris **V**im ei niger adusus
 regem et albus adusus eudem
 pambulant **V**im an regnam
 vt sinster alius an regem et re
 gnant ad modu corone rignes
Vim ad bella descendentes et tam
 pn requirentes sibiipi obuiant
 chilitaris virtus se i eis pfectus
 manifestat. **V**iles ei cognositi no
 pt cui pugne sit **E**t cu ctando **m**
 virtute mostrauerit cui⁹ fuga
 pbitat potius aie sta q vicio
Iredibile naz est q i pncipio bel
 li timoe couitetur **V**im ad bellu

rediret constantius age nec tga
 vertere. Cum ad hoc puenerit
 ubi rior mortis a natura ante
 puius no videtur pncipaliter
 timere. Sed bellando fortit repen
 dit et reperit q ipa natura
 virtut irasabili misit. Magni
 ei animi e considerato arduo
 pncipio no redit et constant vlt
 se hostibus bellando offerre.
 Sed et milites rpnant cu i
 pncipio pgre di no pnt n ad
 tria quadra et circa regni fi
 nes. Cum vo circa fines exilur
 ta curdaci et virtute assumpta
 vsqz ad octo quadra p silur ar
 metientes hostes p sternit. Sic
 e de omni homine q de se huilia
 sentit dum expositus fuit viri
 re clarus eluceffit. Cum ei se
 humiliat exaltabit. Et hec de
 pgressu militu sca sufficiant.

Sequit capitulu sextu de pro
 gressu rochorum.

Rochoru seu legatoru aut
 vicioru pgressus e rls dext
 ei niger est. Sinister vo albus.
 Cum omnes stan fuerit i locis
 suis situati tam nobiles q pla
 res hnt vimalit ubi ad itos rios
 pnt pgre di. Soli aut rochi cum
 sint inclusi nullam hnt pgre
 duendi virtut n eis per nobiles
 aut plares via fuit expedita.
 Sed id est qz cu ipi sint vicarij
 et legati. eoru auctoritas virtut
 no ht donec egressi s reperiunt
 exere. Intra go palacu regni
 residentes legacioe fugi no pnt.
 Dz stan cu exierit vti pnt auc
 toritate sibi concessa a rege.
 Foru ei auctoritas magna e
 cu regis psona gerat et id vario
 tabla exntre p tom tabularum
 q p rignu discuntur cu i albo q
 i nigro qlz eoz sue dext sue

Sinister fuit totu pcurrit. Di m
 vacuu tam a suis q ab adusa
 rye inenit expedire. Cum ei ali
 quis eoru i angulis tabulary se
 se iuenit ad duas lineas quadra
 toru pambulare poterit. Et
 sciendum q nuq rochi pgre di
 i angulu s semp i rem sine
 ancedant sine reuertat. Sibi
 ei qui regi subdit fut tu bonis
 q malis auctoritas vicariozu clac
 dz parte q sit iura et rca. Tante
 go virtus fut i bello vt ipis so
 lis duobus licet adusaru regi
 deponere ac captu puare reg
 no et vita sicut frn e t. Cum
 tyris rex psaru et darus rex
 medora. bathasar regu nepo
 tem. Quimil. Quilmoradach
 sub quo hic ludus iuentus est vna
 nocte regno et vita puarunt.
 Et hec de pgressu rochorum
 dicta sufficiant.

De qz ca m de popularibus

Omnium plaru vny e pro
 gressu. Nam a pmo qua
 dro vbisituati fut pgre di pnt
 ad 3m quadru eo q q seculi
 ifra regni confinia qstunt.
 Cum vo ex regni terminos p silur
 vno quadro cotenti semp t dixer
 tu ascendit nuq m reuertit
 i rem vt eures curer p virtut
 acqre qd nobiles situati ret
 nent i dignitate. Vn si s i p
 milites et alios nobiles aduiri
 fuerint qd ad lineam adusai o
 ru nobilu quadrata pueniat
 p virtut acqru qd regne per
 gram e concessum. Nam si quis
 eoru ad dicta lineu puenire vo
 luerit si albus fuit vt e agrila
 lamfer medicus et citatis custo
 des regne dignitate acqsimam
 retinet vt redendo vsuo ppam

pmo pgressu ac i cetis oibus. Et dicitur
fuit i capitulo de pgressu regine
rebit. Si vo aliqs pparu nger
 fuit vt faber mercator tabernai
 aut ribaldus et eodem mo iduam
 ad lineam aduſariorum nobiliu
 puenit ſn dapno per vntu regi
 ne nigre dignitate et pcessum
 ſile acqret. Et aut ſcendū q
 pparcs aſcendentes i vntu ſiquē
 nobilem et pparu iuenerit adu
 ſaru et hoc i angulis ipm a dexte
 et a ſiniſtris cape vl occide pnt
 Cum ei dies hēant ſuſpecti ne
 pſona pparis iduam aſcendēt
 vel res ipius velint eipe et lex oīs
 vclit vt vim vi repellē licet cū
 moderamē iulpare tuteq alim
 aduſaru i angulo dextro et q pſo
 ne inſidiatorem. Alim i ſiniſtro
 et q verū ſuarū iuſorem cape p
 vt ſic remons aduſarys iduam
 poſſit pgreſſendo aſcendē pparis
 Ad a^m vongru quadrū aſcenden
 do i vntu linea vl i angulis nō
 pgreſſit n cum regine optinet dig
 nitate tue ei dextera vl ſiniſtra
 lineā iduam ſemel tū cū pmo
 moueri icēpit pgreſſi p vti cao
de pgreſſu regine. Et etiā ſcū
q pparis qui bella pparia rliques
 dextera vl ſiniſtram igreditur
 cū ad lineā aduſariorū nobiliū
 puenit ſcūm qd vbi nobilis ^{qdm}
 ſiciatus fuerat ab ipō nobili albo
 vl nigro hē denotatio ſic et ipē
 albo vl nigre regine dignitatem
 et pgreſſum optinebit. hec oia
iſpicienti ludū parent. Ne oio
tales pparcs deſpiciat qz tam
 ad imperiū q ad ſumū pontifici
 tū vntibus plenos et gms legi
 m puenſe. Quo gites quidā no
 armis et diuitijs eēt i opulentiſ
 ſime indie regno i flatus et rex
 ipius et venſſet ad hoſpitiū

appollinis ſacratus an aliquis
 morlū eēt eo feliciorē. Ex abduo
 ſacrōrū ſperū vox iſonuit que ei
 pntulit qd ſam pparem noie aga
 lani hic erat pauperrimus ſanno
 vo diues et etate ſenior q tios agr
 ſu nūq exceſſit. Dico appollo
 magis appabat cū ſecuritate
 agalai vnde tigurū q iſte rurs
 et ſoliamidibus aulā gigt diuſſimi
 magis ei appabat paucas glebas
 pauoris ex ptes q piguſſimas
 metu iſerra. Hic paup agalans
 vntuosus et ſecurſſimi q ſit. Quo
 ei hō ē natioē iſeriaz virtute vo
 ſupior tāto gloſior reddit et famo
 ſior. Virgilius lunbardus origine
 natione māna. ſapia hūli or
 tus ſapia tū maxime et eximie
 poetarū claruit. v clarus fuit et
 famoſus. Quo ei quidā ei diceret
 q vſus homeri ope ſuo m ſeret
 Ant magnaz eēt virū clauā ex ru
 tere de manu herculis. Et hec de
pgreſſu pparū dca ſufficiat. ſpnuſſorū
Dequit ca^m octauū de epilogoſioē
B Remt i q^m potimus ſia pſu
 gentes que ſupcius diuinitis
 dicimus ei hū ludū iuēri fuſſe
 tpe euilmoradach regis babilonis
 ſum vo iuēt verſes ſeu phileme
 cor phūs. Caufa aut quare ipm
iuēnt fuit correctio regis hec ra
paret i tibus pms caplis tētatis
pms. Quo ei rex malus eēt et ipi
 et nō poſſet correctioes ſuſtinere
 ſz etiā correctioes occidēt. Et ml
ros iā prudentiſſimos ſcridiſſet
plus qui mlrum iſtaba de regia
 vira mala dictū phū rogauit vt
 regē de ſua vira irreparet. Quo
 phūs pmo allegaēt morte ſibi ſn
 dubio imine ſi illud facēt plus
 ait. Quo debes eligere mori qd

q̄ fama i p̄lo bolet q̄ regia vita
deceatilis sit tuo consilio max^e
n̄ cū i trepare nō audeat vt tu
dicit ¶ Sed audiens ph̄s p̄lo pro
misit regem corrigere et cogitac̄
cepit modū quo et morte euadet
et p̄lo p̄missum suaret Tunc
ph̄s ad m̄rem se totalit̄ cōnilit et
scakaū cū lxxm q̄dr̄ iuenit vt
dicit̄ est i ca^o de scakario formas
scakorū ad form̄ humana de auro
et argēto q̄posuit et formauit h̄m
q̄ diximus i ca^o de formis scakoy
i tractatu 20 p̄gressum aut̄ eoz
et mortū descripsit h̄m q̄ septū ē
i 4° tractatu ¶ Sum aut̄ dicit̄
ph̄s sic ludū totū ordinauer̄ et
iam corā ml̄is i regis aula ludē
icepisset placuit aut̄ ludus oibz
Rex s̄ueit ac enā ludē desiderā
uit Et tūc ph̄s regem de ludo
et pressu scakorū icepit docere
dicendo p̄mo quō rex debet h̄re
iusticiā clemēciā cōtinēciā h̄m q̄
patet i capitulo de forma regis
docē etiā cepit eū de forma re
gine et eius pressu ¶ Nō q̄les mo
res debet h̄re regina docē etiā
cepit de alphilis rāq̄ de iustis
iudicibus et cōsiliariis q̄s i regno
necē est esse Item de mulieribus
q̄ fideles q̄ sapiētes q̄ libales
debent cē. Item de vicariis re
gis et moribus eozū sicut dicit̄ 3
i p̄cedētibz caplis ¶ de formis
nobilium docuit etiā quō p̄lares
debent intendē artificis suis et
i eis seruire nobilibus ¶ Quac̄
etiā sunt an̄ nobiles situan̄ h̄r̄
i tractatu p̄mo de scakario ¶ Sum
gō p̄ditus ph̄s vitam regis
curialit̄ reprehendisset q̄ rep̄nran
do regem et nobiles i ip̄o scakario
situatos Rex a philozopho req̄siuit

q̄ sub pena capitis sibi dicit̄ quāc̄
hūc ludū iuenisset et q̄ cū hūc
iuenire mouisset Tūc ph̄s
timore coactus dixit q̄ p̄lo re
querēt p̄misit q̄ regē corri
gēt s̄ n̄ n̄mēt mortē videns
q̄ alios sapiētes occiderat eo
q̄ tate fuisse audacie q̄ ip̄m
i trepare ausi fuissent dixit se
i anxietate possum q̄lit̄ vita
seruaret et modū curiale cor
rectiois regis posset iuenire cog
tatione aut̄ maxia p̄cedente
hūc ludū iuenit ¶ Et vt regis vi
tam meliorare posset curialit̄
corrigendo vita tercie p̄sone forma
te i ip̄o scakario ad mediā vt i
publicū reducendo et vt ip̄e rex
qui ludū disc̄ cupiebat dicta de
etia p̄sona cōp̄ dicta sibi attēder̄
et sic saltem vitā mutaret et mo
res et regimen ¶ Addidit et se hūc
ludum iuenisse vt nobiles et ha
bundantes diuices et pans t̄p̄e
gaudentes sciostratem vitarent
per hūc ludum dum ludendo de
lectaretur i ip̄o et eēt attent̄
¶ Alius vt doceret m̄am meditan
di i multis et iueniendi varias
rōnes et modos tā ludendi q̄ eoz
scribendi et loquēdi sup̄ eo Rex
auditis h̄is causis cogitans et
q̄ nobilem modum correctiois
p̄ditus ph̄s iuenisset ¶ Ho re
graciādo vitā et mores ad man
datū et mo^m quē ph̄s eū docē
voluit p̄mūit ¶ Dicit̄ fōm̄ est
vt rex qui p̄s erat iordinatus
et ip̄us iustus fiet ac corā oim̄
peulis v̄tutibus et moibz ḡciosq̄
dine v̄tutibus eū nō ē opus ho
minis ducē vitā s̄z belue ¶ Igit̄
ad illū recurrām⁹ qui ē v̄tus 7
a quo ois v̄tus manat et gr̄a

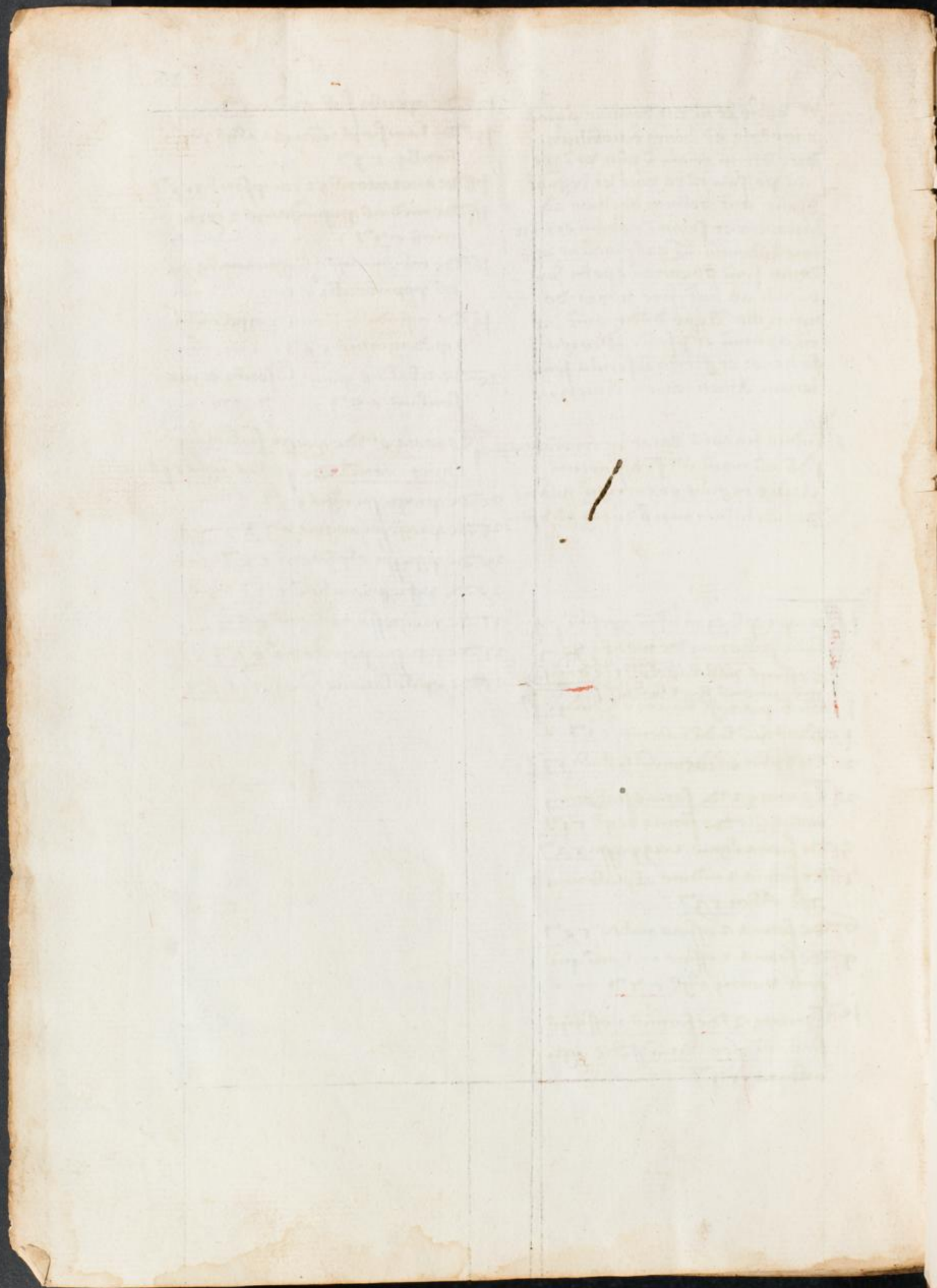
ut vobis et mi cui donavit aliquid
 p modulo ad honore nobilium
 dicitur in gratiam i pnt ut i pe
 tuu possunt cu eo vnie et regnac
 Hunc aut bellum libellum ad
 honorem et solacu nobiliu et max
 ime ludenau Ego fr iacobus or
dine frim pdicatoriu qposu suie
tntu ad huc fine pduxi do
nante illo a quo dndit omne da
ru optimu et pfrim. Deo igit
fit honor et gloria i secula secu
lorum Amen . amen Amen

Indus scabonũ datur hic correctio moru
no tm moru i n sz offiaorum
hiles regalis et correctio pularis
di ludi lusum moru quitat ad vsun

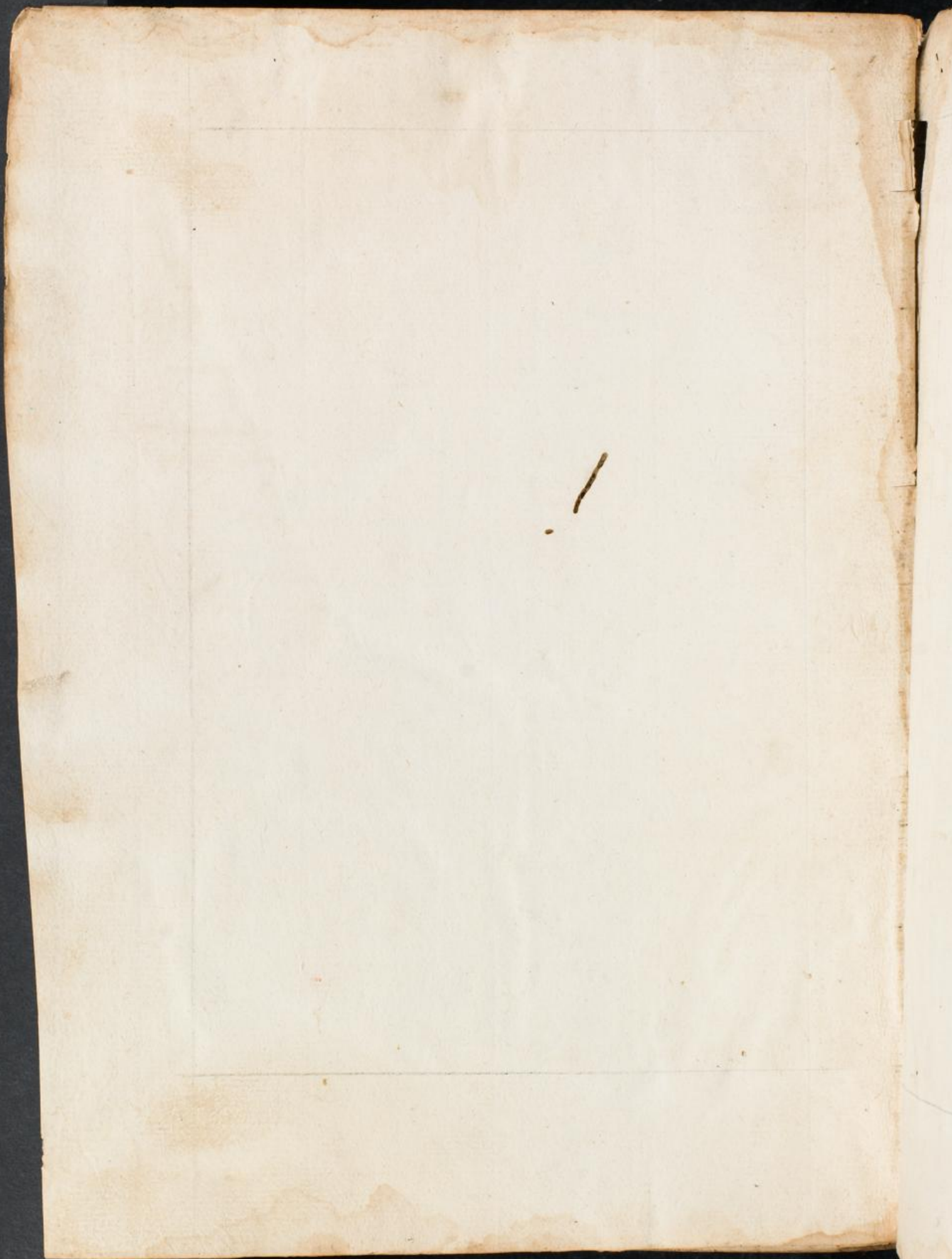
- 1 Tractat ploga in libru qposu pyp
ludo scabonum de morubz homi
2 officijs nobilium De causa
inventionis huius ludi
- 1 Quis quo rege inuentus e h ludi c 1
- 1 Quis huc ludu inuenit c 2
- 2 De splori cu inuentio huius ludi c 3
- 2 Tractat 29 de formis scabonum
nobilium De forma regl c 1
- 3 De forma regne 2 cu pgressu c 2
- 7 De forma 2 iudicio alphilonum
pp olden c 3
- 6 De forma 2 officio militu c 2
- 9 De forma 2 officio rothoru qui
pnt vicari regl c 4
- 12 Tractat 31 de formis 2 officijs
scabonum popularium De agru
cultura c 1

- 13 De operibz fabricoru c 2
- 14 De lamforibz nozijs 2 alijs popu
laribz c 3
- 15 De mercatoribz 2 campforibz c 2
- 16 De medijs pugnacionibz 2 pugn
gias c 4
- 18 De tabernaculis 2 hospitibus dic
nis popularibz c 6
- 19 De custodibz citati 2 officioibz
2 pdagogicis c 7
- 20 De abaldis pdictis Lusoribz et au
foribus c 8
- 21 Tractat 29 de pgressu scabonum
2 moru eoru De salubz regl
- 22 De pgressu regis c 2
- 23 De pgressu regne c 3
- 24 De pgressu alphilonu c 2
- 25 De pgressu militu c 4
- 26 De pgressu rothoru c 6
- 27 De pgressu populariu c 7
- 28 De epilolacione pmissore c 8

1.

Handwritten text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text on the right edge of the page, likely bleed-through from the adjacent page.

RI 6VM-II

